

Servicii de actualizare “Strategie de dezvoltare a serviciilor sociale din municipiul Brașov pentru perioada 2023-2033”, proiect Planificare strategică și digitalizarea serviciilor sociale aflate în competența Direcției de Asistență Socială Brașov

cod SIPOCA/MySMIS 1185/154612

**Număr de referință atribuit dosarului de autoritatea contractantă:
14206842-2022-1/proiect mySMIS 154612**

Studiu privind educația și accesul la serviciile de educație și formare pe toată durata vieții în Municipiul Brașov

Colectivul de cercetare:

- Septimiu Suciu, sociolog, Expert cheie 1 -Manager proiect
- Valeriu Inceu, sociolog, Expert cheie 2: cercetare-studii de piață
- Georgeta Sărmaș, sociolog, Expert cheie 3-sociologie/asistenta sociala
- Alina Bîrsan, sociolog, Expert cheie 4-realizare strategii
- Otilia Suciu, Expert cheie 5-statistica
- Irina Lonean, Expert non cheie 1-realizare strategii
- Claudia Petrescu, dr. în sociologie, Expert non cheie 2-studii sociale
- Irina Niță (Opincaru), sociolog, Expert non cheie 3-studii sociale
- Sebastian Țoc, dr. în sociologie, Expert non cheie 4 -educație
- Laura Tufă, dr. în sociologie, Expert non cheie 5 -așezări informale
- Loredana Butuza, sociolog, Expert non cheie 6
- Monica Andrei, sociolog, Expert non cheie 7
- Tiberius Suciu, asistent cercetare, Expert non cheie 8

Titlul proiectului:	„Servicii de actualizare Strategie de dezvoltare a serviciilor sociale din municipiul Brașov pentru perioada 2023-2033, proiect <i>Planificare strategică și digitalizarea serviciilor sociale aflate în competența Direcției de Asistență Socială Brașov</i> ”, cod SIPOCA/MySMIS 1185/154612 Număr de referință atribuit dosarului de autoritatea contractantă: 14206842-2022-1/proiect mySMIS 154612”
Numărul contractului:	102/99234 din data 17.10.2022
Autoritatea Contractantă	DIRECȚIA DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ BRAȘOV Cod de identificare fiscală: 14206842; Adresa: Strada Panselelor, nr. 23; Brașov
Țara:	România
Contractor:	SC CC SAS SRL
Data de demarare a contractului:	26 octombrie 2022
Durăță:	17 octombrie 2022- 31 august 2023
Studiu:	Studiu privind educația și accesul la serviciile de educație și formare pe toată durata vieții în Municipiul Brașov
Data raportului:	30 mai 2023

Cuprins

Abrevieri si acronime	6
Lista figurilor.....	7
Lista tabelelor	9
Rezumat	10
1. Introducere.....	11
2. Metodologie	15
2.1. Metodele de cercetare folosite pentru realizarea studiului	15
2.2. Metodologia pentru realizarea serviciilor	19
2.2.1 Cercetarea cantitativă	19
2.2.2 Cercetarea calitativă	26
2.2.3 Analiza de date secundare.....	31
2.3 Harta adreselor unde s-au aplicat chestionarele	32
3. Analiza stării de fapt în privința participării la educație în Municipiul Brașov	35
3.1 Accesul și participarea la servicii de educație și formare de calitate	35
3.2 Mediul familial de proveniență al elevilor și copiilor și participarea la educație.....	44
3.3 Programe suport și consiliere vocațională la nivelul unităților de învățământ ..	49
3.4 Nevoile educaționale și barierele privind accesul la educație	52
3.4.1 Profilul, situația socio-educățională și nevoile educaționale ale grupurilor vulnerabile	52
3.4.2 Nevoile privind participarea la educație ale copiilor cu dizabilități și cerințe educaționale speciale (CES)	59
3.4.3 Problema abandonului școlar	62
3.4.4 Climatul școlar	68
3.4.5 Măsurile socio-educăționale adresate grupurilor vulnerabile	71
3.5 Participarea la educație și programe de formare pe tot parcursul vieții	76
3.5.1. Participarea adulților la programe de educație și formare continuă.....	76

3.5.2. Oportunitatea programelor educaționale de sănătate în cadrul creșelor, grădinițelor și școlilor adresate părinților	79
3.5.3. Nevoi educaționale privind viața de familie	81
4. Concluzii.....	83
5. Propuneri îmbunătățire	85
Referințe	88
Anexa 1. Indicatori specifici serviciilor de educație	90
Anexa 2 Grafice aferente cercetării cantitative. Populația generală	94
Anexa 3. Grafice aferente cercetării cantitative. Populația vulnerabilă din punctul de vedere al participării la educație	156
Anexa 4. Sinteza constatărilor cercetării calitative	220

Abrevieri si acronime

AC	Autoritatea Contractantă
AJPIS	Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială
ANDPDCA	Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adoptii
ANPCDEFP	Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale
APL	Autorități Publice Locale
CAPI	Intervievare personală asistată de calculator
CATI	Interviuri Telefonice Asistate de Computer
CCD	Casa Corpului Didactic
CdS	Caiet de Sarcini
CE	Comisia Europeană
CES	Cerințe educaționale speciale
CJ	Consiliul Județean
CJAS	Casa Județeană de Asigurări de Sănătate
CJE	Consiliul Județean al Elevilor
CJRAE	Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională
CL	Consiliul Local
DAS	Direcția de Asistență Socială
DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
DJS	Direcția Județeană de Statistică
DSP	Direcția de Sănătate Publică
FG	Focus grup
FRA	Fundamental Rights Agency
FTF	Face to face (față în față)
INS	Institutul Național de Statistică
IPJ	Inspectoratul de Poliție Județean
ISJ	Inspectoratul Școlar Județean
IT	Tehnologia informației
MEN	Ministerul Educației Naționale
MFTES	Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse
MMSS	Ministerul Muncii și Solidarității Sociale
MS	Ministerul Sănătății
ONG	Organizație non guvernamentală
PAPI	Paper and Pencil Interviewing, chestionar aplicat pe hârtie
PIB	Produsul Intern Brut
PISA	Programme for International Student Assessment (Programul Internațional de Evaluarea a Elevilor)
SPAC	Serviciului Public de Administrare Creșe
TAPI	Tablet Assisted Personal Interviewing (intervievare personală asistată de tabletă)
UE	Uniunea Europeană
UNCRC	Convenția ONU privind drepturile copilului

Lista figurilor

Figură 1. Accesul la servicii educaționale	38
Figură 2. Dificultatea de a asigura resursele necesare participării la educație.....	39
Figură 3. Dificultatea de a asigura resursele necesare participării la educație de către familiile vulnerabile din punct de vedere educațional	39
Figură 4. Dificultăți financiare în privința facilitării participării la educație	40
Figură 5. Dificultăți financiare ale grupurilor vulnerabile în privința facilitării participării la educație	40
Figură 6. Principalele dificultăți financiare legate de educația copiilor.....	43
Figură 7. Principalele dificultăți financiare legate de educația copiilor.....	43
Figură 8. Ponderea gospodăriilor cu copii înscriși în unitățile ante-preșcolare și preșcolare (creșe, grădinițe).....	45
Figură 9. Ponderea gospodăriilor cu copii înscriși în unitățile școlare (clasele 0-XII)	46
Figură 10. Resurse educaționale de care beneficiază în familie elevii din Mun. Brașov	47
Figură 11. Resurse educaționale de care beneficiază în familie elevii vulnerabili	47
Figură 12. Dotări relevante din punct de vedere educațional prezente în gospodărie	48
Figură 13. Dotări relevante din punct de vedere educațional prezente în gospodăria persoanelor vulnerabile	49
Figură 14. Programe sociale și educaționale implementate în unitățile de învățământ din Brașov	50
Figură 15. Programe sociale și educaționale implementate în unitățile de învățământ în care învață copiii din familii vulnerabile din punctul de vedere al participării la educație.....	51
Figură 16. Situația locativă a persoanelor vulnerabile din punct de vedere educațional	52
Figură 17. Situația locuirii persoanelor vulnerabile din punct de vedere educațional.....	53
Figură 18. Dificultăți în privința asigurării unui nivel de trai decent în ultimul an pentru familiile vulnerabile din punct de vedere educațional	53
Figură 19. Aprecierea subiectivă a veniturilor de către persoanele vulnerabile din punct de vedere educațional	55
Figură 20. Gradul de acoperire cu asigurare de sănătate pentru persoanele vulnerabile din punctul de vedere al participării la educație.....	56
Figură 21. Autoevaluarea propriei stări de sănătate de către persoanele vulnerabile educațional	57
Figură 22. Resurse relevante educațional pentru familiile vulnerabile din punct de vedere educațional	58
Figură 23. Situația școlară a copiilor proveniți din familii vulnerabile educațional.....	64
Figură 24. Dificultatea familiei de a susține participarea școlară a copiilor din familii vulnerabile educațional	64
Figură 25. Situații cu care populația generală s-a confruntat în mediul educațional.....	68
Figură 26. Situații cu care copiii din familii vulnerabile s-au confruntat în mediul educațional.....	69
Figură 27. Percepția privind utilitatea măsurilor destinate populației vulnerabile	72

Figură 28. Percepția persoanelor vulnerabile din punct de vedere educațional privind utilitatea măsurilor dedicate populației vulnerabile.....	73
Figură 29. Participarea adulților la activități de formare pe tot parcursul vieții. În ultimul an ați... ..	76
Figură 30. Participarea adulților vulnerabili din punct de vedere educațional la activități de formare pe tot parcursul vieții. În ultimul an ați... ..	77
Figură 31. Interesul adulților pentru participarea la activități de formare pe tot parcursul vieții	77
Figură 32. Interesul adulților din familii vulnerabile din punctul de vedere al accesului la educație pentru participarea la activități de formare pe tot parcursul vieții.....	78
Figură 33. Categoriile de persoane cu care mamele cu copii între 0-3 ani s-au sfătuit în timpul sarcinii	80
Figură 34. Dificultăți legate de sarcină și îngrijirea pre-natală întâmpinate de mame cu copii între 0-3 ani.....	81
Figură 35. Dificultăți legate de îngrijirea post-natală întâmpinate de mame cu copii între 0-3 ani	81
Figură 36. Gradul de informare cu privire la aspecte legate de familie, educație pentru sănătate și instituții de protecție socială	82

Lista tabelelor

Tabel 1. Metode de cercetare cantitative.....	15
Tabel 2. Metode de cercetare calitative.....	18
Tabel 3. Activități subscrise abordării cantitative	19
Tabel 4. Tipuri de vulnerabilități sociale.....	20
Tabel 5. Așezări informale în Municipiul Brașov	24
Tabel 6. Eșantioane și subeșantioane	25
Tabel 7. Distribuția metodelor de cercetare calitativă în teren	26
Tabel 8. Unități de învățământ cu personalitate juridică pe niveluri de educație în Mun. Brașov în anul școlar 2021-2022	35
Tabel 9. Populația școlară pe niveluri de educație în anul școlar 2021-2022	36
Tabel 10. Cereri de solicitare loc în creșă în Mun. Brașov	36
Tabel 11. Personalul didactic pe niveluri de educație în anul școlar 2021-2022.....	37
Tabel 12. Nivelul de școlaritate al populației din Mun. Brașov.....	44
Tabel 13. Statutul ocupațional al respondenților din Mun. Brașov	44
Tabel 14. Copii și tineri cu dizabilități în Municipiul Brașov	59
Tabel 15. Tipuri de dizabilitate în rândul minorilor din Municipiul Brașov	59
Tabel 16. Copii cu cerințe educaționale special (CES) în învățământul de masă	60
Tabel 17. Număr certificate de orientare școlară (învățământ de masă și special).....	60
Tabel 18. Numărul copiilor cu CES care au facilitator și al profesorilor itineranți	61
Tabel 19. Abandonul școlar în Municipiul Brașov pe cicluri de învățământ.....	65
Tabel 20. Categori în situație de risc de abandon școlar în Municipiul Brașov	66
Tabel 21. Numărul de burse sociale oferite în învățământul preuniversitar din Municipiul Brașov în anul școlar 2021-2022	74

Rezumat

Studiul de față și-a propus analiza stării de fapt privind educația și formarea la nivelul Municipiului Brașov, cu accent pe nevoile educaționale ale grupurilor vulnerabile. Totodată, obiectivul este de a propune soluții de îmbunătățire a accesului la educație. Analiza se bazează pe date cantitative obținute dintr-o anchetă sociologică reprezentativă pentru Municipiul Brașov, date statistice obținute de la Instituții Publice de la nivel județean și local și date calitative obținute prin metode precum focus grup și studii de caz realizate cu populația vulnerabilă din Brașov. Participarea la educație este analizată atât din perspectiva școlii și resurselor școlare cât și din perspectiva mediului familial de proveniență. Perspectiva familiilor cu copii vulnerabile din punct de vedere al accesului la educație este inclusă în mod particular în analiză cu scopul înțelegerii dificultăților cu care se confruntă copiii din aceste familii în accesarea serviciilor educaționale de calitate. Studiul include problematica abandonului școlar, discutând amploarea fenomenului, cauzele și modalitățile de prevenție. Dificultățile specifice ale copiilor cu cerințe educaționale speciale sunt de asemenea analizate, în contextul în care numărul de copii cu CES este în creștere iar competența școlilor din România de a construi un mediu incluziv este redusă. Climatul școlar este de asemenea analizat plecându-se de la premisa că elevii și preșcolarii ar trebui să se simtă bine la școală și grădiniță. Cu toate acestea, fenomenul bullying-ului și violenței sunt destul de frecvente și dificil de monitorizat și gestionat la nivel de școală. În ultimă instanță, sunt analizate măsurile socio-educaționale dezirabile pentru îmbunătățirea participării școlare și crearea unui mediu școlar în care toți copiii să se simtă incluși.

Principalele concluzii sugerează că deși nu există probleme majore în privința accesului și participării la educație, elevii proveniți din medii familiale de proveniență dezavantajate întâmpină dificultăți de accesare a serviciilor educaționale de calitate. Dificultățile specifice cu care se confruntă provin dintr-un cumul de factori socio-familiali precum: sărăcie, dizabilitate, locuire precară, stare de sănătate precară, nivel scăzut de școlaritate al familiei, apartenență etnică. Aceștia se întrepătrund cu factori școlari precum: lipsa personalului specializat (logopezi, psihologi/consilieri școlari, profesori itineranți etc.), lipsa unei culturi școlare privind includerea diversității și a incluziunii în clasă și unități de învățământ, lipsa de pregătire a cadrelor didactice de a lucra cu copii vulnerabili din punct de vedere social sau economic, numărul prea mic de programe de tip „școală după școală” care pot facilita îmbunătățirea competențelor elevilor (în special cei din medii dezavantajate). Recomandarea principală este de a adresa problemele specifice de acces și participare ale grupurilor dezavantajate socio-economic prin intervenții integrate și echipe multidisciplinare formate prin colaborări interinstituționale care să cuprindă educatori, asistenți sociali, psihologi, logopezi, medici etc.

1. Introducere

Studiul privind educația și accesul la serviciile de educație și formare pe toată durata vieții în Municipiul Brașov a fost realizat în contextul proiectului „Servicii de actualizare Strategie de dezvoltare a serviciilor sociale din municipiul Brașov pentru perioada 2023-2033, proiect ”Planificare strategică și digitalizarea serviciilor sociale aflate în competența Direcției de Asistență Socială Brașov”, cod SIPOCA/MySMIS 1185/154612.

Scopul studiului este de a analiza starea de fapt privind educația și formarea la nivelul Municipiului Brașov cu accent pe nevoile educaționale ale grupurilor vulnerabile și de a propune soluții de îmbunătățire a accesului la educație.

Obiectivele studiului sunt:

01. Analiza situației învățământului și a formării de la nivelul comunității
02. Analiza fenomenului abandonului școlar și elaborarea de recomandări pentru prevenirea acestuia
03. Identificarea barierelor de acces la educație și nevoilor copiilor și tinerilor care fac parte din grupuri vulnerabile
04. Oferirea unei mai bune înțelegeri asupra dificultăților cu care se confruntă grupurile vulnerabile din punctul de vedere a accesului la educație
05. Oferirea de recomandări pentru îmbunătățirea calității serviciilor educaționale și de formare pe tot parcursul vieții și al gradului de incluziune școlară.

Context național

În România, la nivel național, una dintre problemele fundamentale ale învățământului românesc este accesul inegal la educație și în mod particular la educație de calitate. În general, elevii care provin din familii cu un statut socio-economic și educațional ridicat au rezultate școlare mai bune și învață în școli considerate mai bune. Învățământul românesc poate fi considerat polarizat, inegalitățile sociale și economice din societate întâlnindu-se și în învățământ. Datele furnizate de Monitorul Educației și Formării (European Commission 2022) ilustrează că rata de înscriere în învățământul preșcolar este printre cele mai scăzute din Uniunea Europeană (78,2% în 2021). De asemenea, rata părăsirii timpurii a școlii continuă să fie o problemă, ponderea tinerilor cu vârsta cuprinsă între 18-24 ani care au cel mult 8 clase fiind de 15,3%. De altfel, ținta prevăzută în Strategia națională de reducere a părăsirii timpurii a școlii pentru perioada 2014-2020 nu a fost atinsă în anul 2020. Totodată, aproximativ 4 din 10 elevi de 15 ani care se află în sistemul educațional nu au competențe de bază la citire, științe și matematică (aferente nivelului 2 la testele PISA). Ponderea elevilor fără competențe de bază este printre cele mai ridicate din Europa. Nu în ultimul rând, procentul tinerilor cu vârsta cuprinsă între 25-34 de ani absolvenți de studii universitare este de aproximativ 23,3%, mult sub media țărilor Uniunii Europene de 41,2%.

Elevii de etnie romă au fost și continuă să fie discriminați în învățământ, segregarea pe criterii etnice existând în continuare, în ciuda interzicerii acestui fenomen în anul 2007. De altfel, conform unei anchete Fundamental Rights Agency (FRA 2018), spre deosebire de copiii și elevii de etnie română, cei de etnie romă participă într-o mai mică măsură la educație timpurie (atât creșă cât și grădiniță), în învățământul obligatoriu și abandonează timpuriu învățământul. Copiii sau adolescenții cu dizabilități sau cerințe educaționale speciale reprezintă de asemenea grupuri vulnerabile care au dificultăți de accesare a serviciilor educaționale în special în școlile în care nu există personal specializat și/sau cadre didactice formate să lucreze cu copii care au cerințe educaționale speciale diverse.

În ciuda numeroaselor probleme sociale, învățământul românesc continuă să fie subfinanțat, procentul din PIB alocat pentru educație la nivel național fiind de 3,2% în anul 2021 (ultimul an pentru care există date disponibile), al doilea cel mai scăzut din Uniunea Europeană după Irlanda (Eurostat, indicator gov_10a_exp).

Context județean

Pentru ilustrarea situației de ansamblu la nivelul județului Brașov, ne raportăm la datele aferente anului 2019 care au fost prezentate și analizate în Strategia de dezvoltare a județului Brașov pentru perioada 2021-2030 (Consiliul Județean Brașov 2021). O parte dintre indicatorii de mai jos vor fi reluați și actualizați în secțiunea de analiza stării de fapt în Municipiul Brașov. Strategia asumată la nivel județean sugerează existența câtorva provocări privind educația și formarea în **județul Brașov**:

- Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial este de aproximativ 90%. Autorii strategiei recomandă generalizarea programului „Școală după școală” și subvenționarea meselor pentru elevii din medii defavorizate, astfel încât rata brută de cuprindere să ajungă la 100%.
- Numărul de elevi ce revin unui cadru didactic este de aproximativ 22 în învățământul primar și 11 în învățământul gimnazial, respectiv liceal. Acest lucru sugerează că există diferențe majore între mediul rural unde numărul de elevi este, în medie, redus și mediul urban, unde numărul de elevi ce revin unui cadru didactic este mai ridicat.
- Numărul de absolvenți de liceu a crescut semnificativ cu 1610 (33%) în perioada 2011-2019 în cele 12 localități unde există licee. Acest trend este încurajator în contextul în care nivelul de școlaritate are un rol determinant în obținerea unor locuri de muncă decente.
- În județul Brașov, cinci unități de învățământ se numără printre cele mai dezavantajate școli de la nivel național, iar în Mun. Brașov sunt concentrate 3 unități de învățământ care sunt considerate printre cele avantajate la nivel național conform clasamentului școlilor în funcție de Indicele de risc socio-educational. Așadar, se poate discuta despre inegalități între școli la nivel de județ, fiind necesare studii suplimentare pentru identificarea principalelor cauze ale inegalităților educaționale.

- Rata abandonului școlar în județul Brașov se situează peste media națională. În învățământul primar, în anul 2020 a fost de 2,6% (1,3% media națională), iar în cel gimnazial 1,8% (1% media națională).
- În ceea ce privește educația incluzivă, la nivelul județului Brașov, în anul 2019 existau 92 consilieri școlari, dintre care: 83 angajați în cabinete școlare, 5 sunt parte a Centrului de Resurse și Asistență Educațională și 4 sunt parte a Serviciului de orientare școlară și profesională care monitorizează situația copiilor cu CES. În Mun. Brașov, în anul școlar 2019-2020 erau școlarizați în învățământul de masă 247 elevi cu CES. De asemenea, în același an, 579 elevi cu CES erau școlarizați în Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Brașov. Autorii Strategiei de Dezvoltare sugerau faptul că există un număr insuficient de norme didactice pentru profesori itineranți/de sprijin care să asigure asistență educațională pentru toți elevii cu CES integrați în sistemul de masă.
- În ceea ce privește învățământul universitar, în județul Brașov funcționează 3 universități localizate în Municipiul Brașov (2 publice și una privată) care școlarizează un total 21827 studenți, majoritatea (19526 studenți în 2019 și 20.355 în 2022) fiind la Universitatea Transilvania din Brașov.

Context local

Cele mai recente date privind educația și formarea în Municipiul Brașov sunt aferente anului școlar 2020-2021, fiind analizate în studiul realizat de Agenția Metropolitană pentru Dezvoltare Durabilă Brașov (2022) privind necesarul de unități de educație timpurie și școlară din Municipiu. Principalele constatări ale studiului sunt următoarele:

- În ciuda creșterii efectivelor de elevi înscriși în unitățile de învățământ din Brașov în perioada 2016-2020 cu 6,9%, infrastructura școlară nu s-a dezvoltat semnificativ (în mod particular cea dedicată educației timpurii: creșe și grădinițe). Explicațiile pentru creșterea numărului de elevi țin de reputația bună a școlilor din Municipiu care atrage elevi din alte localități. Totodată, creșterea numărului de preșcolari este explicată de introducerea obligativității înscrierii copiilor la grupa mare de la grădiniță. Nu în ultimul rând, suplimentarea numărului de grupe la nivel ante-preșcolar a generat o creștere a numărului de copii înscriși în grădinițe.
- Numărul de elevi școlarizați în Municipiul Brașov fără a avea domiciliu pe raza Municipiului a crescut de la 3890 elevi în 2016 la 5275 elevi în 2020, majoritatea la liceu sau școala profesională.
- Una dintre concluziile cu caracter general ale studiului sugerează că un număr important de unități de învățământ (grădinițe și școli) funcționează cu grupe și clase supradimensionate, uneori peste limita legal acceptată, fiind necesare investiții în infrastructura educațională care să reducă numărul de elevi din clase. Analiza detaliată pe cele 13 cartiere indică că unele școli au un număr mai ridicat de elevi decât limita legală.

Potrivit Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Zonei Metropolitane Brașov 2021-2030, se observă o scădere a unităților de învățământ preuniversitar în 2021 față de 2015, de la 204 la 195. Dintre acestea 125 au personalitate juridică și 70 arondate. Din punctul de vedere al formei de proprietate, 178 de unități școlare erau publice și 17 private. Serviciile de educație antepreșcolară se regăsesc numai în cele nouă creșe din Municipiul Brașov, însă potrivit strategiei, există proiecte pentru înființarea acestora în contextul în care numărul de cereri este ridicat.

2. Metodologie

2.1. Metodele de cercetare folosite pentru realizarea studiului

În implementarea contractului a fost utilizat un mix de metode de cercetare care să permită culegerea unor date cât mai fidele, dar și triangularea acestora. Triangularea informațiilor este extrem de importantă în cadrul procesului de cercetare și joacă un rol major în asigurarea fiabilității datelor colectate. Prin utilizarea unor metode de cercetare complementare, adaptate la obiectivele cercetării (sondaj pe opinie, cercetare calitativă prin interviu și focus grup, analiza datelor secundare, analiza documentației), abordarea noastră răspunde atât cerinței de a utiliza metode mixte de colectare și analiză a datelor, cât și necesității de a asigura validitatea rezultatelor.

Prezentăm mai jos **mix-ul de metode sociologice de cercetare** ce au fost utilizate în vederea realizării activităților prevăzute în CdS și principalele beneficii ale folosirii acestora.

Tabel 1. Metode de cercetare cantitative

Nr.	Metoda de cercetare	Descrierea metodei	Beneficiile și folosirea metodei în cadrul evaluării
1	Ancheta sociologică prin aplicarea de chestionare	Ancheta sociologică, ca metodă care folosește chestionarul, dă posibilitatea generării unor date de relevanță și reprezentativitate foarte mare la nivelul grupurilor țintă	<ul style="list-style-type: none">▪ acoperire largă - teoretic, chestionarul poate fi trimis unui număr oricât de mare de respondenți, limitele fiind date doar de resursele disponibile pentru a gestiona întreg procesul de transmitere, urmărire, colectare, procesare și analiză▪ timp redus - într-un timp relativ scurt, pot fi obținute informații în paralel de la un număr mare de respondenți▪ standardizarea informațiilor - utilizarea unui set de itemi cu referințe precise, aceleași pentru toți respondenții▪ ușurință în cuantificarea informațiilor - răspunsurile primite pot fi cu ușurință cuantificate, facilitând analiza și ducând la obținerea unor statistici care pot indica rapid principalele zone problematice▪ capacitatea de a opera analize statistice ulterioare - posibilitatea de obține date secundare, de profunzime prin proceduri complexe de analiză statistică.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nr.	Metoda de cercetare	Descrierea metodei	Beneficiile și folosirea metodei în cadrul evaluării
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ posibilitatea utilizării acestor informații pentru analize comparative ulterioare - datele obținute pot fi utilizate în analize comparative, fiind considerate ca o analiză inițială de nevoi. Astfel se pot realiza comparații care să arate progresul obținut după începerea implementării strategiei.
2	Analiza documentației	Analiza documentației (cunoscută și sub numele de analiză de birou) reprezintă un instrument metodologic de colectare a datelor. Aceasta constă în analiza detaliată a surselor de date și constituie baza oricărui studiu științific.	Analiza documentației stă la baza oricărei metode sociologice folosite în orice cercetare, incluzând cercetarea de față. În absența acestei cercetări a documentației relevante nu pot fi dezvoltate adecvat niciuna dintre celelalte instrumente de cercetare.
3	Analiza secundară de date	Analiza secundară a datelor cantitative se referă la analiza unor date culese originar de un alt cercetător/ instituție, deseori dintr-o altă cauză. Analiza secundară a seriilor de date poate oferi instrumente pe care cercetătorii, de multe ori cu fonduri limitate, le pot folosi. Marile anchete guvernamentale sunt deosebit de importante, pentru că ele deseori acoperă o paletă largă de teme în profunzime și au eșantioane destul de mari ca să poată furniza estimări cu un nivel de acuratețe înaltă. Este deseori valoros să putem încorpora o dimensiune reprezentativă la nivel național într-un studiu calitativ pentru a putea stabili mărimea și distribuția fenomenelor studiate. Analiza secundară poate fi singurul mod de realizare a comparațiilor istorice, în special când informațiile nu pot fi culese în mod retroactive și a comparațiilor între țări, atunci când informațiile nu pot fi culese în mod direct	Datele secundare sunt relativ rapid de accesat, putând astfel contribui la furnizarea de răspunsuri primare pentru unele dintre întrebările adresate, într-un interval scurt de timp. Datele secundare pot fi utile în compararea constatărilor rezultate în urma unor studii sau tendințe examinării diferite.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr.	Metoda de cercetare	Descrierea metodei	Beneficiile și folosirea metodei în cadrul evaluării
		și a comparațiilor pe un număr mare de țări, când timpul și amploarea proiectelor nu permit culegerea directă a datelor. De altfel, atunci când o serie de date sunt deja disponibile este inutilă reluarea procesului de culegere a datelor, informații noi putând fi generate prin analiza secundară a datelor.	

Tabel 2. Metode de cercetare calitative

Nr.	Metoda de cercetare	Descrierea metodei	Beneficiile și folosirea metodei în cadrul cercetării
1	Focus grupul	Focus-grupul este o tehnică de colectare a informațiilor de profunzime prin interacțiunea dintre membrii grupului, referitoare la o problemă stabilită de către cercetător.	<ul style="list-style-type: none">▪ generare de opinii - în timpul discuției, prin interacțiunea grupului, participanții își pot forma și pot genera noi opinii, nu doar să le transmită pe cele proprii;▪ înțelegere/comprehensiune - prin întrebări și răspunsuri, prin posibilitatea de a adresa întrebări atât expertului care conduce discuția cât și celorlalți participanți, participanții la focus-grup pot ajunge la o mai bună înțelegere a proceselor analizate și discutate;▪ schimb de informații - nu sunt rare situațiile în care în timpul unui focus-grup, datorită schimbului de informații dintre participanți, interviul de grup focus ia o turnură nouă oferind o capacitate exploratorie ridicată
2	Studiul de caz	Metoda studiului de caz implică studiul aprofundat al unei situații în contextul ei de producere, dintr-o perspectivă multicriterială, prin investigarea tuturor categoriilor relevante de actori (stakeholders) și prin utilizarea tuturor surselor de date cantitative și calitative. Studiile de caz decompun și recompun fenomenul, atât din punct de vedere al actorilor săi cât și din punct de vedere al relațiilor, proceselor, rezultatelor care reies.	Scopul și avantajele utilizării acestei metode e de: <ul style="list-style-type: none">▪ A oferi o mare varietate de informații▪ A surprinde în interacțiune actorii implicați și a înțelege procesele ce decurg de aici▪ A oferi o imagine holistică asupra fenomenului, surprinzând atât desfășurarea lui cât și contextul și cadrul de desfășurare▪ A permite o analiză critică a fenomenului investigat▪ A înțelege natura factorilor de risc

2.2. Metodologia pentru realizarea serviciilor

2.2.1 Cercetarea cantitativă

În cercetarea cantitativă am folosit ca metoda principală “Ancheta sociologică prin aplicarea de chestionare”. Activitățile subscrise acestei metode sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabel 3. Activități subscrise abordării cantitative

Nr. Crt.	Activitatea subscrisă abordării cantitative	Populația țintă	Eșantion	Modalitate interviuare	Caracteristici eșantion	Marja de eroare
1	Sondaj de opinie privind sănătatea și accesul la serviciile de asistență medicală și medico-socială în municipiul Brașov	persoane de peste 18 ani din municipiul Brașov cu un boost pe fiecare categorie de persoane vulnerabile definite în CdS	1105 +788 boost	TAPI	eșantion probabilistic, reprezentativ pentru populația studiată la nivel local	+/-2.95% Nivel de încredere 95% Z=1.96
2	Sondaj de opinie privind educația și accesul la serviciile de educație și formare pe toată durata vieții	persoane de peste 18 ani din municipiul Brașov cu un boost pe fiecare categorie de persoane vulnerabile definite în CdS	1105 +348 boost	TAPI	eșantion probabilistic, reprezentativ pentru populația studiată la nivel local	+/-2.95% Nivel de încredere 95% Z=1.96
3	Sondaj de opinie privind stadiul de dezvoltare a serviciilor sociale din municipiul Brașov	persoane de peste 18 ani din municipiul Brașov cu un boost pe fiecare categorie de persoane vulnerabile definite în CdS	1105 +788 boost	TAPI	eșantion probabilistic, reprezentativ pentru populația studiată la nivel local	+/-2.95% Nivel de încredere 95% Z=1.96
4	Sondaj de opinie privind așezările informale din municipiul Brașov	persoane de peste 18 ani din așezările informale din municipiul Brașov	124	TAPI	eșantion probabilistic, reprezentativ pentru populația studiată	

Metodologia pentru proiectarea și validarea eșantioanelor reprezentative pentru populația țintă (schema de eșantionare)

În cazul studiilor cantitative, proiectarea eșantionului pleacă de la identificarea universului studiului, a caracteristicilor populației investigate. În cazul **studiilor cantitative**, pentru elaborarea unui eșantion e necesară configurarea unui **cadru de eșantionare** bazat pe date cu privire la universul investigat. Sursa acestor date este în primul rând Institutul Național de Statistică și bazele de date furnizate de către Autoritatea Contractantă.

Astfel populația țintă a studiului cantitativ este formată din persoane de peste 18 ani din municipiul Brașov.

- A. În primul stadiu s-a realizat un **eșantion reprezentativ pentru populația adultă a municipiului Brașov de 1105 persoane**. În cadrul acestui eșantion au fost identificate mai multe persoane vulnerabile pe cele trei dimensiuni, cu specificația că unele persoane pot să facă parte din mai multe categorii de persoane vulnerabile deoarece se confruntă cu vulnerabilități multiple.

Tabel 4. Tipuri de vulnerabilități sociale

Tip vulnerabilitate	Număr persoane vulnerabile la...
Vulnerabilitate - nivel de trai și dizabilitate	601
Vulnerabilitate - acces la educație	58
Vulnerabilitate - acces la sănătate	560
Vulnerabilitate - locuire în așezări informale	<i>Nu este cazul. Studiul pe așezările informale a fost realizat pe populația regăsită în aceste așezări și nu se regăsesc persoane care locuiesc în așezări informale în eșantionul general</i>

Vulnerabilitățile au fost definite astfel:

Pentru studiul 1 - Așezări informale

Persoanele care locuiesc în așezări informale (locuințe improvizate, barăci, minim 3 locuințe)

Pentru studiul 2 - Acces la sănătate

1. Sursa de venit a respondentului:
 - Venit din munca de zilier (informală)
 - Indemnizație/ajutor de șomaj
 - Venit minim garantat
 - Alte prestații sociale
 - Pensie de boală
2. Persoane care nu sunt înscrise la un medic de familie
3. Mai mult de 1 persoană din gospodărie care nu are acte de identitate
4. Etnie rromă
5. Minori cu dizabilități în gospodărie (indiferent dacă au certificat sau nu au)
6. Persoane între 18 și 64 de ani cu dizabilități în gospodărie (indiferent dacă au certificat sau nu au)
7. Persoane peste 65 de ani cu dizabilități în gospodărie (indiferent dacă au certificat sau nu au)
8. Tip locuință: informală, improvizată, adăpost de noapte, fără adăpost, în gară, în barăci
9. Adulți / vârstnici care beneficiază de prestații sociale
10. Adulți / vârstnici afectați de accidente casnice
11. Adulți / vârstnici diagnosticați cu probleme psihice
12. Vârstnici diagnosticați cu demență
13. Vârstnici diagnosticați cu AVC
14. Adulți / vârstnici care au instituită curatela
15. Adulți / vârstnici care au instituită tutela
16. Adulți / vârstnici care depind în totalitate de sprijinul altei persoane (dependent)
17. Adulți / vârstnici fără asigurare de sănătate
18. Adulți / vârstnici care nu își permit costul consultului / tratamentului

Pentru studiul 3 - Acces la educație

1. Familii care au cel puțin 1 copil minor și oricare dintre următoarele:
2. Persoanele de etnie rromă
3. Familii care au venitul de sub 1.500 lei/membru
4. Familii cu copii între 3 și 6 ani care NU sunt înscriși la grădiniță
5. Familii cu copii de peste 6 ani care NU sunt înscriși la școală
6. Familii cu copii care au abandonat școala
7. Familii cu copii exmatriculați
8. Tip locuință: informală, improvizată, adăpost de noapte, fără adăpost, în gară, în barăci, care au copii sau sunt adulți fără educație sau cu educație sub 4 clase
9. Minori cu dizabilități în gospodărie (indiferent dacă au certificat sau nu au)
10. Adulți fără educație sau cu educație sub 4 clase

Pentru studiul 4- Nivel de trai și dizabilitate - Persoane în risc de sărăcie și excluziune socială

Caracteristici:

1. Familii care au venitul de sub 1.500 lei/membru
2. Sursa de venit a respondentului este una dintre următoarele:
 - Venit din munca de zilier (informală)
 - Indemnizație/ajutor de șomaj
 - Venit minim garantat
 - Alte prestații sociale
 - Pensie de boală
3. Persoane care nu sunt înscrise la un medic de familie
4. Mai mult de 1 persoană din gospodărie care nu are acte de identitate
5. Persoanele de etnie rromă
6. Minori cu dizabilități în gospodărie (indiferent dacă au certificat sau nu au)
7. Persoane între 18 și 64 de ani cu dizabilități în gospodărie (*indiferent dacă au certificat sau nu au*)
8. Persoane peste 65 de ani cu dizabilități în gospodărie (*indiferent dacă au certificat sau nu au*)
9. Tip locuință: informală, improvizată, adăpost de noapte, fără adăpost, în gară, în barăci
10. Adulți / vârstnici care beneficiază de prestații sociale
11. Adulți / vârstnici afectați de accidente casnice
12. Adulți / vârstnici diagnosticați cu probleme psihice

13. Vârstnici diagnosticați cu demență
14. Vârstnici diagnosticați cu AVC
15. Adulți / vârstnici care au instituită curatela
16. Adulți / vârstnici care au instituită tutela
17. Adulți / vârstnici care depind în totalitate de sprijinul altei persoane (dependent)
18. Adulți / vârstnici fără asigurare de sănătate
19. Adulți / vârstnici care nu își permit costul consultului / tratamentului

Tipul eșantionului reprezentativ pentru populația adultă a municipiului Brașov: probabilist, stratificat, cu stratificare în funcție de mărimea secțiilor de vot

Selectia punctelor de eșantionare: Ca si cadru de eșantionare s-au folosit secțiile de vot de la ultimele alegeri iar din acestea s-au selectat 138 de puncte de eșantionare.

Selectia gospodăriilor: în fiecare punct de eșantionare, selecția gospodăriilor se va realiza prin selecție sistematică (metoda „random route”), cu pas statistic de 3 (zona de case) sau 5 (zona de blocuri).

Selectia subiecților: din cadrul gospodăriei a fost interviuată persoana eligibilă (18 ani și peste) care și-a serbat ziua de naștere cel mai aproape de momentul interviului.

Au fost impuse un număr minim de 3 reveniri, la ore și zile diferite, în cazul în care subiecții nu au putut fi contactați la prima vizita.

Modalitatea de interviuare: FTF (fata-in fata) prin metoda TAPI (interviure personală asistată de tabletă)

Ponderare: ponderarea datelor s-a făcut după variabilele vârstă și gen în scopul de a aduce structura eșantionului la structura populației adulte a municipiului Brașov

- A. Eșantionul reprezentativ pentru populația adultă a municipiului Brașov a fost completat în al doilea stadiu cu un eșantion suplimentar (boost) pe populație vulnerabilă de 991 de persoane.

Acest eșantion suplimentar a fost realizat prin metoda *bulgărelui de zăpadă* (snow-ball), pornind de la persoanele cu vulnerabilități identificate în eșantionul pe populație generală care au constituit punctele de plecare (seed-urile) pentru snow-ball.

Eșantionul de tip snow-ball este un eșantion de conveniență care se folosește când nu se cunosc date despre populația investigată. Din literatura de specialitate reiese ca vulnerabilitățile legate de accesul la educație, servicii de sănătate, prestații sociale, sunt strâns legate de sărăcie. Din acest motiv, întrebarea de selecție a persoanelor din acest

eșantion suplimentare pe care am folosit-o a fost cea legată de venit, respectiv familii care au venitul de sub 1.500 lei/membru.

B. Pentru sondajul de opinie privind așezările informale din municipiul Brașov s-a pornit de la identificarea pe teren a așezărilor informale. Așezările informale sunt definite conform Legii 151/2019 pentru completarea Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, drept o „grupare de minimum 3 unități destinate locuirii dezvoltate spontan, ocupate de persoane sau familii care fac parte din grupuri vulnerabile definite conform Legii asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare, și care nu au niciun drept asupra imobilelor pe care le ocupă.” În municipiul Brașov am identificat un număr de șase astfel de așezari informale în care s-au aplicat un număr de 124 chestionare:

Tabel 5. Așezări informale în Municipiul Brașov

Nr. crt.	Denumire așezare informală	Număr de chestionare aplicate
1	Cărămidăriei	19
2	Calcarului	8
3	Carierei	78
4	Fundătura Hărmanului	7
5	Barăci din Cimitir	3
6	Timiș Triaș	9
	Total	124

Ponderarea datelor s-a făcut după mărimea așezării informale.

Eșantioanele de populație vulnerabilă au fost compuse din eșantioanele rezultate din populația generală la care s-a adăugat eșantionul de persoane vulnerabile din așezările informale și cel din eșantionul boost.

Tabel 6. Eșantioane și subeșantioane

	Populație generală	Așezări informale	Boost	Total eșantioane
Total eșantioane	1105	124	867	2096

Tip vulnerabilitate	Din eșantionul pe populație generală	Boost	Total eșantioane
Vulnerabilitate - acces la servicii sociale	601	788	1389
Vulnerabilitate - acces la educație	58	348	406
Vulnerabilitate - acces la sănătate	560	788	1348
			124
Populație fără vulnerabilități	501		
Total eșantioane	1105	991	2096

*o persoană poate prezenta mai multe tipuri de vulnerabilități, prin urmare este prezentă în eșantioanele prezentate pe mai multe rânduri. De aceea, totalul eșantioanelor este mai mic decât suma aritmetică a cifrelor prezentate pe fiecare coloană, având în vedere că există persoane care au fost incluse în mai multe eșantioane de vulnerabilitate.

Descrierea metodelor de control și asigurare a calității

Supervizarea culegerii datelor. Pentru această cercetare am asigurat un standard de calitate al datelor comparabil cu cel al unor cercetări similare, respectiv am verificat peste 50% din chestionarele aplicate și toți operatorii de interviu implicați. Verificarea a constat în:

- corespondența atât a elementelor de identificare personală (numele și prenumele subiecților; sexul, data nașterii, în cazul persoanelor fizice cât și elementelor de context al interviului)
- răspunsul la câțiva itemi factuali
- alte informații relevante cu privire la modul în care a fost aplicat chestionarul

B. Având în vedere analizele ulterioare a indicatorilor colectați, am propus suplimentarea cercetării cantitative cu un **sondaj de opinie online**, derulat strict pe persoane vulnerabile și cu un chestionar axat strict pe identificarea nevoilor acestui grup țintă. Acest sondaj de opinie am propus să fie derulat online, cu ajutorul operatorilor publici și privați din domeniul serviciilor sociale din municipiul Brașov.

2.2.2 Cercetarea calitativă

Metode de cercetare calitativă

Următoarele metode sunt integrate în acest tip de cercetare calitativă și vor fi descrise în cele ce urmează:

Cerute de Cds

- Focus grupuri
- Studii de caz

Scopul focus grupurilor și a studiilor de caz este de a înțelege atitudinile, comportamentele și motivațiile grupurilor țintă. Rezultatele obținute în mod direct oferă o analiză specifică și particulară a obiectivelor cercetării și creează o imagine de ansamblu a sistemului de servicii sociale la nivel de municipiu, așa cum este el perceput la momentul desfășurării cercetării de către participanții la aceste întâlniri.

Tabel 7. Distribuția metodelor de cercetare calitativă în teren

Nr.	Tip studiu	Grupuri țintă	Metode	Obiective specifice
1	Studiu privind așezările informale și accesul la locuință a grupurilor vulnerabile	Persoane care aparțin grupurilor vulnerabile la nivelul municipiului Brașov	2 focus grupuri 2 studii de caz	Factori care generează marginalizare Acces la servicii publice și sociale
2	Studiu privind sănătatea și accesul la serviciile de asistență medicală/medico-socială	Persoane vârstnice Persoane cu dizabilități Romi, persoane fără adăpost Alte categorii de persoane vulnerabile (persoane cu probleme de sănătate mintală, persoanele cu dependențe, persoane eliberate din penitenciare, persoane afectate de sărăcie extremă, etc)	2 focus grupuri 2 studii de caz	Accesul la servicii de sănătate (dificultăți, satisfacție) Calitatea serviciilor Nevoile de servicii Evaluarea furnizorilor de sănătate, publici și privați
3	Studiu privind educația și accesul la serviciile de educație și formare pe toată durata vieții	Familii vulnerabile de la nivelul municipiului Brașov (copii și tineri la diverse niveluri de școlaritate, copii și tineri care au abandonat școala, persoane afectate de sărăcie extremă, romi,	2 focus grupuri 2 studii de caz	Accesul la serviciile de educație și formare Calitatea educației Educație inclusivă Nevoile educaționale și de consiliere vocațională

Nr.	Tip studiu	Grupuri țintă	Metode	Obiective specifice
		persoane cu probleme de sănătate mintală, persoanele cu dependențe, persoane eliberate din penitenciare, persoane fără adăpost, etc)		Satisfacția cu privire la serviciile educative Evaluarea furnizorilor de educație, publici și privați
4	Studiu privind stadiul de dezvoltare a serviciilor sociale din municipiul Brașov	Persoane vârstnice Persoane cu dizabilități Romi, persoane fără adăpost Alte categorii de persoane vulnerabile (persoane cu probleme de sănătate mintală, persoanele cu dependențe, persoane eliberate din penitenciare, persoane afectate de sărăcie extremă, etc)	4 focus grupuri cu persoane vulnerabile, câte 1 pentru fiecare grup vulnerabil 4 studii de caz, câte 1 pe fiecare grup vulnerabil 2 focus grup cu angajați/reprezentanți ai instituțiilor publice/private, angajați/reprezentanți ai ONG urilor care furnizează servicii sociale, personal de specialitate din cadrul DAS Brașov	Accesul la diverse prestații sociale (beneficii și servicii) Evaluarea furnizorilor de servicii sociale, publici și privați Recomandări privind îmbunătățirea ofertei de prestații sociale
TOTAL: 12 focus grupuri, 10 studii de caz				

Grupurile țintă/participanții la cercetare

Cercetarea calitativă s-a adresat următoarelor categorii identificate în Caietul de Sarcini:

- (1) Persoane care aparțin grupurilor vulnerabile la nivelul mun. Brașov
- (2) Angajați/reprezentanți ai instituțiilor publice/private, angajați/reprezentanți ai ONG urilor care furnizează servicii sociale, personal de specialitate din cadrul DAS Brașov

Focus-grupurile

În cadrul acestei sub-activități au fost realizate **12 focus-grupuri** segmentate pe tipurile de studii și categoriile de segmente vulnerabile.

Denumire focus -grup	Număr participanți la focus-grup
FG 1_zone informale	7
FG 2_zone informale	8
FG 3_sănătate	6
FG 4_sănătate	7

FG 5_educație	6
FG 6_educație	6
FG 7_acces servicii	7
FG 8_acces servicii	8
FG 9_acces servicii	7
FG 10_acces servicii	7
FG 11_ONG-uri	6
FG 12_instituții publice	10

Recrutarea participanților la focus grupuri

Chestionarele de recrutare a participanților au fost elaborate de către cercetătorii Prestatorului, în concordanță cu cerințele generale ale studiului și cele particulare ale tehnicii folosite, și au fost aprobate de către Autoritatea Contractantă.

Recrutarea participanților. A fost realizată de către operatorii Prestatorului instruiți în acest scop. Toți operatorii implicați în activitatea de recrutare au participat la un instructaj realizat de coordonatorul cercetării pentru a se asigura: o bună înțelegere a categoriei de participanți vizată, o bună înțelegere a instrumentului de recrutare, dobândirea unor practici care să asigure o rată cât mai ridicată de recrutare.

S-a utilizat o procedură de **recrutare a participanților în 3 pași:**

- ⇒ **Faza 1:** Contactarea persoanelor din datele obținute din teren și selecția a minim 7 invitați pentru fiecare grup. Contactarea inițială s-a făcut cu 7 zile înainte de organizarea interviului sau focus-grup-ului. Fiecărui participant i s-a aplicat un chestionar de recrutare pentru a ne asigura că îndeplinește condițiile necesare pentru participare.
- ⇒ **Faza 2:** Contactarea persoanelor selectate pentru confirmarea participării cu 3 zile înainte de organizarea interviului, focus grupului.
- ⇒ **Faza 3:** Contactarea participanților pentru o confirmare finală, cu 4-5 ore înaintea întâlnirii, în ziua organizării focus grupului.

Focus-grup-urile au fost organizate astfel încât să se asigure participarea persoanelor vulnerabile și să se asigure un mediu confortabil pentru acestea. În cadrul focus-grup-urilor s-a urmărit asigurarea unui echilibru de gen și vârstă, în acord cu principiile de organizare a cercetării calitative.

Realizarea grilelor de moderare

Grilele de moderare sau grilele de discuție au fost redactate în concordanță cu:

- obiectivele de cercetare și tematicile
- specificul și particularitățile respondenților (grupurile țintă).
- standardele metodologice ale tehnicilor calitative - focus grupuri

De asemenea, acestea au acoperit temele vizate în componenta calitativă.

La nivel de teme, grilele de moderare au fost corelate cu conținutul chestionarelor din faza cantitativă a cercetării. Totodată, acestea au fost discutate cu AC, pre-testate și aprobate ulterior de către AC.

Modul de pregătire a condițiilor de desfășurare a focus-grupului și de moderare

Tot personalul implicat în realizarea componentei calitative (cercetători, asistenți) au fost instruiți în prealabil de către experții Consultantului cu privire la:

- Tematica studiului și modul de abordare metodologică
- Recapitularea unor elemente vizând tehnicile de realizare a focus grupurilor
- Modul de redactare a livrabililor

Focus grupurile au fost moderate de către un singur cercetător, specializat în această privință (experiență în moderare de minim 500 focus grupuri). Ele au inclus câte 5-7 participanți selectați din grupurile țintă.

Studii de caz

Au fost realizate următoarele:

- ⇒ două studii de caz la nivelul populației așezărilor informale din rândul gospodăriilor vulnerabile; Criterii de selecție: familii vulnerabile care locuiesc în așezări informale, supra-aglomerate, marginalizare, sărăcie extremă, acces limitat la servicii de educație și sănătate;
- ⇒ două studii de caz cu persoane vulnerabile din punct de vedere al accesului la servicii medicale: persoană cu dizabilități (vârstnic nevăzător, beneficiar indemnizație de handicap), persoană asistent însoțitor;
- ⇒ două studii de caz, persoane vulnerabile din punct de vedere al accesului la servicii de educație: etnie romă, venituri reduse, condiții improprii de locuit;
- ⇒ patru studii de caz, câte 1 pe fiecare grup vulnerabil: o persoană fără adăpost, o persoană cu probleme de sănătate mintală, o persoană fost deținut, o persoană de etnie romă;

Analiza datelor calitative

Analiza calitativă înseamnă aplicarea unor metode de prelucrare a datelor, pentru testarea ipotezelor și pentru a răspunde separat sau împreună cu celelalte metode la întrebările de cercetare sau întrebările de evaluare. Este de subliniat că analiza datelor calitative nu înseamnă a ne limita la a aduna mai multe sau mai puține date, ci în a privi acele date ca informații, care ne spun ceva, explică ceva și, mai ales, a face din acele date/informații, cunoștințe cu privire la natura lor, la legăturile dintre ele, la semnificația lor, la utilitatea acestora. De aceea, datele respective se prelucrează prin anumite metode.

Ce înseamnă “analiza datelor calitative”?

- Proces de prelucrare a datelor culese în vederea interpretării
- Datele sunt aduse la mărimi, forme, structuri și categorii care permit interpretarea
- Orice tehnică este permisă atâta timp cât nu denaturează conținutul datelor
- Analiza este ghidată de obiectivele cercetării

Strategii de analiză a datelor calitative:

- analiza globală, familiarizarea cu ansamblul, extragerea obiectivelor, realizarea de sinteze, extrageri de idei principale, informații cheie
- analiza centrată pe caz (pe subiect sau pe unitate de înregistrare)
- analiza centrată pe tematică (pe urmărirea unei problematici, idei, ipoteze)

Pe baza studiilor menționate mai sus la pct.1-4, prin analiza de date cantitative și calitative se va actualiza Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale din municipiul Brașov pentru perioada 2023-2033.

2.2.3 Analiza de date secundare

În plus față de modalitățile de realizare prevăzute în Caietul de Sarcini și Oferta Tehnică (sondaj de opinie, focus -grup, studiu de caz), am propus în cadrul instrumentelor de cercetare și “Fișe de date adresate instituțiilor relevante din Municipiul Brașov”, având în vedere faptul că unii indicatori nu pot fi obținuți prin metodele cerute de CdS, ci doar solicitate de la instituțiile competente în domeniu.

- Fișă indicatori AJOFM Brașov
- Fișă indicatori CAS Brașov
- Fișă indicatori DGASPC Brașov
- Fișă indicatori ISJ Brașov
- Fișă indicatori Jandarmeria Brașov
- Fișă indicatori Direcția Județene de Statistică Brașov
- Fișă indicatori DAS Brașov
- Fișă indicatori AJPIS Brașov
- Fișă sintetică a așezărilor informale

În plus au fost analizate date de la Institutul Național de Statistică (INS), de la Inspectoratul Școlar Județean Brașov (ISJ Brașov), Direcția de Asistență Socială Brașov (DAS Brașov), Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov (DGASPC Brașov), Inspectoratul de Poliție al Județului Brașov (IPJ Brașov).

După primele solicitări de informații cerute instituțiilor relevante din Municipiul Brașov, am considerat necesar să mai solicităm următoarele fișe de indicatori statistici.

- Fișă indicatori Inspectoratul de Poliție al Județului Brașov -Municipiul Brașov
- Fișă indicatori Spitalul județean Brașov
- Fișă indicatori Spitalul de infecțioase Brașov
- Fișă indicatori Spitalul de psihiatrie Brașov
- Fișă indicatori Spitalul de ginecologie Brașov

2.3 Harta adreselor unde s-au aplicat chestionarele

Legenda: **casuță**=populație generală, **bifă**=boost persoane vulnerabile, **galben**=așezări informale

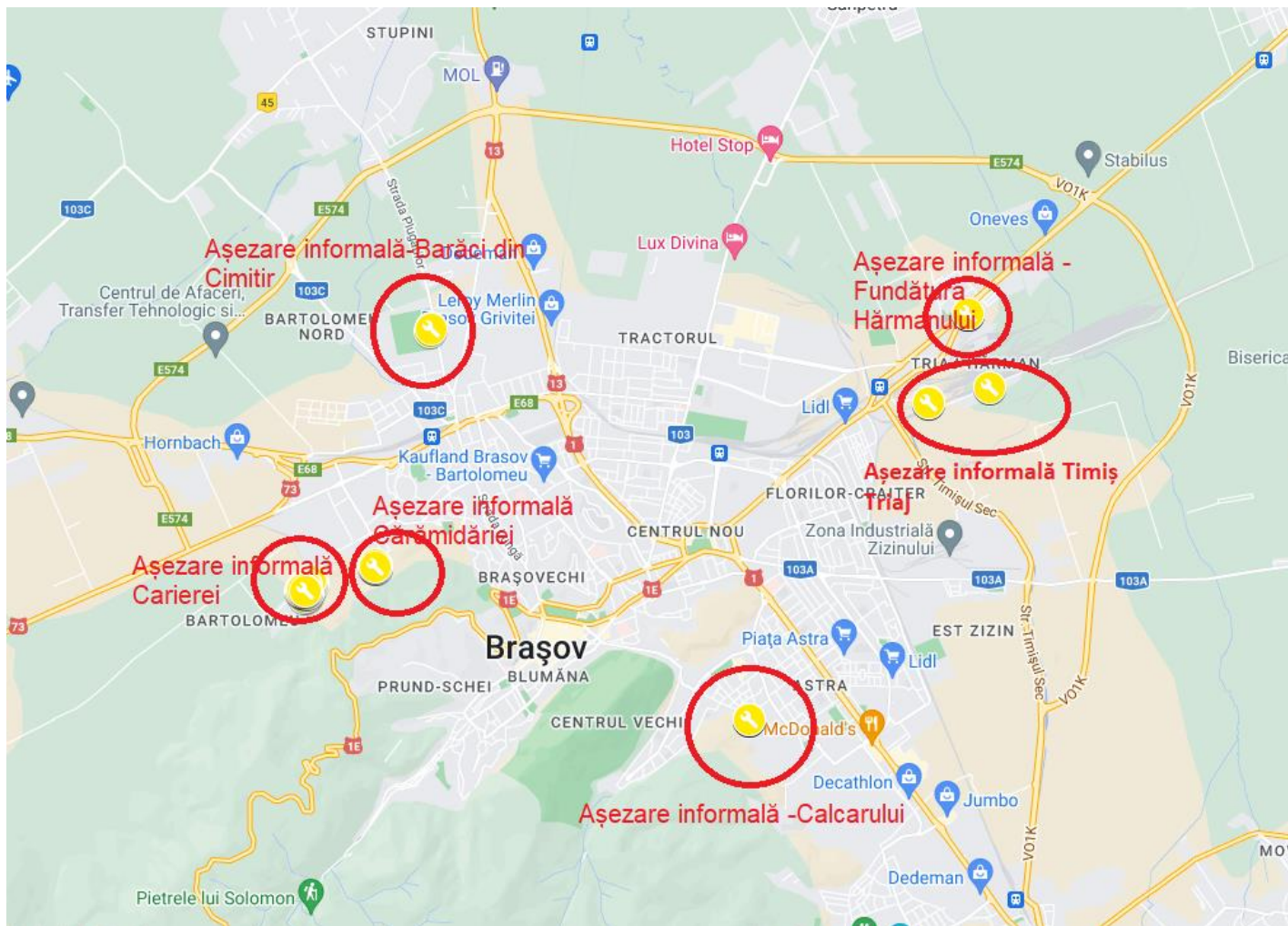

Harta adreselor unde s-au aplicat chestionarele pe populație generală

Legenda: casuță=populație generală

Harta așezărilor informale

Legenda: galben=ășezări informale

3. Analiza stării de fapt în privința participării la educație în Municipiul Brașov

3.1 Accesul și participarea la servicii de educație și formare de calitate

Potrivit ultimelor date oferite de Direcția Județeană de Statistică Brașov, disponibile și pe INS Tempo Online, numărul total de unități de învățământ publice cu personalitate juridică în anul 2021-2022 a fost de 84 dintre care: 37 învățământ preșcolar, 21 învățământ primar și gimnazial (include o unitate de învățământ special), 21 învățământ liceal, 1 învățământ profesional, 2 învățământ post-liceal și 2 învățământ universitar public. Modalitatea de înregistrare a unităților de învățământ de către INS include doar la acele unități care au personalitate juridică și sunt incluse în Nomenclatorul SIRUES. Astfel, în acest nomenclator nu a inclus creșele aflate în Subordinea Serviciului Public de Administrare Creșe Brașov care pot școlariza copii cu vârsta cuprinsă între 3 luni și 3 ani, sau unitățile preșcolare care pot școlariza și antepreșcolari. În Municipiul Brașov există 9 creșe publice și un număr total de 925 de locuri publice al căror regulament a fost aprobat conform Hotărârii 3/2.11.2022 (detalii aici: <https://www.cresebrasov.ro>).

Tabel 8. Unități de învățământ cu personalitate juridică pe niveluri de educație în Mun. Brașov în anul școlar 2021-2022 aflate în subordinea Inspectoratului Județean Brașov

Nivel de educație	Număr
Preșcolar	37
Primar și gimnazial (inclusiv special)	21
Profesional	1
Liceal	21
Post-liceal	2
Universitar (public)	2
Total	84

Sursa: Institutul Național de Statistică

Date complementare furnizate de ISJ Brașov pentru elaborarea studiului necesar Strategiei integrate de dezvoltare urbană a zonei metropolitane Brașov 2021-2030 arată că, în anul 2021, în Mun. Brașov funcționau 104 unități de învățământ (80 cu personalitate juridică și 24 arondate), dintre care: 54 grădinițe, 23 școli primare și gimnaziale, 20 colegii și licee, 1 școală profesională, 2 școli post-liceale și 4 centre de educație incluzivă.

În anul școlar 2021-2022, numărul total de elevi, preșcolari și ante-preșcolari a fost de 43088. Participarea la educație timpurie (grădiniță) are un rol benefic pentru participarea ulterioară în învățământ. De altfel, una dintre cele mai importante măsuri destinate îmbunătățirii accesului și participării la educație este facilitarea participării la educație timpurie de calitate, în principal pentru elevii din grupuri vulnerabile socio-economic. În același timp, numărul de copii înscriși în creșe publice sau private este foarte redus (aproximativ 13%), raportat la populația după domiciliu cu vârsta cuprinsă între 1-3 ani din Municipiul Brașov

(4873 copii cu vârsta de 1 an sau 2 ani). Totodată, având în vedere că în Zona Metropolitană Brașov nu există alte creșe, există o probabilitate ridicată ca părinții din aceste localități să depună cereri pentru înscrierea în aceste creșe. În ceea ce privește numărul de elevi în învățământul liceal și profesional, se constată faptul că numărul nu este substanțial mai ridicat comparativ cu învățământul gimnazial, în ciuda faptului că în liceele din Brașov se înscriu elevi de pe toată raza Municipiului Brașov. În privința studiilor universitare, Universitatea Transilvania din Brașov atrage studenți din majoritatea județelor țării, fiind unul dintre cele mai importante centre universitare din România.

Tabel 9. Populația școlară pe niveluri de educație în anul școlar 2021-2022

Niveluri de educație	Număr
Copii înscriși în creșe publice sau private	612
Copii înscriși în învățământul preșcolar	7623
Elevi înscriși în învățământul primar (inclusiv special)	11632
Elevi înscriși în învățământul gimnazial (inclusiv special)	9680
Elevi înscriși în învățământul liceal	9590
Elevi înscriși în învățământul profesional	2262
Elevi înscriși în învățământul postliceal (inclusiv învățământul special)	1689
Studenți și cursanți înscriși în învățământul universitar (licență, master, cursuri postuniversitare, doctorat și programe postdoctorale de cercetare avansată)	22486
Total	65574

Sursa: Institutul Național de Statistică

În cadrul Strategiei privind Infrastructura de Educație Timpurie a Municipiului Brașov (2022-2030) elaborată în anul 2022, este sugerată existența unei rețele subdimensionate de educație ante-preșcolară (7 din 13 cartiere nu beneficiază de o unitate de îngrijire dedicată copiilor 0-3 ani). Totodată, numărul de copii este mai ridicat decât permite infrastructura și dimensiunea recomandată din punct de vedere legal a grupelor. De altfel, așa cum se poate observa, numărul de cereri soluționate este substanțial mai redus decât numărul de cereri înregistrate pentru solicitarea unui loc în creșe publice (anul școlar 2020-2021 a fost influențat de închiderea creșelor din subordinea Serviciului Public de Administrare Creșe - SPAC Brașov determinată de starea de urgență ca urmare a pandemiei de Covid-19).

Tabel 10. Cereri de solicitare loc în creșă în Mun. Brașov

An școlar	Cereri înregistrate	Cereri soluționate	Cereri rămase în așteptare
2018-2019	1334	784	550
2019-2020	1654	835	819
2020-2021	1183	51	1132
2021-2022	1510	484	1026

Sursa: Strategia privind Infrastructura de Educație Timpurie a Municipiului Brașov (2022-2030)

În ceea ce privește rețeaua de grădinițe din Municipiul Brașov, deși numărul de grădinițe este adecvat raportat la populație, distribuția teritorială a acestor unități de învățământ nu este sincronizată cu evoluțiile demografice (Strategia privind Infrastructura de Educație Timpurie a Municipiului Brașov 2022-2030). Cu alte cuvinte, cartierele rezidențiale care s-au dezvoltat în ultimii ani sunt deservite de un număr insuficient de grădinițe. Totodată, 40% din totalul grădinițelor funcționează în clădiri vechi, multe dintre spații fiind inadecvate furnizării unei educații timpurii de calitate. O altă problemă este capacitatea scăzută a spațiilor utilizate, numai 4 din cele 46 de grădinițe funcționale având spații educaționale neutilizate. Nu în ultimul rând, în contextul în care au fost înregistrați 124 de copii cu cerințe educaționale speciale (CES) în unitățile preșcolare, este necesară dezvoltarea infrastructurii potrivită nevoilor copiilor cu CES precum: cameră multisenzorială sau spațiu destinat pentru serviciile de logopedie sau consiliere psiho-pedagogică.

Participarea la educație timpurie de calitate este importantă atât din punctul de vedere al nevoilor de socializare specifice vârstei, cât și din punctul de vedere al obținerii de rezultate educaționale mai târziu în școală. Așadar, în conformitate cu studiile de specialitate dar și cu Strategia locală privind educația timpurie, este necesară facilitarea participării la educație timpurie (creșe și grădinițe), în special pentru grupuri vulnerabile socio-economice și îmbunătățirea resurselor de infrastructură, resurselor și materialelor educaționale și resurselor umane pentru creșele și grădinițele publice din Municipiul Brașov.

Potrivit datelor INS, numărul total de cadre didactice care își desfășoară activitatea didactică în creșele, grădinițele și școlile din Brașov este de 2917, la care se adaugă 748 de cadre universitare.

Tabel 11. Personalul didactic pe niveluri de educație în anul școlar 2021-2022

Niveluri de educație	Număr
Învățământ ante-preșcolar	23
Învățământ preșcolar	652
Învățământ primar (inclusiv special)	530
Învățământ gimnazial (inclusiv special)	758
Învățământ liceal	866
Învățământ profesional	51
Învățământ postliceal (inclusiv învățământul special)	37
Învățământ universitar	748
Total	3665

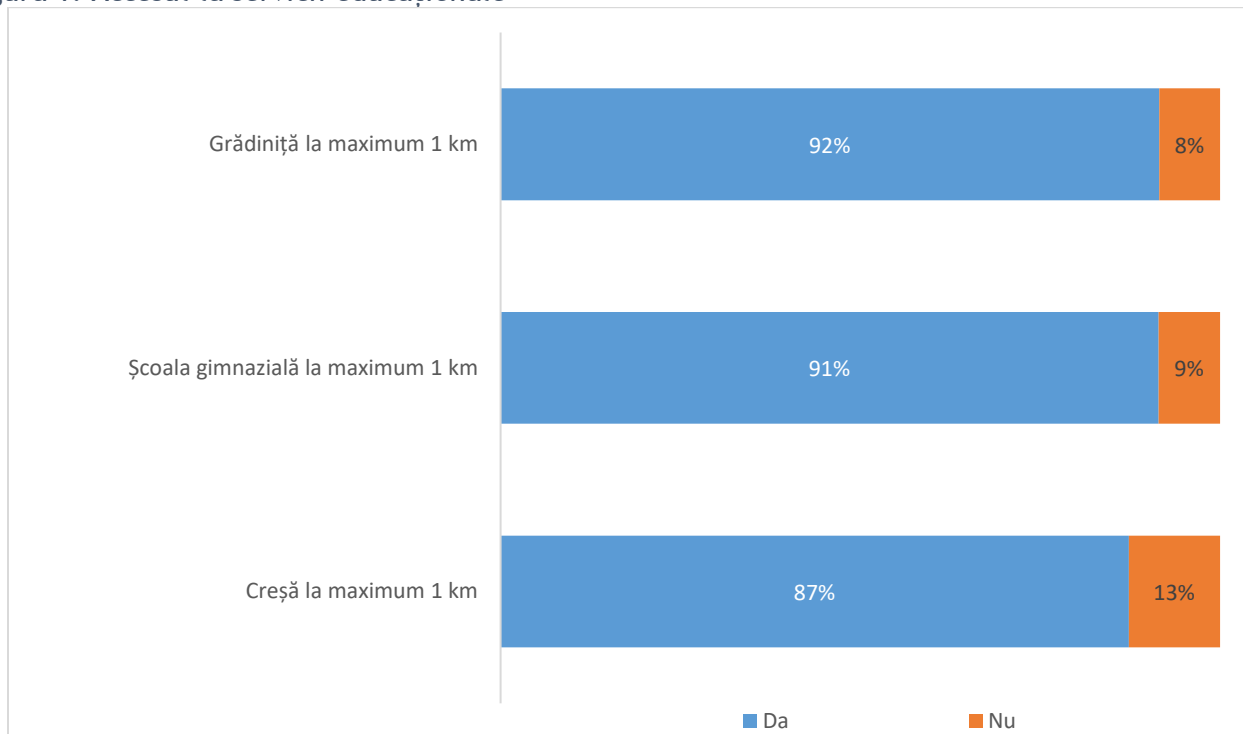
Sursa: Institutul Național de Statistică

În continuare prezentăm date provenite din studiul realizat pe un eșantion reprezentativ pentru populația rezidentă în Municipiul Brașov relevante pentru domeniul educației. De asemenea, analizăm date provenite dintr-un subeșantion cu populație vulnerabilă din punctul

de vedere al accesului la educație rezidentă în Municipiul Brașov. Subeșantionul cu indivizi vulnerabili din punctul de vedere al accesului la educație a inclus persoane care nu au educație formală sau au un nivel de școlaritate scăzut (clasele I-IV) și persoane care au cel puțin un minor în întreținere și îndeplinesc oricare dintre următoarele caracteristici: venitul gospodăriei este de sub 1500 lei/membru în gospodărie, aparțin etniei rome, locuiesc într-o locuință informală, au minori cu dizabilități în gospodărie, au copii între 3 și 6 ani sau peste 6 ani care nu sunt înscriși la grădiniță, respectiv școală, au copii care au abandonat școala sau care au fost exmatriculați.

În ceea ce privește accesul la servicii publice, se poate constata faptul că aproximativ 1 din 10 cetățeni din Municipiul Brașov au declarat faptul că în proximitatea locuinței lor (pe o rază de un km) nu există creșă, grădiniță sau școală. Cu toate acestea, toți respondenții au declarat că au acces la transport public, prin urmare accesul la educație nu este în mod necesar îngrădit. De altfel, nu există diferențe semnificative între persoanele care pot fi considerate dezavantajate socio-economic (oricare dintre: romi, familii cu venituri sub 1500 lei/membru al familiei, familii care au minori, adulți sau vârstnici cu dizabilități) și populația generală avantajată socio-economic.

Figură 1. Accesul la servicii educaționale

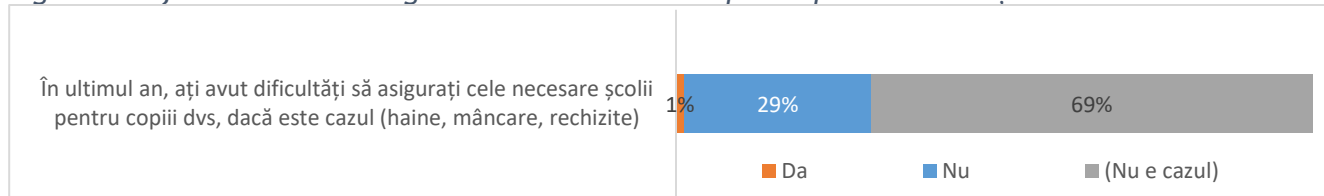

Sursa: Ancheta pe populația generală, Brașov 2022 Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105; mărimea efectivă a eșantionului = 1008

În privința percepției privind dificultățile avute în privința asigurării celor necesare școlii pentru copiii de vârstă școlară precum haine, mâncare, rechizite, numai 1% din populația

Mun. Brașov a declarat că în ultimul an a avut astfel de dificultăți, 29% nu a avut dificultăți, restul de 69% neavând copii înscriși în sistemul educațional.

Figură 2. Dificultatea de a asigura resursele necesare participării la educație

Sursa: Ancheta pe populația generală, Brașov 2022 Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105; mărimea efectivă a eșantionului = 1002

Situația este diferită în cazul subeșantionului care analizează populația vulnerabilă din punctul de vedere al situației educaționale. Aproximativ 29% dintre respondenți au declarat că au avut dificultăți în a asigura elementele necesare participării școlare precum haine, mâncare sau rechizite, 33% nu au avut dificultăți, iar 38% au declarat că nu este cazul, neavând copii de vârstă școlară. Dacă eliminăm persoanele care nu au (încă) copii de vârstă școlară, se poate concluziona că 47% din totalul populației vulnerabile din punctul de vedere al situației educaționale care are copii de vârstă școlară, a avut dificultăți în privința asigurării resurselor necesare participării la educație a copiilor (haine, mâncare, rechizite). Așadar, programe precum „Primul ghiozdan”, acordarea de tichete de grădiniță, dar și alte programe sociale, continuă să fie necesare, fiind necesare demersuri de identificare a persoanelor vulnerabile cu copii pentru a crește gradul de acoperire cu aceste beneficii.

Figură 3. Dificultatea de a asigura resursele necesare participării la educație de către familiile vulnerabile din punct de vedere educațional

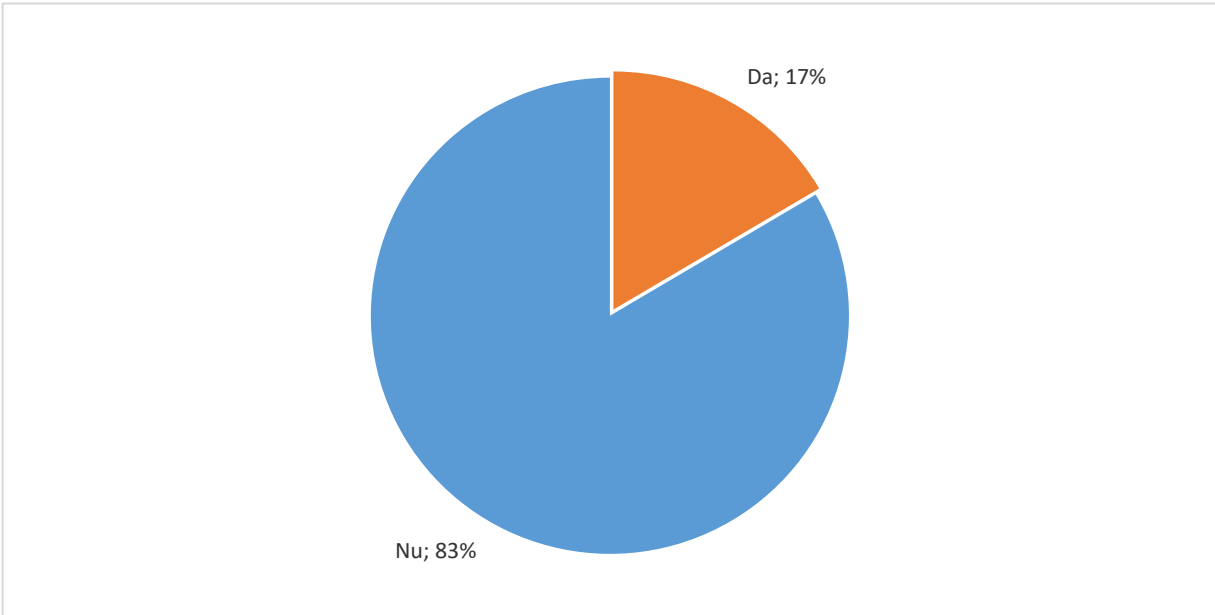
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n= 406

Deși educația este un serviciu public care teoretic este gratuit, în practică, accesarea serviciilor educaționale are numeroase costuri ascunse precum cele legate de hrană, igienă, îmbrăcăminte, încălțăminte, rechizite, echipamente IT, transport sau cazare, meditații, participare la activități extra-curriculare, alte costuri solicitate de școală sau de ceilalți părinți etc.. Întrebați direct dacă le este greu din punct de financiar să țină copiii la școală, 17% dintre respondenții cu copii au răspuns da. Așadar, chiar dacă au putut asigura resursele necesare participării la educație, în medie, 20% dintre respondenții din eșantionul național au declarat că întâmpină dificultăți din punct de vedere al costurilor cu educația.

În ceea ce privește subeșantionul cu populația vulnerabilă din punct de vedere educațional, se constată că jumătate dintre respondenții care au copii de vârstă școlară apreciază că au dificultăți financiare când e vorba de sprijinul educațional pe care îl oferă propriilor copii. Aprecierea subiectivă a dificultăților financiare influențează deciziile obiective referitoare

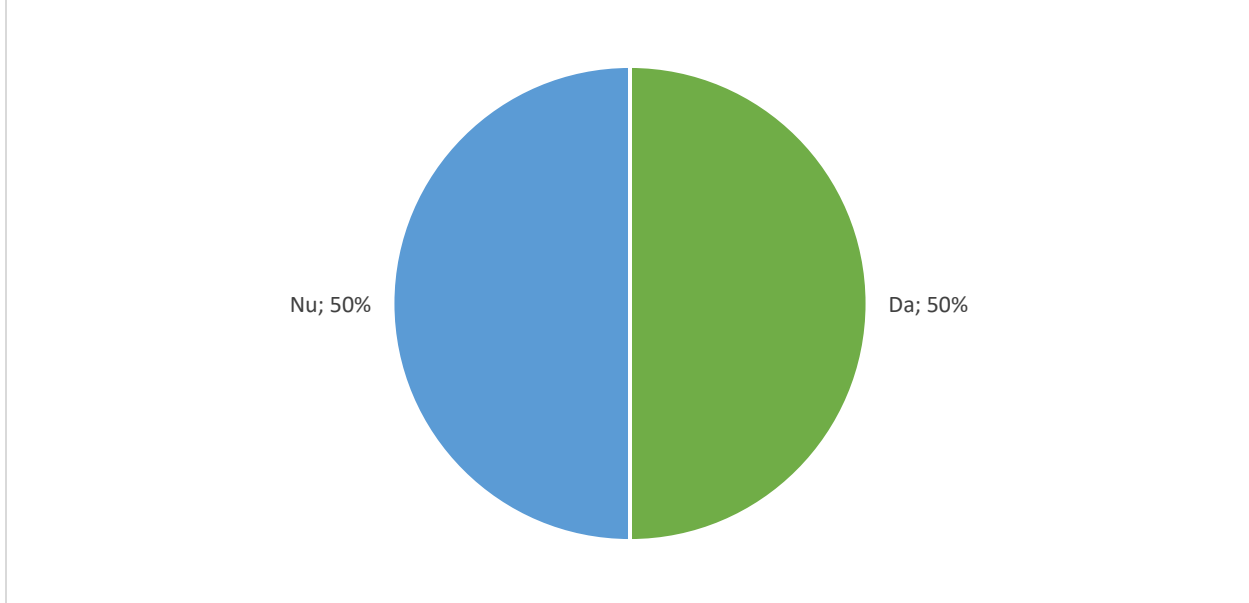
la cheltuielile familiei cu educația. Așadar, este esențial ca politicile și programele care facilitează accesul la educație (în special cele care oferă beneficii financiare) să se concentreze pe grupurile vulnerabile educațional.

Figură 4. Dificultăți financiare în privința facilitării participării la educație

Sursa: Anchetă pe populația generală, Brașov 2022 Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105; mărimea efectivă a eșantionului = 142

Figură 5. Dificultăți financiare ale grupurilor vulnerabile în privința facilitării participării la educație

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, bază n=406, mărimea efectivă a eșantionului n =146

Cele mai întâlnite tipuri de dificultăți menționate de către cei 17% respondenți din populația generală sunt: costurile suplimentare cu rechizitele și alte materiale școlare (26%), cele cu

îmbrăcămintea și încălțăminte (23%) și costurile legate de echipamente IT (21%). Într-o măsură mai mică au fost menționate dificultăți legate de plata contribuției la clasă, costurile legate de hrană și costurile de transport ale copiilor și/sau părinților care își însoțesc copiii la școală.

Dificultățile menționate de cei 50% din populația vulnerabilă sunt: costurile suplimentare cu rechizitele și alte materiale școlare (27%), cele cu îmbrăcămintea și încălțăminte (30%), costuri legate de hrană (19%). Într-o măsură mai mică au fost menționate dificultăți legate de costurile legate de echipamente IT, plata contribuției la clasă și costurile de transport copiilor și/sau părinților care își însoțesc copiii la școală.

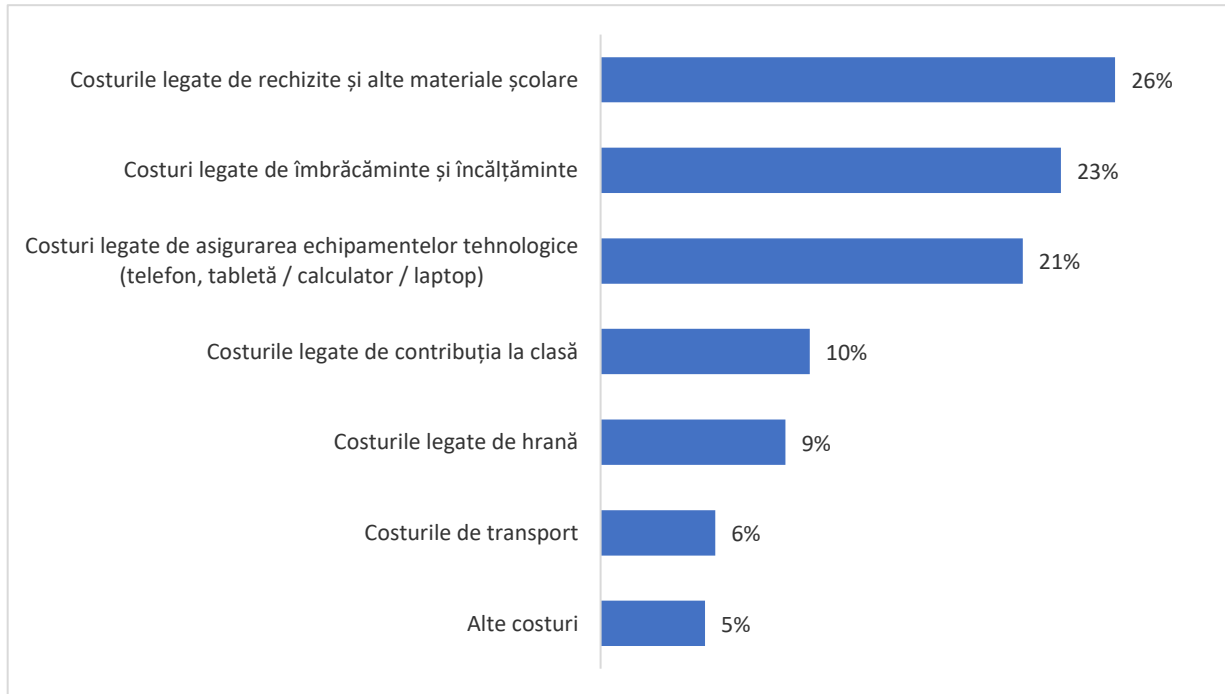
Indiferent de ponderea în care au fost menționate, aceste costuri ascunse trebuie avute în vedere în contextul configurării unor programe menite să faciliteze accesul la educație, fiind necesară acoperirea lor din bugetul public. Acoperirea acestor costuri poate avea ca efect creșterea accesului la educație de calitate pentru grupuri sociale dezavantajate, îmbunătățirea rezultatelor tuturor copiilor la toate nivelurile de învățământ, precum și o mai bună participare în învățământul universitar, inclusiv pentru categorii sociale dezavantajate socio-economic, care în acest moment sunt subreprezentate. În vederea îmbunătățirii nivelului de competențe aferent învățământului primar și gimnazial, o soluție poate fi adoptarea unor strategii educaționale la nivelul școlilor din Brașov care să pună accentul pe creșterea nivelului mediu din clasă și școală, accentul putând fi pus pe încurajarea cooperării între elevi și lucrului în echipă într-o mai mare măsură decât pe competiție. În ceea ce privește îmbunătățirea rezultatelor din învățământul liceal care va duce inclusiv la o creștere a bazinului de potențiali studenți, este necesară, pe de-o parte, îmbunătățirea reputației liceelor care au o imagine negativă (în principal liceele în care ponderea elevilor proveniți din familii vulnerabile este mai ridicată) și, pe de altă parte, o mai bună orientare educațională și profesională a elevilor. Nu în ultimul rând, sunt necesare programe educaționale, programe sociale și de programe de consiliere educațională adresate grupurilor vulnerabile, astfel încât elevii din familii dezavantajate să poată prioritiza participarea la educație.

De exemplu, programe de protecție socială implementate la nivel național precum „Bani de liceu” (detalii aici: <https://www.edu.ro/bani-de-liceu>) sau „Euro200” (detalii aici: <https://www.edu.ro/euro-200>) ar trebui continuate (și chiar extinse, atât din punct de vedere al eligibilității cât și al generozității) pentru facilitarea accesului și participării în învățământul secundar superior. Primul presupune acordarea unui ajutor financiar elevilor de liceu din România cu scopul sprijinirii acestora în vederea finalizării liceului. Al doilea presupune sprijinirea elevilor și studenților care provin din familii cu un venit brut lunar de maximum 500 lei pe membru de familie, acordarea unui voucher de 500 lei pentru achiziția de echipamente IT.

Autoritățile locale pot continua derularea unor programe precum „Primul ghiozdan” care acordă tuturor elevilor din clasa pregătitoare rechizite necesare unui an școlar în valoare maximă de 200 lei. Acordarea acestui pachet cu rechizite școlare reprezintă un beneficiu de asistență socială acordat de autoritățile administrației publice locale destinat asigurării unui standard minim de viață, susținerii familiei și copilului, promovării și garantării exercitării de către persoanele cu nevoi speciale a drepturilor și libertăților fundamentale, fiind complementară beneficiilor acordate prin legislația națională specifică. Justificarea acestor măsuri de sprijin este aceea că ele urmăresc atât prevenirea sau limitarea unor situații de dificultate cu care se confruntă familiile, cât și crearea unor șanse egale pentru dezvoltarea copiilor lor. De asemenea, se urmărește accesul tuturor copiilor la educație și prevenirea abandonului școlar. Acordarea pachetului cu rechizite „Primul ghiozdan” se realizează de către Direcția de Asistență Socială Brașov, cu sprijinul unităților de învățământ. În anul școlar 2022-2023 au fost distribuite un număr de 2606 pachete cu rechizite școlare pentru copiii înscriși în clasa pregătitoare. Valoarea maximă a unui pachet cu rechizite a fost de 200 de lei, iar componența ghiozdanelor a fost următoarea: caiet tip 1-24 file (4 buc.), caiet matematică 24 file (4 buc.), bloc de desen A4 20 file (1buc.), creion negru (10 buc.), creioane colorate (24 set/2 buc.), radieră (2 buc.), ascuțitoare (2 buc.), penar (1 buc.), acuarele (1buc.), pensule (diferite mărimi) set 5 buc. (1 buc.), ghiozdan (1 buc.), plastilină (1 buc.), copertă caiet A5 (5 buc.), hârtie glasată (set 10 file - minim 6 culori/2 buc.), carton colorat (set 10 file - minim 6 culori/2 buc.), lipici solid și lichid (2 buc.), dosar de plastic A4 cu șină (5 buc.), folie plastic transparentă protecție documente A4 (100 buc.), vocabular (1 buc.), pungă cadou de hârtie (1buc.). Pachetele cu rechizite școlare rămase nedistribuite copiilor înscriși în clasa pregătitoare s-au repartizat familiilor cu copii, beneficiare de servicii/prestații sociale, aflate în evidența Direcției de Asistență Socială Brașov.

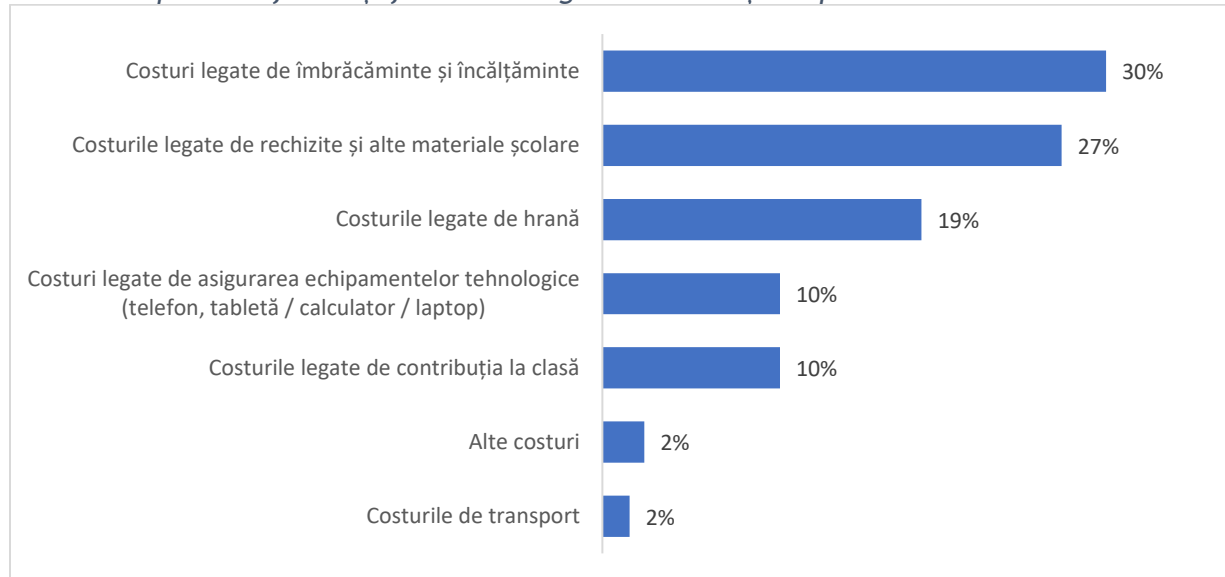
Nu în ultimul rând, este necesară implementarea de programe, finanțate de autoritățile locale prin fonduri europene, similare cu cele în cadrul cărora și-au propus să achiziționeze echipamente precum table interactive, proiectoare, ecrane de proiecție, camere web, laptopuri, desktopuri și tablete pentru unitățile de învățământ publice (detalii aici <https://newsbv.ro/2022/06/14/265-milioane-de-lei-pentru-achizitia-de-echipamente-it-pentru-profesorii-si-elevii-din-brasov/>). Aceste dotări se află în strânsă legătură cu calitatea educației, sporind astfel atractivitatea școlilor din Brașov.

Figură 6. Principalele dificultăți financiare legate de educația copiilor

Sursa: Ancheta pe populația generală, Brașov 2022 Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105; mărimea efectivă a eșantionului = 68; răspuns multiplu

Figură 7. Principalele dificultăți financiare legate de educația copiilor

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, bază n=406, mărimea efectivă a eșantionului n =146, răspuns multiplu

3.2 Mediul familial de proveniență al elevilor și copiilor și participarea la educație

În privința nivelului de școlaritate al populației, aproximativ o treime din populația inclusă în eșantion are studii universitare, 7% studii post-liceale și 23% studii liceale cu diplomă de bacalaureat. Aproximativ 27% a finalizat școala profesională, liceu fără diplomă de bacalaureat sau liceu neterminat. Cei mai dezavantajați din punct de vedere educațional au maximum 8 clase și sunt în proporție de 11% din totalul eșantionului. În general, copiii cu părinți care au un nivel de școlaritate scăzut, tind să aibă rezultate școlare mai scăzute, fiind necesară sprijinirea acestora în procesele educaționale.

Tabel 12. Nivelul de școlaritate al populației din Mun. Brașov

Ultima școală absolvită	Procent
Școală primară (I-IV)/fără școală	1%
Gimnaziu (V-VIII)	10%
Școală profesională	18%
Liceu neterminat (9-11 clase)	5%
Liceu terminat fără diplomă de bacalaureat	4%
Liceu terminat, cu diplomă de bacalaureat	23%
Școală postliceală	7%
Studii universitare	32%

Sursa: Ancheta pe populația generală, Brașov 2022 Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105;

Din punctul de vedere al situației ocupaționale a populației interviată în cadrul anchetei sociologice, cei mai mulți dintre respondenți sunt salariați (40%) și pensionari (45%).

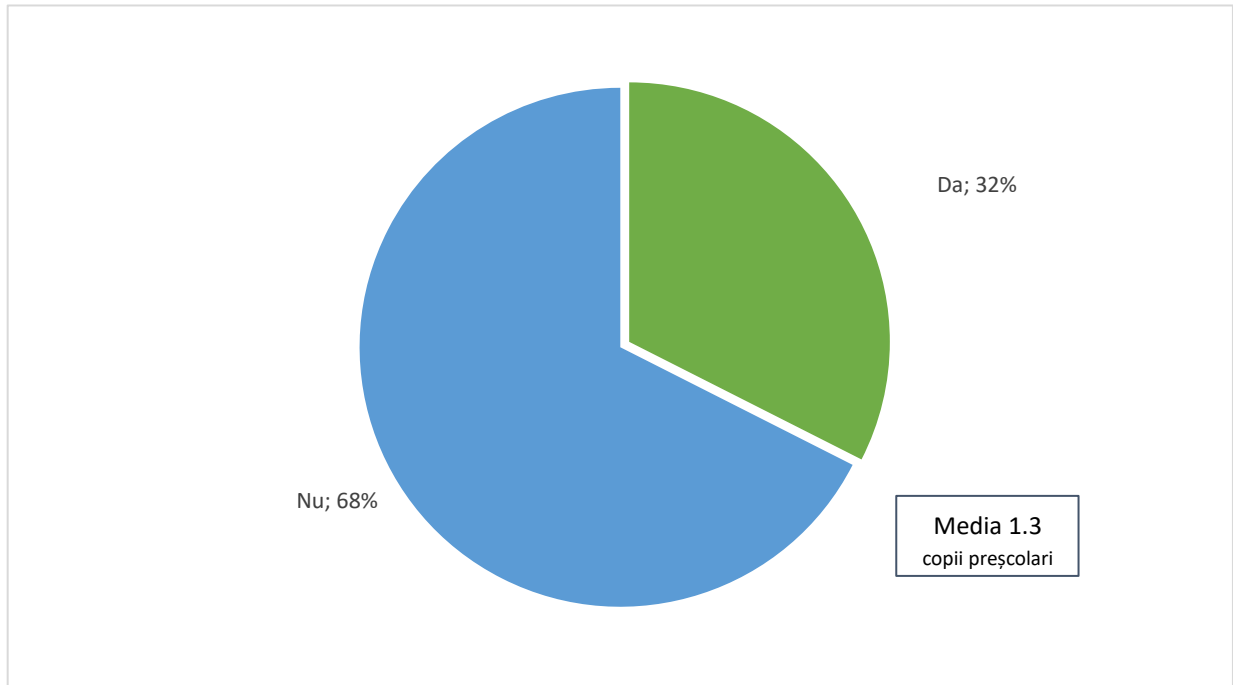
Tabel 13. Statutul ocupațional al respondenților din Mun. Brașov

Statut ocupațional	Procent
Angajat cu contract	40%
Pensionar	45%
Patron	4%
Elev/student	4%
Casnic	4%
Altă situație (inclusiv șomer, zilier)	3%

Sursa: Ancheta pe populația generală, Brașov 2022 Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105;

Din totalul respondenților care au în familie copii minori, aproximativ 32% au declarat că au copiii înscriși la creșă sau grădiniță, numărul mediu de copii 0-5 ani per gospodărie înscriși la creșă sau grădiniță fiind de 1,3. Totodată, dintre cei cu vârsta între 3-5 ani, aproape toți sunt înscriși în învățământul preșcolar conform declarației părinților, așadar gradul de înscriere poate fi considerat ridicat.

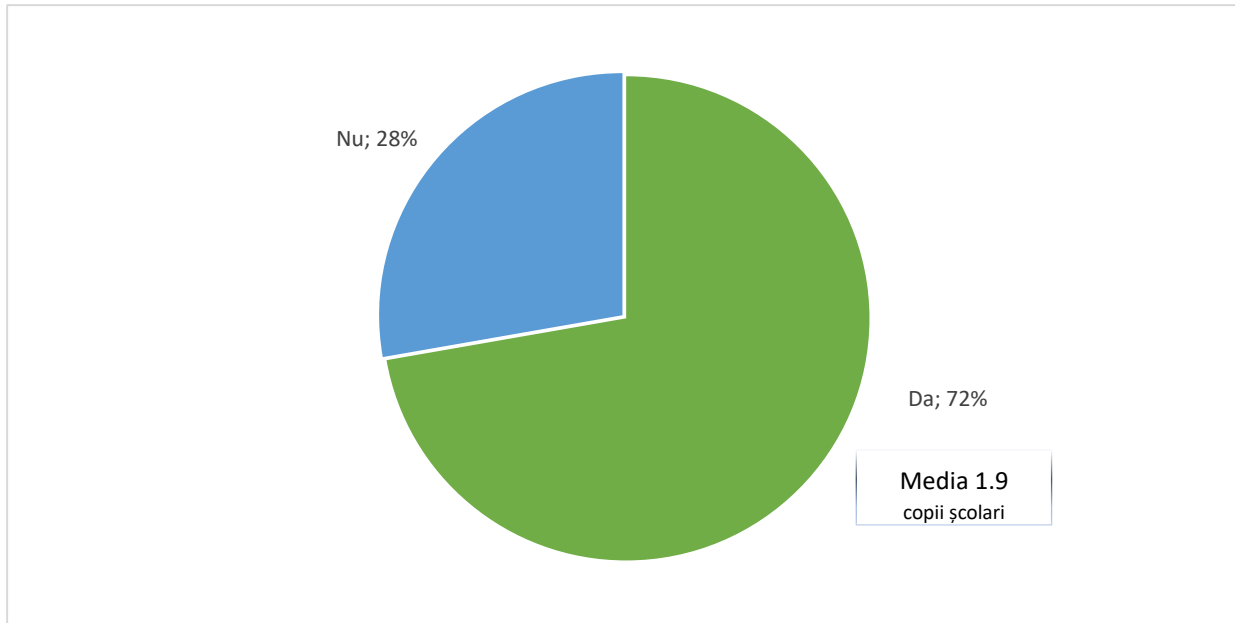
Figură 8. Ponderea gospodăriilor cu copii înscriși în unitățile ante-preșcolare și preșcolare (creșe, grădinițe)

Sursa: Ancheta pe populația generală, Brașov 2022 Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105; mărimea efectivă a eșantionului = 188

Din totalul respondenților care au în familie copii minori, 72% au declarat că aceștia sunt înscriși la școală (clasele 0-12). Un procent nesemnificativ dintre respondenți (0,5%) au declarat că au în gospodărie copii de cel puțin 6 ani neînscriși la școală. Niciun respondent nu a menționat existența în gospodărie a unor copii care au abandonat școala sau care au fost exmatriculați. Așadar, se poate argumenta că nu există probleme la nivel sistemic în privința participării la educație în Municipiul Brașov, situațiile în care elevii sunt exmatriculați sau abandonează școala fiind mai degrabă punctuale (0,3% din familiile vulnerabile educațional care au copii). De exemplu, cazurile de elevi cu multiple vulnerabilități sociale și economice care se află în evidența Direcției de Asistență Socială Brașov ilustrează un număr de 12 elevi neînscriși în unitățile școlare și 15 elevi care au performanțe slabe/au fost exmatriculați.

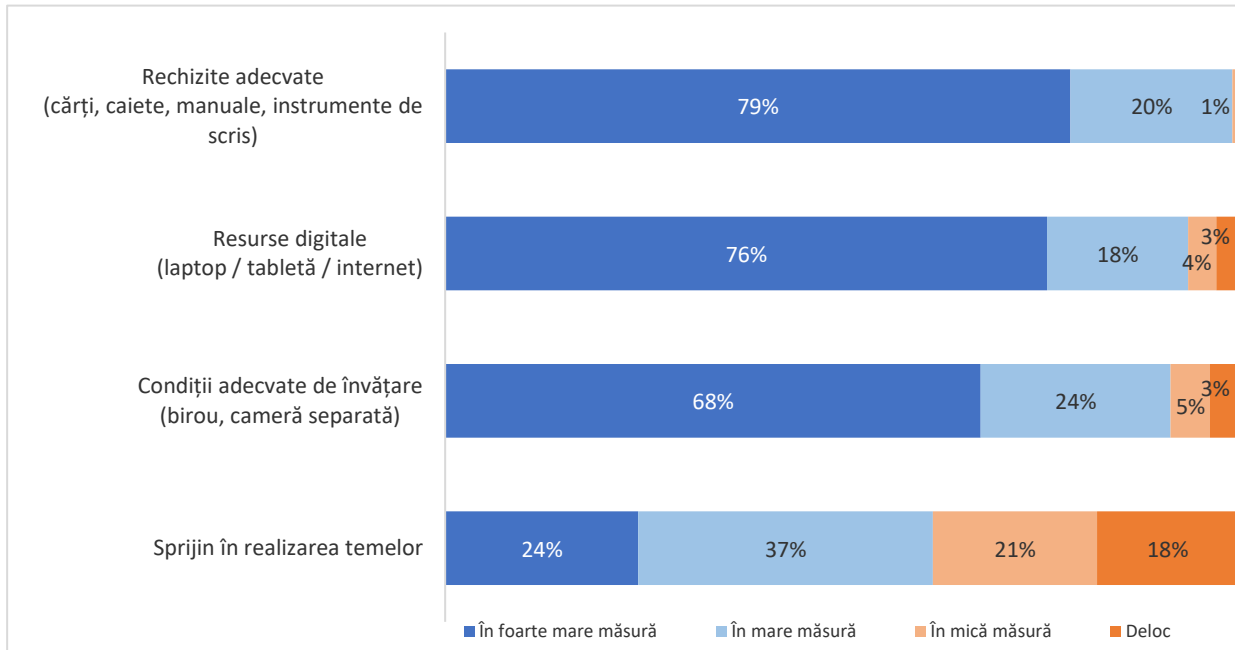
Figură 9. Ponderea gospodăriilor cu copii înscriși în unitățile școlare (clasele 0-XII)

Sursa: Ancheta pe populația generală, Brașov 2022 Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105; mărimea efectivă a eșantionului n= 192

Resursele familiale au un rol important în privința participării și rezultatelor școlare. Evaluările PISA (Vasile și alții 2020) sugerează că elevii care au resurse educaționale acasă au rezultate mai bune la testele care măsoară competențe de citire, științe și matematică. Chiar dacă 17% din populația Municipiului Brașov a declarat că are dificultăți financiare în privința furnizării sprijinului educațional, se poate constata faptul aproape toți respondenții apreciază că au totuși capacitatea de a oferi propriilor copii rechizite adecvate participării la școală. De asemenea, 76% (foarte mare măsură) și 18% (mare măsură) au declarat că pot oferi acces la resurse digitale precum laptop, tabletă și internet. Condițiile de învățare sunt de asemenea menționate ca fiind adecvate de 68% (foarte mare măsură) și 24% (mare măsură). Sprijinul pentru teme este cel mai rar menționat, 18% dintre respondenți apreciind că nu oferă sprijin pentru teme deloc, 21% în mică măsură, 37% în mare măsură și doar 24% în foarte mare măsură.

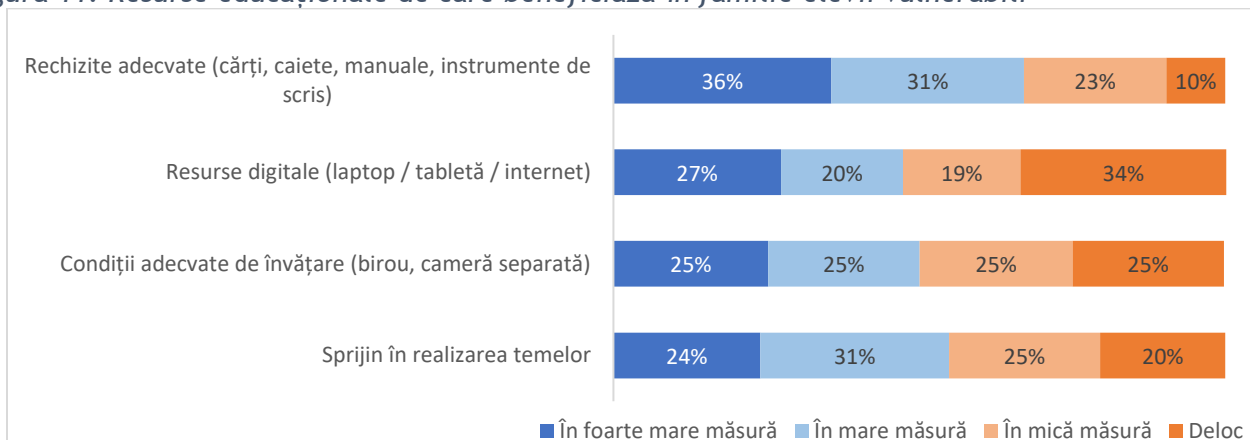
Figură 10. Resurse educaționale de care beneficiază în familie elevii din Mun. Brașov

Sursa: Ancheta pe populația generală, Brașov 2022 Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105; mărimea efectivă a eșantionului n= 137

În același timp, populația vulnerabilă educațional se confruntă cu mai multe probleme în ceea ce privește oferirea de resurse propriilor copii. Aproximativ 33% au declarat că proprii copii beneficiază în mică măsură sau deloc de rechizite adecvate, 53% nu beneficiază de resurse digitale, 50% nu beneficiază de condiții adecvate de învățare și 45% de sprijin în realizarea temelor.

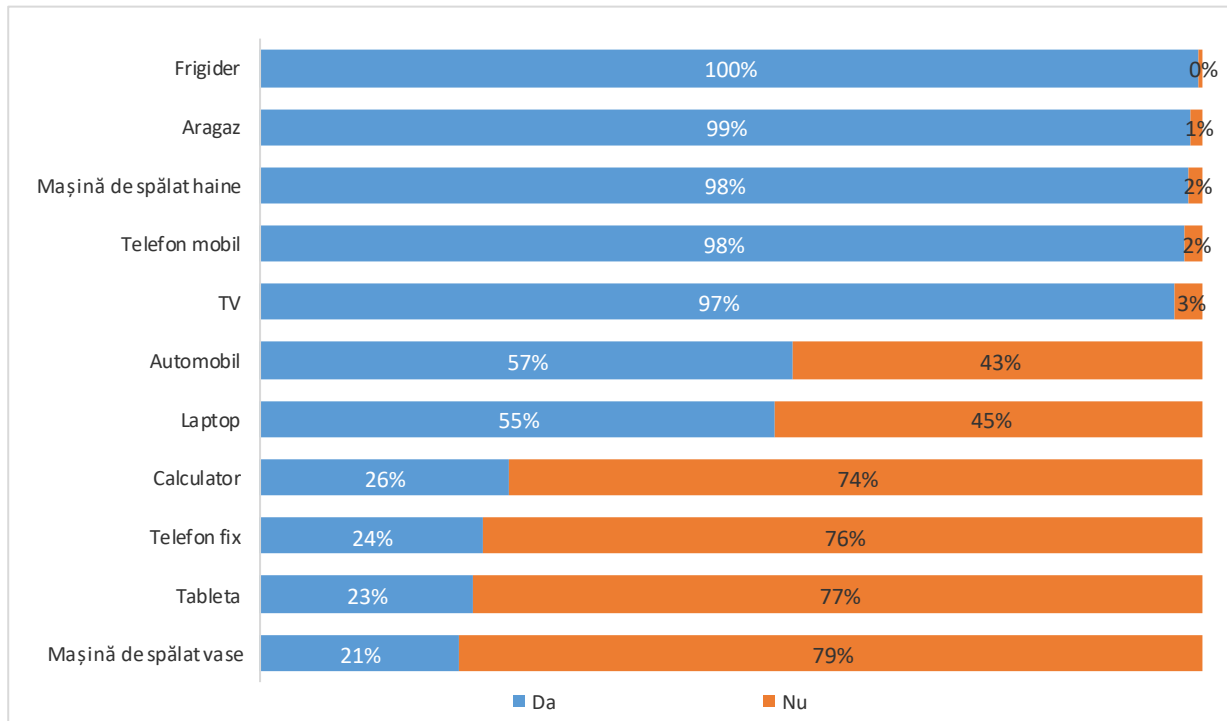
Figură 11. Resurse educaționale de care beneficiază în familie elevii vulnerabili

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, bază n=406, mărimea efectivă a eșantionului n = 146

Dacă analizăm dotările gospodăriilor cu echipamente IT care din punct de vedere teoretic sunt relevante pentru facilitarea participării la educație, putem constata că numai 55% din totalul gospodăriilor au un laptop, 26% din total au un calculator și 23% tabletă.

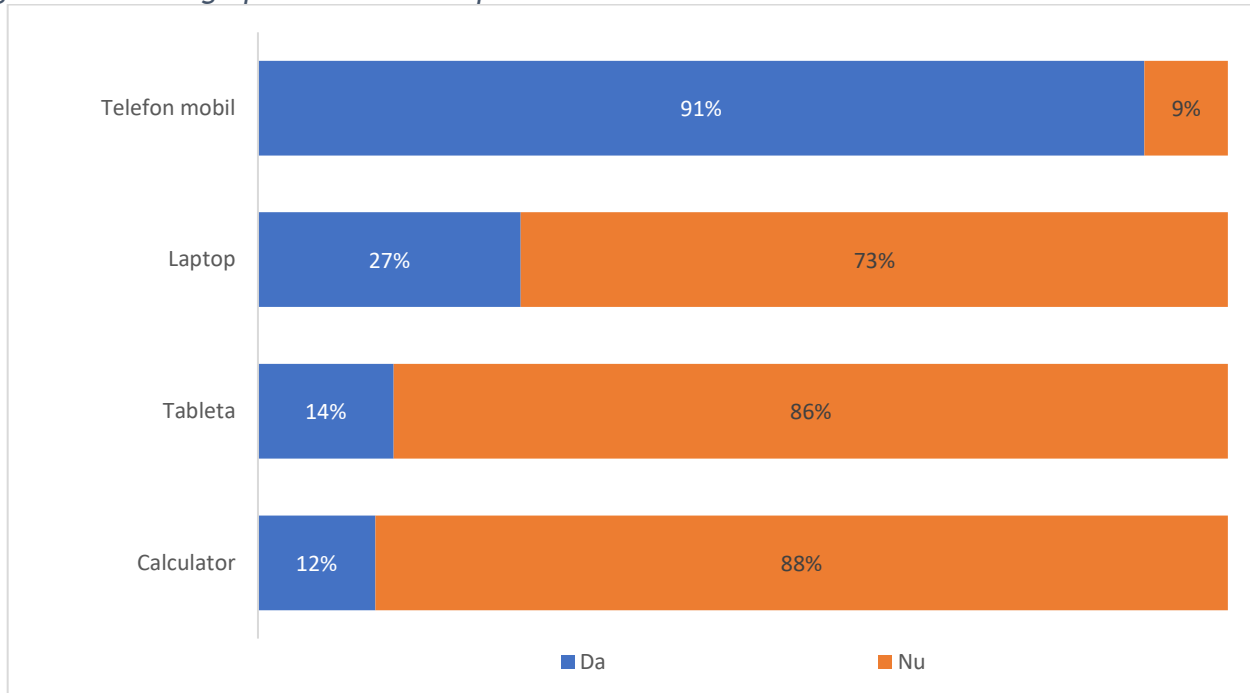
Figură 12. Dotări gospodăriilor cu echipamente IT

Sursa: Ancheta pe populația generală, Brașov 2022 Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105; mărimea efectivă a eșantionului n= 1008

În ceea ce privește populația vulnerabilă din punct de vedere educațional se constată faptul că ponderea celor fără resurse IT relevante educațional este mai ridicată comparativ cu populația generală. Din totalul gospodăriilor vulnerabile educațional, 27% au laptop, 14% tabletă și 12% calculator.

Figură 13. Dotări gospodăriilor cu echipamente IT

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

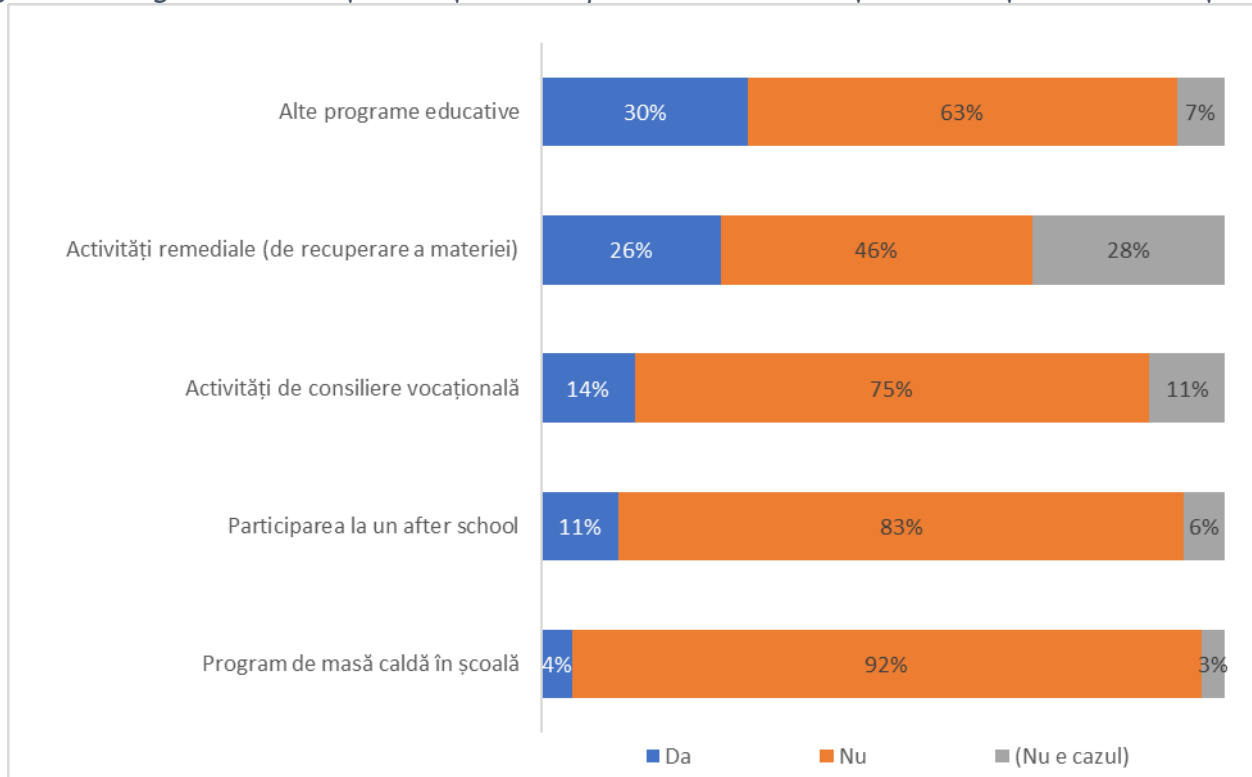
3.3 Programe suport și consiliere vocațională la nivelul unităților de învățământ

Probabil cele mai importante programe socio-educative care se află în strânsă legătură cu îmbunătățirea rezultatelor școlare sunt programele „școală după școală” și „masă caldă în școli”. Programul „masă caldă în școli” a fost inițiat începând cu anul școlar 2016-2017 în 50 de școli. În prezent, continuă să fie în stadiul de proiect pilot, dar numărul școlilor incluse în anul 2022-2023 a fost 450 de unități școlare. Din Municipiul Brașov nu a fost inclusă în nicio școală, iar la nivelul județului doar 7 unități școlare din mediul rural beneficiind de acordarea unui suport alimentar. Programul „școală după școală” se organizează de către unitățile școlare pe baza unui regulament intern și a unei analize de nevoi care în mod normal ar trebui să acorde prioritate grupurilor dezavantajate. Pentru ca programul să fie funcțional, este necesară asigurarea unei mese la prânz. Potrivit datelor solicitate la Inspectoratul Școlar Județean Brașov (ISJ Brașov), în anul școlar 2022-2023, programul „școală după școală” se desfășoară în 13 școli din județul Brașov cu avizul ISJ Brașov, 5 dintre acestea fiind în Municipiul Brașov.

Respondenții participanți la sondaj au declarat într-o proporție redusă (11%) că proprii copii beneficiază la școală de un *after school* și un procent și mai redus (4%) de programul „Masă caldă în școli”, în regim public sau privat. Cele mai des întâlnite programe au fost activitățile remediale desfășurate în contextul recuperării pierderilor cauzate de pandemia de SARS-CoV-2 care au avut ca scop pregătirea la disciplinele incluse în cadrul Evaluării Naționale. Totodată, au fost menționate și alte programe educaționale, lucru care sugerează existența

unei diversități în privința participării la educație. Varianta de răspuns „alte programe educaționale” a fost inclusă pentru a putea acomoda și persoanele care au urmat programe diferite decât cele standard. De asemenea, 15% dintre respondenți au menționat existența activităților de consiliere vocațională în școlile din care fac parte copiii lor.

Figură 14. Programe sociale și educaționale implementate în unitățile de învățământ din Brașov

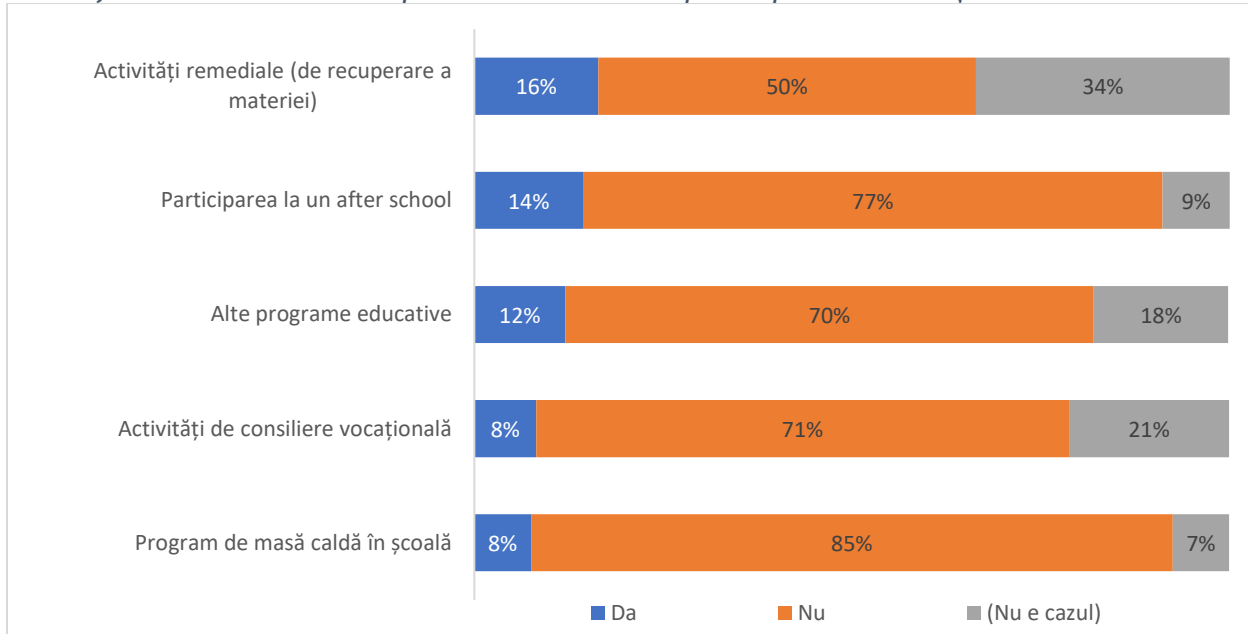

Sursa: Ancheta pe populația generală, Brașov 2022 Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105; mărimea efectivă a eșantionului n= 135

Persoanele vulnerabile din punctul de vedere al accesului la educație au beneficiat într-o mai mică măsură de programe precum activități remediale sau de recuperare a materiei, activități de consiliere vocațională și în general la programe educative. Practic, elevii vulnerabili, care au mai puține resurse relevante educațional acasă, au beneficiat în mai mică măsură de sprijin din partea școlii pentru activități care au avut ca obiectiv limitarea pierderilor determinate de desfășurarea online a activității didactice. În condițiile în care pandemia de SARS - CoV -2 a afectat disproporționat elevii din grupuri vulnerabile socio-economic (Florian și Țoc 2020, UNICEF 2020) unitățile de învățământ ar trebui să se asigure că elevii din aceste grupuri sunt incluși în activități remediale. În același timp, deși au participat într-o măsură mai mică la activități remediale, elevii vulnerabili din punct de vedere social au participat într-o proporție ușor mai ridicată la programe de tip „școală după școală” sau „masă caldă în școli”, lucru important pentru promovarea echității și reducerii inegalităților educaționale. Nu în ultimul rând, numărul elevilor vulnerabili care au beneficiat

de activități de consiliere vocațională a fost procentual mai scăzut, comparativ cu populația generală.

Figură 15. Programe sociale și educaționale implementate în unitățile de învățământ în care învață copiii din familii vulnerabile din punctul de vedere al participării la educație

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406, mărimea efectivă a eșantionului n= 146

În Municipiul Brașov este implementat începând cu anul 2010 programul „Primul ghiozdan”, prin intermediul căruia autoritățile locale finanțează un set de rechizite anuale necesare elevilor din clasa pregătitoare.

În ciuda procentului mic de respondenți, atât din eșantionul general, cât și din grupul vulnerabil, care participă la activități de consiliere vocațională, în Municipiul Brașov există o ofertă importantă privind desfășurarea acestor activități. De exemplu, Centrul de Zi de Informare și Consiliere pentru persoane fără adăpost din cadrul DAS Brașov oferă atât servicii de consiliere și informare socială, cât și servicii de consiliere psihologică care include „elemente de consiliere/orientare vocațională”. De asemenea, au fost implementate proiecte de către CJRAE Brașov, precum „DA pentru educație, DA pentru viitor”, în care au fost dezvoltate servicii de consiliere privind cariera în comunități vulnerabile. Nu în ultimul rând, activitățile de consiliere vocațională sunt în general întâlnite în învățământul tehnologic, existând și discipline incluse în curriculumul școlar precum „Orientare și consiliere vocațională”.

Nu în ultimul rând, potrivit Raportului ISJ privind starea învățământului brașovean pentru anul 2021-2022 au fost implementate la nivel de județ 23 de programe privind orientarea carierei de care au beneficiat 1634 de elevi.

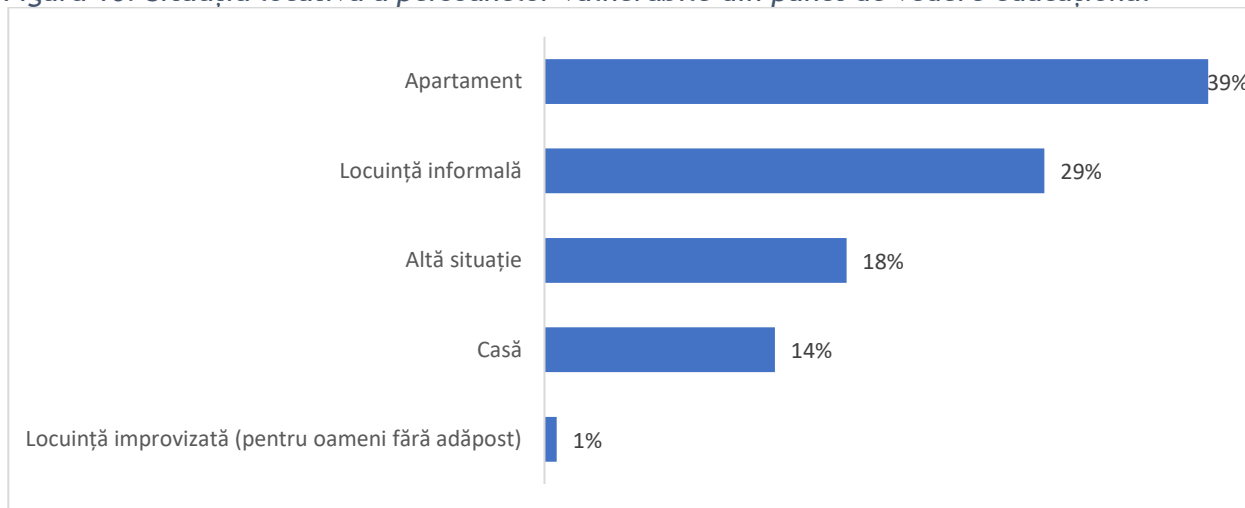
3.4 Nevoile educaționale și barierele privind accesul la educație

3.4.1 Profilul, situația socio-educatională și nevoile educaționale ale grupurilor vulnerabile

Analizele din acest subcapitol pleacă de la presupuziția că factorii socio-economici sunt mai importanți decât factorii școlar în privința participării și rezultatelor școlare (Țoc 2018). În continuare, prezentăm situația gospodăriilor incluse în subșantionul vulnerabil pe educație, utilizând indicatori care sunt relevanți pentru participarea la educație.

Din punctul de vedere al locuirii, se poate constata faptul că 29% dintre respondenții vulnerabili din punct de vedere educațional au declarat că au domiciliul într-o locuință informală (auto-definită ca informală de respondenți). Situația este mai dramatică pentru persoanele fără adăpost (aproximativ 1% din totalul persoanelor vulnerabile din punctul de vedere al participării la educație) care stau în spații improvizate. De asemenea, fiind puși să evalueze subiectiv starea locuinței aproximativ 16% dintre respondenți consideră că propria locuință se află în stare proastă sau foarte proastă. Relevanța locuirii pentru participarea la educație este esențială, România având una dintre cele mai mari rate de supraaglomerare din Europa și un număr ridicat de gospodării care au condiții de locuire inadecvate (Tufă 2019). În acest context, organizarea de programe de tip *after school* care să permită copiilor și tinerilor să își facă temele, este esențială, precum și biblioteci și spații adiționale de lucru pentru elevi și studenți.

Figură 16. Situația locativă a persoanelor vulnerabile din punct de vedere educațional

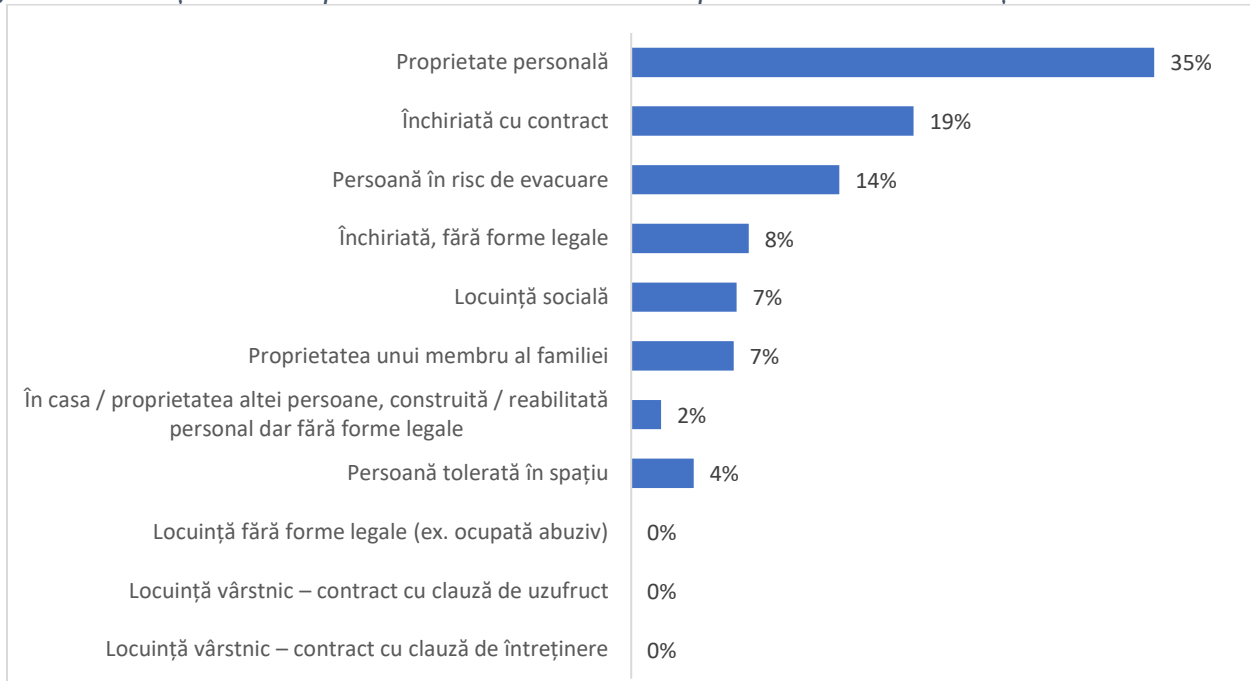

Sursa:

Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

În ceea ce privește situația locativă, în cele mai dificile situații se află cei aproximativ 14% dintre respondenți care au declarat că se află în risc de evacuare, precum și aproximativ 12% care fie locuiesc în chirie fără forme legale, fie sunt tolerați în spațiu sau pe terenul altor proprietari.

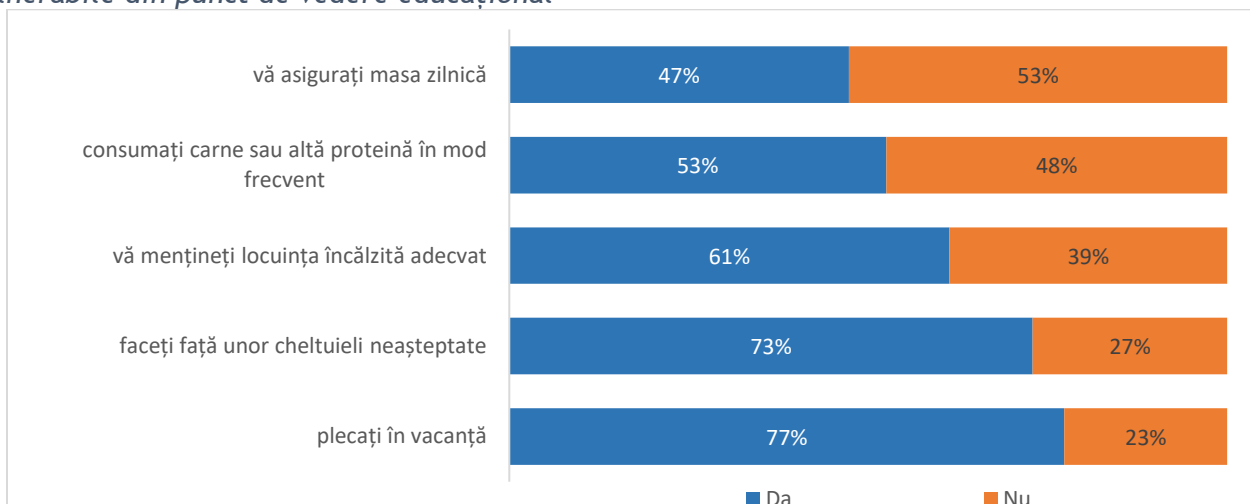
Figură 17. Situația locuirii persoanelor vulnerabile din punct de vedere educațional

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

Se poate observa de asemenea, că un procent ridicat dintre persoanele vulnerabile au avut dificultăți în ultimul an în privința următoarelor aspecte: a menține locuința încălzită adecvat (61%), în a face față cheltuielilor neprevăzute (73%), a pleca într-o vacanță (77%), a consuma carne sau altă proteină în mod frecvent (53%), a asigura masa zilnică (47%). Se poate argumenta că aceste dificultăți se resimt și în mediul educațional pentru copiii acestor persoane, făcând complicată furnizarea resurselor educaționale și condițiilor de studiu pentru aceștia.

Figură 18. Dificultăți în privința asigurării unui nivel de trai decent în ultimul an pentru familiile vulnerabile din punct de vedere educațional

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

Datele obținute din cercetarea calitativă sugerează de asemenea că spațiile improprii de locuit, locuințele supraaglomerate, lipsa spațiului adecvat pentru copii, precum și veniturile scăzute influențează performanța școlară, pregătirea pentru școală, sau accesul și participarea la educație. Așadar, măsurile de facilitare a accesului la educație trebuie să aibă în vedere că uneori problema ține de aspecte din afara sistemului educațional, precum situațiile de locuire extrem de precară.

Stau într-o baie, cum a fost la un bloc o baie comunală și am stat 2 ani de zile să mă rog de vecini să mă lase să stau, că era acolo, pur și simplu era mai rău ca la un grajd. Stăm în 12 m², 4 persoane, am încercat să amenajez eu cât de cât. (persoană vulnerabilă din punct de vedere socio-economic)

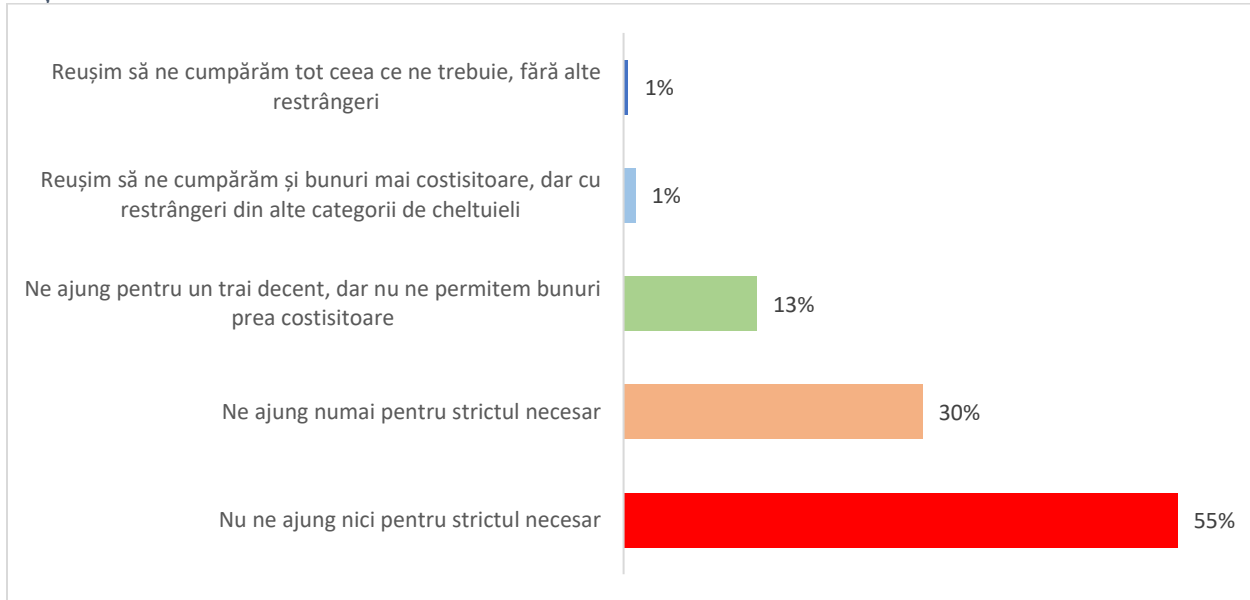
Cea mare e la facultate și la noi problema acum e cum e spațiul că noi locuim într-o garsonieră confort 1, e a noastră dar spațiul e mic, cea mare învață mai greu, cea mare e la facultate, la medicină, am vrut să facem să stea în chirie dar ne-am oprit (persoană vulnerabilă din punct de vedere socio-economic)

De asemenea, situațiile locative incerte pot să aibă un impact semnificativ asupra obținerii beneficiilor sociale, fiind importantă încurajarea și sprijinirea persoanelor să devină rezidente cu acte.

Eu mă descurc bine cu copiii mei, dar, în schimb trebuia să primesc și eu cardul ăla pentru copiii mei care se dă la toată lumea și eu n-am reușit să ajungem, fiindcă am un băiat, fiindcă eu m-am mutat că am stat în zona Bacăului. De când mi-a murit bărbatul, am ajuns la Brașov. Păi, în martie o să fie 2 ani de când suntem în Brașov și am ăla mare de 15 ani care este pentru șansa a doua și cam atât. Da! A doua șansă! Și e foarte greu că eu nu am niciun venit de pe bărbatul meu că nu am niciun fel de acte. Copiii sunt numai pe numele meu. (persoană vulnerabilă din punct de vedere socio-economic)

Majoritatea persoanelor vulnerabile din punct de vedere educațional apreciază că veniturile familiei sunt insuficiente. Aproape jumătate consideră că veniturile nu le ajung nici pentru strictul necesar, iar o treime consideră că le ajung numai pentru strictul necesar. Aceste informații sunt importante în contextul discuției privind participarea la o educație de calitate, familiile vulnerabile având o capacitate redusă de a sprijini economic și educațional proprii copii. În acest sens este important ca pe lângă acordarea de burse sociale școlare copiilor din familii vulnerabile, să fie analizată adecvarea criteriilor raportat la nivelul de trai din Municipiul Brașov, astfel încât să existe un grad de acoperire ridicat pentru familiile vulnerabile sau în risc de vulnerabilitate.

Figură 19. *Aprecierea subiectivă a veniturilor de către persoanele vulnerabile din punct de vedere educațional*

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

Precaritatea economică afectează participarea la educație, persoanele dezavantajate socio-economic bazându-se pe familie pentru a supraviețui și pentru a sprijini accesul la educație al copiilor.

Veniturile, alocația aceasta, cea de stat și eu lucrez part time, de fapt nu sunt cu carte de muncă. Noroc că stau cu mama mea care încă lucrează și se ocupă de facturi. Da, utilitățile, acum mai ales, bineînțeles să spun centrală pe gaz și a trebuit să dăm că doar... (persoană vulnerabilă din punct de vedere socio-economic)

Costurile legate de participarea la educație pun presiune în mod particular pe familiile dezavantajate din punct de vedere socio-economic. Participanții la focus-grup apreciază că valoarea tichetelor pentru cumpărarea rechizitelor nu este suficientă raportat la nevoi. De asemenea, unii participanți la focus-grup au menționat faptul că profesorii au solicitat materiale educaționale specifice care nu le sunt accesibile cu tichetele dedicate rechizitelor. Lipsa resurselor familiale poate determina performanțe școlare scăzute ale elevilor, inegalități în mediul școlar sau chiar abandon școlar.

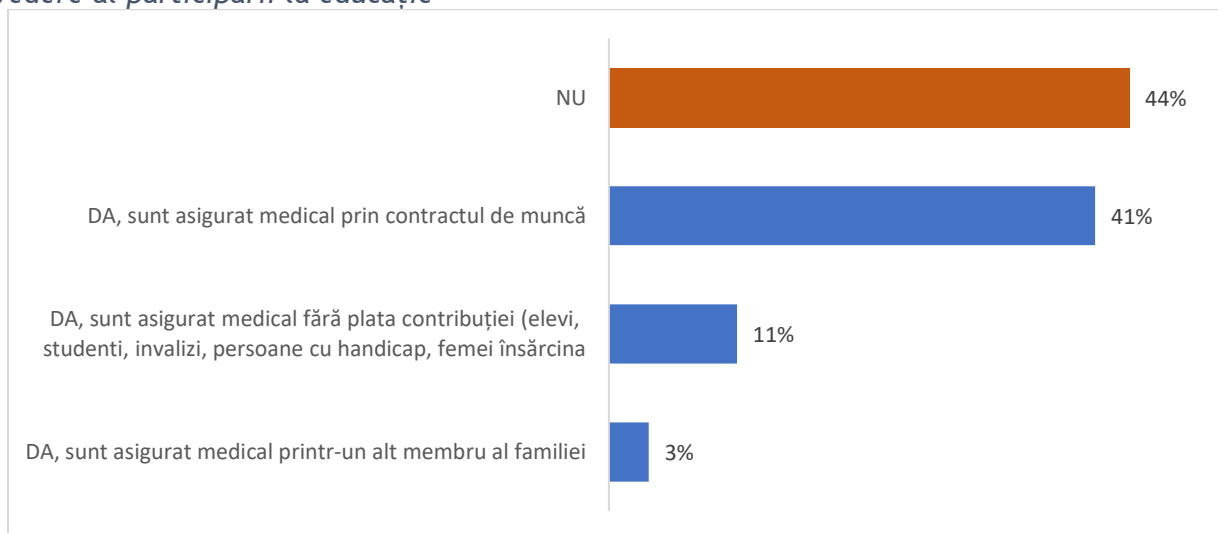
Fetița este la liceu, sunt multe cheltuieli cu fetița și cu băieții sunt, multe, dar mă înțeleg învățătoarele, mă înțelegea foarte mult. Trebuie să cumpărăm și rechizite, că asta e posibilitatea, dar săracele profesoare mai zice: "Mihaela, mai pun eu de la mine, mai fac ălea!" , mai mi-a dat și de la școală, mi-a dat, dar ce mi s-a dat de la școală, e puțin. Înțelegeți? (persoană vulnerabilă din punct de vedere socio-economic).

Da, la rechizite și la noi se întâmplă la fel. Primim tichete cu câte 500 de lei pentru rechizite, dar nu sunt bune pentru ei, trebuie altele, pe care trebuie să le plătim. Sunt pe card, sunt tichete și ce caiete ni s-au dat de la școală, nu sunt bune lor. Toate școlile au cerut altele, eu mai am acasă un pachet, de exemplu caiete de desen în loc de blocuri sau altceva. Că sunt

pentru clase mici, nu sunt pentru V-VIII (persoană vulnerabilă din punct de vedere socio-economic).

Starea de sănătate a populației este unul dintre factorii determinanți menționați în literatura de specialitate ca fiind importanți pentru rezultatele școlare ale copiilor. Pe de-o parte, copiii cu o bună stare de sănătate au rezultate școlare mai bune. Pe de altă parte, copiii ai căror părinți au probleme de sănătate au o probabilitate mai ridicată să părăsească timpuriu sistemul educațional. În general, persoanele care lucrează fără contract de muncă, tind să nu aibă asigurare de sănătate ceea ce determină riscuri importante la adresa sănătății. În cazul subșantionului analizat, aproximativ 44% dintre persoanele vulnerabile din punct de vedere educațional nu au asigurare medicală, cel mai probabil în contextul lipsei unui loc de muncă în economia formală. În ciuda acestor dificultăți, participarea școlară nu a fost afectată în Municipiul Brașov, însă, dacă situațiile de precaritate și incertitudine ocupațională persistă pe termen lung, participarea la educație poate fi afectată.

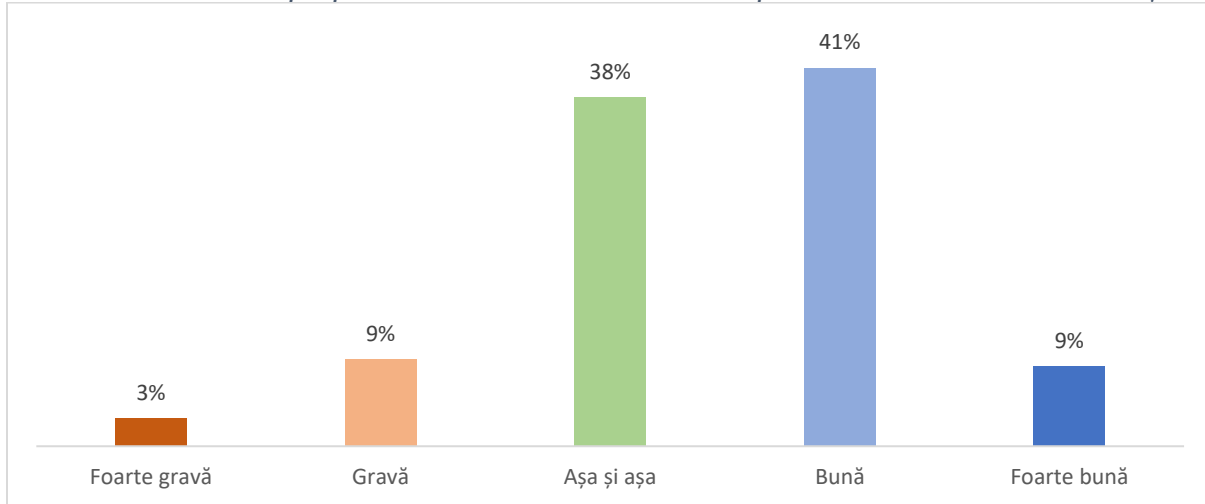
Figură 20. Gradul de acoperire cu asigurare de sănătate pentru persoanele vulnerabile din punctul de vedere al participării la educație

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406; răspunsuri valide n=350

Totodată, se poate constata faptul că un procent destul de important de respondenți, aproximativ 12%, apreciază că au o stare de sănătate gravă sau foarte gravă, iar 38% consideră că sănătatea este „așa și așa”, cu alte cuvinte, au probleme de sănătate, dar nu le consideră grave.

Figură 21. Autoevaluarea propriei stări de sănătate de către persoanele vulnerabile educațional

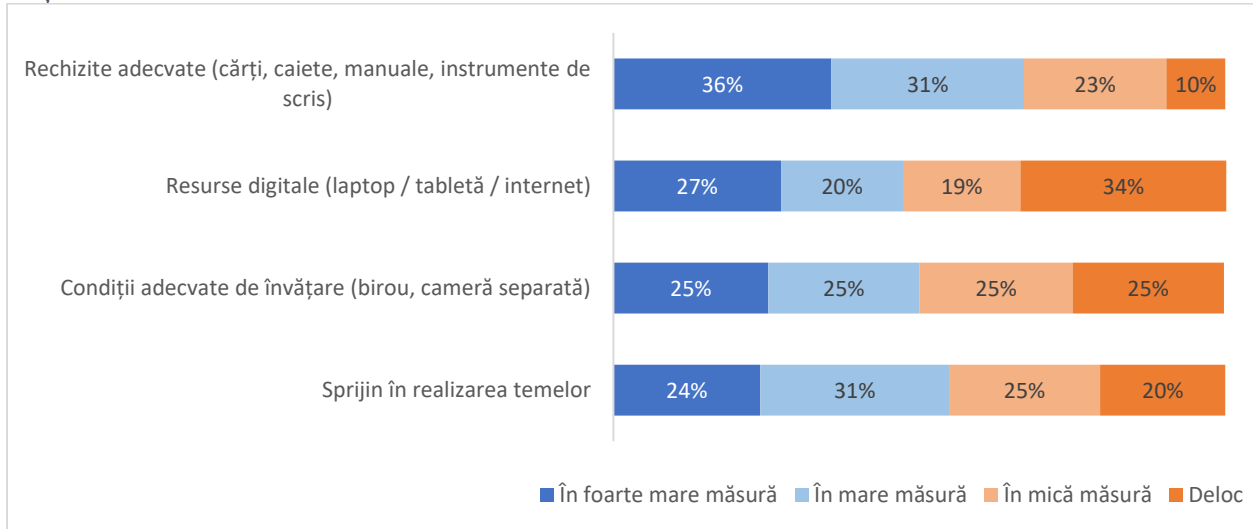
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406; răspunsuri valide n=404

Componenta calitativă a cercetării sugerează că participarea la educație este semnificativ influențată de starea de sănătate a părinților, așa cum este ilustrată și de experiența persoanei intervievate.

Am 4 copii, o fetiță de 15 ani, unul de 13 ani și unul de 12 ani, și aia mare este plecată, nu stă la mine, dar am alocația de susținere, ajutorul social și alocația lor, dar toți copiii sunt la școală, fetița e la Liceul Silvic, băieții sunt într-a V-a, amândoi. Așa sunt și eu bolnavă cu timpul meu, că m-am îmbolnăvit pe o stare de nervi am făcut și o pareză, dar o țin sub control, că prima dată am făcut-o mai tare, dar cu tratamentul care mi l-au făcut, mi-am mai revenit, dar când a murit bătrâna și fratele meu mi s-au declanșat înapoi problemele. (persoană vulnerabilă din punct de vedere socio-economic)

Respondenții proveniți din familii vulnerabile apreciază în proporție de 45% că proprii copii nu beneficiază de sprijin în realizarea temelor (mică măsură și deloc), 50% nu beneficiază de condiții adecvate de învățare (birou, cameră separată de studiu) (mică măsură și deloc), 53% nu beneficiază de resurse digitale precum laptop, tabletă sau internet (mică măsură și deloc) și 33% nu beneficiază de rechizite școlare adecvate (mică măsură și deloc). Prin comparație cu populația generală, procentul persoanelor vulnerabile care nu pot asigura resurse educaționale este mult mai ridicat. Accesul la astfel de resurse este direct legat de participare la educație și de rezultatele școlare ale elevilor. Lipsa de acces poate contribui la accentuarea inegalităților educaționale, fiind necesare intervenții sociale pentru sprijinirea acestor copii.

Figură 22. Resurse relevante educațional pentru familiile vulnerabile din punct de vedere educațional

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406; răspunsuri valide n=146

3.4.2 Nevoile privind participarea la educație ale copiilor cu dizabilități și cerințe educaționale speciale (CES)

Copiii și elevii cu cerințe educaționale speciale reprezintă unul dintre cele mai dezavantajate grupuri din perspectiva participării la educație. Potrivit Comisiei Europene (2021) numărul estimat al copiilor cu cerințe educaționale speciale din România care nu se află în sistemul educațional este de 12% (41% fiind în școli speciale și 47% în școli de masă). Raportul Comisiei citează de asemenea și estimări pesimiste care sugerează că ponderea ar fi mult mai mare, de aproximativ un sfert din totalul copiilor cu dizabilități (European Commission 2021).

Potrivit DGASPC Brașov în anul 2021, în Municipiul Brașov erau înregistrați 616 copii și tineri cu dizabilități cu vârsta cuprinsă între 0-19 ani. Numărul de băieți diagnosticați este mai ridicat decât cel al fetelor. De altfel, la nivel internațional este frecvent întâlnită situația ca fetele să fie sub-diagnosticate în special în cazul dizabilităților psihice ca urmare a normelor sociale de gen, a diferențelor de comportament între fete și băieți și a cercetărilor care în general sunt făcute pe băieți (cum e cazul studiilor despre autism) (Halladay și alții 2015). De altfel, cele mai întâlnite dizabilități sunt cele psihice și cele somatice

Tabel 14. Copii și tineri cu dizabilități în Municipiul Brașov

Număr persoane cu dizabilități pe vârste (2021)	Feminin	Masculin
0-4 ani	47	74
5-9 ani	58	103
10-14 ani	71	115
15-17 ani	42	54
18-19 ani	24	28

Sursa: DGASPC Brașov

Tabel 15. Tipuri de dizabilitate în rândul minorilor din Municipiul Brașov

Tipuri dizabilitate	2021
Fizic	23
Somatic	181
Auditiv	33
Vizual	18
Mental	9
Psihic	243
Asociat	55
HIV/SIDA	1
Boli rare	1

Sursa: DGASPC Brașov

Potrivit datelor furnizate de Inspectoratul Județean Brașov, numărul total de elevi cu cerințe educaționale speciale (CES) școlarizați în Municipiul Brașov în învățământul de masă și special a fost în anul școlar 2021-2022 de 1622 (1011 în învățământul de masă și 611 în învățământul special). Elevii și preșcolarii cu cerințe educaționale speciale care sunt școlarizați în unitățile

școlare de masă din Municipiul Brașov sunt preponderent de la nivel primar și gimnazial. Din totalul copiilor cu CES școlarizați în 2021-2022, aproximativ 47% erau în învățământul gimnazial și 40% în învățământul primar. De asemenea, raportat la populația totală de elevi și preșcolari din anul școlar 2020-2021, aproximativ 7% din totalul elevilor școlarizați la nivel gimnazial erau cu CES, 4% în învățământul primar, 1% în învățământul preșcolar și 1% în cel liceal.

Tabel 16. Copii cu cerințe educaționale special (CES) în învățământul de masă din Municipiul Brașov

Număr	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Copii cu CES în învățământul de masă - nivel preșcolar	50	56	44
Copii cu CES în învățământul de masă - nivel primar	459	507	403
Copii cu CES în învățământul de masă - nivel gimnazial	536	592	471
Copii cu CES în învățământul de masă - nivel liceu/școală profesională	95	105	83
Total	1140	1260	1001

Sursa: ISJ Brașov

În ceea ce privește numărul de certificate de orientare școlară din Municipiul Brașov, se constată o creștere substanțială în ultimii 3 ani la toate nivelurile de învățământ. Cele mai multe certificate de orientare școlară sunt în ciclul gimnazial și în cel primar, fiind nivelurile unde sunt școlarizați cei mai mulți copii cu CES. Acestea sunt emise de către o comisie de orientare școlară din cadrul CJRAE Brașov și ulterior transmise unităților de învățământ în care sunt școlarizați copiii cu CES. Pe baza acestor certificate, directorii unităților de învățământ numesc un responsabil de caz specializat în servicii psiho-educative care elaborează un Plan de servicii individualizat adaptat tipurilor de cerințe educaționale speciale. Creșterea acestui tip de intervenții este esențială pentru sprijinirea participării la educație a copiilor cu CES.

Tabel 17. Număr certificate de orientare școlară (învățământ de masă și special) în Municipiul Brașov

Număr	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Certificate de orientare școlară în ciclul preșcolar	18	32	45
Certificate de orientare școlară în ciclul primar	164	296	407
Certificate de orientare școlară în ciclul gimnazial	191	345	475
Certificate de orientare școlară în ciclul liceal	34	61	84
Total	407	734	1011

Sursa: ISJ Brașov

Numărul de copii și elevi cu cerințe educaționale speciale, care au un însoțitor sau facilitator educațional (*shadow*) care oferă asistență, este mai redus. Deși orice copil cu CES are dreptul la un însoțitor dacă solicită acest lucru, în general, această practică este mai des întâlnită în cazul copiilor cu dizabilități mai grave. În anul școlar 2021-2022, numărul total de copii cu însoțitor (*shadow*) a fost 51.

De asemenea, în vederea incluziunii copiilor cu CES în învățământ, profesorii itineranți au un rol important. Aceștia sunt încadrați în învățământul special însă pot oferi asistență oricărui elev cu CES care are certificat de orientare școlară și profesională. Totodată, profesorii itineranți sunt implicați în procesele de adaptare a curriculumului pentru copii cu CES și sprijină cadrele didactice în aplicarea planurilor personalizate de intervenție educațională. În Municipiul Brașov, numărul de profesori itineranți a fost de 68, adică în medie există un profesor itinerant la 24 de elevi cu cerințe educaționale speciale.

Tabel 18. Numărul copiilor cu CES care au facilitator și al profesorilor itineranți în Municipiul Brașov

Număr	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Copii cu facilitator (shadow)	41	57	51
Profesori itineranți	67	68	68

Sursa: ISJ Brașov

Întrucât există o diversitate în privința conținutului categoriei „cerințe educaționale speciale” este dificil de stabilit care sunt nevoile educaționale specifice ale copiilor și tinerilor. Ideea de bază care este în general implementată la nivelul țărilor europene este promovarea unei educații incluzive de calitate axată pe principii precum facilitarea accesului și participării, egalitatea de oportunități, colaborarea în clasă și școală, respectarea drepturilor în contextul includerii elevilor cu CES în învățământul de masă (European Commission 2021).

Reprezentanții Inspectoratului Școlar Județean (ISJ) și Centrului de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE) din Brașov intervievați estimează că numărul de copii cu cerințe educaționale speciale (învățământul de masă, special și care sunt școlarizați acasă), în mod particular cu probleme cognitive, este în creștere în Municipiul Brașov. Aceștia au subliniat nevoia creșterii numărului de profesori itineranți și a programelor suport care să vină în sprijinul cadrelor didactice care lucrează cu acești copii.

Părinții care provin din grupuri vulnerabile și se confruntă cu sărăcia nu au acces la resurse pentru a-și sprijini copiii care au CES. Așadar, sunt necesare intervenții specifice care să țină cont de dezavantajele multiple cu care se confruntă copiii cu CES proveniți din familii vulnerabile educațional și socio-economic.

Trăim de pe o zi pe alta. Ce să zic altceva, să spun? Că nu pot să spun! Ți-a mare lucrează, dar ăsta mic nu prea, că el merge la pădure. Unul e a IV-a și unul a VI-a! Am probleme cu ei că nu au ținere de minte, are CES cred. Amândoi. DE CE CREDEȚI CĂ NU AU ȚINERE DE MINTE? Așa mi-au zis doamnele că învață foarte greu, că nu țin minte ce li se predă. Da, și psihologa, și doamna cealaltă învățătoare, și mai învață și cu ele, cum are timp, că eu dacă nu știu școală, învață acolo, eu nu am cum să îi ajut. Face temele cum are timp, să îi ia să îi ajute că eu nu știu școală. (persoană vulnerabilă din punct de vedere socio-economic)

Totodată, în cadrul focus-grupurilor a fost menționată necesitatea creșterii numărului de psihologi și logopezi în unitățile de învățământ care ar putea să ofere sprijin personalizat și specializat elevilor cu CES, precum și creșterea de centre sociale specializate pentru

acordarea serviciilor de suport/conexe pentru recuperare și reabilitare. De exemplu, potrivit raportului privind starea învățământului brașovean elaborat de ISJ Brașov în anul școlar 2020-2021 au fost consiliați aproximativ 49 copiii/cabinet logopedic, recomandarea fiind ca numărul să nu depășească 40/cabinet.

Numărul de elevi sau preșcolari necesar pentru configurarea unei norme este mare, specialiștii fiind suprasolicitați. Acest aspect este considerat o barieră importantă în furnizarea unor servicii de calitate.

Ar fi necesar psihologul și logopedul în școală. Deci pe fișa lor, acolo, pe... asta cu salariați, există psiholog, logoped, asistent. Dar unde sunt? Pauză. Nu îi vede nimeni. Și de aici se creează și discrepanța asta între copiii care ar putea fi integrați, cu dizabilități, în învățământul de masă și copiii care într-adevăr sunt pentru școlile speciale, pentru că dacă ar fi un organ de... adică un psiholog, că ăsta face diferența, în fiecare instituție care... e din ce în ce mai multă nevoie de el. Sunt din ce în ce mai mulți copii în situația noastră, deci se nasc cu acest autism. (părinte copil cu dizabilități)

A venit directorul de la CJRAE de aici, din Brașov, de unde ne este emis CES-ul. Certificatul de orientare școlară. Și ne-a prezentat o doamnă care este logoped și care activează în câteva școli din Brașov și vor activa în cât mai multe și așa. Însă sunt mult prea puțini. În cazul nostru pe fetița mea noi am operat-o pentru că avea probleme cu dicția, deci avea nevoie de logopedie. Avea frenul lingual, așa asta la limbă, și era sâsâită, rârâită și râdeau colegii de ea. Au ajuns să o facă moldoveancă și de acolo am plecat noi la operație. Dacă doamna învățătoare îmi spunea „Știți, doamna, în școală noi avem... din partea CJRAE avem un logoped care pentru asta este plătit și adus, ca să facă cu diverși copii care au probleme, să nu fie marginalizați sau...ar fi fost foarte benefic”...Deci serviciul există, dar nu există oameni care să îl presteze. Dar nu au personalul, pentru că personalul face în ONG, și ia 200 de lei pe ședință, nu cât îi dă statul. (părinte copil cu CES)

Nu în ultimul rând, continuă să persiste situații de excludere a copiilor cu CES atât de către reprezentanții unităților școlare cât și de către elevi. Așadar, este esențială crearea unui climat școlar incluziv.

Am întâmpinat dificultăți de la grădiniță. Pe noi au vrut să ne scoată afară din grupă, numai că cu mine prea le-a mers. Eu sunt economist, am și eu un statut, am și eu niște relații, am și eu niște influențe. Și probabil că asta m-a ajutat undeva în viață. Sunt de acord că sunt copii care nu pot fi integrați, din păcate, în învățământul de masă, dar nu era cazul copilului meu. Nu au vrut să mă primească. Au vrut să mă excludă, dar nu au reușit. Da, dar normal ei nu au dreptul să le pună etichetă, pentru că copiii înregistrează. (părinte copil cu dizabilități)

3.4.3 Problema abandonului școlar

Cauzele abandonului școlar sunt în general complexe, fiind dificil de contracarat prin măsuri unice. De exemplu, Strategia de reducere a părăsirii timpurii a școlii (2014-2020) identifică 9 factori principali care țin de familie și alți 15 care țin de sistemul educațional care influențează abandonul școlar. Principalele cauze pentru abandon care pot fi relevante pentru Municipiul Brașov pot fi: sărăcia în rândul familiei și dificultățile de a suporta costurile

educației, nivelul scăzut de școlaritate al părinților, accesul dificil al copiilor cu dizabilități și cerințe educaționale speciale, infrastructura insuficientă (inclusiv creșe și grădinițe), climatul școlar care poate produce excluziune socială, numărul redus de consilieri școlari și alți specialiști.

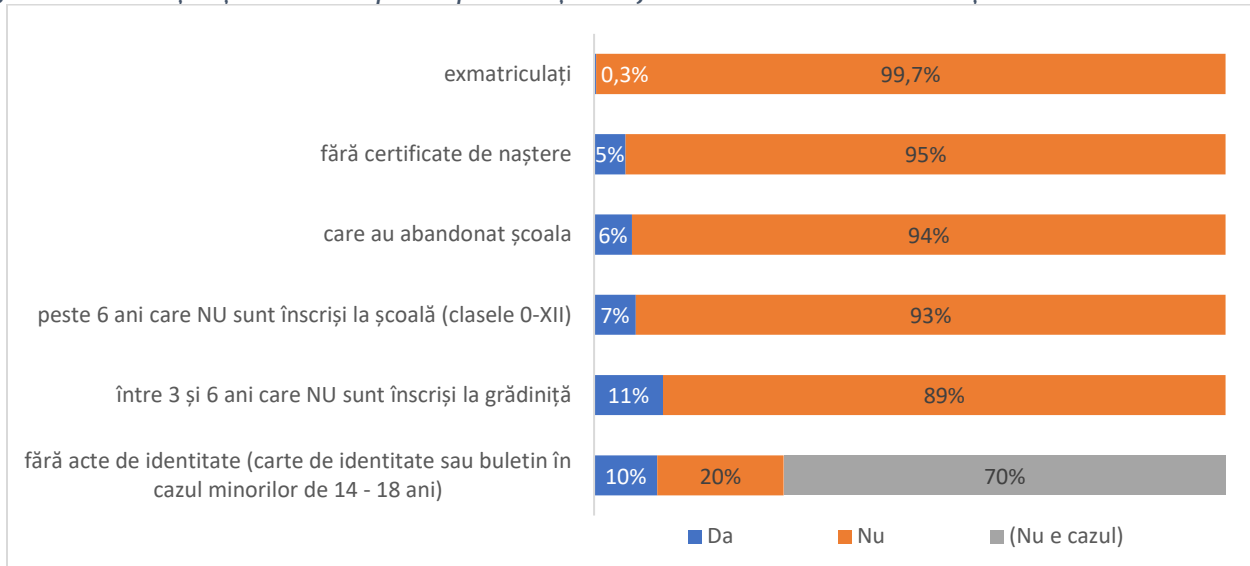
Așadar, abandonul școlar este mult mai probabil să fie întâlnit în familiile vulnerabile din punct de vedere socio-economic, cu un nivel scăzut de școlaritate. Cu toate acestea, chiar dacă factorii familiari precum sărăcia, problemele de sănătate, nivelul educațional scăzut, distanța față de școală sau lipsa infrastructurii și mijloacelor de transport sunt cei mai importanți factori, politicile școlii pot să aibă un rol important în prevenirea acestui fenomen. Abandonul este un fenomen care se întâmplă treptat, astfel că școlile pot identifica elevii care sunt în risc de abandon școlar și să înțeleagă principalele cauze, astfel încât să poată interveni înainte ca deconectarea totală de școală să aibă loc. Adesea, abandonul este precedat de perioade lungi de absenteism care îi deconectează pe copii de școală, fiindu-le dificil să recupereze materia pierdută (programa este gândită cumulativ, astfel, dacă nu ai reușit să dobândești competențele aferente clasei a V-a, de exemplu, este dificil să te descurci în clasa a VI-a). În unele situații, absenteismul este chiar motivat de starea de sănătate precară a copiilor care nu merg perioade lungi la școală, iar la reîntoarcere se confruntă cu aceleași probleme mai ales când părinții nu îi pot sprijini să recupereze materia pierdută. În multe situații, abandonul este precedat de repetenție, una dintre probleme fiind tocmai pierderea accesului la beneficii monetare, inclusiv alocația de susținere a familiei.

Cel mai greu cred că este celor care rămân repetenți nu li se mai dă nimic așa, deci nici măcar alocația. Aia se taie dacă rămân repetenți. (persoană vulnerabilă din punct de vedere socio-economic)

În contextul în care învățământul este obligatoriu de la 5 ani până la vârsta de 18 ani, este de așteptat ca ponderea elevilor din afara sistemului de învățământ să fie scăzută. Cu toate acestea, se poate observa că familiile vulnerabile educațional au declarat că au copii care fie nu sunt înscriși la grădiniță, fie nu sunt înscriși la școală, fie au abandonat școala.

În ceea ce privește ponderea ridicată a copiilor care nu sunt înscriși la grădiniță de 12%, principala explicație oferită de părinți ține de amânarea înscrierii la grădiniță, fiind considerați încă „prea mici” (acest răspuns vine și în contextul în care, infrastructura este subdimensionată). Există însă și situații în care au fost invocate lipsa posibilităților financiare, probleme de sănătate ale copiilor, sau lipsa actelor. Motivele oferite pentru elevii neînscriși la școală sau care au abandonat școala sunt predominant de ordin economic, părinții invocând lipsa posibilităților financiare sau distanțarea de școală cauzată de bullying, probleme de sănătate, sau alte probleme personale. Lipsa actelor de identitate și locuirea într-o așezare informală pot să fie corelate cu neînscrierea în învățământ, fiind de asemenea o problemă deseori întâlnită în familiile sărace.

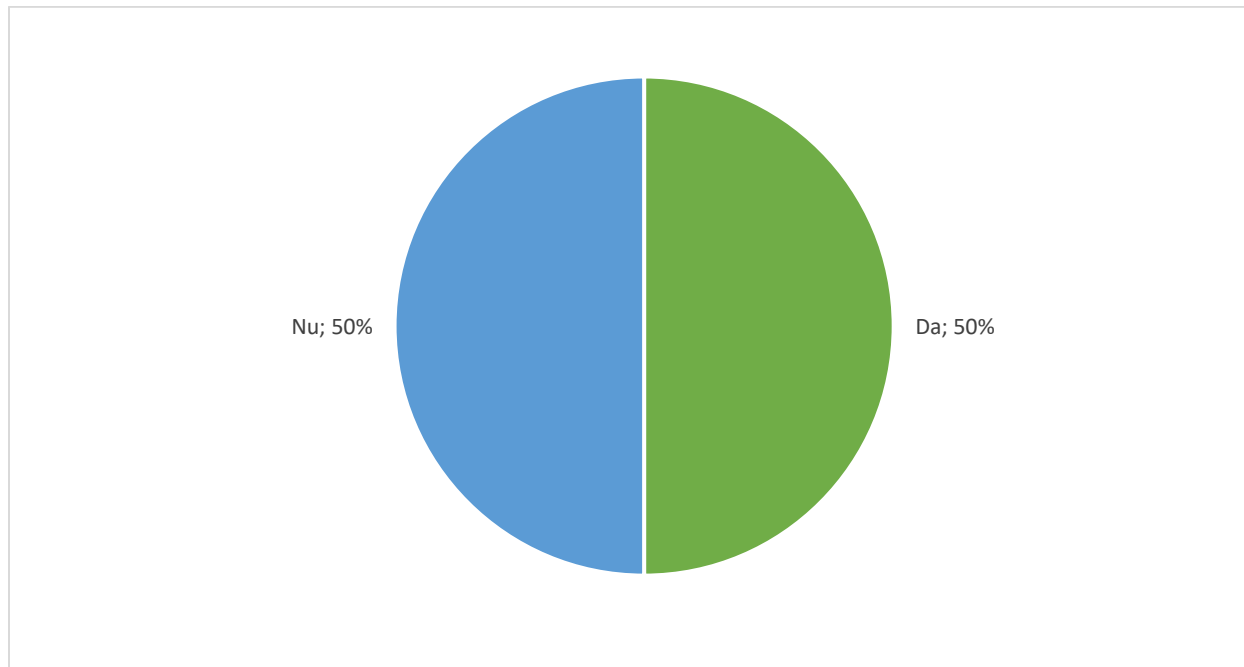
Figură 23. Situația școlară a copiilor proveniți din familii vulnerabile educațional

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406; răspunsuri valide n=de la 20 la 302

Jumătate dintre persoanele intervievate au declarat că le este dificil să își susțină copiii la școală, o pondere care poate fi considerată ridicată întrucât generează risc de abandon școlar. Principalele motive sunt de natură economică: costuri legate de îmbrăcăminte și încălțăminte, hrană, rechizite, echipamente IT sau legate de contribuția la clasă.

Figură 24. Dificultatea familiei de a susține participarea școlară a copiilor din familii vulnerabile educațional

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406, răspunsuri valide n=146

Analizând datele furnizate de Inspectoratul Județean Brașov, se poate observa faptul că în Municipiul Brașov 912 elevi au abandonat învățământul obligatoriu în 2019-2020, 989 în 2020-2021 și 956 în 2021-2022. Se poate sesiza ca cele mai multe cazuri de abandon școlar se înregistrează în învățământul gimnazial, urmat de cel primar. De asemenea se poate sesiza faptul că există o creștere a numărului de elevi care au abandonat învățământul mai ales în învățământul gimnazial, o ușoară creștere în cel primar și o scădere în cel liceal. Raportat la populația școlară totală, aproximativ 3% din total a abandonat școala în Municipiul Brașov (3% primar, 4% în gimnazial și 2% în liceal).

Tabel 19. Abandonul școlar în Municipiul Brașov pe cicluri de învățământ

Număr	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Copii care au abandonat școala în învățământul primar	353	370	379
Copii care au abandonat școala în învățământul gimnazial	349	367	434
Copii care au abandonat școala în învățământul liceal	210	252	143
Total	912	989	956

Sursa: ISJ Brașov

Relevant pentru tema abandonului școlar este numărul copiilor aflați în risc de abandon școlar care este estimat de Direcția de Asistență Socială (DAS Brașov) la 63. Acest număr este redus dacă luăm în considerare faptul că există mai multe categorii sociale care pot fi considerate ca fiind în situație de risc de abandon școlar. Chiar dacă sunt cazuri mai degrabă punctuale, aceste categorii trebuie monitorizate și sprijinite în accesarea de servicii educaționale. Sprijinul poate fi de natură educațională dar și socială. De exemplu, copiii din familii monoparentale pot fi sprijiniți prin programe de tip *after school* dar și prin politici care promovează echilibrul viață de familie-viață profesională. Elevii care fac parte din familii unde au fost înregistrate cazuri de violență domestică (fie asupra lor fie asupra mamelor) au nevoie de consiliere psihologică și educațională. De asemenea, elevii care au părinți plecați în străinătate trebuie monitorizați de către școală și sprijiniți atât punctual cât și permanent prin serviciile de consiliere școlară și asistență socială. Elevii care au părinți cu un nivel scăzut de educație, inclusiv analfabeți, trebuie sprijiniți în mod particular în dobândirea competențelor, monitorizat și evaluat progresul. Elevii declarați dispăruți, aflați în evidențele IGP Brașov sunt de facto cazuri de abandon școlar. Toate categoriile din tabelul de mai jos pot ajunge cazuri de abandon școlar, fiind necesare măsuri integrate sociale și educaționale, precum și colaborări în echipe multidisciplinare între specialiști precum asistenți sociali, cadre didactice, psihologi medici de familie, mediatori ș.a..

Tabel 20. Categoriile în situație de risc de abandon școlar în Municipiul Brașov

Categoriile vulnerabile	Număr
Număr copii declarați dispăruți (inclusiv din centre de plasament)	303
Copii crescuți în familii monoparentale	224
Părinți în situație de violență domestică/abuz (DAS Brașov)	105
Părinți în situație de violență domestică/abuz (IPJ Brașov)	241
Copii cu părinți plecați la muncă în străinătate	96
Copii victime ale violenței în cadrul familiei (DAS Brașov)	67
Copii victime ale violenței în cadrul familiei (IPJ Brașov)	65
Copii în risc de abandon școlar	63
Copii cu părinți analfabeți	30
Copii/familii care nu au acces la utilități	45
Copii cu comportament delincvent/antecedente penale	14
Mame minore	12
Copii neînscriși în unitățile de învățământ	12
Copii cu părintele/părinții în penitenciar	10
Copii cu măsură de protecție	10
Copii/familii care locuiesc în case improvizate	9
Copii supuși bullyingului, cyberbullyingului sau altor forme de violență în unitățile de învățământ	6
Copii supuși exploatarei, neglijării și relexor tratamente	6
Copii fără acte de identitate	5-7
Copii plecați voluntar de acasă	5

Sursa: DAS Brașov și IPJ Brașov

Participanții la focus grup au menționat existența unei zone în care sunt concentrate mai multe familii vulnerabile, copiii acestora fiind într-o mai mare măsură în risc de abandon școlar. Cunoscută drept „zona Carierei” unde locuiesc mai multe familii vulnerabile. Asistenții sociali din Brașov apreciază că elevii din această zonă se află în risc de abandon crescut (de altfel, unii copii nu sunt înscriși la școală sau sunt înscriși târziu. Fetele române sunt în mod particular vulnerabile, tendința observată fiind de a abandona școala înainte de finalizarea învățământului gimnazial. În privința acelor zone marginalizate (grupări de gospodării informale) cum este zona familiilor de pe strada Carierei (dar și alte familii din municipiu), factorii care generează abandon școlar țin de sărăcia extremă, angajarea timpurie a tinerilor, migrație externă. De asemenea, au fost menționate normele culturale în cazul romilor și „anturajul nepotrivit” care este perceput de persoanele dezavantajate socio-economic ca având o influență mai mare asupra tinerilor, prin comparație cu familia.

Tot așa mai greu, doi la școală, doi majori, când lucrează, când nu lucrează, fac cu lemne foc stau în casă la soacra mea, plătim chiria și lumina împreună. Cei mari au câte 22 și 20 de ani, unul a făcut 9 clase, iar celălalt 4 clase, nu a vrut să mai termine. Un altul are 9 clase, în a 10-a nu s-a mai dus că trebuia să meargă la muncă, că ne descurcăm greu. Facem foc cu lemne, trebuia să meargă la pădure. Eu sunt bolnavă, eu nu pot merge că am reumatism,

artrită reumatologică și nu pot merge, nici mult să stau în picioare. Băieții cei mici încă merg, că am unul în a VI-a și unul în a IV-a. Nu știu câtă școală vor face, că vedeți că în ziua de azi copiii nu mai ascultă cum ascultau înainte, cum voiam noi. Anturajul contează mai mult. (persoană vulnerabilă din punct de vedere socio-economic)

Dacă în municipiul Brașov fenomenul abandonului școlar este redus raportat la standardele naționale, în județul Brașov este în creștere. Potrivit rezultatelor proiectului PNRAS (Program Național de Reducere a Abandonului Școlar), implementat de Inspectoratul Școlar Județean, la nivelul celor 49 de școli de la nivelul județului Brașov înscrise în program, aproximativ 3800 de elevi de la nivel gimnazial se aflau în risc de abandon școlar (niciuna dintre unitățile școlare incluse nu este localizată în Municipiul Brașov). Indicele de risc de abandon utilizează criterii precum: număr mare de absențe nemotivate, (peste 20); media notelor sub 6 la toate disciplinele; părinți plecați în străinătate sau familii monoparentale; beneficiarii de burse de ajutor social.

Este alarmant ce se întâmplă la nivel de județ (în continuarea discuției despre abandonul școlar). Sau devenire parentală la un copil. O copilă la 10, la 11 ani deja naște primul copil. Deci în momentul în care o societate nu încearcă să prevină în zona aceasta și lasă la voia întâmplării, atunci este foarte clar că noi și peste un an, și peste 5, și peste 10 ani vom avea o grămadă de beneficiari de asistență socială pe lângă cei care, din nefericire, se nasc cu anumite dizabilități sau cu anumite probleme. Aici trebuie într-un fel sau altul intervenit. Și nu peste 5 ani, nu peste 5 luni, ci imediat, deci intervenții imediate. În prevenție trebuie lucrat. (reprezentant ONG)

Pentru prevenirea abandonului școlar la nivelul Mun. Brașov este necesară dezvoltarea de mecanisme de avertizare timpurie la nivel de școală și grădiniță, precum și formularea de măsuri axate pe problemele specifice identificate în fiecare școală. Printre măsurile care pot fi relevante la nivelul Mun. Brașov se numără facilitarea accesului și participării la educație timpurie, crearea unui climat școlar incluziv, fără bullying și axat pe cooperare, axarea pe transmiterea de abilități de nivel mediu pentru toți elevii, în mod particular pentru cei vulnerabili socio-economic, extinderea și dezvoltarea de programe remediale și de tip „școală după școală”, creșterea numărului de beneficiari ai serviciilor de consiliere psihologică, vocațională și de orientare școlară, oferirea unui quantum adecvat al burselor sociale și programe mai flexibile de sprijin financiar.

Este necesară continuarea programelor care au vizat reducerea absenteismului și abandonului școlar implementate în unitățile școlare din Municipiul Brașov (a se vedea Raportul despre starea învățământului brașovean pentru anul școlar 2021-2022). Un exemplu de care pot beneficia toate școlile din județul Brașov este Proiectul Erasmus+ „Strategii de evitare a abandonului școlar”, implementat de Casa Corpului Didactic Brașov, în care au fost elaborate trei kituri educaționale destinate prevenirii abandonului școlar. Primul kit a propus activități formale pentru prevenirea părăsirii timpurii a școlii cu scopul construirii unui mediu școlar ce promovează o cultură incluzivă, anti-discriminare și democratică. A doilea kit a furnizat exemple de activități non-formale destinate prevenirii abandonului școlar. Al treilea

propune strategii de îmbunătățire a relației familie-școlară cu scopul prevenirii părăsirii timpurii a școlii.

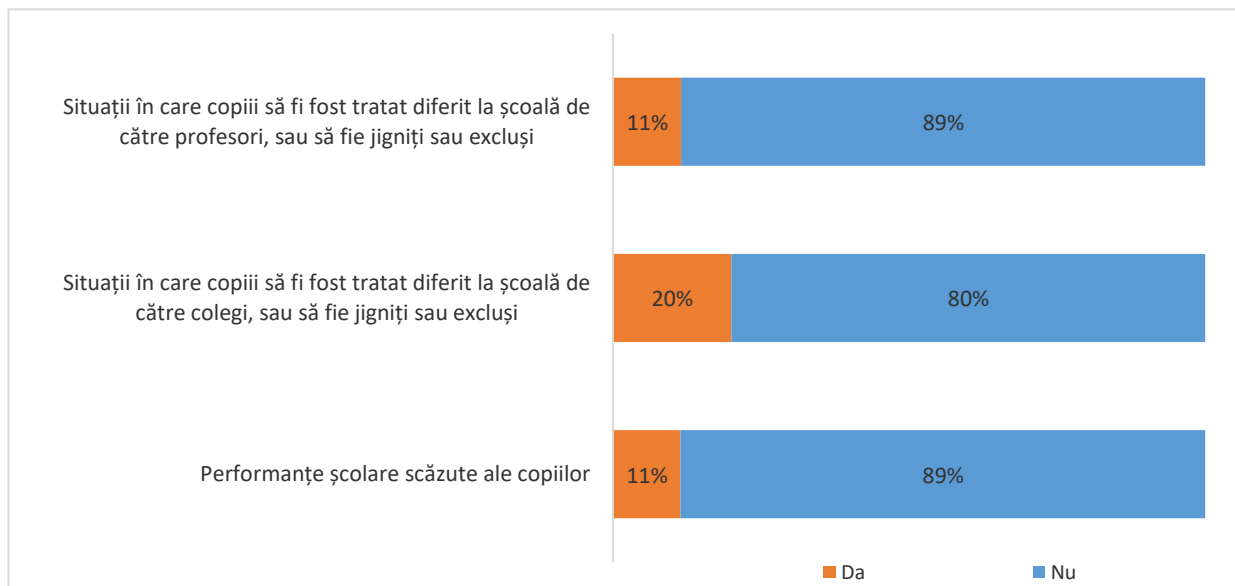
Nu în ultimul rând, continuarea într-o manieră sustenabilă a activităților din proiecte cu finanțare europeană precum „DA pentru Educație, DA pentru viitor”, implementat de ISJ și CJRAE Brașov care și-a propus să furnizeze programe de tip a doua șansă persoanelor care nu au finalizat învățământul obligatoriu și programe de formare pentru cadre didactice în vederea promovării educației incluzive. Un program similar este CESI - Calitate prin educație școlară incluzivă, care a avut ca obiectiv creșterea gradului de incluziune socială a elevilor proveniți din medii dezavantajate din județele Suceava și Brașov.

3.4.4 Climatul școlar

În ceea ce privește climatul școlar, așa cum este perceput de părinți, se poate sesiza faptul că 20% dintre respondenți au menționat situații în care copiii au fost tratați rău de către colegi, fiind jigniți sau excluși. De asemenea, 11% dintre respondenți apreciază că profesorii de la școala copiilor lor i-a tratat pe copii diferit, jignindu-i sau excluzându-i social.

În ceea ce privește rezultatele elevilor, aproximativ 1 din 10 părinți a declarat că s-au confruntat cu performanțe școlare scăzute ale elevilor, procentul fiind unul redus dacă este să ne raportăm la ratele de promovabilitate de la Evaluarea Națională din județul Brașov (care au variat între 70%-80% în ultimii ani).

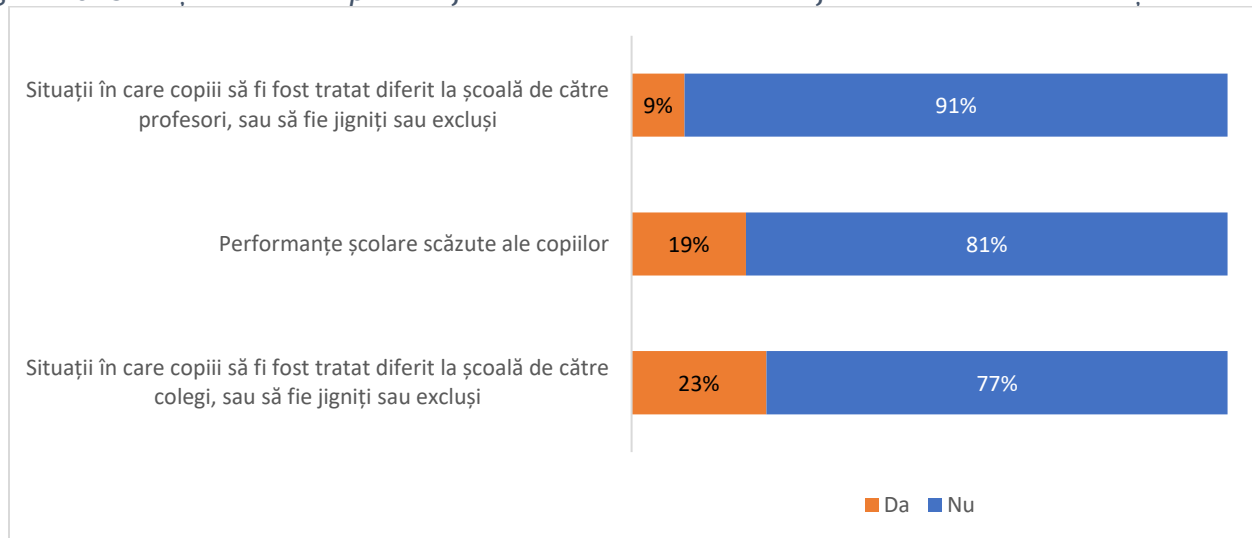
Figură 25. Situații cu care populația generală s-a confruntat în mediul educațional

Sursa: Ancheta pe populația generală, Brașov 2022 Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105; mărimea efectivă a eșantionului = 137

În ceea ce privește grupul vulnerabil din punct educațional, se poate observa că nu există diferențe majore în felul în care percep bullyingul față de populația generală. În privința performanței școlare, se poate observa că în procentul este ușor mai ridicat decât în cazul populației generale.

Figură 26. Situații cu care copiii din familii vulnerabile s-au confruntat în mediul educațional

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază total n=406, răspunsuri valide =146

Din evidențele pe care le are DAS Brașov, numărul victimelor bullying-ului sau cyberbullying-ului, precum și a violenței școlare este foarte scăzut (aproximativ 12 elevi) raportat la magnitudinea fenomenului. Deși a crescut numărul de date oficiale înregistrate la nivel național, lucru care arată că fenomenul bullying-ului este luat în serios, problemele sunt mult mai grave decât o arată datele. Conform estimărilor dintr-un studiu al organizației Salvați Copiii (2016), 73% dintre elevi au fost martorii unei situații de bullying în mediul școlar, 30% sunt excluși în mod constant din grupul de colegi; 30% sunt amenințați cu lovirea sau bătaia de către colegi, 10% au fost umiliți. Aceleași probleme persistă și în prezent (Salvați Copii 2023) iar violența din școală tinde să se continue și în mediul online. În ciuda campaniilor anti-bullying care au fost implementate în principal de organizații non-guvernamentale, sunt necesare eforturi din partea școlilor care să prevină acest fenomen prin crearea unui mediu școlar incluziv.

În cazul etnicilor romi, prejudecățile, marginalizarea și discriminarea atât a colegilor cât și a cadrelor didactice continuă să existe în mediul educațional contribuind la excluziunea socială a acestora. La fel de grav, persoanele de etnie romă participante la focus-grup menționează violență școlară fizică atât din partea colegilor cât și a cadrelor didactice, violență verbală prin utilizarea apelativului peiorativ ț*** și neasumarea răspunderii pentru actele de violență. Se poate argumenta că există cazuri în care violența față de romi este mai ușor de acceptat în mediul școlar.

*Eu m-am născut în satul B, provin dintr-o familie de romi, mai am încă cinci frați, dintre care patru sunt mai mari decât mine, iar una dintre surori este mai mică. Părinții mei au divorțat când aveam opt ani, și de atunci nu mai știu nimic despre tatăl ei. Până la mutarea în Brașov am locuit împreună cu mama, cu frații și cu bunicii din partea mamei în casa bunicii, într-o casă cu două camere. Principala problemă cu care mă confrunt este discriminarea. Prima oară când am simțit că sunt discriminată a fost în clasa a 3-a, când un coleg de clasă m-a bătut "pentru că eram ț*****". Și profesorii tot timpul ne-au privit într-un fel, pe cei care eram de etnie romă clar ne dădeau note mai mici. (persoană de etnie romă)*

*Băiețelul când a fost în I-IV l-a bătut, i-a dat un dos de palmă, fosta lui învățătoare. Că se juca băiețelul într-o baltă și în jurul lui mai erau colegi și el a stropit și fosta lui învățătoare i-a dat un dos de palmă. Și m-am dus și i-am spus, dar după mult timp, mi-a zis băiețelul și colegii, și m-am dus la directoare și la secretară și a luat și în nume de rău, nu m-a luat în considerație. Și am vorbit prima dată cu doamnele acolo și au chemat o și pe ea, dar ea voia să zică că nu e adevărat, că nu este conversația așa ce am zis-o eu și am zis că dacă vă mint eu, camerele nu mint. Camerele nu mint, vă spun eu sigur. Și au avut o discuție ele și au spus, mai bine preferi să îl lași ca să scape de ea. Și băiețelul acum, ea zicea că nu știe să scrie, nu știe să citească, nu știe nimic, din ț**** și din borât nu îl mai scotea. (persoană de etnie romă)*

Totodată, persoanele de etnie romă au menționat acces mai redus la învățământul preșcolar ca urmare a distanței mari față de grădiniță și a lipsei transportului către grădinițele din Municipiul Brașov.

Eu nu am fost înscrisă niciodată în învățământul preșcolar deoarece distanța de acasă până la grădiniță era de aproximativ șapte kilometri, și, ținând cont de faptul că această distanță trebuia parcursă pe jos, mama a ales să nu mă înscrie niciodată la grădiniță. (persoană de etnie romă)

Programele și proiecte educaționale dedicate promovării unui climat școlar incluziv, care implică consilierii școlari, implementate la nivel județean și la nivel de municipiu ar trebui continuate și extinse. Un exemplu concret este programul „De vorbă cu tinerii”, care este organizat de ISJ Brașov și CJRAE Brașov în parteneriat cu Inspectoratul de Poliție al Județului Brașov, Organizația „Salvați copiii”, Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane, Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Brașov, Aspear Teachers. Elevii din județ au beneficiat de întâlniri tematice online cu specialiști în domeniul delincvenței juvenile și siguranței școlare pe teme precum: violența în mediul școlar, bullying și cyberbullying, dependența de tehnologie și gaming, consum de substanțe periculoase, infracțiuni pe internet, trafic de persoane, educație financiară și antreprenoriat.

Centrul Județean pentru Resurse și Asistență Educațional Brașov, implementează numeroase proiecte, campanii anti-bullying, concursuri de eseuri care promovează un mediu școlar incluziv. Printre acestea pot fi enumerate concursurile de eseuri „Pro-CES”, „Psiho+”, „Exploratori în lumea emoțiilor”, „Arta de a visa frumos”, „De vorbă cu primăvara”, „Și eu știu și eu pot”. Tot CJRAE împreună cu DAS Brașov organizează activități de prevenire a bullying-ului încă de la vârste timpurii

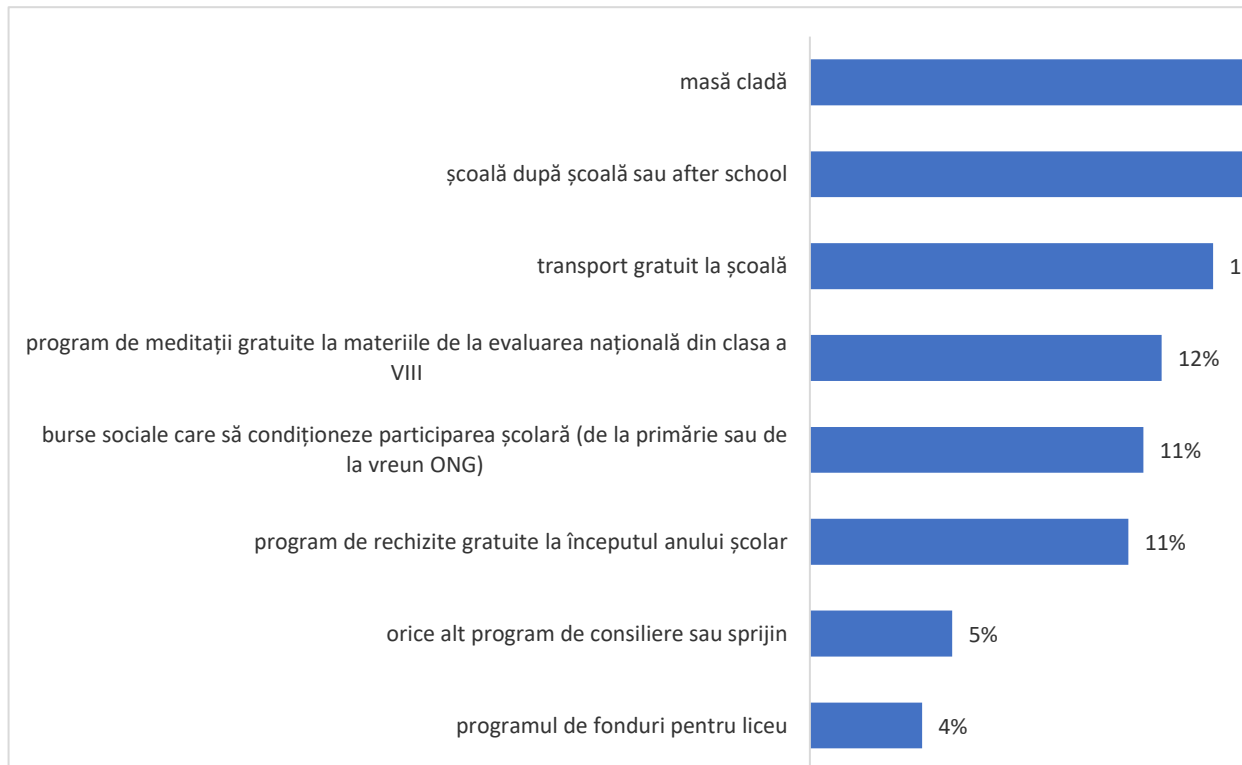
Nu în ultimul rând, cu scopul prevenirii violenței în unitățile de învățământ, Inspectoratul Județean Brașov a implementat numeroase măsuri pentru creșterea gradului de siguranță în mediul școlar (măsuri ISJ Brașov implementate în anul școlar 2021-2022): întărirea colaborării cu Biroul de Siguranță Școlară și Biroul de Prevenire din cadrul IPJ Brașov; adoptarea unui plan de măsuri privind creșterea gradului de siguranță în școli și combaterea violenței - inclusiv o comisie de prevenire și combatere a violenței; implementarea de proiecte menite să crească siguranța și să reducă violența în unitățile școlare; activități de prevenire a violenței (inclusiv psihologice) prin crearea la nivelul unităților de învățământ a unui grup de acțiune anti-bullying comise între elevi prin acțiuni fizice, verbale, relaționale și/sau cibernetice; cursuri de formare în problematica prevenirii bullyingului; implicarea în campania de 19 zile prevenire a abuzurilor și violențelor asupra copiilor și tinerilor. Toate aceste acțiuni de prevenire a violenței școlare reprezintă soluții esențiale pentru reducerea fenomenului.

3.4.5 Măsuri socio-educative adresate grupurilor vulnerabile

Îmbunătățirea participării la educație și facilitarea accesului pentru grupurile vulnerabile se realizează în general cu un mix de măsuri educaționale și sociale. Întrebați care consideră că sunt cele mai importante măsuri de sprijin a populației vulnerabile, respondenții municipiul Brașov apreciază în proporție de 41% că cele două programe „școală după școală” și „masă caldă în școli” sunt cele mai potrivite (a se vedea Figura 27). Alte măsuri menționate au fost: transport gratuit la școală (menționat de 13% din populație), program de meditații gratuite pentru examenul Evaluarea Națională (menționat de 12% din populație), burse sociale (11%), programe de consiliere (5%) și altele. Respondenții au putut alege mai multe măsuri dintr-o listă prestabilită, încât procentele nu trebuie adunate (23% au ales programul masă caldă, 77% nu au ales, 18% au ales „școală după școală” și 82% nu au ales ș.a..

Desigur, aceste răspunsuri sunt influențate de faptul că cele două programe (masă caldă și școală după școală) sunt cele mai cunoscute dintre cele implementate în România. Sprijinirea participării la educație de calitate necesită o serie de măsuri și programe integrate care să adreseze barierele structurale complexe care fac tinerii din familii vulnerabile să aibă rezultate mai slabe sau chiar să iasă din sistem timpuriu.

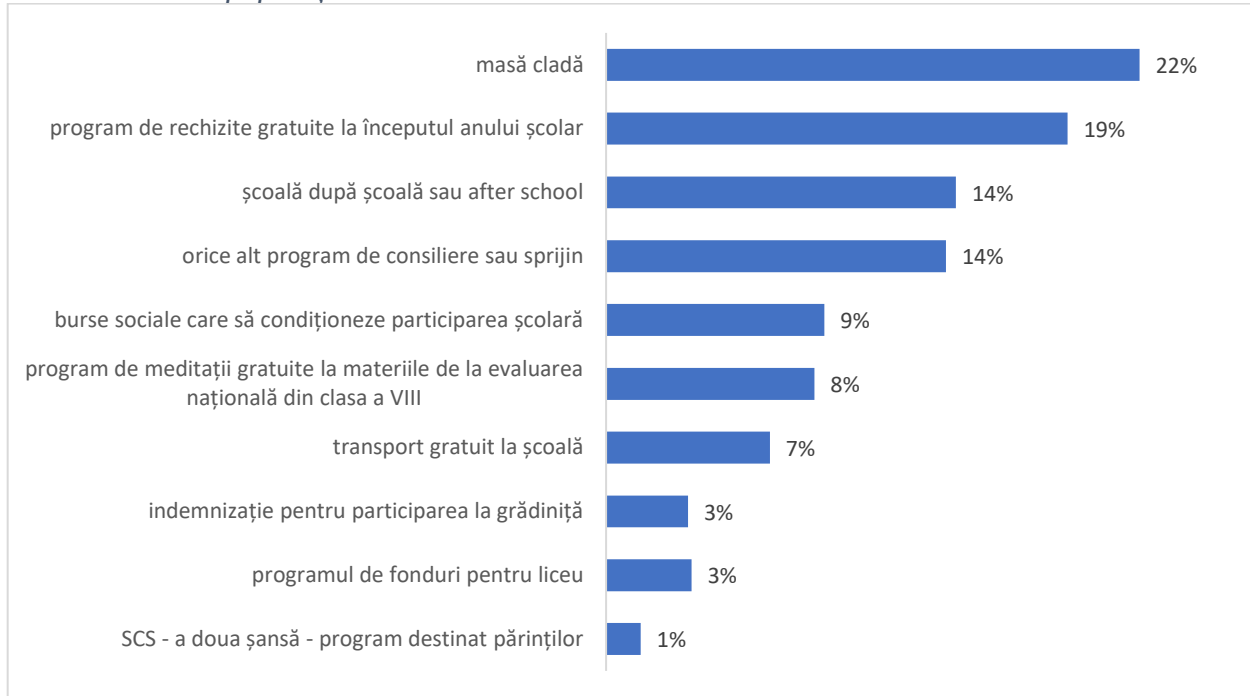
Figură 27. Percepția privind utilitatea măsurilor destinate populației vulnerabile

Sursa: Ancheta pe populația generală, Brașov 2022 Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105; mărimea efectivă a eșantionului = 679, răspuns multiplu

Persoanele vulnerabile din punctul de vedere educațional au răspuns similar cu populația generală la această întrebare (a se vedea Figura 28). Populația vulnerabilă educațional a ales (multiplu) următoarele: masă caldă (22%), programul de rechizite gratuite la începutul anului școlar (19%), programul școală după școală (14%), alte programe de consiliere sau de sprijin (14%), burse sociale (9%), meditații gratuite la materiile de la Evaluarea Națională (8%), transport gratuit (7%), indemnizație pentru participarea la grădiniță (3%), programul de fonduri pentru liceu (3%) și programul școală după școală - a doua șansă, destinat părinților (1%).

Figură 28. Percepția persoanelor vulnerabile din punct de vedere educațional privind utilitatea măsurilor dedicate populației vulnerabile

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază total n=406, răspunsuri valide =302

Programele de consiliere psihopedagogică reprezintă o măsură importantă pentru sprijinirea elevilor proveniți din familii vulnerabile. Potrivit Raportului privind starea învățământului brașovean pentru anul școlar 2021-2022 (pp. 141-142) au fost organizate la nivel de județ ședințe de consiliere, beneficiarii fiind elevii de la toate nivelurile de învățământ, cadrele didactice și părinții. Temele abordate au fost legate de auto-cunoaștere, dezvoltare personală, managementul emoțiilor și dezvoltarea abilităților emoționale și de comunicare (inclusiv de prevenire a violenței, bullying, excluziunii sociale), managementul învățării și prevenirea absenteismului/abandonului școlar, orientarea carierei, educația pentru sănătate.

Bursele sociale sunt de asemenea esențiale în procesul de facilitate a participării la educație de calitate, în principal pentru grupurile vulnerabile. În Brașov beneficiază de burse sociale aproximativ un sfert dintre elevi, un procent ce poate fi considerat ridicat ținând cont de nevoile identificate. Continuarea acestui proces și creșterea numărului de beneficiari poate fi una dintre cele mai importante măsuri de sprijinire a participării elevilor. Este de asemenea importantă analiza permanentă a criteriilor de oferire a burselor sociale în sensul în care acestea trebuie ajustate constant, astfel încât să crească gradul de acoperire și de adecvare pentru cei care ar avea nevoie. De exemplu, această analiză ar putea fi realizată prin raportarea la coșul zilnic pentru un trai decent.

Tabel 21. Numărul de burse sociale oferite în învățământul preuniversitar din Municipiul Brașov în anul școlar 2021-2022

Burse sociale	Număr
Învățământ de masă	8707
Învățământ special	236

Sursa: ISJ Brașov

Totodată, conform datelor Inspectoratului Județean Brașov (ISJ Brașov), în ultimii doi ani, la nivelul județului Brașov, cererea pentru burse de ajutor social de care beneficiază elevii vulnerabili din punct de vedere socio-economic a crescut cu 26% la nivelul județului (de la 7947 pe 2020-2021 la 10.762 în 2022-2023). O altă măsură care se implementează prin intermediul ISJ Brașov este cea de acordare a tichetelor sociale educaționale de care beneficiază familiile defavorizate cu elevi. Scopul acordării tichetelor este de a stimula accesul și participarea în învățământul preșcolar, acordarea acestora fiind condiționată de înscrierea copilului într-o unitate de învățământ preșcolar și de frecvența regulată la grădiniță. Aceste tichete se acordă beneficiarilor de alocație pentru susținerea familiei (indiferent dacă dreptul a fost sau nu suspendat). Totodată, de tichete sociale de grădiniță beneficiază și persoana care a fost desemnată de părinte pentru întreținerea copilului, pe perioada absenței părinților (care nu depășesc per familie nivelul maxim de venituri pentru acordarea alocației pentru susținerea familiei). În anul școlar 2021-2022 au fost în plată un număr de: 22 copii/lună În anul școlar 2022-2023 sunt în plată (până în prezent) un număr de: 39 copii/lună (+/- 1;2) datorită încetării sau acordării de alocație pentru susținerea familiei.

La nivelul județului au fost înregistrate aproximativ 11.000 de cereri pentru tichete sociale, o cifră în creștere, conform datelor ISJ Brașov. Potrivit reprezentanților ISJ Brașov au existat probleme administrative în furnizarea acestor beneficii, o parte dintre beneficiari neprimind banii aferenți acestor tichete. În general întârzierile sunt ridicate iar condiționarea utilizării în magazine specifice nu este benefică nici din perspectiva accesului, nici din perspectiva prețurilor.

Am identificat, da, acești 11.000 potențiali beneficiari ai tichetelor. Banii vin din fonduri europene, dar cel puțin jumătate din beneficiari la această dată încă nu și-au primit banii. Deci suntem în situația în care într-o familie vulnerabilă avem 2 școlari, din care unul a primit tichet, celălalt are cardul încă gol. Avem informații că sumele vor veni undeva prin aprilie, pentru cei care au cardul încă cu 0 RON, deci asta este un lucru care cred că trebuie spus mai departe, pentru că, de fapt, niște elevi sunt privați, niște familii sunt private de drepturile lor.. (reprezentant ISJ Brașov)

Tichetele de abia le-au primit, dar încă nu sunt reîncărcabile. Am depus în septembrie și au venit în ianuarie și la cei mai mulți nu au fost încărcate. Ale mele, sunt încărcate, dar există o listă de magazine, nu poți altundeva unde (să le folosești) și sunt foarte scumpe. (beneficiar tichete educaționale)

Sărăcia, împreună cu situații familiale complicate precum cele în care mamele își cresc singure copiii, creează dezavantaje multiple pentru copii. Cazurile de violență domestică contribuie la problemele din familie. Așadar, dezavantajele multiple trebuie avute în vedere atunci când sunt gândite schemele de servicii și beneficii sociale în sensul în care schemele de beneficii să fie complementare cu cele de servicii sociale.

Mă numesc B.M și am 5 copii, una e majoră și nu stă cu mine, am 4 minori, în creștere pe care îi cresc eu. Bărbatul meu a murit acum 2 ani și am rămas văduvă. Din păcate nu am, decât 4 clase și alea neterminate. Am alocația copiilor 10 milioane și plus ajutorul social împreună cu suplimentul ăla, vreo 7 milioane 700, aproape 8 milioane. Alocația de susținere! (persoană vulnerabilă din punct de vedere socio-economic)

Este problemă că m-am chinuit atâția ani cu ei să-i văd educați, că au stat cu tatăl lor până la o limită, până a fost bine, cât a fost bine n-a mai mers. El s-a îmbolnăvit, a făcut accident vascular, comoție, când a început să ia rânteaua și să aibă scandaluri în casă, băuturi, astea, astea, multe motive, a început să vorbească, să sară la bătaie, violență. De câte ori venea, numai scandal era în casă. Și atunci am pus stop, am zis că mai bine îi cresc eu singură, să știu că îi copiii educați! Fetița este la școală, o duc cum pot eu, mă las eu de la gură, nu-mi iau eu mie și le iau lor ca să fie educați, să fie în rând cu alți copii. (persoană vulnerabilă din punct de vedere socio-economic)

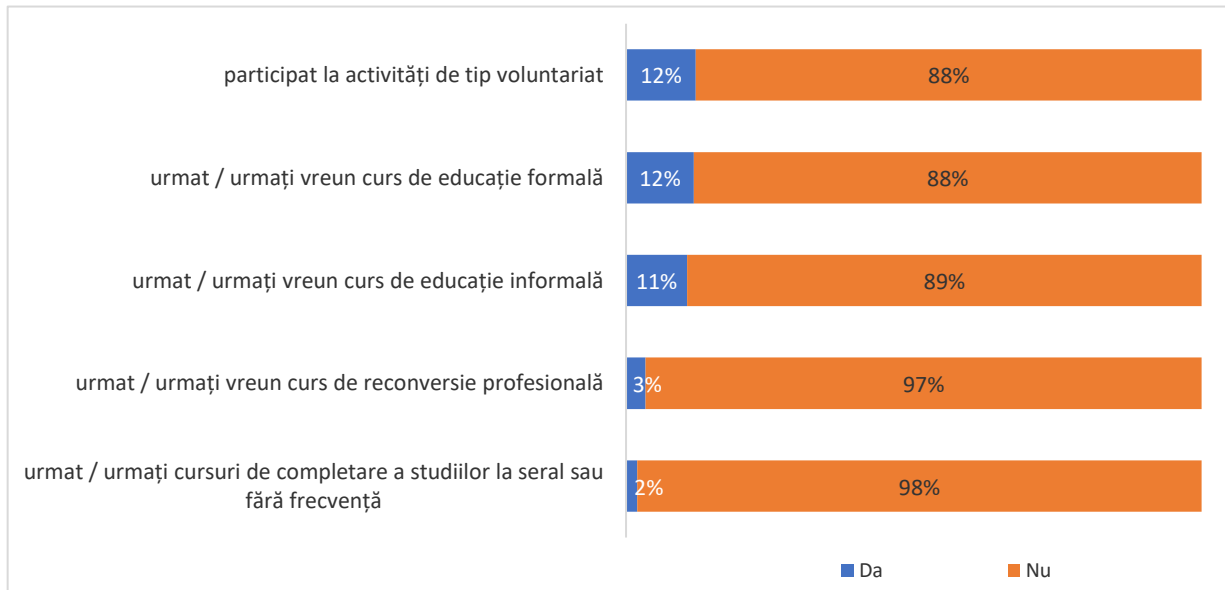
Politicile și programele publice care au ca scop facilitarea accesului la educație pentru grupurile vulnerabile pot funcționa cu condiția să nu fie strict axate pe educație ci și pe componenta socială care presupune atât sprijinirea elevilor cât și a familiilor acestora. Politicile sociale (atât cele care oferă beneficii, cât și cele care oferă servicii sociale) și destinate reducerii sărăciei au un potențial ridicat de sprijinire a accesului la educație. De asemenea, condiția necesară pentru ca aceste măsuri să funcționeze este ca unitățile școlare să depună eforturi pentru a sprijini progresul copiilor proveniți din medii dezavantajate prin crearea unui mediu mai degrabă colaborativ decât competitiv în care elevi din medii diferite lucrează împreună și învață unii de la ceilalți. Cuantumul burselor sociale este de asemenea important, fiind necesară prioritizarea acestor tipuri de burse în defavoarea celor de merit. În situațiile în care este posibil, finanțarea complementară de către autoritățile locale ar trebui să prioritizeze unitățile de învățământ unde învață un număr mai ridicat de elevi proveniți din medii dezavantajate și pe cele de nivel preșcolar și primar, fiind esențiale egalizarea competențelor în primii ani de viață. Nu în ultimul rând, punctual, pot fi implementate programe educaționale care au avut impact asupra rezultatelor în alte contexte empirice, însă ele ar trebui să fie cunoscute la nivel local, adaptate la contextul din Municipiul Brașov și implementate în școlile în care sunt școlarizați elevi cu dificultăți de participare la educație (a se vedea de exemplu Pachetul „Educație incluzivă de calitate” implementat de UNICEF România).

3.5 Participarea la educație și programe de formare pe tot parcursul vieții

3.5.1. Participarea adulților la programe de educație și formare continuă

În ceea ce privește participarea populației generale la activități de educație și formare pe tot parcursul vieții se poate constata că gradul de participare la activități de tipul: programe, proiecte, cursuri, voluntariat este foarte scăzut. Aproximativ 1 din 10 respondenți au participat în ultimul an la activități de voluntariat, au urmat cursuri de educație formală sau informală. Rezultatele sunt similare cu participarea adulților din România la forme de educație pe tot parcursul vieții. În anul 2020, numai 1% din totalul populației adulte din România a participat în luna premergătoare anchetei sociologice la activități educaționale sau de formare. (Eurostat, indicator trng_lfse_01)

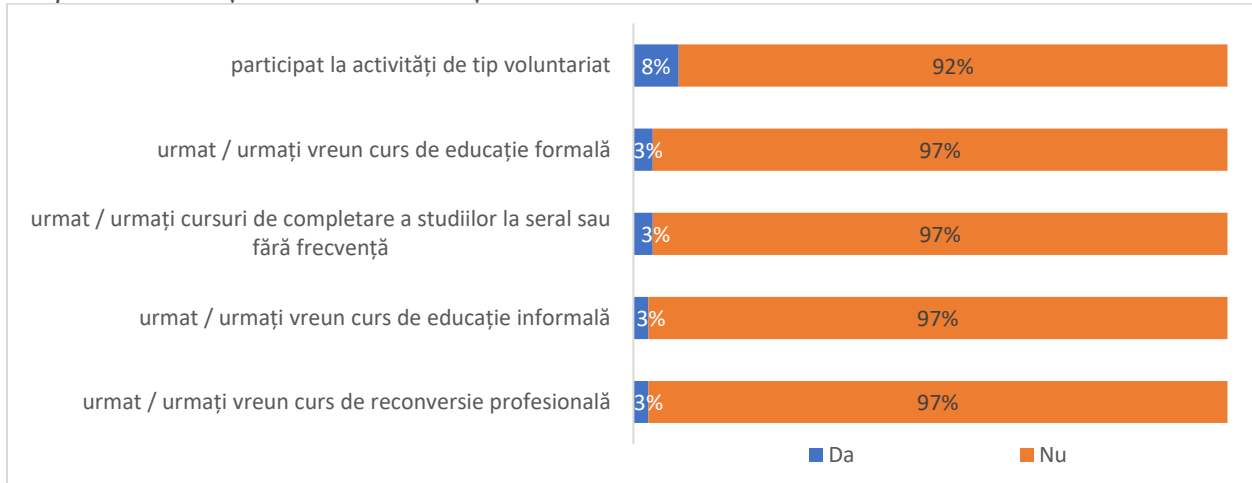
Figură 29. Participarea adulților la activități de formare pe tot parcursul vieții. În ultimul an ați...

Sursa: Ancheta pe populația generală, Brașov 2022 Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105; mărimea efectivă a eșantionului = 941

Persoanele vulnerabile educațional sunt într-o mai mică măsură implicate în activități de formare pe tot parcursul vieții. Acest lucru este explicabil, persoanele dezavantajate educațional și socio-economic au, în general, mai puțin timp pentru a fi dedicat acestor tipuri de activități.

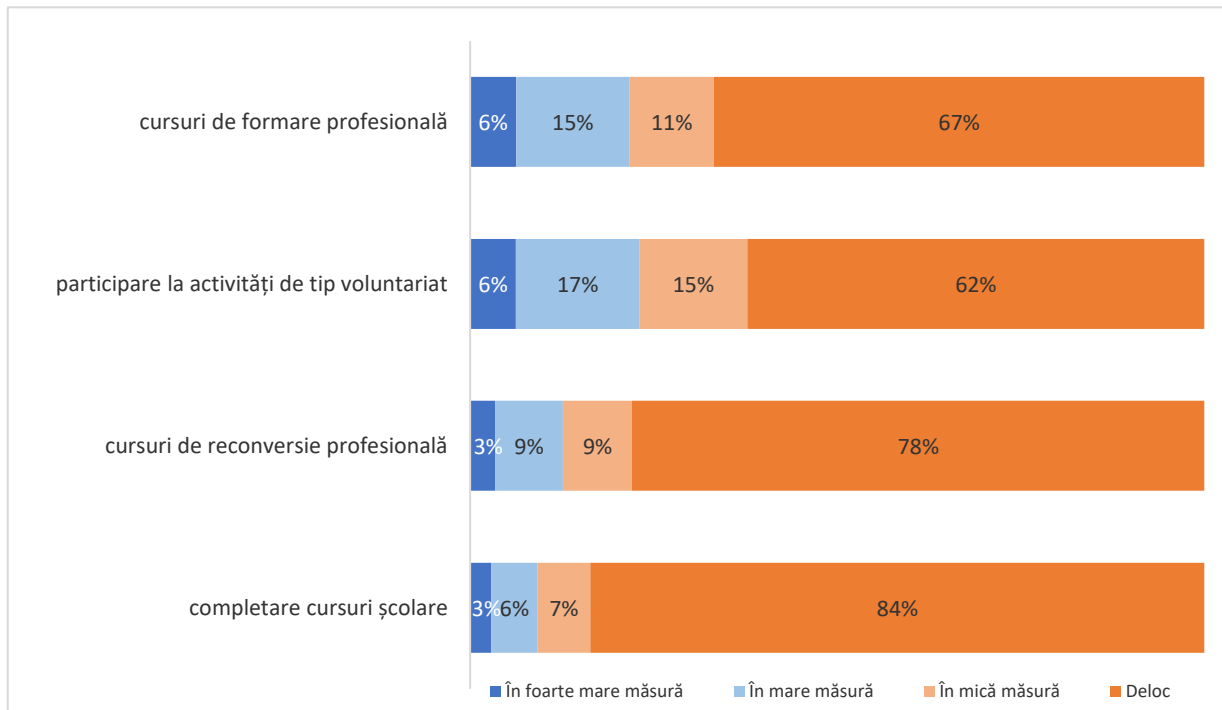
Figură 30. Participarea adulților vulnerabili din punct de vedere educațional la activități de formare pe tot parcursul vieții. În ultimul an ați...

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

Interesul pentru cursuri de formare profesională și activități de voluntariat este mai ridicat decât participarea efectivă, aproximativ 20% declarându-se interesați. De asemenea, aproximativ 10% dintre adulți ar fi interesați de cursuri de reconversie profesională sau de completarea cursurilor școlare. Interesul pentru participarea la aceste activități este similar și pentru adulții proveniți din familii vulnerabile.

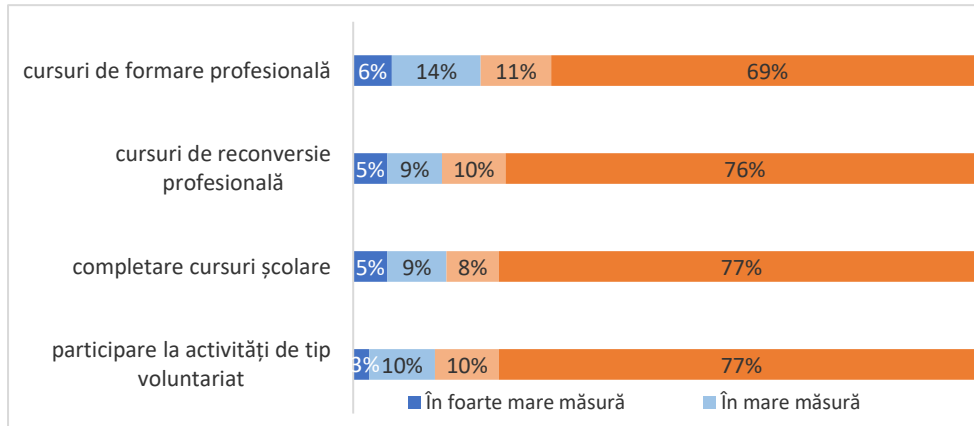
Figură 31. Interesul adulților pentru participarea la activități de formare pe tot parcursul vieții

Sursa:

Ancheta pe populația generală, Brașov 2022 Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105; mărimea efectivă a eșantionului = 928

Figură 32. Interesul adulților din familii vulnerabile din punctul de vedere al accesului la educație pentru participarea la activități de formare pe tot parcursul vieții

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

Îmbunătățirea accesului la învățare și formare pe tot parcursul vieții în principal pentru tineri și, în mod particular, tineri proveniți din familii vulnerabile, este esențială pentru dobândirea de competențe relevante pentru participare civică și piața muncii. Programele de formare pe tot parcursul vieții trebuie să aibă în vedere participarea unei ponderi cât mai ridicată de tineri vulnerabili, fiind necesare oferirea de stimulente suplimentare precum oferirea unor burse pentru ca aceștia să prioritizeze înscrierea în aceste programe. Desigur, învățarea pe tot parcursul vieții nu ar trebui confundată doar cu programele destinate tinerilor, fiind importantă continuarea tuturor programelor anterioare destinate învățării pe tot parcursul vieții, cât și proiectarea altora noi. Un exemplu care poate fi considerat de succes este Academia Seniorilor, un proiect socio-educativ întreprins în parteneriat cu instituții de la nivelul Municipiului Brașov, ce are ca scop prevenirea excluziunii sociale și promovarea integrării sociale a persoanelor vârstnice. Proiectul constă în sesiuni de instruire non-formală oferite în mod gratuit pentru persoanele vârstnice cu scopul asigurării accesului persoanelor vârstnice la programe educaționale specifice în vederea promovării îmbătrânirii active. Obiectivul unui astfel de program este acela de a facilita accesul persoanelor vârstnice din comunitate la o diversitate de sesiuni informative vizând atât beneficii de ordin intelectual, cât și de ordin moral și social, prin reafirmarea rolului persoanelor vârstnice în cadrul comunității. Proiectul este la a treia generație de cursanți, persoanele vârstnice având rolul de facilitatori comunitari în momentul absolvirii cursurilor, împărtășind astfel informațiile obținute. În primul an al academiei- 2016, au participat în jur de 60 de participanți persoane vârstnice, în anul al doilea - 2019 au participat un număr de 30 de persoane vârstnice, iar în anul al treilea - 2023 sunt prezenți la activități un număr de 35 de persoane vârstnice.

Școlile de pe raza Municipiului Brașov pot oferi programe relevante nu doar pentru copii și elevi, dar și pentru părinți pe teme precum: educație pentru sănătate (inclusiv sănătate reproductivă și drepturile aferente), viața de familie, echilibrul viață de familie-viață profesională etc. Programe similare celor derulate de Organizația Salvați Copiii (detalii aici: <https://www.salvaticopiii.ro/cine-suntem/unde-suntem-activi/brasov>) pot fi sprijinite cu finanțare de la nivel local pentru a fi implementate în mai multe școli. De exemplu, programul „Protecție și educație pentru copii cu părinți plecați la muncă în străinătate” a fost derulat în ultimii 10 ani în Municipiul Brașov, beneficiarii fiind elevii care au cel puțin un părinte plecat în străinătate. Un alt proiect intitulat „Alegeri sănătoase” își propune promovarea unui stil de viață și de promovare a sănătății fizice și emoționale a copilului. Un al treilea proiect, intitulat „Sănătatea mamei și copilului”, implementat de asociație în ultimii 5 ani în Municipiul Săcele și Comuna Târlungeni a avut ca scop sprijinirea copiilor, fetelor însărcinate și mamelor atât din punct de vedere material cât și din perspectiva furnizării de servicii de educație pentru sănătate și sănătate reproductivă. Toate aceste proiecte sau activități din cadrul acestor proiecte pot fi extinse prin finanțare de la bugetul de stat la un număr mai mare de școli din județul și Municipiul Brașov.

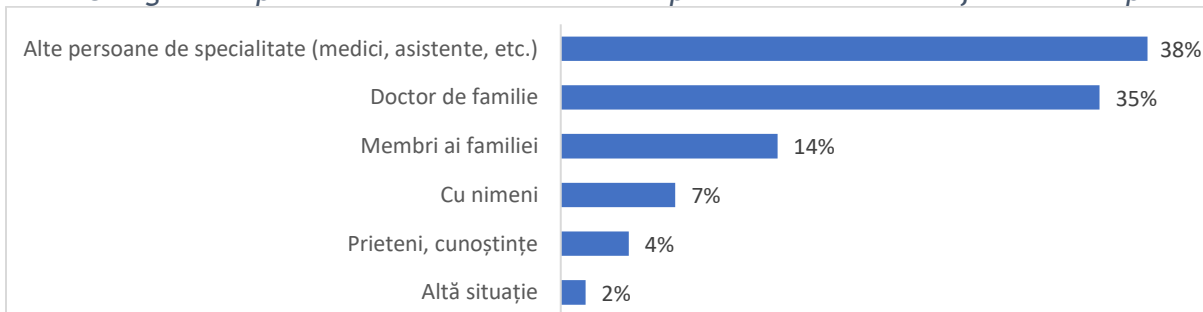
3.5.2. Oportunitatea programelor educaționale de sănătate în cadrul creșelor, grădinițelor și școlilor adresate părinților

Programele de educație pentru sănătate reprezintă una dintre condițiile necesare asigurării dreptului la sănătate, fiind esențiale atât pentru dezvoltarea unor comportamente care sunt compatibile cu un stil de viață sănătos, cât și pentru menținerea stării de sănătate a populației. De altfel, România are o rată scăzută a speranței de viață la naștere (Eurostat, indicator demo_mlexpc) și a speranței de viață sănătoase la naștere (Eurostat, indicator hlth_hlye). În acest context, sistemul educațional poate să își asume o responsabilitate mai mare în ceea ce privește dezvoltarea de programe educaționale de sănătate adresate atât elevilor cât și părinților.

În Municipiul Brașov, numai două treimi din populația generală și două treimi din populația vulnerabilă respondentă la sondaj a accesat serviciile medicilor de familie în ultimele 6 luni premergătoare anchetei sociologice. Se poate argumenta că o parte importantă din populație nu are educația necesară pentru a se adresa medicilor în caz de urgență, pentru a-și menține o stare de sănătate bună pe tot parcursul vieții și pentru a transmite propriilor copii competențe despre propriul corp. Totodată, printre nevoile cele mai importante ale părinților sau viitorilor părinți aflate în directă legătură cu sănătatea sunt aspecte legate de comportamente adecvate în timpul sarcinii și de creștere a copiilor. De exemplu, în cadrul anchetei sociologice, mamele au fost întrebată care sunt modalitățile de informare utilizate în timpul sarcinii, precum și care sunt nevoile pre-natale și post-natale. În ceea ce privește nivelul de informare privind aspecte legate de sarcină, femeile care au fost însărcinate au

apelat preponderent la medici de specialitate și doctor de familie. Există însă și persoane care nu s-au sfătuit cu nimeni sau apelat la cunoștințe și membri ai familiei. Așadar, lipsa vizitelor la medicul de familie și informarea despre sănătate din surse care pot fi considerate îndoielnice sugerează că programele educaționale de sănătate adresate părinților sau persoanelor care se pregătesc să devină părinți sunt importante. O mai bună educație pentru sănătate va avea un impact ridicat asupra creșterii numărului de persoane și în mod particular mame, care apelează la medici.

Figură 33. Categoriile de persoane cu care mamele cu copii între 0-3 ani s-au sfătuit în timpul sarcinii

Sursa: Ancheta pe populația generală, subcategoria mame cu copii între 0-3 ani, Brașov 2022. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 49; răspuns multiplu

Programele de educație pentru sănătate adresate părinților pot fi implementate în unitățile de învățământ din România cu includerea de aspecte tematice legate atât de sănătatea părinților cât și de cea a copiilor (pot fi organizate sesiuni separate despre sănătatea antreprescolarilor, preșcolarilor și elevilor în creșe, grădinițe și școli) care să aibă ca scop informarea avizată cu privire la posibilitatea accesării de servicii de sănătate, promovarea unui stil de viață sănătos, aspecte legate de îngrijirea copiilor, prevenirea bolilor prin creșterea informării referitoare la comportamentele de risc pentru sănătate, informarea privind igiena, sănătatea reproductivă și sexuală, inclusiv referitoare la bolile cu transmitere sexuală, importanța vaccinării, informarea privind comportamentul alimentar sănătos ș.a..

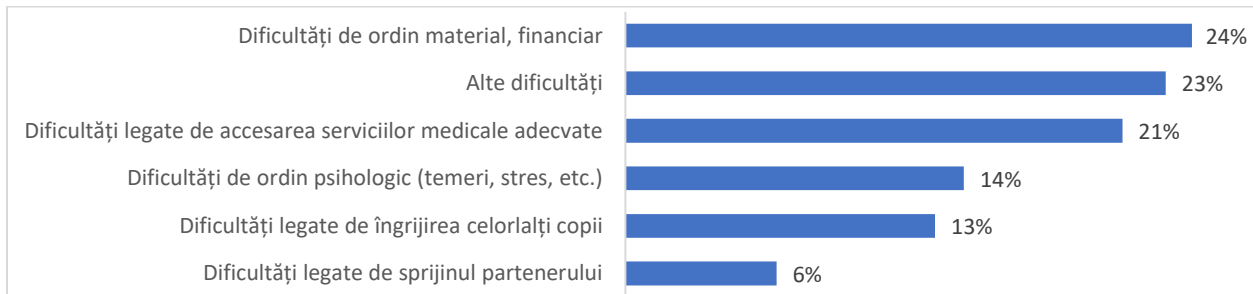
Serviciul de asistență medicală în unitățile de învățământ de pe raza Municipiului Brașov aflat din subordinea Direcției de Asistență Socială Brașov, reprezintă un exemplu de bună practică prin intermediul căruia se monitorizează și evaluează starea de sănătate a elevilor din unitățile școlare cu scopul prevenirii sau depistării precoce a îmbolnăvirii. Sunt oferite atât servicii de asistență medicală, cât și de asistență stomatologică, precum și servicii de evaluare a mediului școlar în vederea respectării reglementărilor de sănătate publică. În ultimii trei ani (2019-2020, 2021-2022, 2022-2023) au fost desfășurate activități precum examene medicale de bilanț al stării de sănătate a copiilor, elevilor și studenților; examinare și triaj epidemiologic în contextul pandemiei de SARS-Cov-2; depistarea de cazuri cu boli transmisibile; diagnosticare boli; avizare meniuri în grădinițe și cantine; anchete ale alimentației, inclusiv controale privind respectarea normelor igienico-sanitare în blocul

alimentar; examinare stomatologică a copiilor, elevilor și studenților; consultații de medicină generală, acțiuni de promovare a sănătății. Aceste programe de sănătate trebuie continuate și extinse astfel încât să beneficieze inclusiv părinții de ele.

3.5.3. Nevoi educaționale privind viața de familie

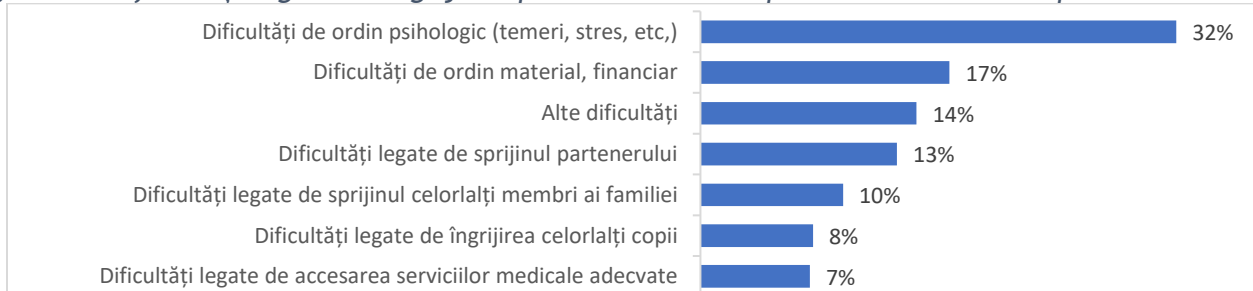
Principalele nevoi educaționale ce țin de viața de familie menționate au fost dificultățile legate de sarcină sau de îngrijire pre-natală menționate de respondente au fost de ordin financiar și de accesare a serviciilor medicale, dar și aspecte de ordin psihologic (temeri, stres), dificultăți privind îngrijirea celorlalți copii sau dificultăți provenite din lipsa de implicare a celuilalt partener. Aceleași dificultăți au fost menționate și în perioada post-natală, cu mențiunea că principala dificultate post-natală menționată este de ordin psihologic (stres, temeri). De asemenea, a fost menționată într-o mai mare măsură comparativ cu perioada pre-natală neimplicarea partenerului. Așadar, se poate argumenta faptul că în Municipiul Brașov există nevoia de consiliere a viitorilor părinți, fiind oportune programe dedicate vieții de familie, creșterii copiilor, echilibrului viață de familie-viață profesională și cele privind sănătatea mintală a părinților (în mod particular mamelor) și copiilor.

Figură 34. Dificultăți legate de sarcină și îngrijirea pre-natală întâmpinate de mame cu copii între 0-3 ani

Sursa: Ancheta pe populația generală, subcategoria mame cu copii între 0-3 ani, Brașov 2022. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 34; răspuns multiplu

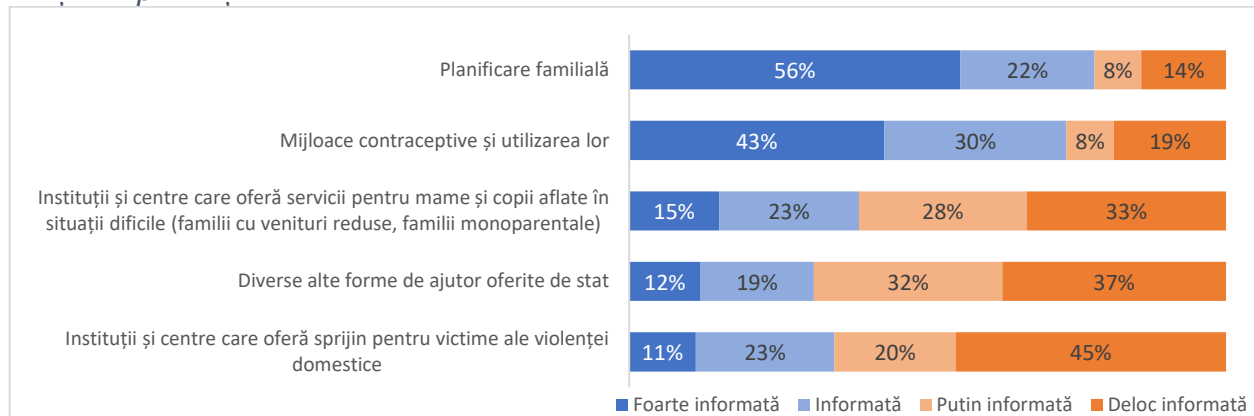
Figură 35. Dificultăți legate de îngrijirea post-natală întâmpinate de mame cu copii între 0-3 ani

Sursa: Ancheta pe populația generală, subcategoria mame cu copii între 0-3 ani, Brașov 2022. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 33; răspuns multiplu

În ceea ce privește gradul de informare al populației din Municipiul Brașov față aspecte ce țin de educație sexuală, viață de familie, instituții de protecție socială, cei mai mulți dintre respondenți s-au declarat mai degrabă informați față de aspecte ce țin de planificare familială și mijloace contraceptive și mai puțin informați cu privire la instituții care oferă sprijin victimelor violenței domestice sau alte instituții care oferă servicii pentru mame și copii aflați în situații dificile. Chiar dacă informarea față de primele aspecte este mai ridicată, în mod ideal, cunoștințele de educație pentru sănătate, inclusiv aspecte precum educație sexuală și planificare familială ar trebui să existe în rândul tuturor persoanelor tinere din Municipiul Brașov. Așadar, programe educaționale destinate educației sexuale, planificării familiale, vieții de familie, creșterii copiilor, mamelor minore sunt programe dezirabile atât pentru tinerii părinți cât și pentru tinerii care încă se află în sistemul educațional, mai ales că orele de educație sexuală din curriculumul oficial sunt puține sau inexistente.

Figură 36. Gradul de informare cu privire la aspecte legate de familie, educație pentru sănătate și instituții de protecție socială

Sursa: Ancheta pe populația generală, subcategoria mame cu copii între 0-3 ani, Brașov 2022. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 26; total n = 1105; 1079 cazuri lipsă

În privința serviciilor de consiliere ale părinților, DAS Brașov a implementat prin Direcția Servicii Sociale programe precum „Consilierea părinților” și „Școala pentru părinți”. Aceste programe au inclus activități individuale și de grup pe teme ce țin de sănătate și igienă, învățarea la copii, violența și alte comportamente problematice în rândul copiilor, accesarea de servicii și prestații de asistență socială, prevenirea situațiilor de abuz și neglijare a copiilor, colaborarea școală-familie, relația familiei cu copilul etc., fiind esențială continuarea acestora.

4. Concluzii

Accesibilitatea educației nu este o problemă majoră pentru locuitorii Municipiului Brașov, aproape toți având unități școlare în proximitatea locuinței sau la o distanță redusă cu mijloacele de transport în comun. Chiar dacă procentul de familii din municipiul Brașov care întâmpină dificultăți de acces la educație este scăzut, ele există și sunt mai frecvente în familiile vulnerabile din punct de vedere socio-economic. Cele mai des menționate costuri cu educația sunt cele legate de rechizite și alte materiale școlare, îmbrăcăminte și încălțăminte și echipamente IT.

În afara de aspectele direct legate de școală, persoanele vulnerabile socio-economic au avut dificultăți în ultimul an în menținerea locuinței încălzită adecvat, în a face față cheltuielilor neprevăzute, în a pleca într-o vacanță, în a consuma carne sau o altă proteină în mod frecvent și chiar în a asigura masa zilnică. De asemenea, jumătate dintre copiii proveniți din familii vulnerabile nu au acasă condiții adecvate de învățare. Acești factori au o influență semnificativă asupra participării și rezultatelor școlare din perspectiva efortului familiei de a oferi resursele educaționale necesare și condițiile de studiu pentru aceștia.

Participarea la educație timpurie de calitate poate să aibă un rol important pentru viitorul parcurs școlar, în principal al persoanelor fiind necesară sprijinirea participării tuturor elevilor, în mod particular a celor proveniți din familii vulnerabile. Rețeaua de creșe este insuficientă raportat la numărul de cereri, iar rețeaua de grădinițe, deși din punctul de vedere al locurilor totale existente, nu este subdimensionată, ar trebui extinsă în zonele care s-au dezvoltat din punct de vedere imobiliar în ultimii ani. Participanții la focus-grup au apreciat că valoarea tichetelor pentru cumpărarea rechizitelor este insuficientă raportat la nevoi. De asemenea, unii participanți la focus-grup au menționat faptul că profesorii au solicitat materiale educaționale specifice care nu le sunt accesibile cu tichetele dedicate rechizitelor.

Persoanele vulnerabile din punctul de vedere educațional tind să aibă venituri scăzute și să aprecieze subiectiv că veniturile gospodăriei sunt insuficiente. Aproape jumătate consideră că veniturile nu le ajung nici pentru strictul necesar, iar o treime consideră că le ajung numai pentru strictul necesar. Aceste persoane au o capacitate scăzută de a sprijini proprii copii cu costurile aferente participării la o educație de calitate. De altfel, jumătate din populația vulnerabilă care are copii de vârstă școlară, a avut dificultăți în privința asigurării resurselor necesare participării la educația a copiilor. Bursele sociale și alte tipuri de beneficii sociale precum tichetele educaționale, alocația de susținere a familiei sunt esențiale în procesul de facilitare a participării la educație de calitate, în principal pentru grupurile vulnerabile.

Problema abandonului școlar nu este una de amploare și nici sistemică în Municipiul Brașov. De asemenea, nu este o problemă întâlnită în mod particular la unele dintre școli. Situațiile în care elevii sunt exmatriculați sau abandonează școala sunt mai degrabă punctuale și mai des întâlnite în familiile vulnerabile educațional care au declarat că au copii de vârstă școlară

neînscriși la grădiniță, școală sau care au abandonat. Cauzele principale ale abandonului menționate de părinți sunt de natură financiară. Alte cauze sunt distanțarea de școală cauzată de bullying, rasism, probleme de sănătate, sau alte probleme personale. De altfel, starea de sănătate a populației este unul dintre factorii determinanți pentru rezultatele școlare ale copiilor, fiind necesară monitorizarea cazurilor și dezvoltarea de activități remediale pentru copiii care lipsesc de la școală din motive medicale. Lipsa actelor de identitate poate să fie corelată cu neînscrierea în învățământ, fiind de asemenea o problemă deseori întâlnită în familiile sărace.

Persoanele vulnerabile din punctul de vedere al participării la educație au accesat într-o mai mică măsură programe remediale sau de recuperare a materiei. Practic, deși tinerii vulnerabili beneficiază de resurse și sprijin educațional reduse din partea familiei, au avut parte într-o mai mică măsură de sprijin din partea școlii pentru activități care au avut ca obiectiv limitarea pierderilor determinate de desfășurarea online a activității didactice în timpul pandemiei de SARS-CoV-2. De asemenea, persoanele vulnerabile au declarat într-o mai mică măsură că beneficiază de activități de consiliere vocațională și în general de programe educative. Creșterea beneficiarilor activităților de consiliere vocațională reprezintă o măsură importantă atât pentru retenția școlară cât și pentru o mai bună conștientizare asupra importanței educației și participării școlare, precum și a înțelegerii structurii sistemului educațional și a rutelor educaționale pe care le pot parcurge.

Locuirea precară se resimte asupra rezultatelor învățării în contextul supraaglomerării și lipsei spațiului adecvat pentru desfășurarea de activități educaționale.

Elevii proveniți din familii vulnerabile au o probabilitate mai ridicată să nu beneficieze de sprijin în realizarea temelor, de condiții adecvate de învățare (birou, cameră separată de studiu), de resurse digitale precum laptop, tabletă sau internet și de rechizite școlare adecvate. Programele de tip *after school* se organizează cu acordul ISJ Brașov doar la 5 școli din Brașov, lucru care afectează negativ rezultatele școlare și participarea până la niveluri superioare ale învățământului.

Numărul copiilor cu cerințe educaționale a crescut în ultimii ani în Municipiul Brașov. Reprezentanții Inspectoratului Școlar Județean (ISJ) și Centrului de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE) din Brașov intervievați estimează că numărul de copii cu cerințe educaționale speciale (învățământul de masă, special și care sunt școlarizați acasă), în mod particular cu probleme cognitive, este în creștere în Municipiul Brașov. Specialiștii intervievați au subliniat nevoia creșterii numărului de profesori itineranți și a programelor suport care să vină în sprijinul cadrelor didactice care lucrează cu acești copii.

Întrucât există o varietate în privința categoriei „cerințe educaționale speciale” este dificil de stabilit care sunt nevoile educaționale specifice ale copiilor și tinerilor. Părinții care provin din grupuri vulnerabile care se confruntă cu sărăcia, nu au acces la resurse pentru a-și sprijini copiii care au CES mai ales când e necesară terapie furnizată în regim privat.

Bullying-ul și cyberbullying-ul în școală este mai des întâlnit decât este raportat. Violența în școală (atât a profesorilor, cât și între elevi) este o problemă semnificativă, iar situații de excludere a copiilor cu CES atât de către reprezentanții unităților școlare cât și de către elevi continuă să persiste. Totodată etnicii romi se confruntă cu un climat școlar nefavorabil în contextul discriminării pe criterii etnice prezente și tolerate în școli.

Participarea adulților la activități de învățare pe tot parcursul vieții este scăzută, iar persoanele vulnerabile sunt și mai puțin implicate în astfel de activități. Interesul pentru cursuri de formare profesională și activități de voluntariat este mai ridicat decât participarea efectivă, însă persoanele adulte au mai puțin timp pentru a se implica în astfel de activități. Există o serie de programe și proiecte implementate în școli de pe raza Municipiului Brașov sau în zona metropolitană pe teme civice. Acestea pot fi implementate la o scală mai largă, astfel încât să beneficieze un număr mai ridicat de copii și adulți. Programele destinate părinților sau viitorilor părinți trebuie să includă aspecte care acoperă nevoi precum: viața de familie, creșterea copiilor, echilibrul viață de familie-viață profesională, educație sexuală și pentru planificare familială, instituțiile de protecție socială și rolul acestora. Continuarea unor programe precum „Consilierea părinților” și „Școala pentru părinți”, precum și programele de sănătate implementate de DAS este oportună.

5. Propuneri îmbunătățire

Dificultățile financiare nu ar trebui să constituie bariere în privința accesului la educație, astfel că sunt necesare programe de sprijinire a populației pentru accesarea bunurilor și resurselor educaționale. Costurile ascunse ale participării la educație precum cele cu rechizitele, materialele școlare, echipamentele IT, îmbrăcămintea și încălțăminte ar trebui acoperite prin politicile și programele menite să asigure accesul la educație.

Programele sociale adresate familiilor cu copii care se află în risc de sărăcie sau la limita riscului de sărăcie sunt recomandate în vederea facilitării participării la educație. Aceste programe pot să fie furnizate sub forma de servicii și prestații financiare însă este esențial să fie realizate analize privind gradul de acoperire al populației care are nevoie și adecvarea prestațiilor în contextul creșterii costului vieții în marile orașe.

Programe precum „Primul ghiozdan” sau programul de acordare de tichete de grădiniță continuă să fie necesare. De asemenea, programe de protecție socială implementate la nivel național precum „Bani de liceu” sunt necesare și în viitor pentru facilitarea accesului și participării în învățământul secundar superior.

Este importantă continuarea acordării de burse sociale școlare și alte burse de ajutor social/tichete sociale etc. copiilor din familii vulnerabile, fiind esențială regândirea criteriilor care să permită un grad de acoperire ridicat pentru familiile vulnerabile sau în risc de vulnerabilitate. Așadar, este recomandată creșterea numărului de beneficiari și creșterea cuantumului la un nivel similar cu bursele de merit în vederea promovării unei educații

incluzive de calitate. Furnizarea la timp a beneficiilor sociale pentru elevi/copii este de asemenea importantă pentru a acoperi nevoile familiilor.

În conformitate cu Strategia locală privind educația timpurie, este necesară facilitarea participării la educație timpurie (creșe și grădinițe), în special pentru grupuri vulnerabile socio-economice prin dezvoltarea rețelei de creșe și grădinițe îmbunătățirea infrastructurii, resurselor și materialelor educaționale, precum și a resurselor umane pentru creșele și grădinițele publice din Municipiul Brașov.

Deși abandonul școlar este scăzut, recomandăm o atență monitorizare și oferirea de sprijin social, economic și educațional elevilor aflați în risc de abandon școlar. Chiar dacă sunt cazuri mai degrabă punctuale, categorii precum elevii în risc de abandon școlar, din familii sărace, monoparentale, copii cu părinți plecați în străinătate și alte categorii vulnerabile trebuie sprijinite în accesarea de servicii educaționale și sociale. Adresarea problemelor specifice de acces și participare ale grupurilor dezavantajate socio-economic se va face prin intervenții integrate și echipe multidisciplinare formate prin colaborări interinstituționale care să cuprindă educatori, asistenți sociali, psihologi, logopezi, medici. Sprijinul poate fi de natură educațională dar și socială. De exemplu, copiii din familii monoparentale pot fi sprijiniți prin programe de tip *after school* dar și prin politici care promovează echilibrul viață de familie-viață profesională. Elevii care fac parte din familii unde au fost înregistrate cazuri de violență domestică (fie asupra lor, fie asupra mamelor) au nevoie de consiliere psihologică și educațională. Mamele minore au nevoie de sprijin economic, psihologic și educațional. Elevii care au părinți plecați în străinătate trebuie monitorizați de către școală și sprijiniți atât punctual cât și permanent prin serviciile de consiliere școlară și asistență socială. Elevii care au părinți cu un nivel scăzut de educație, inclusiv analfabeți, trebuie sprijiniți în mod particular în dobândirea competențelor, monitorizat și evaluat progresul.

Programele educaționale (inclusiv cele remediale) trebuie să aibă în vedere implicarea elevilor vulnerabili din punct de vedere socio-economic și integrarea acestora în echipe mixte din punct de vedere socio-economic. Este de evitat implementarea de programe educaționale destinate exclusiv persoanelor vulnerabile.

Politicile și programele din domeniul locuirii, creșterea stocului de locuințe sociale au un impact direct asupra participării la educație. De asemenea, este importantă organizarea de spații în școală, bibliotecă, instituții culturale și alte locuri gratuite dedicate tinerilor în vederea desfășurării activităților educaționale și de socializare.

Generalizarea programelor „Școală după școală” și „masă caldă în școli” cu finanțare publică (inclusiv de la nivel local) și sprijinirea achiziționării resurselor educaționale necesare pentru participarea la educație formală și activități extra-curriculare.

Sunt necesare intervenții sociale, psihologice și educaționale diferențiate în cazul copiilor cu CES care fac parte din familii sărace și/sau cu un nivel scăzut de educație formală. Creșterea numărului de consilieri școlari, logopezi, profesori itineranți este esențială pentru

includerea școlară a copiilor cu CES. Este necesară dezvoltarea infrastructurii potrivită nevoilor copiilor cu CES precum: cameră multi-senzorială sau spațiu destinat pentru serviciile de logopedie sau consiliere psiho-pedagogică. Totodată, sunt importante activitățile de formare pentru personalul care lucrează cu copii cu CES precum profesorii itineranți, logopezi sau consilieri școlari.

Asumarea responsabilității de către unitățile de învățământ pentru prevenirea bullying-ului și promovarea unui mediu educațional incluziv, cu politici specifice de combatere și sancționare a rasismului împotriva romilor, sexismului, abilitismului, homofobiei, clasismului și în general împotriva oricăror forme de discriminare. Continuarea parteneriatelor inter-instituționale și programelor anti-bullying și anti-violență implementate până în prezent reprezintă un deziderat.

Pentru prevenirea abandonului școlar și reducerea inegalităților educaționale la nivelul Mun. Brașov este necesară dezvoltarea de mecanisme de avertizare timpurie la nivel de școală și grădiniță, precum și formularea de măsuri axate pe problemele specifice identificate în fiecare școală. Printre măsurile care pot fi relevante la nivelul Mun. Brașov se numără facilitarea accesului și participării la educație timpurie, crearea unui climat școlar incluziv, fără bullying și axat pe cooperare, axarea pe transmiterea de abilități de nivel mediu pentru toți elevii, în mod particular pentru cei vulnerabili socio-economic, extinderea și dezvoltarea de programe remediale și de tip „școală după școală”, creșterea numărului de beneficiari ai serviciilor de consiliere psihologică, vocațională și de orientare școlară, oferirea unui quantum adecvat al burselor sociale și programe mai flexibile de sprijin financiar

Formarea cadrelor didactice în pentru a crea un mediu favorabil care promovează diversitatea și includerea, inclusiv în contextul lucrului la clasă cu copii nevoi speciale și diverselor categorii sociale dezavantajate. Totodată, în vederea îmbunătățirii rezultatelor școlare și a participării unui număr mai ridicat de persoane la învățământ universitar (inclusiv cele din grupuri dezavantajate) este necesară implementarea unor politici care să promoveze un climat mai degrabă colaborativ decât competitiv între elevi, cel puțin până la finalizarea studiilor gimnaziale.

Organizarea prin parteneriate cu instituții educaționale (inclusiv universități) și organizații non-guvernamentale de programe publice de educație destinate adulților într-un format flexibil (inclusiv online) cu scopul îmbunătățirii calității serviciilor educaționale și de formare pe tot parcursul vieții. Există nevoia de consiliere a viitorilor părinți, fiind oportune programe dedicate vieții de familie, creșterii copiilor, echilibrului viață de familie-viață profesională și cele privind sănătatea mintală a părinților (în mod particular mamele) și copiilor. De altfel, programe educaționale destinate educației sexuale, planificării familiale, vieții de familie, creșterea copiilor sunt programe dezirabile atât pentru tinerii părinți cât și pentru tinerii care încă se află în sistemul educațional, mai ales că orele de educație sexuală din

curriculumul oficial sunt puține sau inexistente. Programele de sănătate ale DAS pot fi extinse și către părinți, fiind dezirabilă implicarea acestora într-o mai mare măsură.

Referințe

- Agenția Metropolitană pentru Dezvoltare Durabilă Brașov. 2021. Strategia integrată de dezvoltare urbană a zonei metropolitane Brașov. Accesibil la: https://www.metropolabrasov.ro/wp-content/uploads/2022/09/SIDU-ZMBV-l-2022_cu-portofoliu-proiecte-anexa.pdf
- Agenția Metropolitană pentru Dezvoltare Durabilă Brașov. 2022. Studiu cu privire la necesarul de unități de educație timpurie și școlară la nivelul Municipiului Brașov. Accesibil la: <https://www.metropolabrasov.ro/wp-content/uploads/2022/01/Studiu-infrastructura-de-educatie-Brasov.pdf>
- Consiliul Județean Brașov. 2021. Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Brașov 2021-2030. Agenția de Dezvoltare Durabilă a Județului Brașov. Accesibil la: <https://addjb.ro/proiecte/strategia-de-dezvoltare-a-judetului-brasov-orizonturi-2021-2030>
- Direcția de Asistență Socială Brașov. Raport de activitate 2022. Accesibil la: <http://www.dasbv.ro/wp-content/uploads/2018/01/Raport-DAS-2022.pdf>
- European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. 2022. Monitorul educației și formării 2022: România, Publications Office of the European Union. Accesibil la: <https://data.europa.eu/doi/10.2766/60639>
- European Commission. 2021. European Semester 2020-2021 country fiche on disability equality. Romania.
- Florian, Bogdan și Țoc Sebastian. 2020. Educația în timpul pandemiei. Răspunsuri la criza nesfârșită a sistemului de învățământ românesc. Accesibil la: https://snsa.ro/wp-content/uploads/2020/04/Policy-note-educatie_final.pdf
- FRA. 2018. Second European Union Minorities and Discrimination Survey. Roma - Selected findings. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Halladay și alții. 2015. Sex and gender differences in autism spectrum disorder: summarizing evidence gaps and identifying emerging areas of priority. *Molecular Autism* 6 (36).
- Inspectoratul Județean Brașov. 2022. Raport privind starea învățământului brașovean în anul școlar 2021-2022. Accesibil la: https://www.isjbrasov.ro/images/Documente_generale/Starea_invatamantului_2021-2022_Brasov_v4.pdf
- Ministerul Educației. Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România 2015-2020. Accesibil la: <https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/Strategia%20privind%20reducerea%20parasirii%20timpurii%20a%20scolii.pdf>

- Ministerul Educației. Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar (PNRAS). Accesibil la: <https://edu.ro/pnras>
- Ministerul Educației. Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020. Accesibil la: https://www.edu.ro/sites/default/files/_fișiere/Minister/2016/strategii/Strategia_VET%207%2004%202016.pdf
- Ministerul Educației. Strategia Națională pentru Învățământ Terțiar 2015-2020. Accesibil la: [https://www.edu.ro/sites/default/files/_fișiere/Minister/2016/strategii/Strategie_inv_tertiar_2015_2020\(1\).pdf](https://www.edu.ro/sites/default/files/_fișiere/Minister/2016/strategii/Strategie_inv_tertiar_2015_2020(1).pdf)
- Ministerul Educației. Strategia Națională de Învățare pe tot Parcursul Vieții 2015-2020. Accesibil la: [https://www.edu.ro/sites/default/files/_fișiere/Minister/2016/strategii/Strategie%20LLL%20\(1\).pdf](https://www.edu.ro/sites/default/files/_fișiere/Minister/2016/strategii/Strategie%20LLL%20(1).pdf)
- Primăria Municipiului Brașov. 2022. Strategie privind infrastructura de educație timpurie a Municipiului Brașov 2022-2030. Accesibil la: <https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/SIET20220215/Strategia%20privind%20infrastructura%20de%20educatie%20timpurie%20a%20Mun.%20Brasov.pdf>
- Salvați Copiii. 2016. Violența de orice fel afectează sănătatea fizică și emoțională a copiilor. Bullying-ul în rândul copiilor. Studiu sociologic la nivel național. Accesibil la: <https://www.salvaticopiii.ro/sci-ro/files/10/10551dfa-f0b2-4cb0-a103-08d811dc31a9.pdf>
- Salvați Copiii. 2023. Semnal de alarmă: Numărul cazurilor de bullying din școli a crescut cu aproape o treime. Accesibil la: https://www.salvaticopiii.ro/sci-ro/media/Documente/Numarul-cazurilor-de-bullying-din-scoli-a-crescut-cu-aproape-o-treime_1.pdf
- Tufă, Laura. 2019. Calitatea locuirii în România. Între îmbunătățire precară și îmbunătățirea inegalităților sociale în acces la locuire decentă. *Calitatea vieții* 30 (3). 226-239.
- Țoc, Sebastian. 2018. Clasă și educație. Inegalitate și reproducere socială în învățământul românesc. București: Pro Universitaria.
- UNICEF România. Pachetul educație incluzivă de calitate. Accesibil la: <https://www.unicef.org/romania/ro/pachetul-educa%C8%9Bie-incluziv%C4%83-de-calitate>
- UNICEF. 2020. Rapid assessment of the situation of children and their families with a focus on the vulnerable ones in the context of the COVID-19 outbreak in Romania. Accesibil la: <https://www.unicef.org/romania/documents/rapid-assessment-situation-children-and-their-families-focus-vulnerable-ones-context>
- Vasile, Mihai și alții. 2020. PISA 2018. Ce ne spun noile rezultate PISA despre inegalitățile educaționale din România? București: Institutul pentru Solidaritate Socială. Accesibil la: <http://solidaritate-sociala.ro/wp-content/uploads/2020/06/pisa2018-v2.pdf>

Anexa 1. Indicatori specifici serviciilor de educație

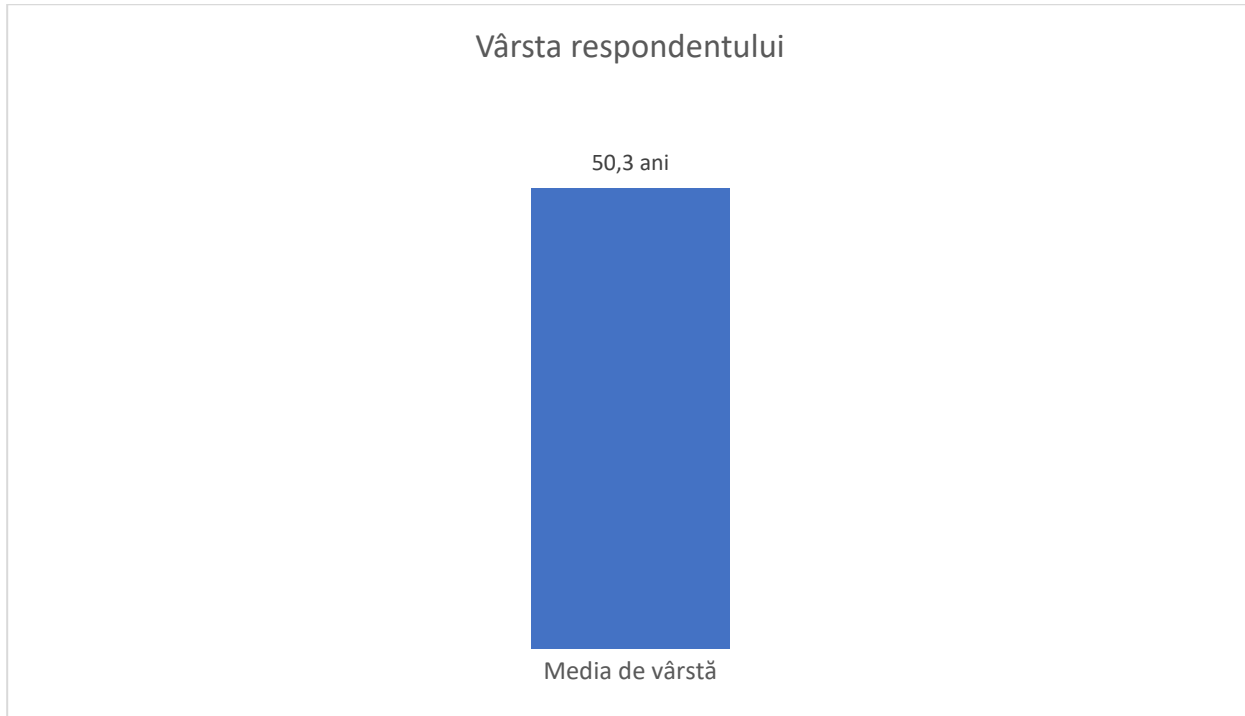
nr.	Denumire indicator	Sursa datelor	Valoare
1	Nr. Consilieri școlari raportat la numărul de elevi	ISJ	93 consilieri școlari la un total de 39668 elevi si preșcolari
2	Nr. copii care au facilitator (shadow)	ISJ	51
3	Nr. copii care au suferit de foame	Anchetă sociologică	0
4	Nr. copii care se confrunta cu atitudini de tip bullying datorate handicapului personal/al unui membru al familiei	Anchetă sociologică	13% handicap propriu 3% handicap familie
5	Nr. copii care nu au acces la servicii de logopedie	Anchetă sociologică	Aproximativ 1%
6	Nr. copii CES si/ sau dizabilități care au acces la servicii de recuperare/reabilitare	ISJ MM	1622 (ISJ) 55 (la ONG-uri finanțate din fonduri publice)
	Nr. copii cu CES și/sau dizabilități care au accesat servicii de stomatologie	Ancheta sociologică	Aproximativ 193
7	Nr. copii cu certificat de orientare școlară	ISJ	1011
8	Nr. copii cu CES si/ sau dizabilități care au abandonat (inclusiv cauze)	ISJ	0
9	Nr. copii cu CES și/sau dizabilități care sunt în risc de abandon școlar (inclusiv cauze)	Anchetă sociologică	0
10	Nr. copii crescuți în familii monoparentale	DAS Anchetă sociologică	224 8,8% din total copii din eșantion
11	Nr. copii abandonați în maternitate	Estimare pe baza datelor ANPDCA	≤0,1% (între 5 și 10 pe an, având în vedere că cele mai multe maternități sunt în municipiu) 29 de intrări în SPSC din afara sistemului (unități sanitare, copil găsit) în 2021 conform ANPDCA
12	Nr. copii exploatați prin muncă	Estimare pe baza datelor ANPDCA	0
13	Nr. copii cu părintele unic susținător plecat la munca în străinătate	DAS	32
14	Nr. copii cu părintele/părinții în penitenciar	DAS	10
15	Nr. copii cu părinți analfabeți	DAS	30
16	Nr. copii cu părinți cu probleme de sănătate mintală	DAS	12

nr.	Denumire indicator	Sursa datelor	Valoare
17	Nr. copii cu părinții plecați la munca în străinătate	DAS	96
18	Nr. copii cu performante școlare slabe/exmatriculați	DAS	15
19	Nr. copii cu probleme psihice	DAS	2
20	Nr. copii cu suicid	DAS	1
21	Nr. copii cu surdo-cecitate și părinți aflați în aceeași situație	DAS/DGASPC BV	0
22	Nr. copii cu tentativa de suicid	DAS	3
23	Nr. copii cu un părinte plecat la munca în străinătate	DAS	53
24	Nr. copii declarați dispăruți	IPJ	303
25	Nr. copii exmatriculați	ISJ	0
26	Nr. copii fără sprijin în procesul educațional	DAS	2
27	Nr. copii cu CES integrați în învățământul de masă	ISJ	1001
28	Număr profesori itineranți	ISJ	68
29	Nr. copii în risc de abandon școlar	ISJ	63
30	Nr. copii neînscriși în unitățile de învățământ	ISJ	12
31	Nr. copii neînscriși în unitățile preșcolare	ISJ	9
32	Nr. copii reveniți în țară după o perioadă de migrație	DAS	6
33	Nr. copii sub trei ani înscriși la creșă	Anchetă sociologică	32% din populația 0-5 ani e la creșă sau grădiniță
34	Nr. copii cu dizabilități sub trei ani înscriși la creșă	Anchetă sociologică	0 în eșantion
35	Nr. copii subnutriți, malnutriți și supraponderali	DAS	3
36	Nr. copii supuși bullyingului, cyber-bullyingului sau altor forme de violență în unitățile de învățământ	DAS	6
37	Nr. copii victime ale violenței în cadrul familiei	IPJ și DAS	65 (IPJ) 67 (DAS)
38	Nr. copii plecați voluntar de acasă	DAS	5
39	Nr. copii supuși alienării parentale	DAS	4
40	Nr. copii/familii care locuiesc în case improvizate	DAS	9
41	Nr. copii/familii care nu au acces la utilități	DAS	45
42	Nr. copii consumatori de alcool	DAS	8

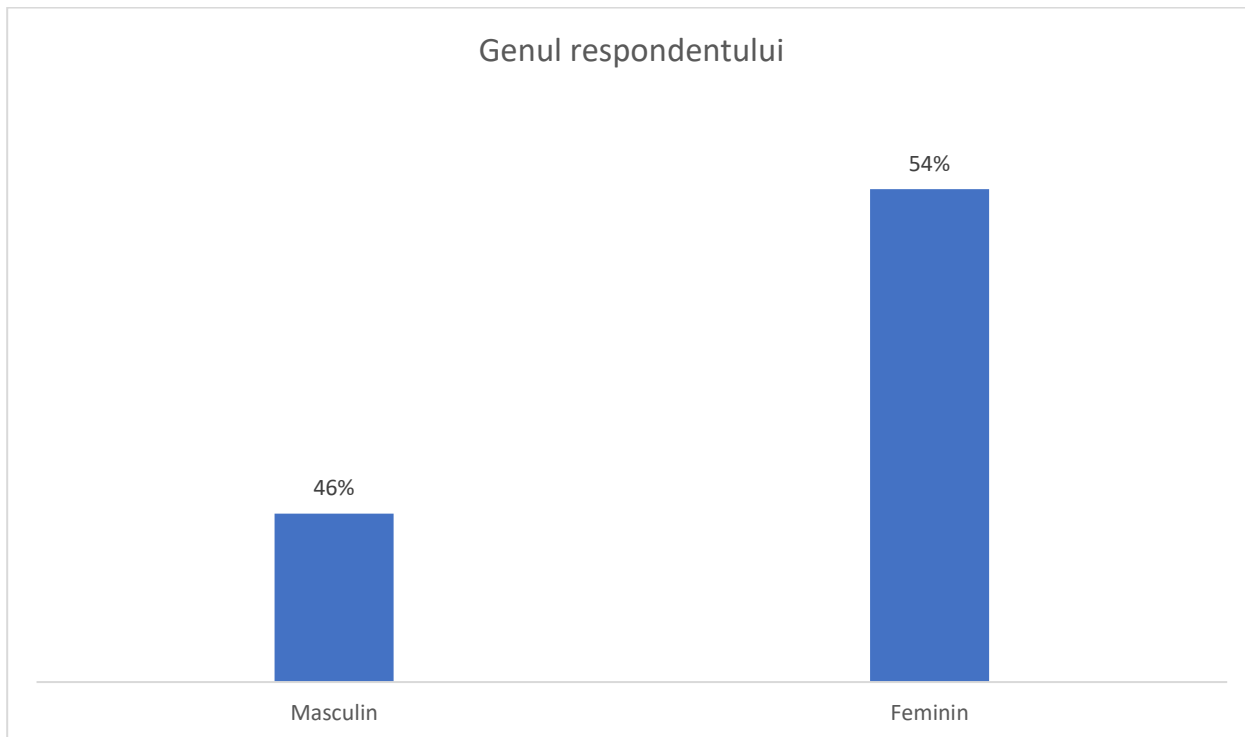
nr.	Denumire indicator	Sursa datelor	Valoare
43	Nr. copii consumatori de substanțe interzise	DAS	6
44	Nr. copii consumatori de tutun	DAS	20
45	Nr. copii cu comportament delincvent/antecedente penale	DAS	14
46	Nr. copii cu grup de prieten la risc/anturaj nepotrivit	DAS	12
47	Nr. copii dependenți de gadgeturi	Estimare	Între 40%-60% având în vedere studiile privind utilizarea gadgeturilor de către copii
48	Nr. de certificate de orientare școlară ciclul preșcolar	ISJ	44
49	Nr. de certificate de orientare școlară învățământ gimnazial	ISJ	471
50	Nr. de certificate de orientare școlară învățământ liceal	ISJ	83
51	Nr. de certificate de orientare școlară învățământ primar	ISJ	403
52	Nr. de certificate de orientare școlară ultimii 5 ani	ISJ	2152 în ultimii 3 ani
53	Nr. copii cu certificat de handicap care au urmat ciclul primar/gimnazial/liceal	Ancheta sociologică	Aproximativ 69 în total
54	Nr. Mame minore	DAS Estimare INS	12 (DAS) 5-10 persoane (40 în județ) (INS)
55	Nr. Mame minore care nu au finalizat studiile	DAS	10
56	Nr. copii cu experiențe de prostituție	ANPDCA	0
57	Nr. copii supuși pornografiei infantile	DAS	1
58	Nr. copii în situație de abuz	Estimare pe baza datelor ANPDCA	≤0,1% 49 la nivelul județului în 2021 conform ANPDCA
59	Nr. copii fără certificate de naștere	Anchetă sociologică	0
60	Nr. copii care se confrunta cu atitudini de tip bully-ing datorate dizabilității proprii/unui membru al familiei	Anchetă sociologică	13% (dizabilitate proprie)
61	Nr. persoane adulte care au în îngrijire minori	Anchetă sociologică	aproximativ 22% din populația generală
62	Nr. persoane adulte care urmează cursuri de completare a studiilor la seral sau fără frecvență	Anchetă sociologică	aproximativ 2% din populația generală

nr.	Denumire indicator	Sursa datelor	Valoare
63	Nr. persoane adulte care urmează cursuri de educație formală	Anchetă sociologică	aproximativ 12% din populația generală
64	Nr. persoane adulte care urmează cursuri de educație informală	Anchetă sociologică	aproximativ 11% din populația generală
65	Nr. persoane adulte care urmează cursuri de reconversie profesională	Anchetă sociologică	aproximativ 3% din populația generală
66	Nr. persoane adulte fără studii	Anchetă sociologică	sub 1% din populația generală
67	Nr. persoane adulte cu studii gimnaziale	Anchetă sociologică	Aproximativ 10% din populația generală
68	Nr. persoane adulte cu studii medii	Anchetă sociologică	Aproximativ 57% (școală profesională, liceu neterminat, liceu terminat, școală postliceală) din populația generală
69	Nr. persoane adulte cu studii universitare	Anchetă sociologică	Aproximativ 32% din populația generală
70	Nr. persoane adulte care nu își permit asigurarea cheltuielilor de subzistență	Anchetă sociologică	Aproximativ 9% din populația generală
71	Nr. părinți cu experiențe în situație de violență domestică/abuz	DAS și IPJ	105 (DAS) 241 (IPJ)
72	Nr. părinți/reprezentanți legal decăzuți din exercițiul drepturilor părintești	Cercetare calitativă	≤0,1%
73	Nr. părinți/reprezentanți legal decedați	DAS	20
74	Nr. persoane fără adăpost după nivel studii absolvite		
	Școală specială		3
	Școală primară	DAS	13
	Școală gimnazială		18
	Școală profesională		9
	Liceu		12
	Studii superioare și doctorat		1
75	Nr. persoane fără adăpost fără studii	DAS	3
76	Nr. copii fără acte de identitate	DAS/ISJ	5/7
77	Nr. Unități de învățământ accesibilizate	ISJ	Toate unitățile au cel puțin o clădire care are rampă de acces și toaletă destinată persoanelor cu dizabilități

Anexa 2 Grafice aferente cercetării cantitative. Populația generală MODULUL DESCRIEREA FAMILIEI

Graficul 1. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

Graficul 2. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

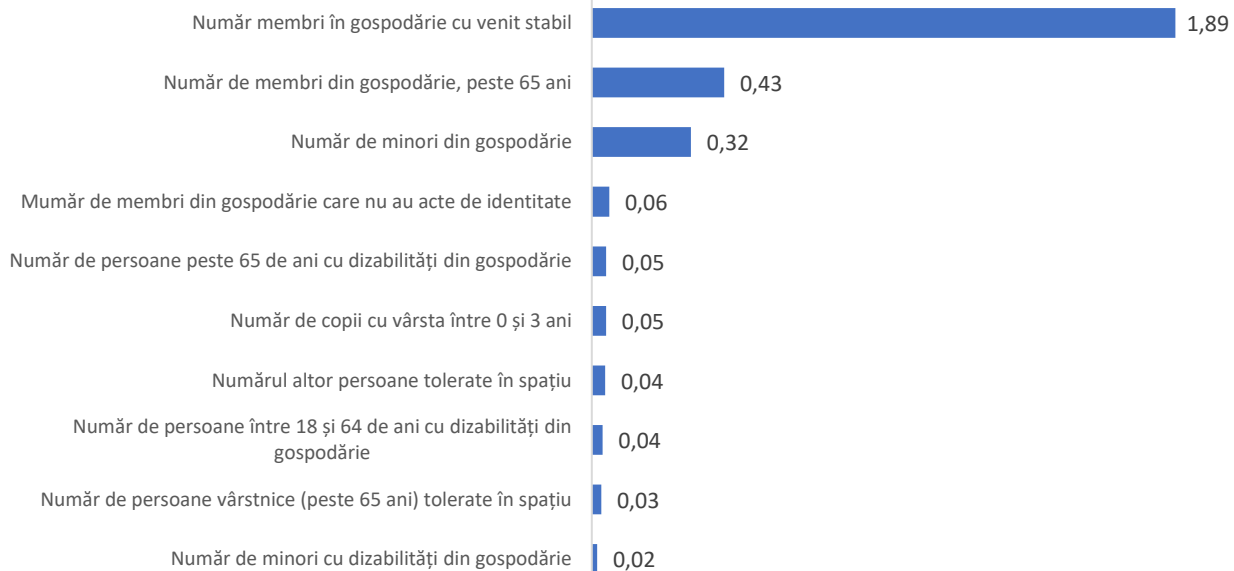
Care este numărul total de membri din gospodărie?

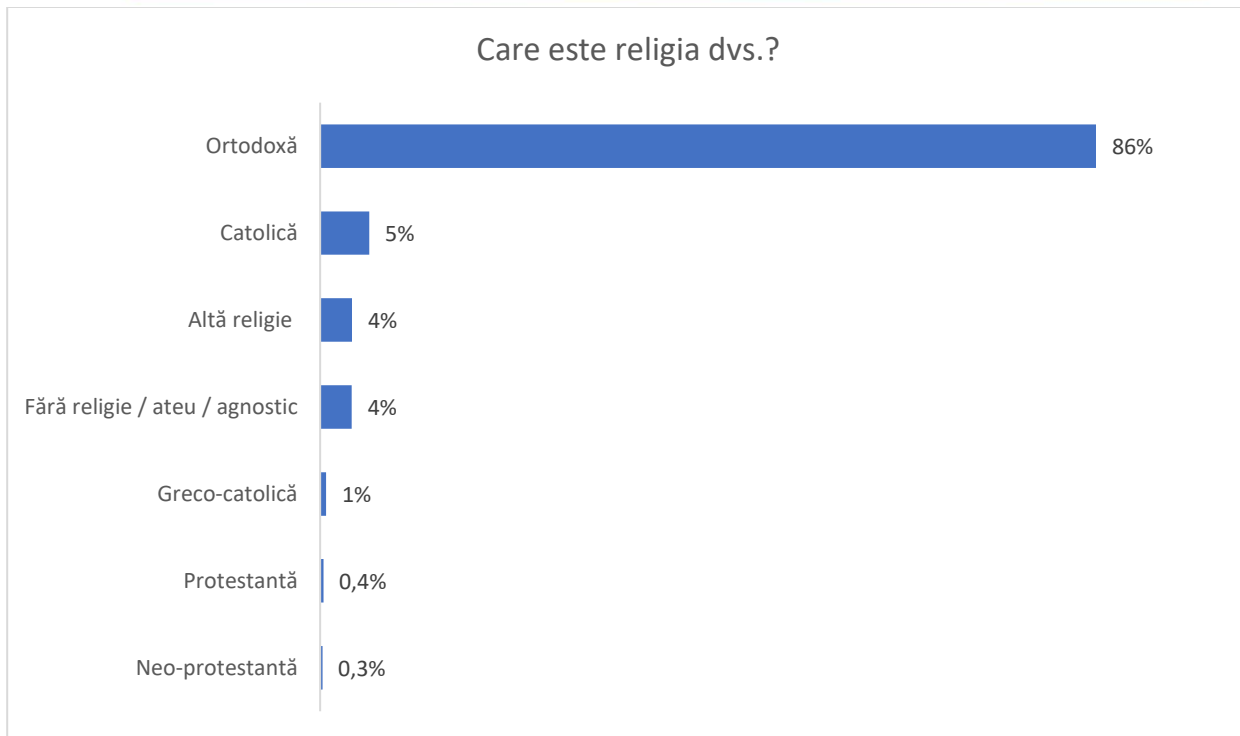
Media numărului de membri din gospodărie

Graficul 3. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

Medii

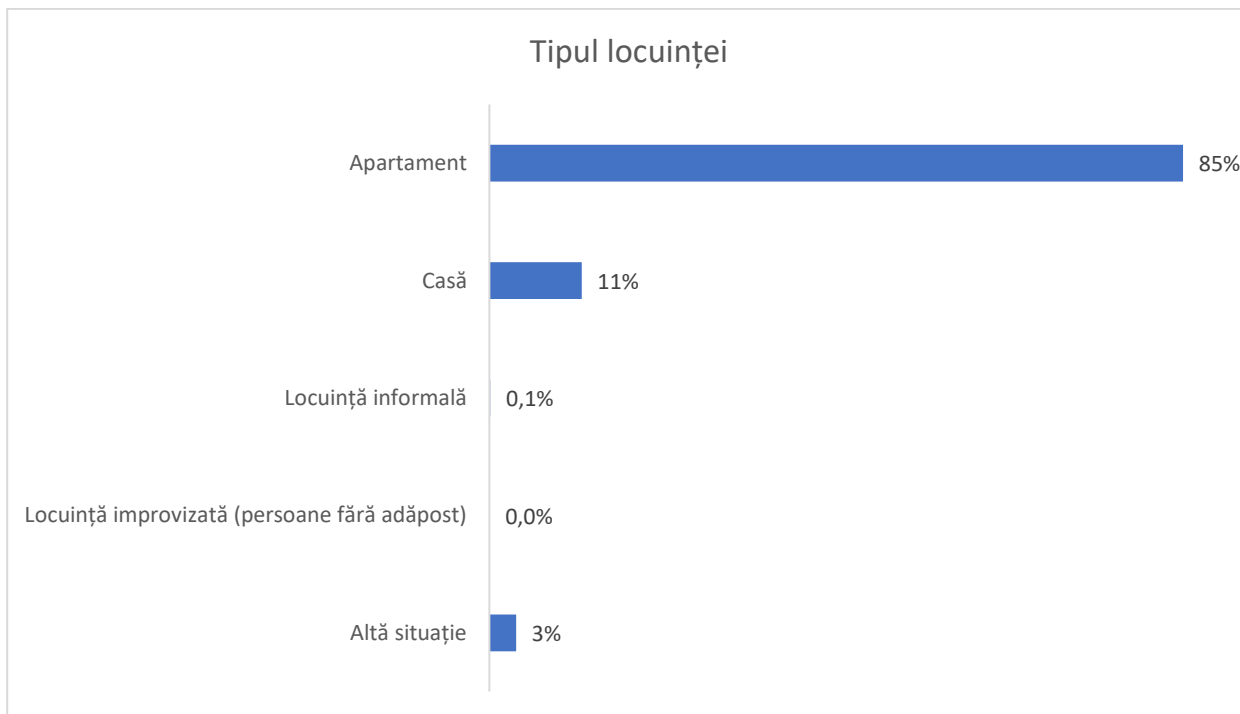

Graficul 4. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 670 la 1105

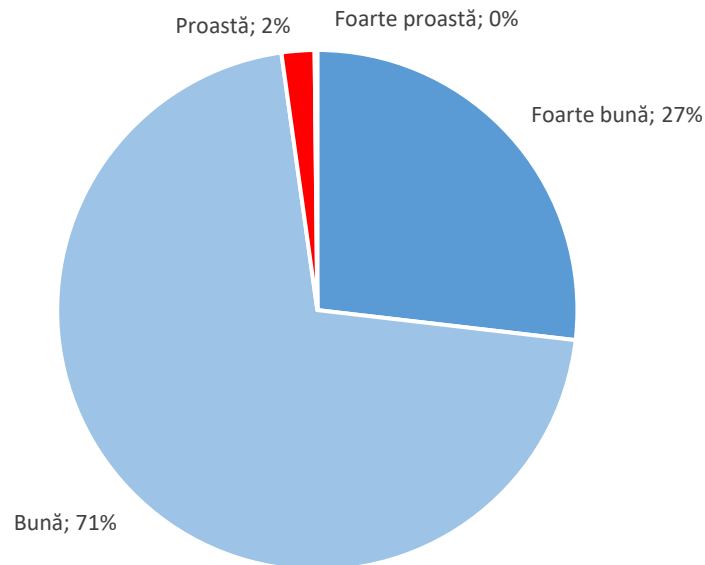
Graficul 5. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

MODULUL STAREA LOCUINȚEI

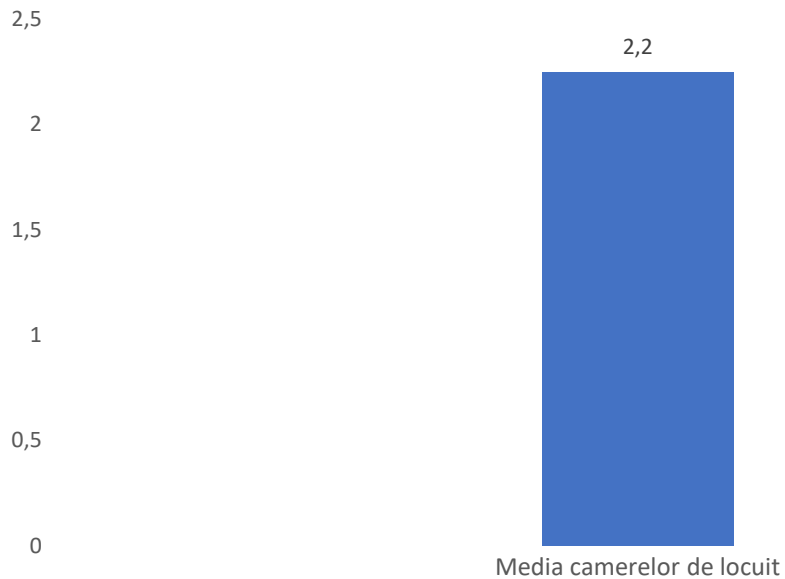
Graficul 6. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

În ce stare este locuința dvs.?

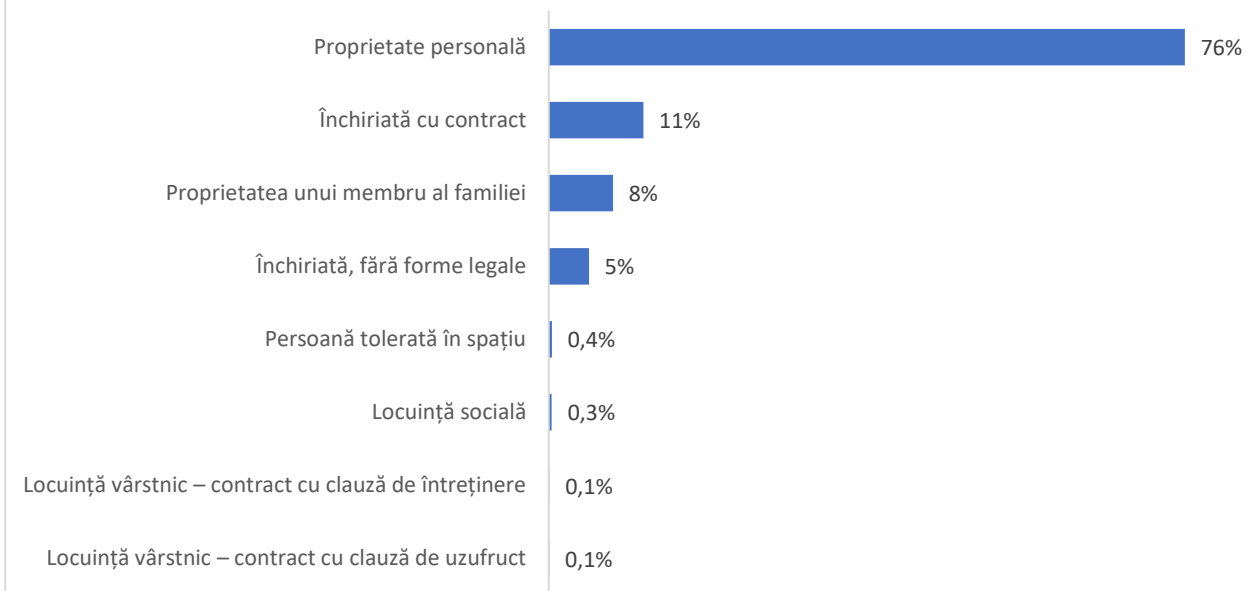
Graficul 7. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

Care este numărul total de camere de locuit? (fără bucătărie, baie și holuri)

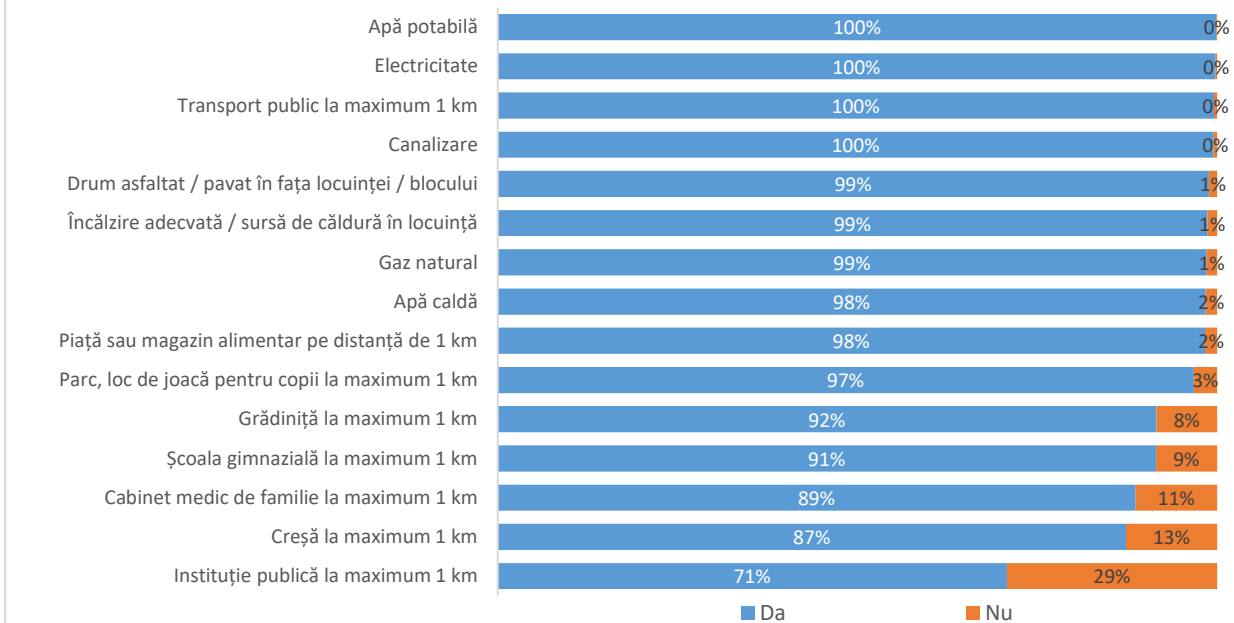
Graficul 8. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

Locuința în care stați este... ?

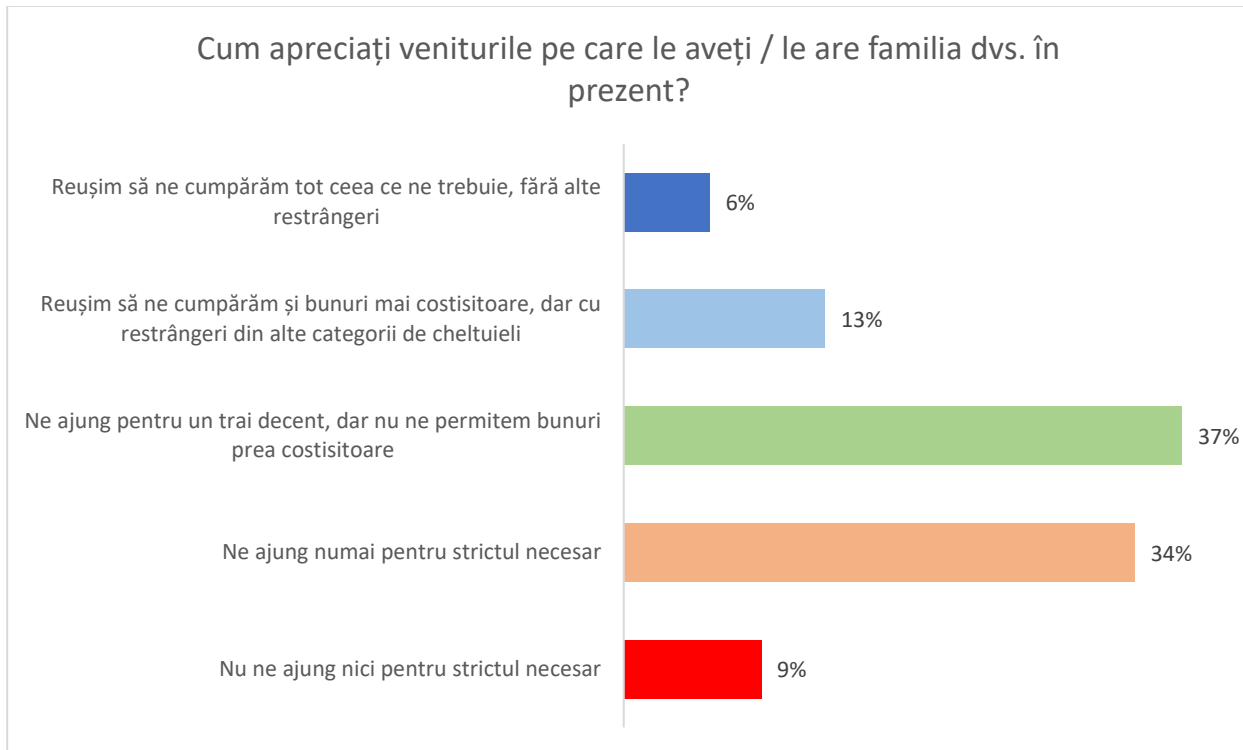
Graficul 9. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

Accesul la servicii publice

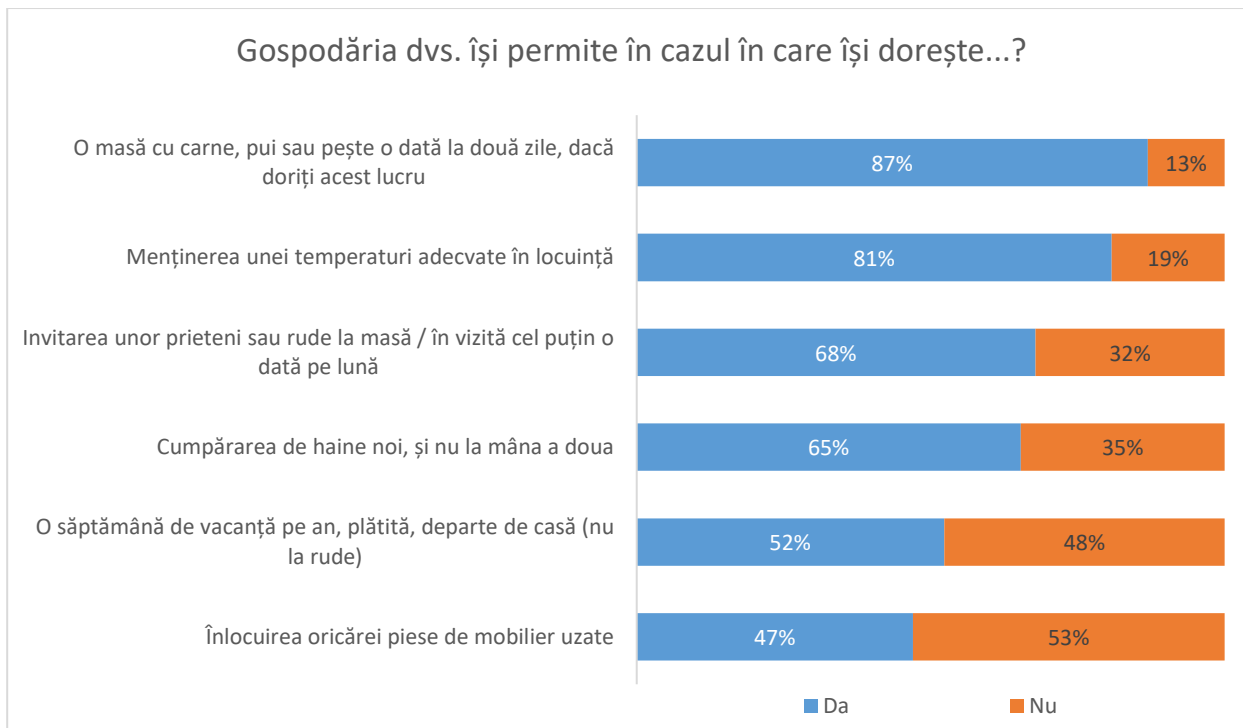

Graficul 10. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

MODULUL SITUAȚIA MATERIALĂ A GOSPODĂRIEI

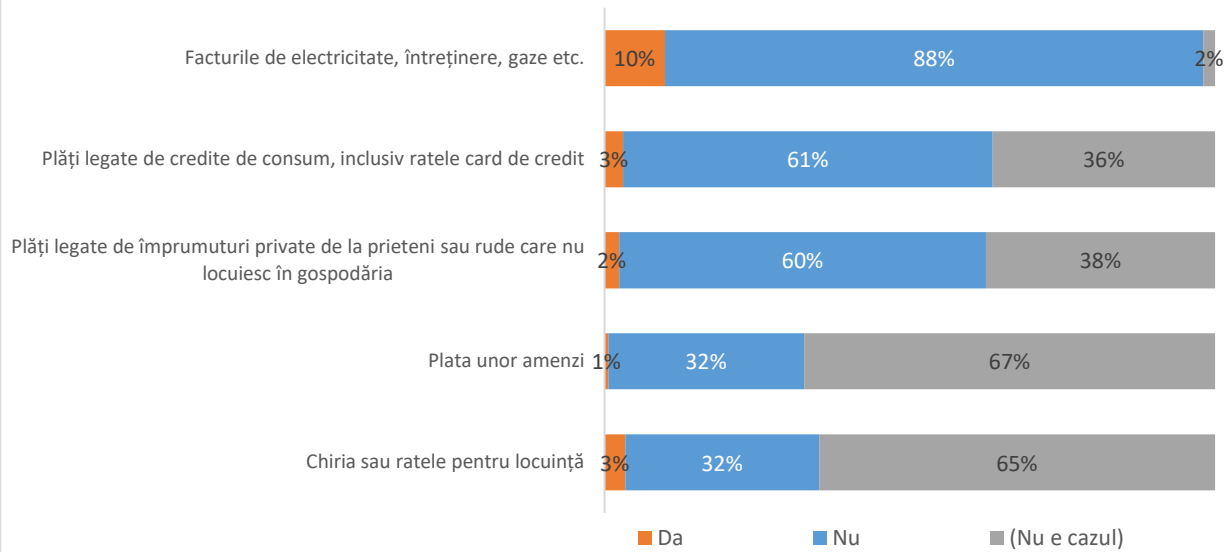

Graficul 11. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

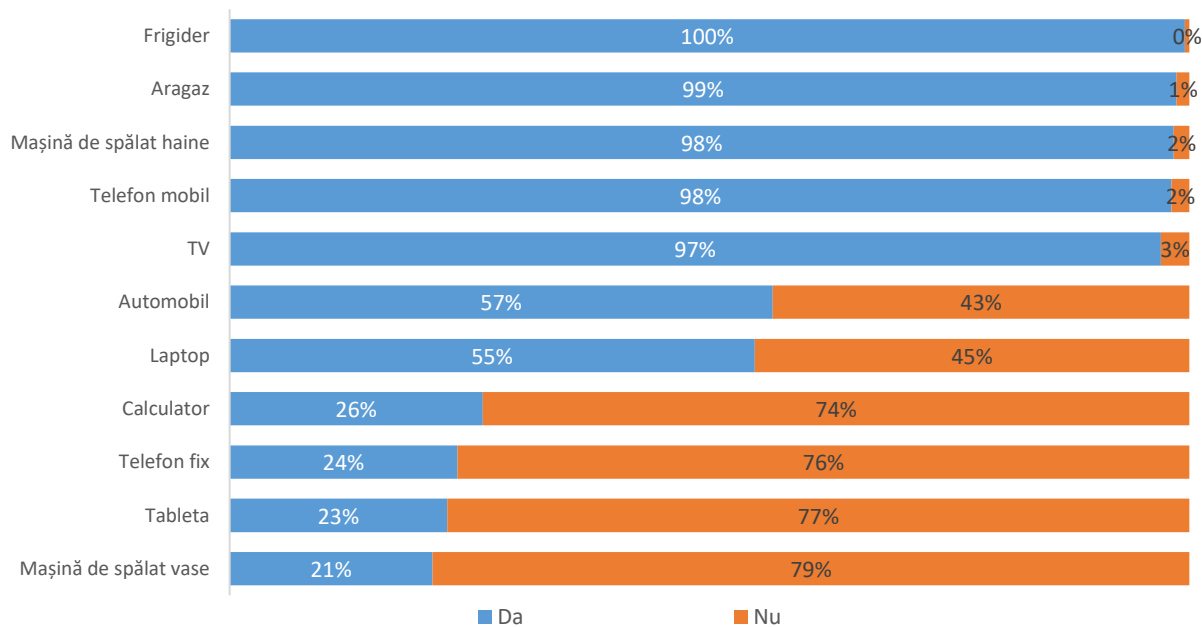
Graficul 12. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

S-a aflat gospodăria dvs., pe parcursul ultimelor 12 luni, în situația de a fi în întârziere cu plățile, pentru oricare dintre următoarele...?

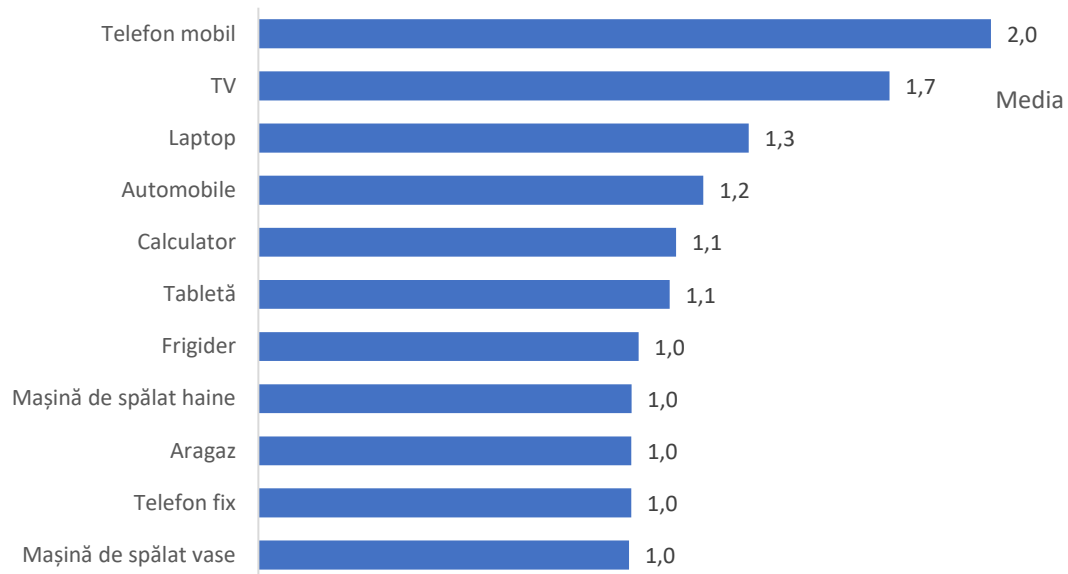
Graficul 13. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

Există în gospodăria dvs. următoarele dotări...?

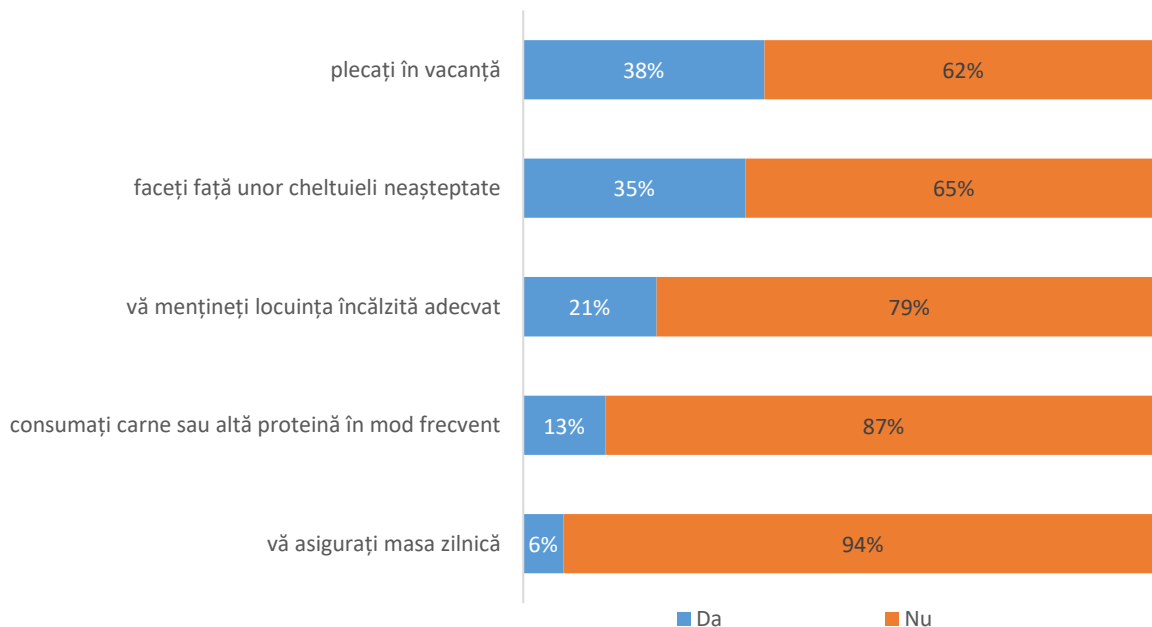
Graficul 14. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

Câte dintre următoarele există în gospodăria dvs. ...?

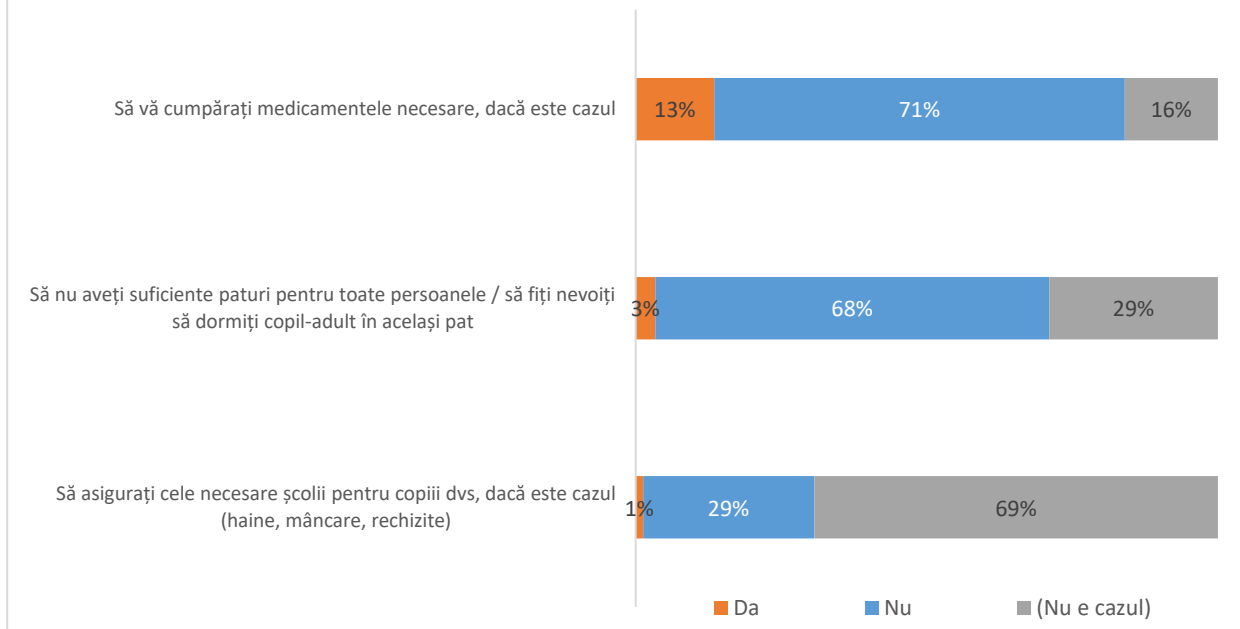
Graficul 15. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 4 la 1100

În ultimul an de zile, ați avut dificultăți să...?

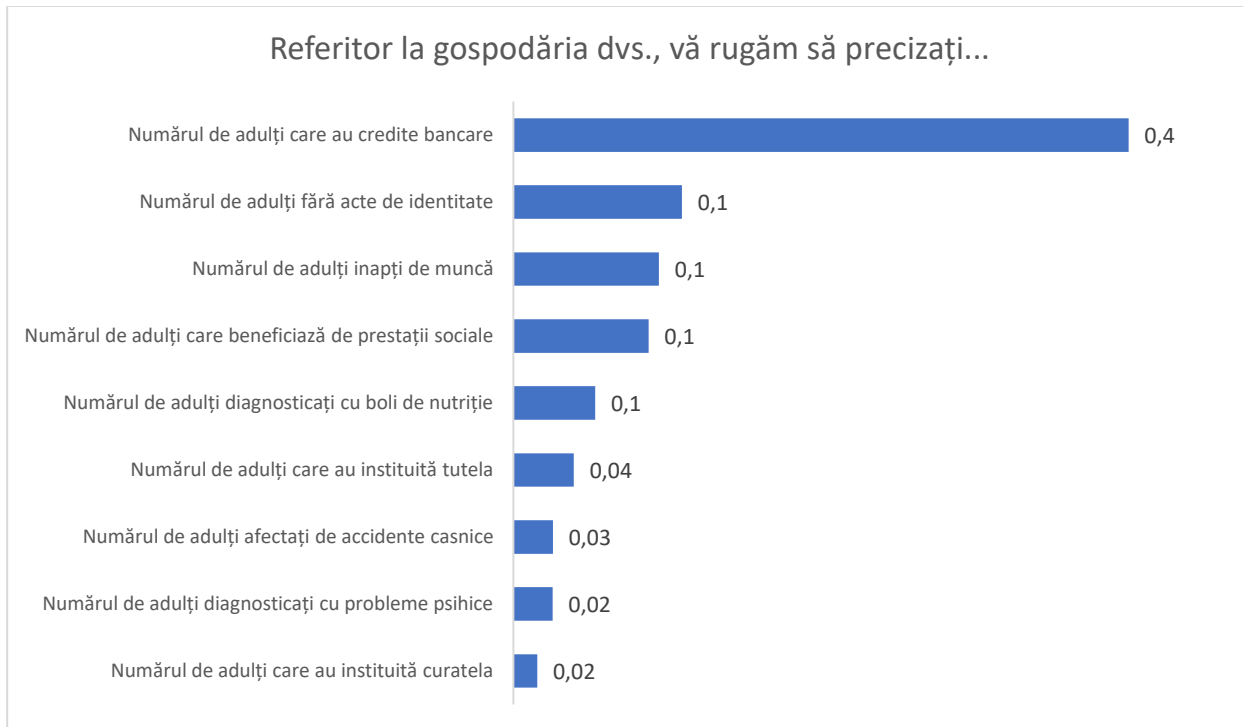
Graficul 16. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

În ultimul an de zile, ați avut dificultăți... ?

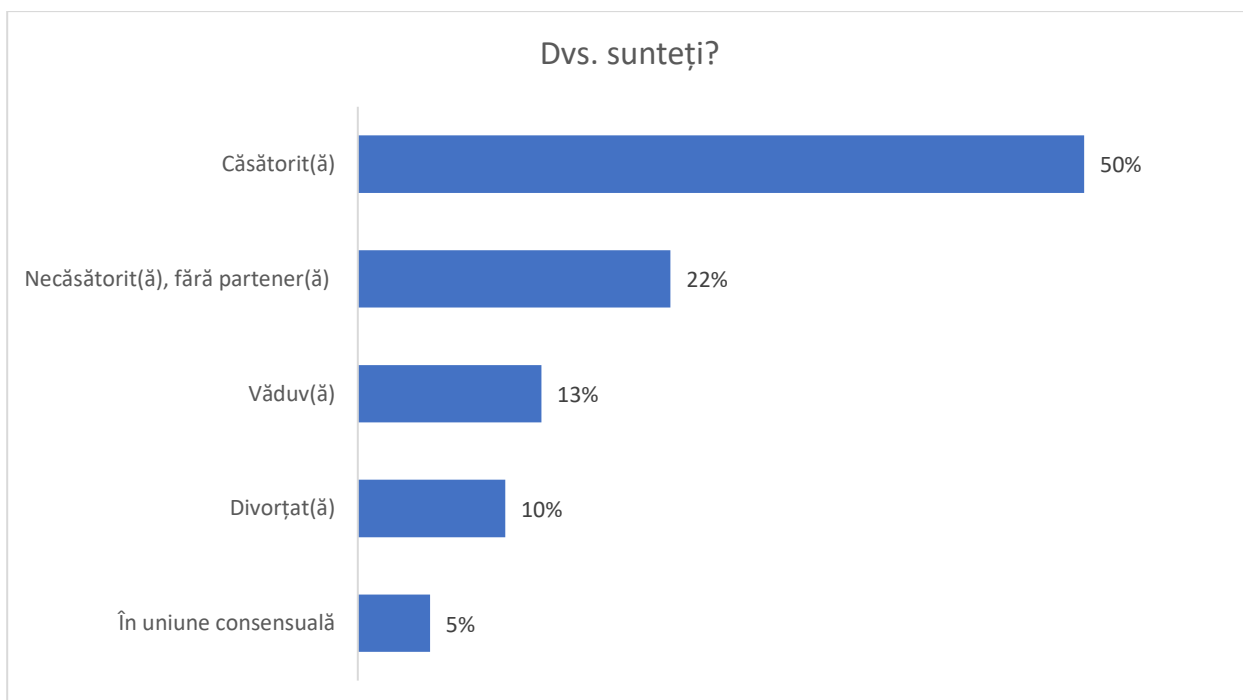

Graficul 18. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

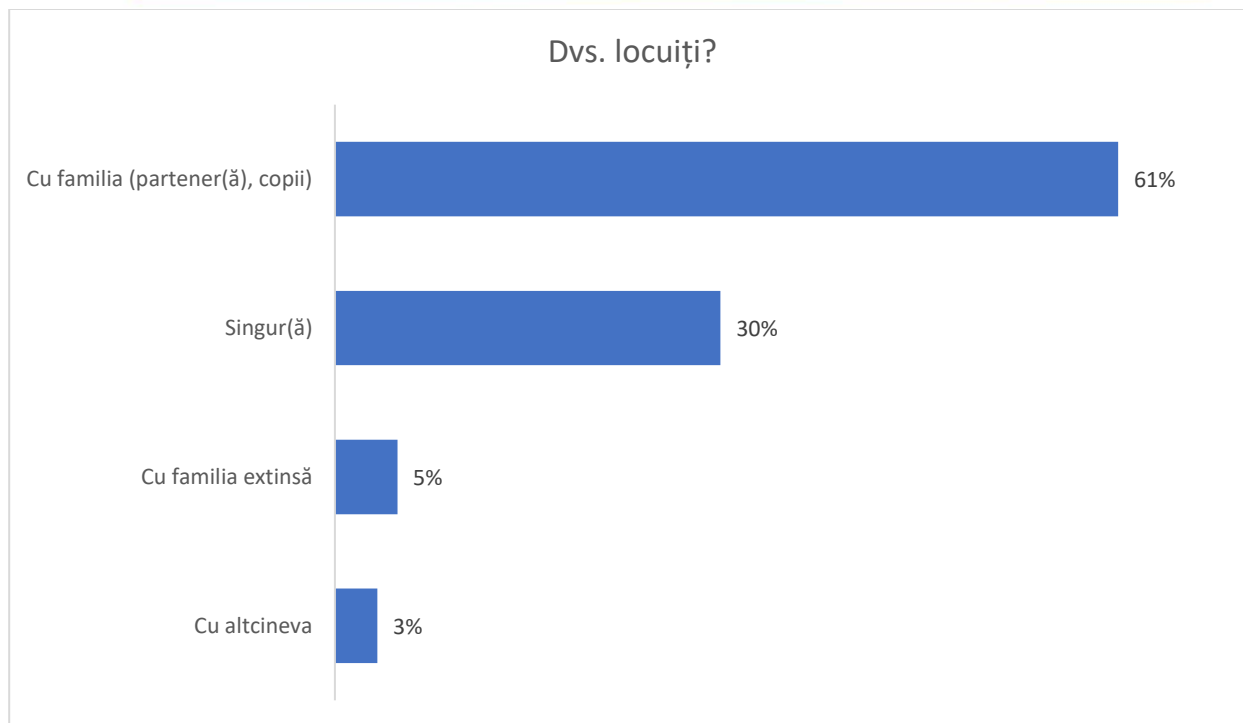
MODULUL PERSOANE ADULTE (grupa de vârstă 18-64 de ani și grupa de vârstă 65+ ani)

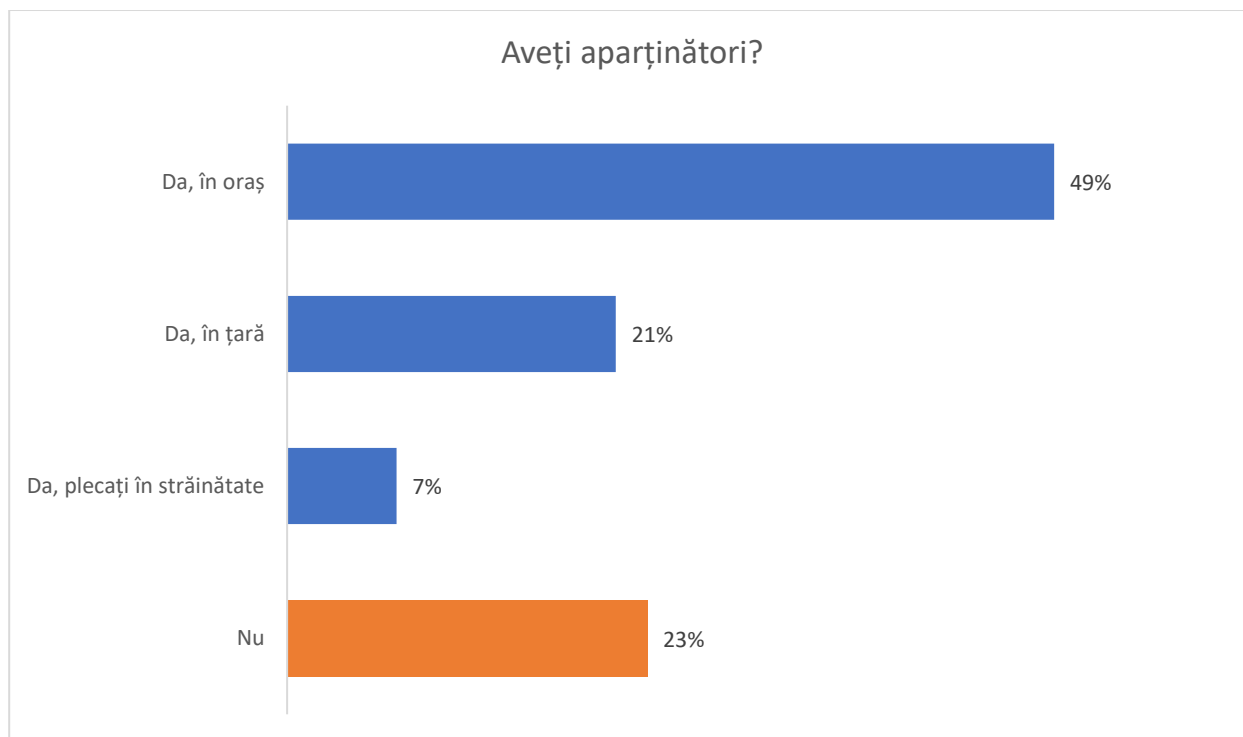
Graficul 19. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 33 la 724

Graficul 20. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1103

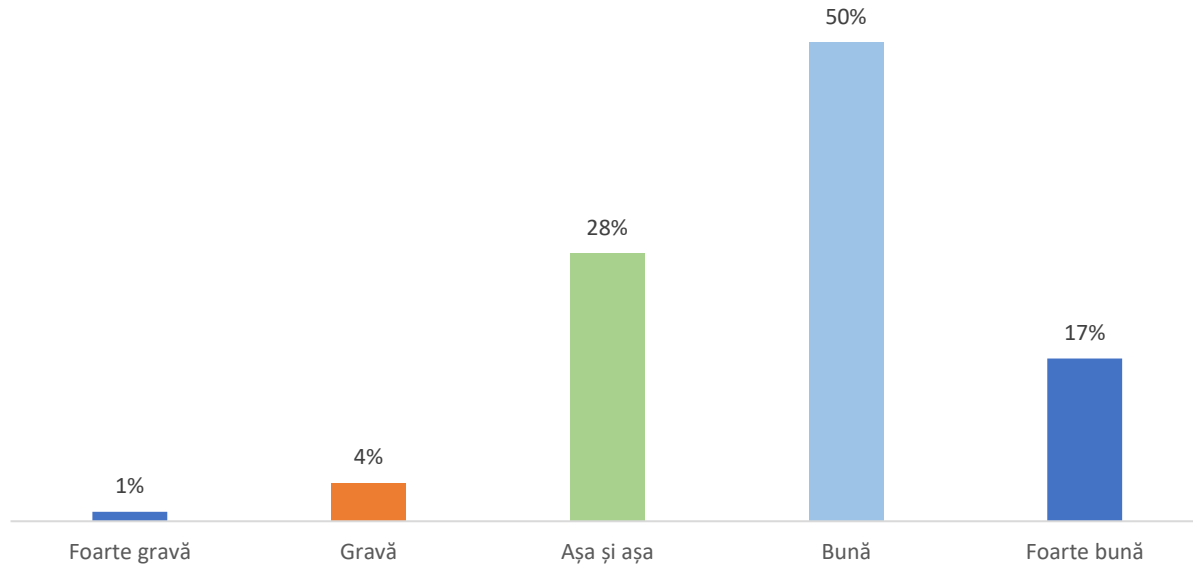

Graficul 21. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1103

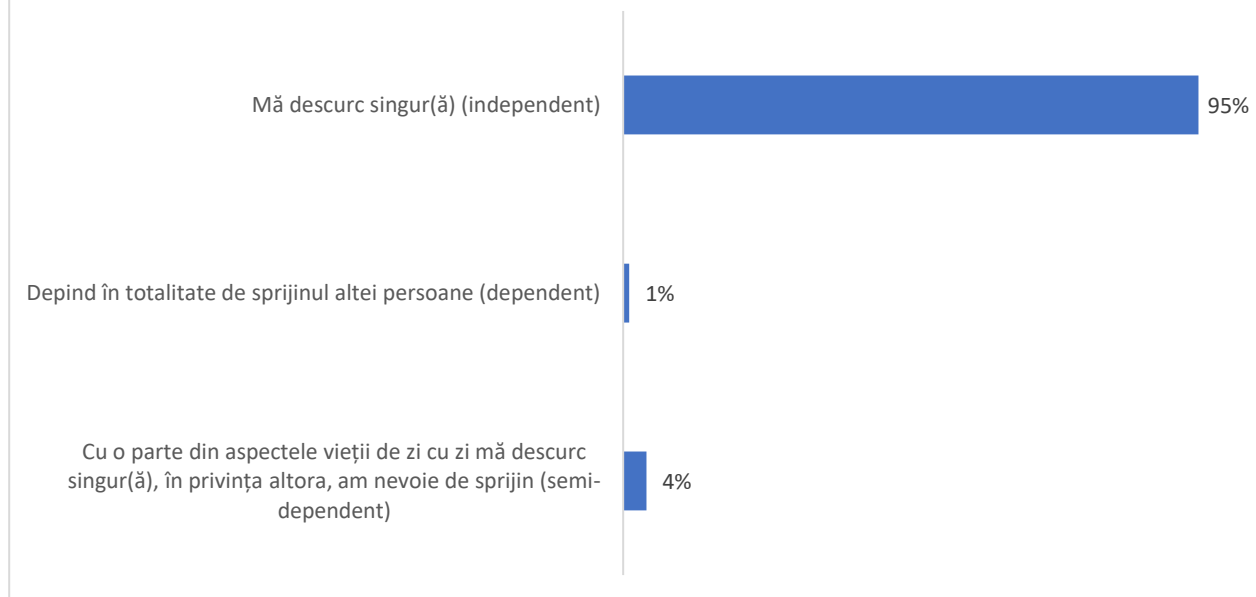
Graficul 22. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1103

Cum ați caracteriza starea dvs. de sănătate?

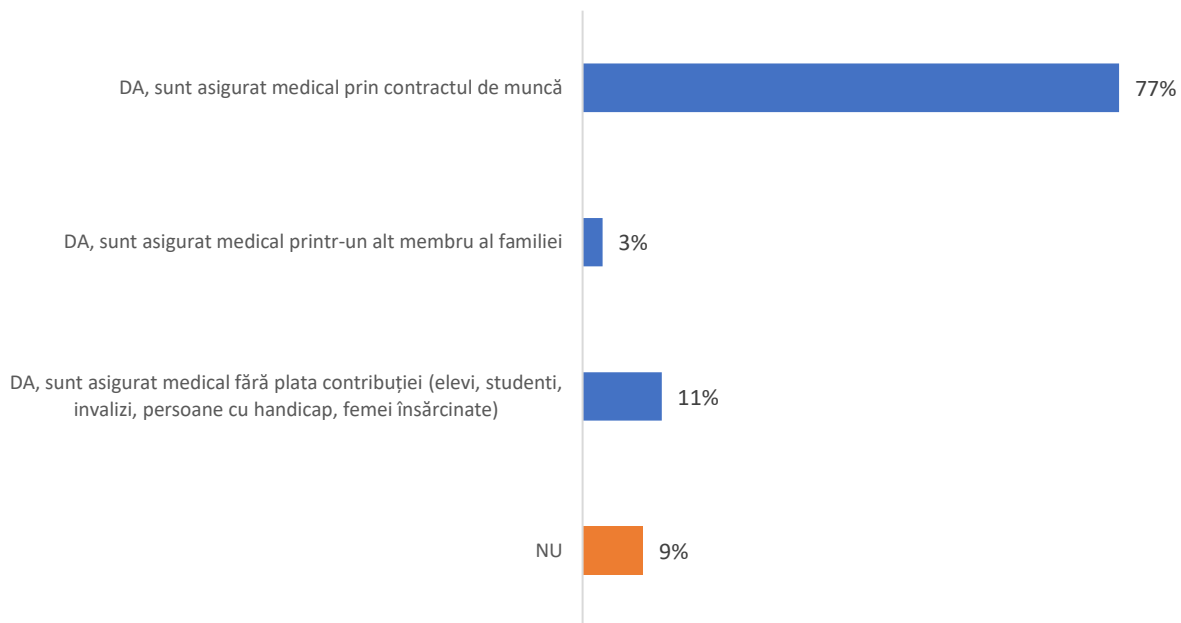
Graficul 23. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1103

În general, vă descurcați singur(ă), sau aveți nevoie de sprijinul altei persoane?

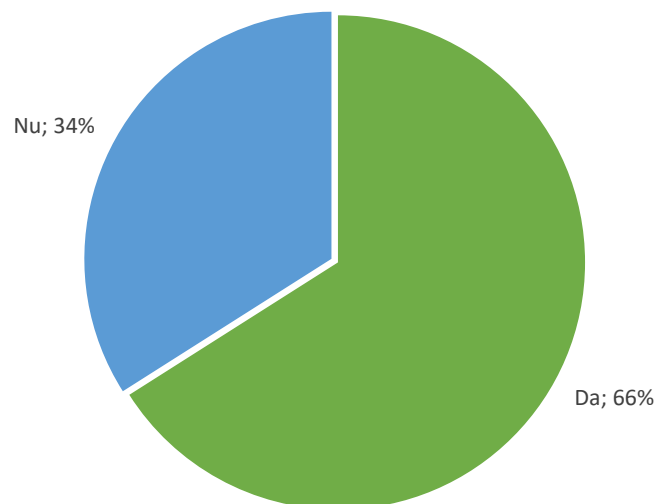
Graficul 24. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1103

Aveți asigurare de sănătate?

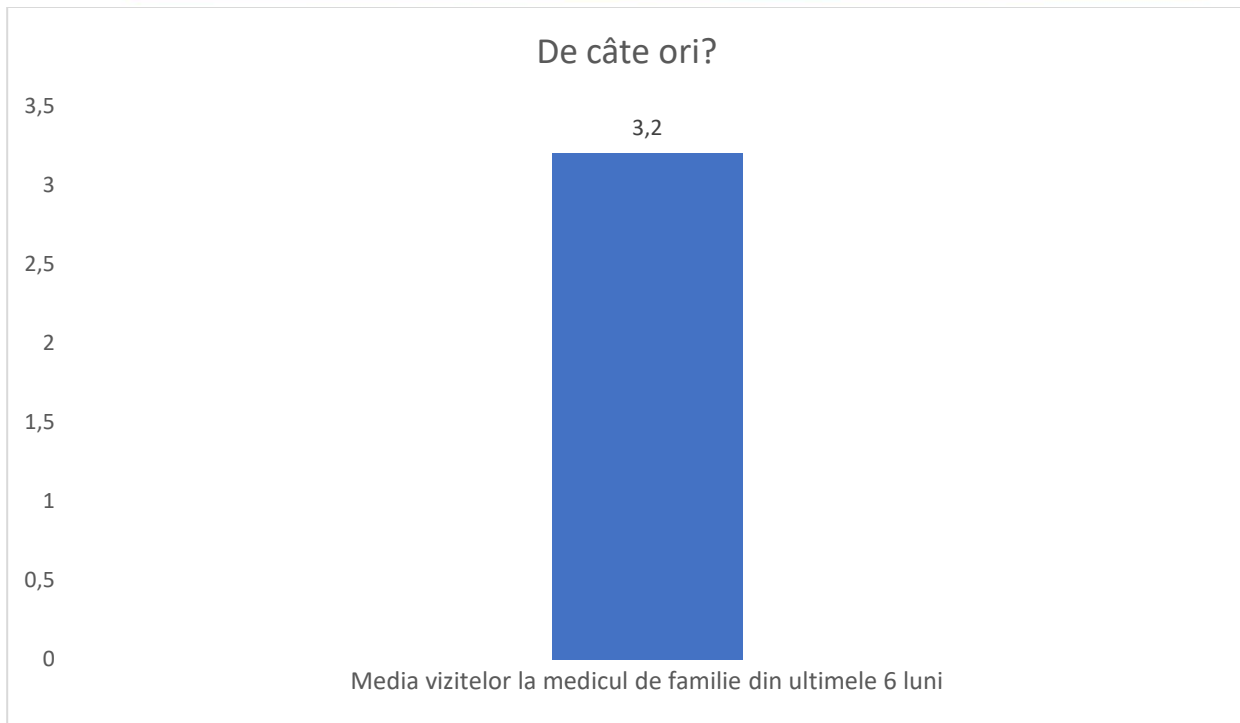

Graficul 25. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 724

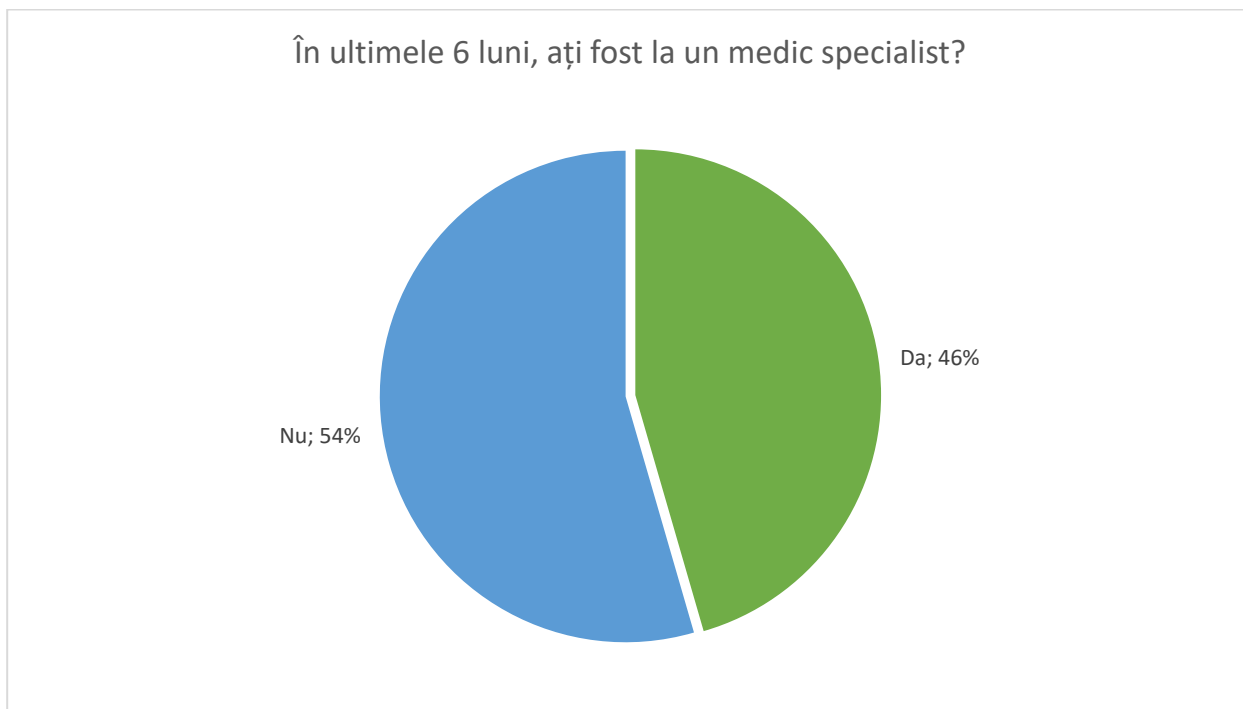
În ultimele 6 luni, ați fost la medicul de familie?

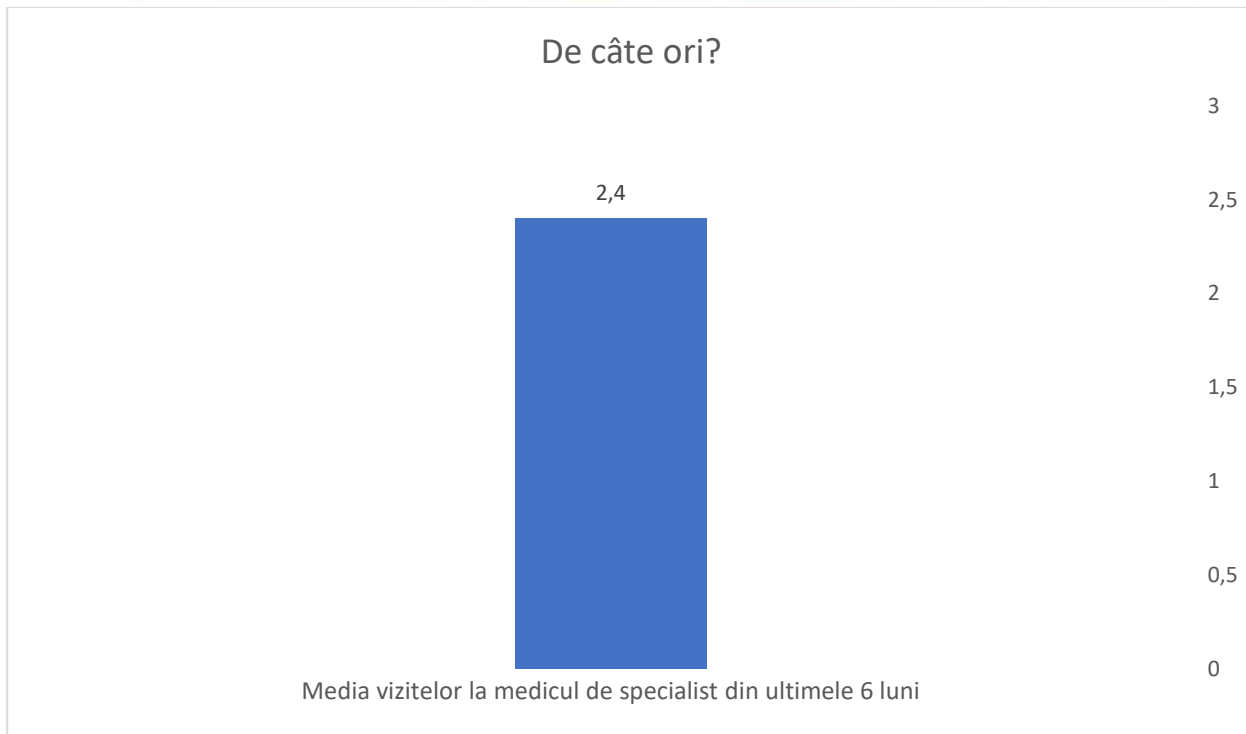
Graficul 26. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1103

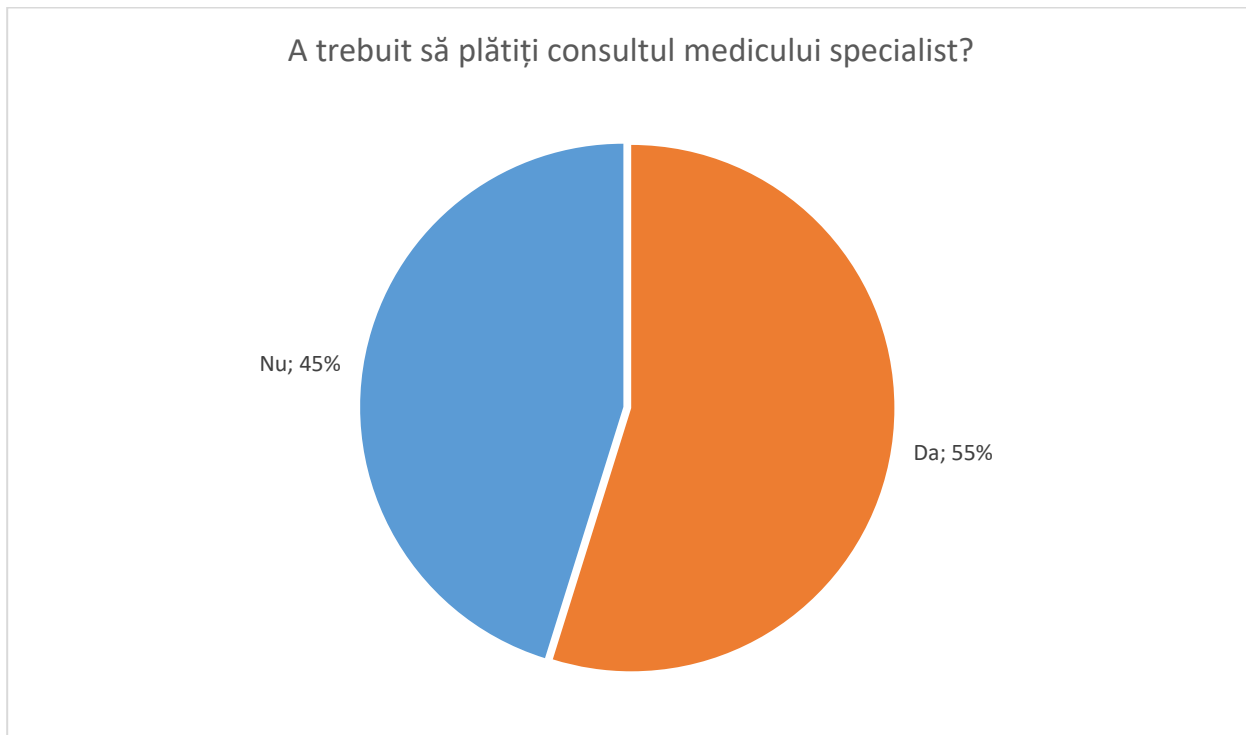
Graficul 27. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 772

Graficul 28. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1103

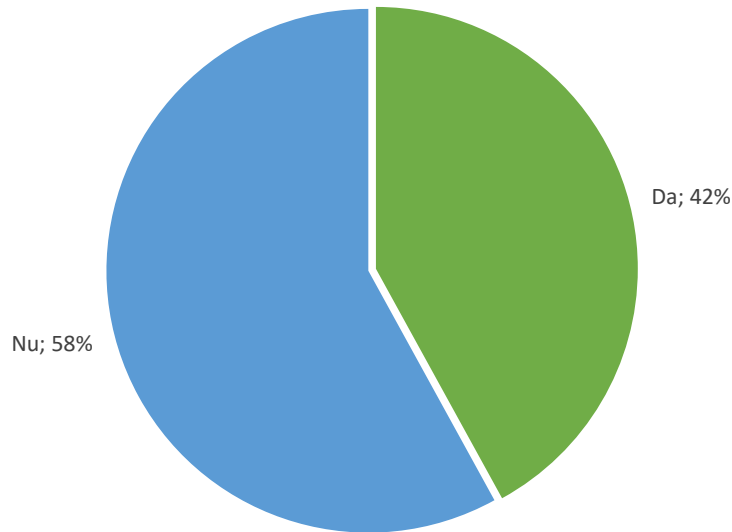

Graficul 29. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 523

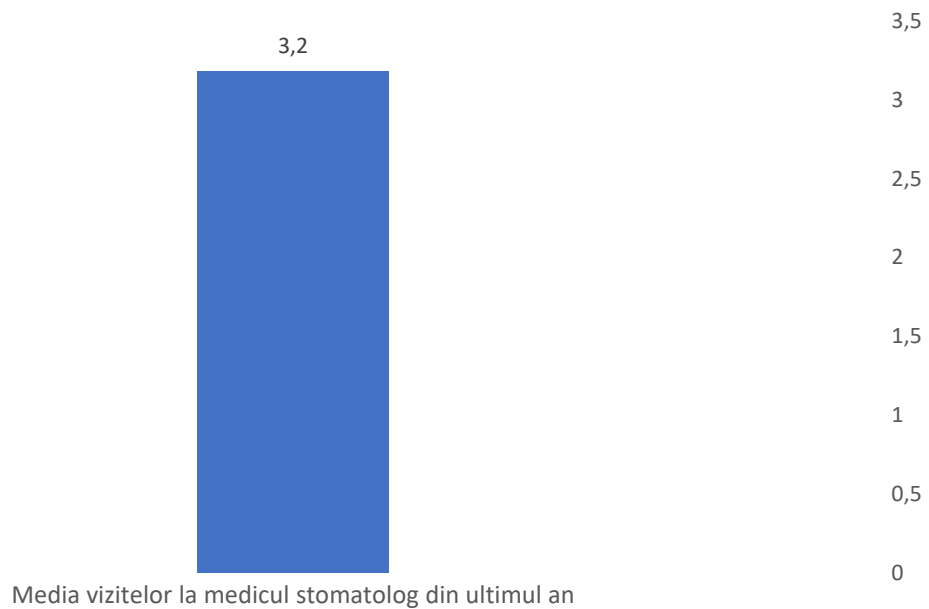
Graficul 30. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 523

În ultimul an, ați fost la un medic stomatolog?

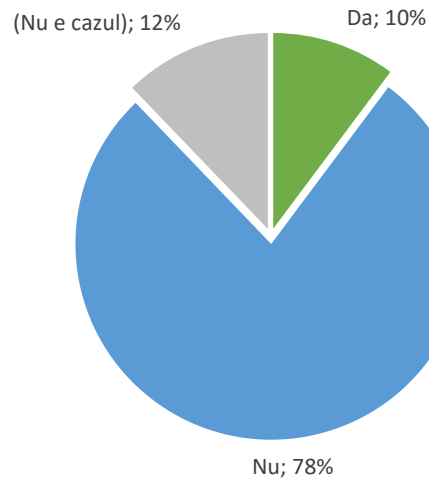
Graficul 31. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1103

De câte ori?

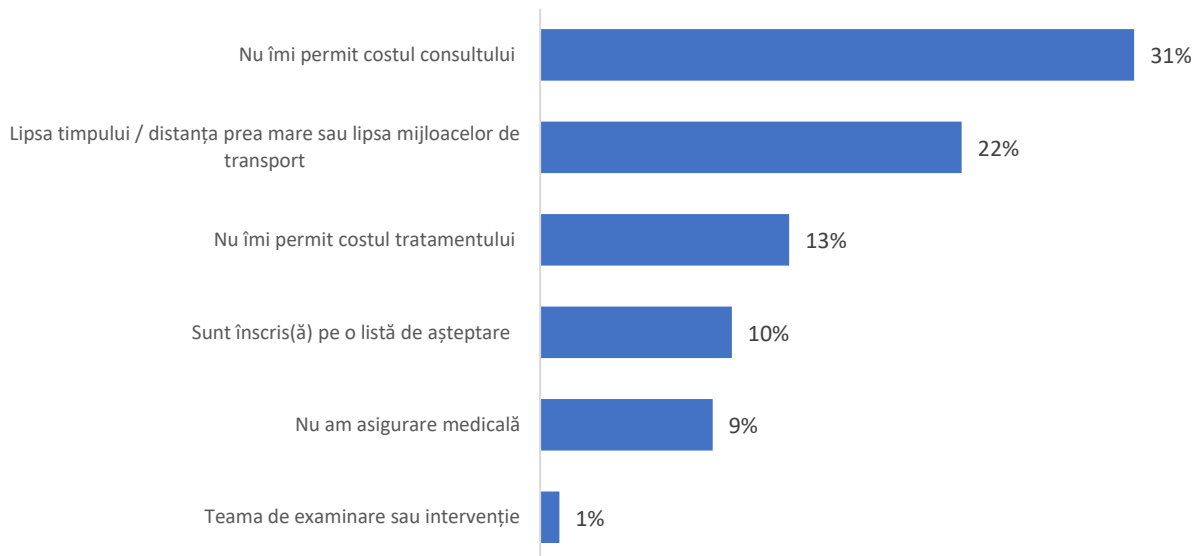
Graficul 32. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 438

A fost vreodată, pe parcursul ultimelor 12 luni, când ați avut nevoie să fiți consultat de un medic generalist sau de familie, dar nu ați putut face acest lucru?

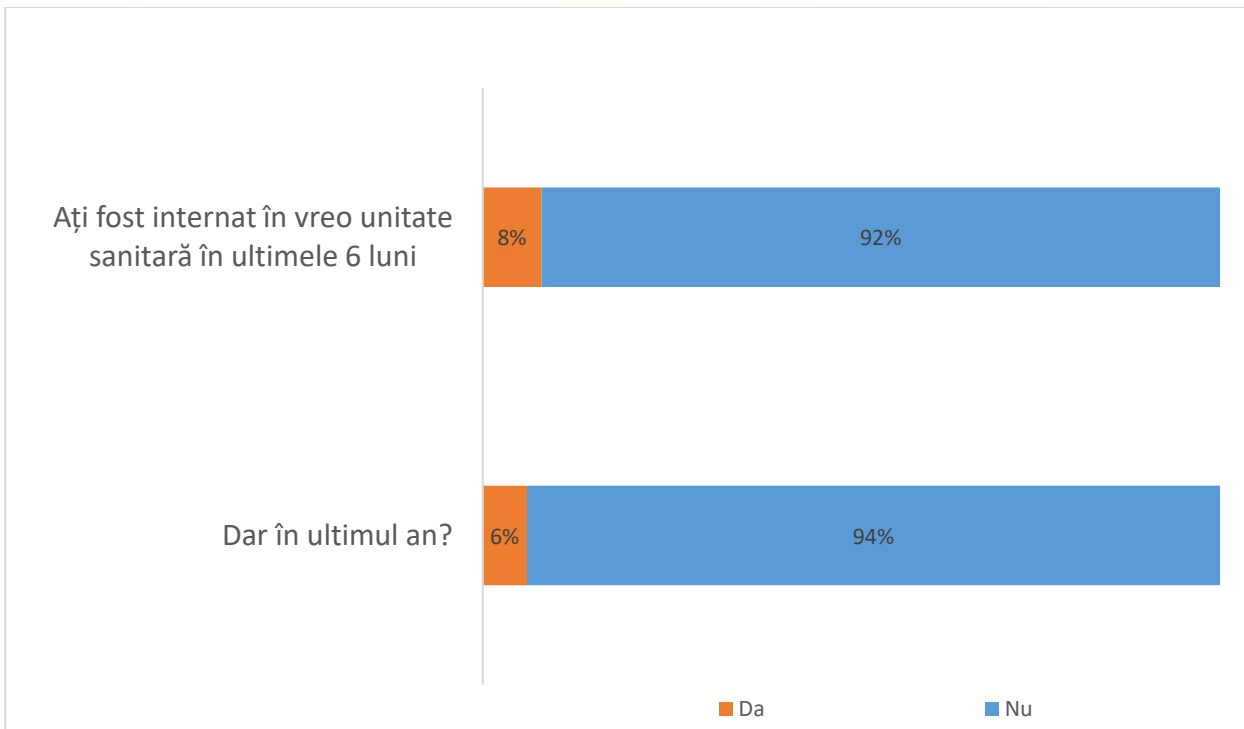

Graficul 33. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 724

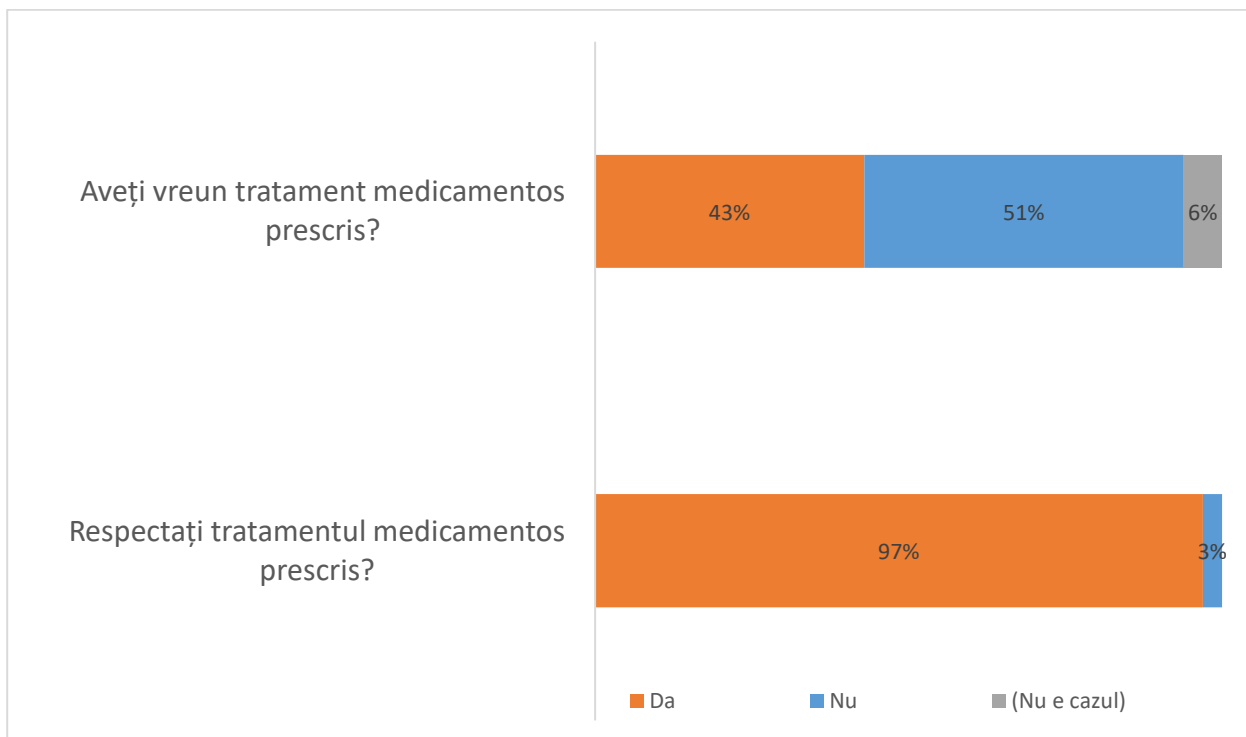
Care a fost motivul principal pentru care NU ați beneficiat de consultația unui medic generalist sau de familie?

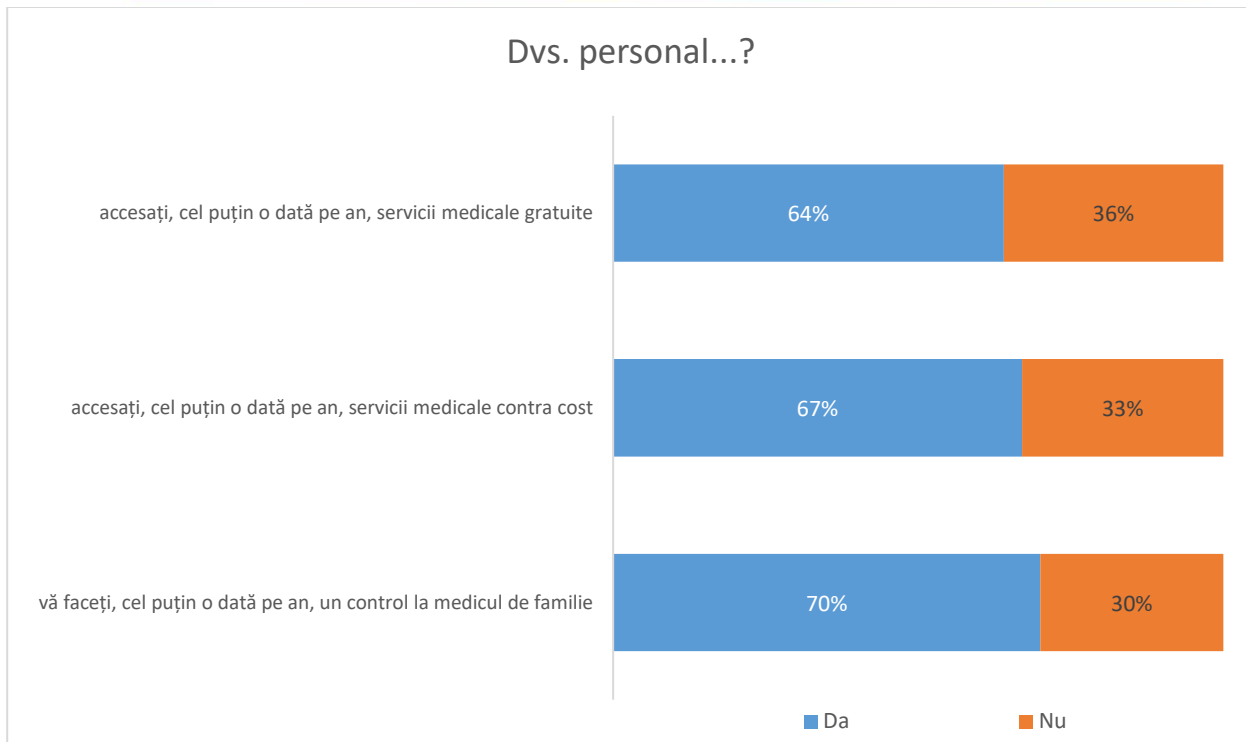
Graficul 34. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 72

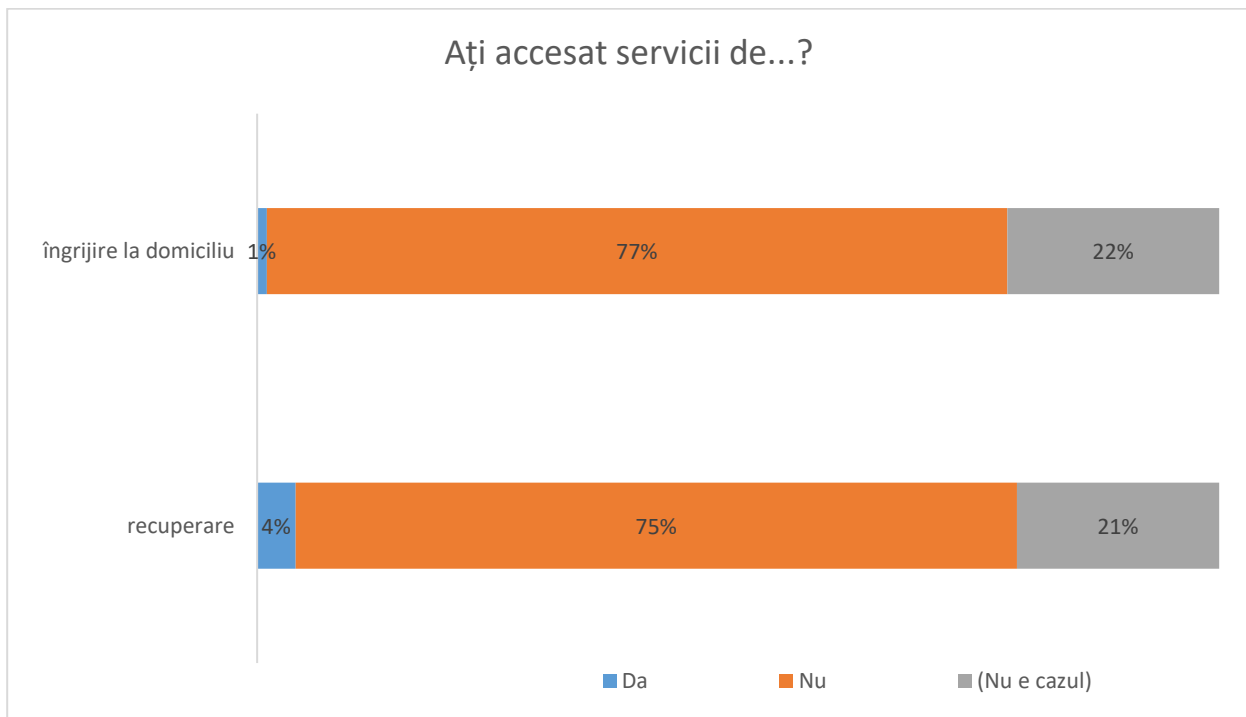
Graficul 35. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 1002 la 1103

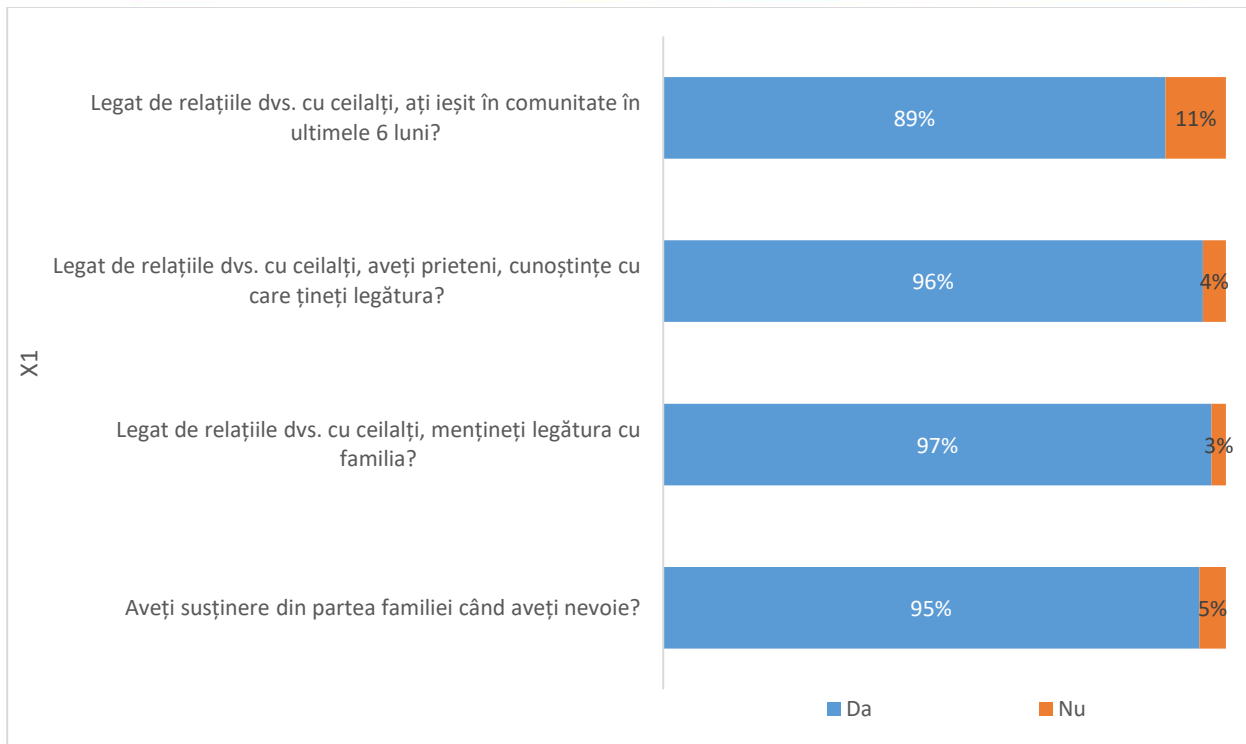
Graficul 36. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 557 la 1103

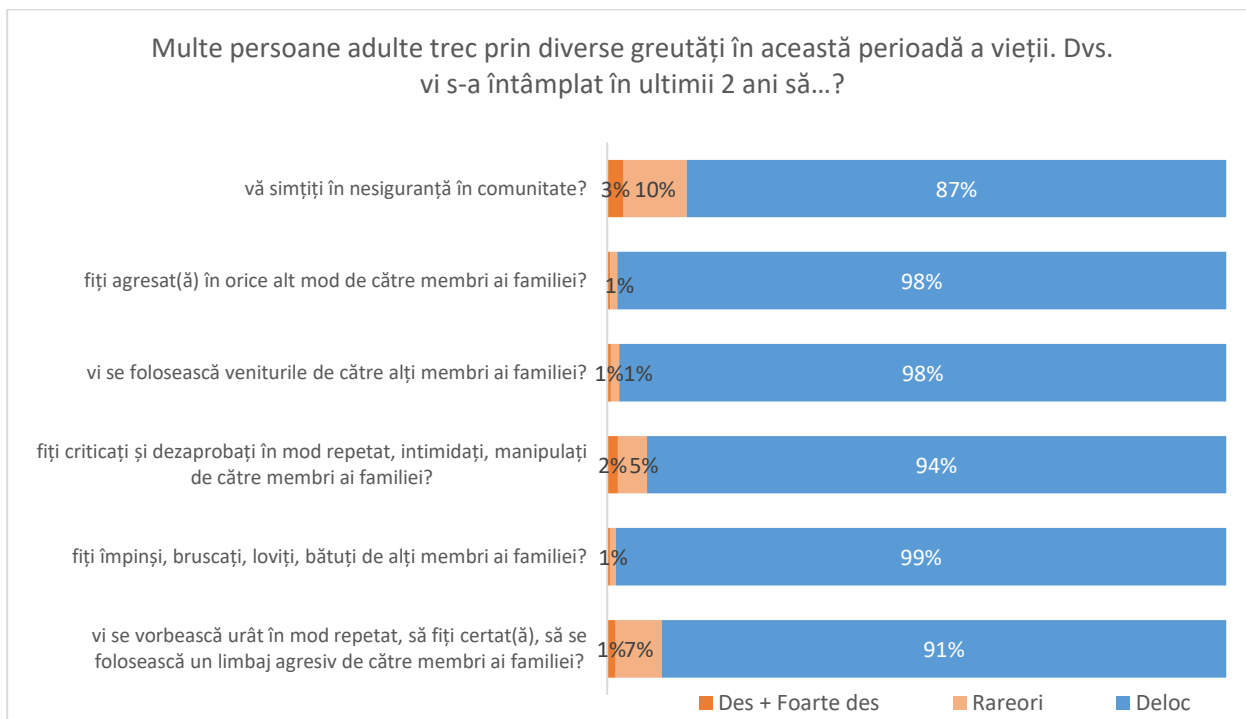
Graficul 37. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1103

Graficul 38. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1103

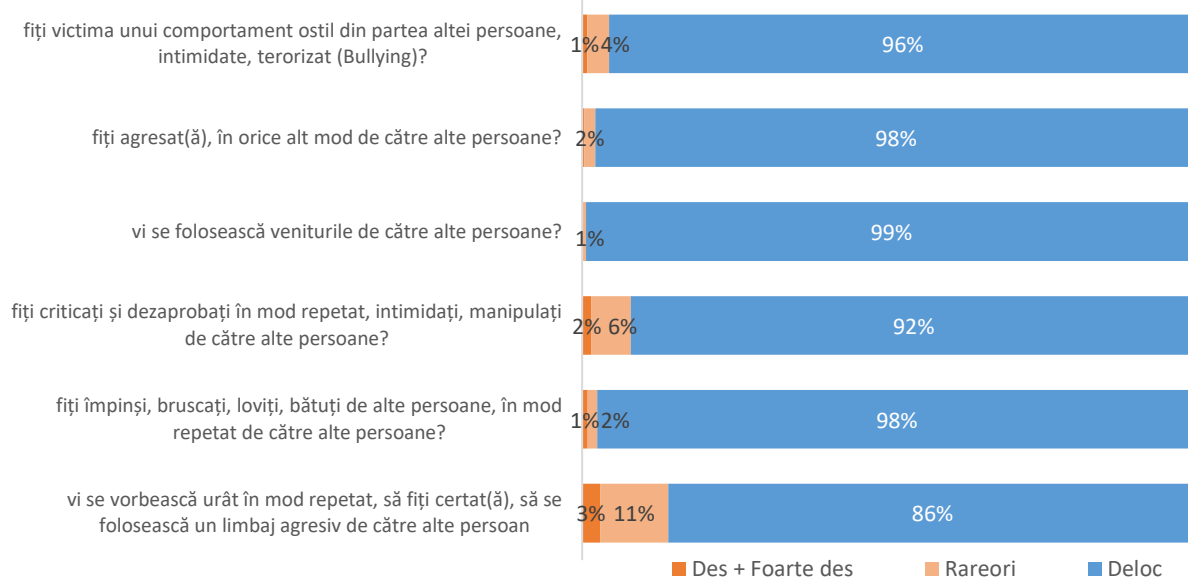

Graficul 39. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 1073 la 1103

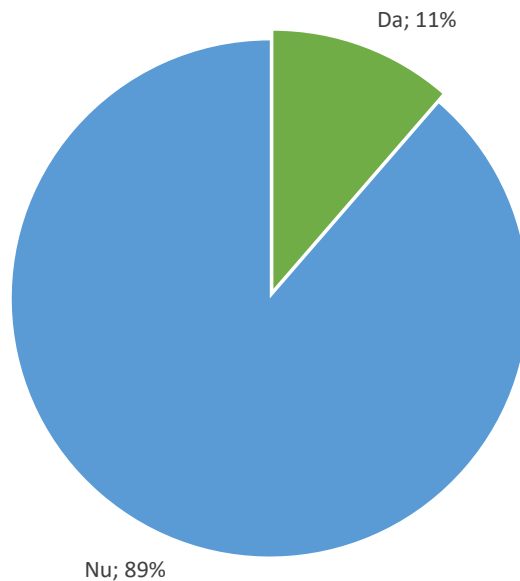
Graficul 40. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 724 la 1103

Multe persoane adulte trec prin diverse greutăți în această perioadă a vieții. Dvs. vi s-a întâmplat în ultimii 2 ani să...?

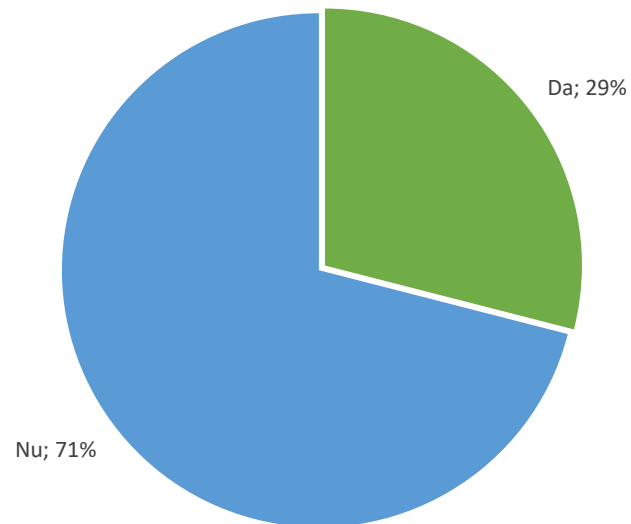
Graficul 41. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 724 la 1103

Dvs. sunteți consumator / consumatoare de alcool?

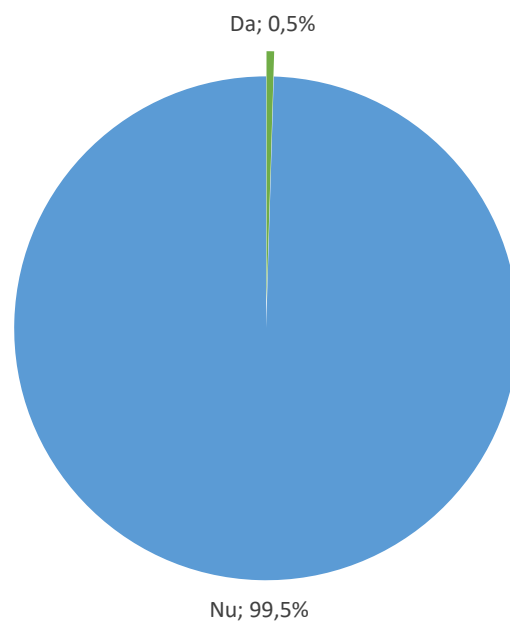
Graficul 42. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1103

Dvs. sunteți consumator / consumatoare de tutun?

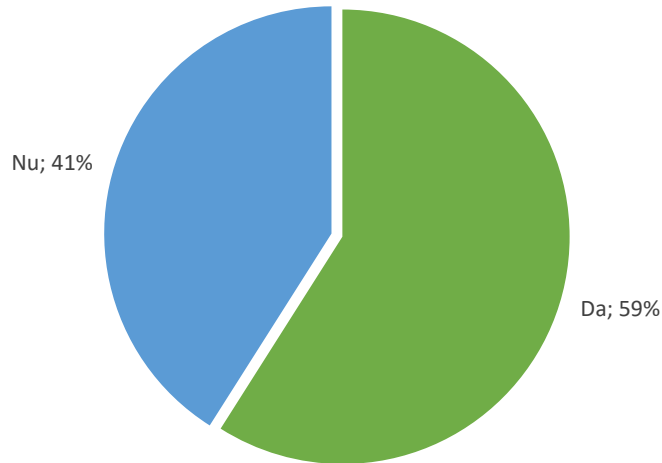
Graficul 43. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1103

Dvs. obișnuiți să jucați jocuri de noroc?

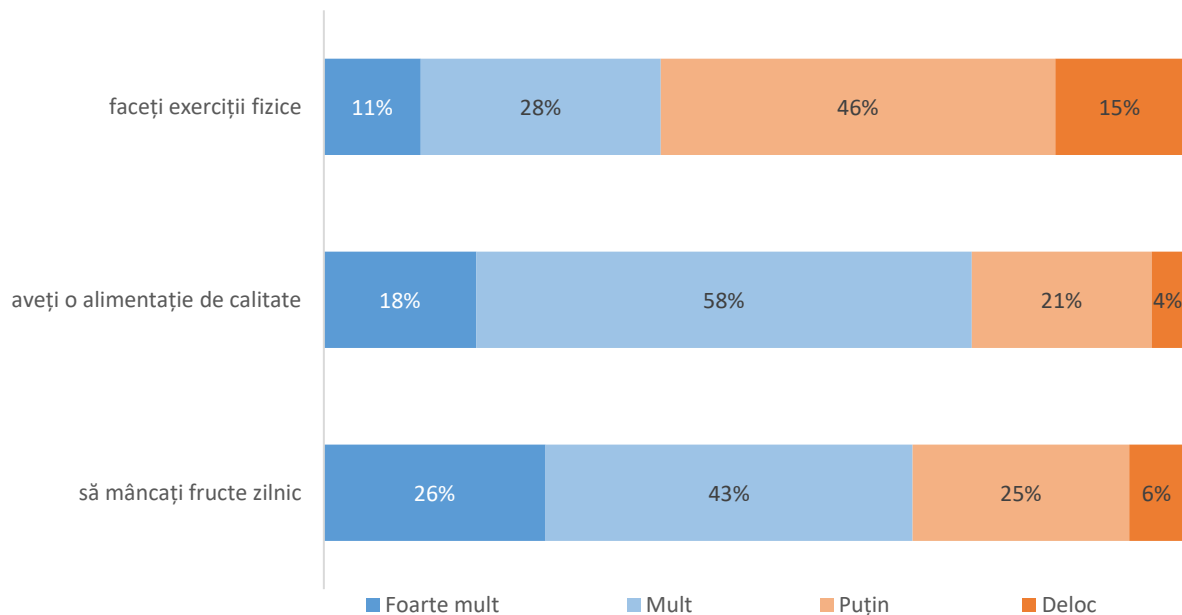
Graficul 44. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1103

Dvs. obișnuiți să petreceți timp în mediul online?
(internet, social media, alte activități decât muncă sau învățare, etc.)

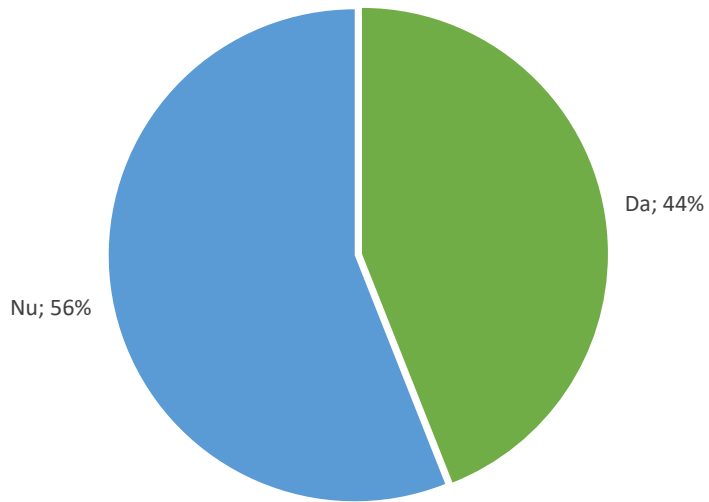
Graficul 45 Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1103

În general, în ce măsură sunteți preocupat să...?

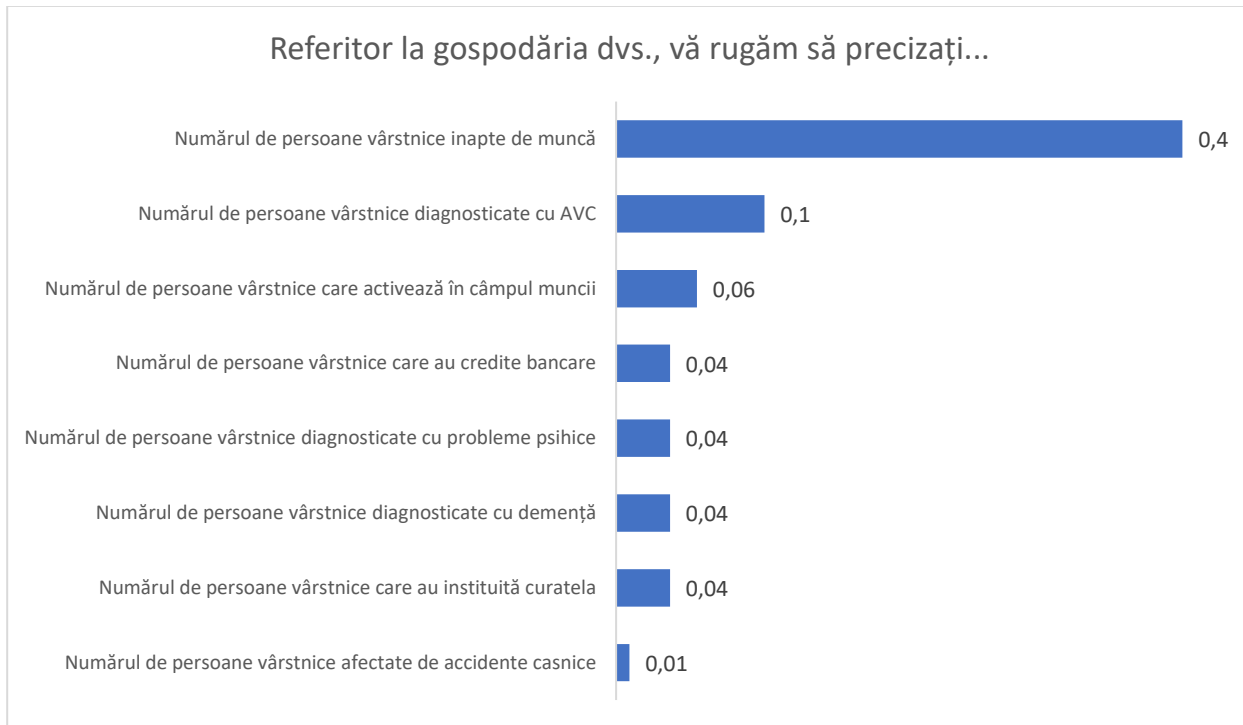
Graficul 46. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1103

În cazul în care ați avea nevoie, v-ați permite susținerea financiară a unui program de recuperare / reabilitare?

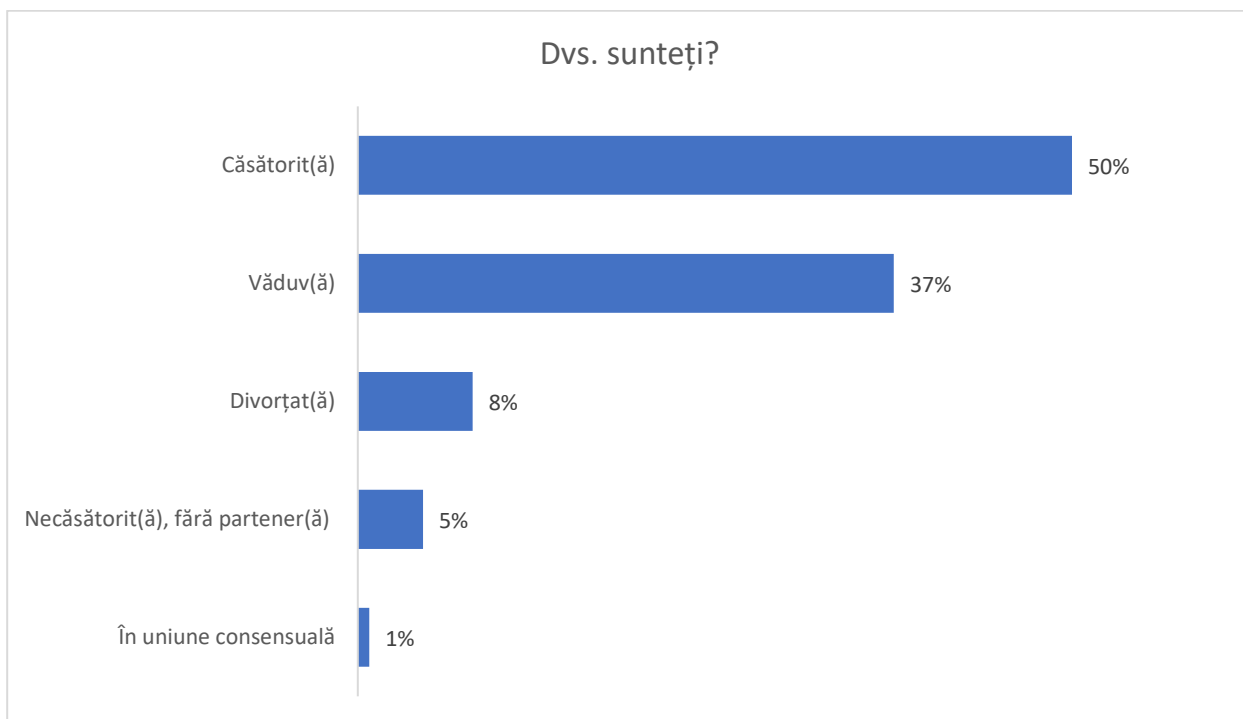

Graficul 47. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 724

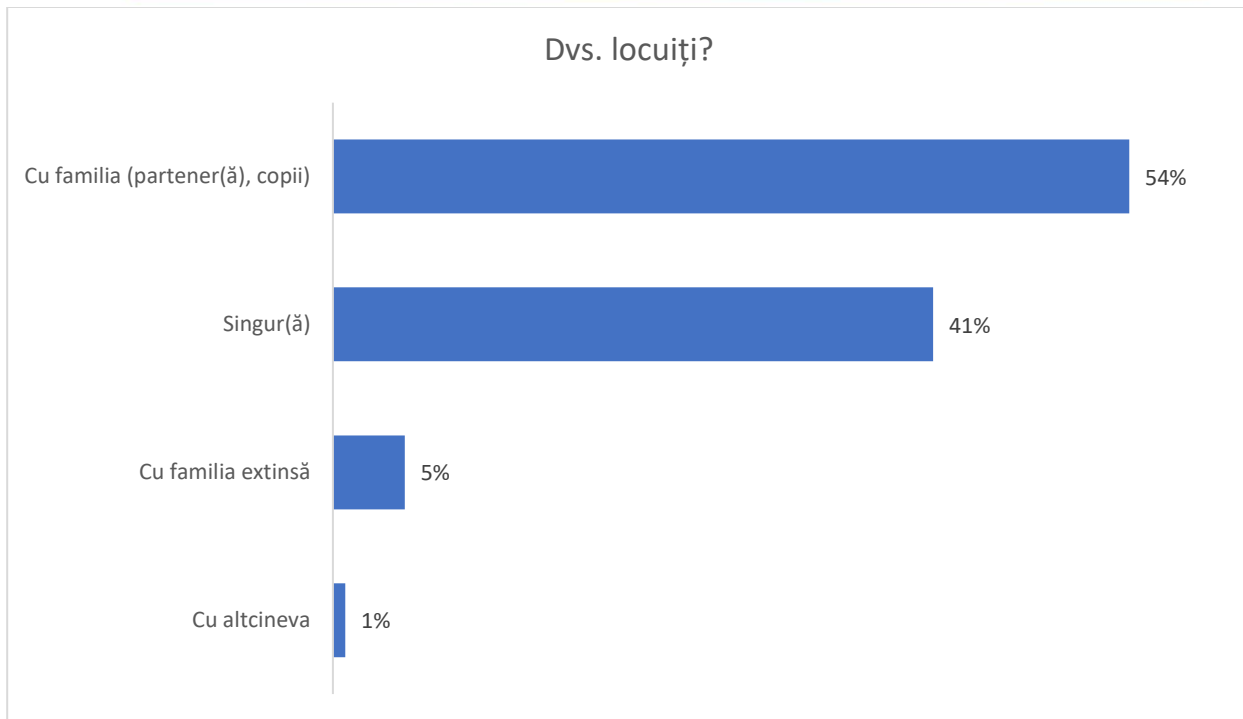
MODULUL PERSOANE VÂRSTNICE (grupa de vârstă 65+ ani)

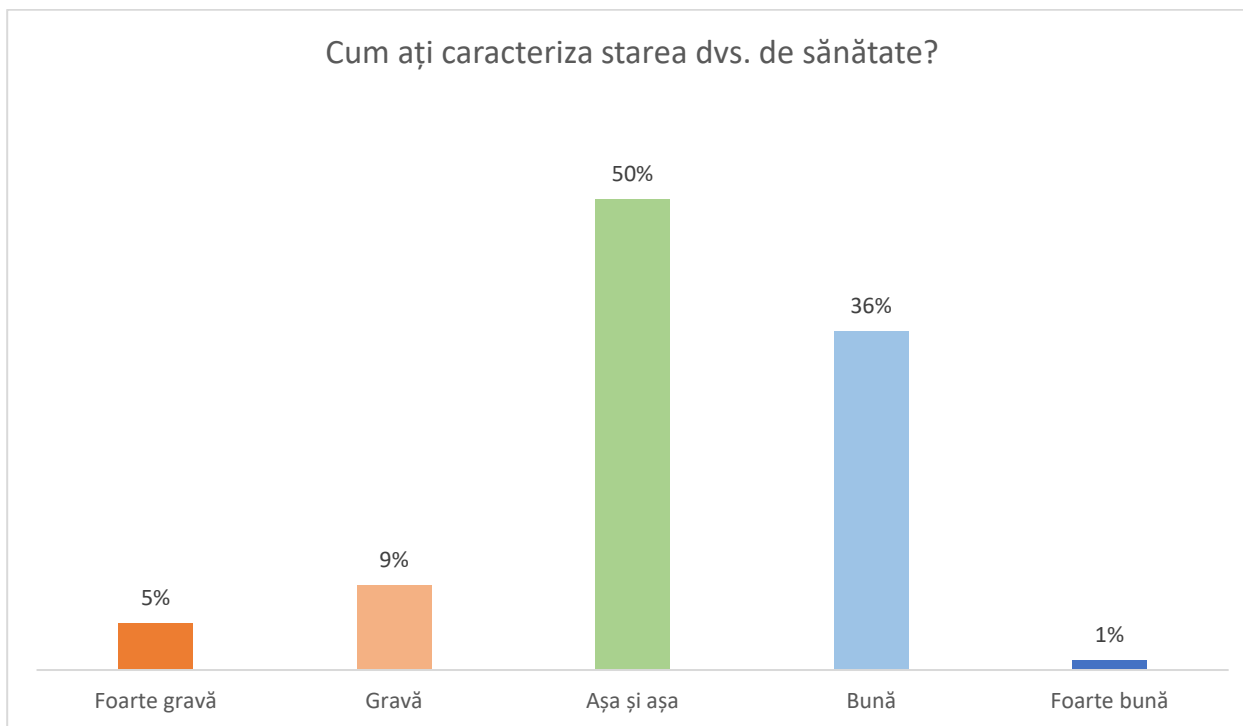
Graficul 48. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 380

Graficul 49. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 380

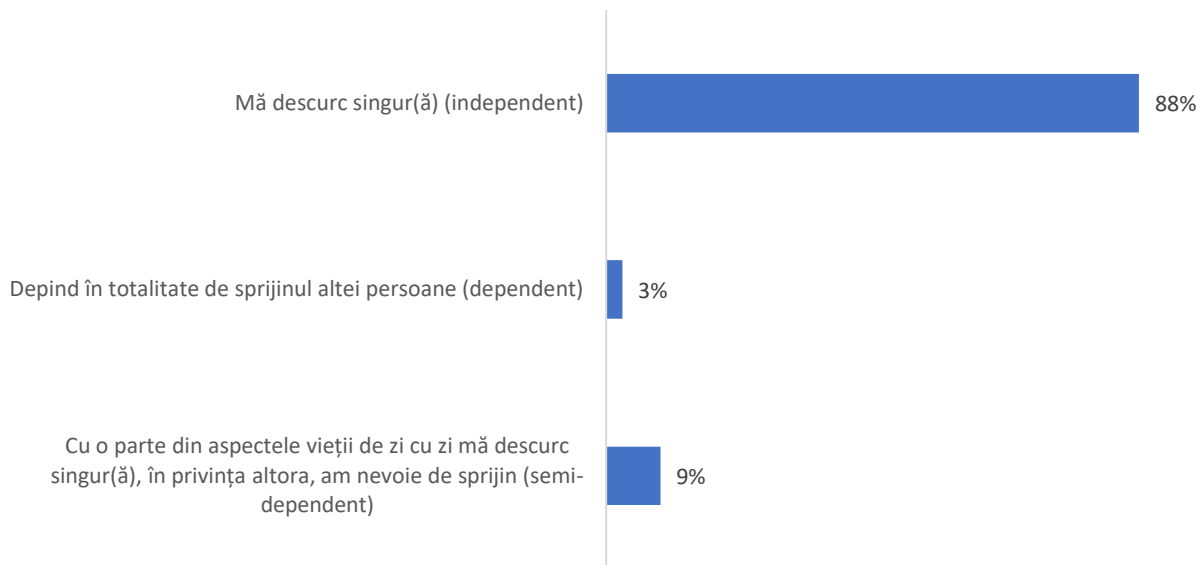

Graficul 50. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 380

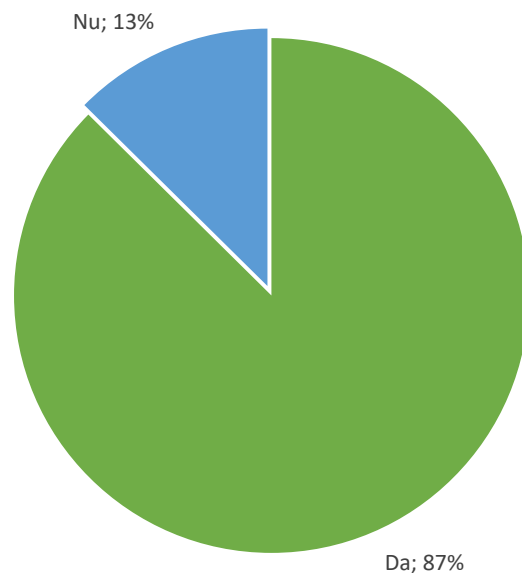
Graficul 51. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 380

În general, vă descurcați singur(ă), sau aveți nevoie de sprijinul altei persoane?

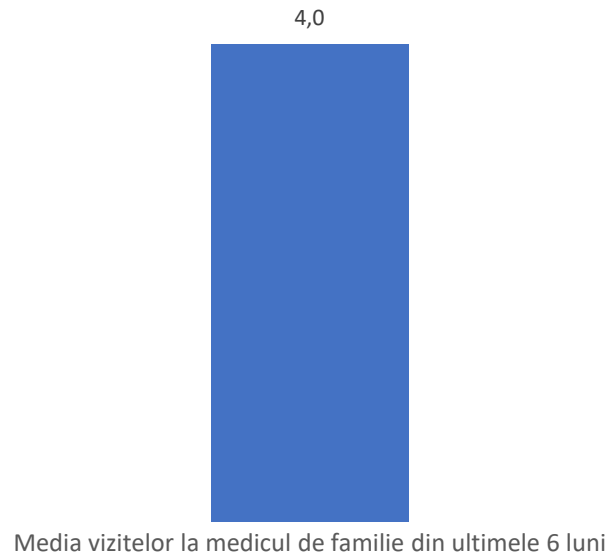
Graficul 52. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 380

În ultimele 6 luni, ați fost la medicul de familie?

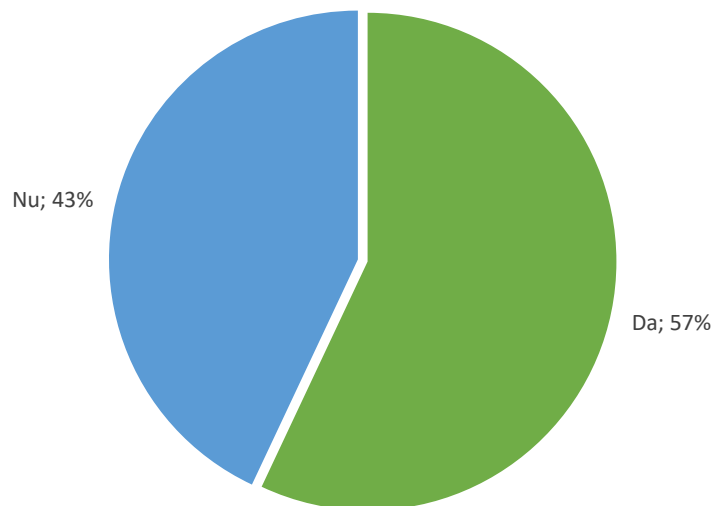
Graficul 53. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 380

De câte ori?

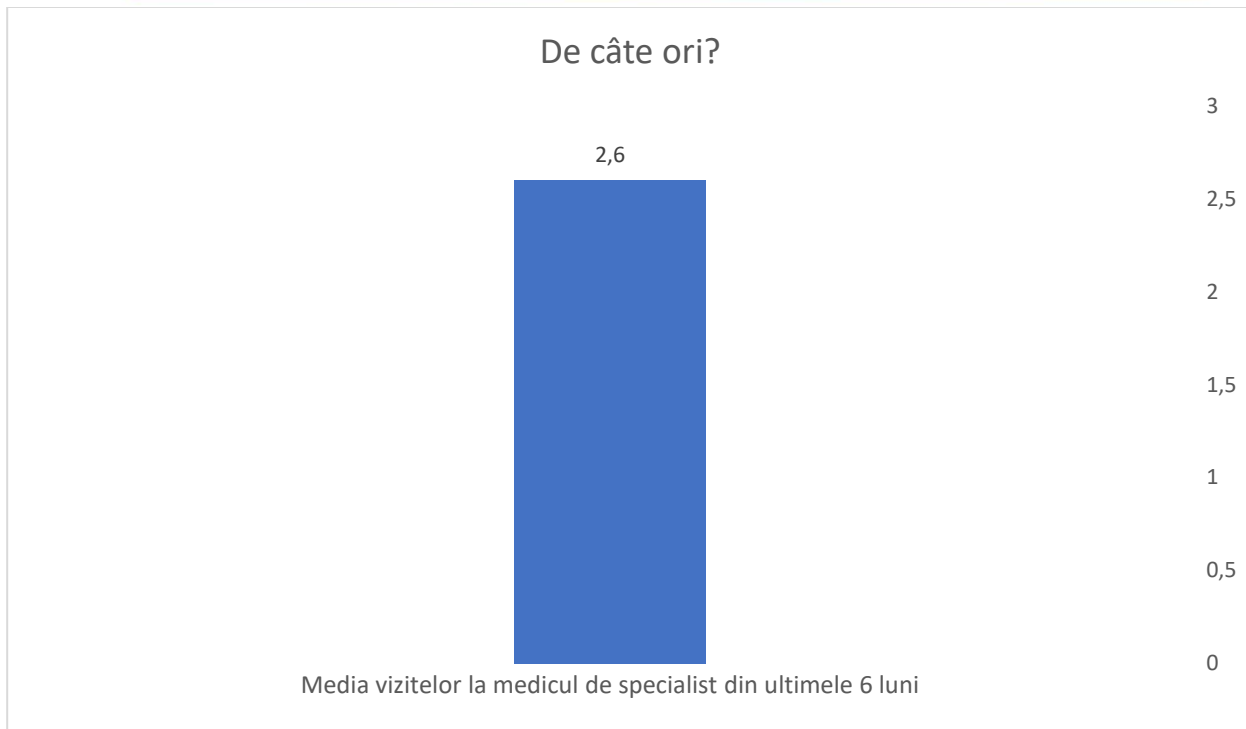

Graficul 54. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 334

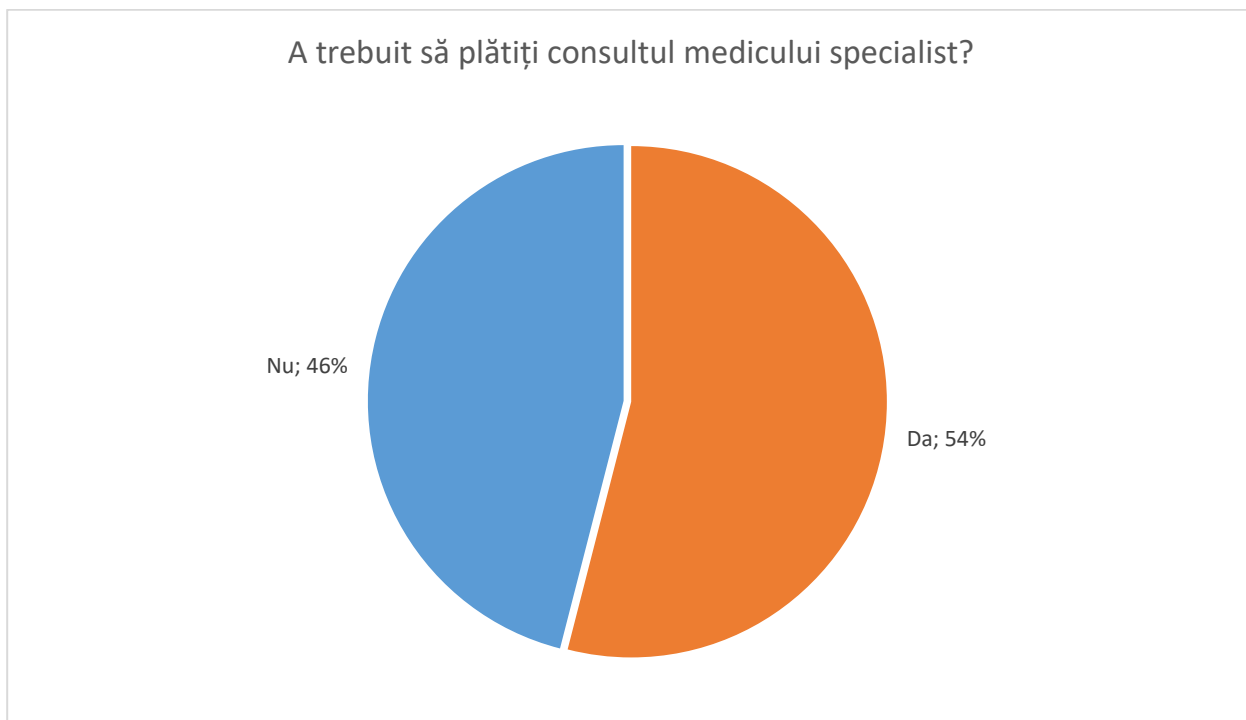
În ultimele 6 luni, ați fost la un medic specialist?

Graficul 55. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 380

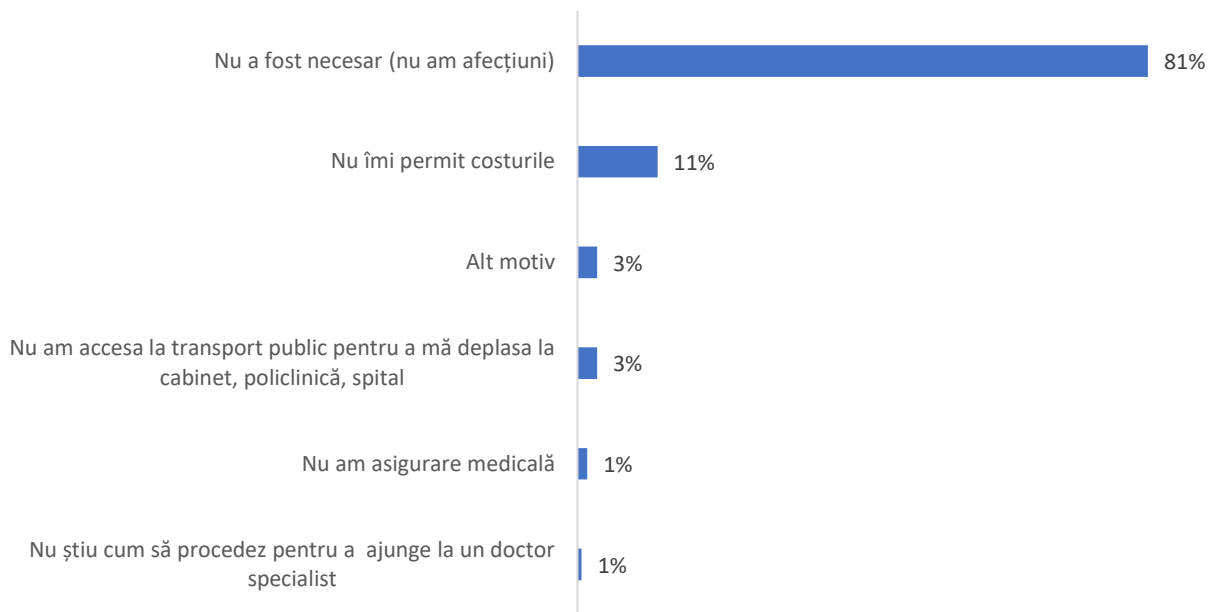

Graficul 56. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 218

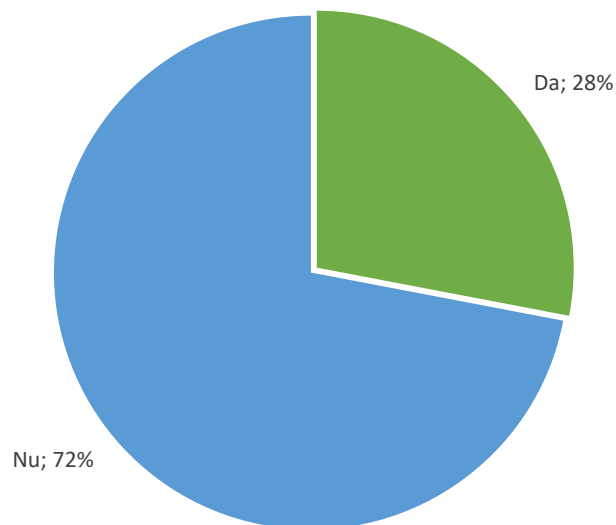
Graficul 57. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 218

Care este motivul pentru care NU ați fost la medicul specialist?

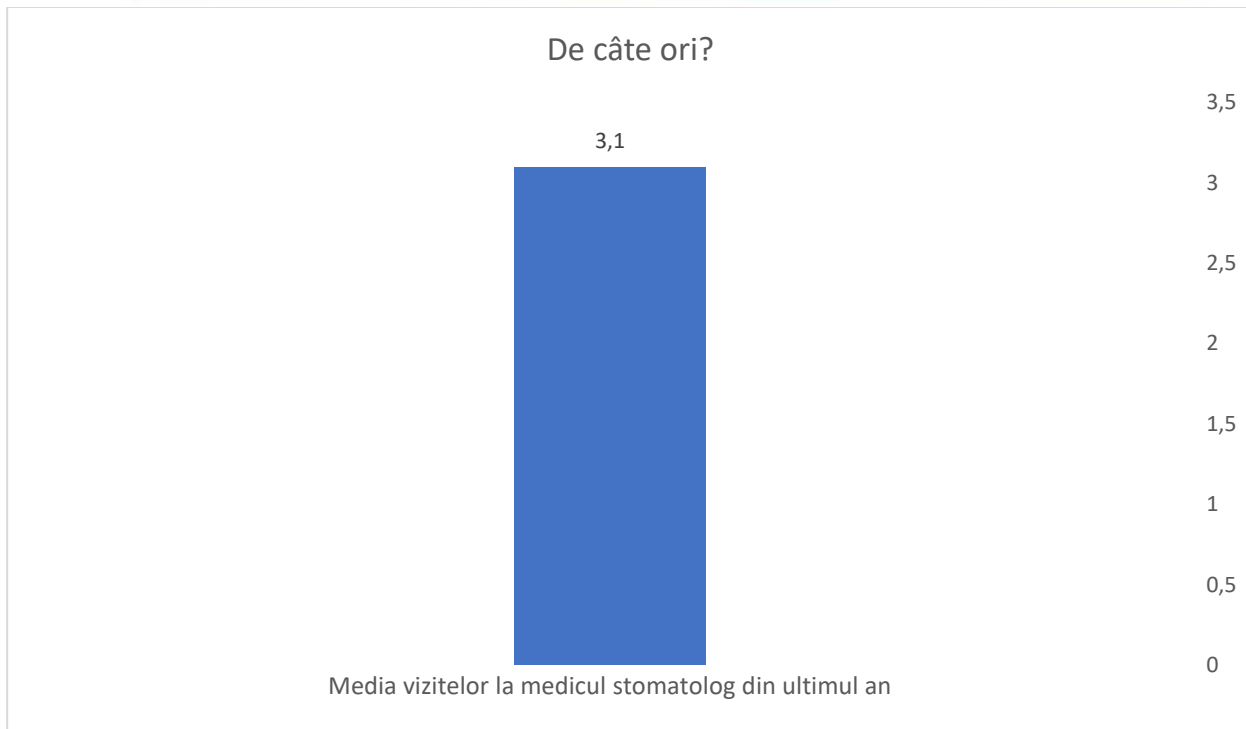

Graficul 58. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 162

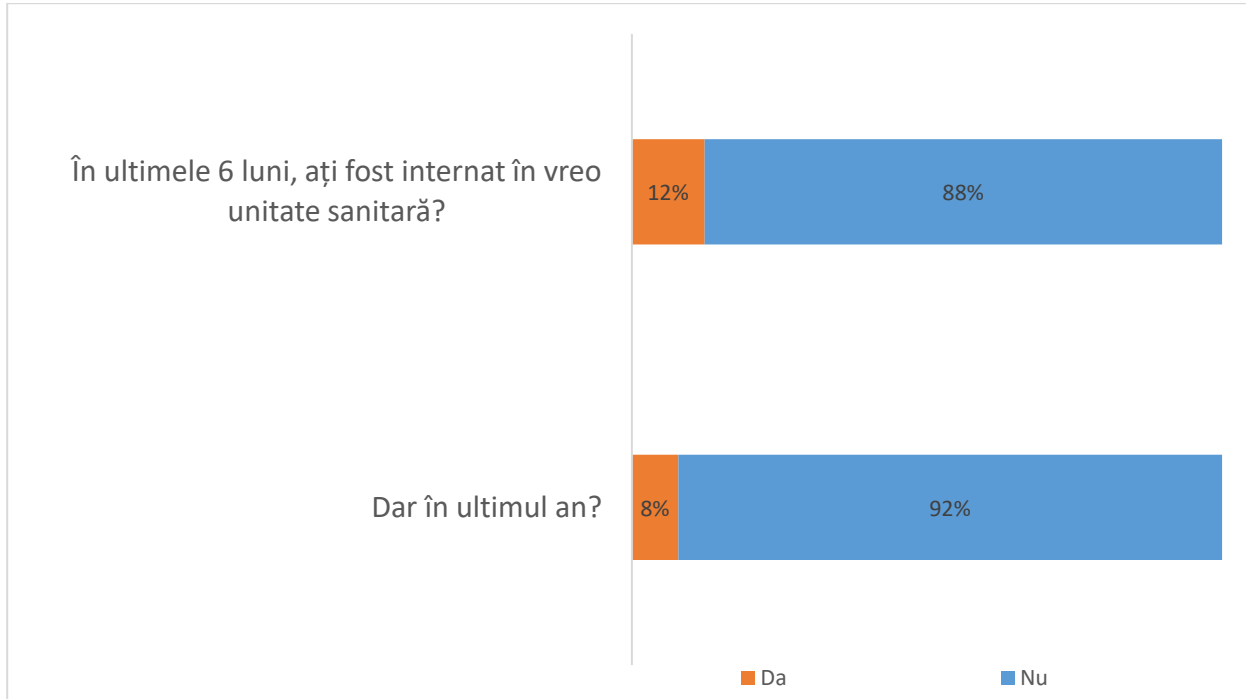
În ultimul an, ați fost la un medic stomatolog?

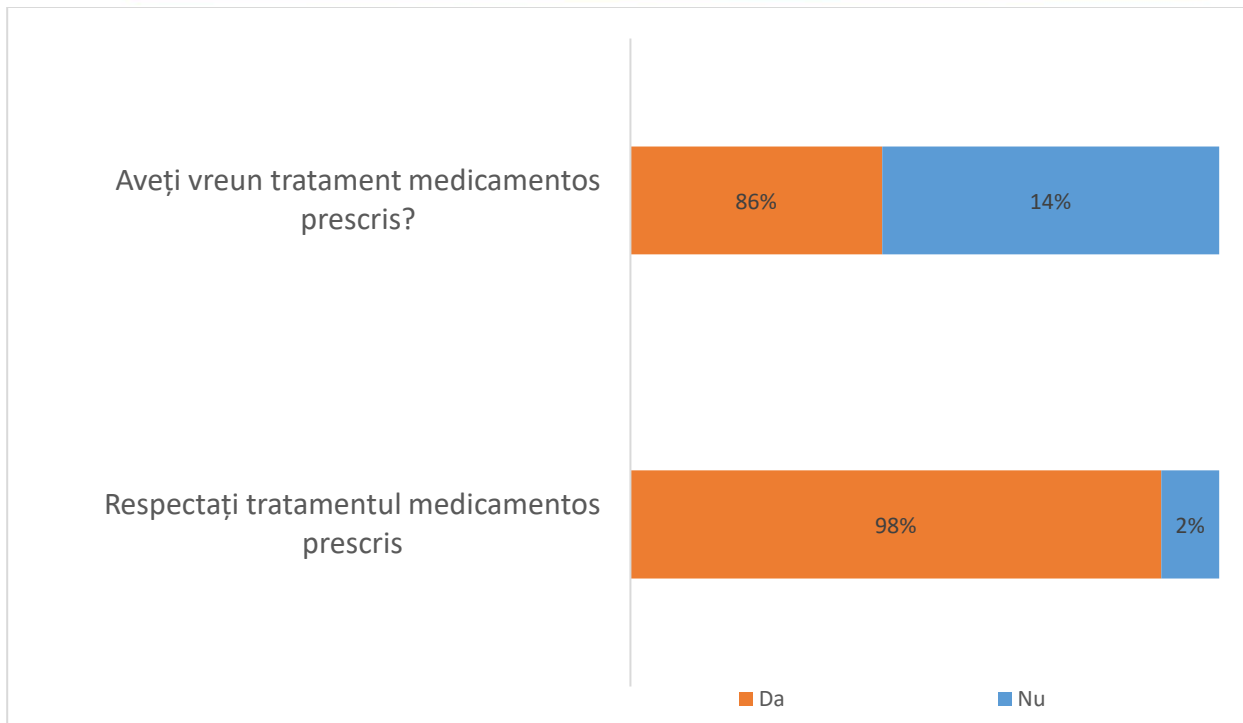
Graficul 59. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 380

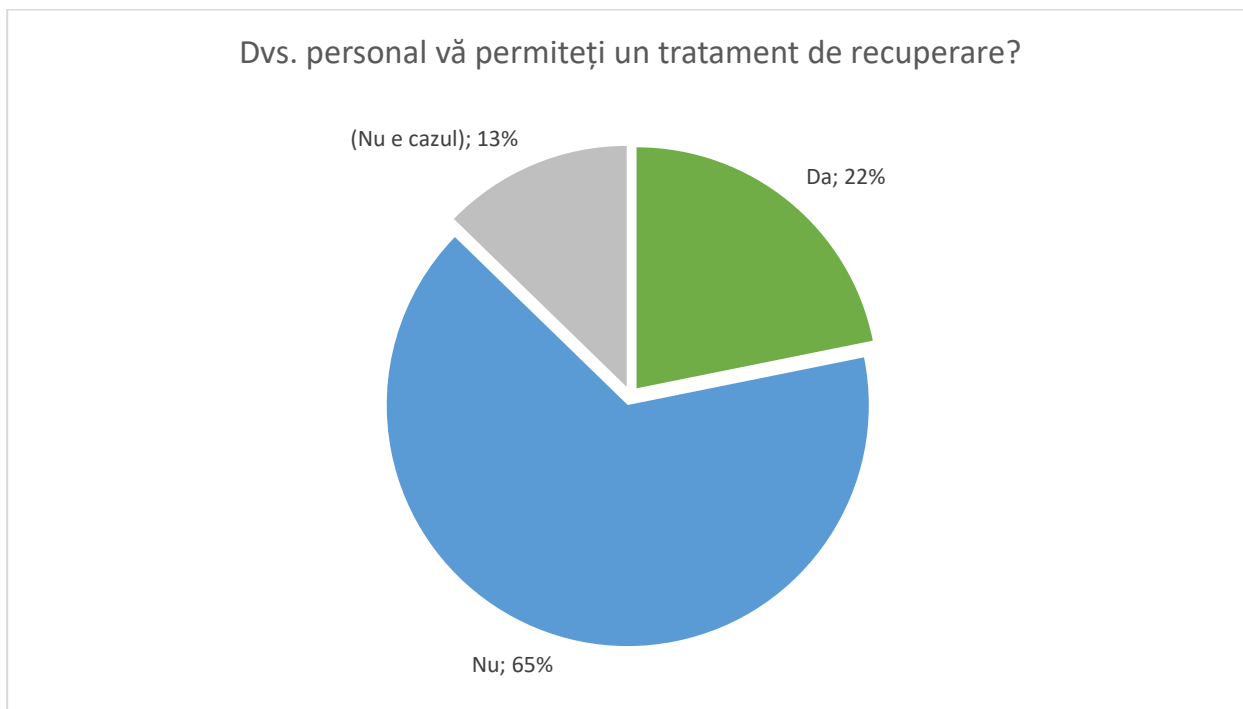
Graficul 60. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 306

Graficul 61. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 329 la 380

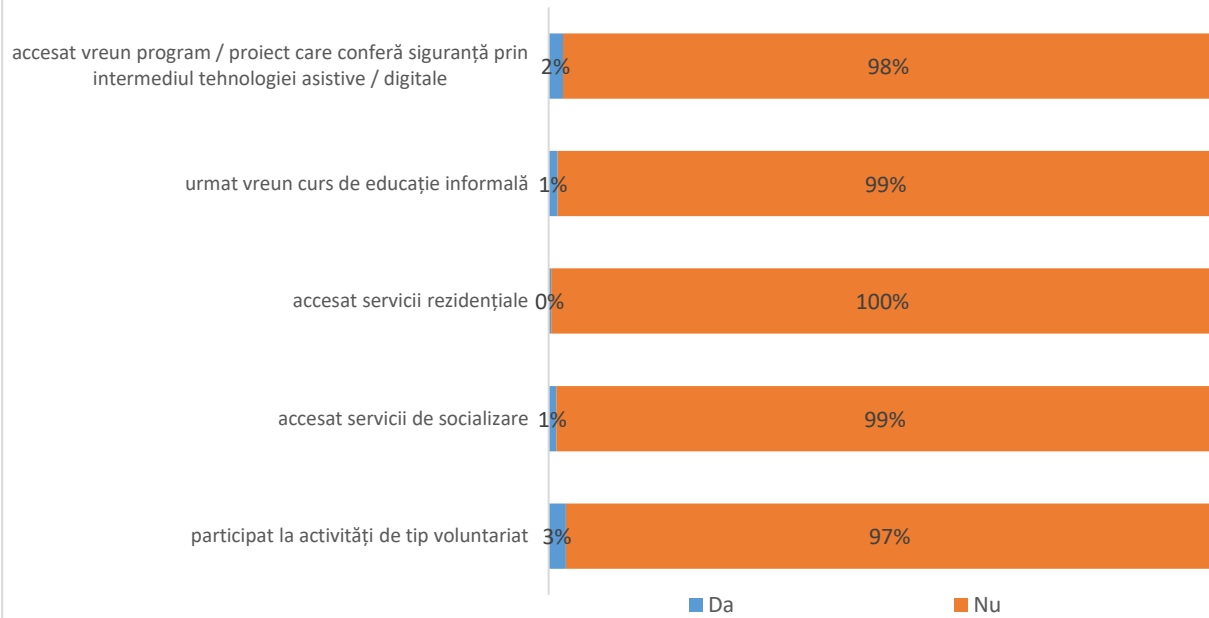

Graficul 62. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 329 la 380

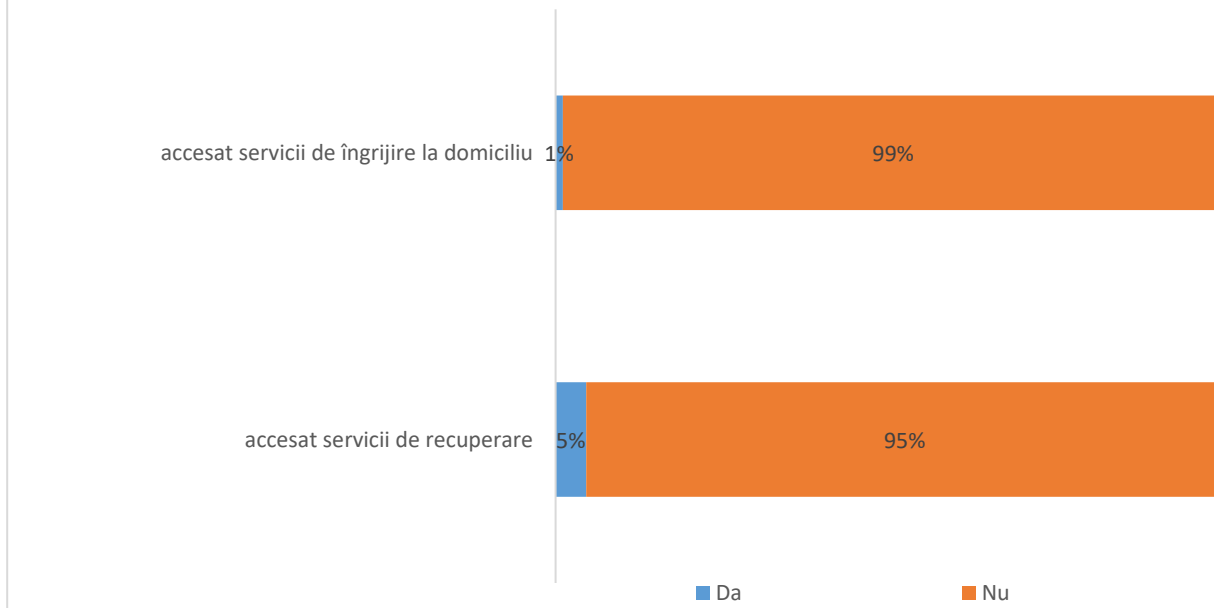
Graficul 63. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 380

În ultimul an de zile, dvs. personal ați...?

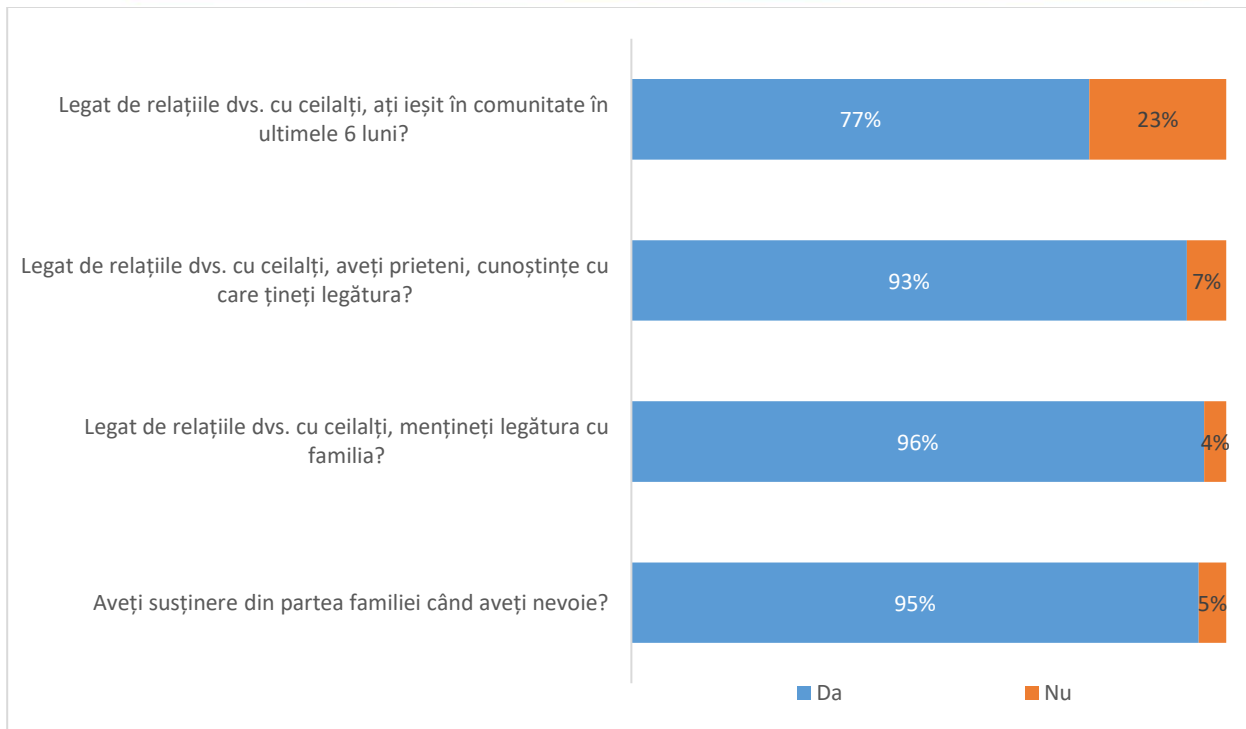

Graficul 64. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 366 la 380

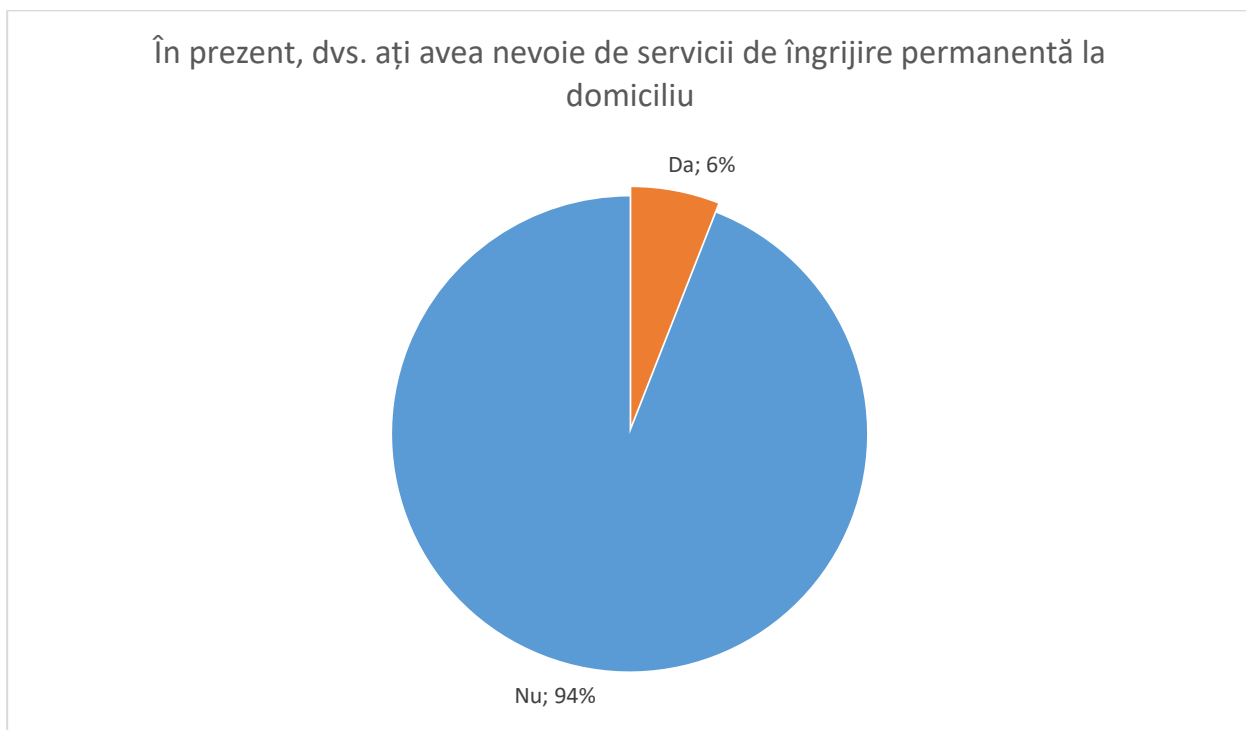
În ultimul an de zile, dvs. personal ați...?

Graficul 65. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 366 la 380

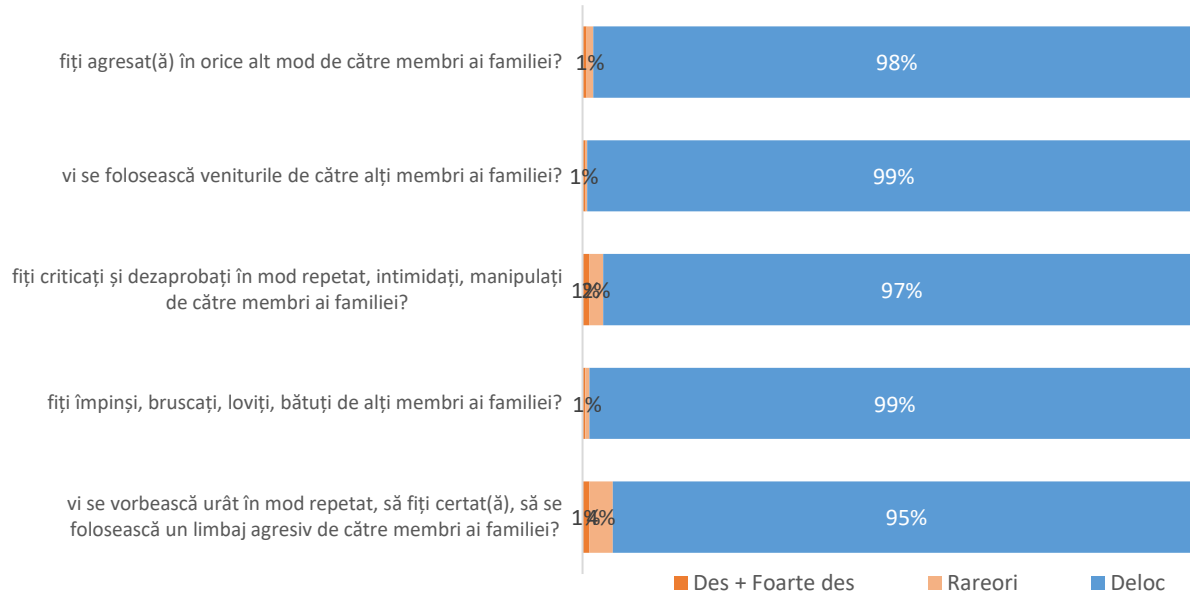

Graficul 66. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 366 la 380

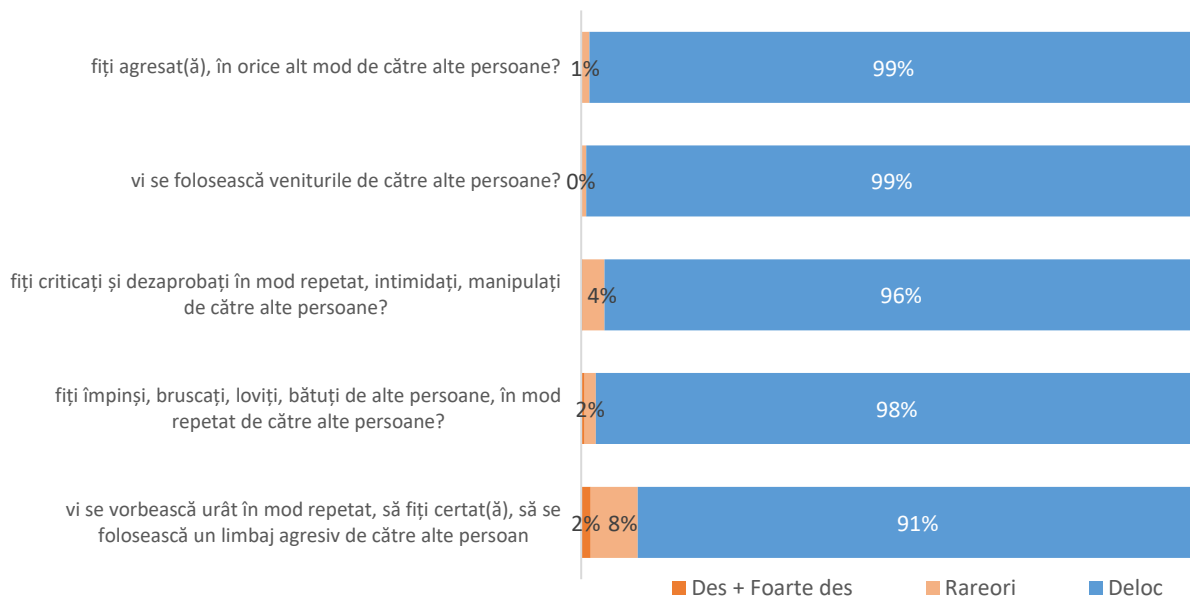
Graficul 67. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 366 la 380

Multe persoane vârstnice trec prin diverse greutăți în această perioadă a vieții.
Dvs. vi s-a întâmplat în ultimii 2 ani să...?

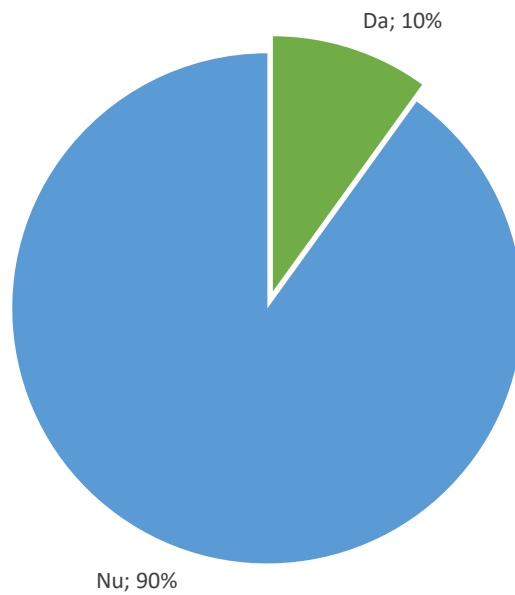
Graficul 68. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 380

Multe persoane vârstnice trec prin diverse greutăți în această perioadă a vieții.
Dvs. vi s-a întâmplat în ultimii 2 ani să...?

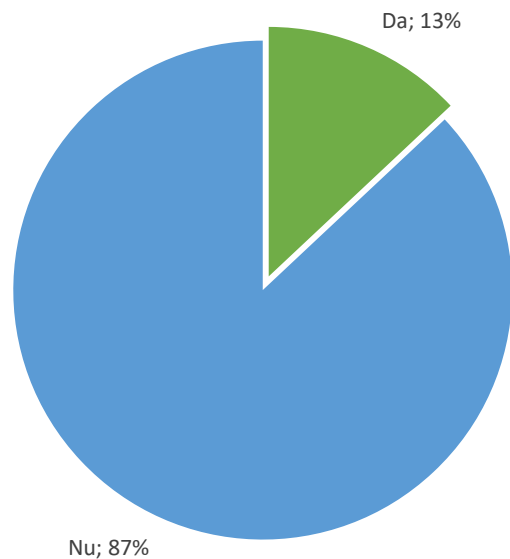
Graficul 69. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 380

Dvs. sunteți consumator / consumatoare de alcool?

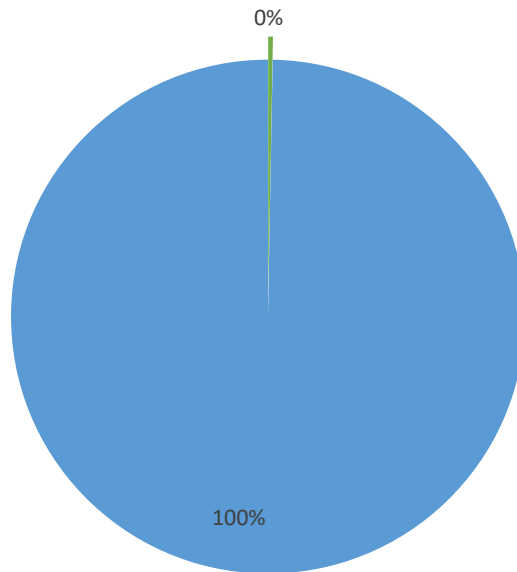
Graficul 70. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 380

Dvs. sunteți consumator / consumatoare de tutun?

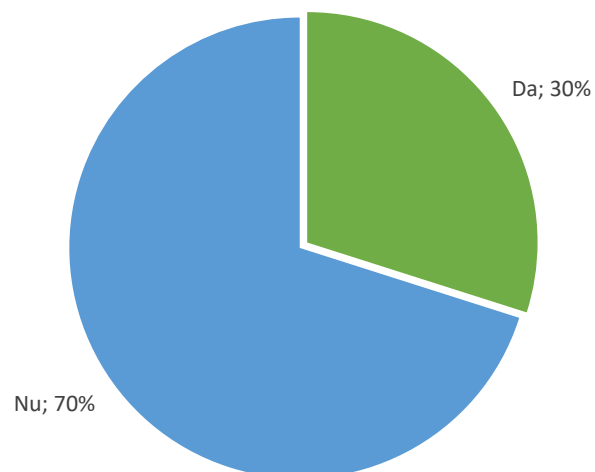
Graficul 71. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 380

Dvs obișnuiți să jucați jocuri de noroc?

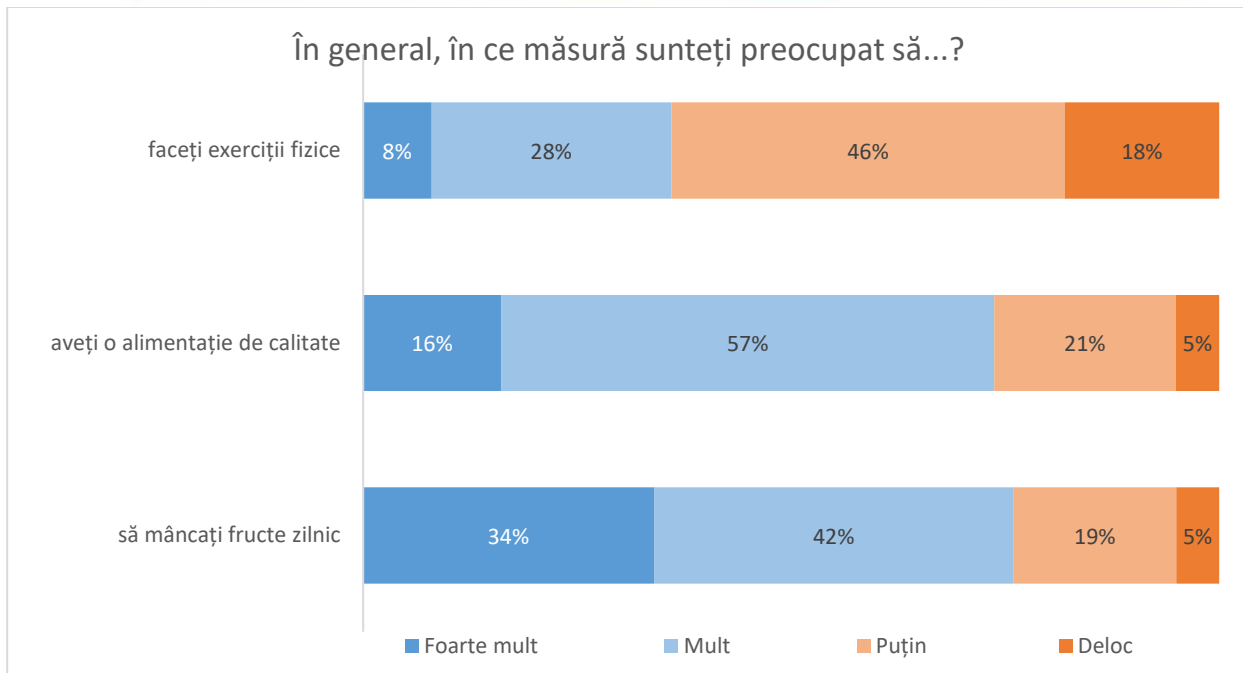

Graficul 72. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 380

Dvs. obișnuiți să petreceți timp în mediul online?
(internet, social media, alte activități decât muncă sau învățare, etc.)

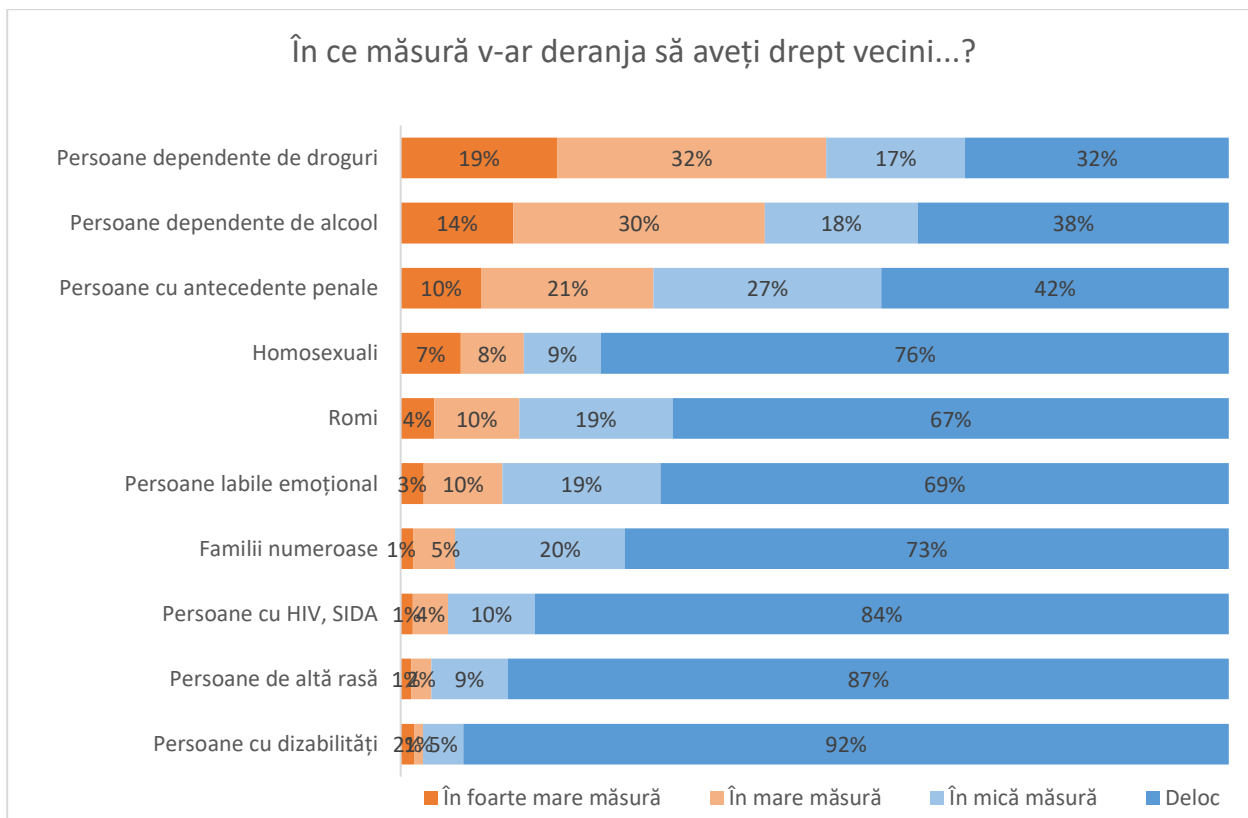

Graficul 73. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 380

Graficul 74. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 380

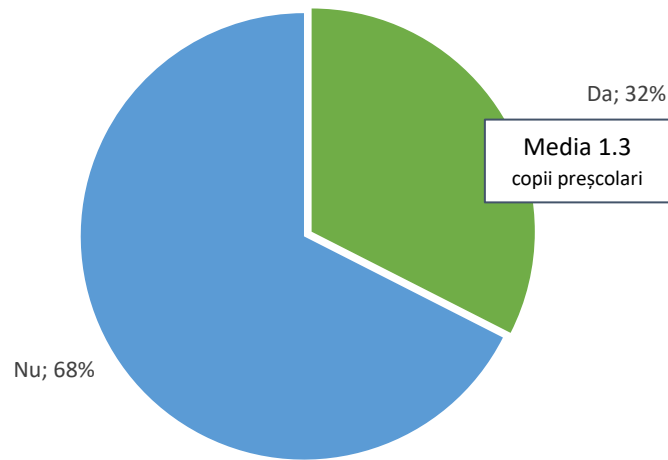
MODULUL TOLERANȚĂ

Graficul 75. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

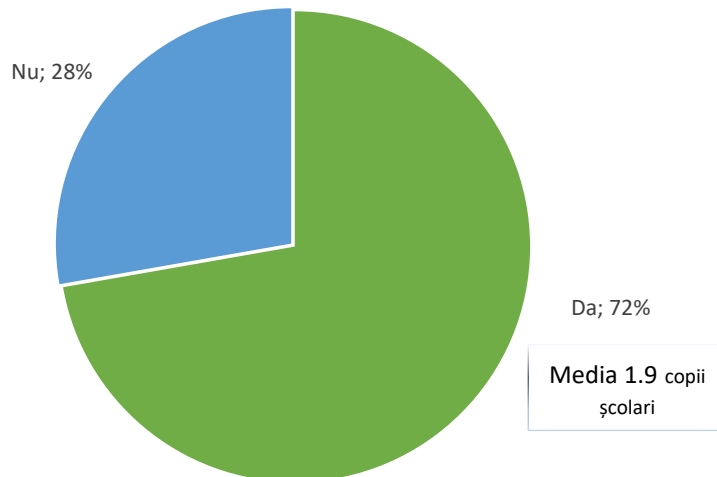
MODULUL ACCES LA EDUCAȚIE

Referitor la gospodăria dvs., vă rugăm să precizați dacă există... Copii înscriși în unitățile preșcolare (*creșă, grădiniță*)

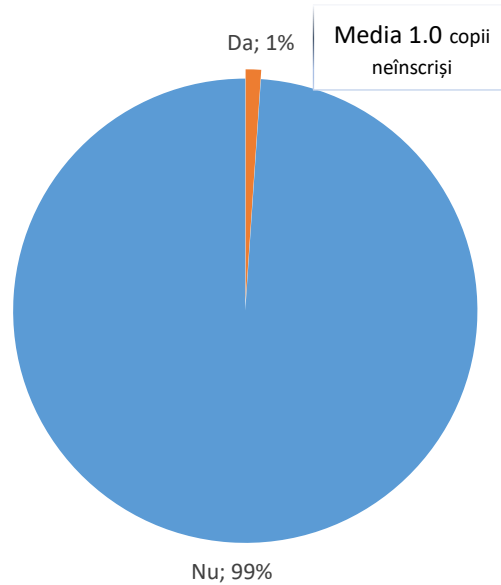
Graficul 76. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 195

Referitor la gospodăria dvs., vă rugăm să precizați dacă există ... Copii înscriși în unitățile școlare (*clasele 0-XII*)

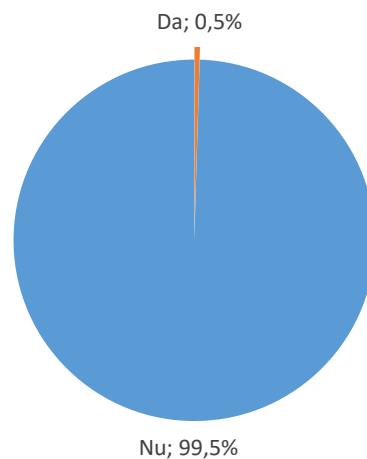
Graficul 77. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 195

Referitor la gospodăria dvs., vă rugăm să precizați dacă există... Copii între 3 și 6 ani care NU sunt înscriși la grădiniță

Graficul 78. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 195

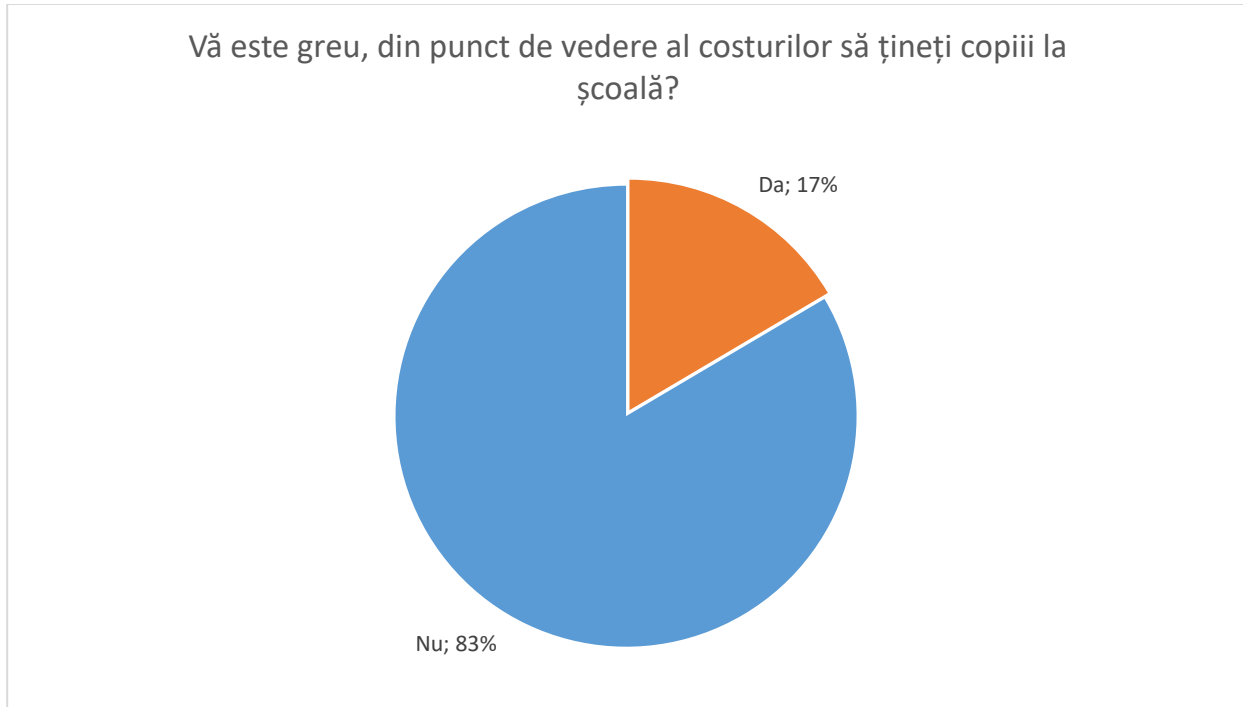
Referitor la gospodăria dvs., vă rugăm să precizați dacă există ... Copii peste 6 ani care NU sunt înscriși la școală (clasele 0-XII)

Graficul 79. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 195

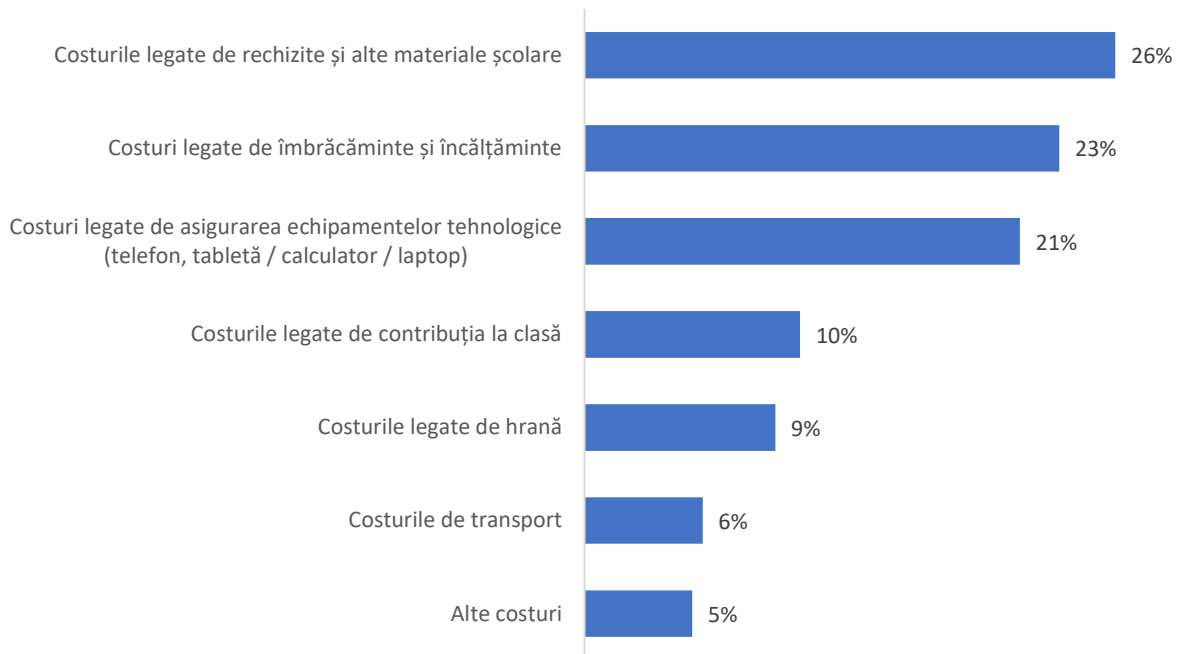
Referitor la gospodăria dvs., vă rugăm să precizați dacă există ...	n	NU
Copii care au abandonat școala	243	100%
Copii exmatriculați	243	100%
Copii fără certificate de naștere	16	100%

Copii fără acte de identitate (*carte de identitate sau buletin în cazul minorilor de 14 - 18 ani*) 7 86%

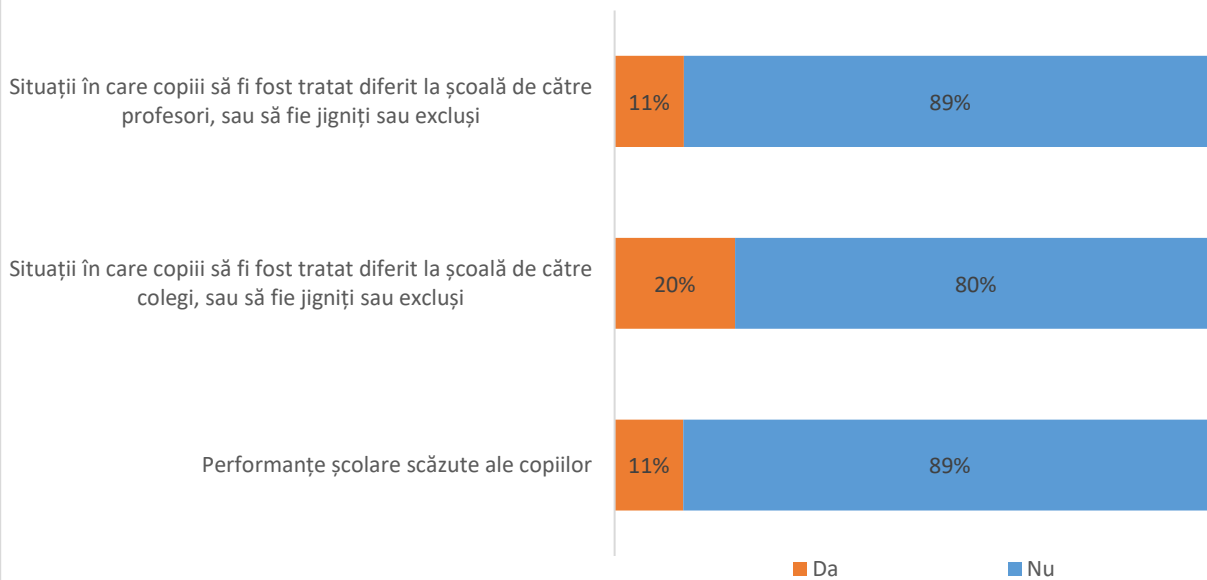
Graficul 80. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 140

Care sunt principalele dificultăți materiale?

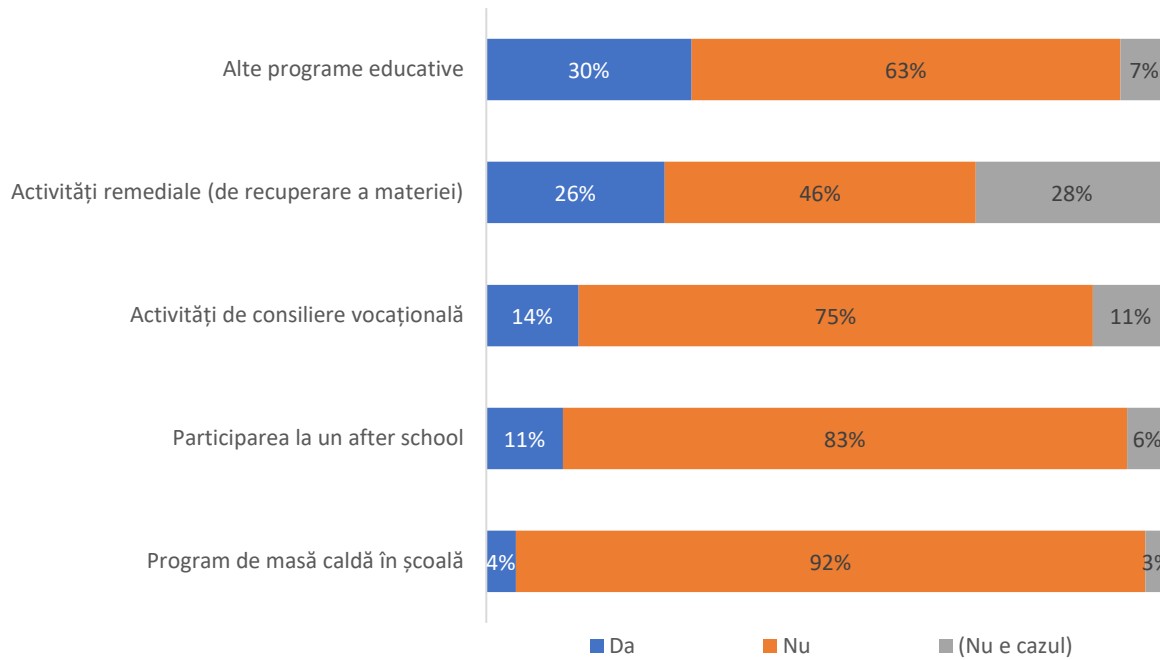
Graficul 81. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 68; răspuns multiplu

În ceea ce privește mediul educațional, v-ați confruntat cu următoarele situații?

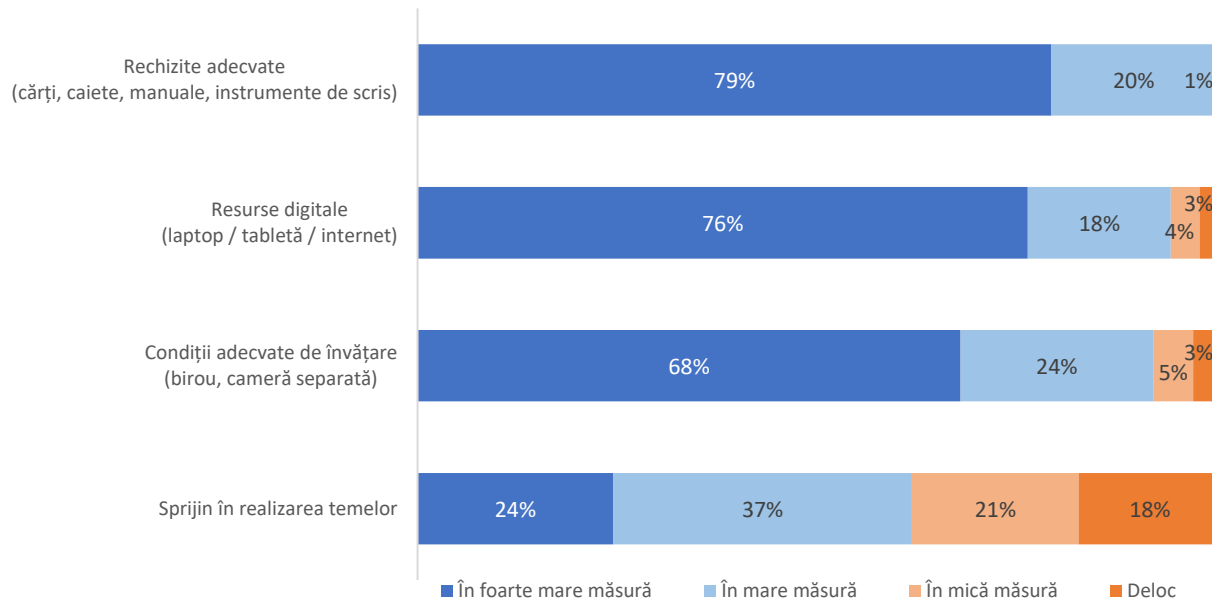
Graficul 82. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 140

La școală, copiii dvs. beneficiază de...?

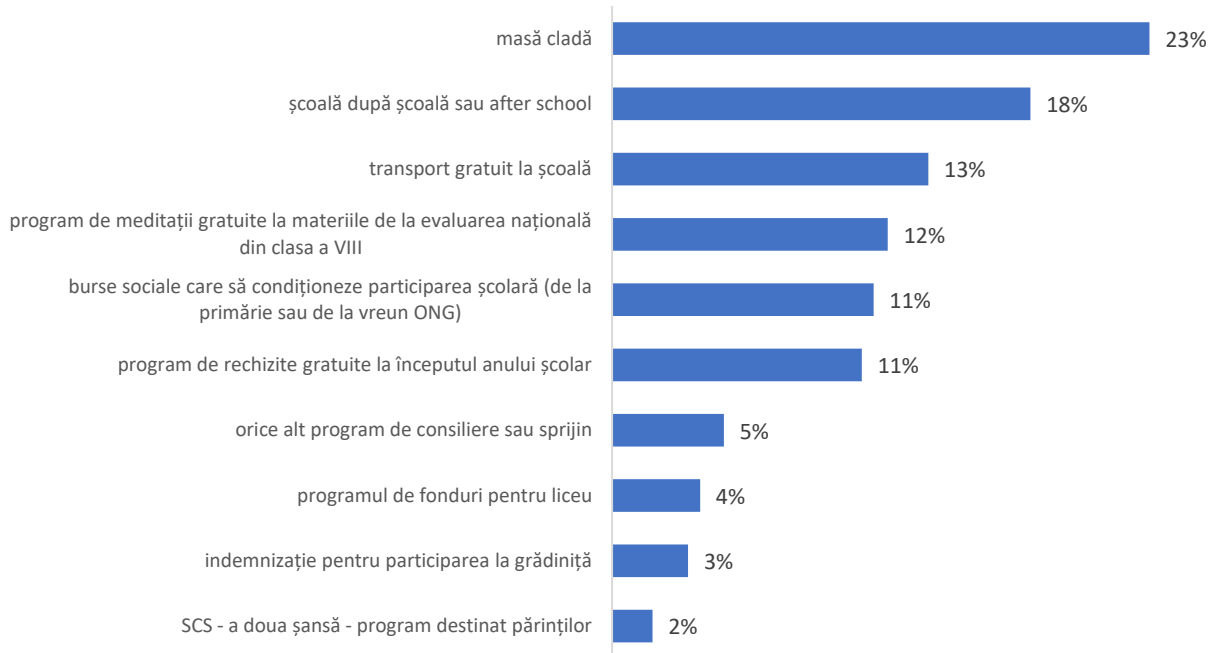
Graficul 83. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 140

Acasă, în ce măsură copiii dvs beneficiază de...?

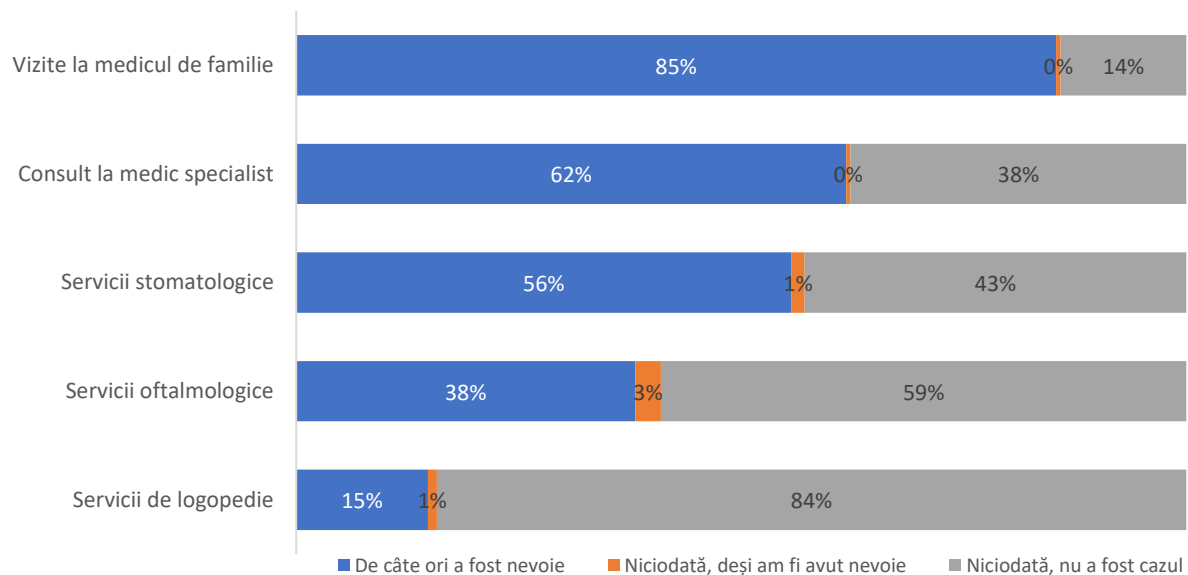
Graficul 84. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 140

Pe care dintre următoarele măsuri / programe le considerați cel mai utile pentru familiile vulnerabile

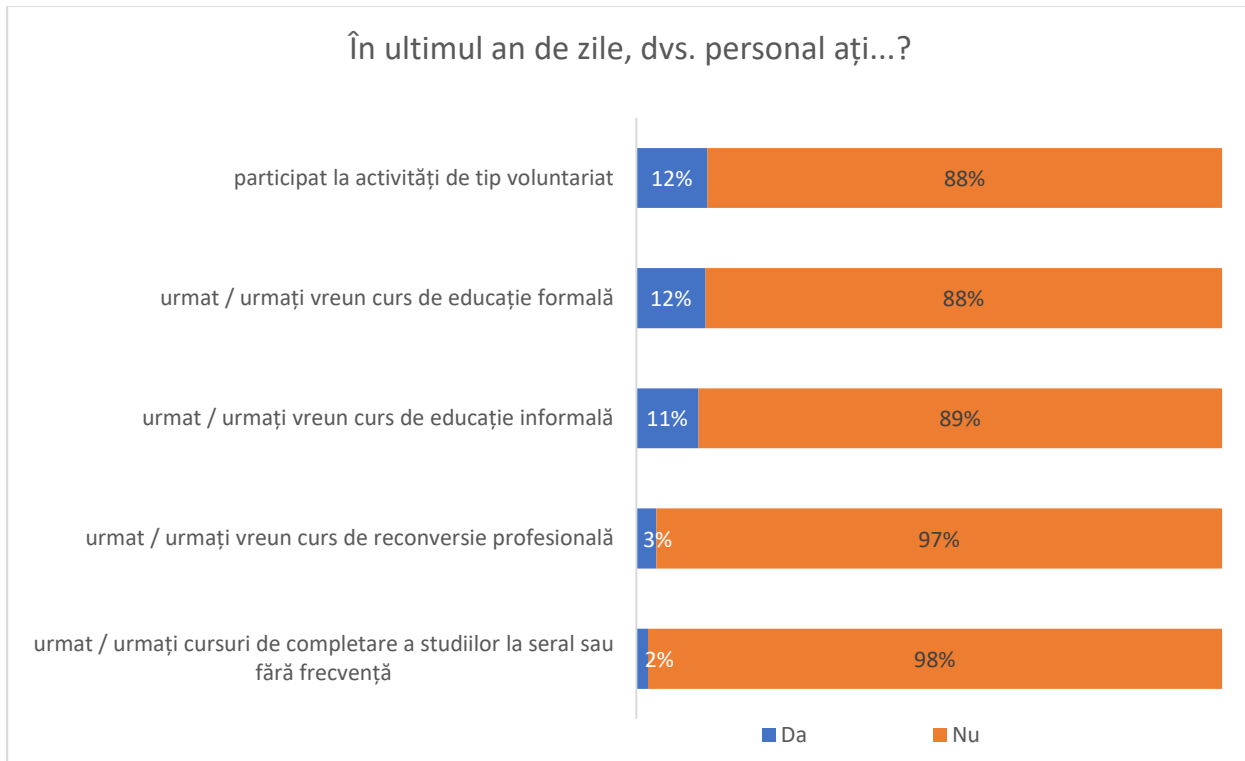
Graficul 85. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 679; răspuns multiplu

În ultimul an, cât de des au beneficiat copiii dvs. de următoarele servicii...?

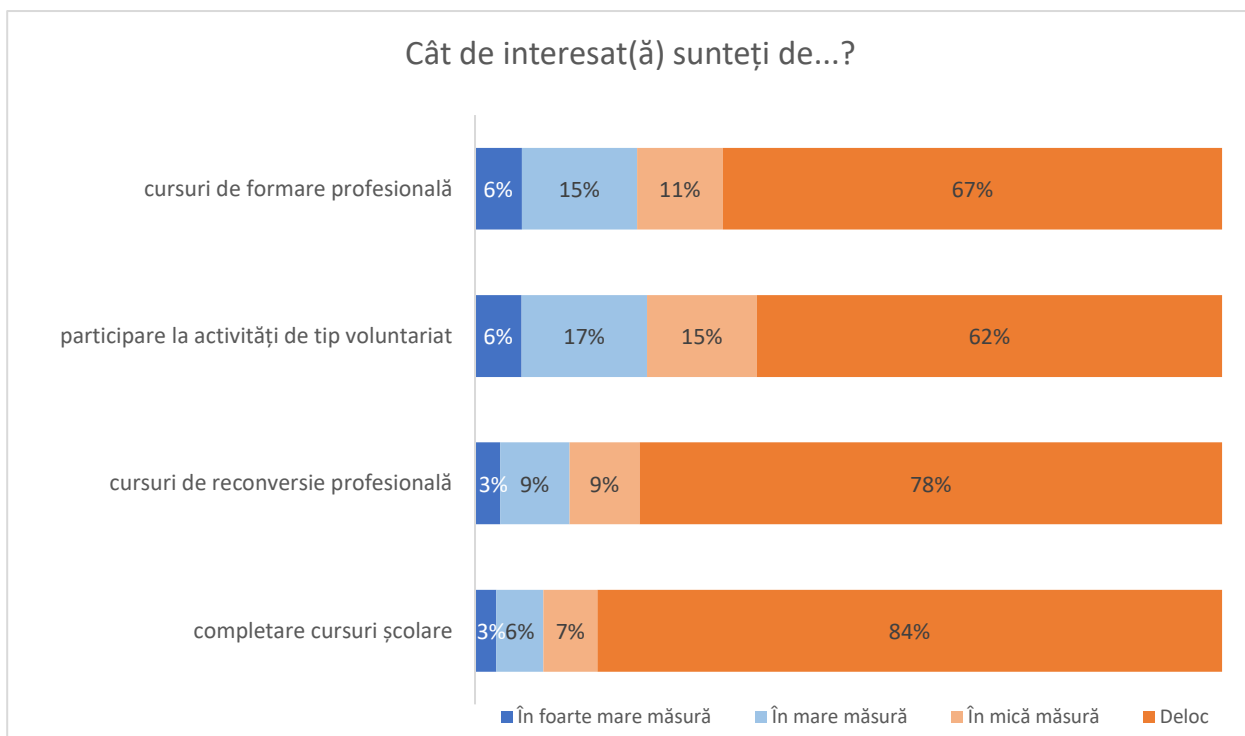

Graficul 86. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 195

MODULUL ACCES LA FORMARE PE TOATĂ DURATA VIEȚII

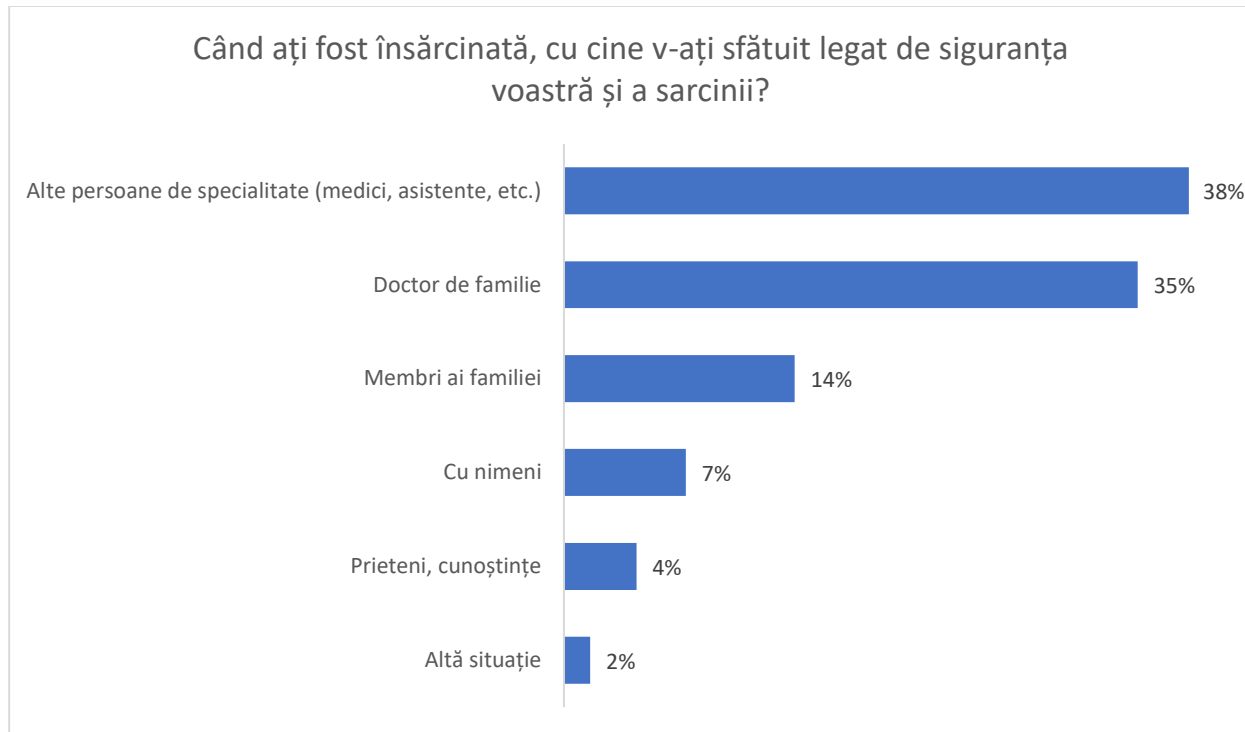

Graficul 87. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

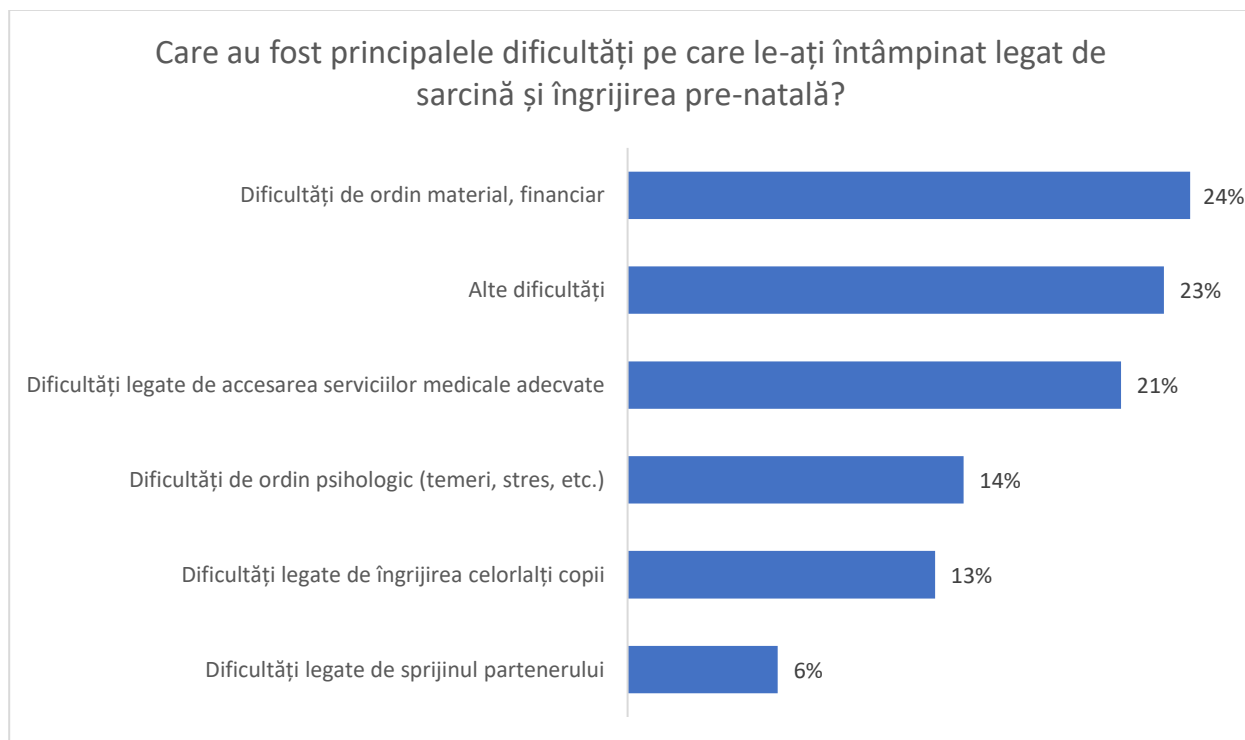

Graficul 88. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

MODULUL MAME CU COPII 0-3 ANI

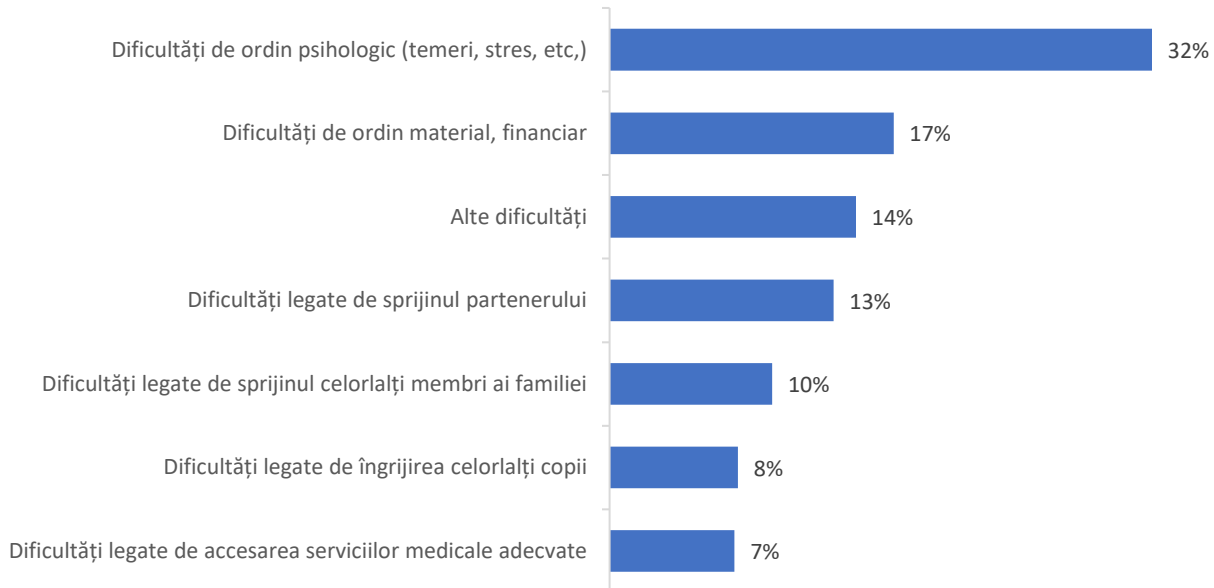

Graficul 89. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 49; răspuns multiplu

Graficul 90. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 34; răspuns multiplu

Care au fost principalele dificultăți pe care le-ați întâmpinat legat de perioada post-natală?

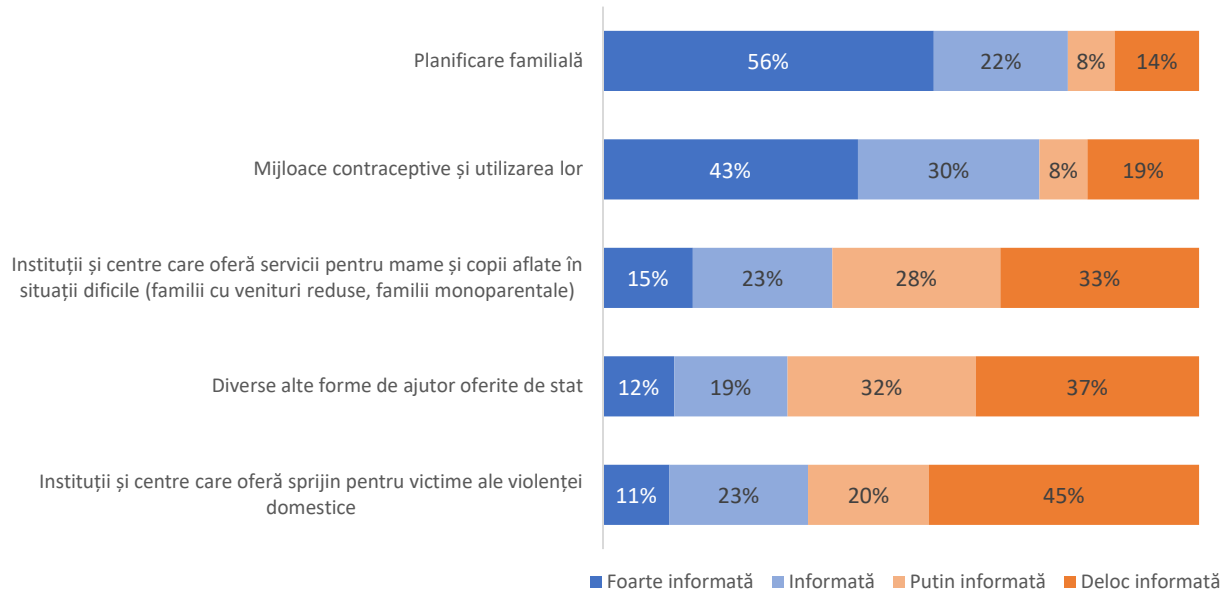
Graficul 91. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 33; răspuns multiplu

În ultimul an, de câte ori ați vizitat medicul pediatru?

Graficul 92. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 30;

În general, cât de informată vă considerați cu privire la următoarele teme...?

Graficul 93. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 26

MODULUL COPII CU DIZABILITĂȚI (Au fost identificate 8 cazuri)

Tip d handicap dizabilitate	Are certificat de handicap / CES?	Are grad de handicap / dizabilitate are?	Frecventează sau centre de reabilitare / recuperare?	Cine este reprezentantul legal al minorului?	Este sau nu integrat în învățământul de masă?	Frecventează sau nu centru de servicii sociale?	Necesită îngrijire permanentă la domiciliu?	A abandonat școala sau nu?	Este în risc de abandon?	A utilizat sau nu servicii stomatologice în ultimul an?	A utilizat sau nu servicii de psihiatrie pediatrică în ultimul an?	Handicapului propriu	Handicapului altui membru al	În ultimul an, s-a confruntat la școală cu atitudini de bullying, din cauza...	În ultimele 12 luni, din cauza dizabilității sau a problemelor de sănătate pe care le are, în ce măsură s-a simțit discriminat sau hărțuit atunci când a apelat la un serviciu medical?	S-a confruntat în ultimul an cu dificultăți de accesare a diverselor instituții datorită lipsei accesibilității acestora pentru persoanele cu handicap?	Școli	Instituții publice	Instituții de cultură
Boli cronice*	Da	Grav, cu asistent personal	Da	(Nu e cazul)	Da	Nu	(Nu e cazul)	Nu	Nu	Nu	(Nu e cazul)	Nu	(Nu e cazul)	(Refuz)	(Nu e cazul)	Nu	Nu		
CES	Da	Grav	Da	Un membru al familiei	Da	Da	Da	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	Nu	Nu e cazul**	(Nu e cazul)	Nu	Nu		
Boli rare	Da	Accentuat	Nu	Un membru al familiei	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	În mică măsură	(Nu e cazul)	Nu	Nu		
Boli rare	Da	Grav	Nu	Un membru al familiei	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Da	(Nu e cazul)	Nu	(Nu e cazul)	(Nu știu)	(Nu e cazul)	Nu	Nu		

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

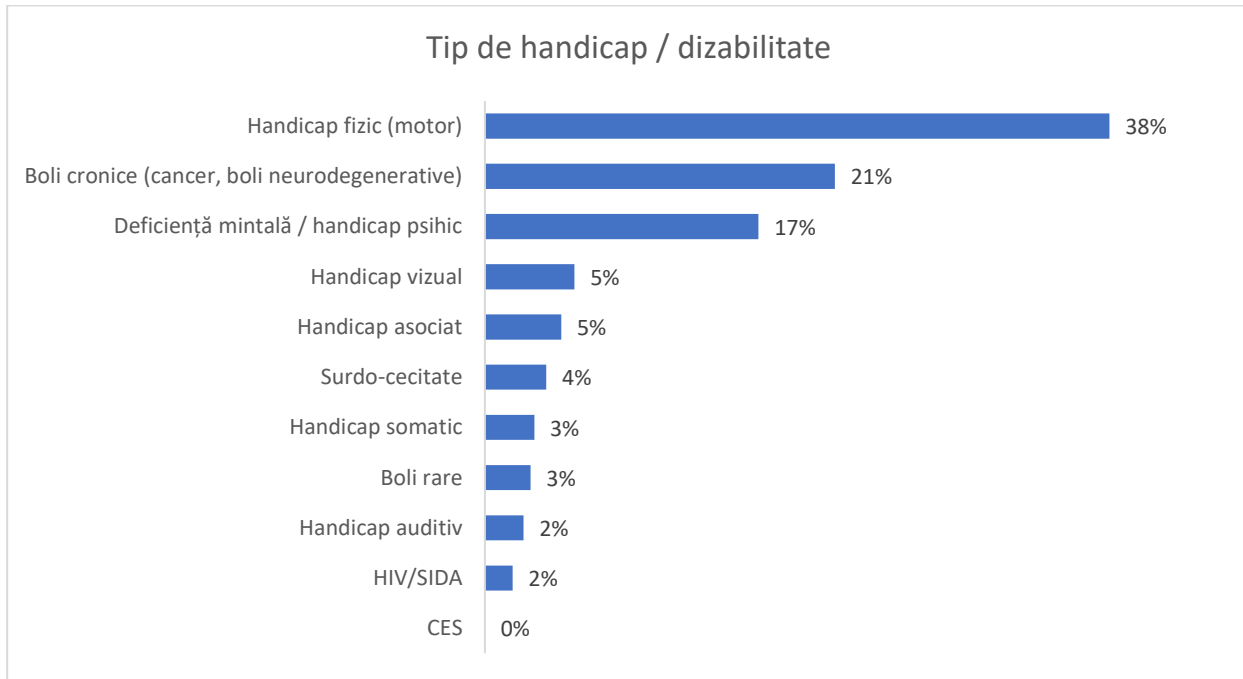
Handicap asociat	Da	Grav, cu asistent personal	Da	Un membru al familiei	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	Deloc	Nu	Nu	Nu
Deficiență mintală handicap psihic	Da	Mediu	Nu	Un membru al familiei	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu e cazul**	Nu	Nu	Nu
Handicap auditiv	Da	Grav, cu asistent personal	Da	Un membru al familiei	Da	Da	Da	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	Nu	Deloc	Nu	Nu	Nu
Handicap fizic (motor)	Da	Accentuat	Nu	(Nu e cazul)	Nu	Nu	(Nu e cazul)	Nu	Nu	Da	(Nu e cazul)	Nu	Nu	Deloc	Nu	Nu	Nu

*(cancer, boli neuro-degenerative)

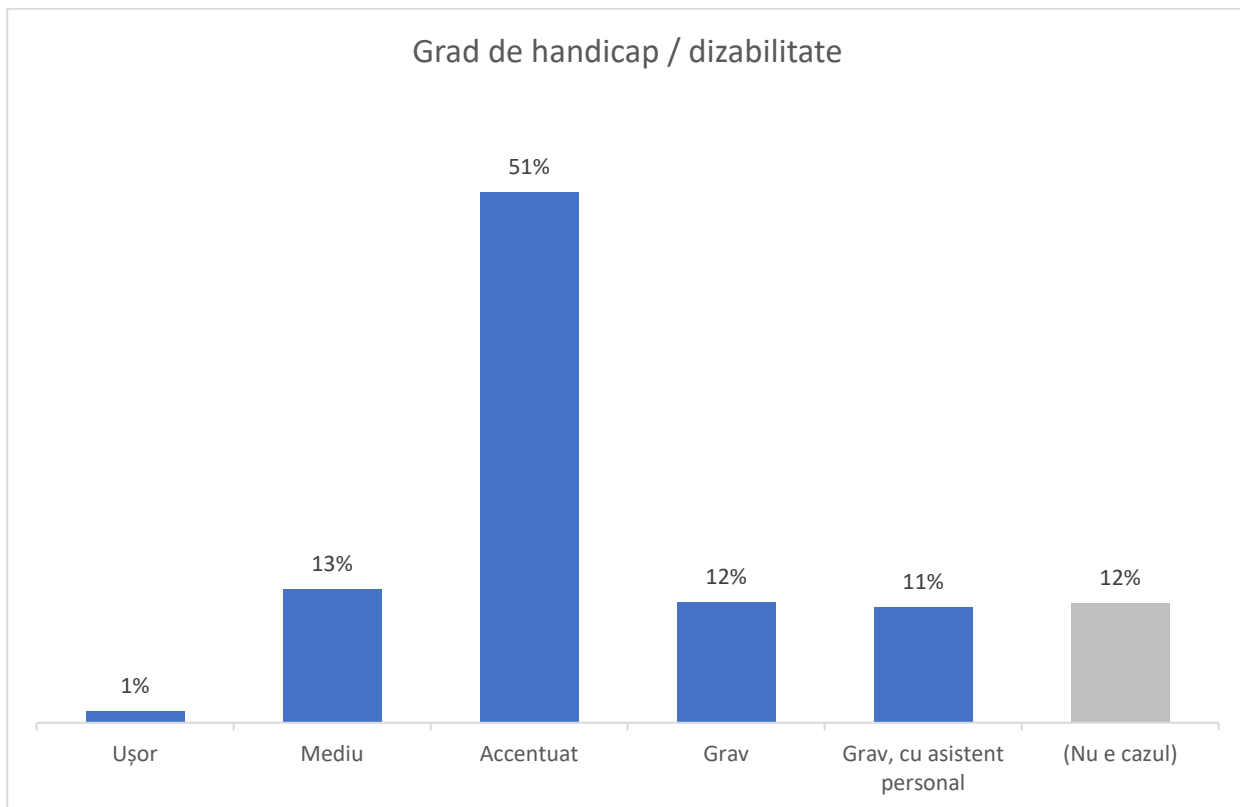
**nu am apelat la servicii medicale

MODULUL ADULȚI CU DIZABILITĂȚI

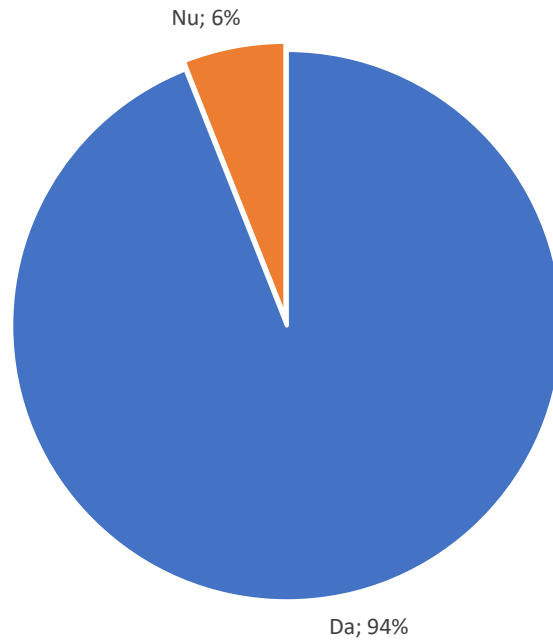

Graficul 94. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 92

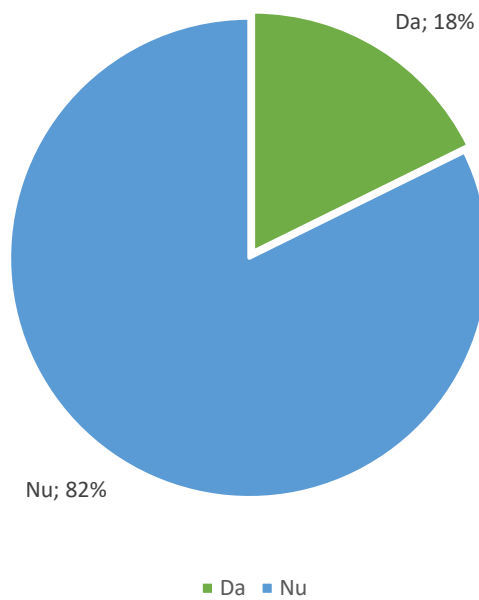
Graficul 95. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 81

Are sau nu asigurare medicală?

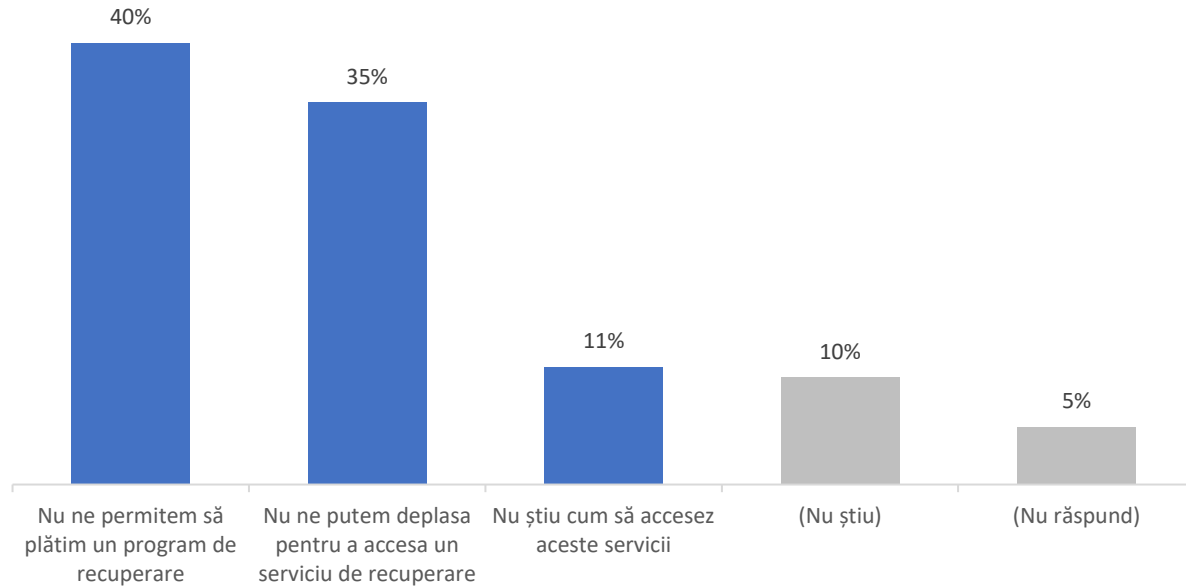
Graficul 96. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 91

Frecventează sau nu centre de reabilitare / recuperare?

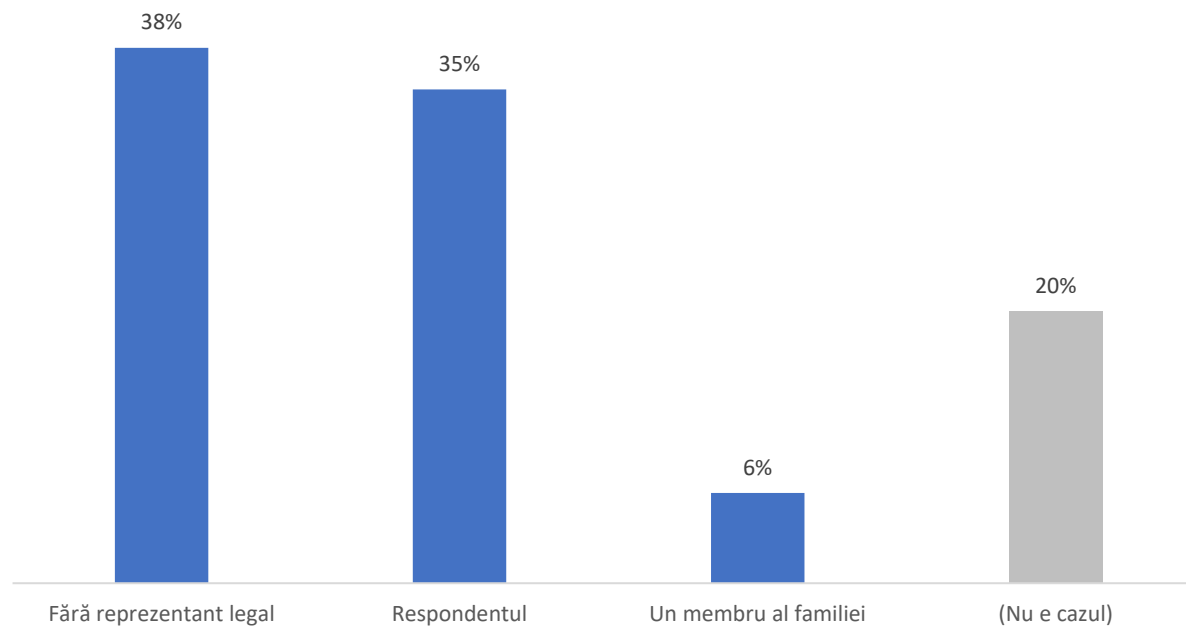
Graficul 97. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 92

Care este motivul pentru care nu beneficiază de servicii de reabilitare / recuperare?

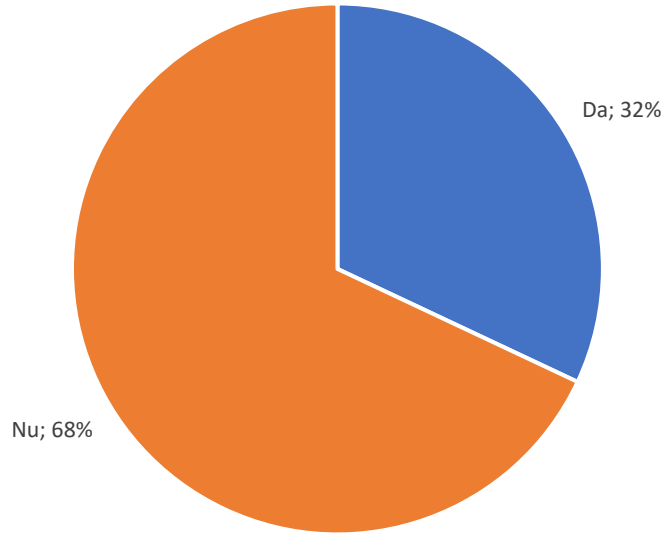
Graficul 98. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 80

Cine este reprezentantul legal al persoanei cu dizabilitate?

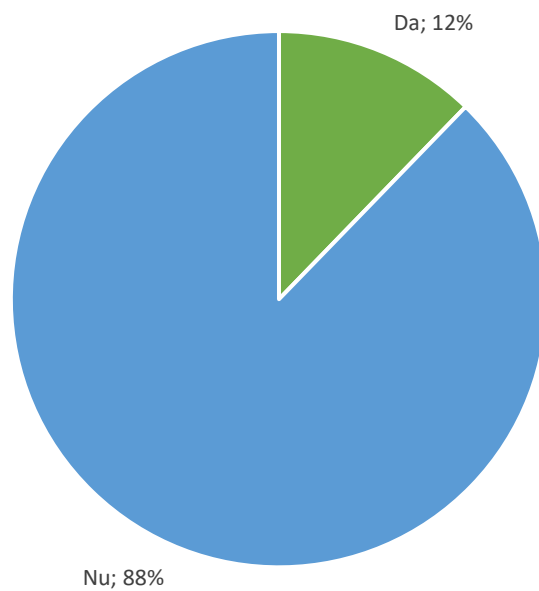
Graficul 99. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 92

Are sau nu pensie de boală?

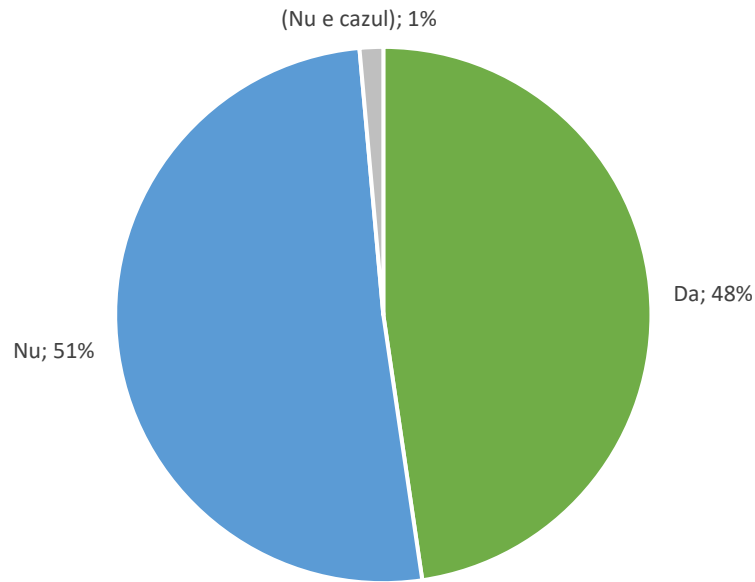
Graficul 100. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 92

Frecventează sau nu centru de servicii sociale?

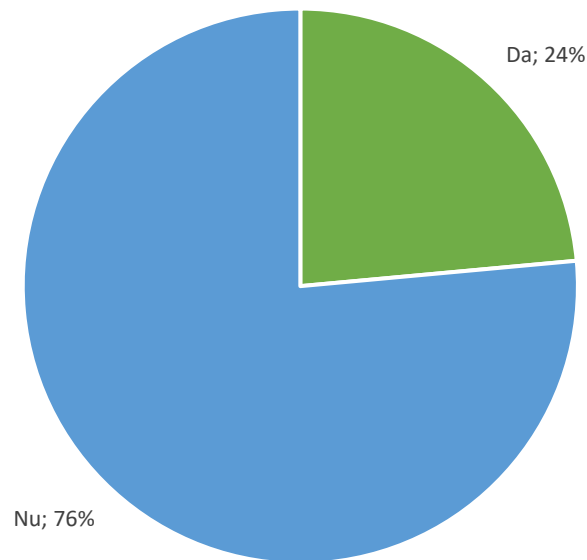
Graficul 101. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 92

Necesită îngrijire permanentă la domiciliu?

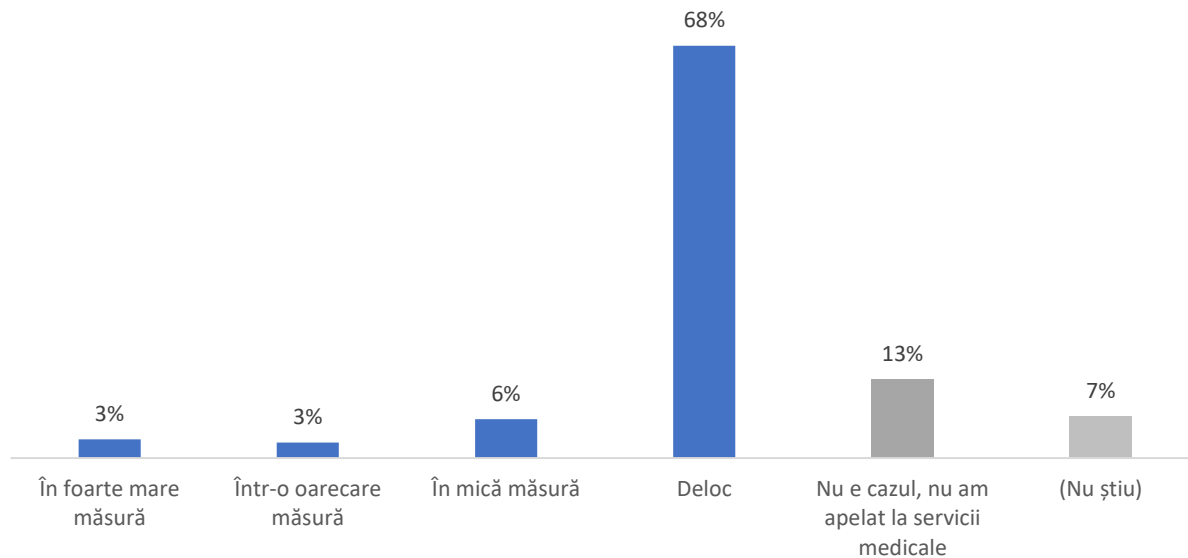
Graficul 102. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 92

Poate fi implicat(ă) în activități profesionale?

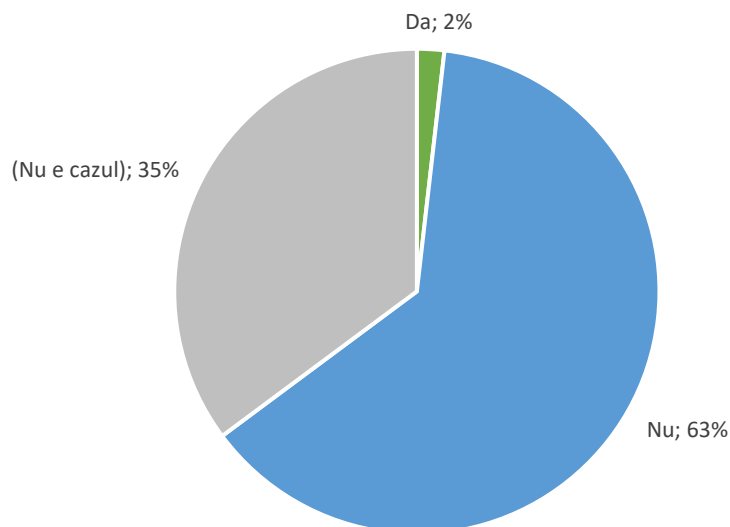
Graficul 103. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 92

În ultimele 12 luni, din cauza dizabilității sau a problemelor de sănătate pe care le are, în ce măsură s-a simțit discriminat sau hărțuit atunci când a apelat la un serviciu medical?

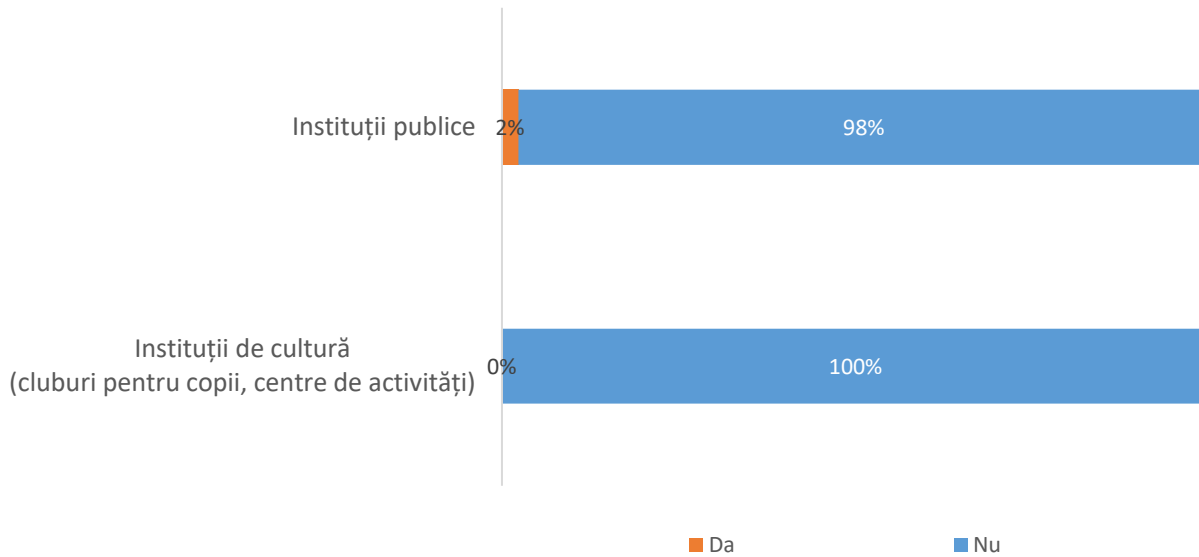
Graficul 104. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 92

S-a confruntat în ultimul an cu dificultăți de accesare a diverselor instituții datorită lipsei accesibilizării acestora pentru persoanele cu handicap? Școli

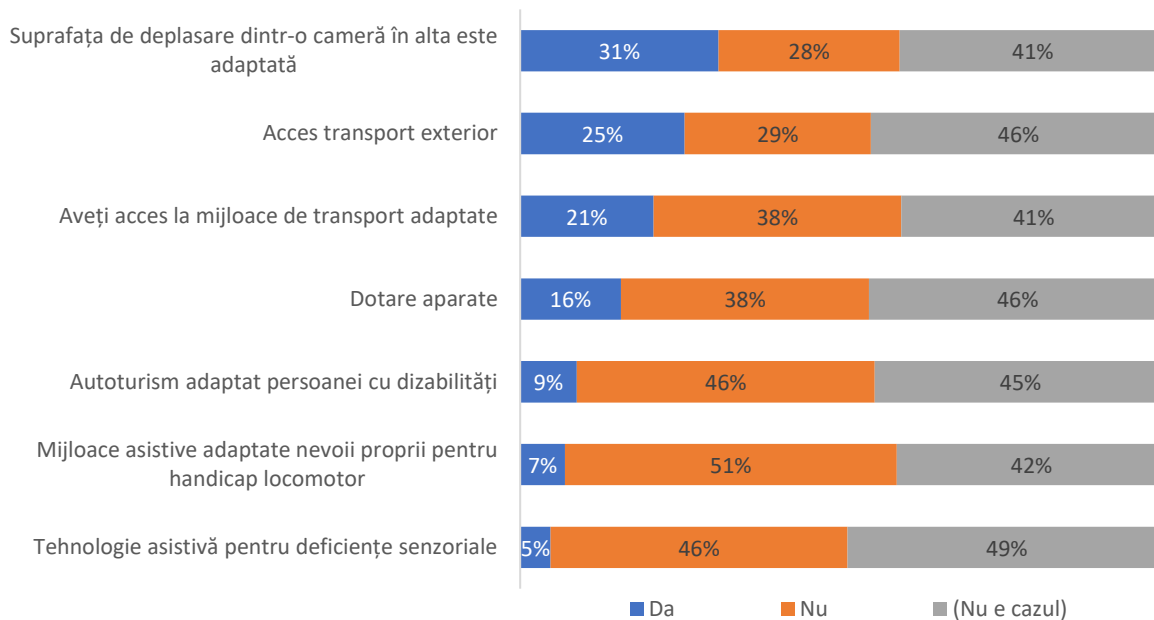
Graficul 105. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 92

S-a confruntat în ultimul an cu dificultăți de accesare a diverselor instituții datorită lipsei accesibilizării acestora pentru persoanele cu handicap?

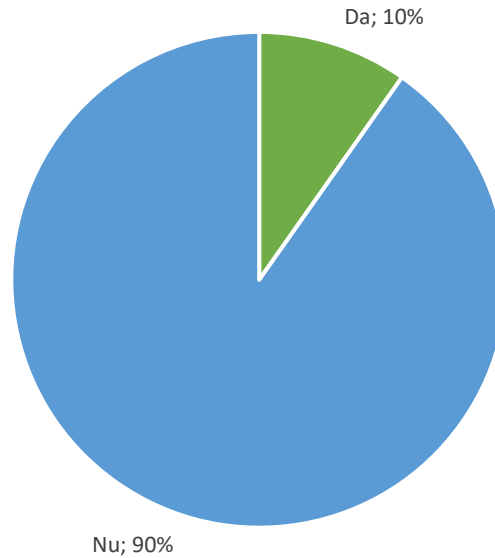
Graficul 106. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 91

Locuința dvs. este adaptată nevoilor speciale pe care le au membrii familiei cu handicap

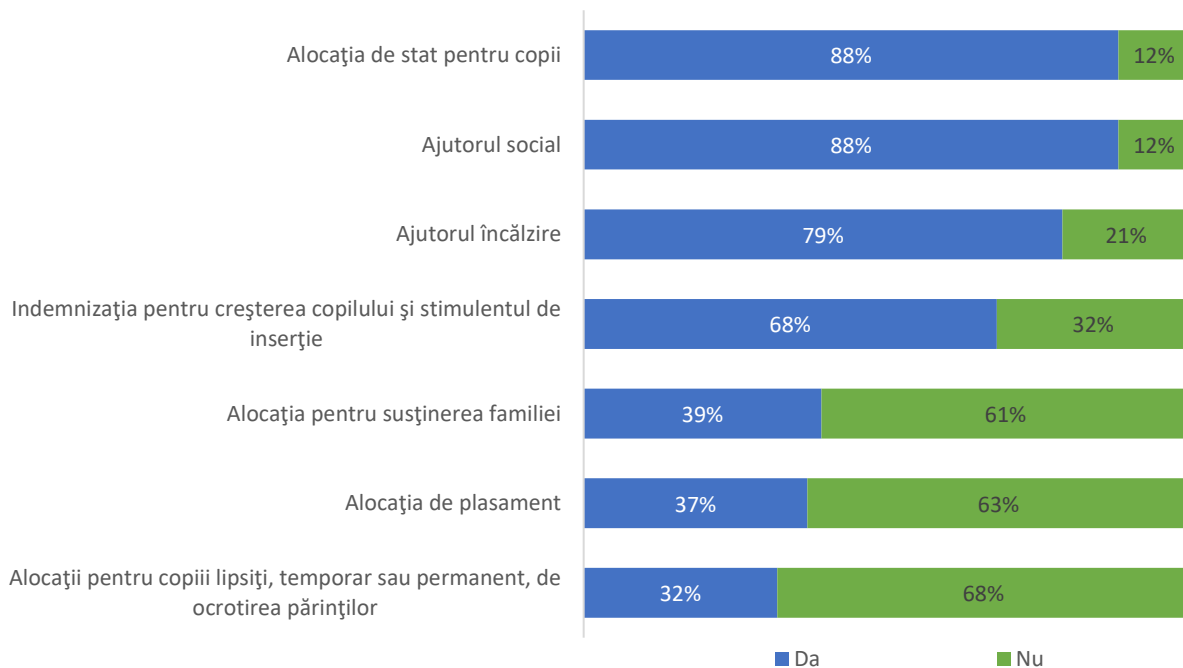
Graficul 107. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 96

Beneficiați de orice formă de prestații sociale din partea statului? (financiare, servicii)

Graficul 108. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

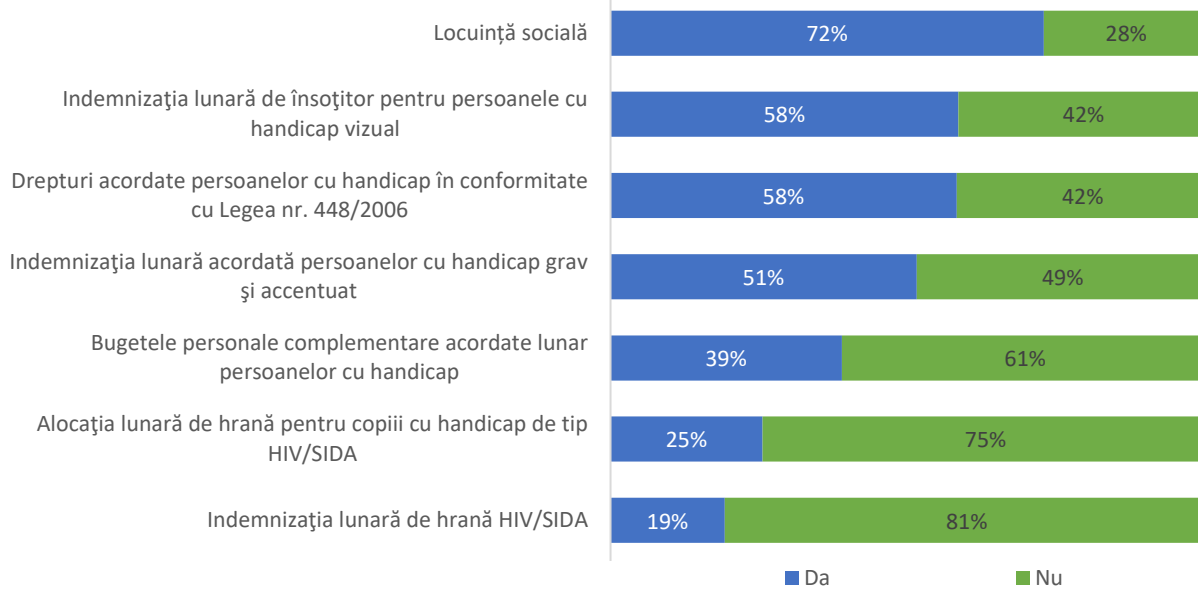
Ați auzit de următoarele servicii și indemnizații sociale? - prima parte -

Graficul 109. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

Ați auzit de următoarele servicii și indemnizații sociale?

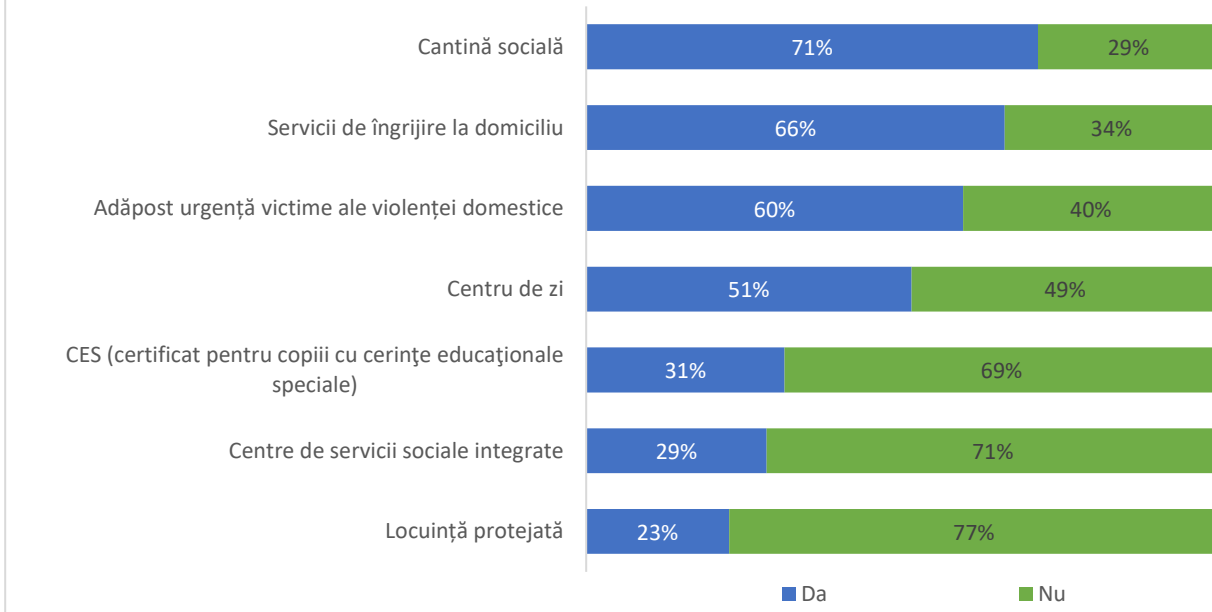
- a doua parte -

Graficul 110. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

Ați auzit de următoarele servicii și indemnizații sociale?

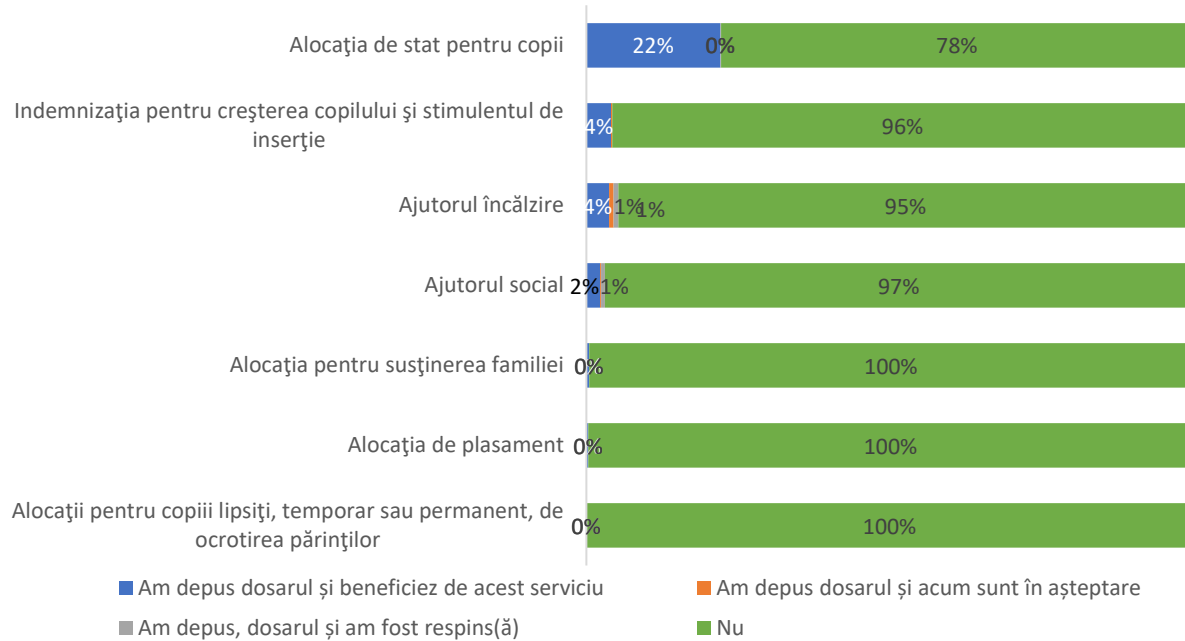
- a treia parte -

Graficul 111. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = 1105

Ați încercat să accesați acest serviciu / indemnizație?

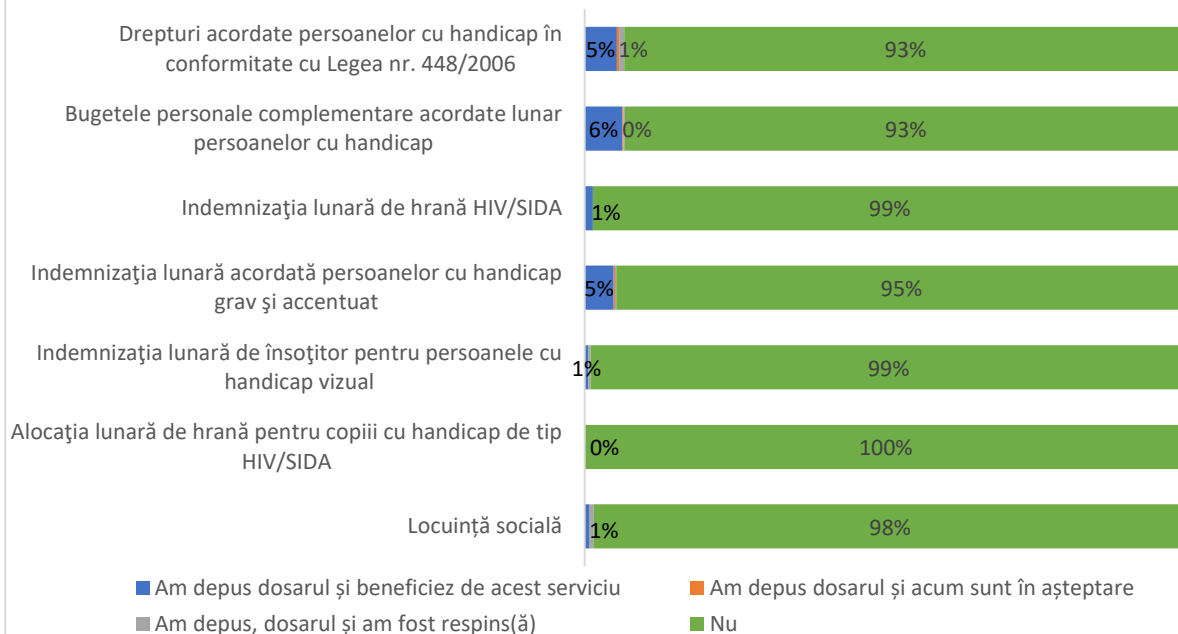
- prima parte -

Graficul 112. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 380 la 967

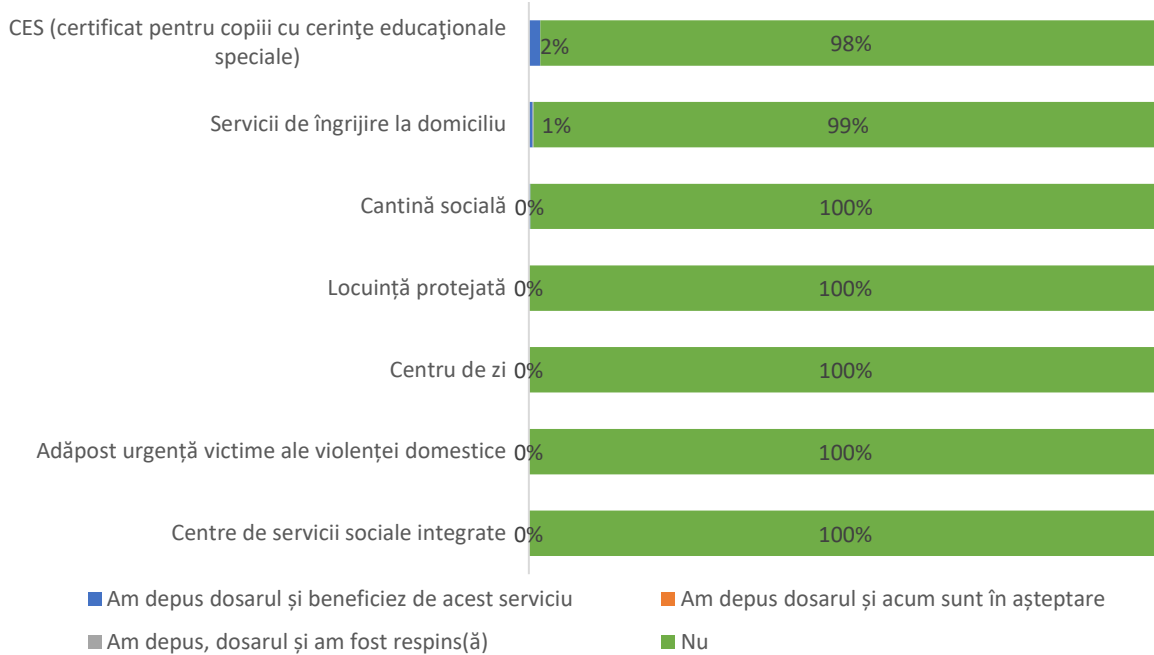
Ați încercat să accesați acest serviciu / indemnizație?

- a doua parte -

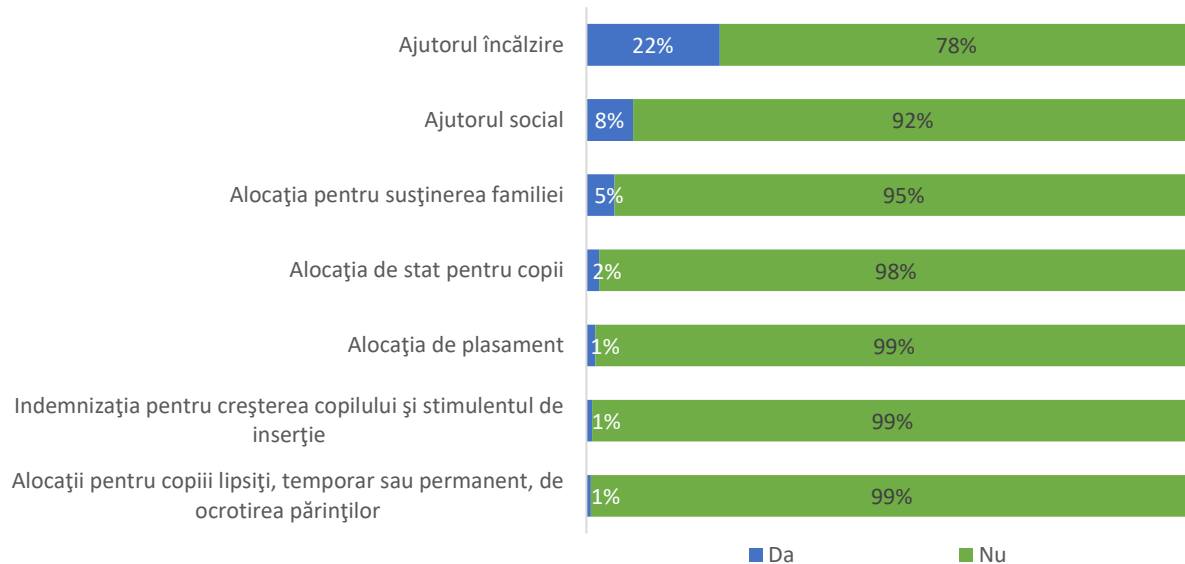
Graficul 113. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 215 la 783

Ați încercat să accesați acest serviciu / indemnizație? - a treia parte -

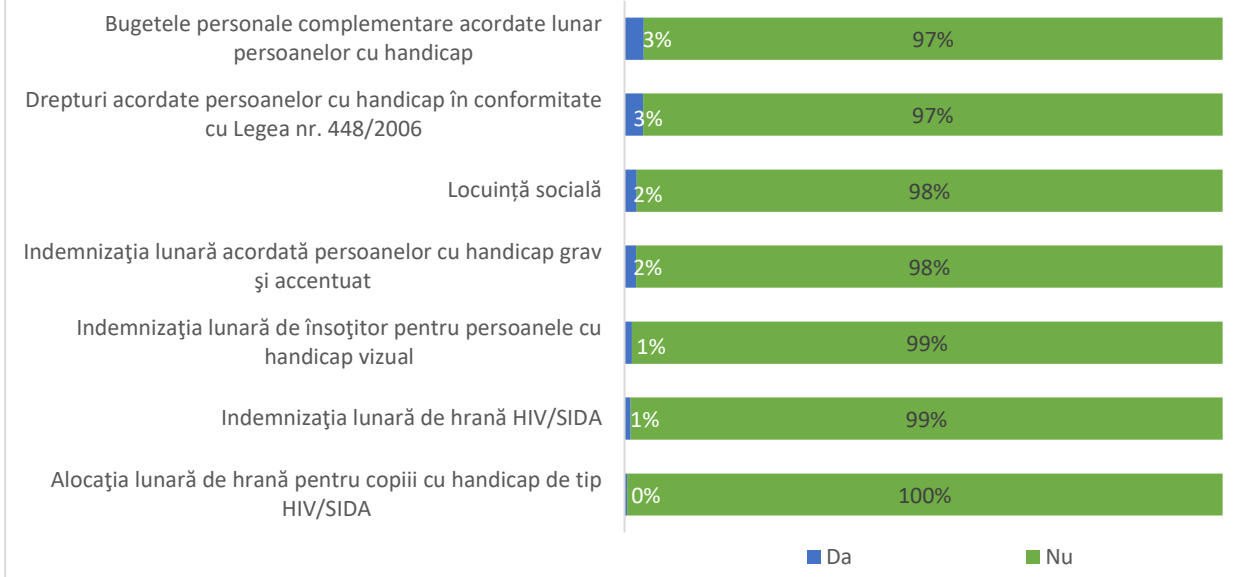
Graficul 114. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 254 la 784

Considerați că faceți parte dintre cei care ar trebui să beneficieze de acest ajutor? - prima parte -

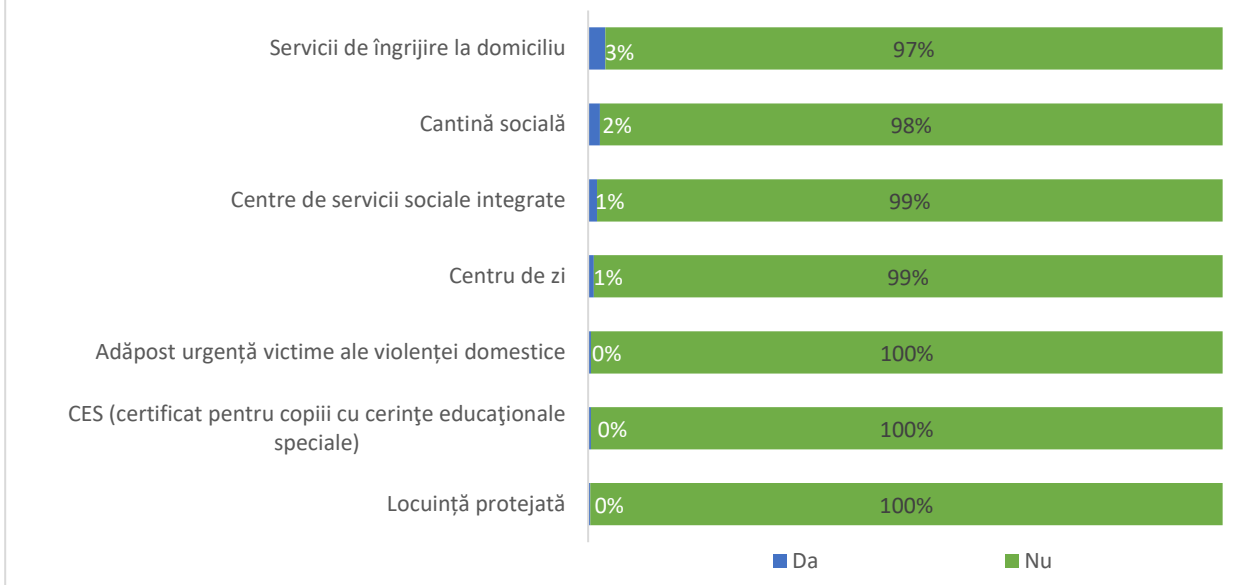
Graficul 115. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 380 la 935

Considerați că faceți parte dintre cei care ar trebui să beneficieze de acest ajutor? - a doua parte -

Graficul 116. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 213 la 771

Considerați că faceți parte dintre cei care ar trebui să beneficieze de acest ajutor? - a treia parte -

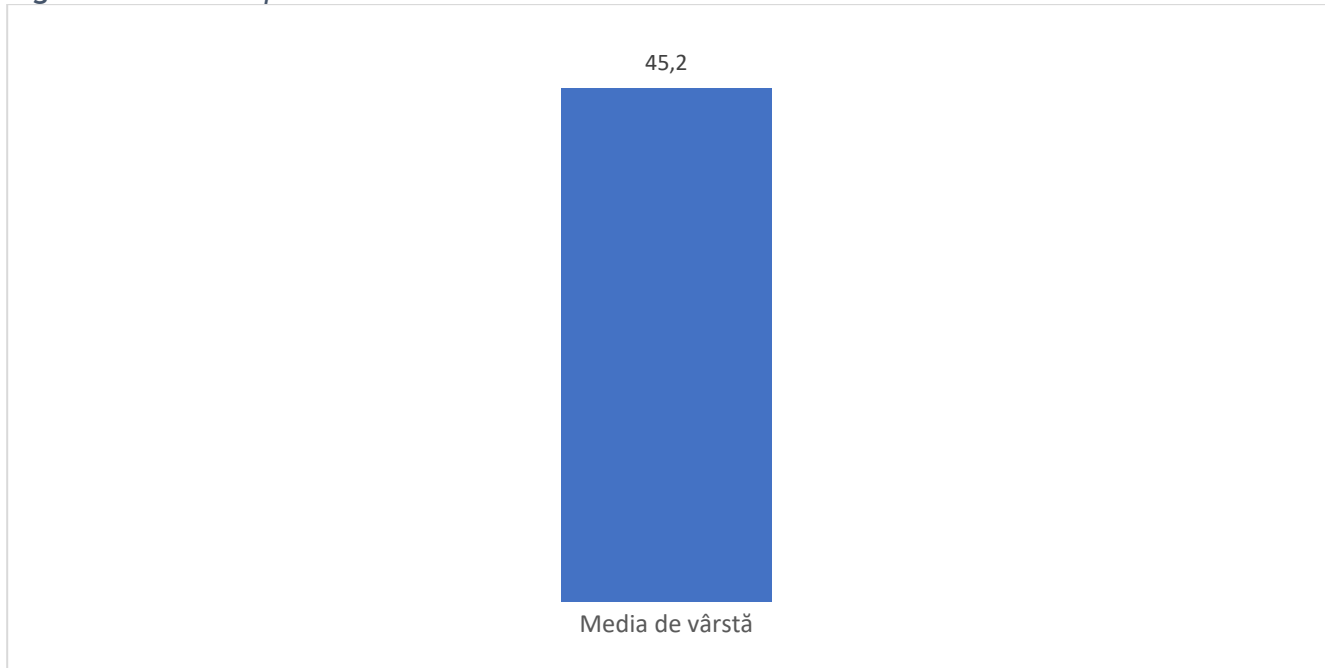

Graficul 117. Eșantion total; Ponderat după sex și vârstă; bază n = de la 254 la 782

Anexa 3. Grafice aferente cercetării cantitative. Populația vulnerabilă din punctul de vedere al participării la educație

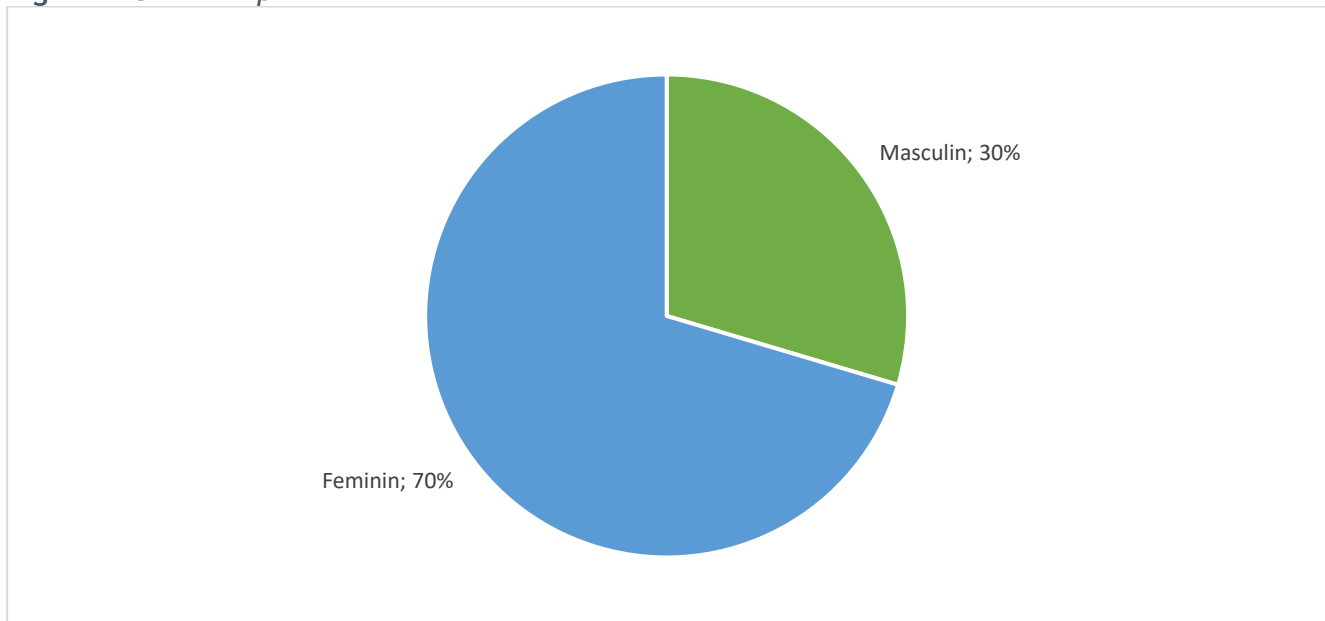
MODULUL DESCRIEREA FAMILIEI

Figura 1 Vârsta respondentului

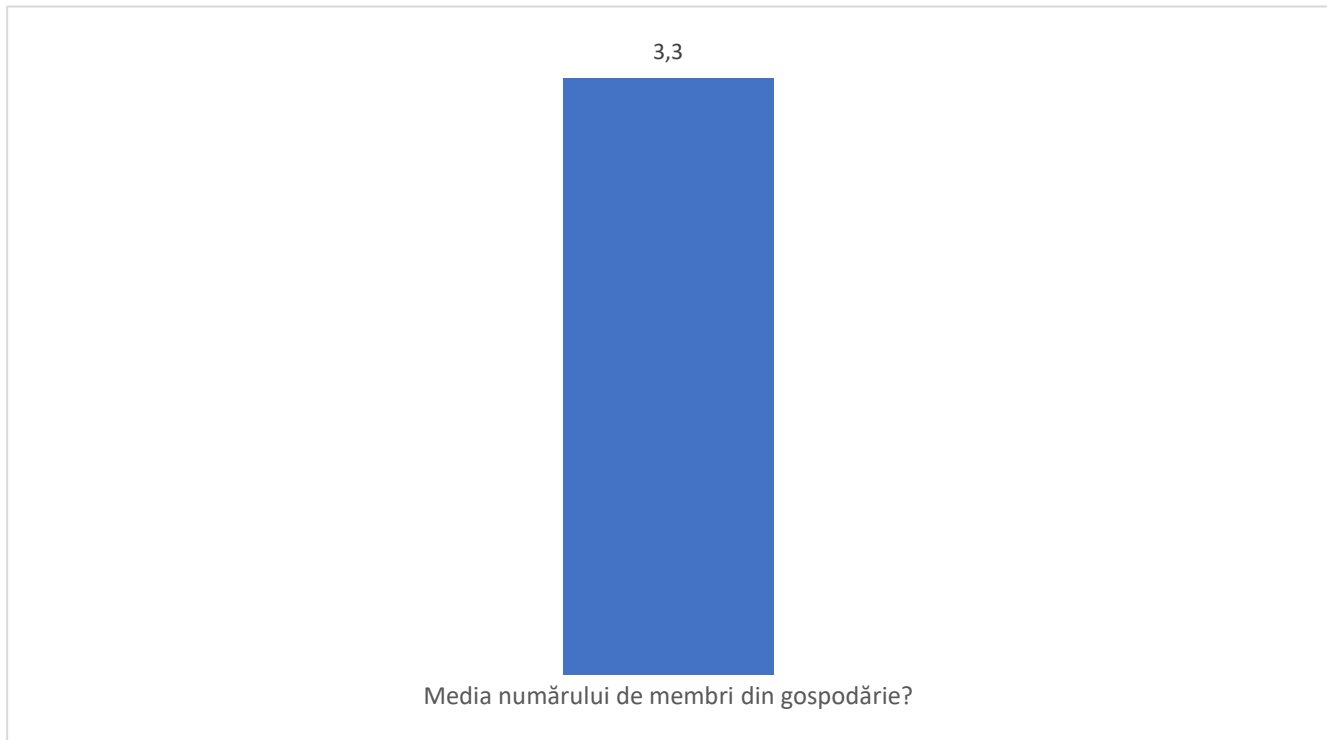
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

Figura 2 Genul respondentului

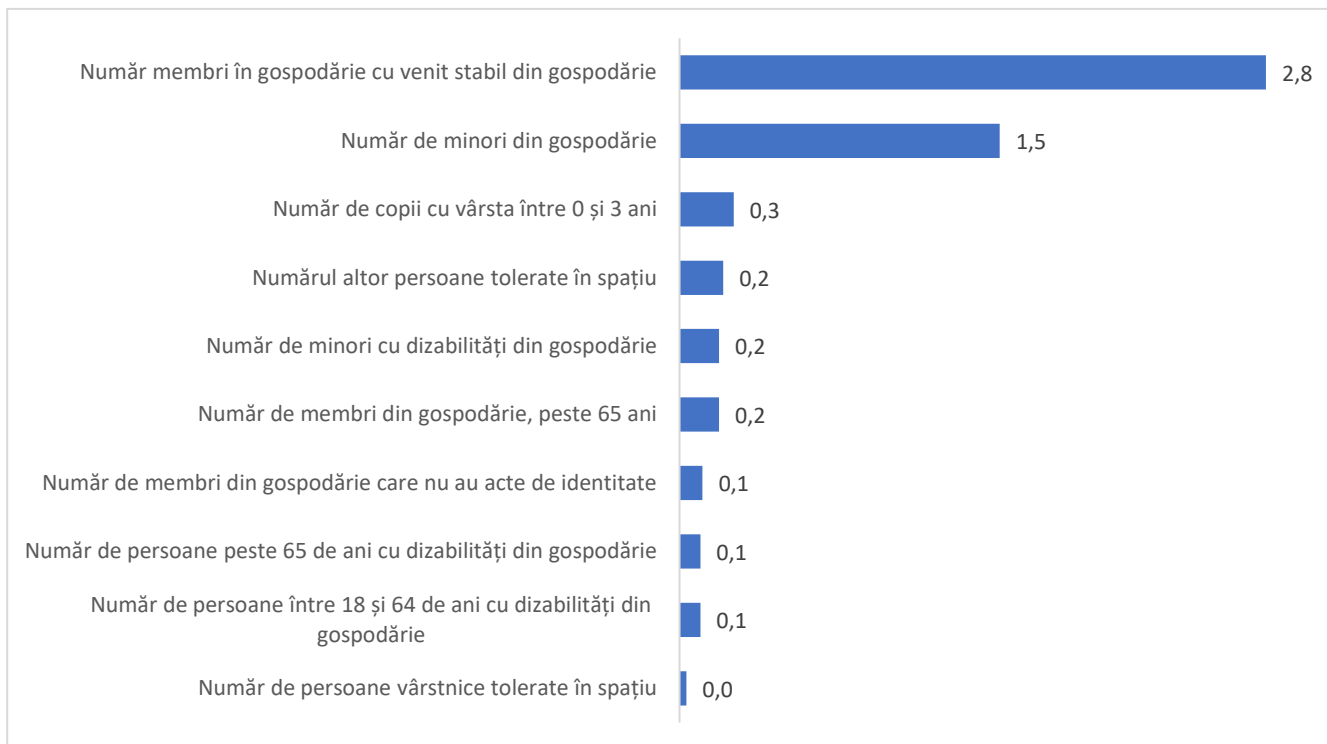
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

Figura 3 Care este numărul total de membri din gospodărie?

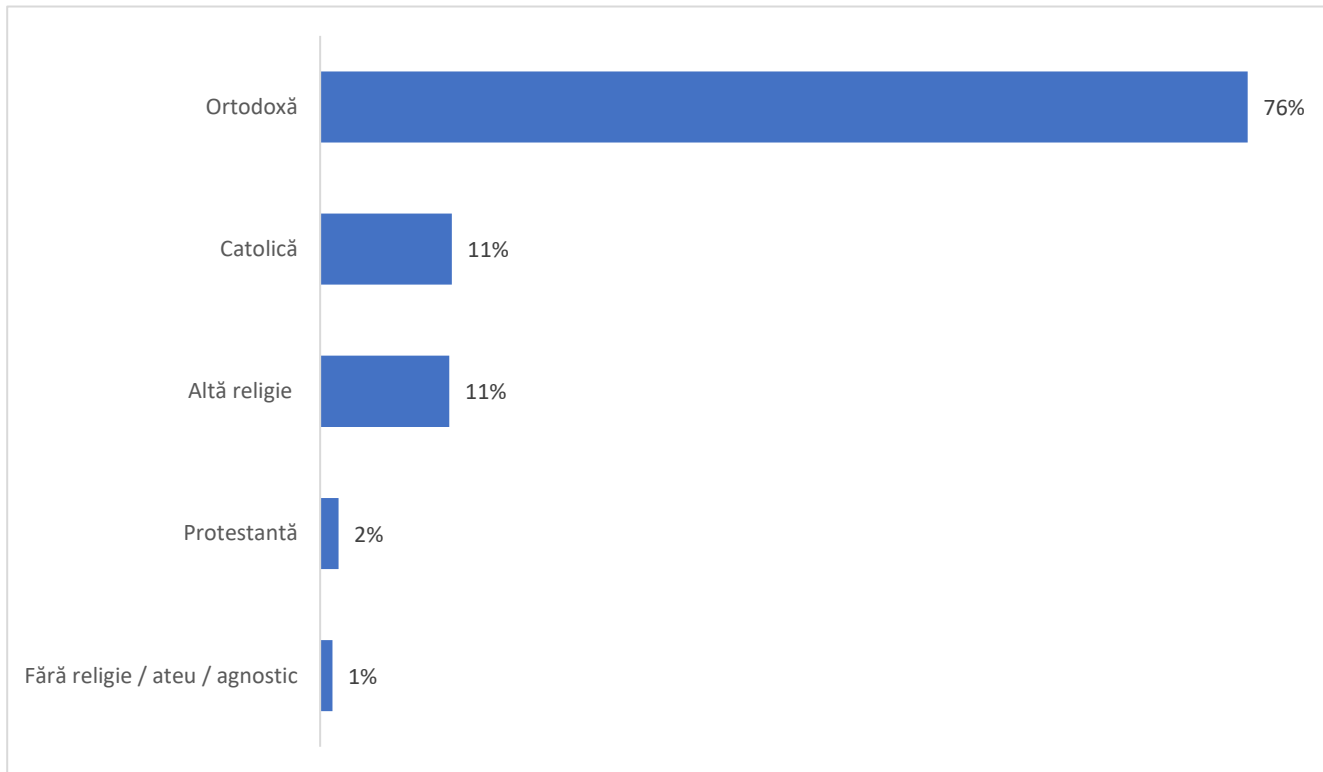
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

Figura 4 Medii

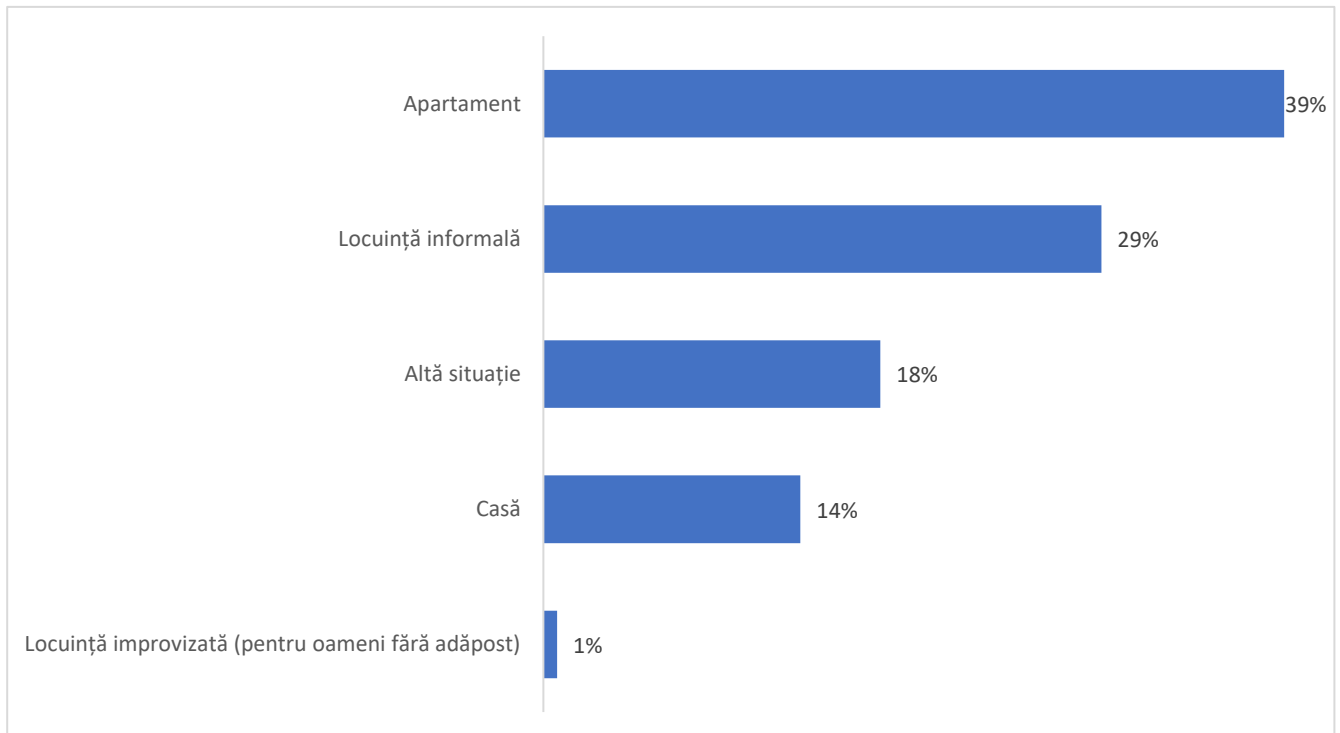
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n= de la 197 la 277; total n=406

Figura 5 Care este religia dvs.?

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

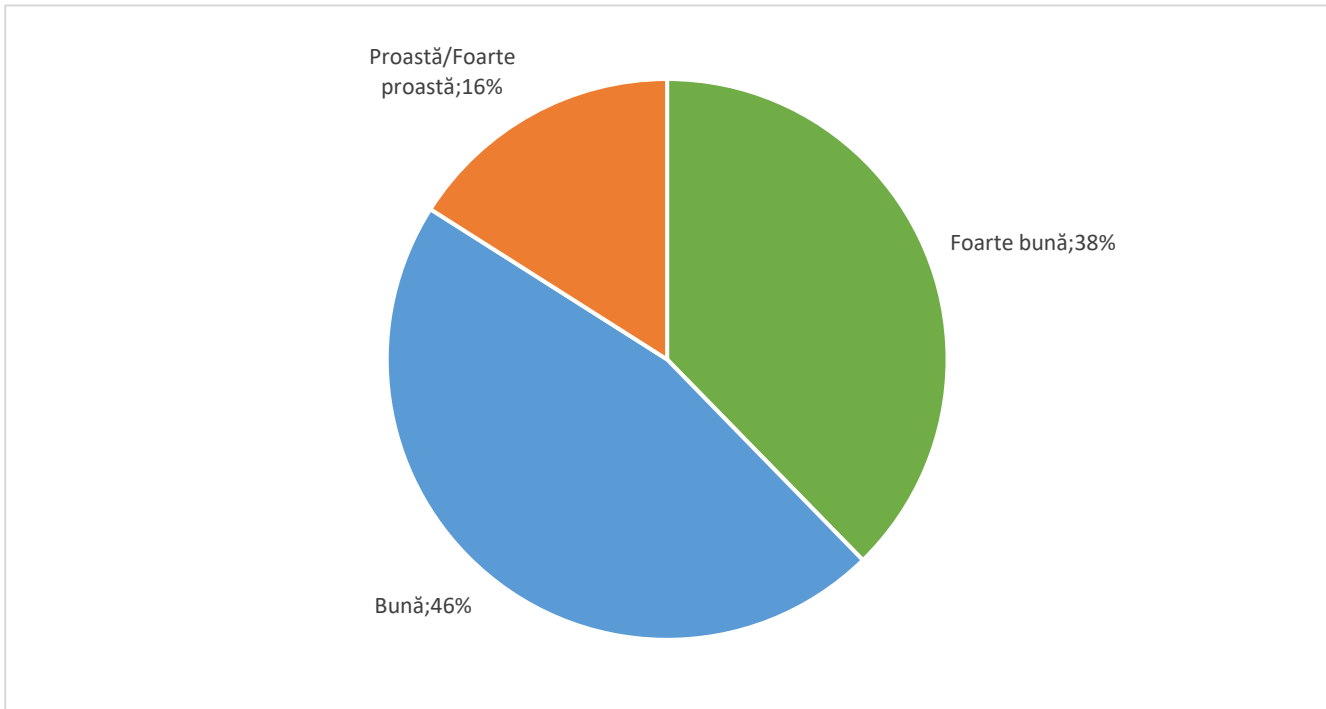
Figura 6 Tipul locuinței

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

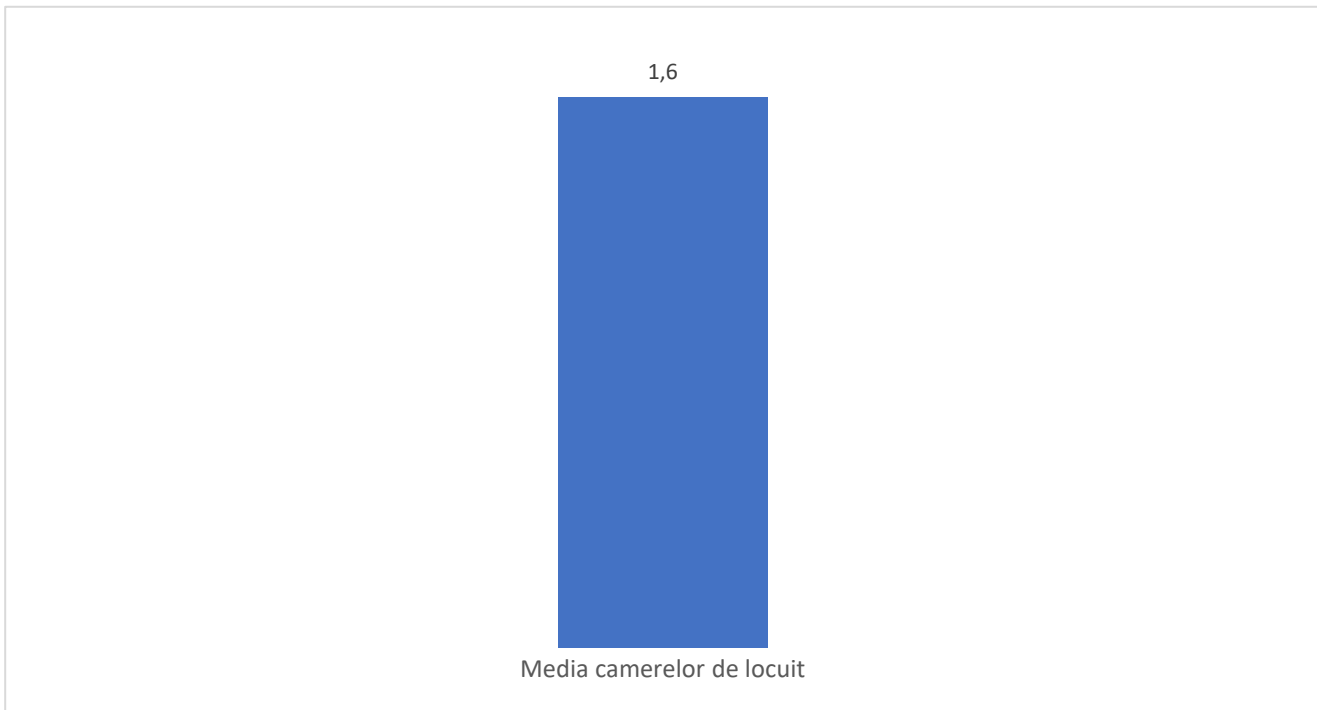
MODULUL STAREA LOCUINȚEI

Figura 7 În ce stare este locuința dvs.?

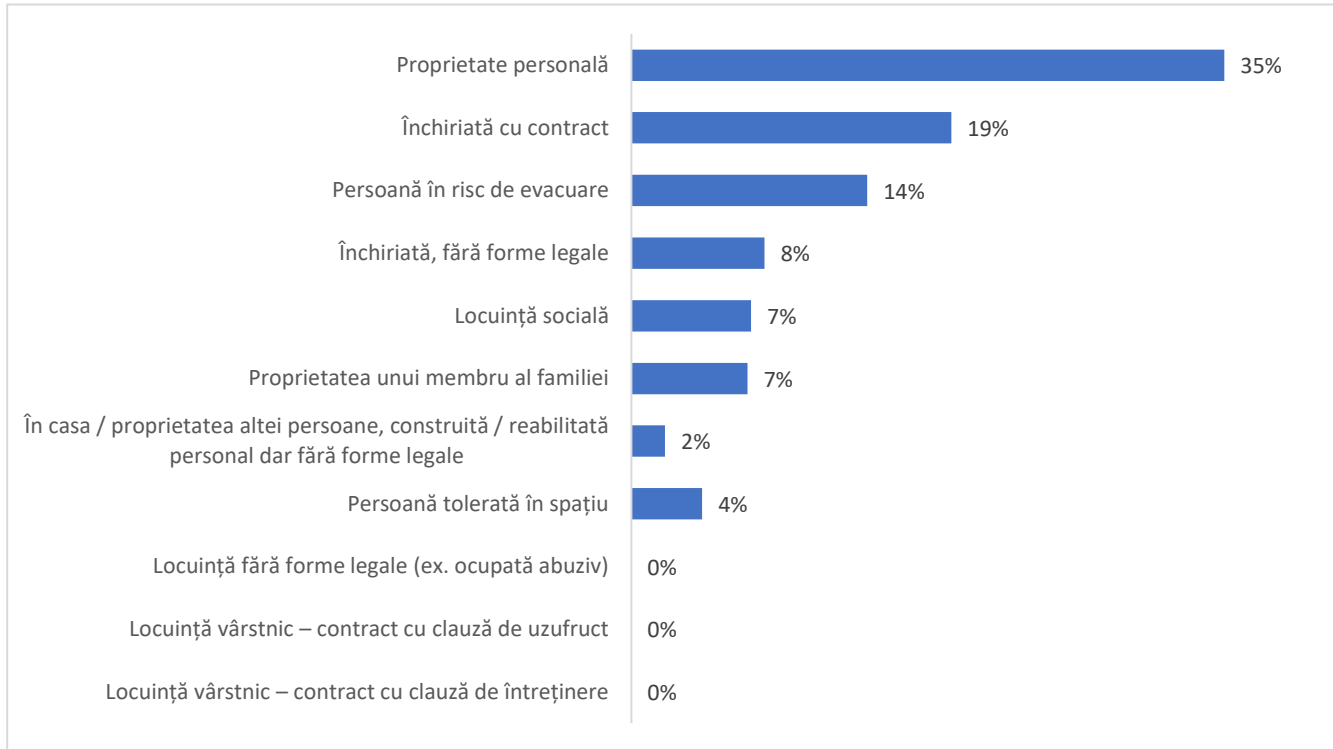
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

Figura 8 Care este numărul total de camere de locuit?

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

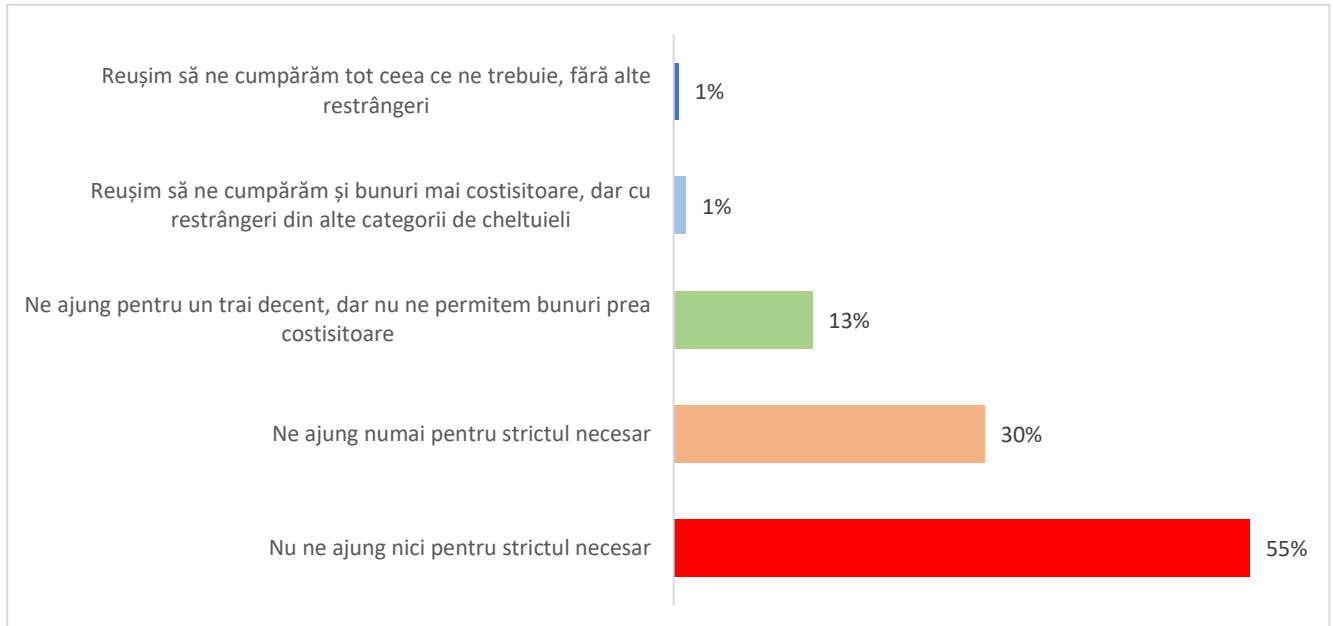
Figura 9 Locuința în care stați este... ?

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

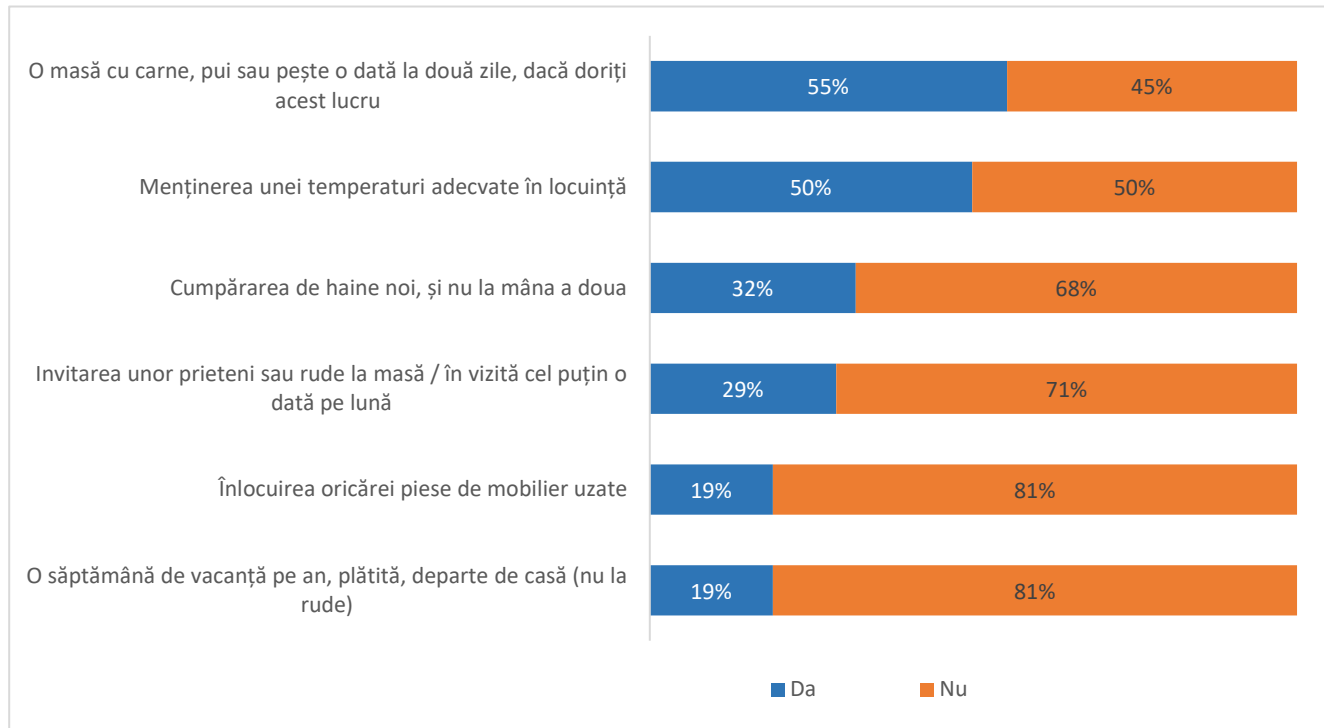
MODULUL SITUAȚIA MATERIALĂ A GOSPODĂRIEI

Figura 10 Cum apreciați veniturile pe care le aveți / le are familia dvs. în prezent?

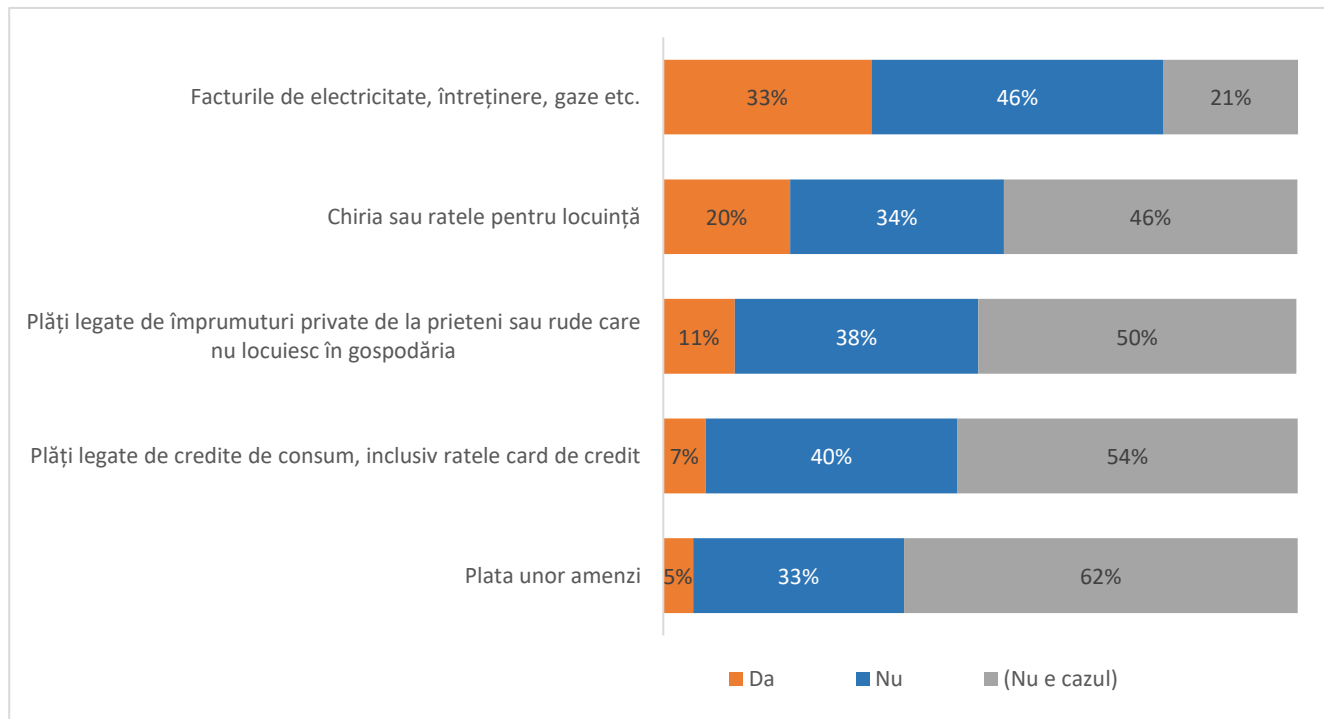
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

Figura 11 Gospodăria dvs. își permite în cazul în care își dorește

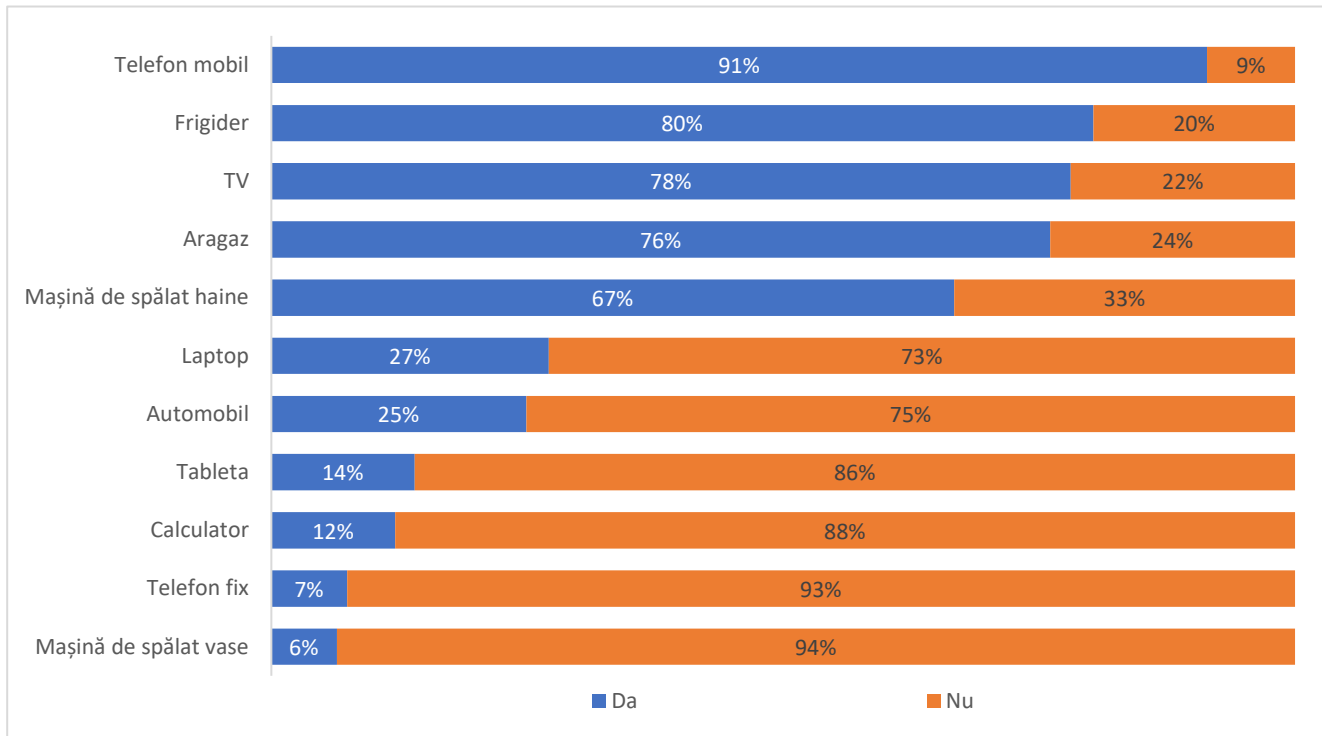
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

Figura 12 S-a aflat gospodăria dvs., pe parcursul ultimelor 12 luni, în situația de a fi în întârziere cu plățile, pentru oricare dintre următoarele

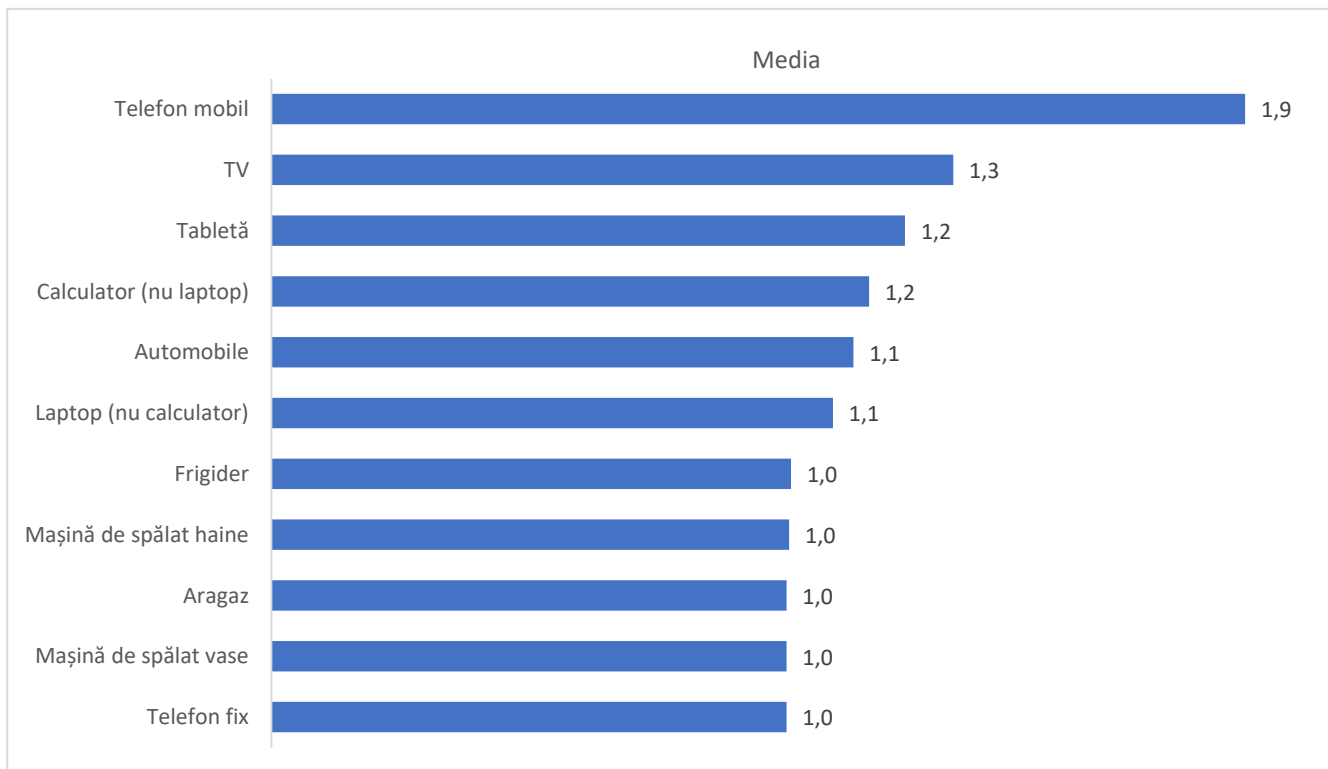
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

Figura 13 Există în gospodăria dvs. următoarele dotări

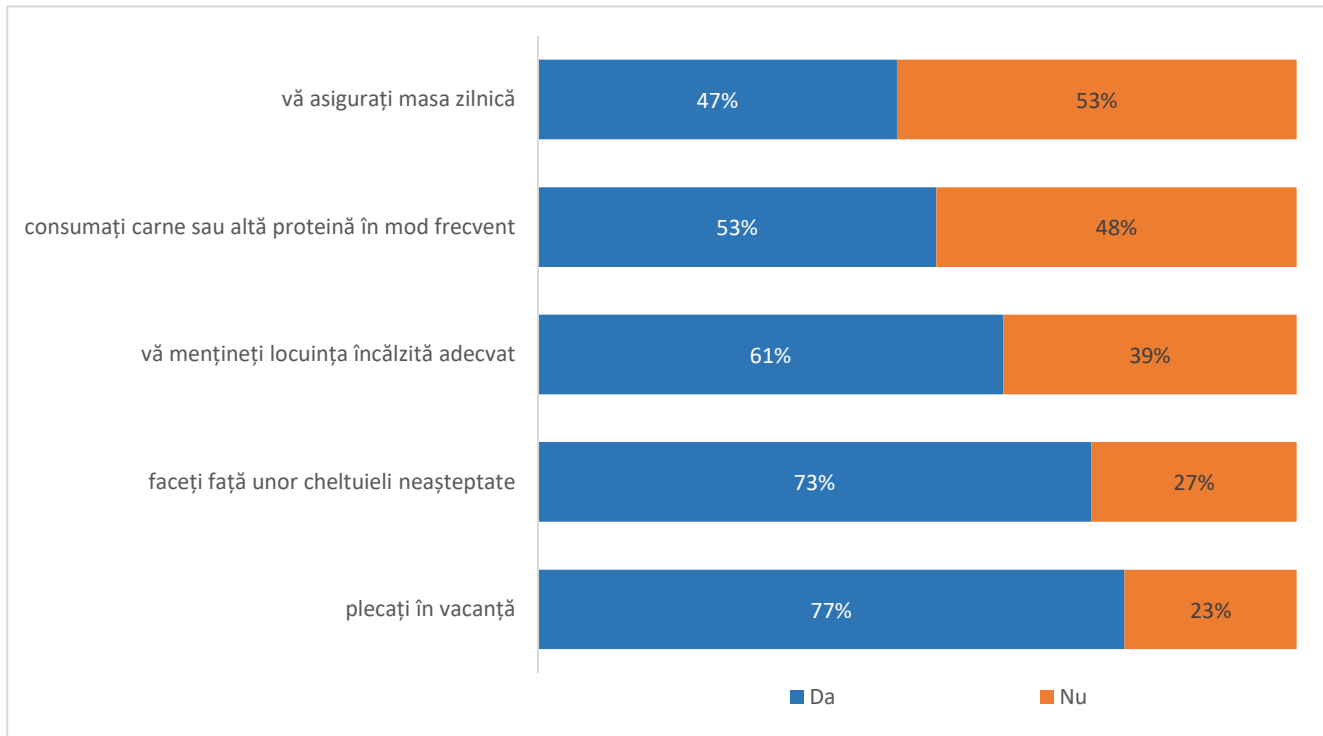
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

Figura 14 Câte dintre următoarele există în gospodăria dvs. ...?

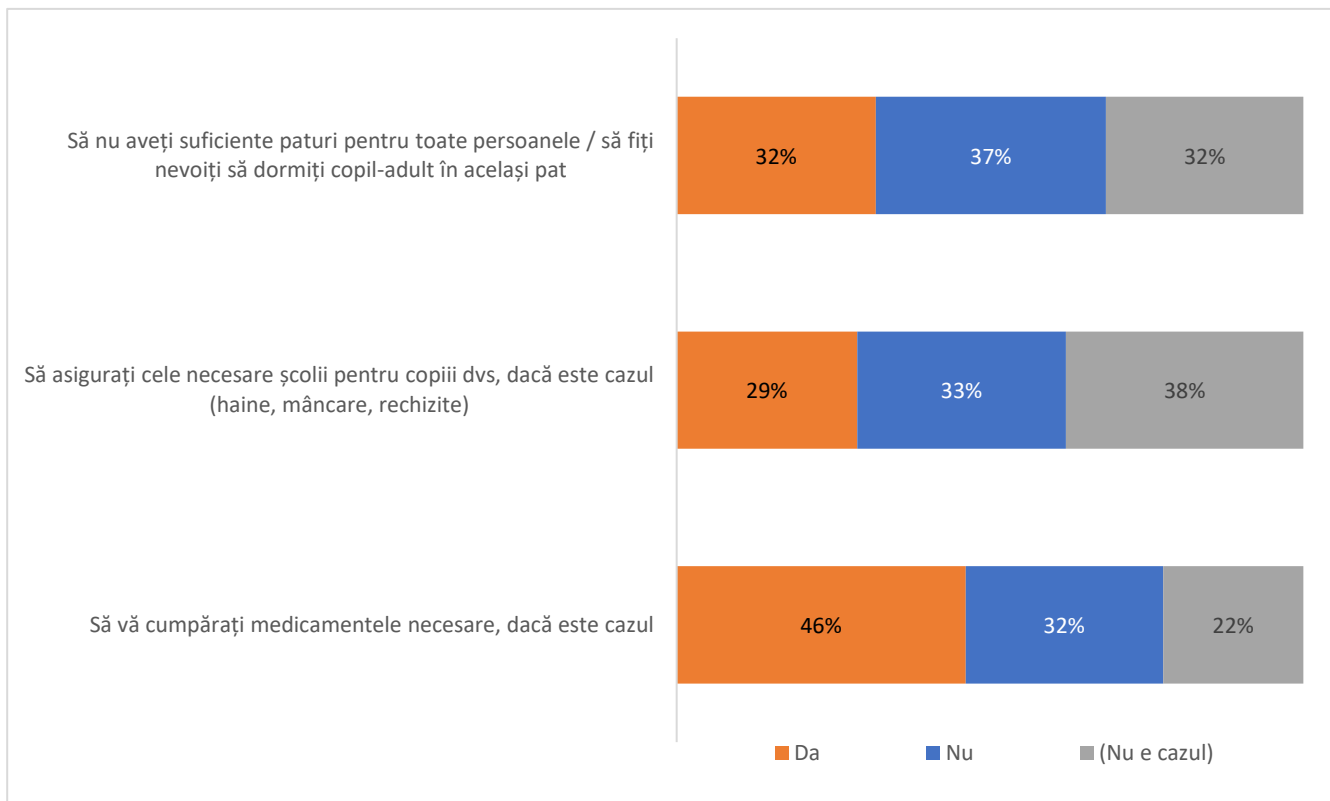
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =de la 26 la 326; total n=406

Figura 15 În ultimul an de zile, ați avut dificultăți să...

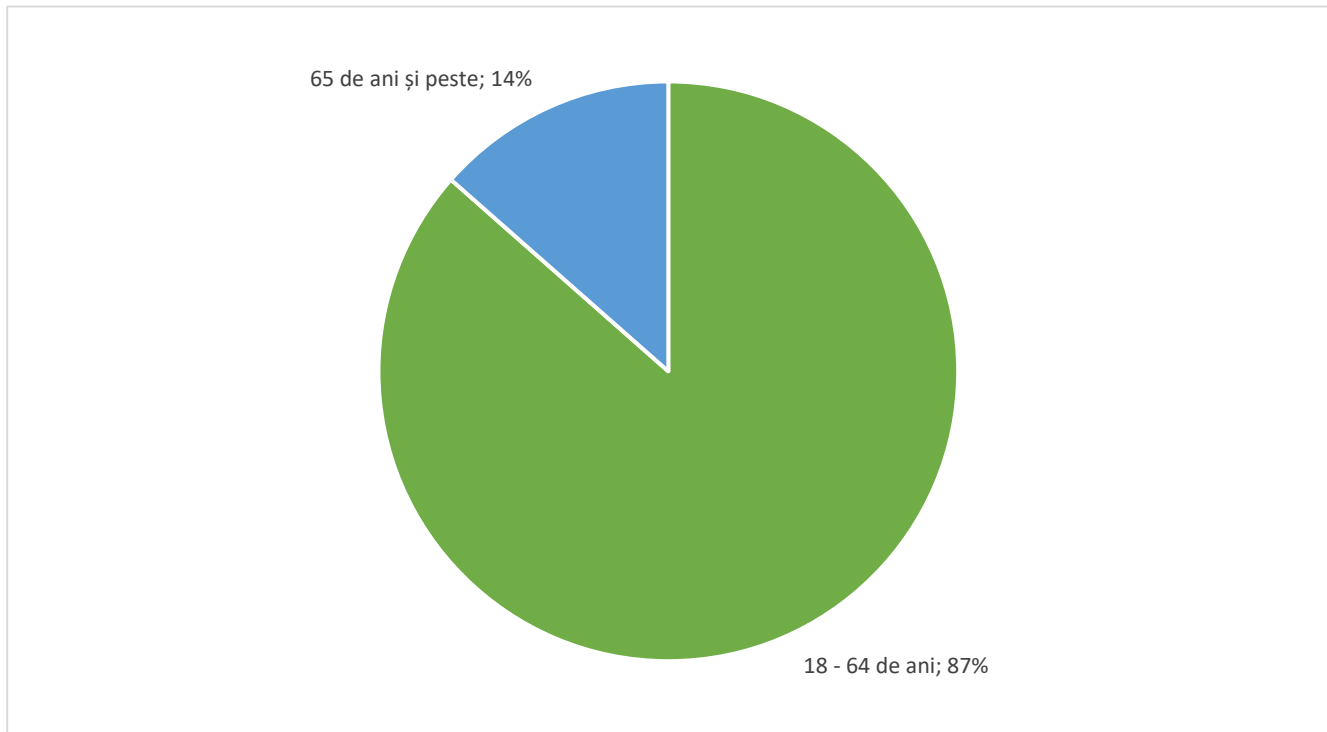
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

Figura 16 În ultimul an de zile, ați avut dificultăți... ?

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

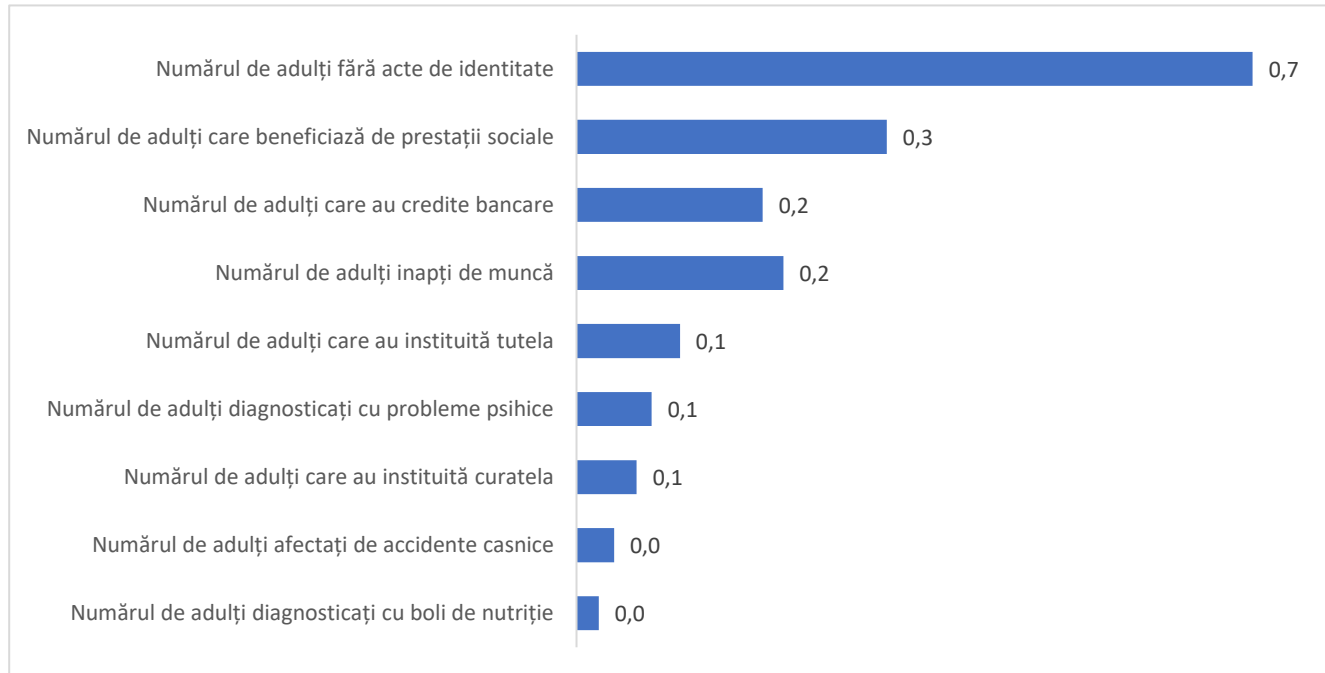
Figura 17 Care este grupa de vârstă a persoanei selectate?

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

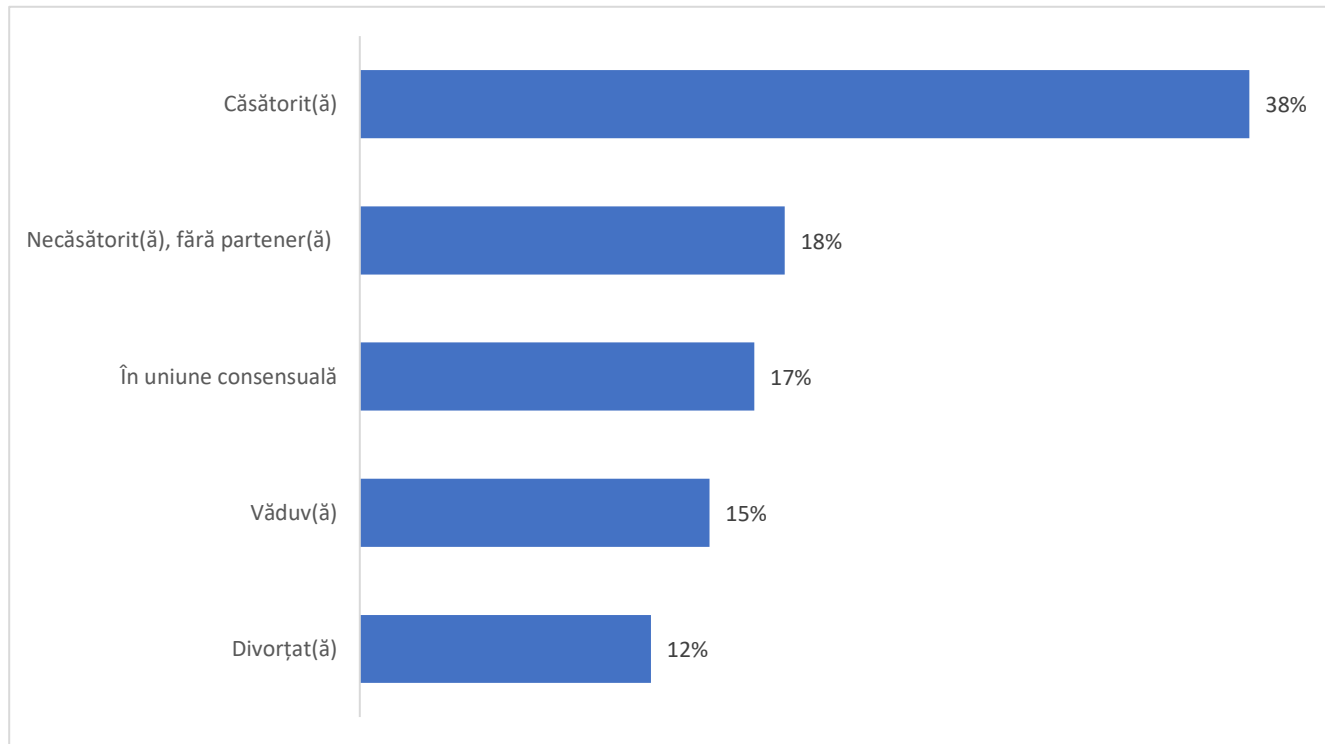
MODULUL PERSOANE ADULTE (grupa de vârstă 18-64 de ani și grupa de vârstă 65+ ani)

Figura 18 Referitor la gospodăria dvs., vă rugăm să precizați...

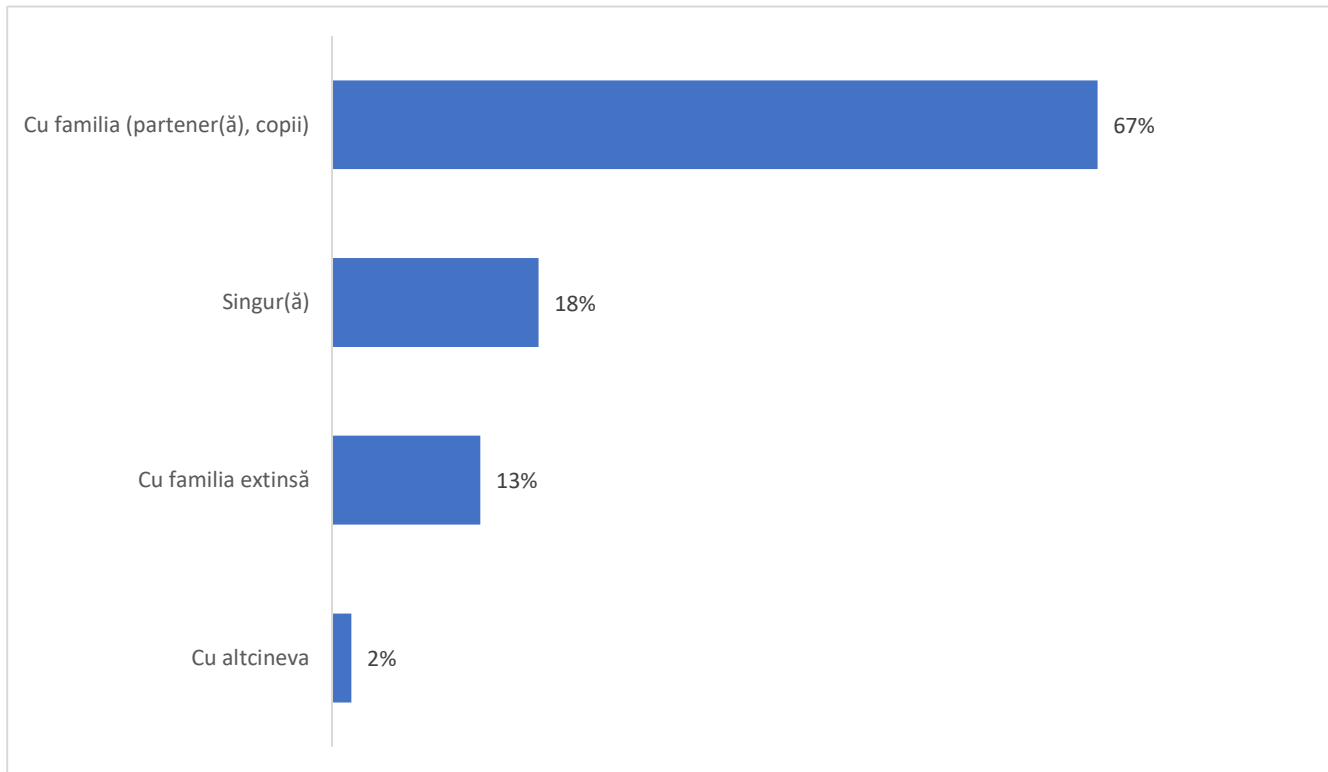
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n= de la 22 la 404; total n=406

Figura 19 Dvs. sunteți?

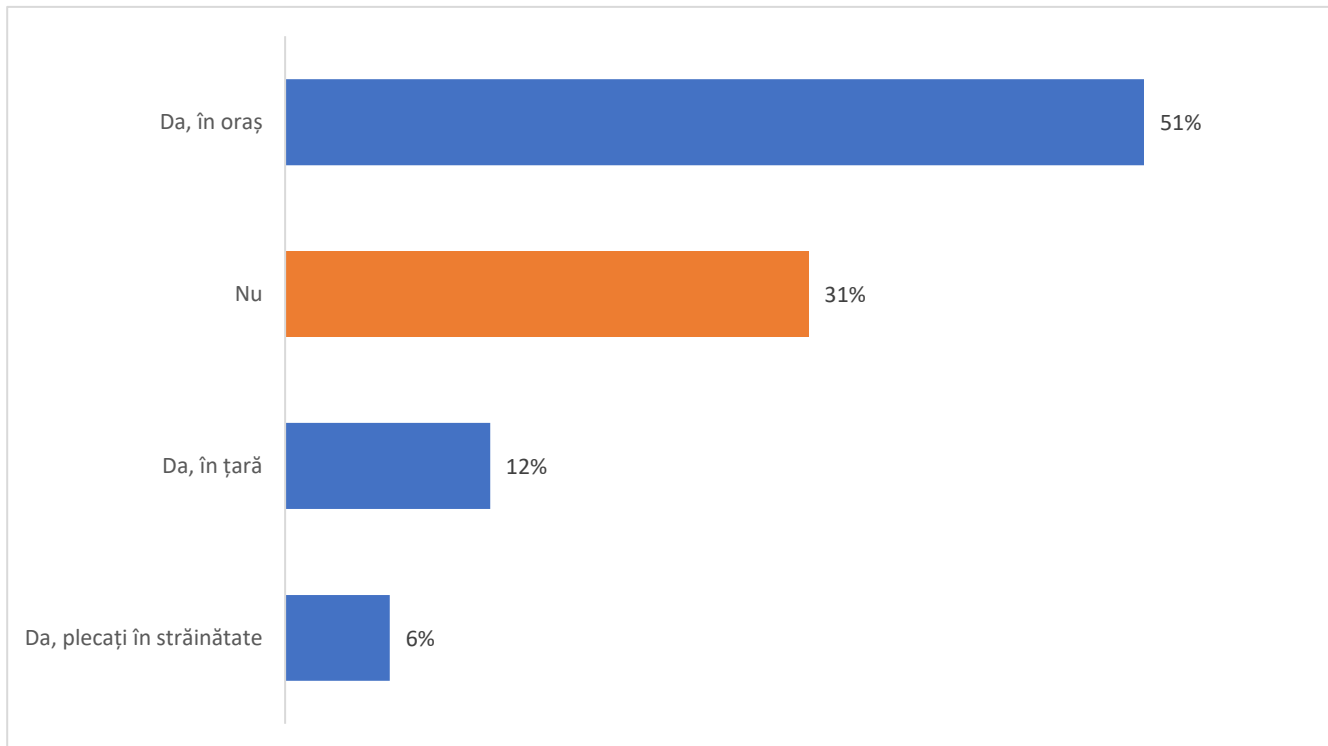
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

Figura 20 Dvs. locuiți?

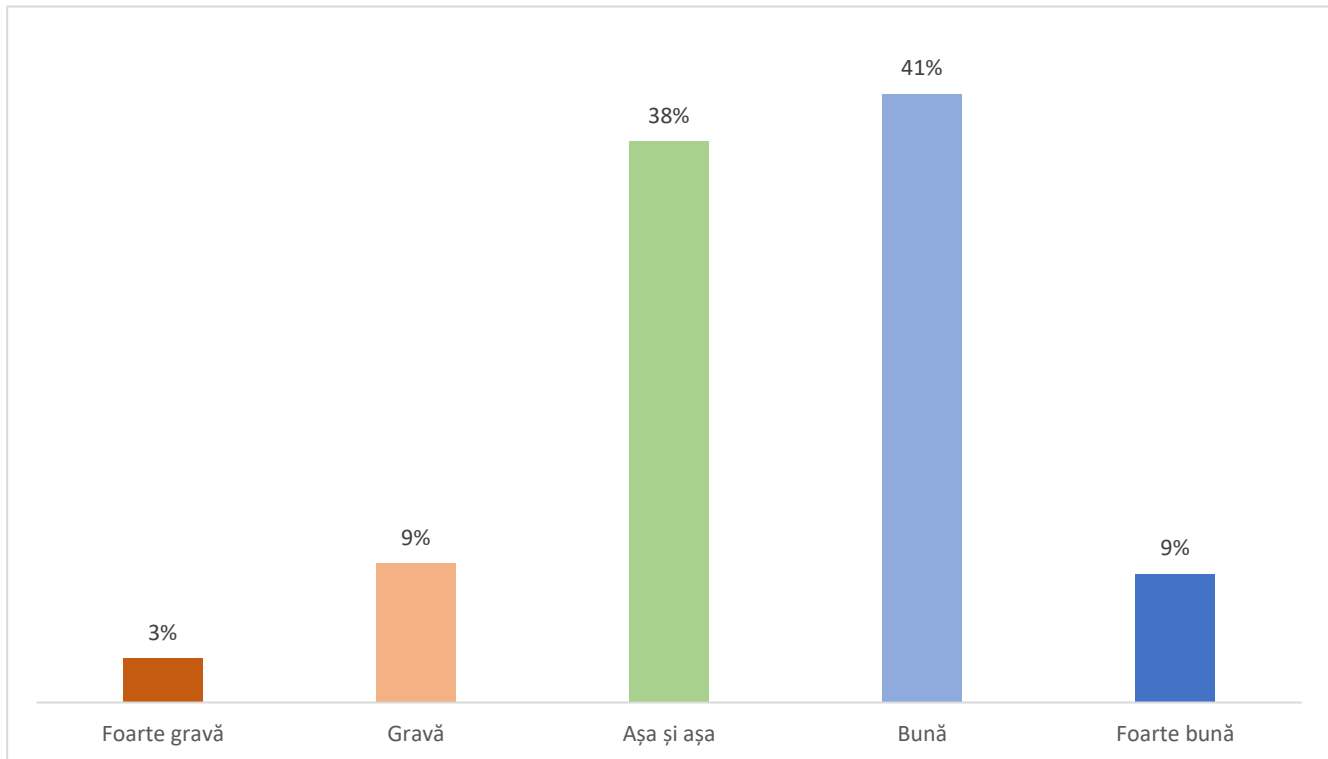
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

Figura 21 Aveți aparținători?

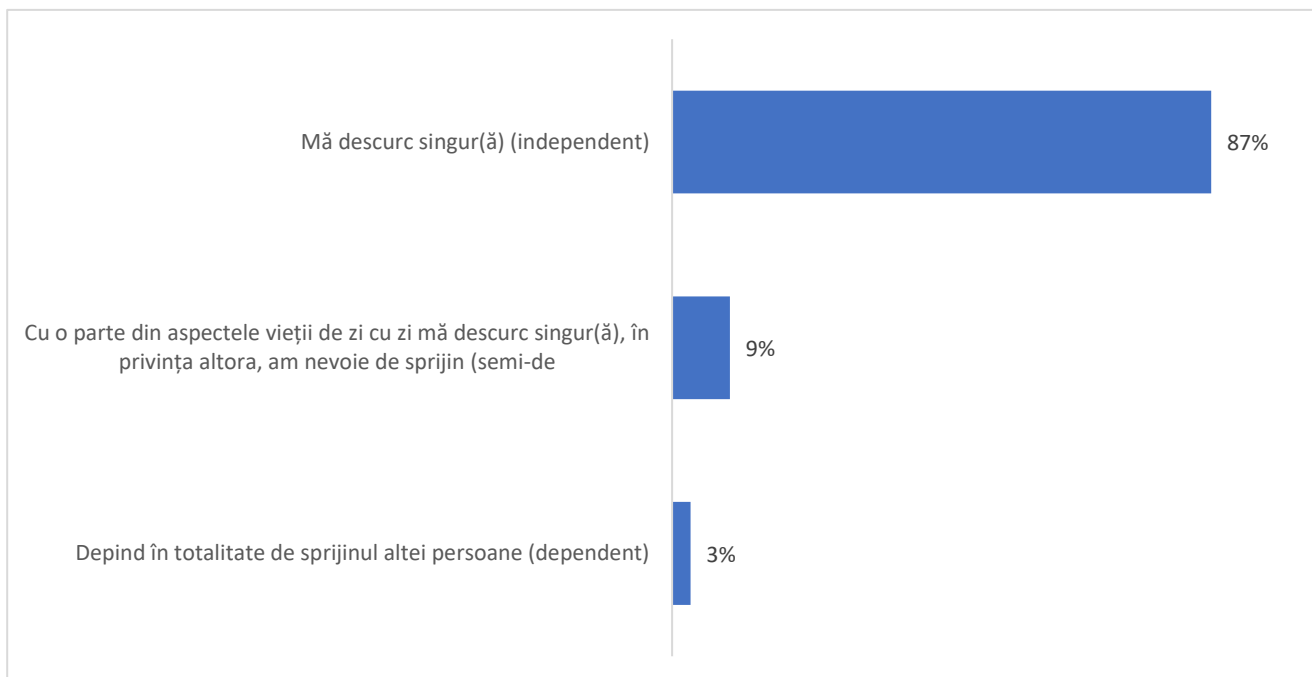
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =404; total n=406

Figura 22 Cum ați caracteriza starea dvs. de sănătate?

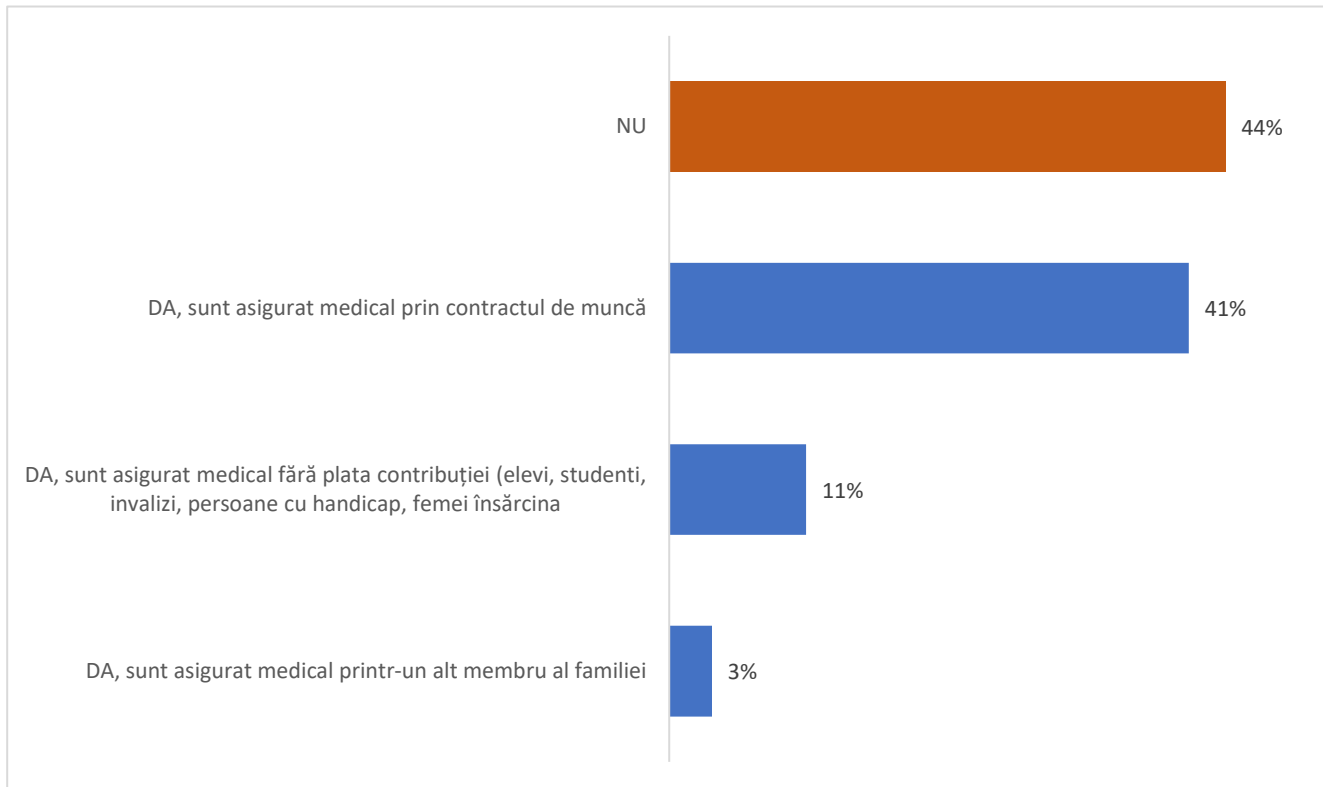
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =404; total n=406

Figura 23 În general, vă descurcați singur(ă), sau aveți nevoie de sprijinul altei persoane?

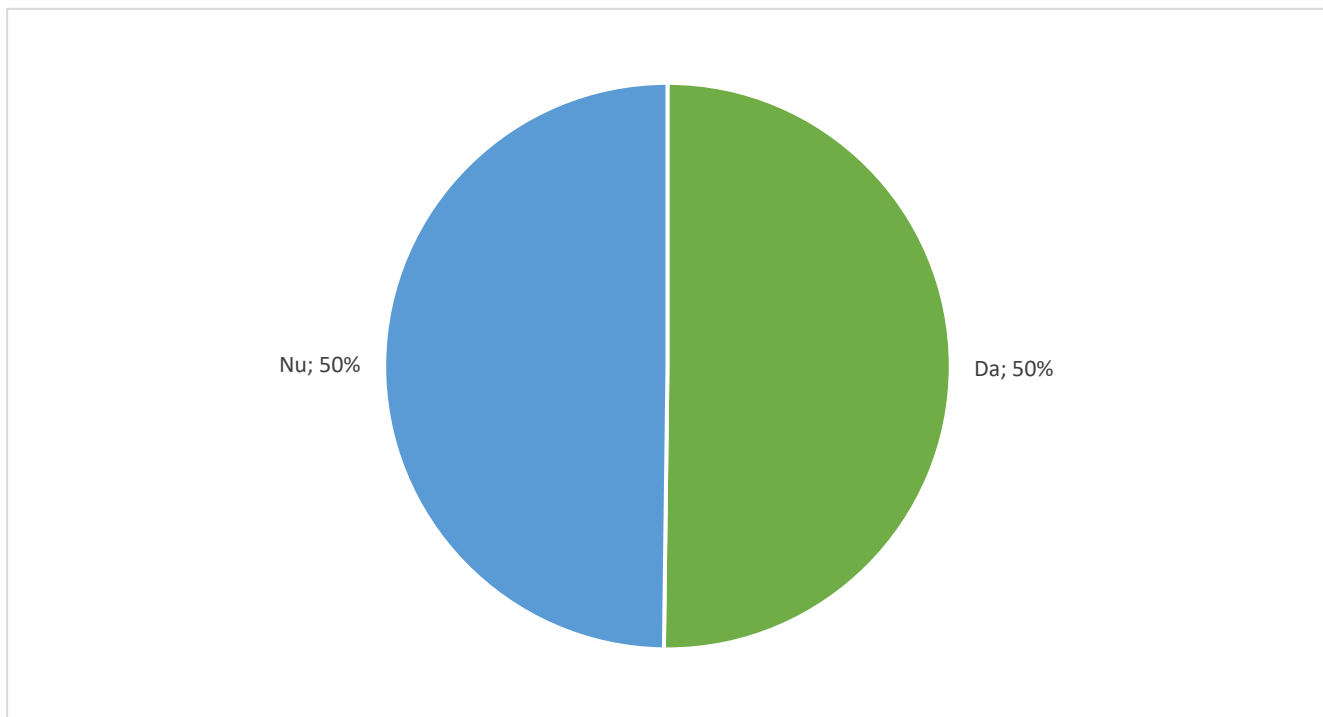
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =404; total n=406

Figura 24 Aveți asigurare de sănătate?

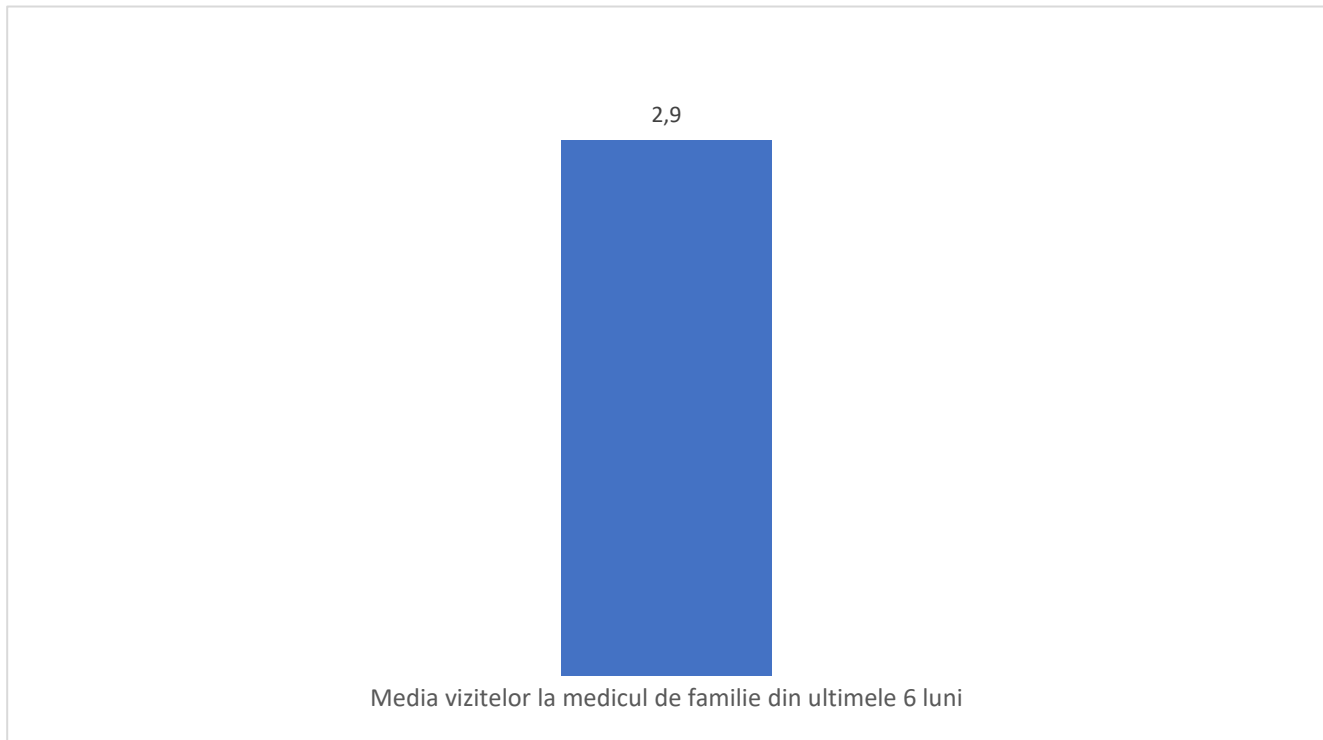
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =350; total n=406

Figura 25 În ultimele 6 luni, ați fost la medicul de familie?

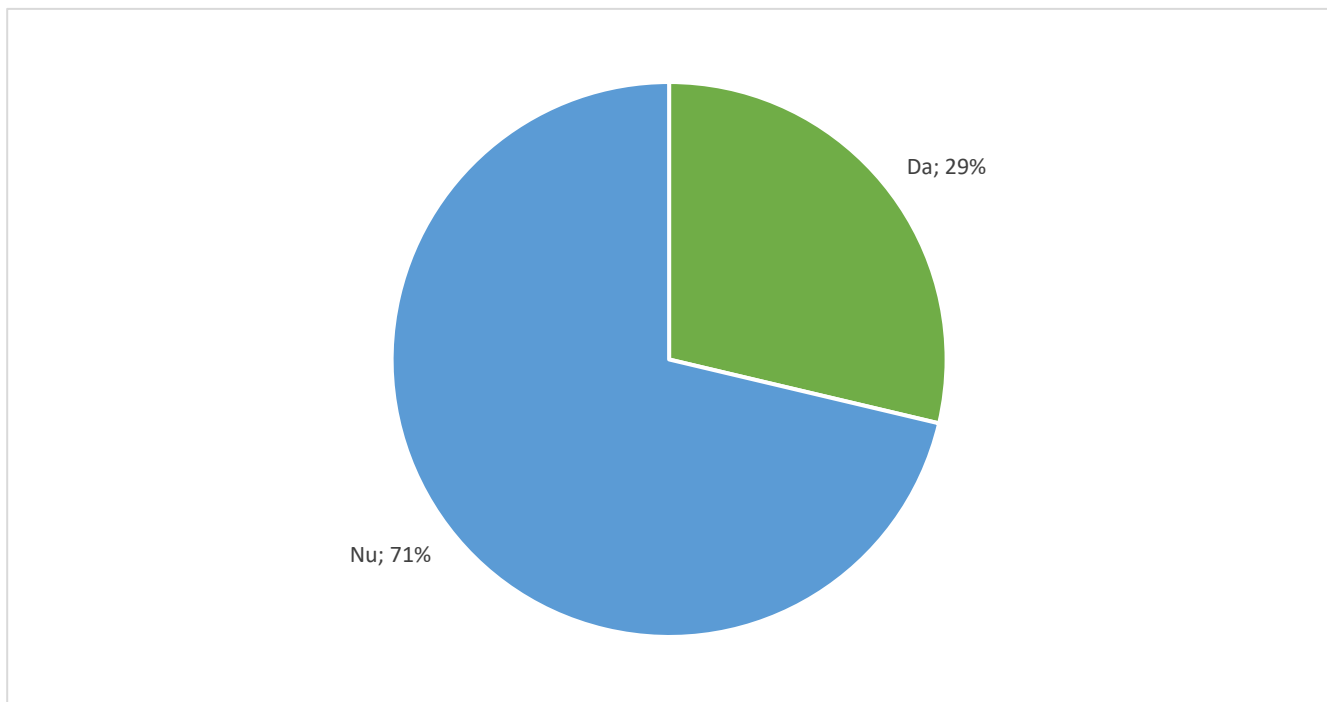
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =404; total n=406

Figura 26 De câte ori?

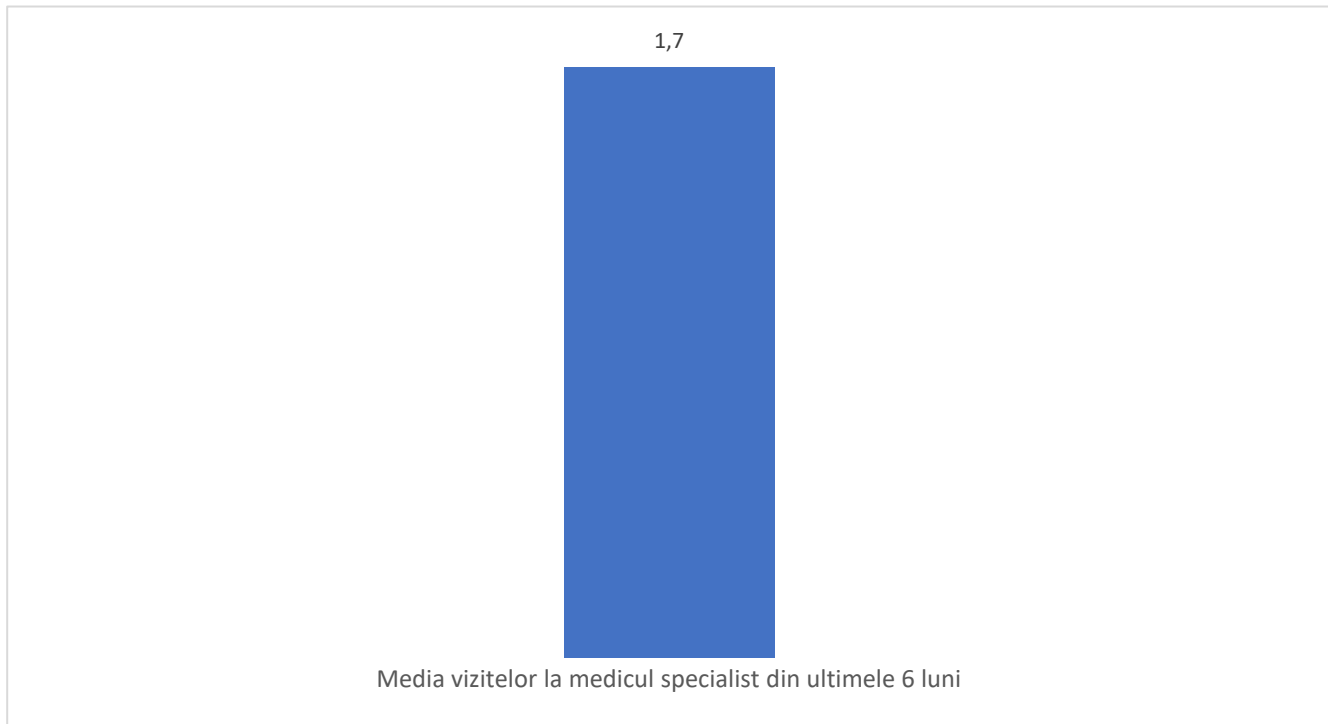
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =203; total n=406

Figura 27 În ultimele 6 luni, ați fost la un medic specialist?

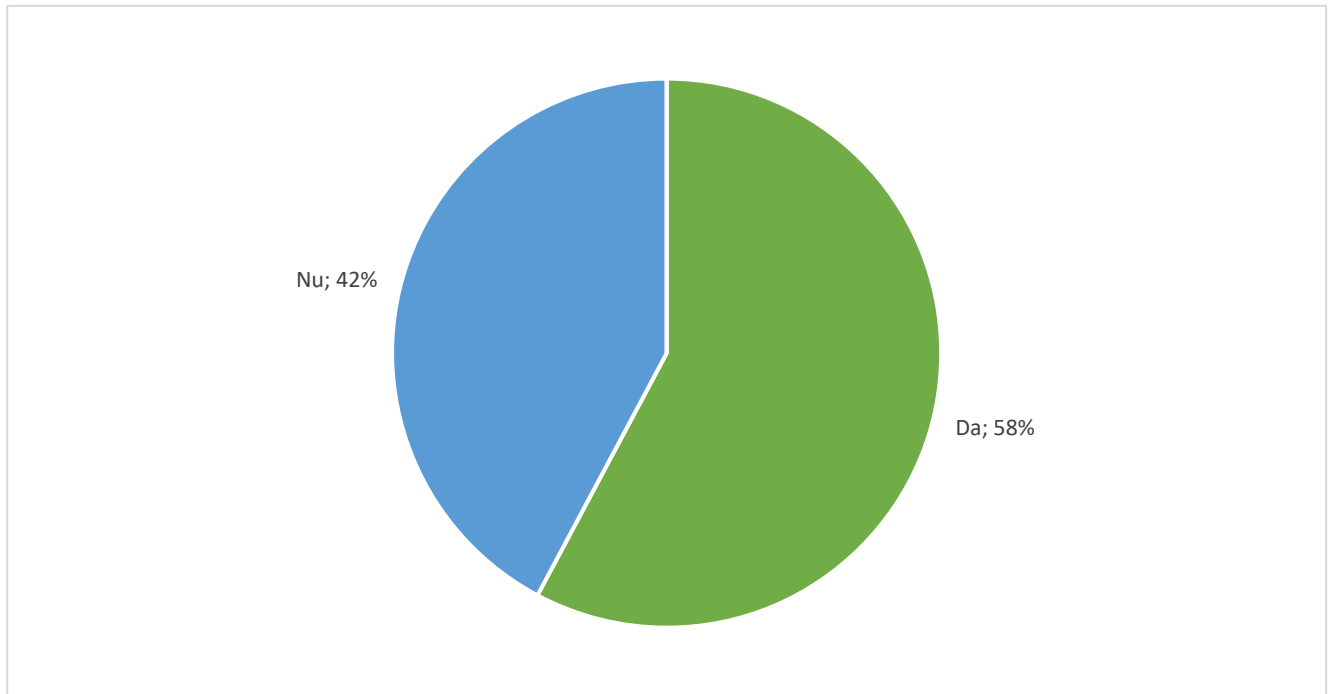
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =404; total n=406

Figura 28 De câte ori?

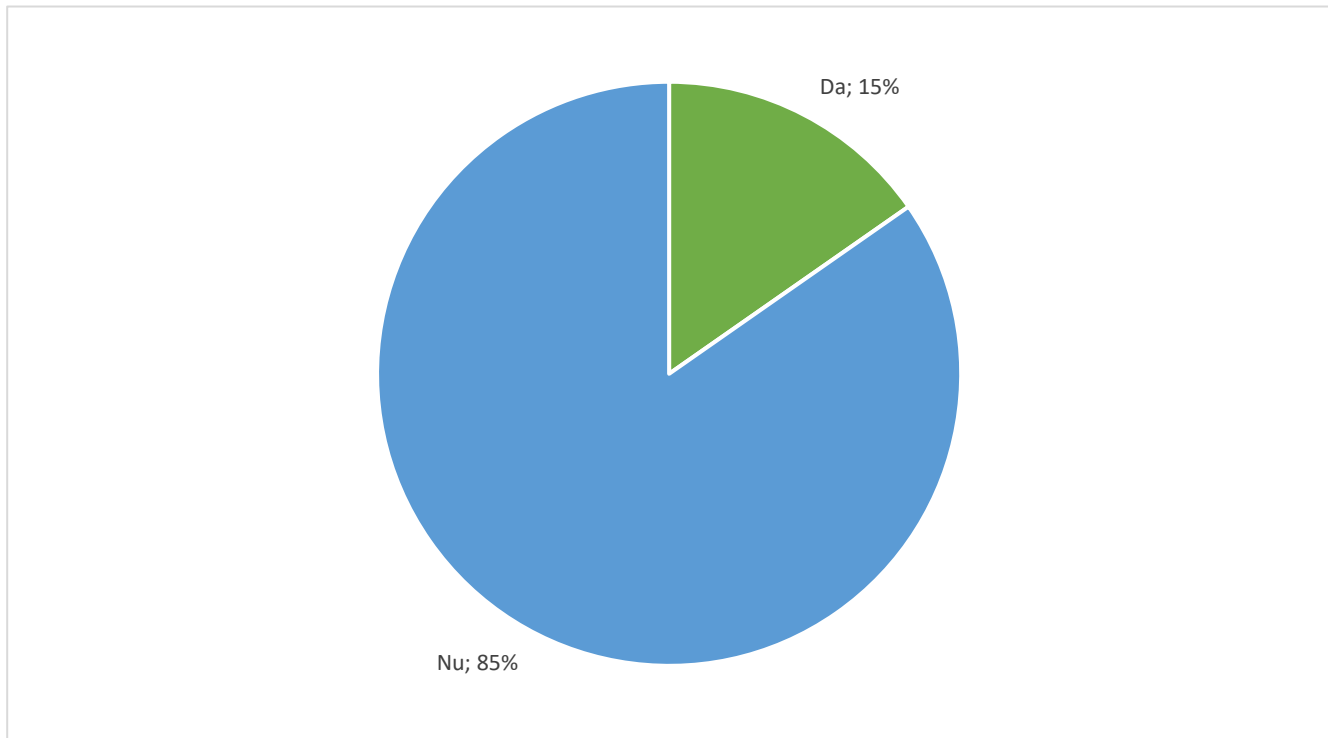
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =116; total n=406

Figura 29 A trebuit să plățiți consultul medicului specialist?

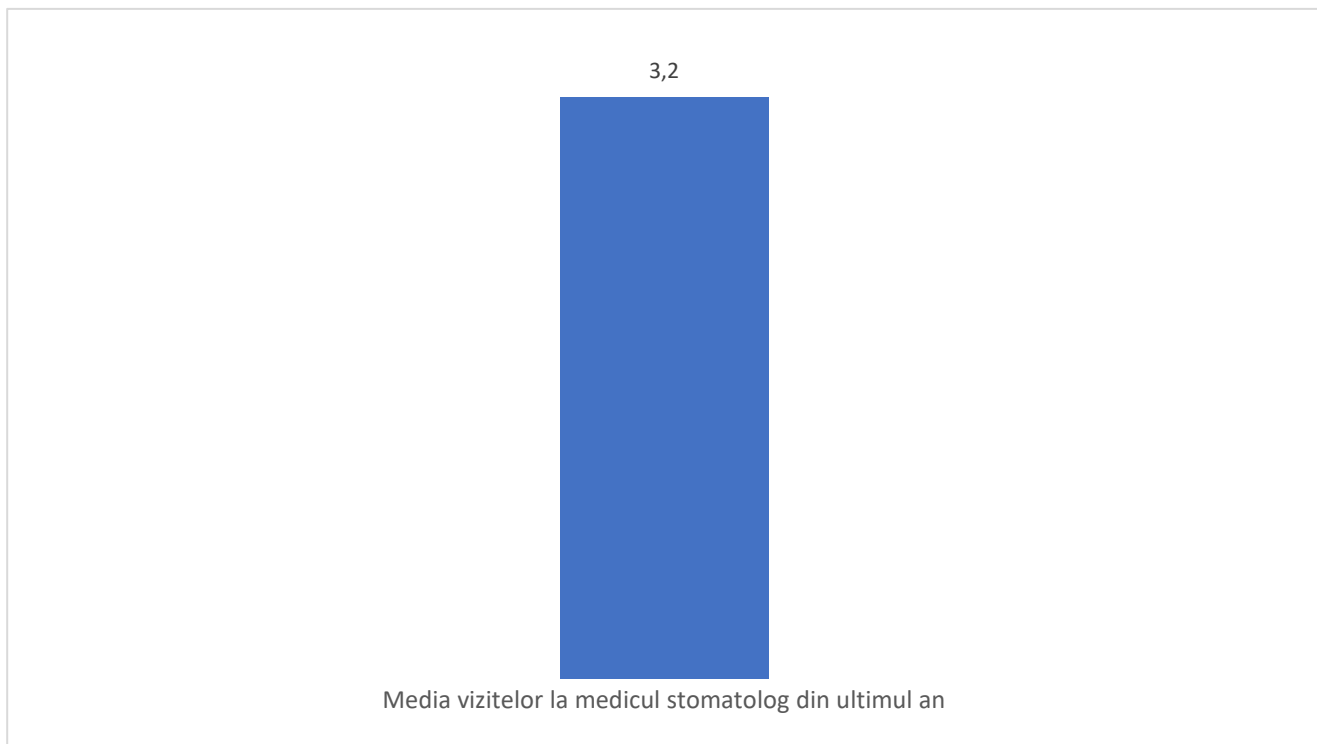
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =116; total n=406

Figura 30 În ultimul an, ați fost la un medic stomatolog?

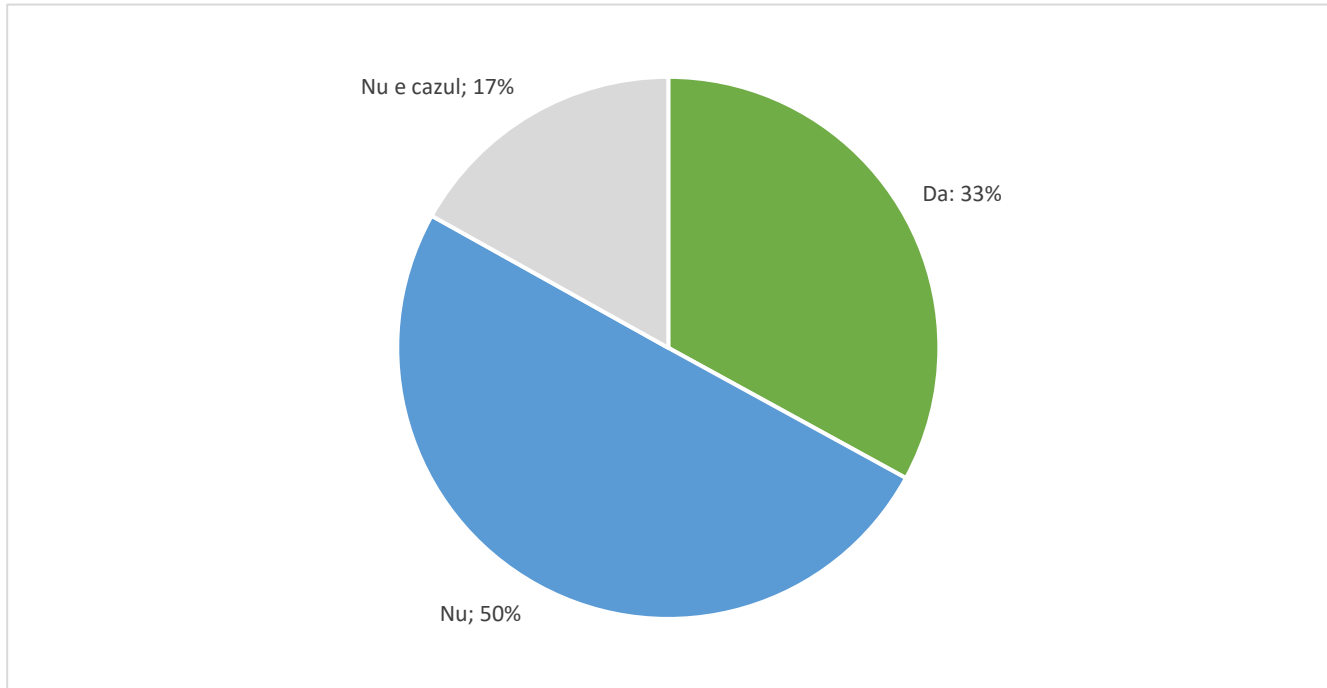
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =404; total n=406

Figura 31 De câte ori?

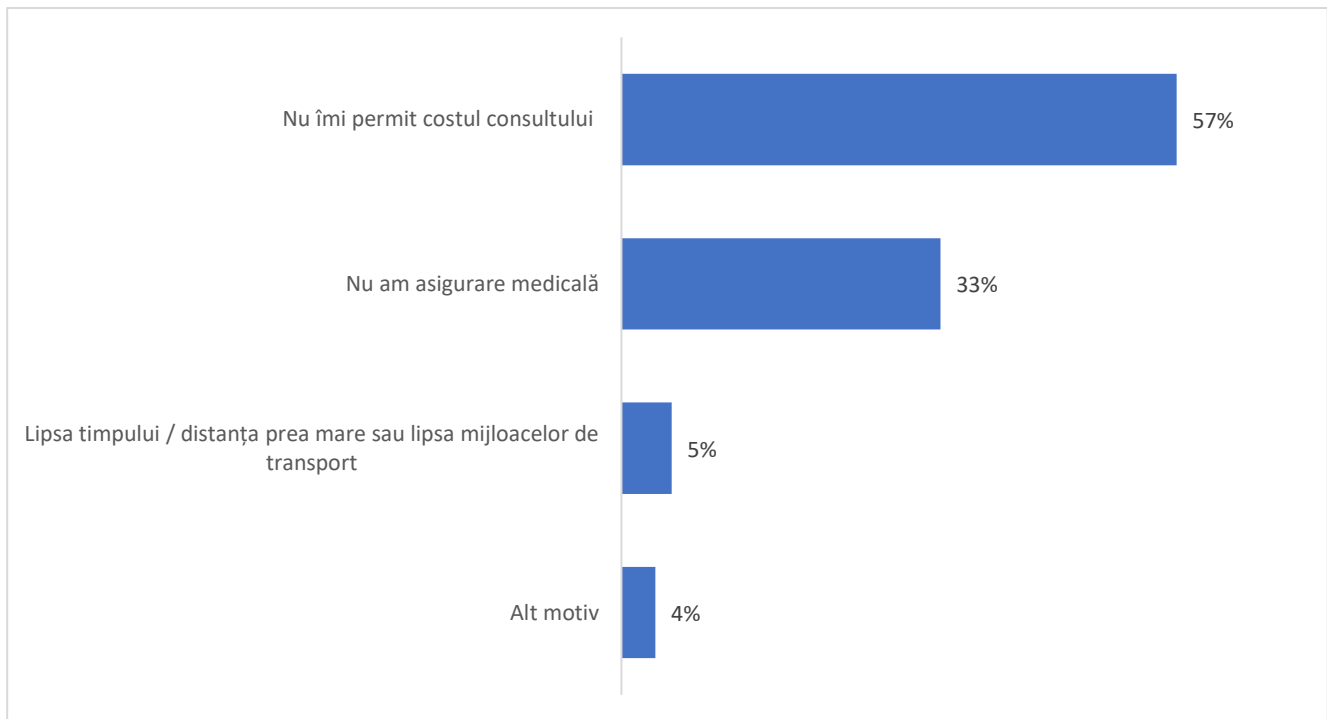
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =62; total n=406

Figura 32 A fost vreodată, pe parcursul ultimelor 12 luni, când ați avut nevoie să fiți consultat de un medic generalist sau de familie, dar nu ați putut face acest lucru?

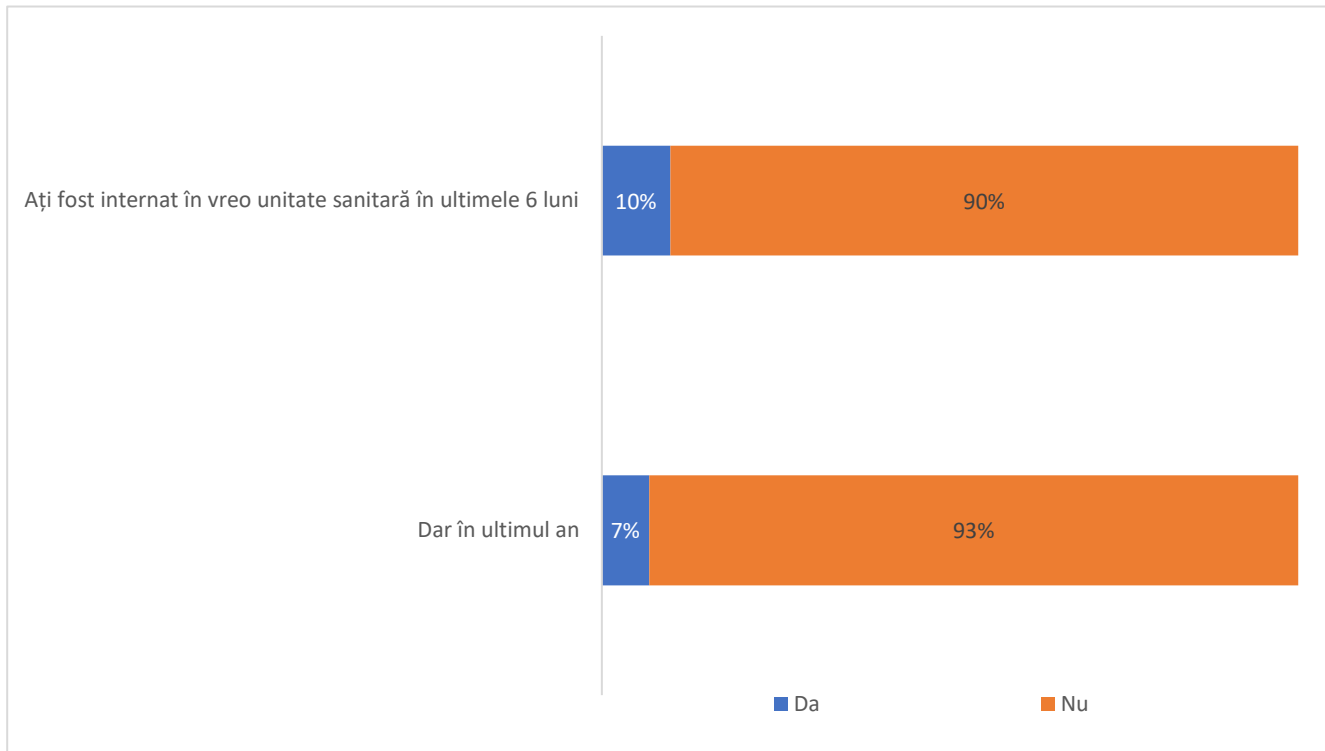
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =350; total n=406

Figura 33 Care a fost motivul principal pentru care NU ați beneficiat de consultația unui medic generalist sau de familie?

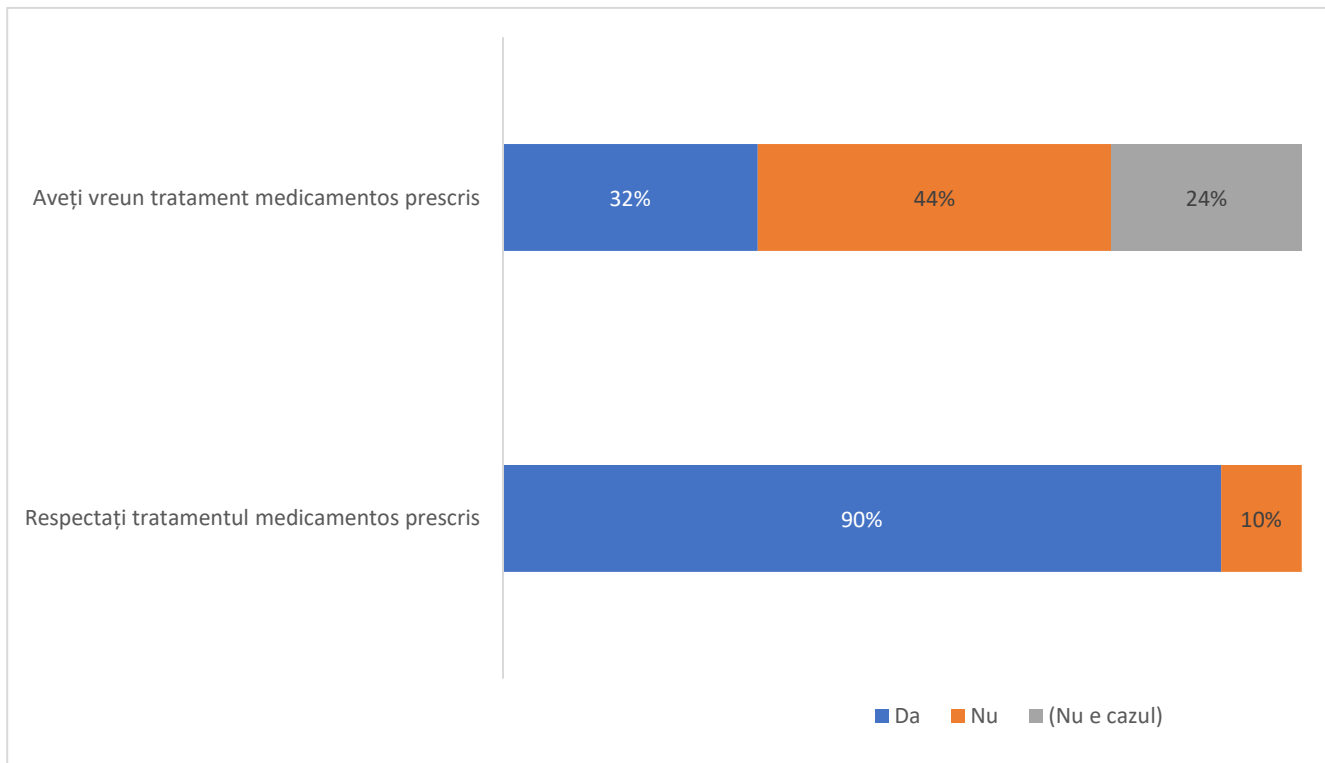
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =115; total n=406

Figura 34 Ați fost internat în vreo unitate sanitară...?

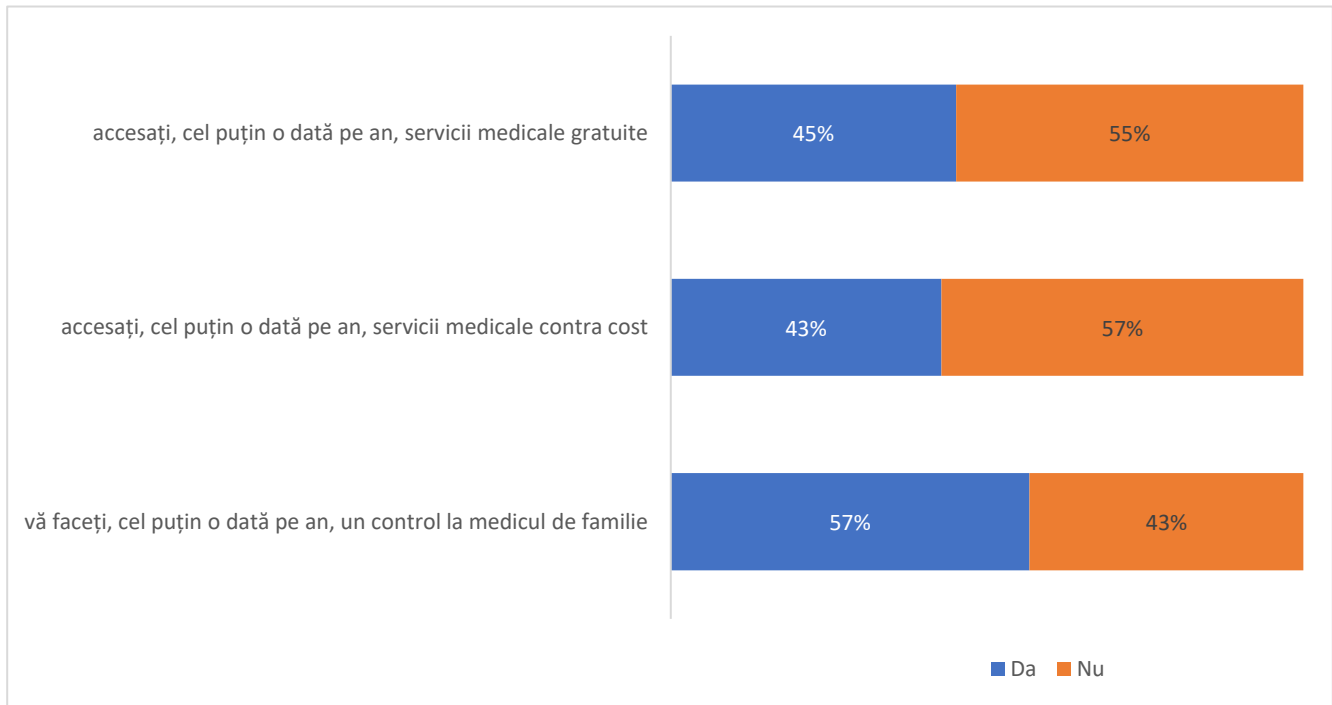
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n= de la 365 la 404; total n=406

Figura 35 Tratament medicamentos

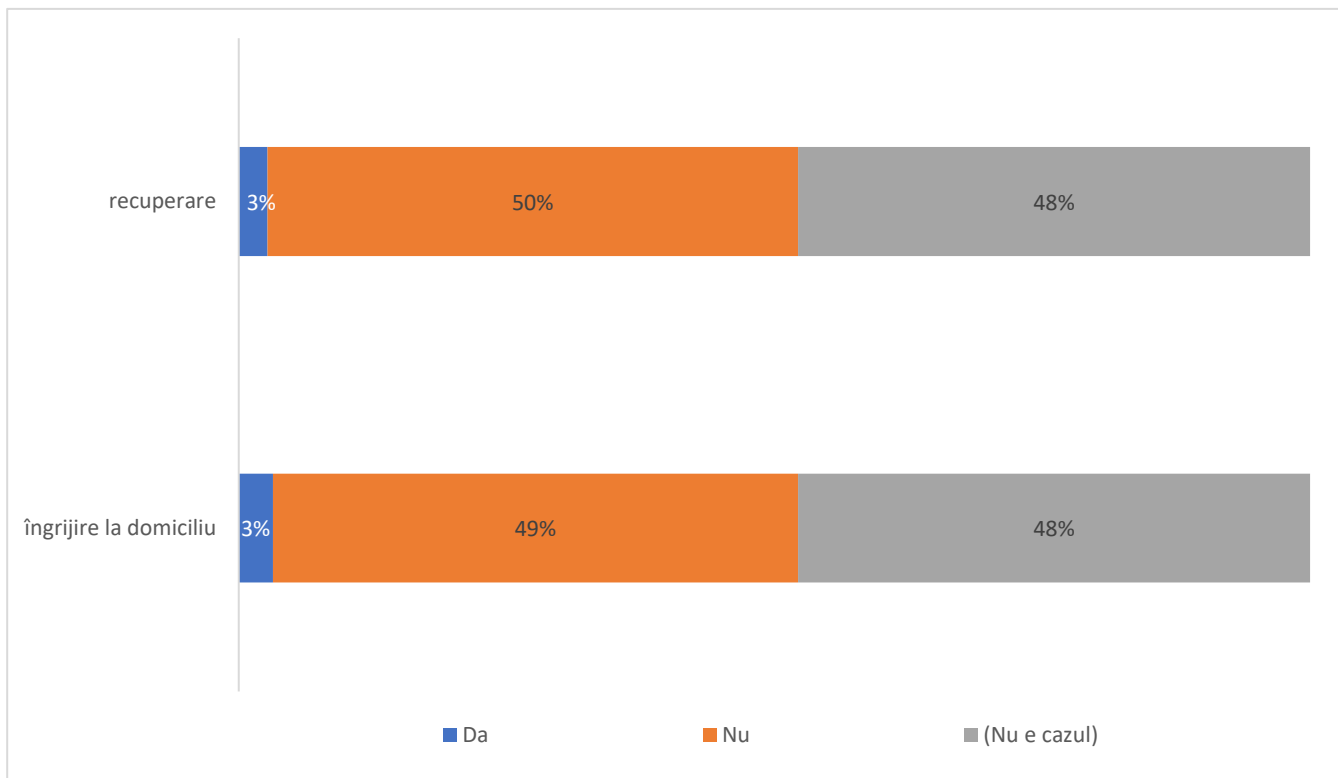
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n= de la 129 la 404; total n=406

Figura 36 Dvs. personal...

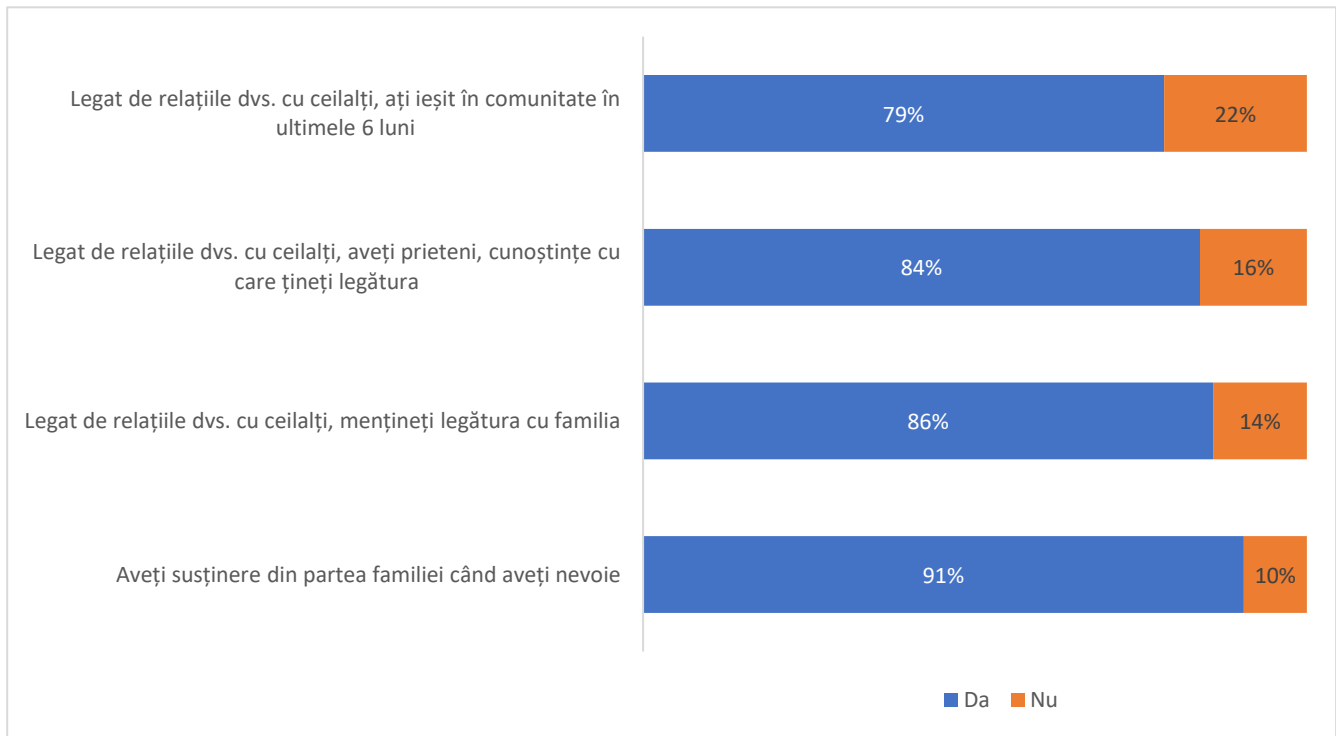
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =404; total n=406

Figura 37 Ați accesat servicii de...

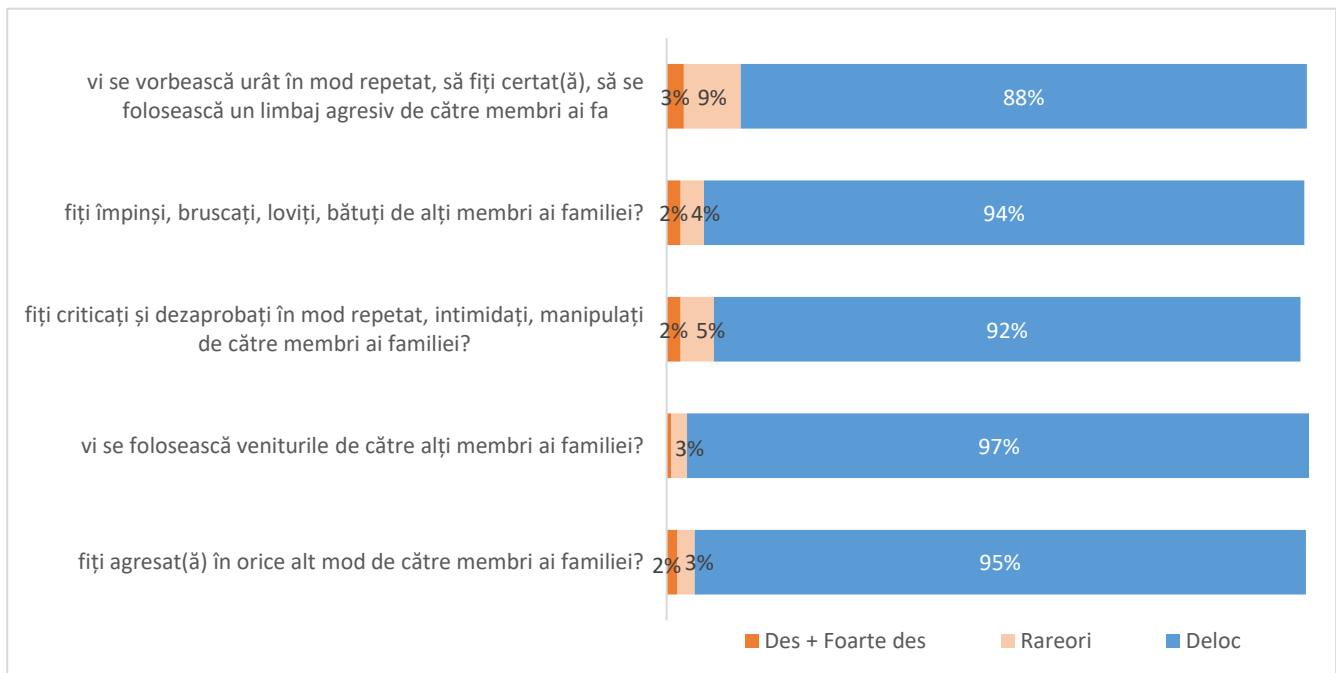
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =404; total n=406

Figura 38 Legătura cu familia

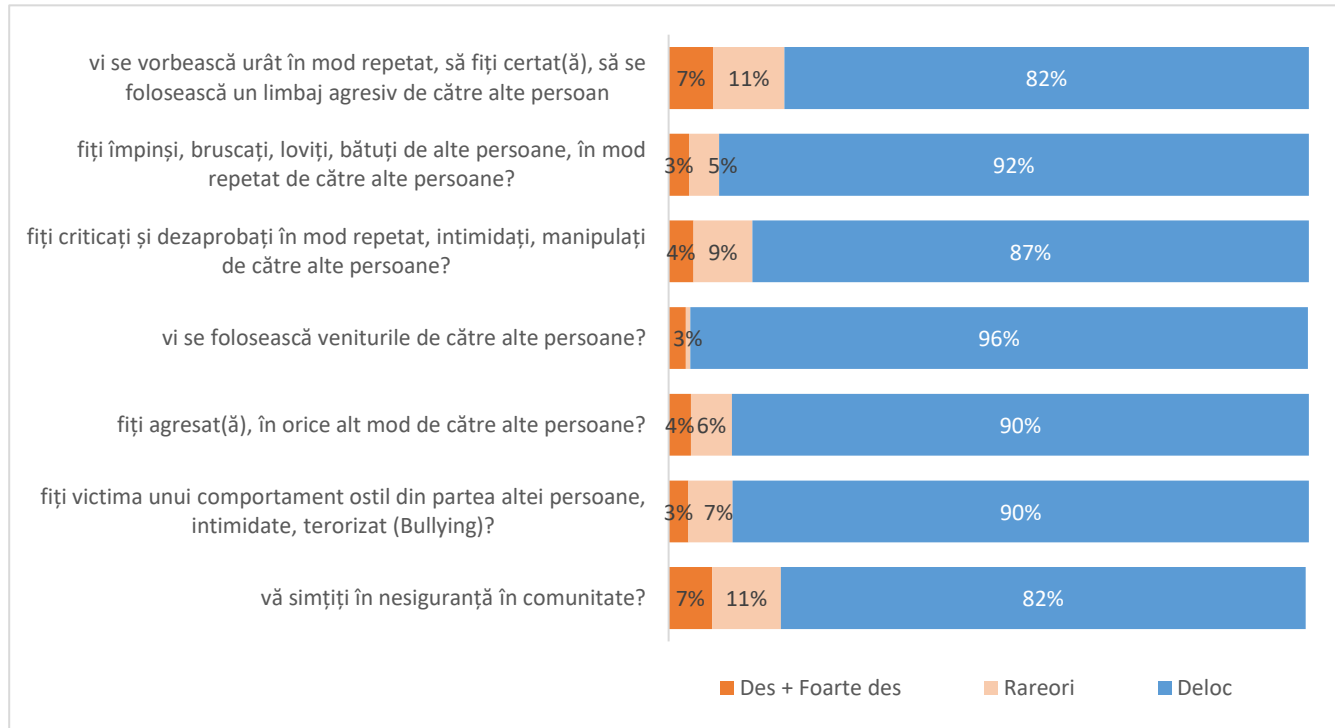
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n= de la 348 la 404; total n=406

Figura 39 Multe persoane adulte trec prin diverse greutăți în această perioadă a vieții. Dvs. vi s-a întâmplat în ultimii 2 ani să...

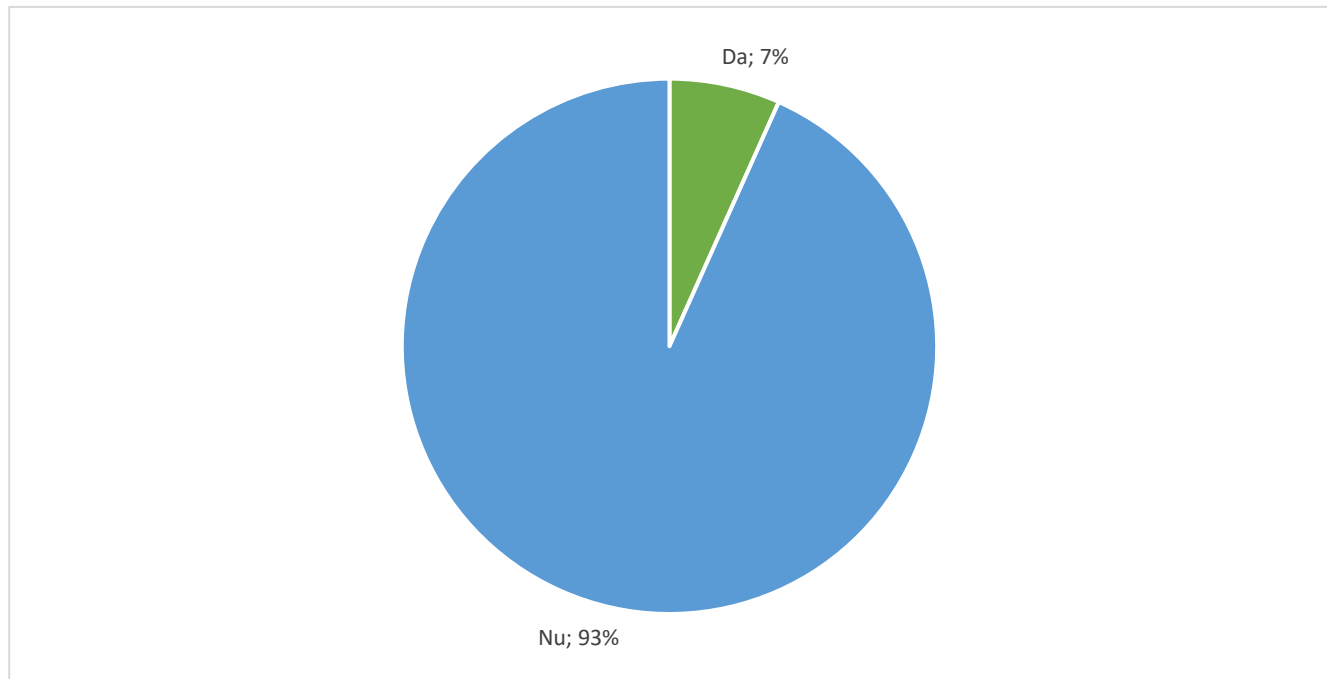
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n= 404; total n=406

Figura 40 Multe persoane adulte trec prin diverse greutăți în această perioadă a vieții. Dvs. vi s-a întâmplat în ultimii 2 ani... să

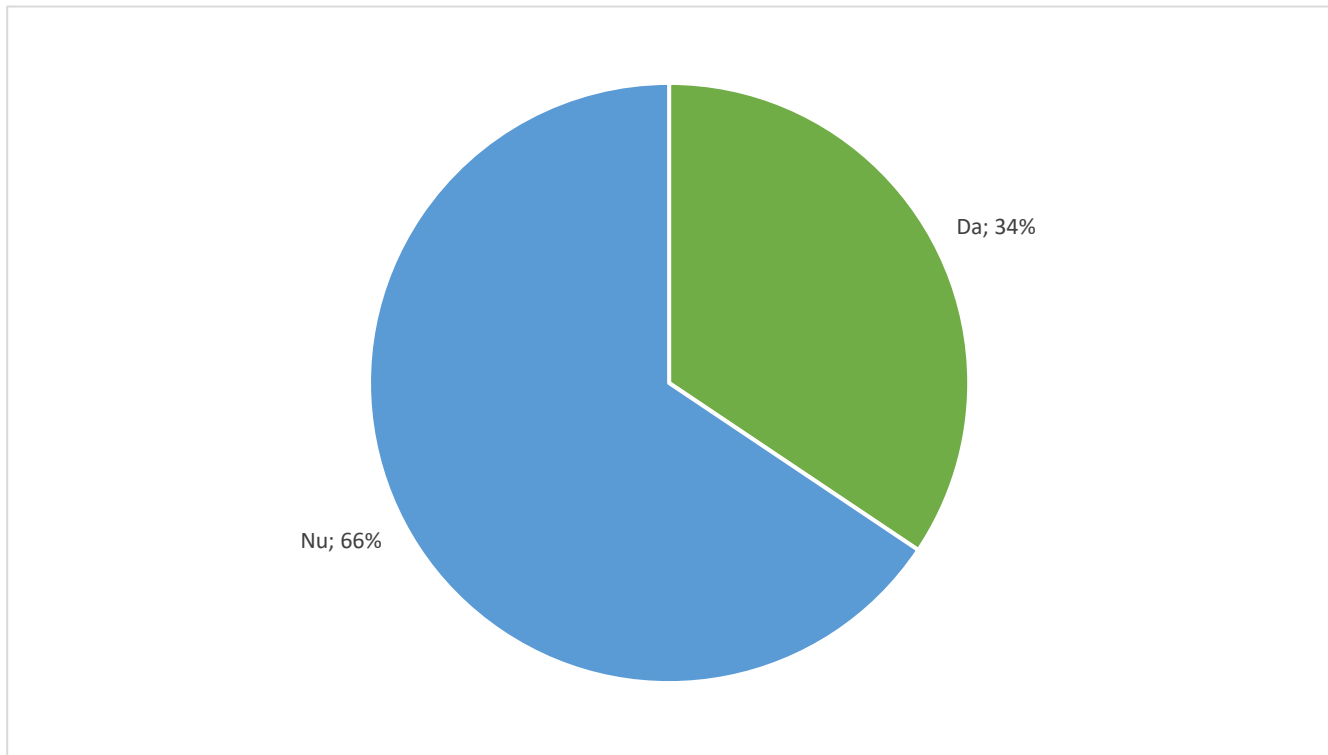
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n= de la 350 la 404; total n=406

Figura 41 Dvs. sunteți consumator / consumatoare de alcool?

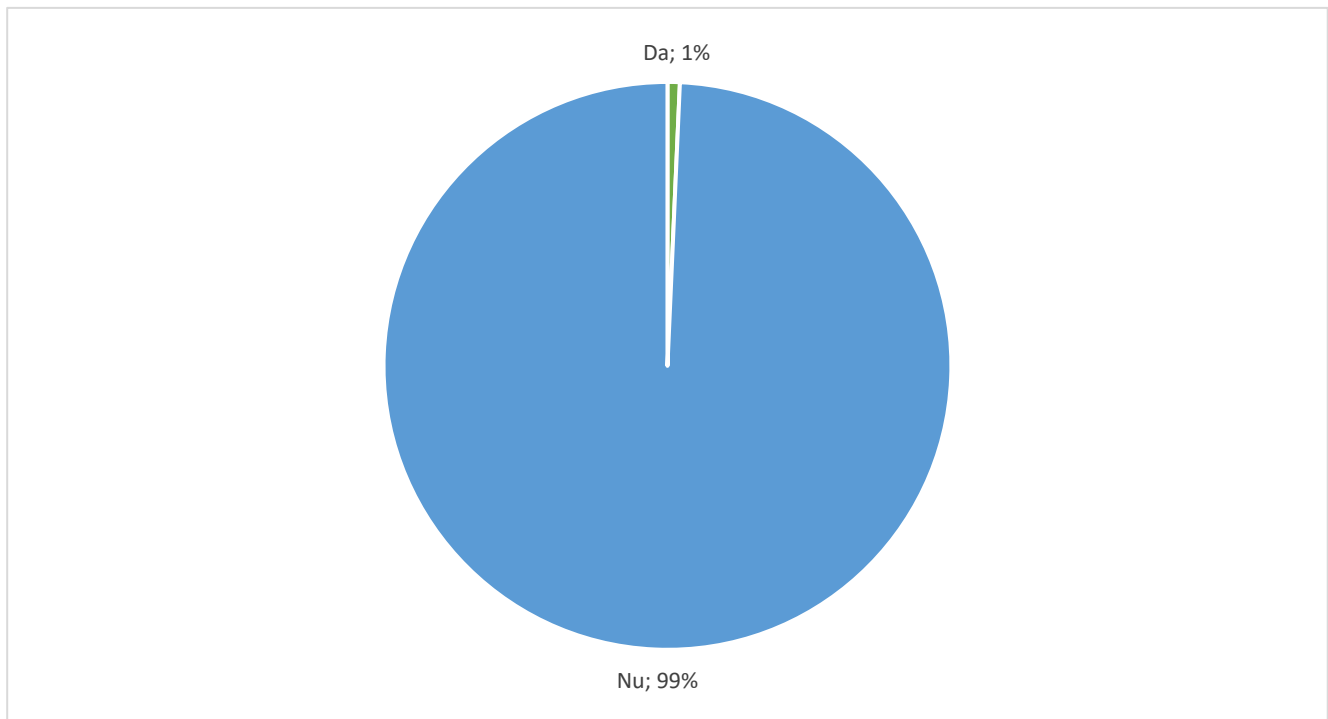
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =404; total n=406

Figura 42 Dvs. sunteți consumator / consumatoare de tutun?

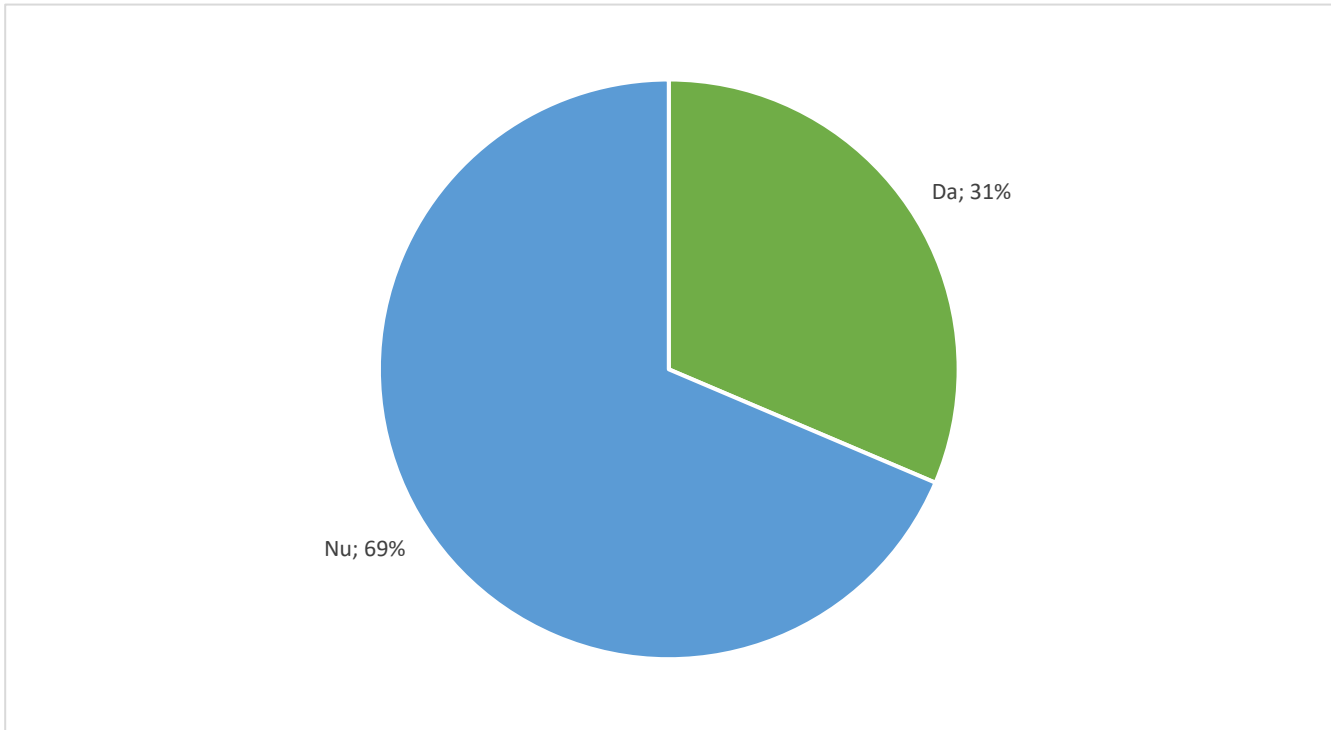
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =404; total n=406

Figura 43 Dvs. obișnuiți să jucați jocuri de noroc?

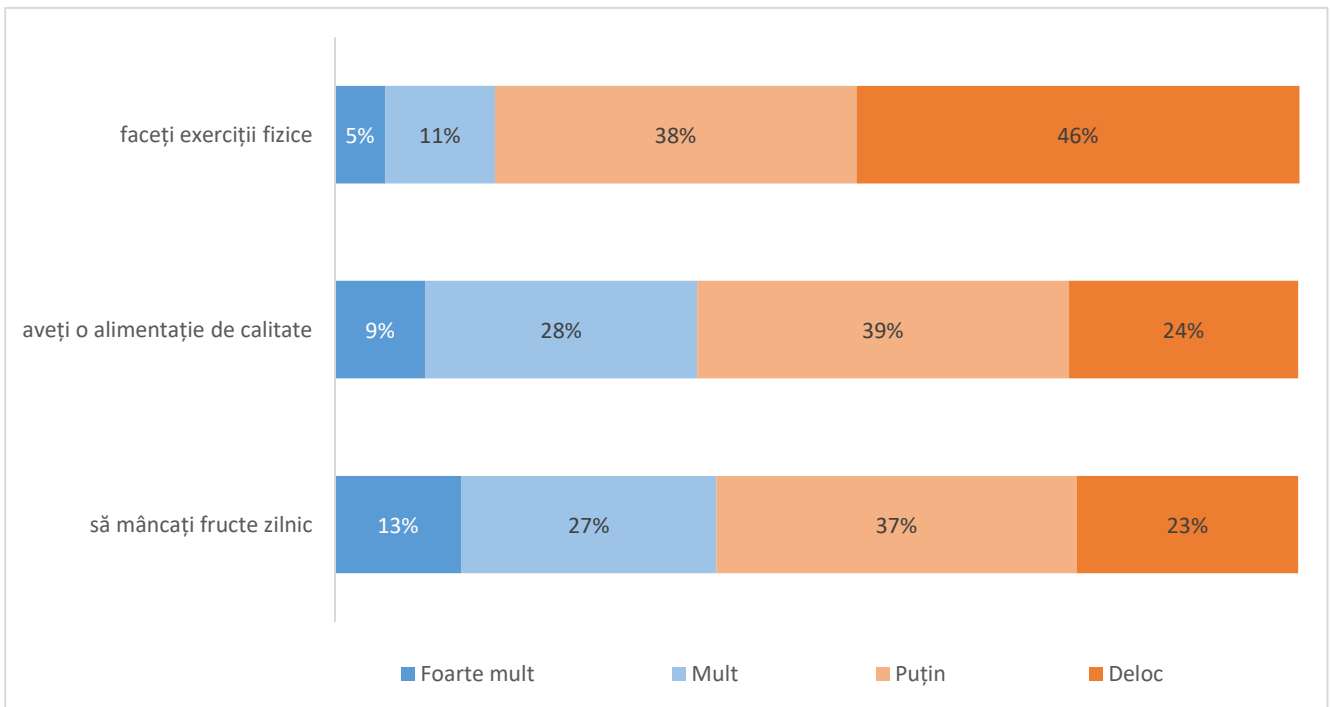
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =404; total n=406

Figura 44 Dvs. obișnuiți să petreceți timp în mediul online? (internet, social media, alte activități decât muncă sau învățare, etc.)

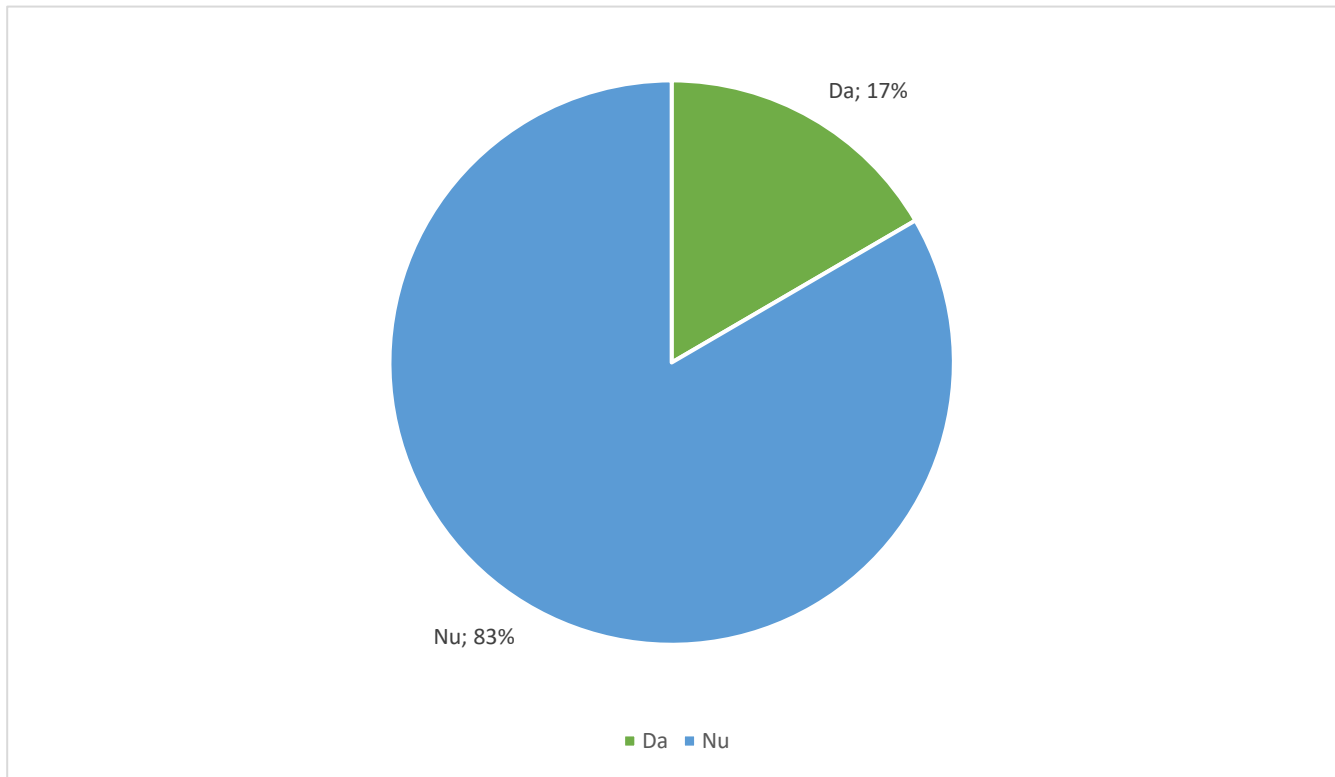
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =404; total n=406

Figura 45 În general, în ce măsură sunteți preocupat să

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =404; total n=406

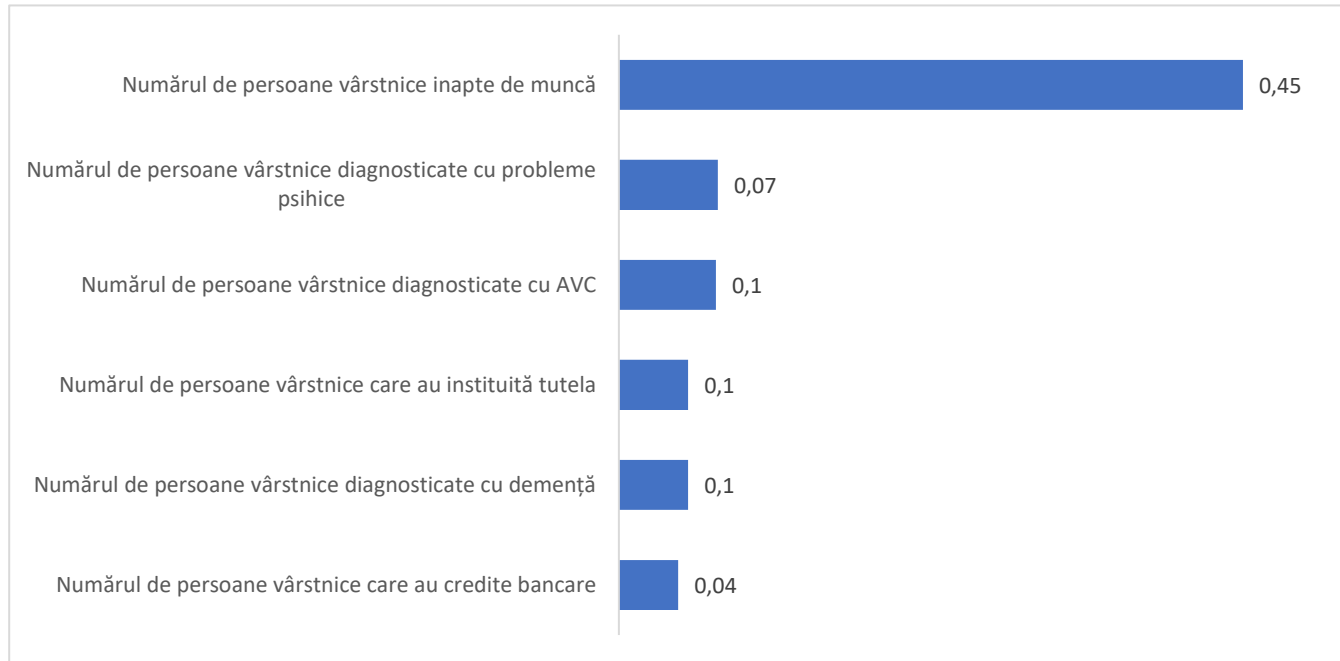
Figura 46 În cazul în care ați avea nevoie, v-ați permite susținerea financiară a unui program de recuperare / reabilitare?

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =350; total n=406

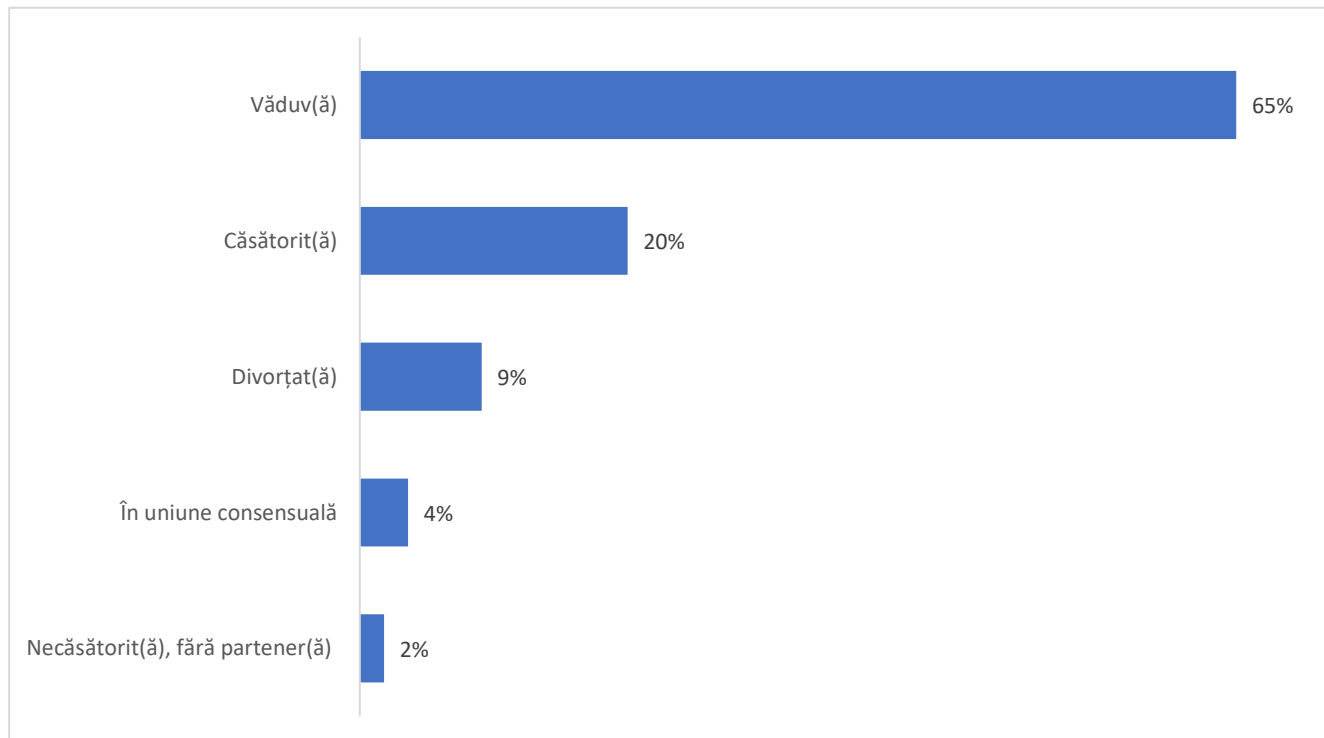
MODULUL PERSOANE VÂRSTNICE (grupa de vârstă 65+ ani)

Figura 47 Referitor la gospodăria dvs., vă rugăm să precizați...

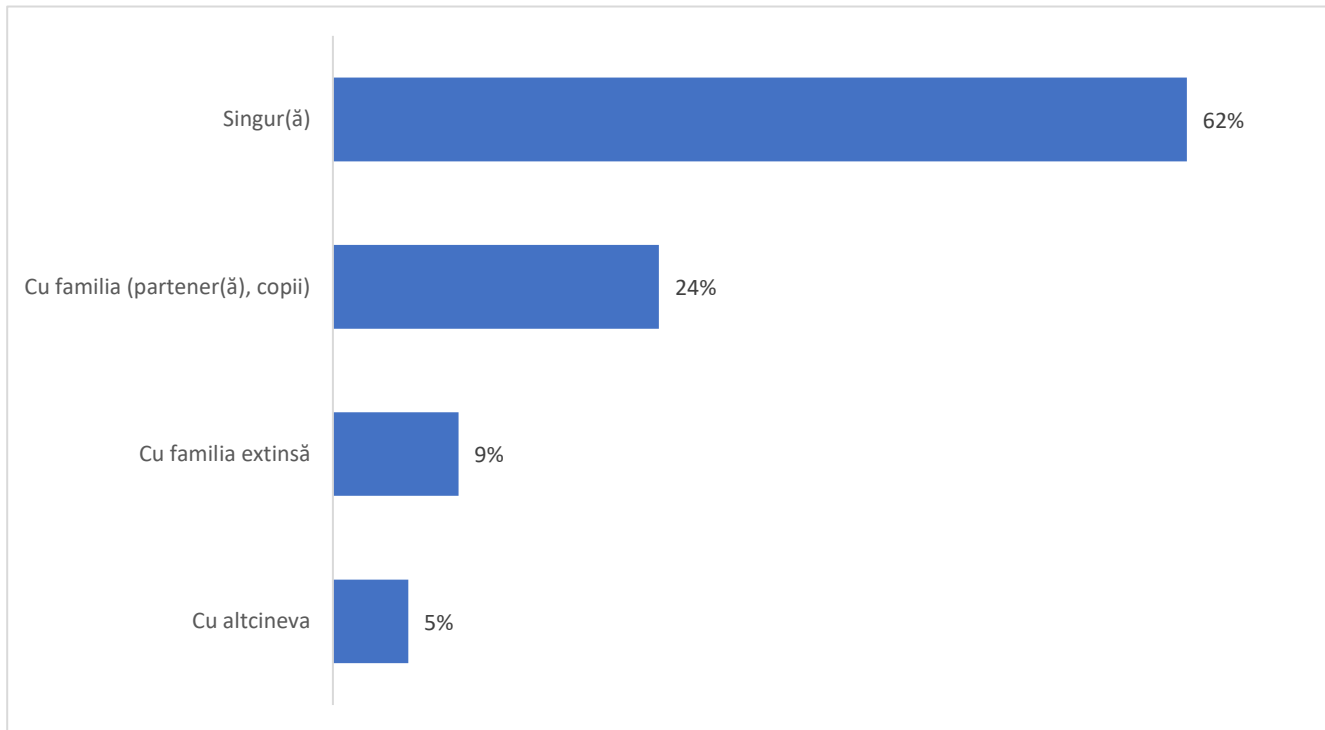
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =55; total n=406

Figura 48 Dvs. sunteți?

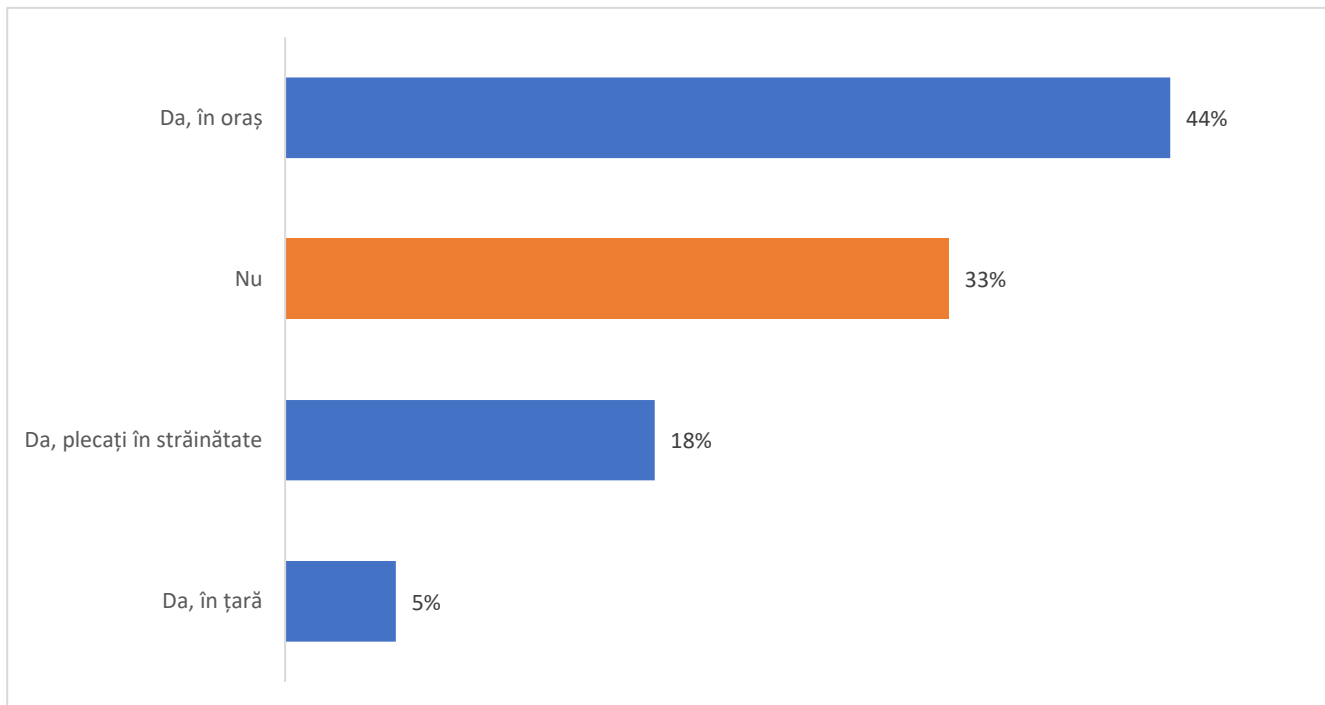
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =55; total n=406

Figura 49 Dvs. locuiți?

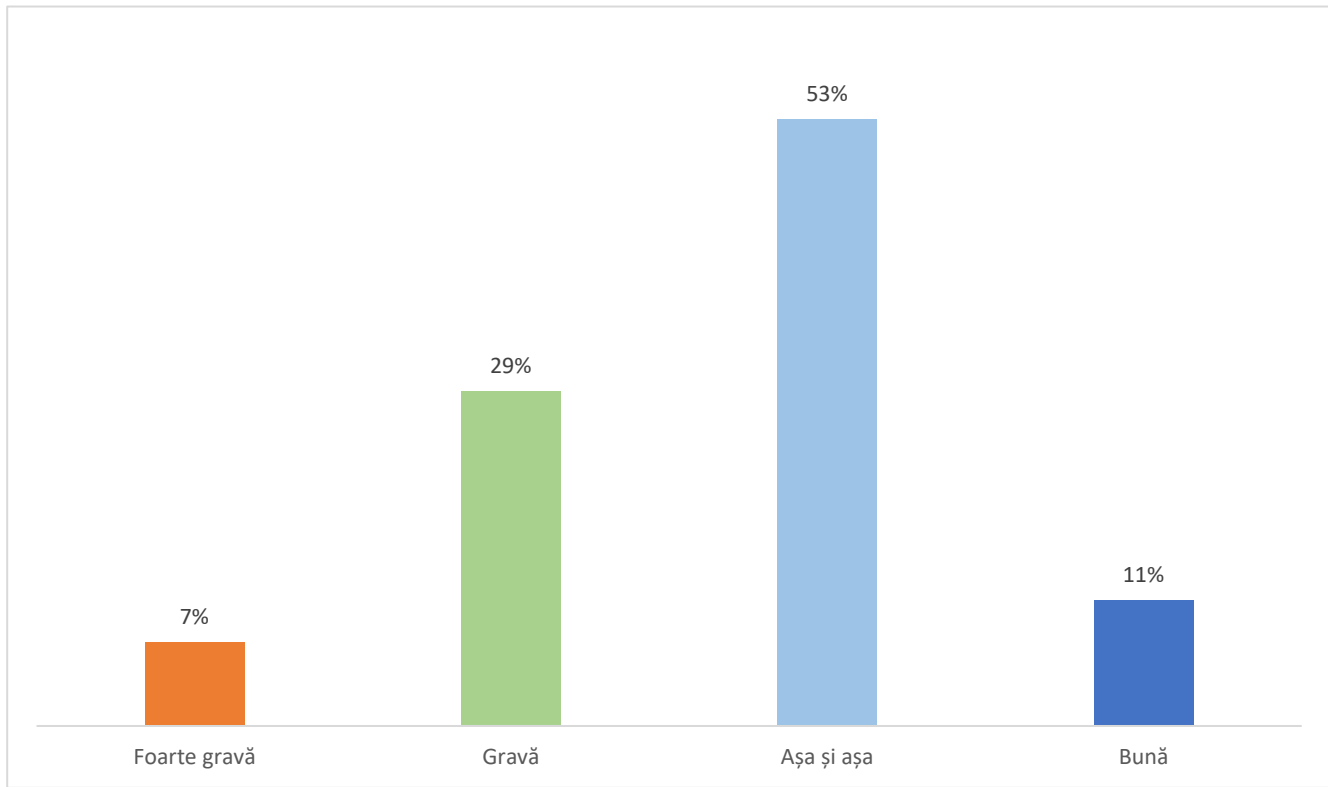
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =55; total n=406

Figura 50 Aveți aparținători?

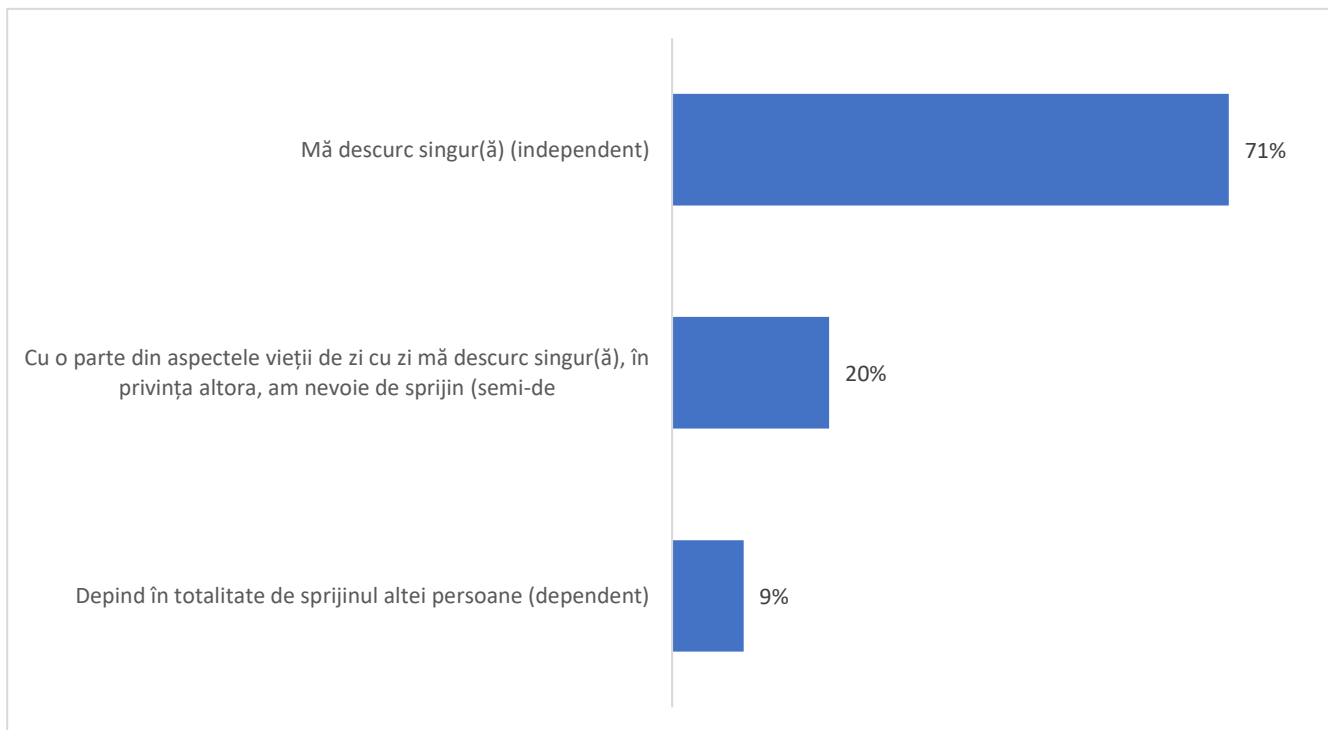
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =55; total n=406

Figura 51 Cum ați caracteriza starea dvs. de sănătate?

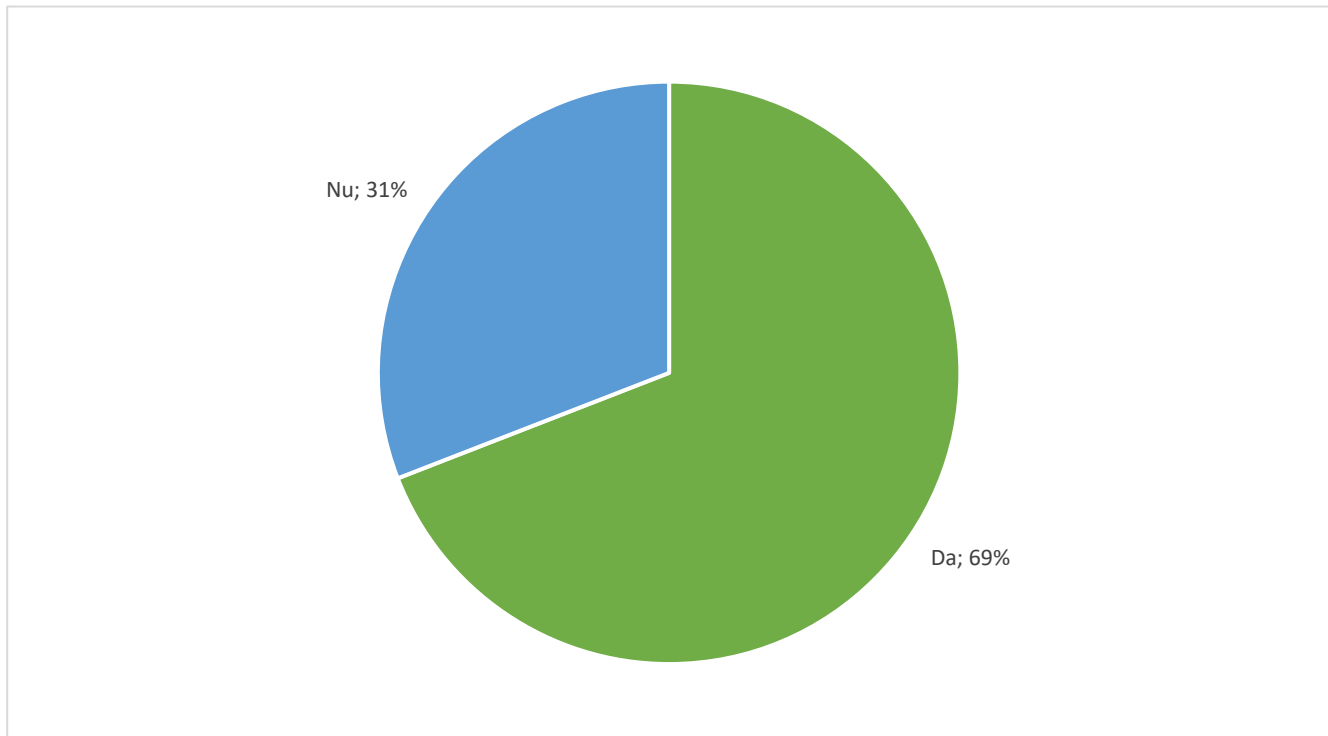
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =55; total n=406

Figura 52 În general, vă descurcați singur(ă), sau aveți nevoie de sprijinul altei persoane?

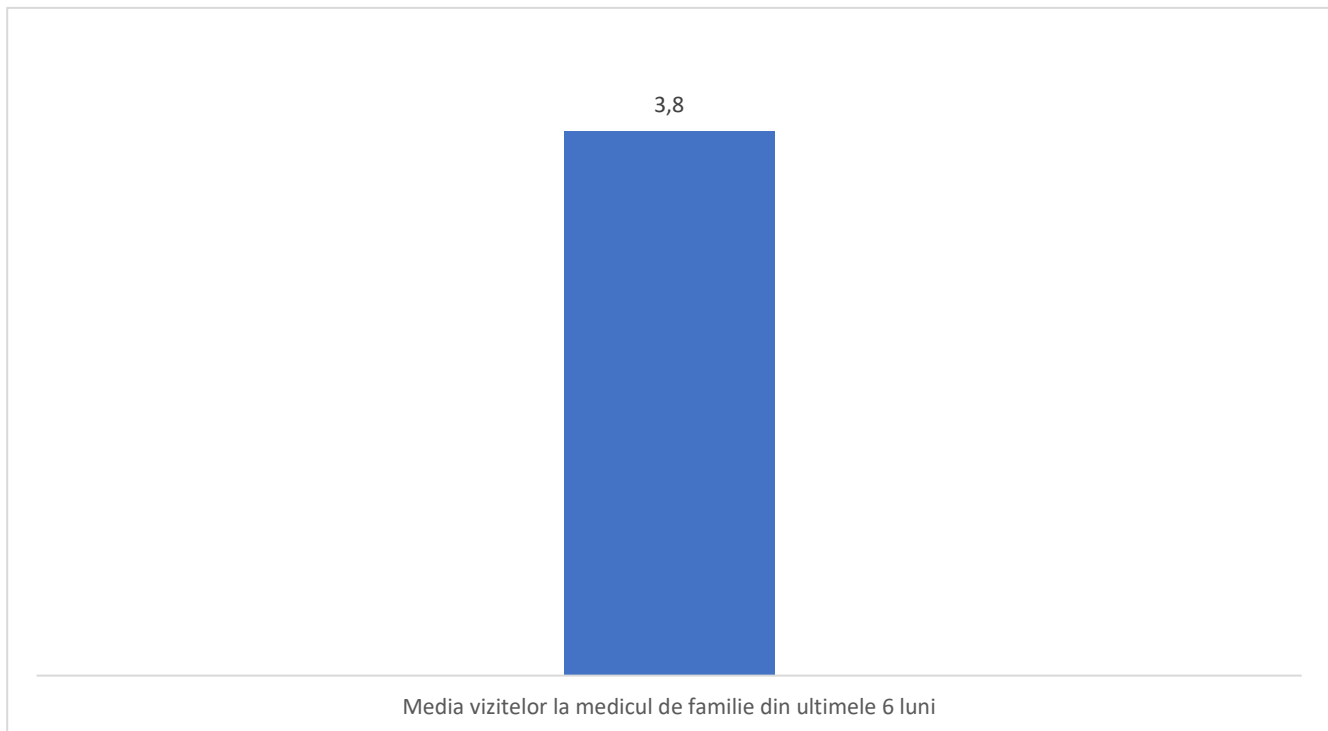
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =55; total n=406

Figura 53 În ultimele 6 luni, ați fost la medicul de familie?

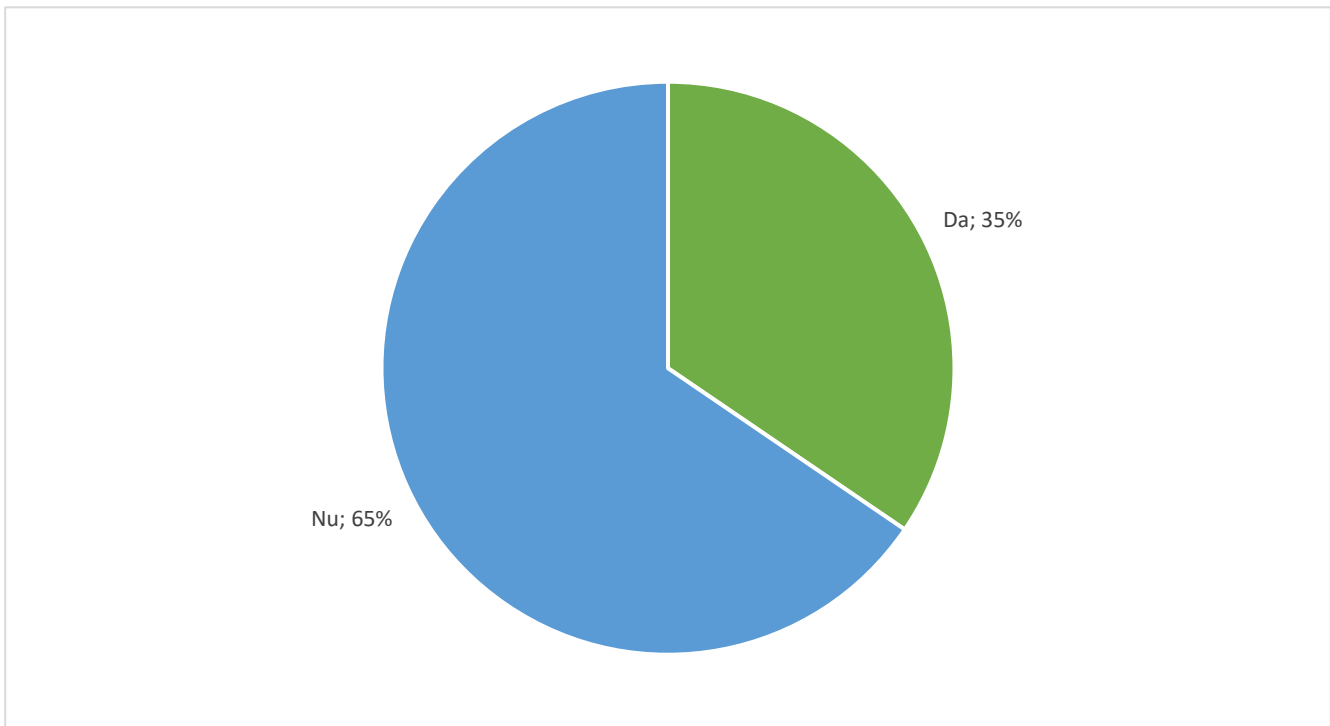
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =14; total n=406

Figura 54 De câte ori?

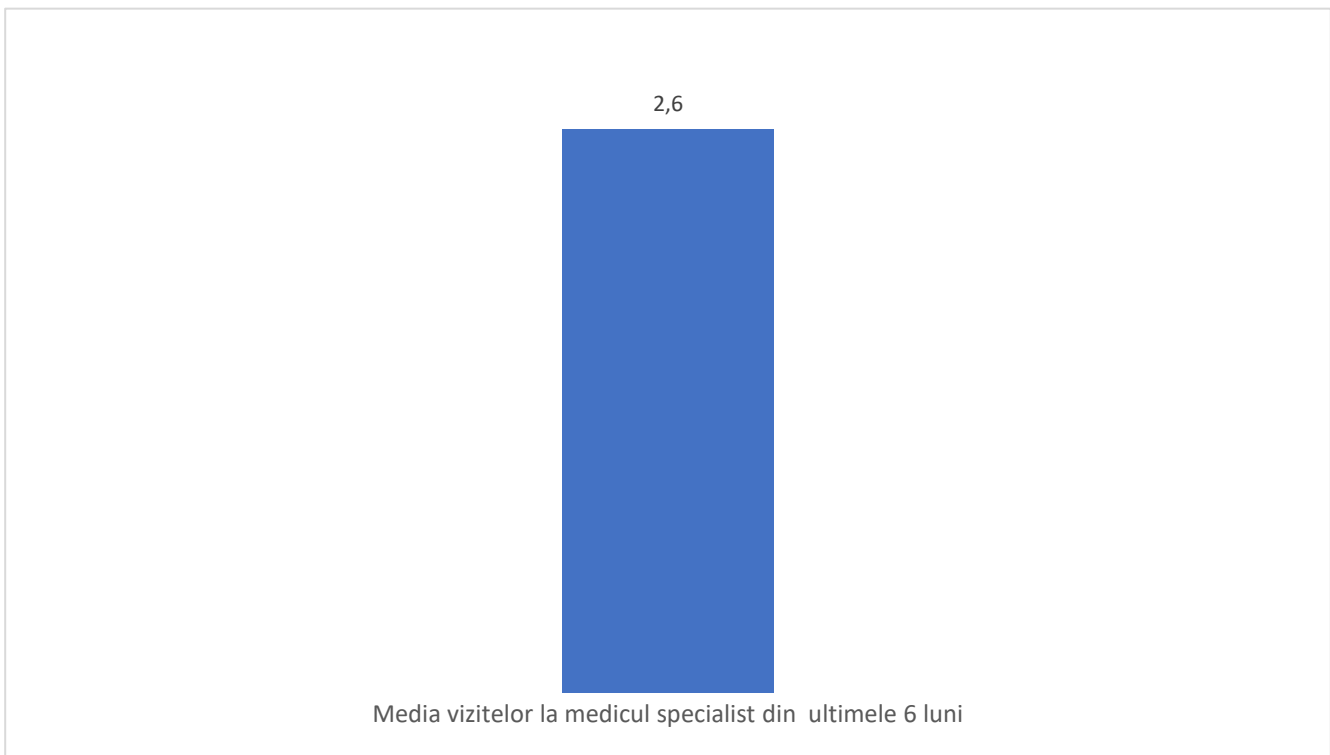
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =38; total n=406

Figura 55 În ultimele 6 luni, ați fost la un medic specialist?

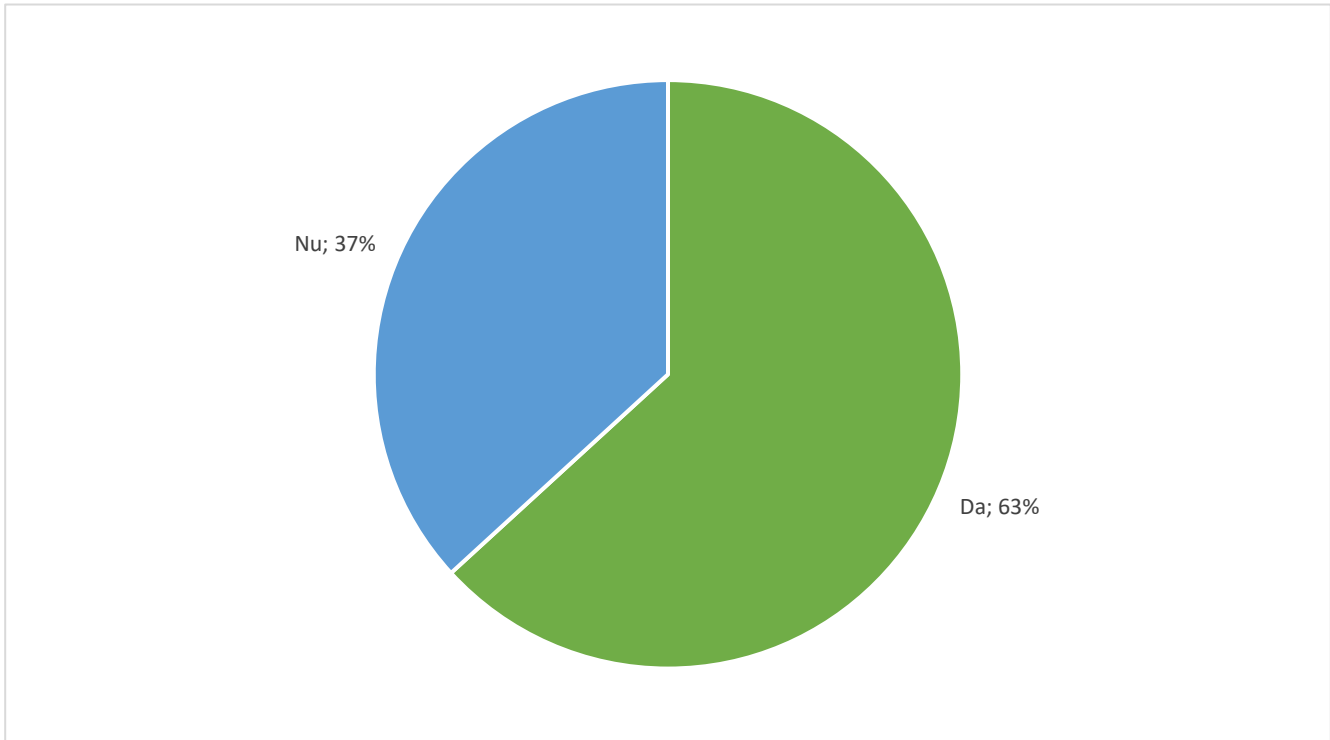
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =55; total n=406

Figura 56 De câte ori?

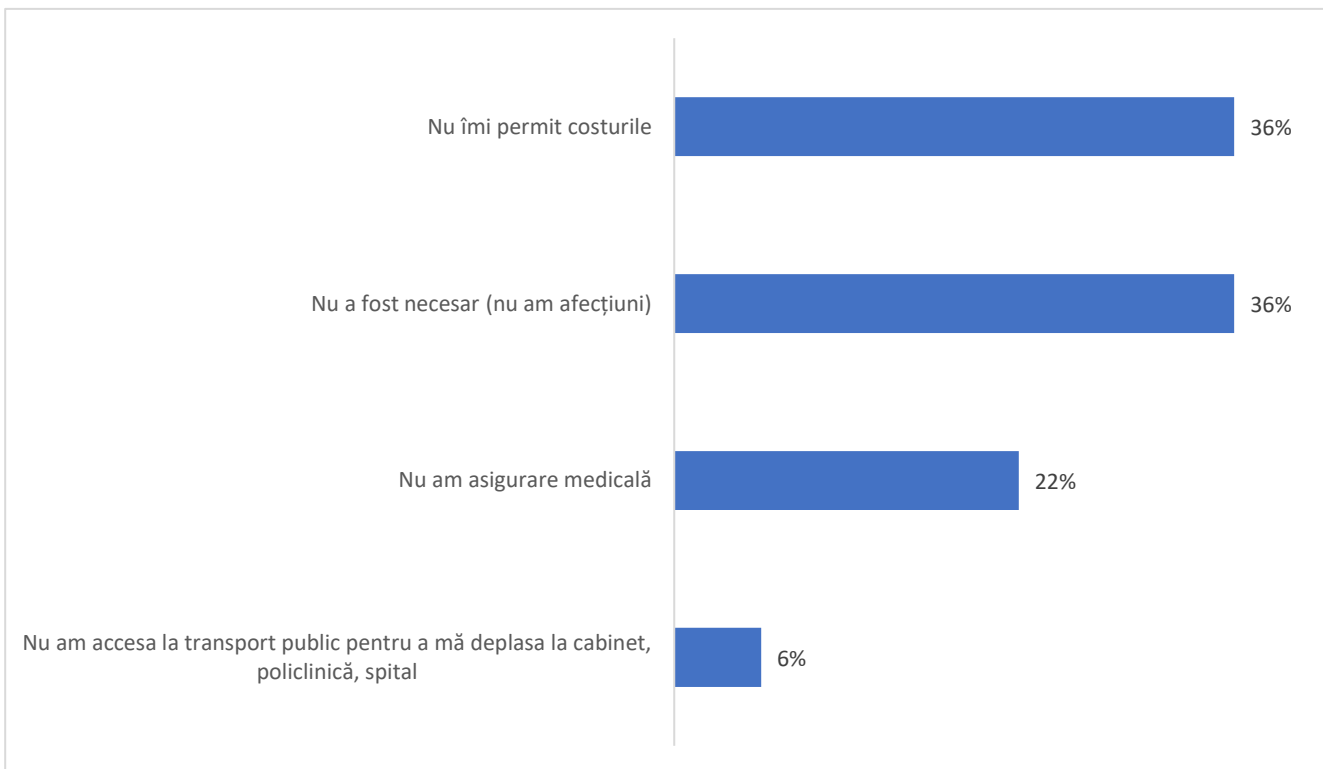
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =19; total n=406

Figura 57 A trebuit să plățiți consultul medicului specialist?

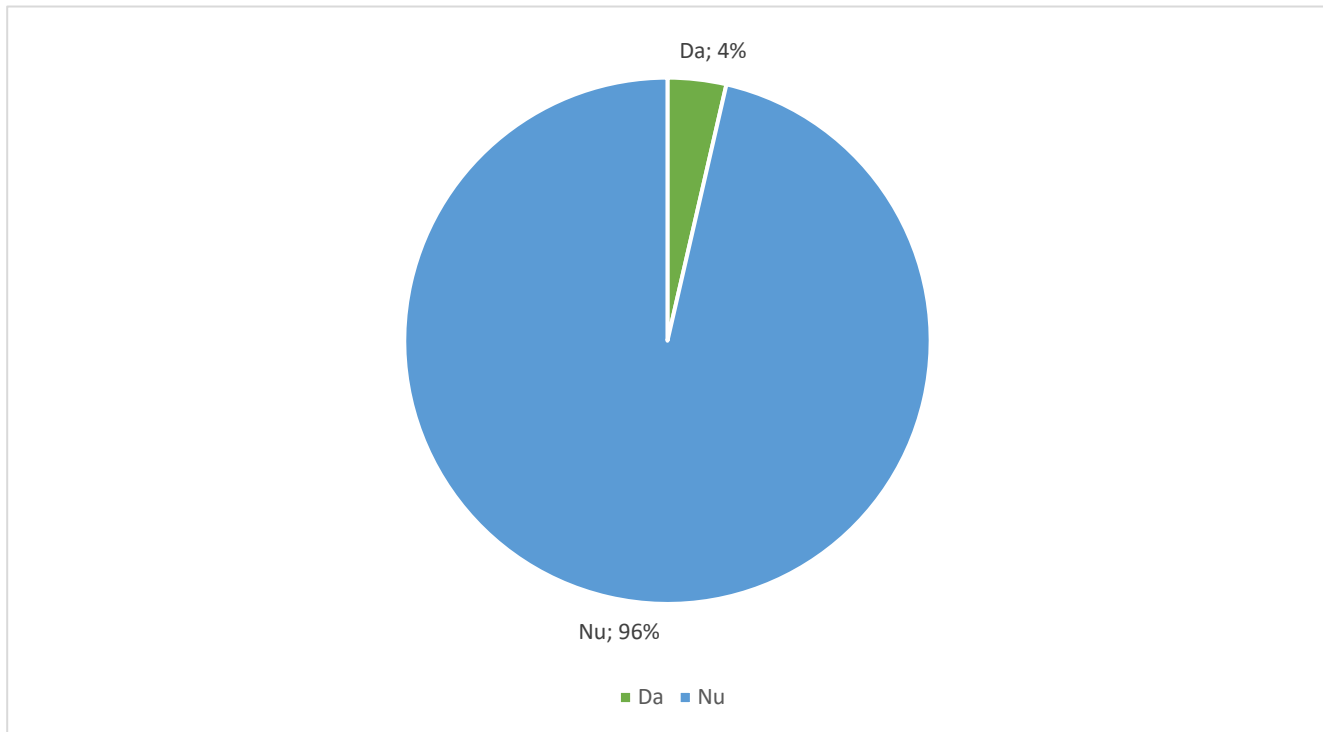
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =19; total n=406

Figura 58 Care este motivul pentru care NU ați fost la medicul specialist?

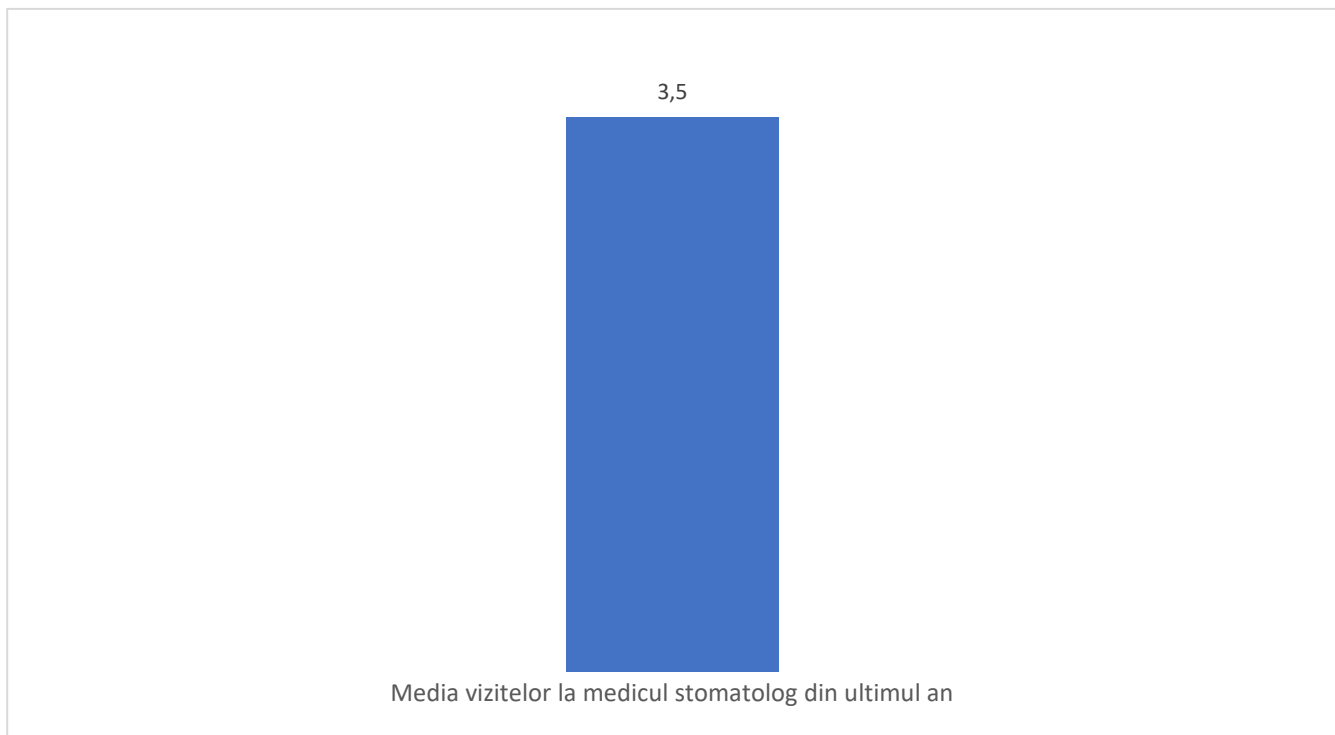
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =36; total n=406

Figura 59 În ultimul an, ați fost la un medic stomatolog?

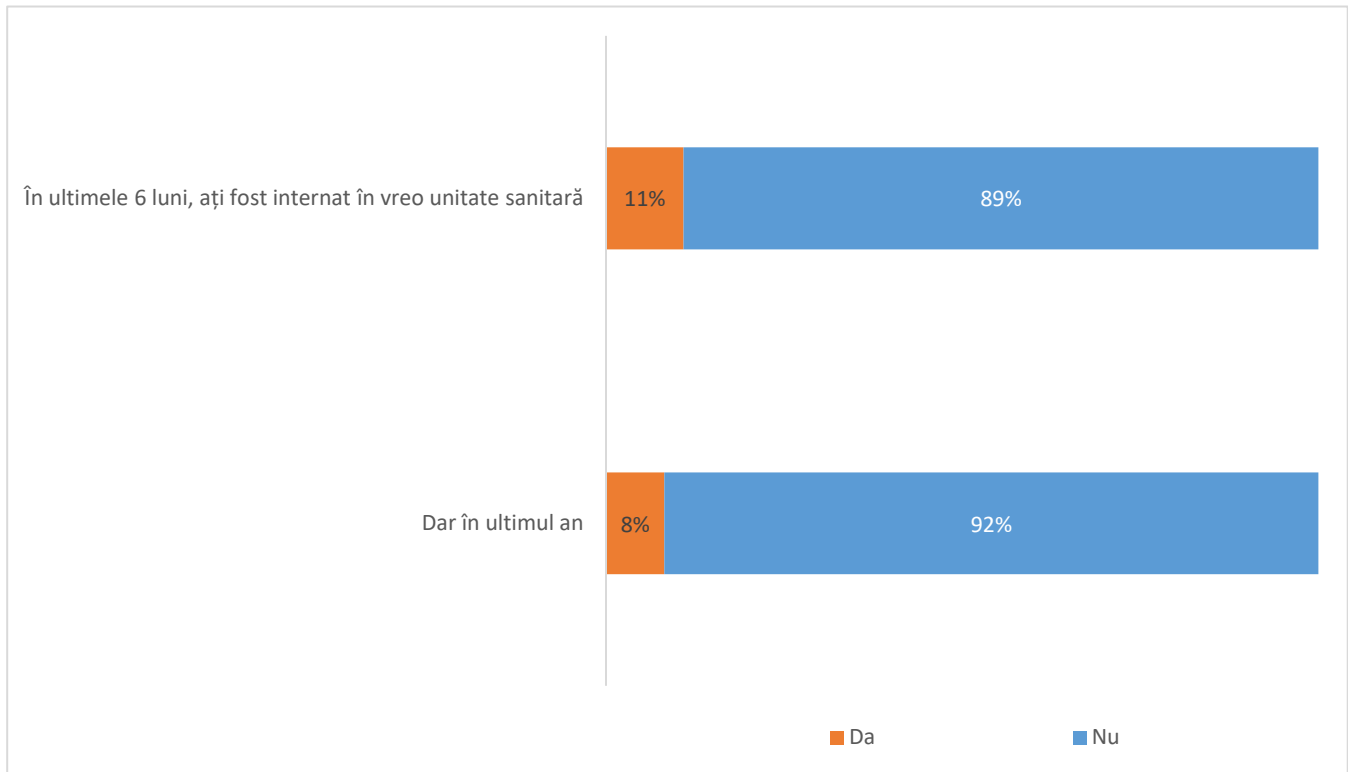
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =55; total n=406

Figura 60 De câte ori?

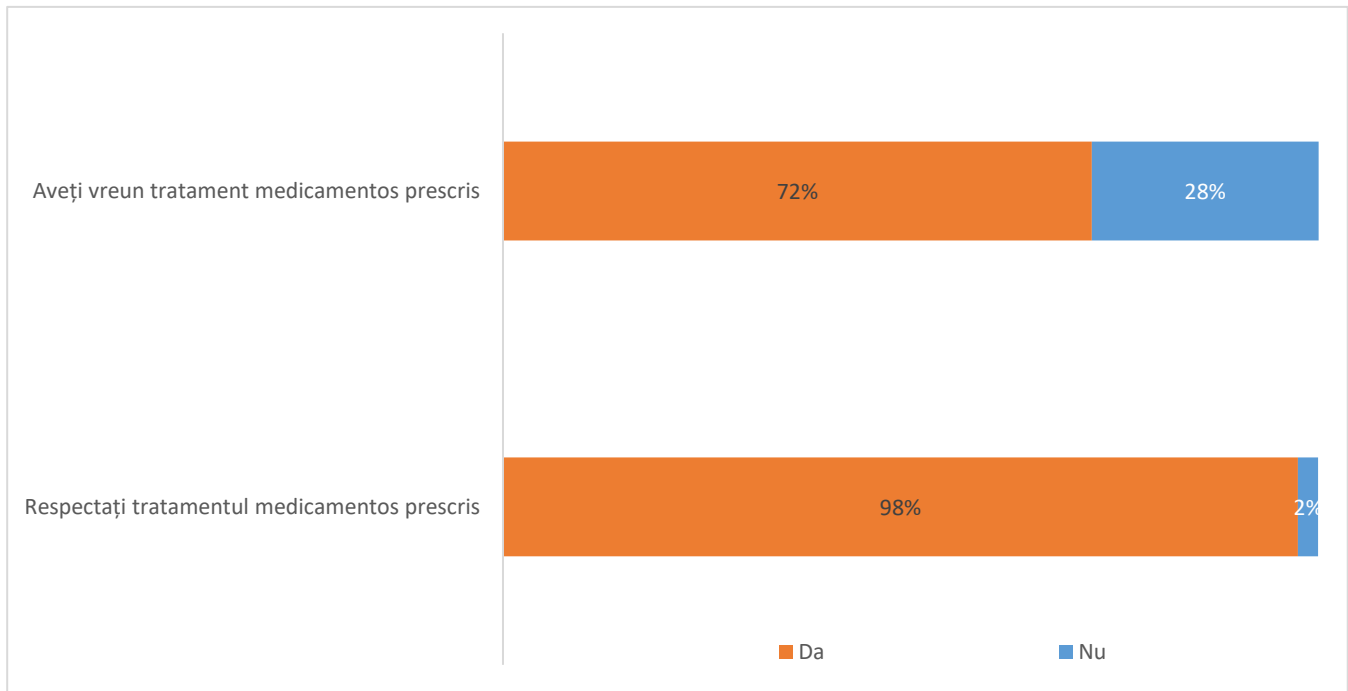
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =2; total n=406

Figura 61 Internat în vreo unitate sanitară

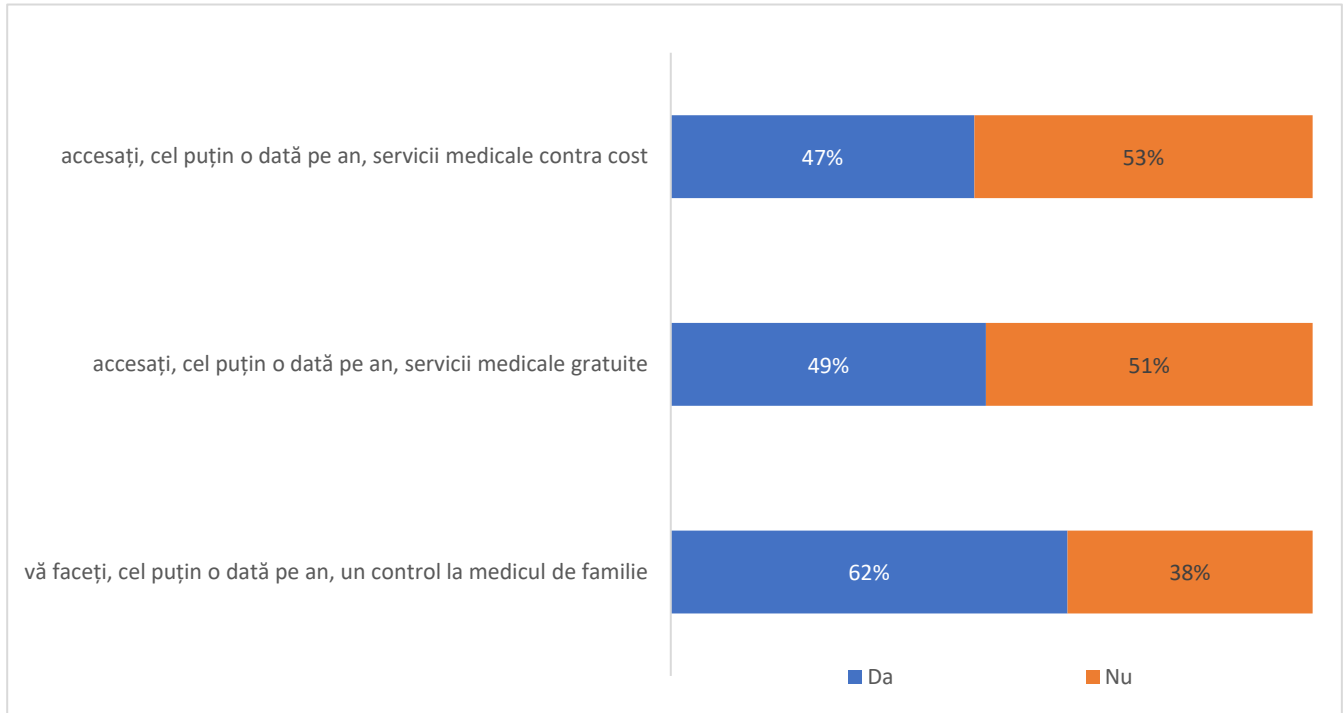
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n = de la 49 la 55; total n=406

Figura 62 Tratament medicamentos

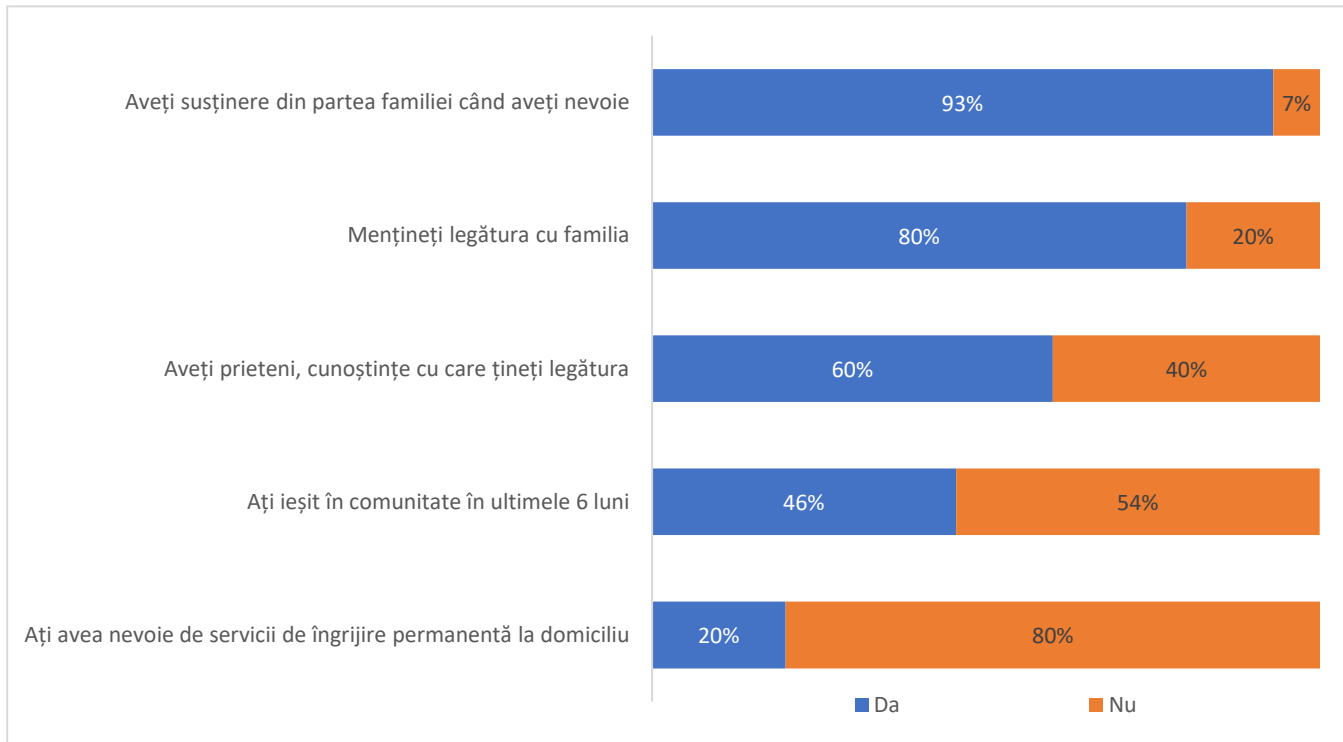
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n = de la 40 la 55; total n=406

Figura 63 Dvs. ...?

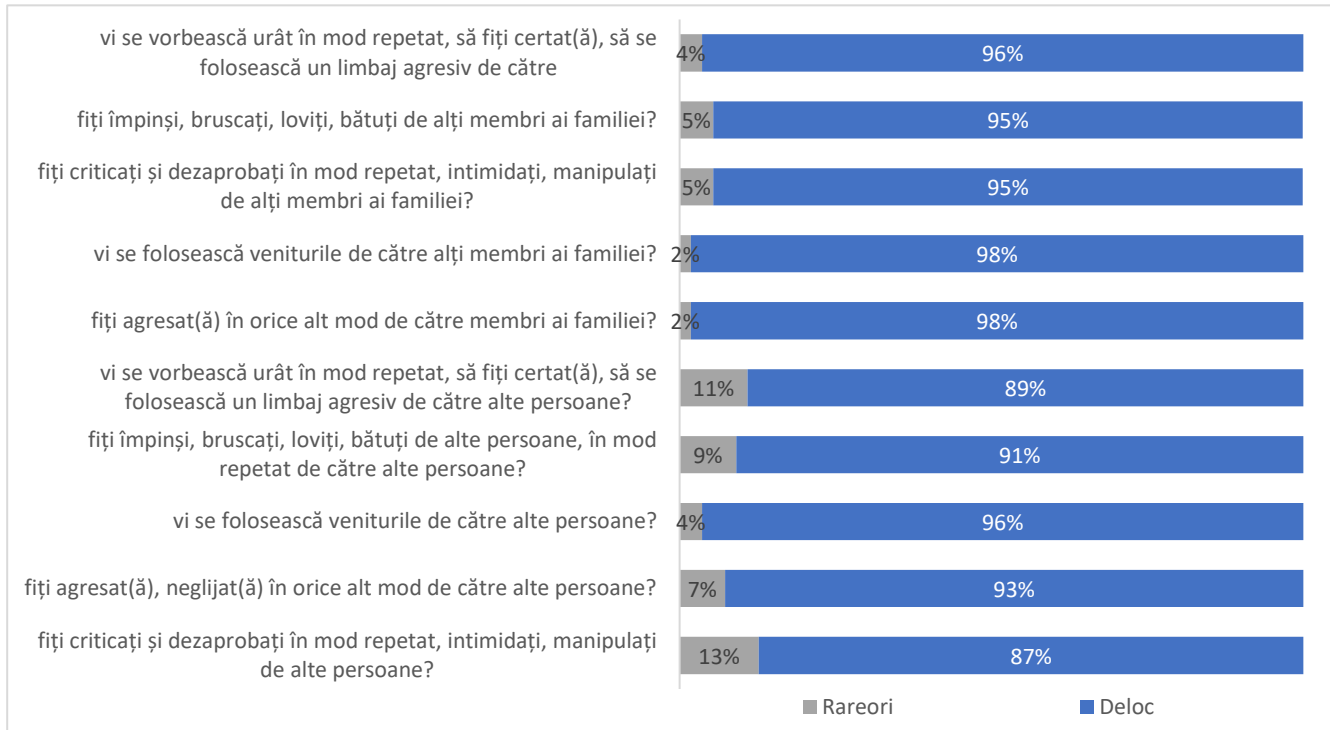
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n = 55; total n=406

Figura 64 Dvs. ...?

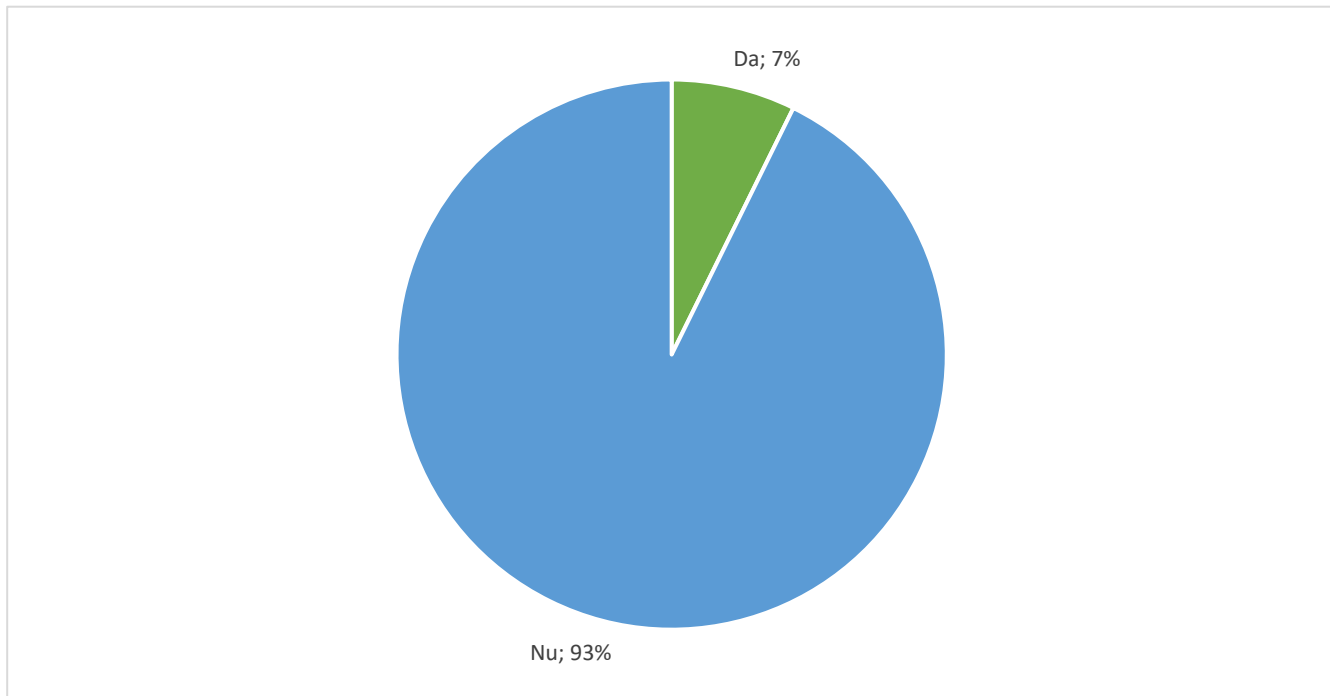
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n = de la 44 la 55; total n=406

Figura 65 Multe persoane vârstnice trec prin diverse greutăți în această perioadă a vieții. Dvs. vi s-a întâmplat în ultimii 2 ani să...?

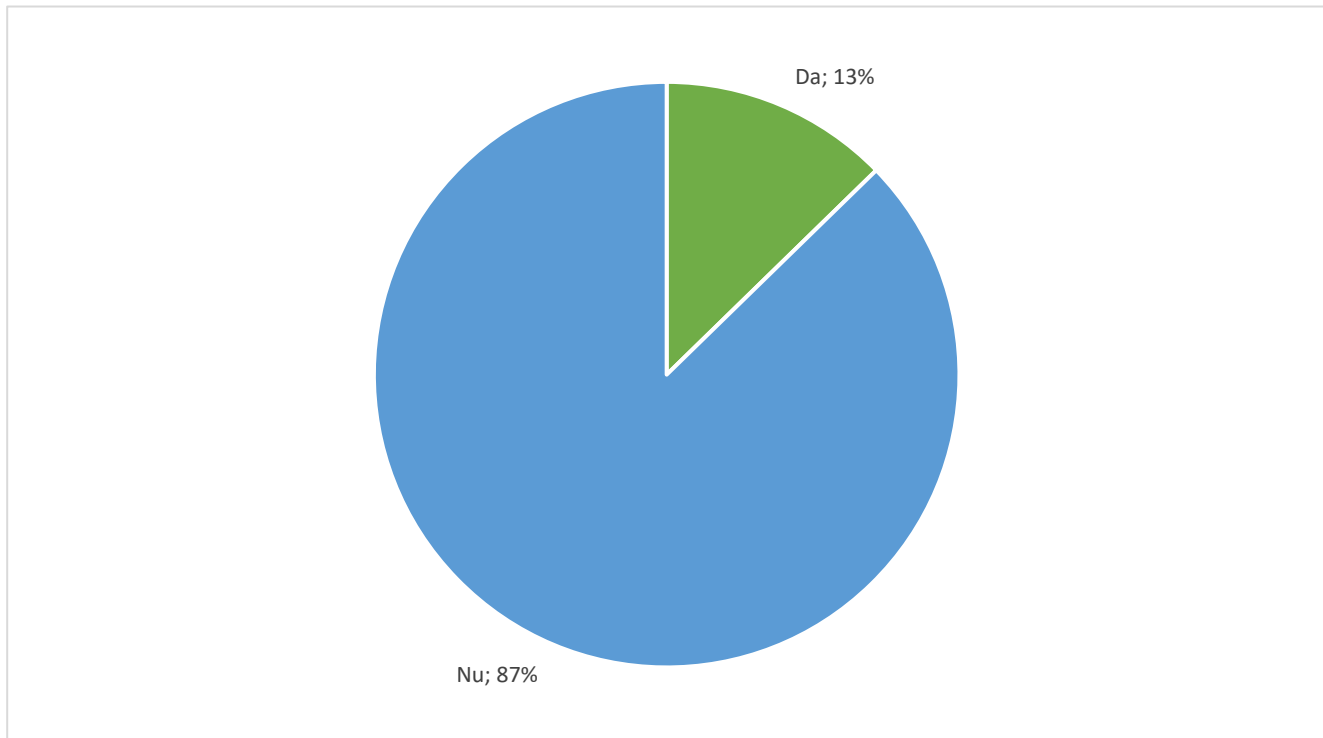
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =55; total n=406

Figura 66 Dvs. sunteți consumator / consumatoare de alcool?

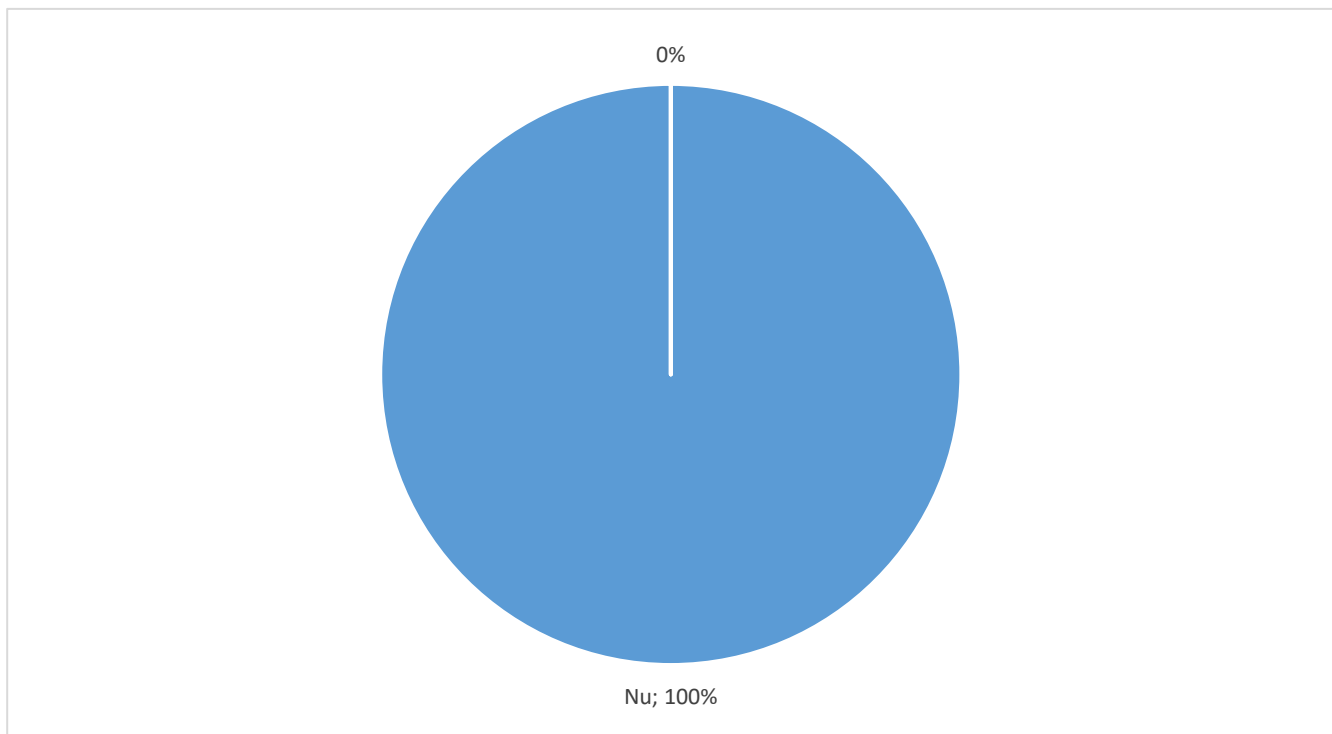
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =55; total n=406

Figura 67 Dvs. sunteți consumator / consumatoare de tutun?

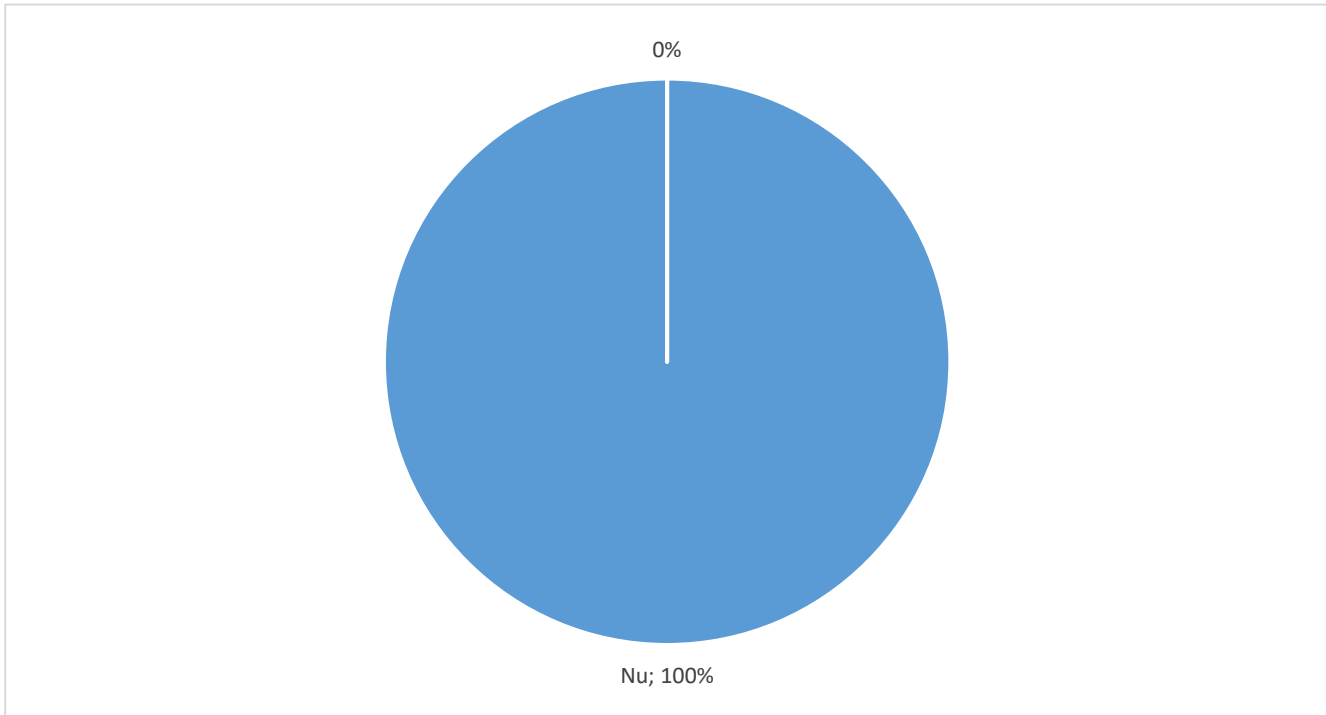
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =55; total n=406

Figura 68 Dvs. obișnuiți să jucați jocuri de noroc?

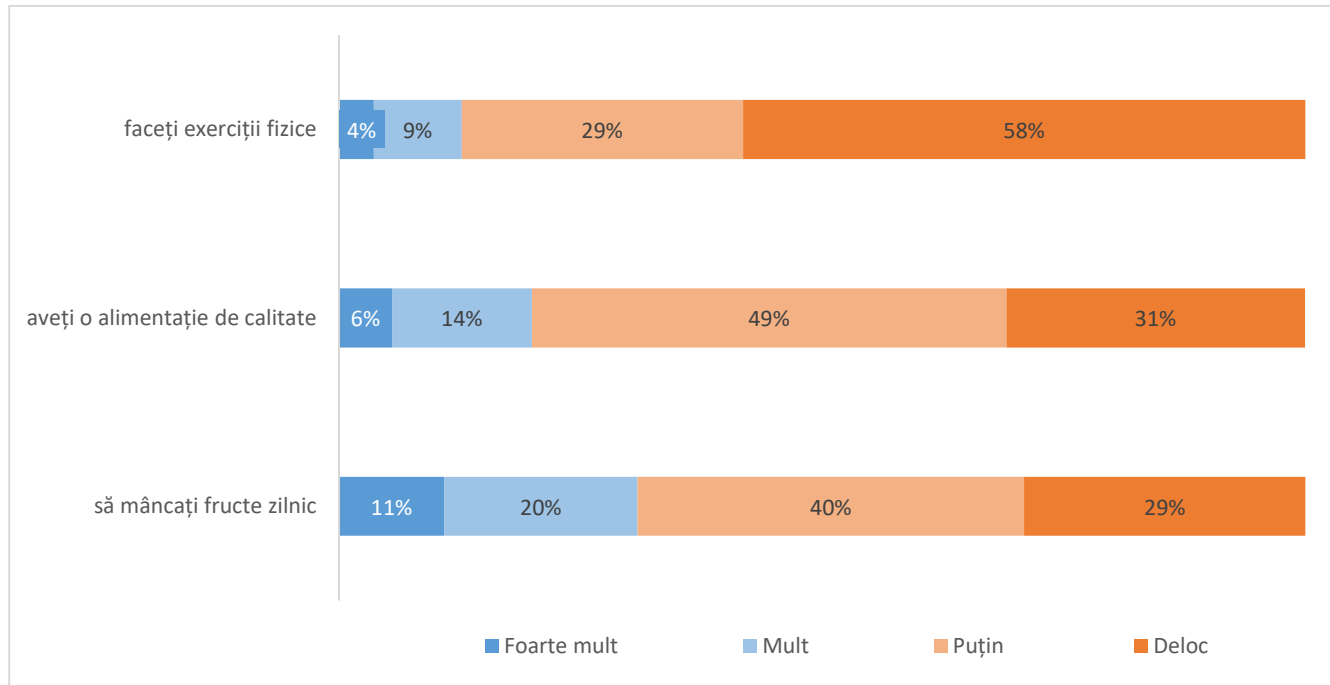
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =55; total n=406

Figura 69 Dvs. obișnuiți să petreceți timp în mediul online (internet, social media, alte activități decât muncă sau învățare, etc.)?

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria vârstnici peste 65 ani, Bază n =55; total n=406

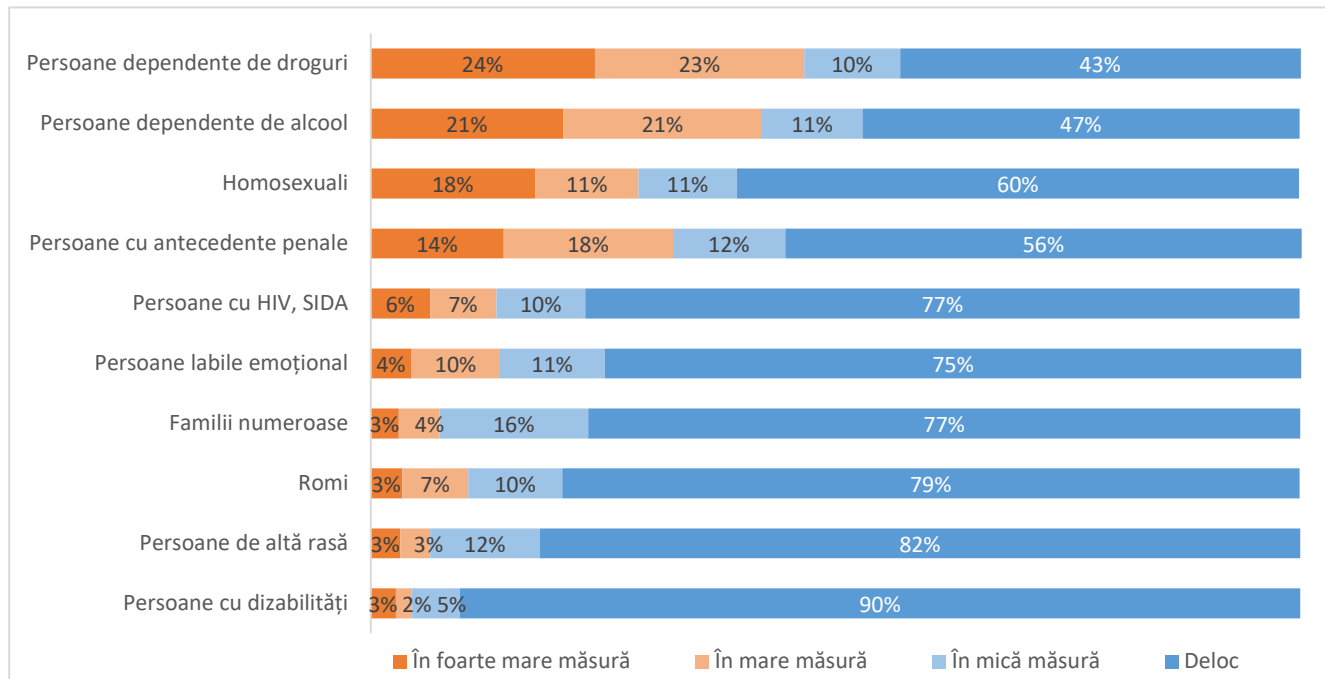
Figura 70 În general, în ce măsură sunteți preocupat să...

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =55; total n=406

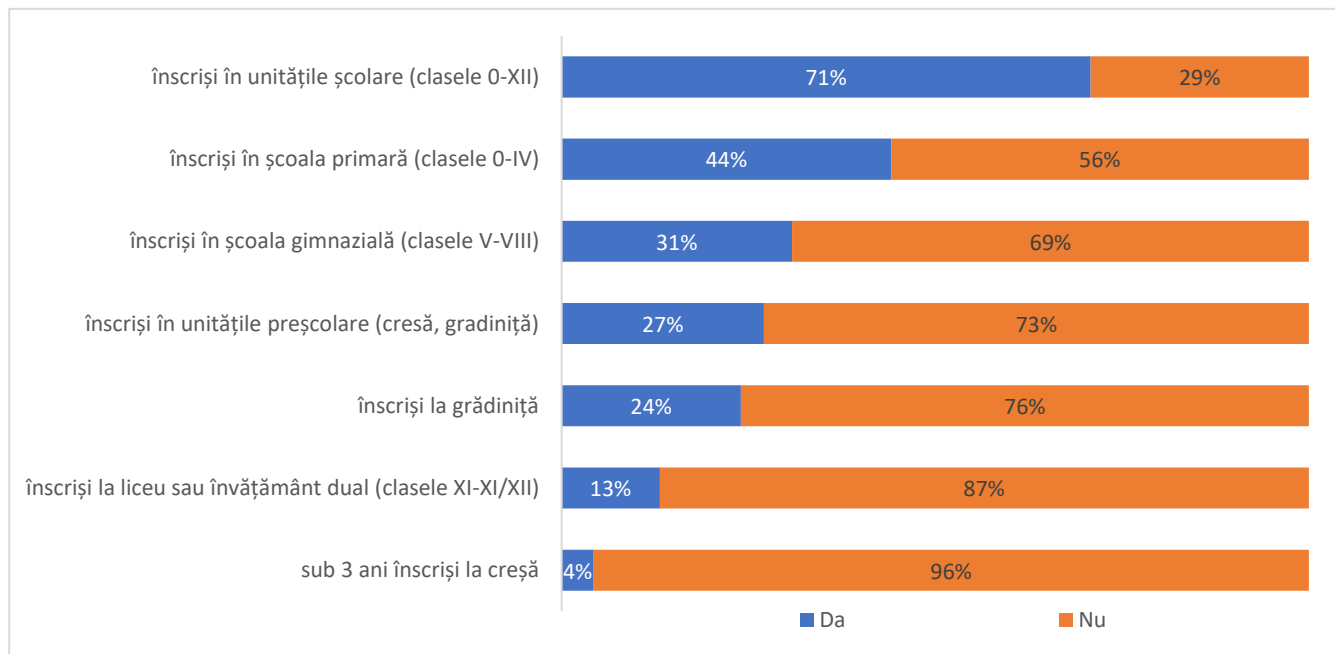
MODULUL TOLERANȚĂ

Figura 71 În ce măsură v-ar deranja să aveți drept vecini

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

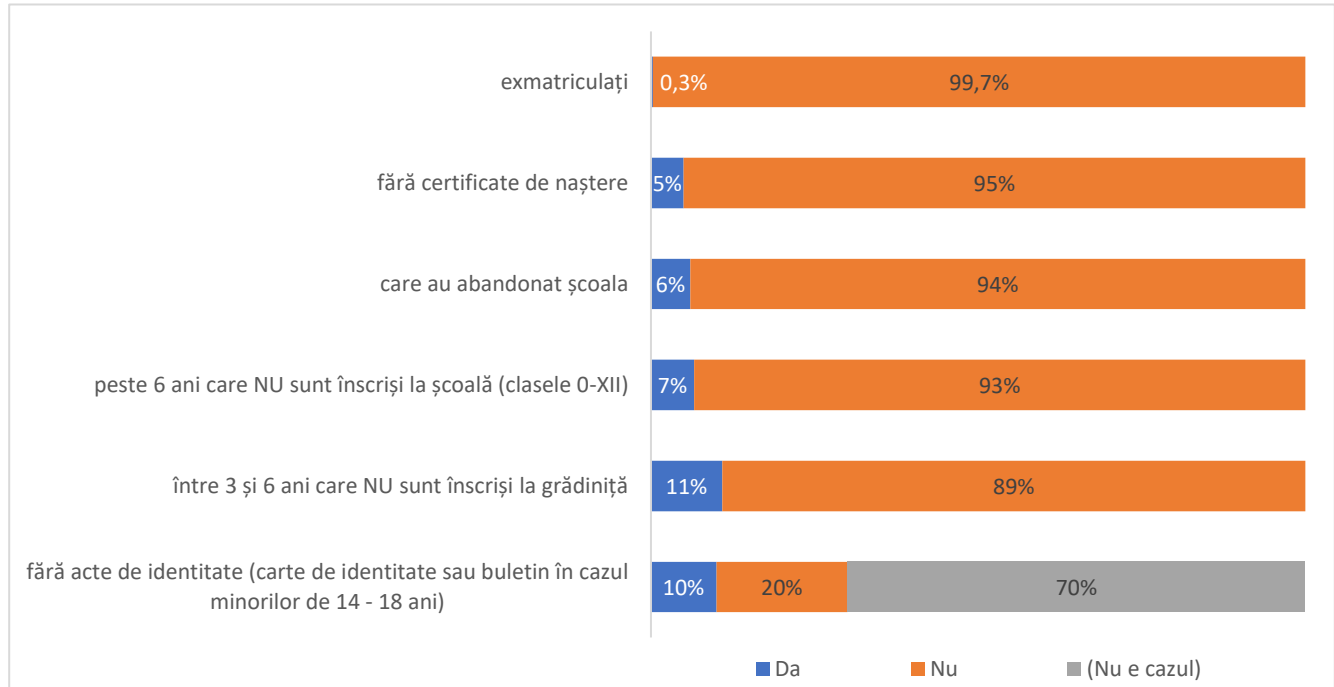
Figura 72 Referitor la gospodăria dvs., vă rugăm să precizați dacă există următoarele categorii: Copii ...?

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n = de la 48 la 254; total n=406

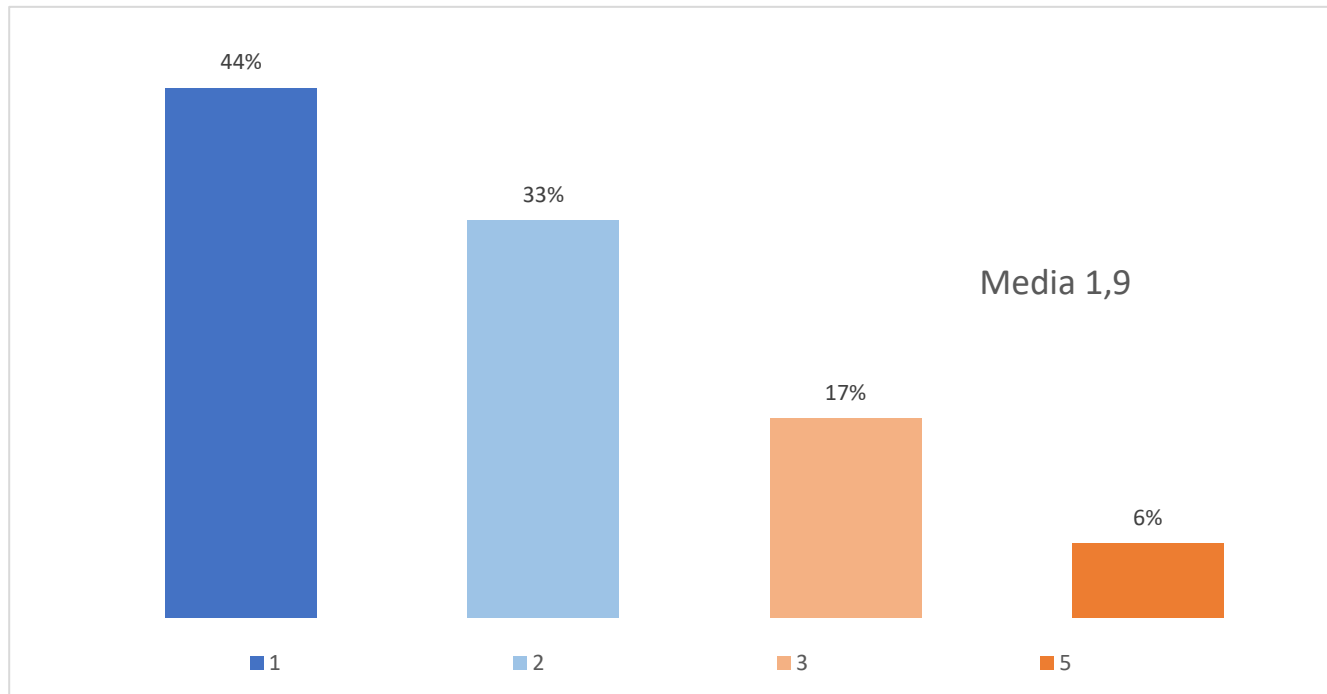
MODULUL ACCES LA EDUCAȚIE

Figura 73 Referitor la gospodăria dvs., vă rugăm să precizați dacă există următoarele categorii: Copii ...?

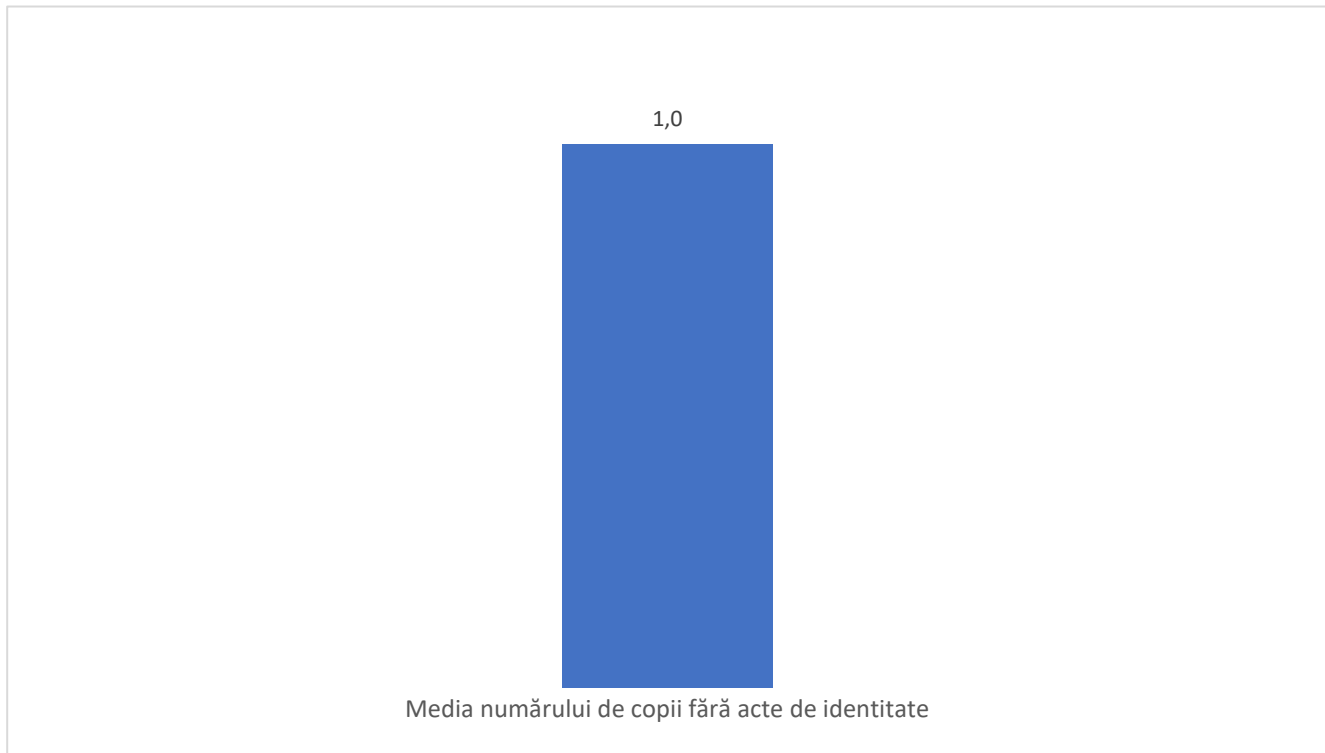
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n = de la 20 la 302; total n=406

Figura 74 Numărul copiilor care au abandonat școala

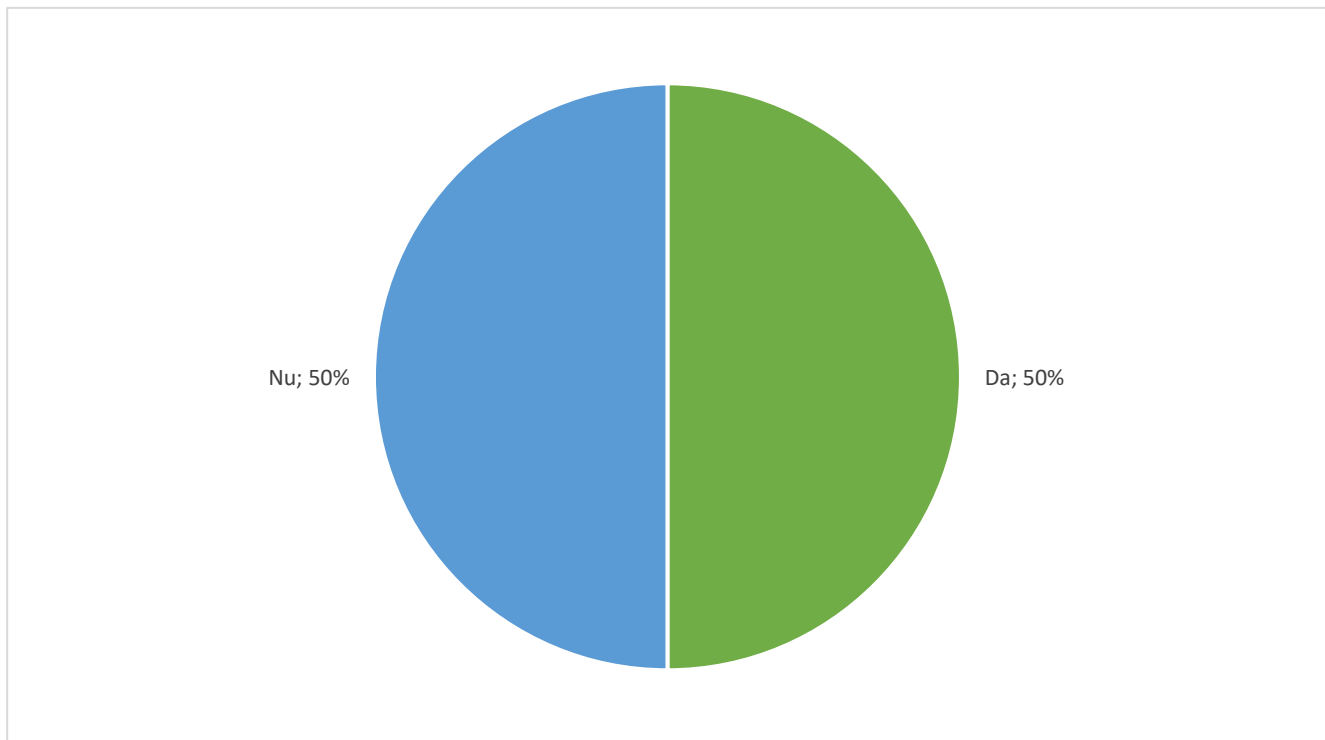
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n = 18

Figura 75 Numărul copiilor fără acte de identitate

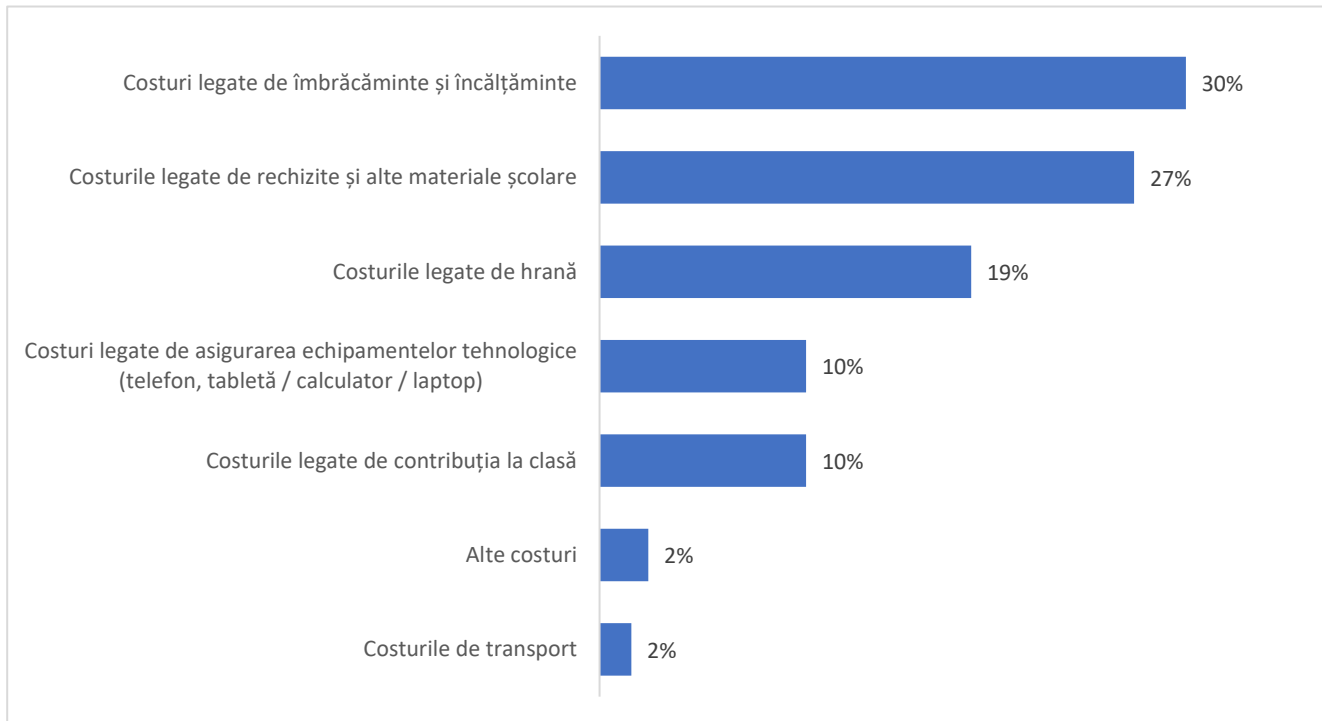
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =2; total n=406

Figura 76 Vă este greu, din punct de vedere al costurilor să țineți copiii la școală?

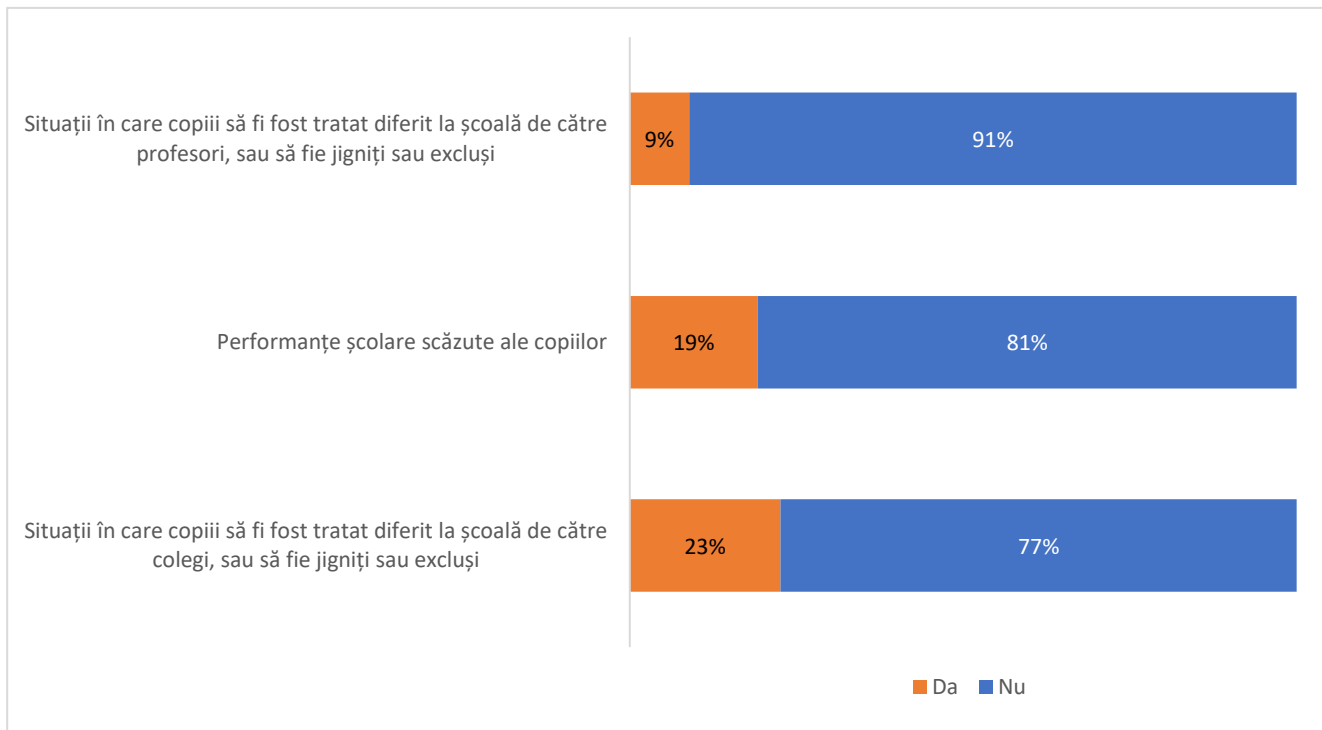
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =146; total n=406

Figura 77 Principalele dificultăți materiale

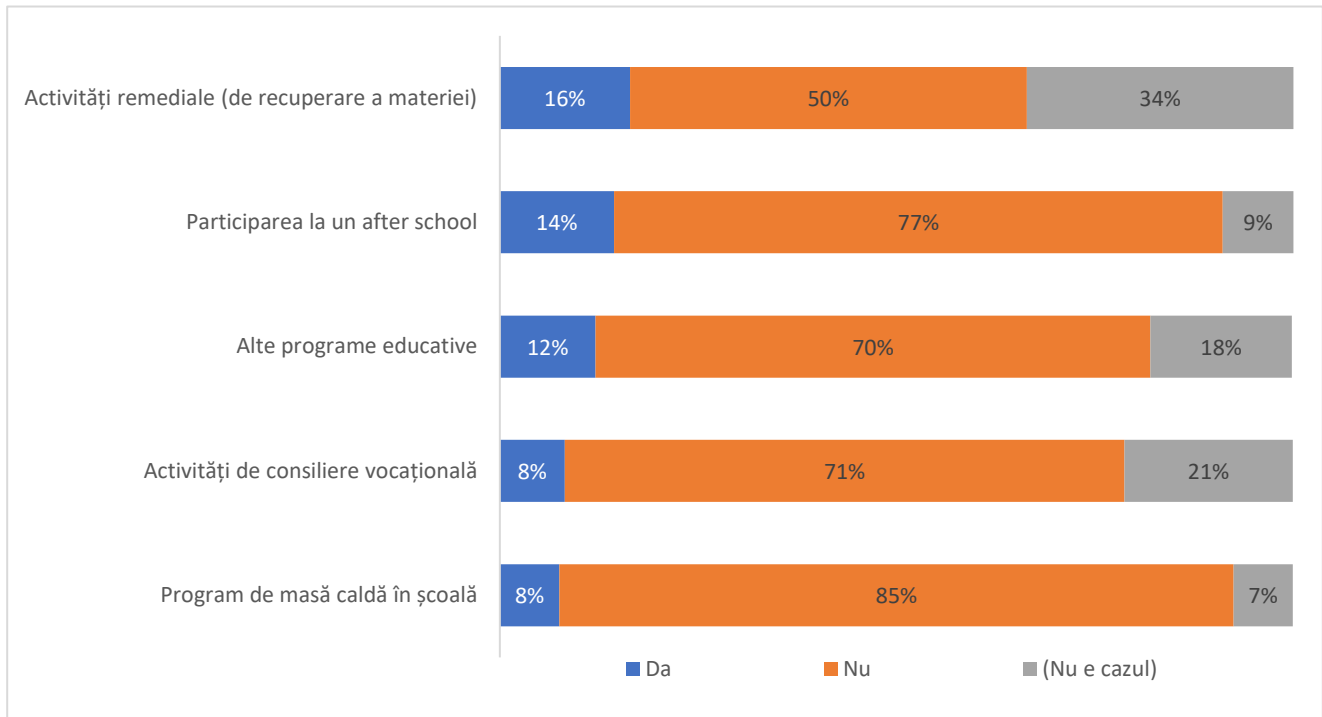
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =73; total n=406

Figura 78 În ceea ce privește mediul educațional, v-ați confruntat cu următoarele situații

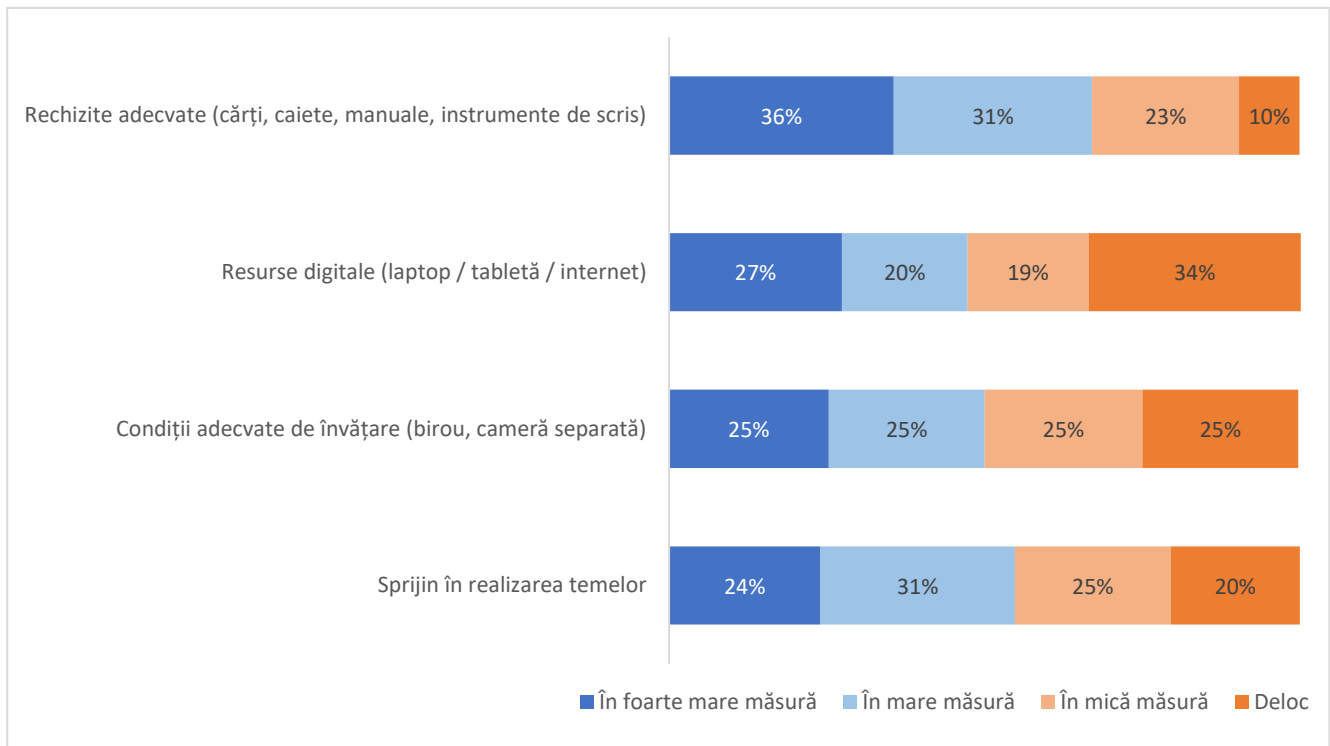
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =146; total n=406

Figura 79 La școală, copiii dvs. beneficiază de ...?

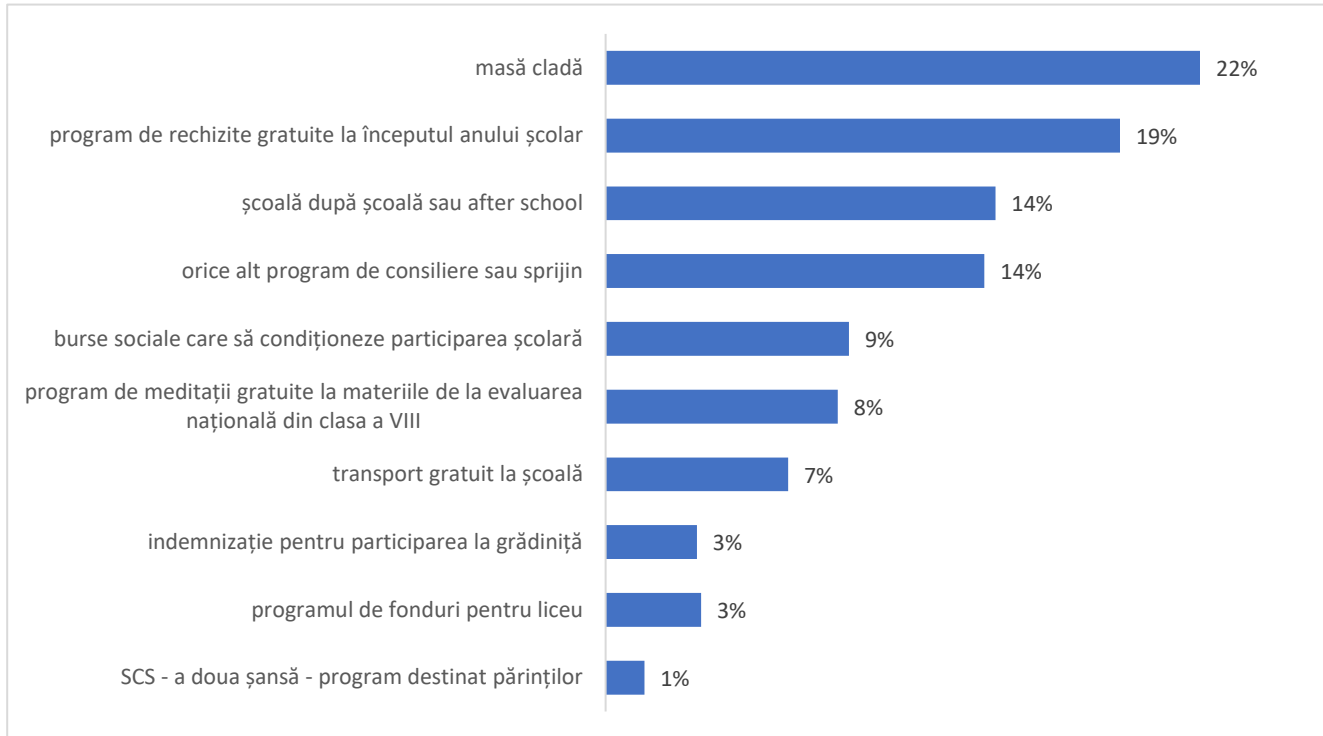
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =146; total n=406

Figura 80 Acasă, în ce măsură copiii dvs. beneficiază de ...?

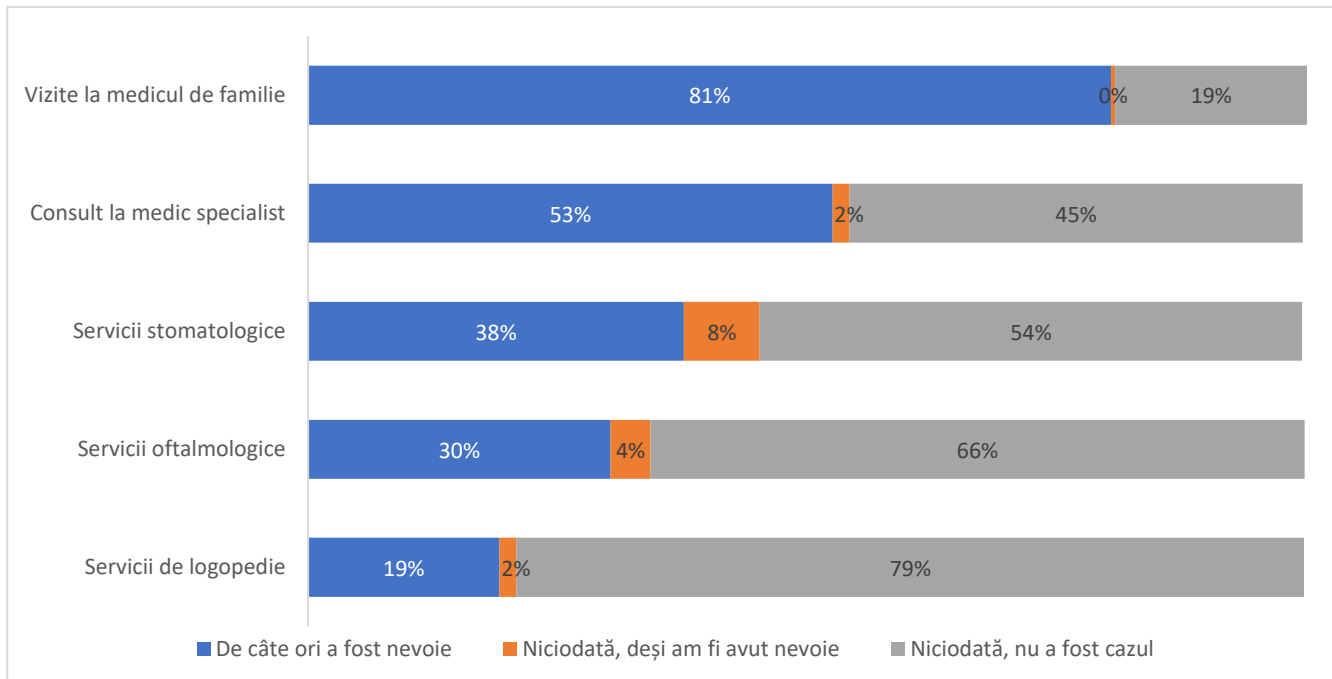
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =146; total n=406

Figura 81 Pe care dintre următoarele măsuri / programe le considerați cel mai utile pentru familiile vulnerabile?

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =302; total n=406

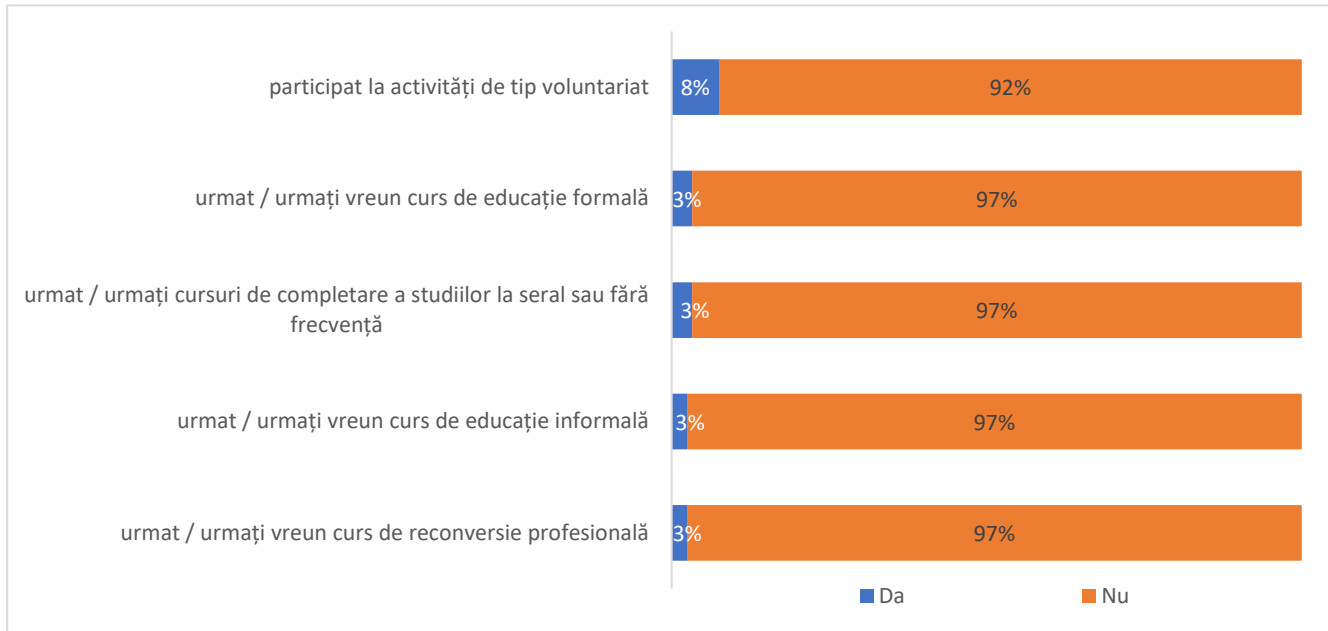
Figura 82 În ultimul an, cât de des au beneficiat copiii dvs. de următoarele servicii?

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =302; total n=406

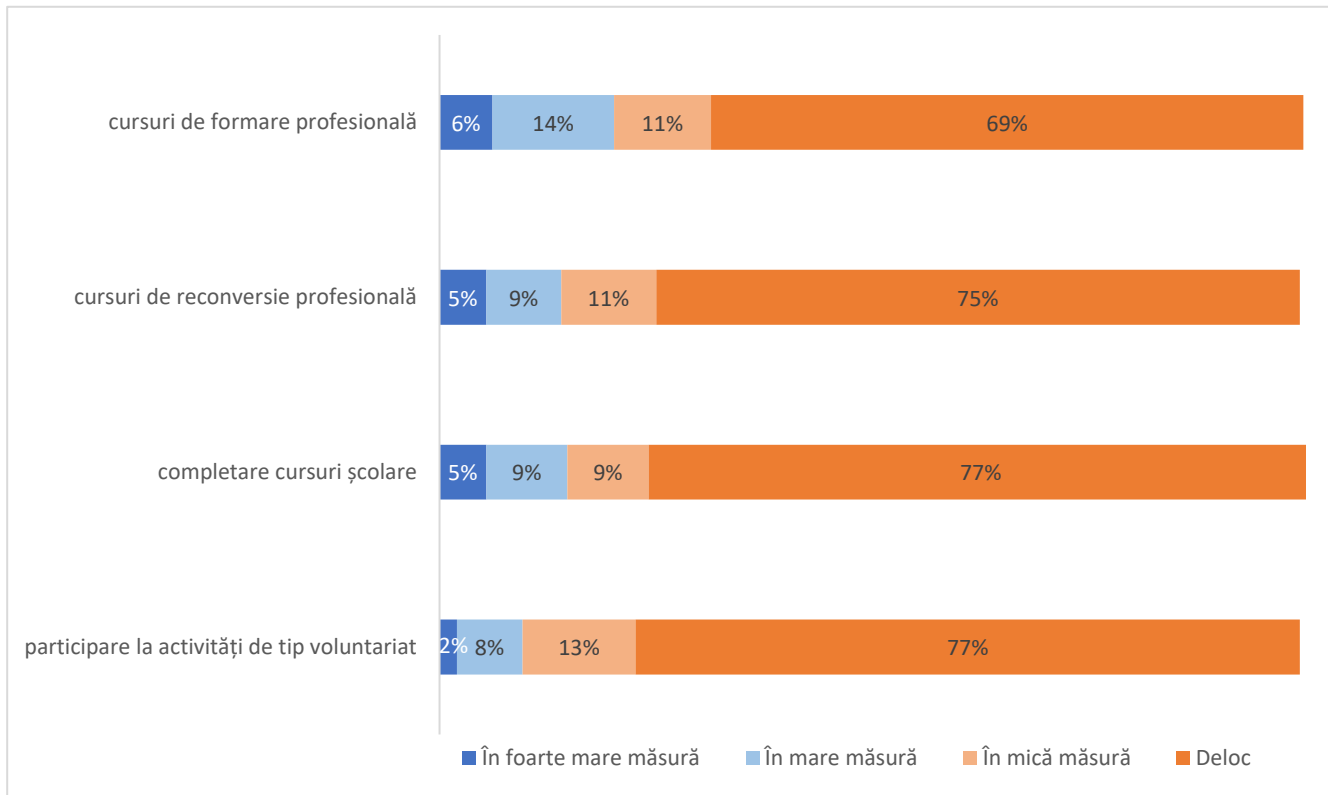
MODULUL ACCES LA FORMARE PE TOATĂ DURATA VIEȚII

Figura 83 În ultimul an de zile, dvs. personal ați...?

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

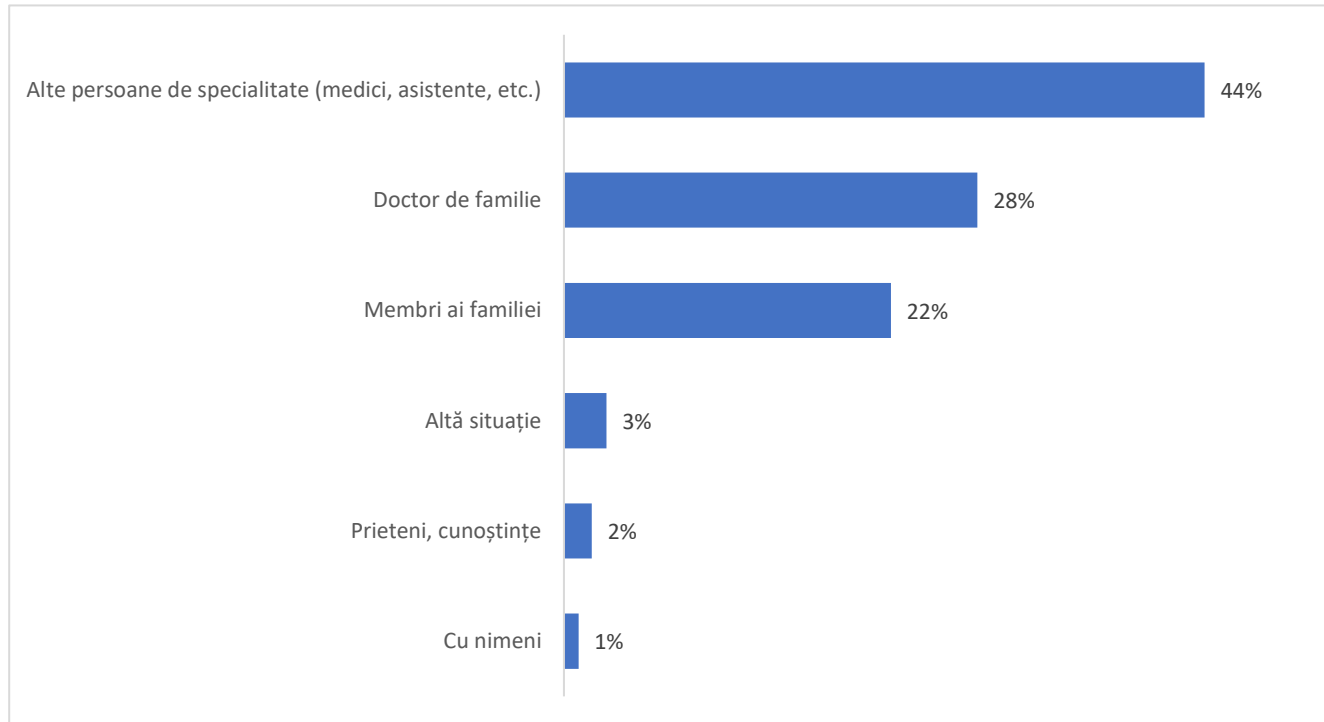
Figura 84 Cât de interesat(ă) sunteți de...?

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n =406

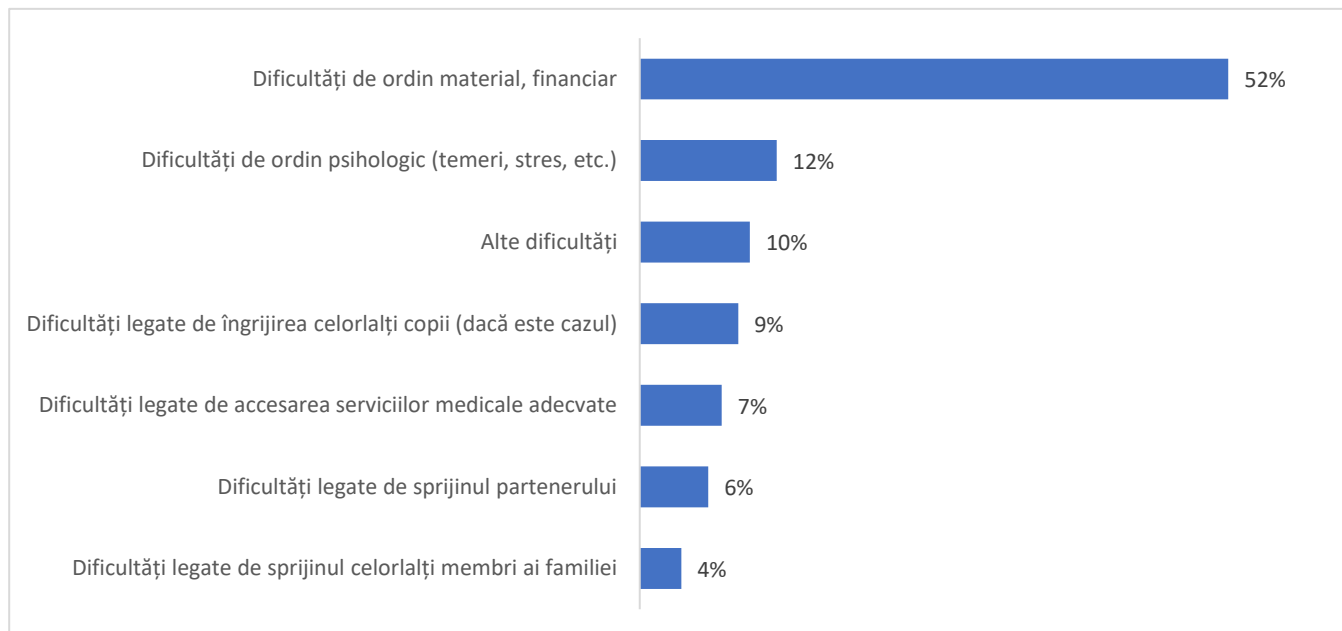
MODULUL MAME CU COPII 0-3 ANI

Figura 85 Când ați fost însărcinată, cu cine v-ați sfătuit legat de siguranța voastră și a sarcinii?

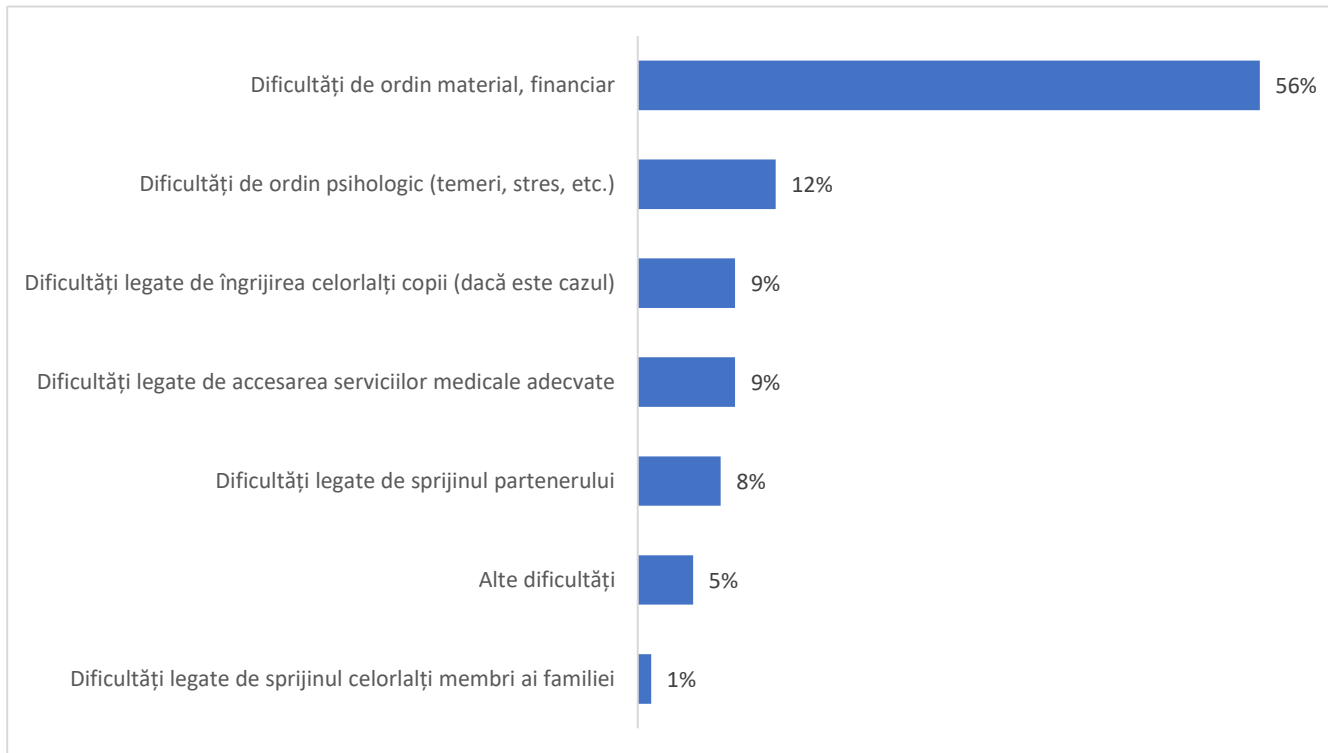
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria mame cu copii 0-3 ani, Bază n =67; total n=406

Figura 86 Care au fost principalele dificultăți pe care le-ați întâmpinat legat de sarcină și îngrijirea pre-natală?

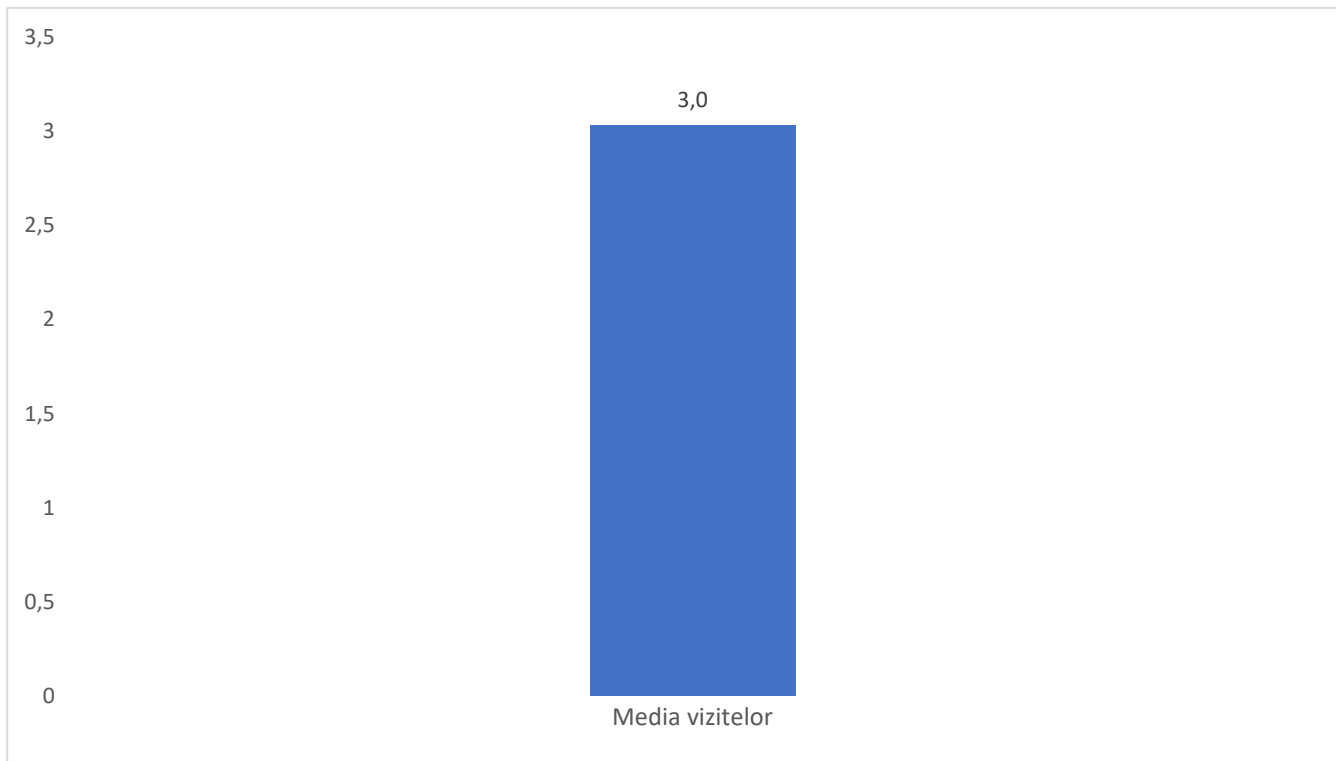
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria mame cu copii 0-3 ani, Bază n =67; total n=406

Figura 87 Care au fost principalele dificultăți pe care le-ați întâmpinat legat de perioada post-natală?

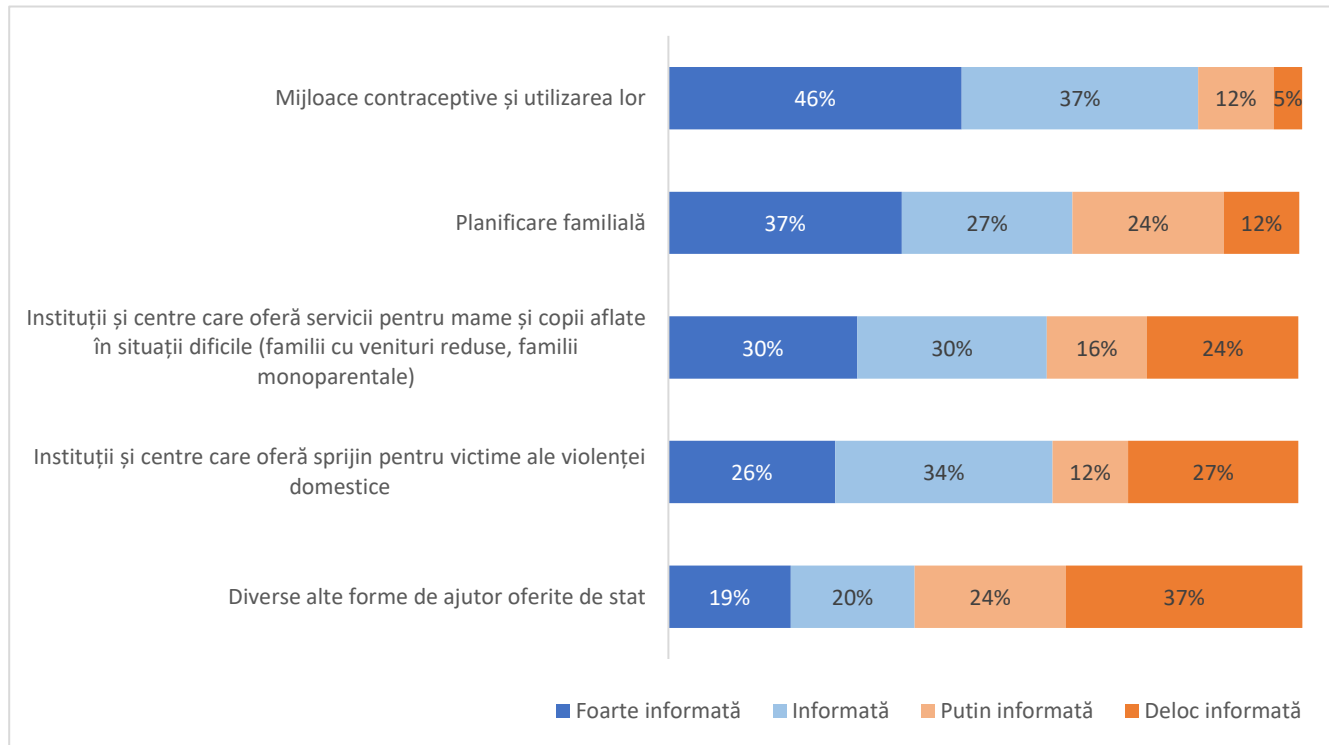
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria mame cu copii 0-3 ani, Bază n =67; total n=406

Figura 88 În ultimul an, de câte ori ați vizitat medicul pediatru?

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria mame cu copii 0-3 ani, Bază n =67; total n=406

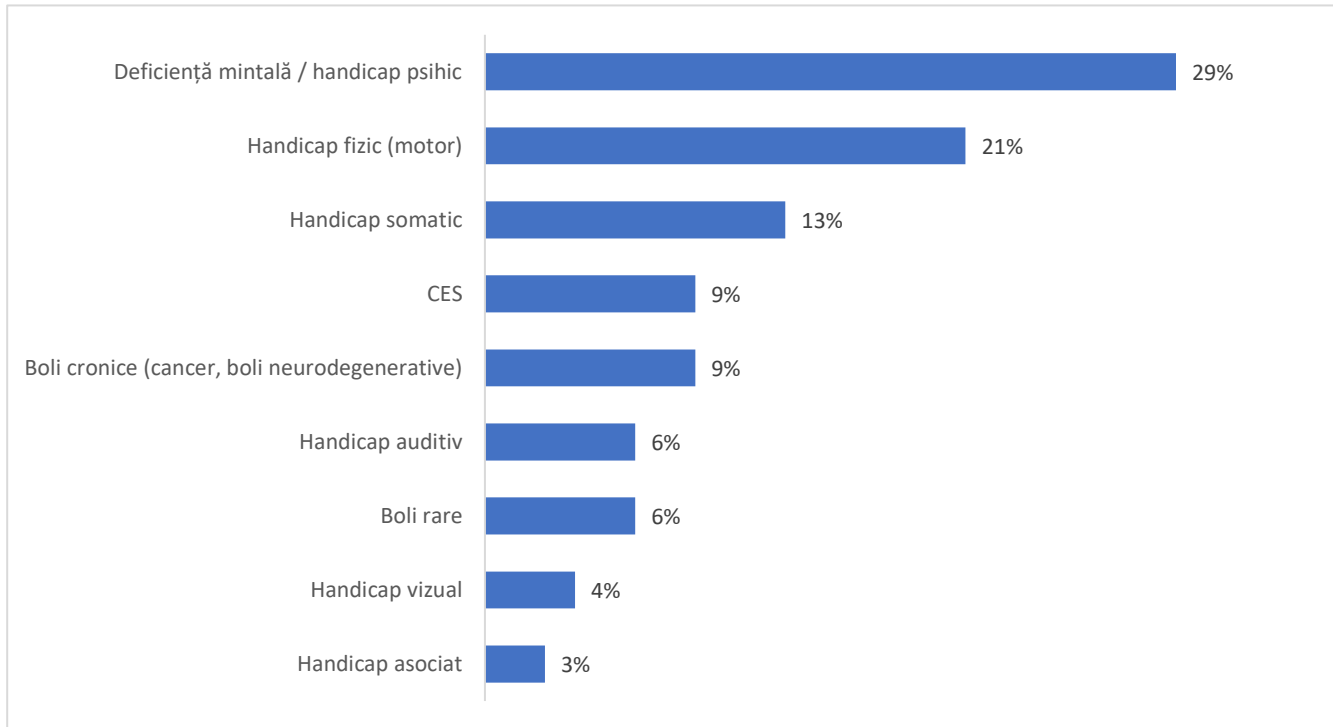
Figura 89 În general, cât de informată vă considerați cu privire la următoarele teme

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria mame cu copii 0-3 ani, Bază n =57; total n=406

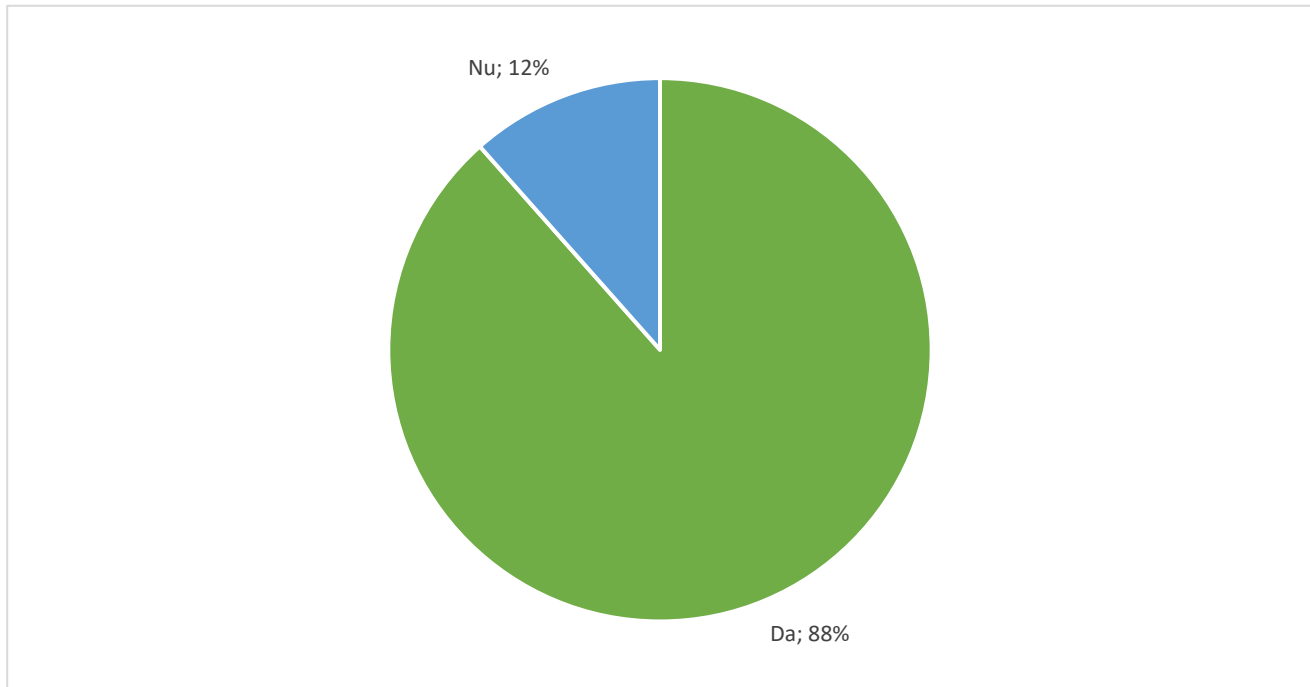
MODULUL MINORI CU DIZABILITĂȚI

Figura 90 Tip de handicap / dizabilitate minori

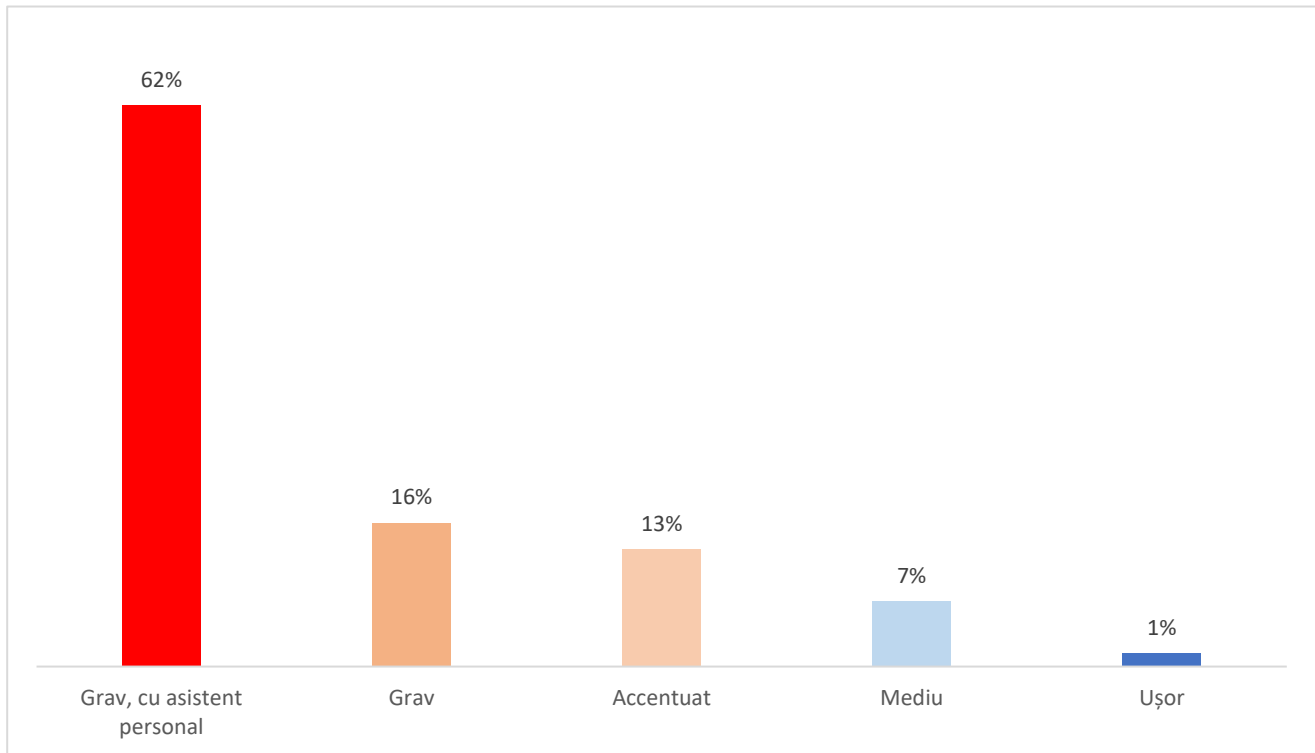
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria minori cu dizabilități, Bază n =78; total n=406

Figura 91 Exista certificat de handicap / CES?

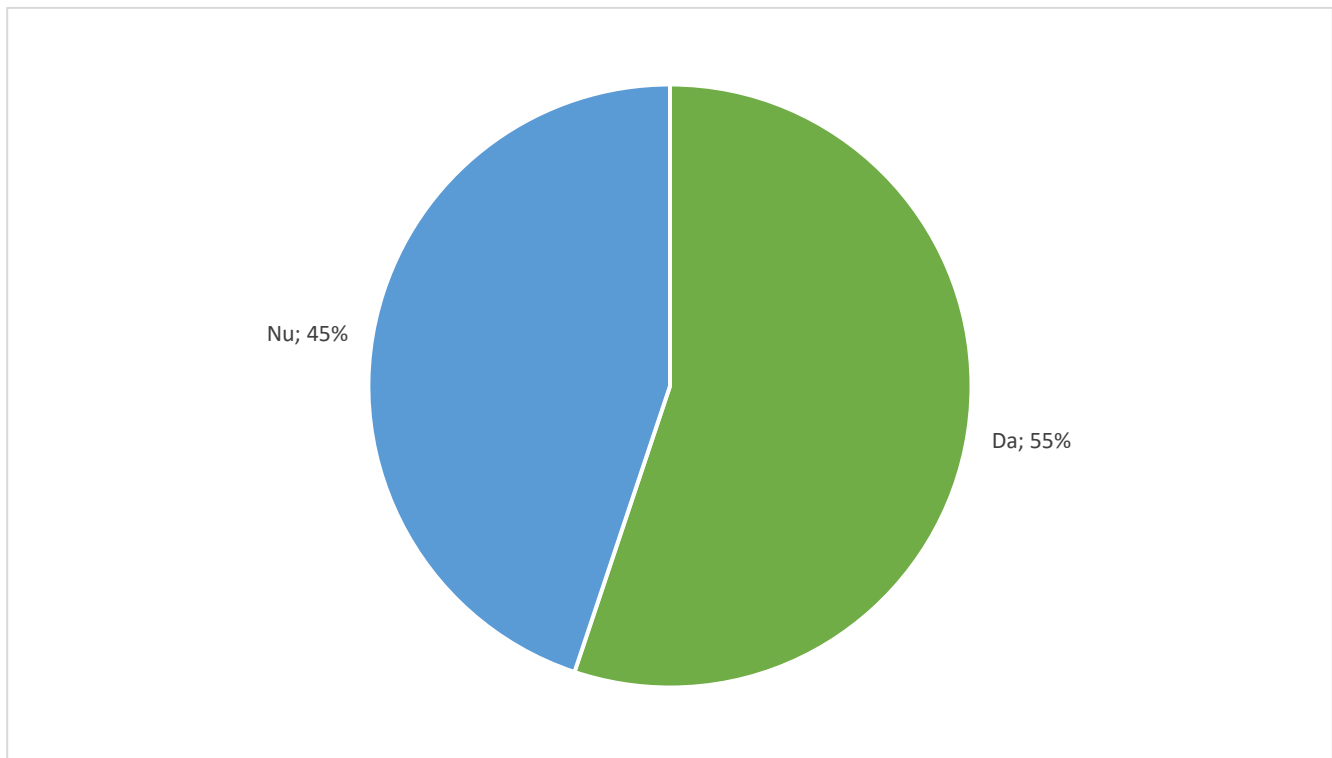
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria minori cu dizabilități, Bază n =78; total n=406

Figura 92 Grad de handicap / dizabilitate

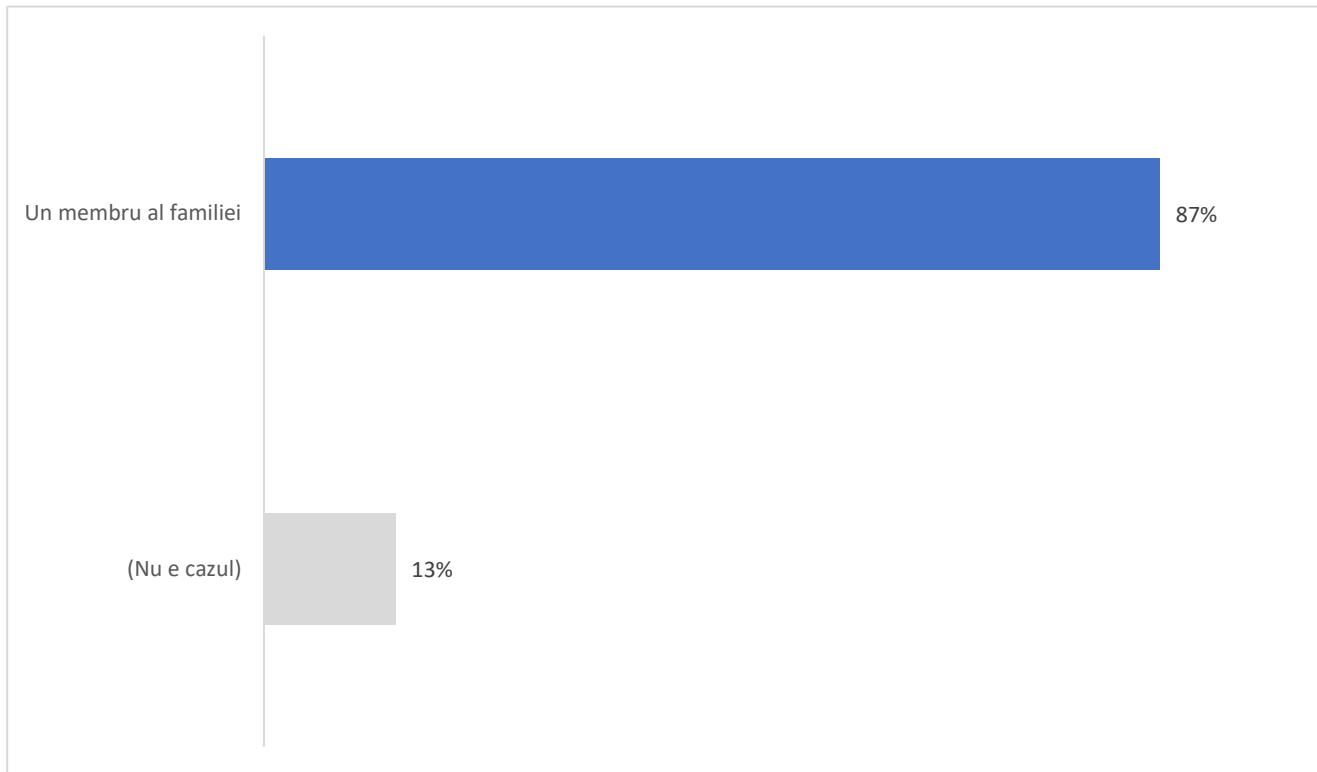
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria minori cu dizabilități, Bază n =78; total n=406

Figura 93 Frecvențează sau nu centre de reabilitare / recuperare?

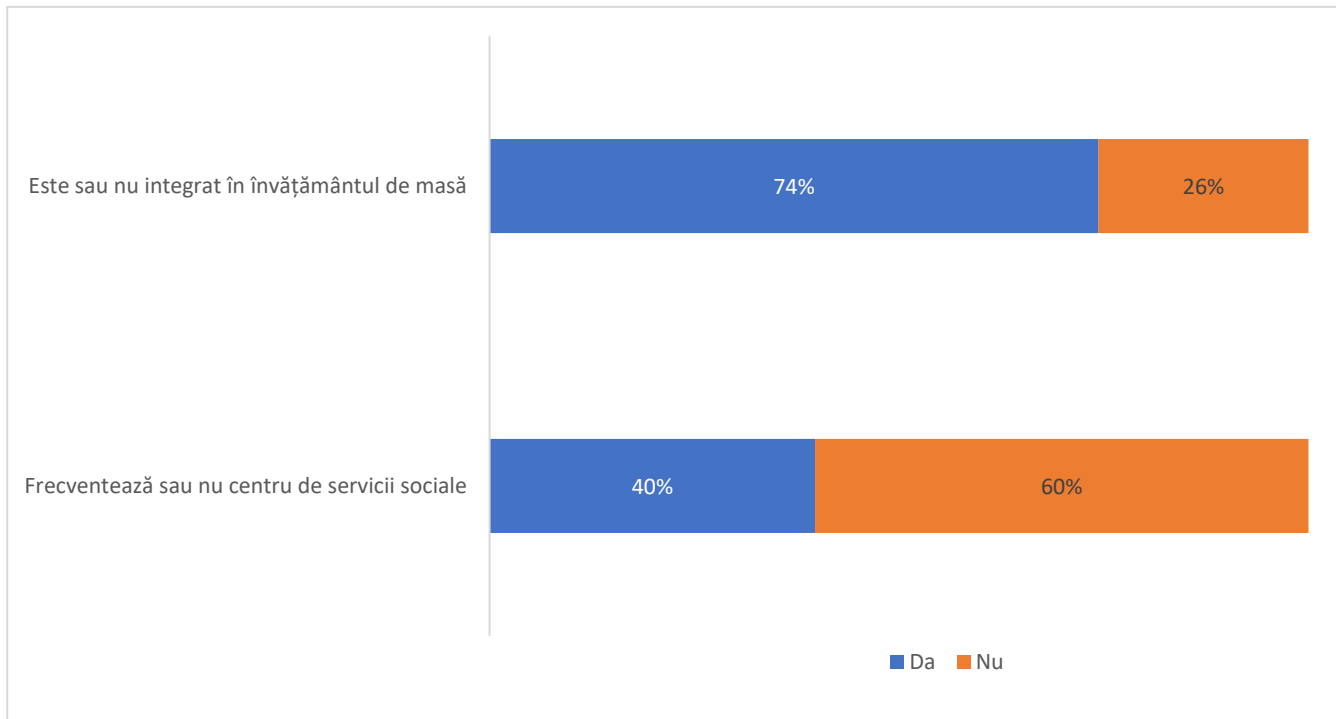
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria minori cu dizabilități, Bază n =78; total n=406

Figura 94 Cine este reprezentantul legal al minorului?

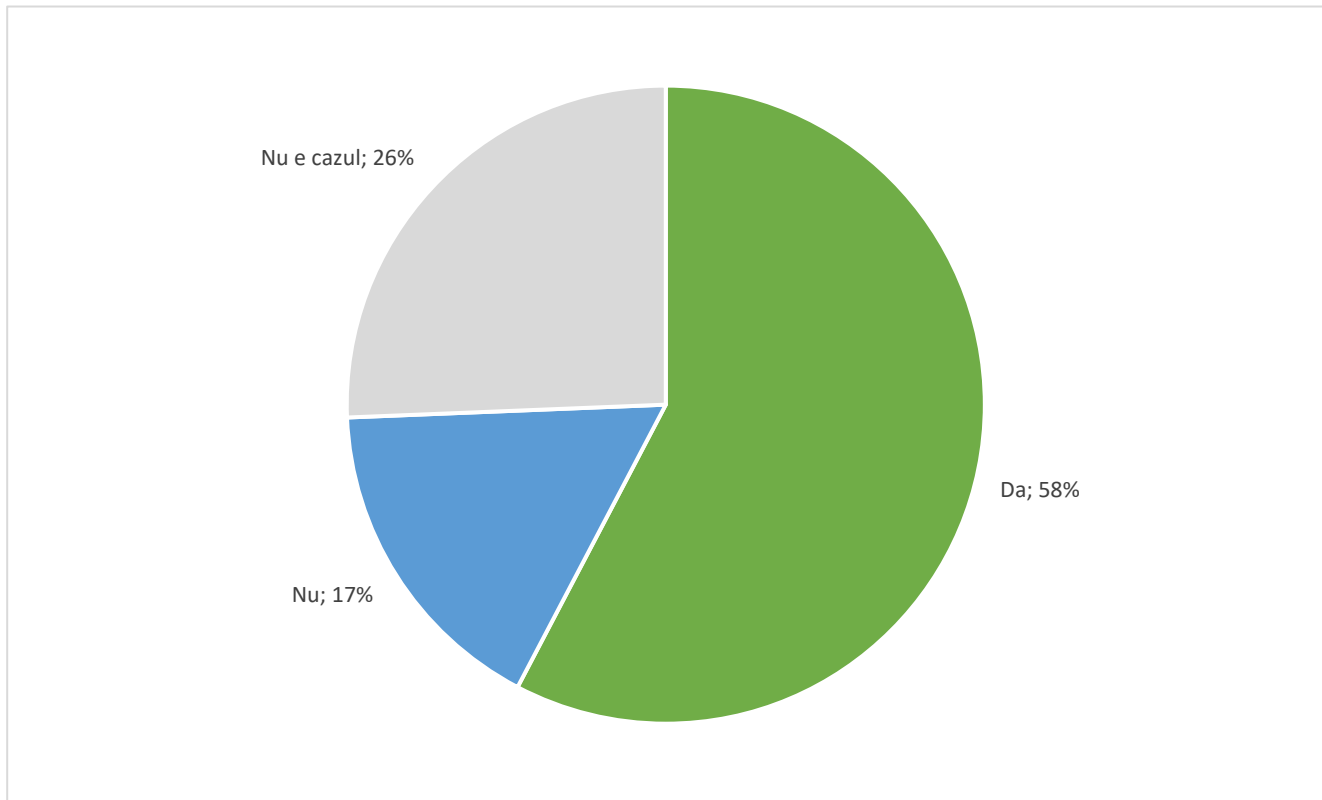
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria minori cu dizabilități, Bază n =78; total n=406

Figura 95 Copilul dvs. cu dizabilități...?

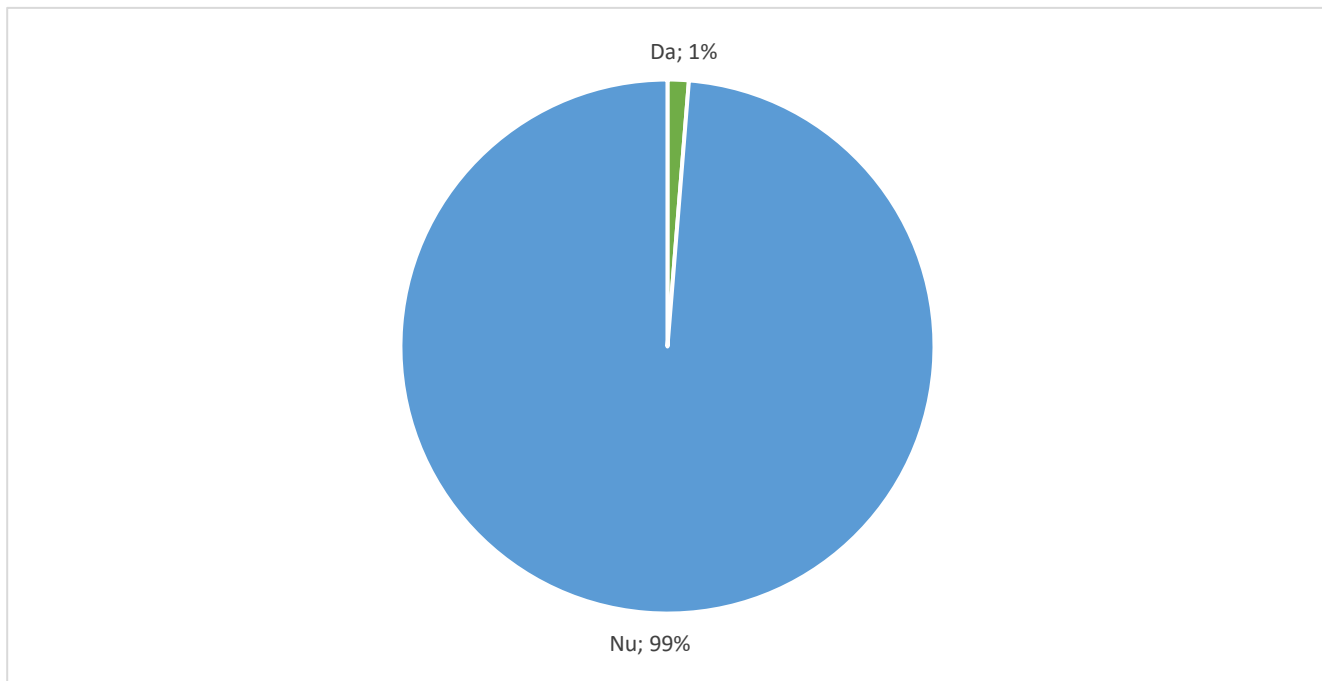
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria minori cu dizabilități, Bază n =78; total n=406

Figura 96 Necesită îngrijire permanentă la domiciliu?

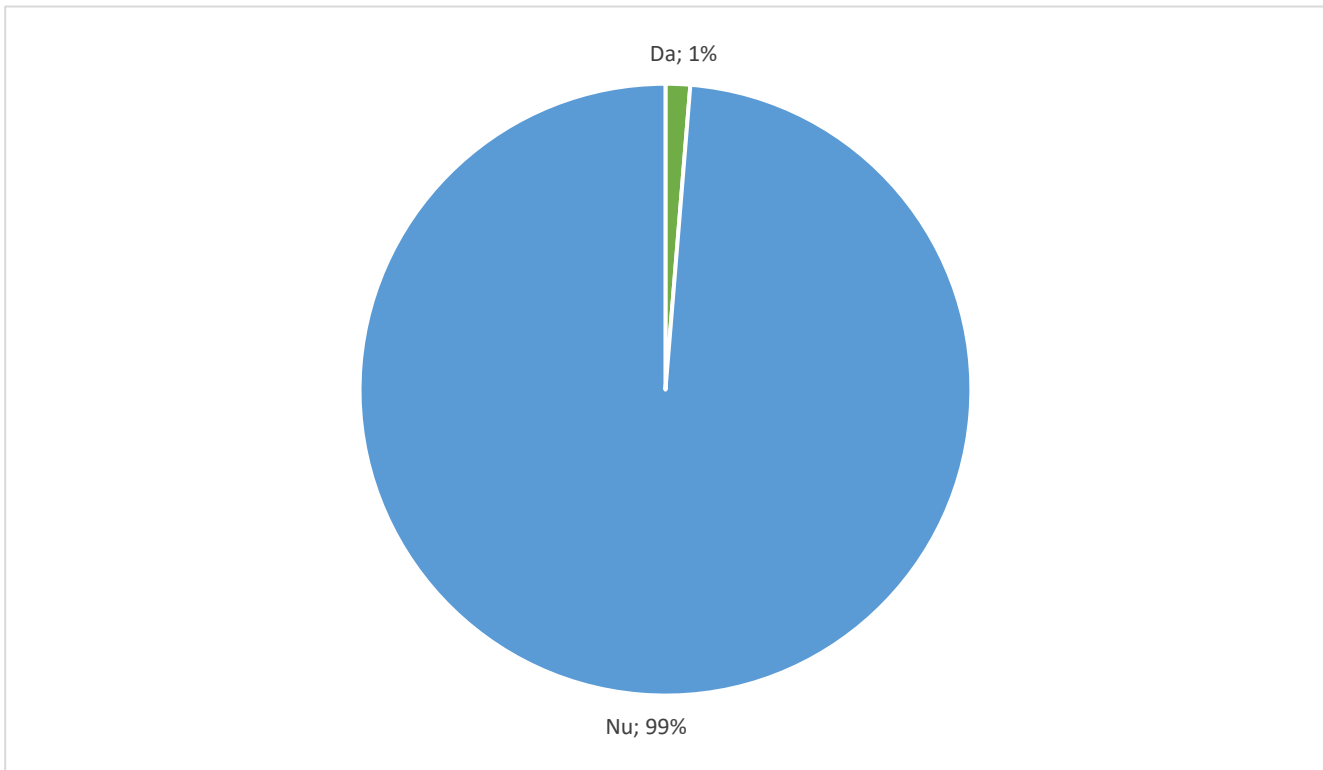
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria minori cu dizabilități, Bază n =78; total n=406

Figura 97 A abandonat școala sau nu?

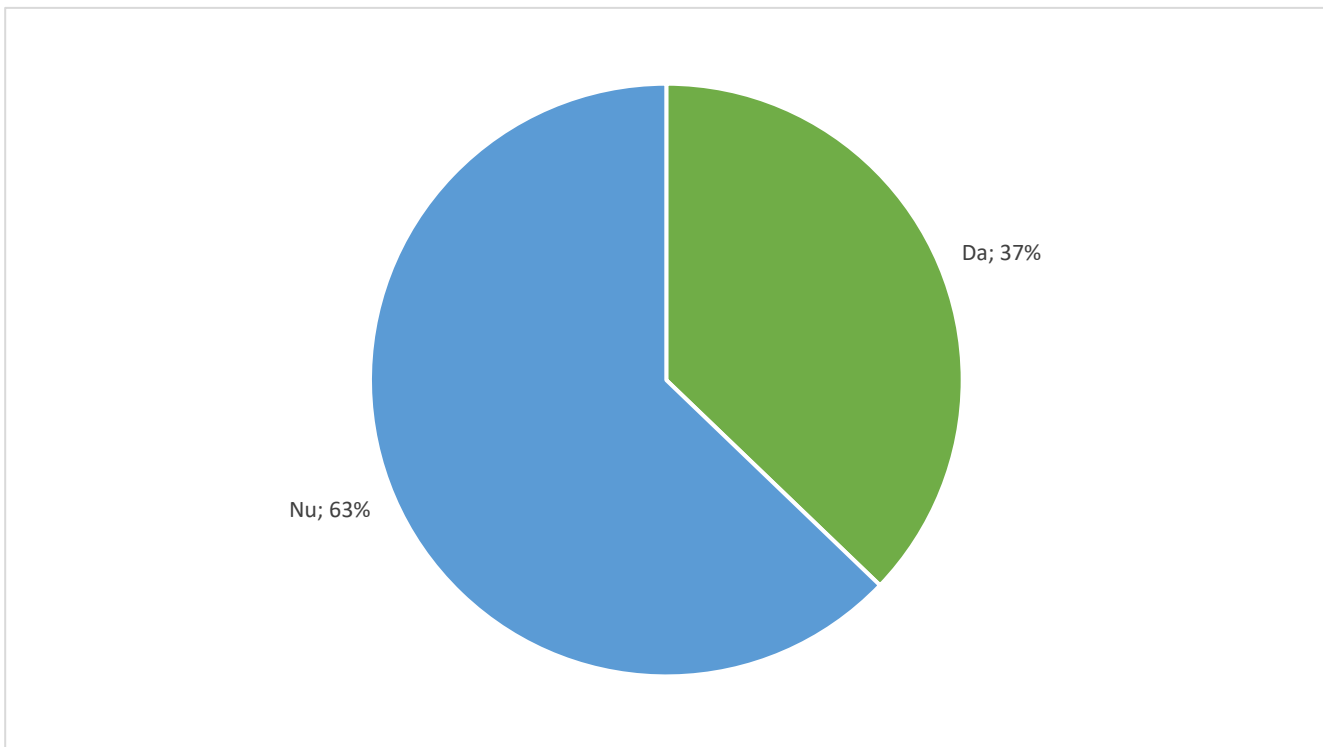
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria minori cu dizabilități, Bază n =78; total n=406

Figura 98 Este în risc de abandon?

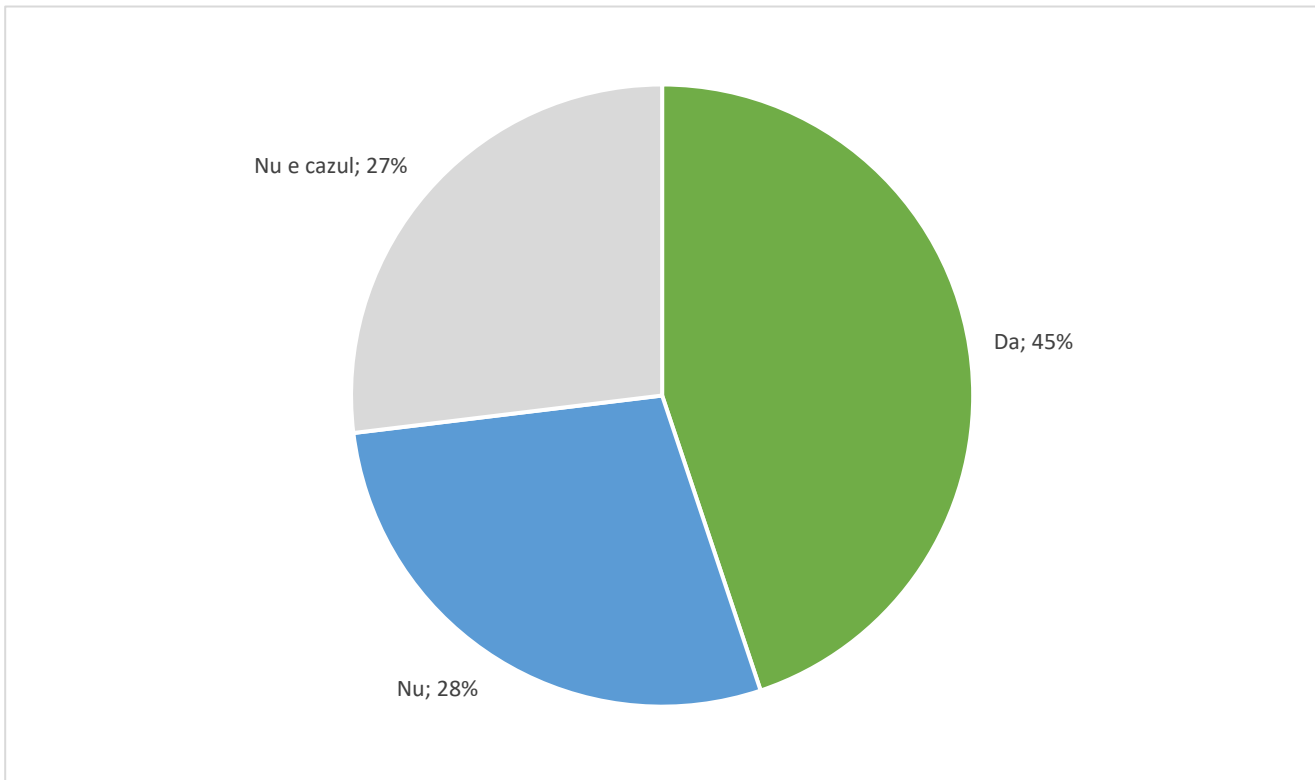
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria minori cu dizabilități, Bază n =77; total n=406

Figura 99 A utilizat sau nu servicii stomatologice în ultimul an?

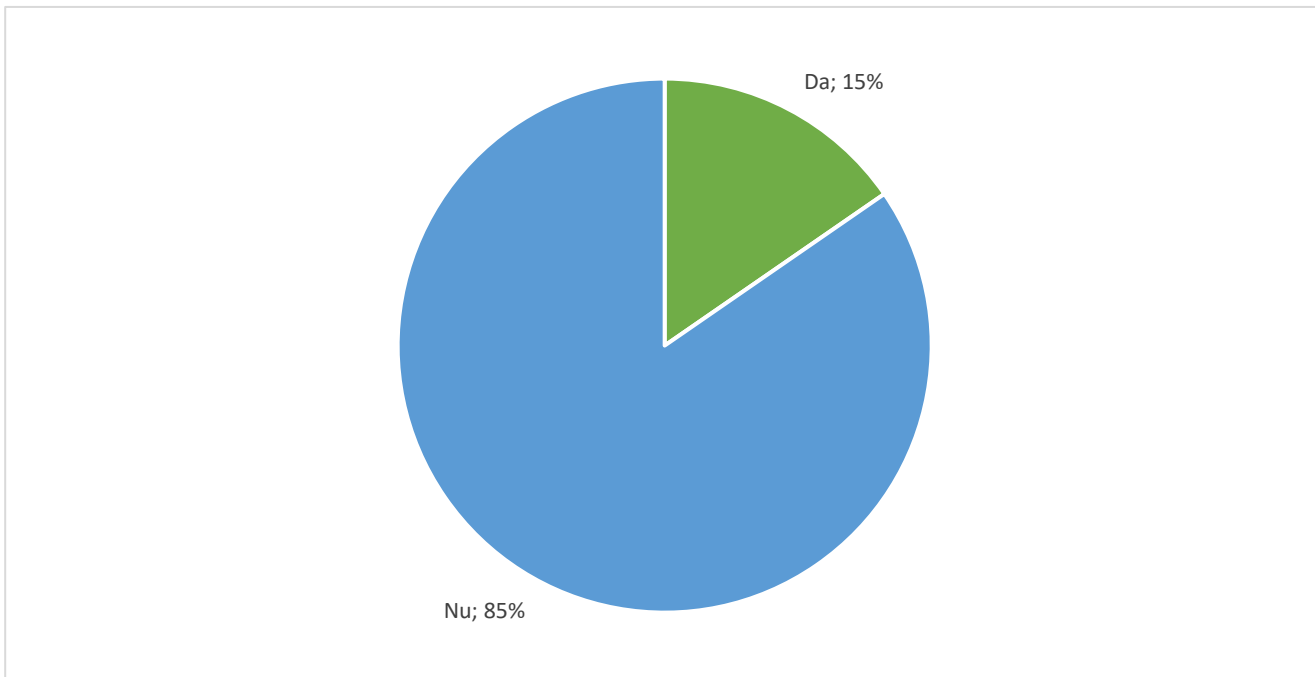
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria minori cu dizabilități, Bază n =78; total n=406

Figura 100 A utilizat sau nu servicii de psihiatrie pediatrică în ultimul an?

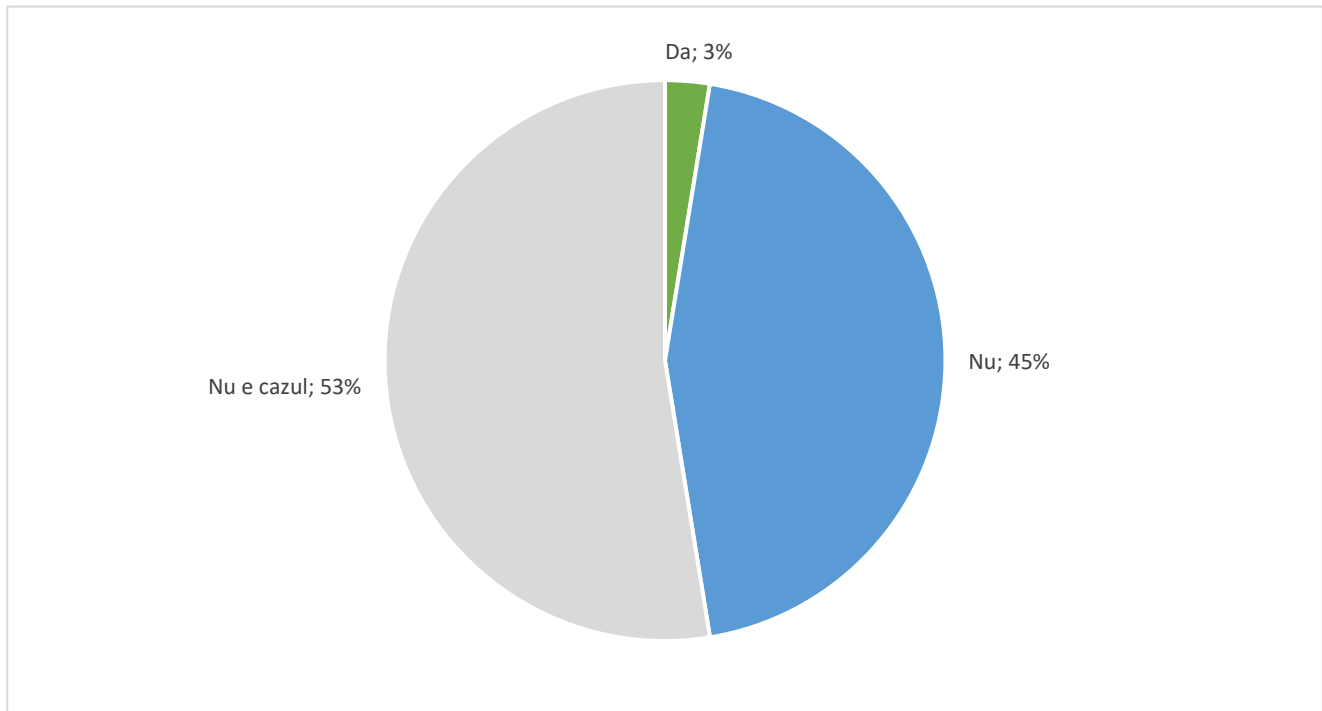
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria minori cu dizabilități, Bază n =78; total n=406

Figura 101 În ultimul an, s-a confruntat la școală cu atitudini de tip bullying, din cauza handicapului propriu?

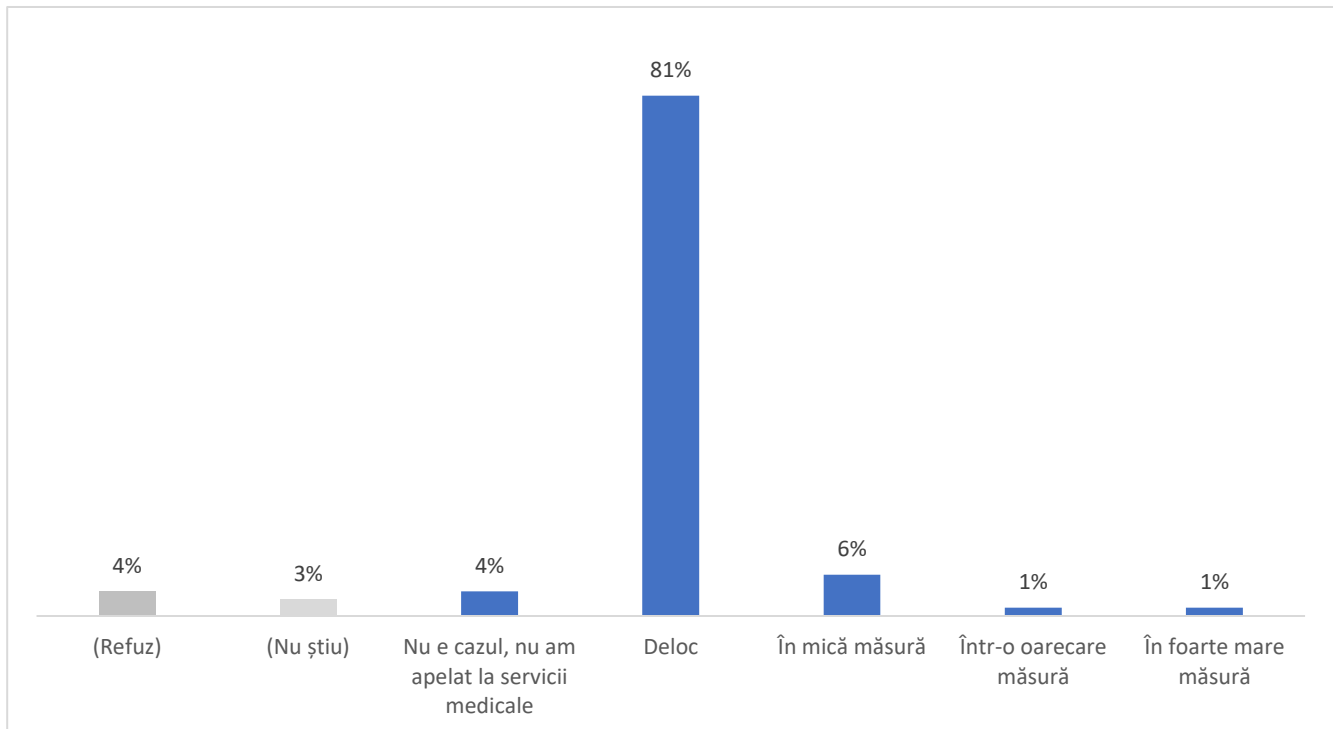
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria minori cu dizabilități, Bază n =78; total n=406

Figura 102 În ultimul an, s-a confruntat la școală cu atitudini de tip bullying, din cauza handicapului altui membru al familiei?

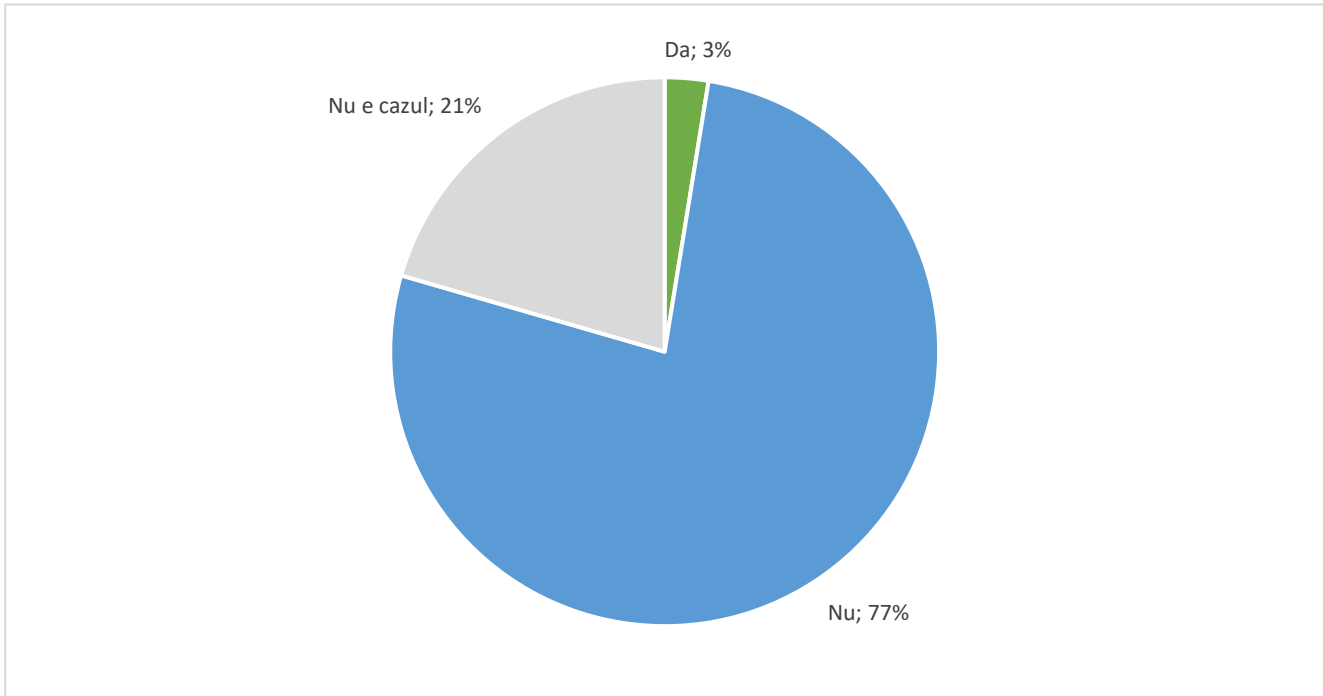
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria minori cu dizabilități, Bază n =78; total n=406

Figura 103 În ultimele 12 luni, din cauza dizabilității sau a problemelor de sănătate pe care le are, în ce măsură s-a simțit discriminat sau hărțuit atunci când a apelat la un serviciu medical?

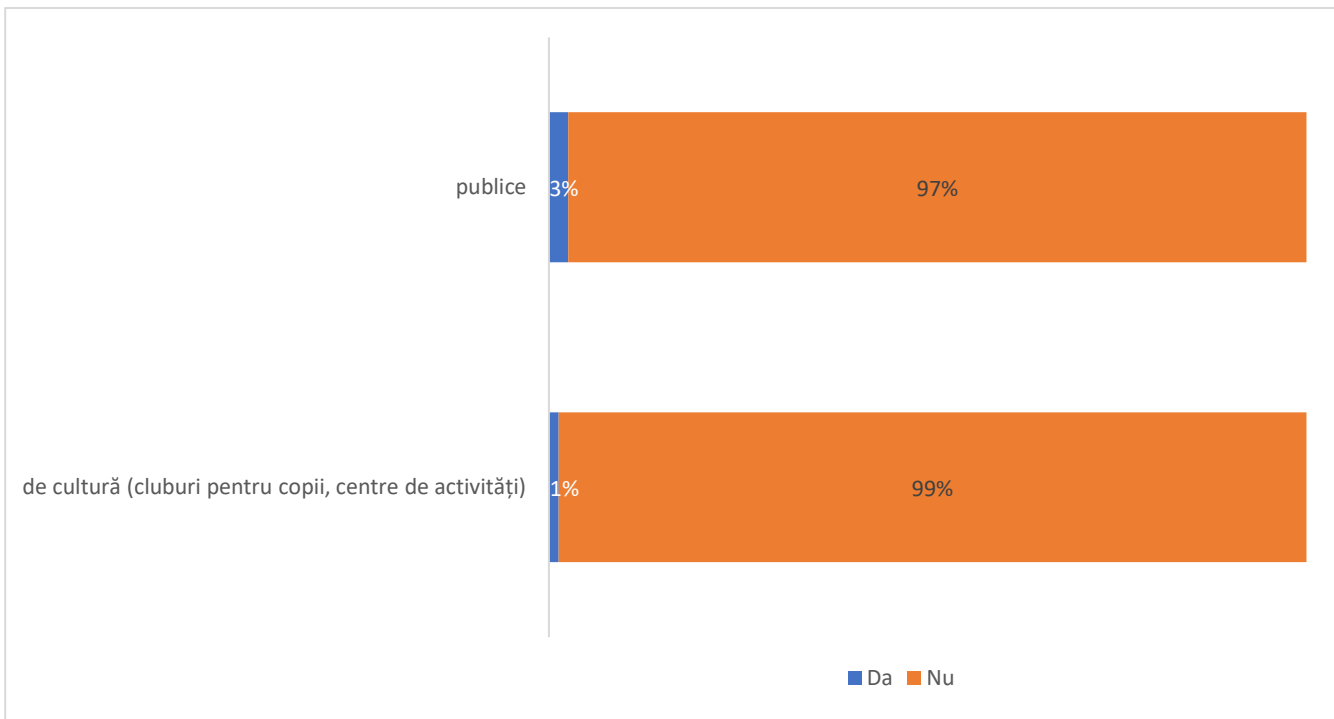
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria minori cu dizabilități, Bază n =78; total n=406

Figura 104 S-a confruntat în ultimul an cu dificultăți de accesare a diverselor instituții datorită lipsei accesibilizării acestora pentru persoanele cu handicap? Școli

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria minori cu dizabilități, Bază n =78; total n=406

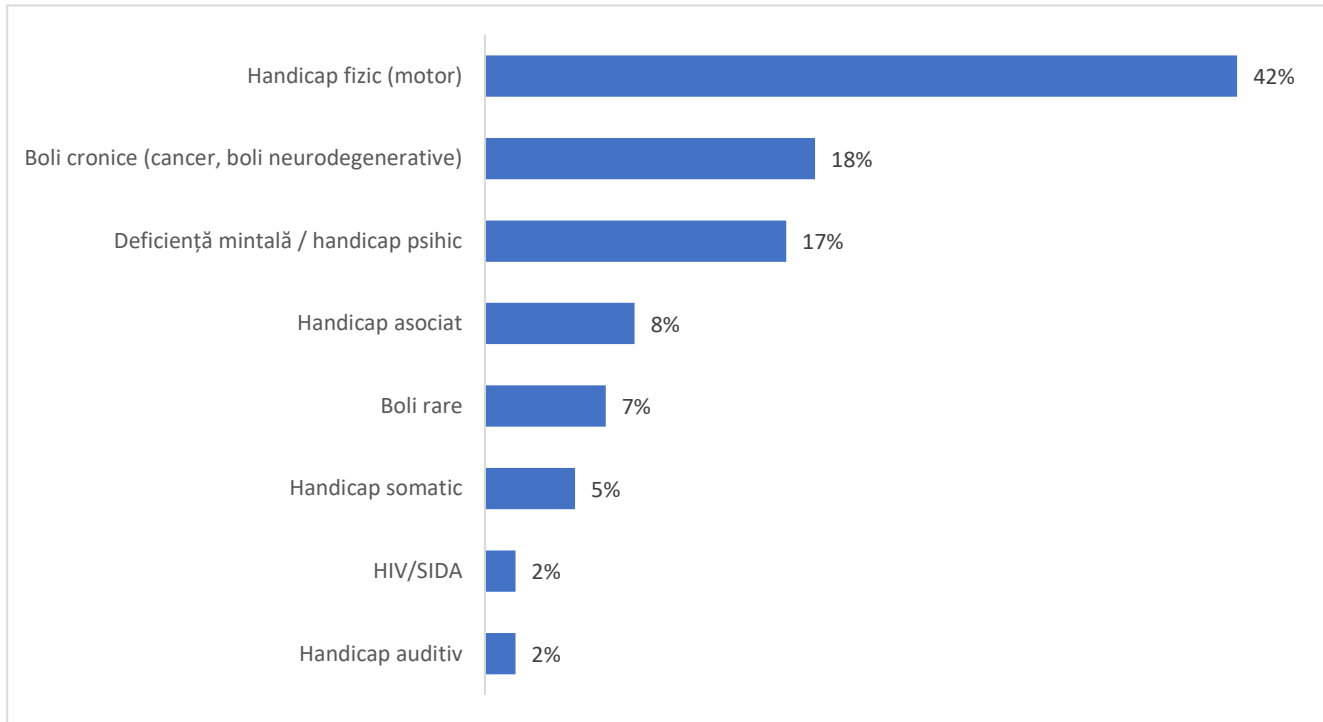
Figura 105 S-a confruntat în ultimul an cu dificultăți de accesare a diverselor instituții datorită lipsei accesibilizării acestora pentru persoanele cu handicap?

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria minori cu dizabilități, Bază n =78; total n=406

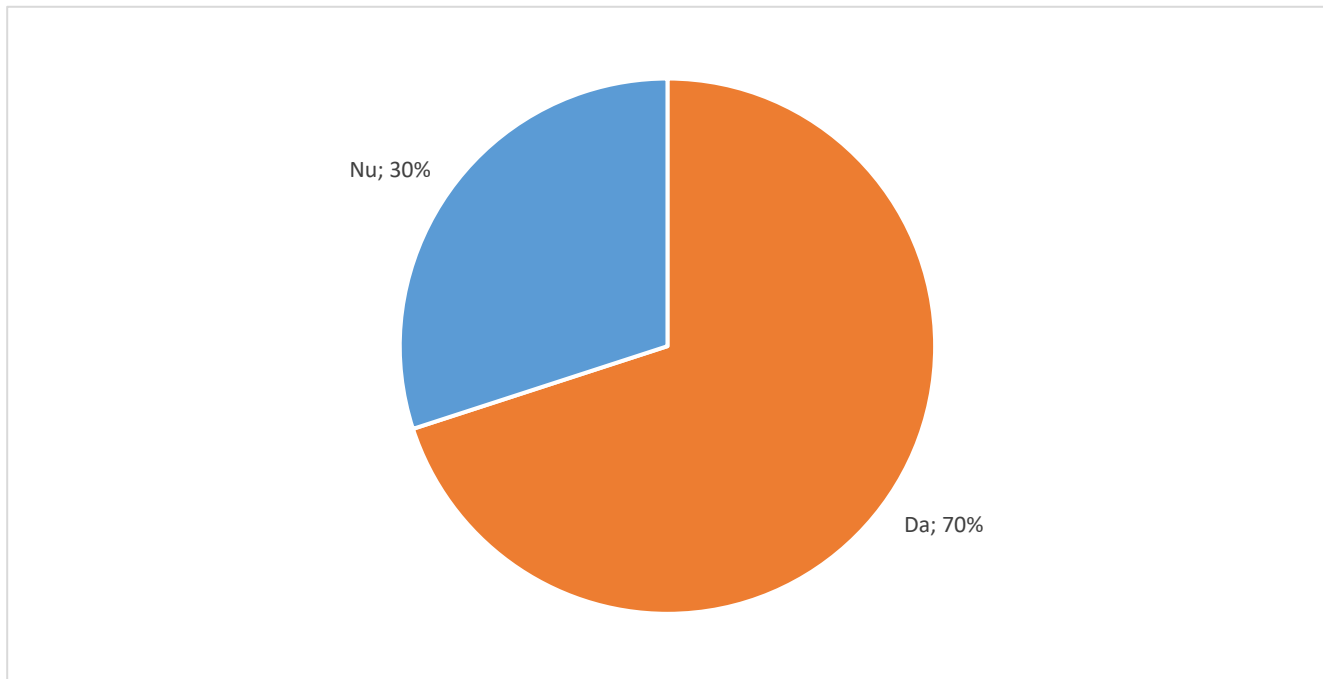
MODULUL ADULȚI CU DIZABILITĂȚI

Figura 106 Tip de handicap / dizabilitate adulți

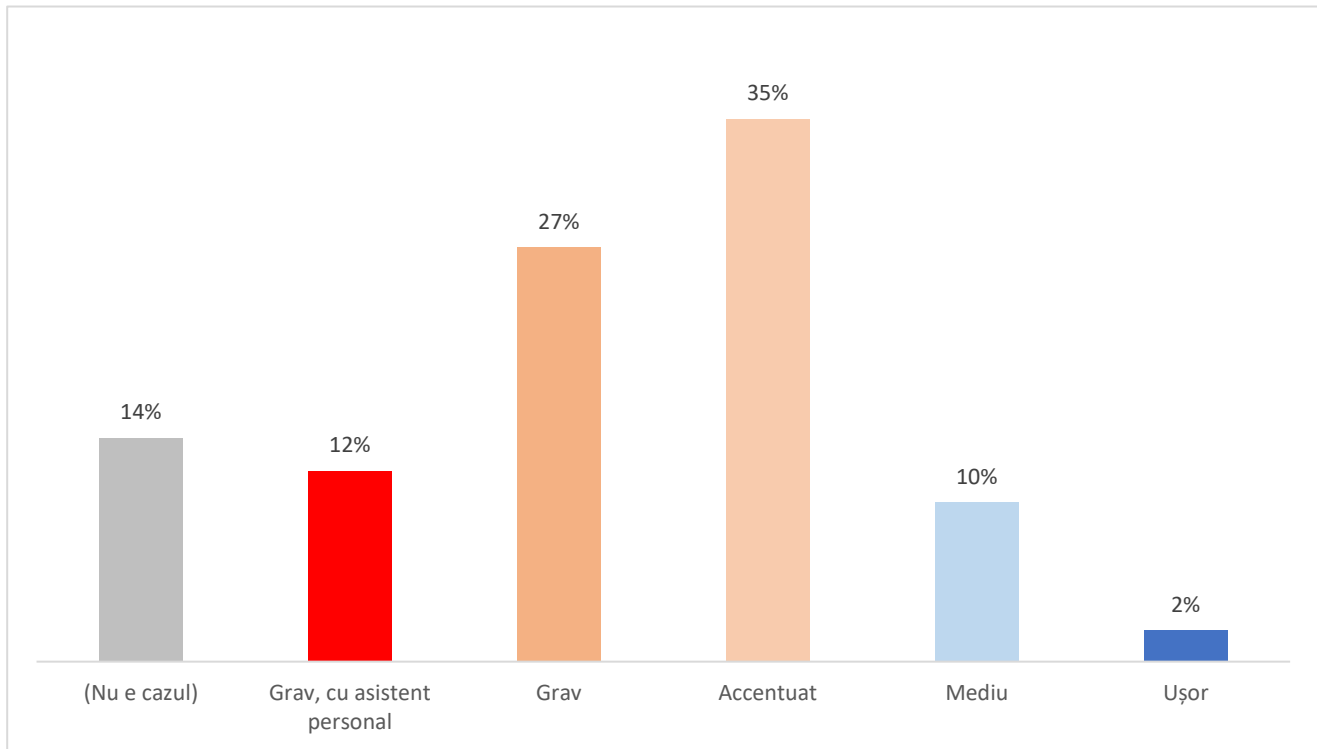
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria adulți cu dizabilități, Bază n =60; total n=406

Figura 107 Exista certificat de handicap?

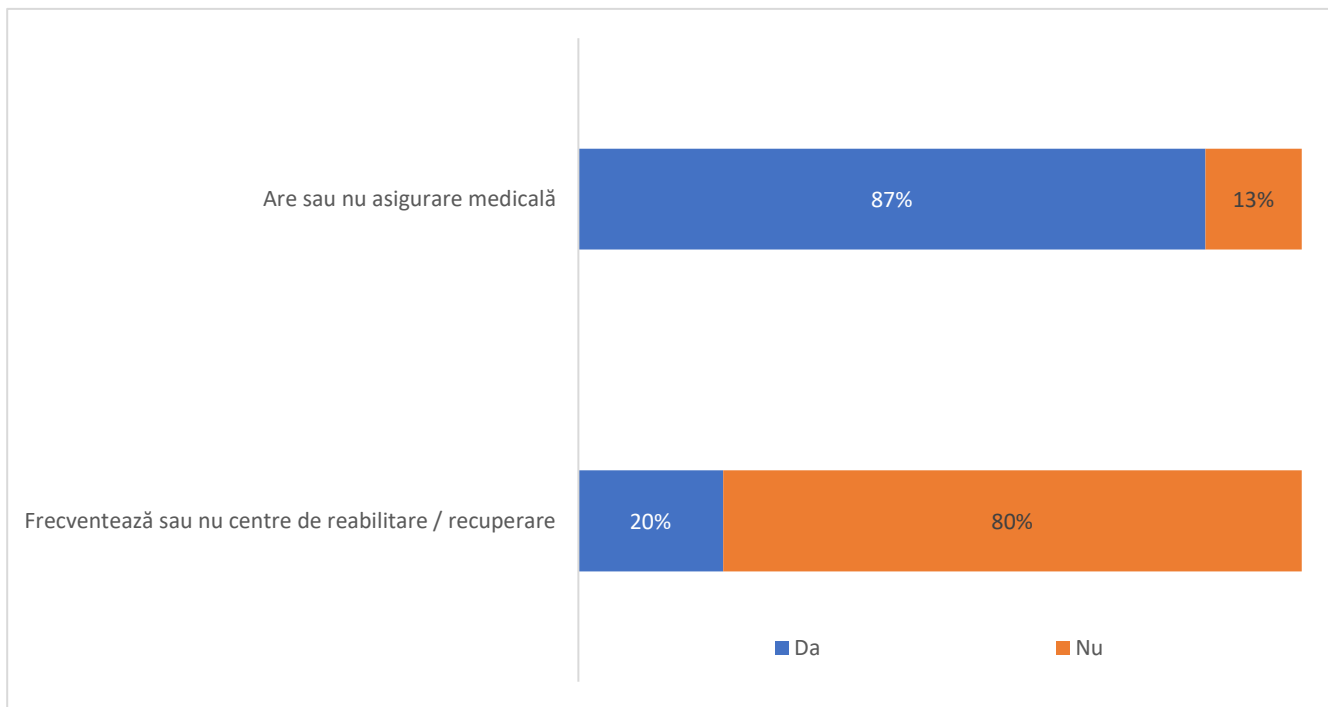
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria adulți cu dizabilități, Bază n =60; total n=406

Figura 108 Grad de handicap / dizabilitate

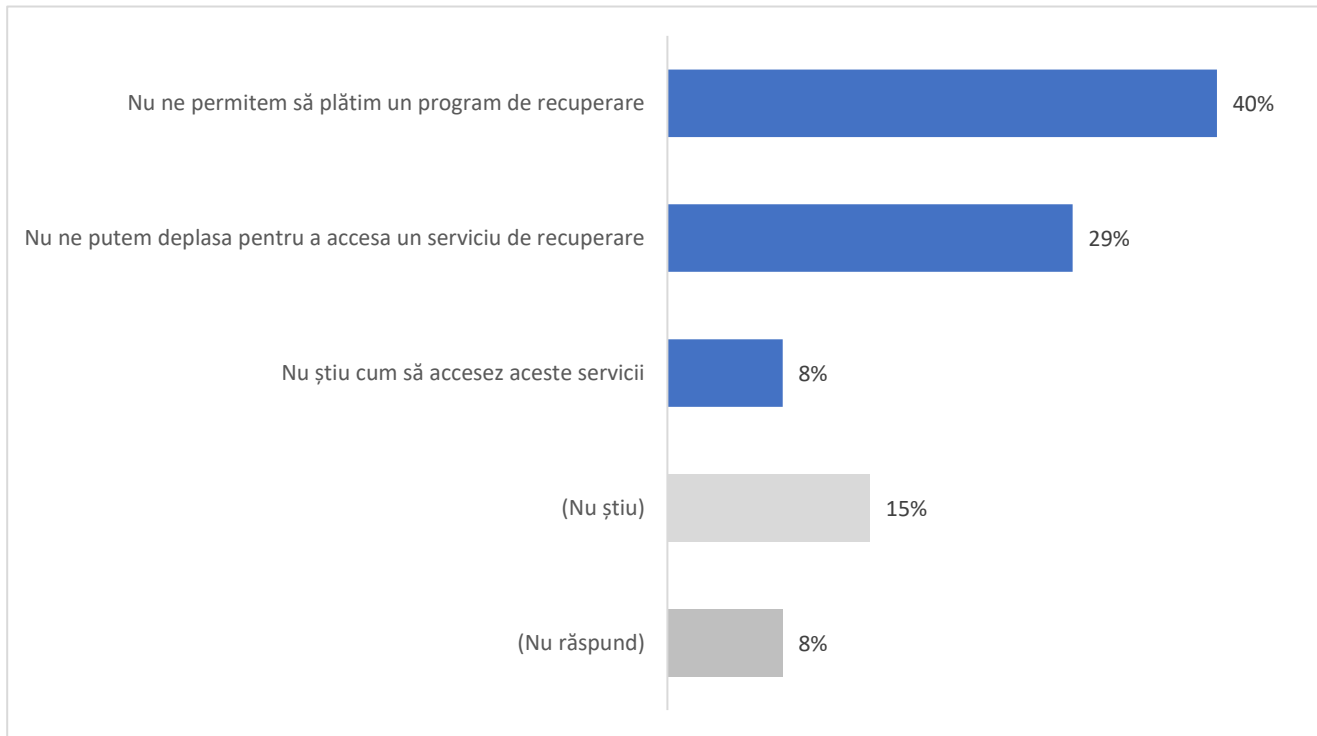
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria adulți cu dizabilități, Bază n =49; total n=406

Figura 109 Adultul cu dizabilități ...?

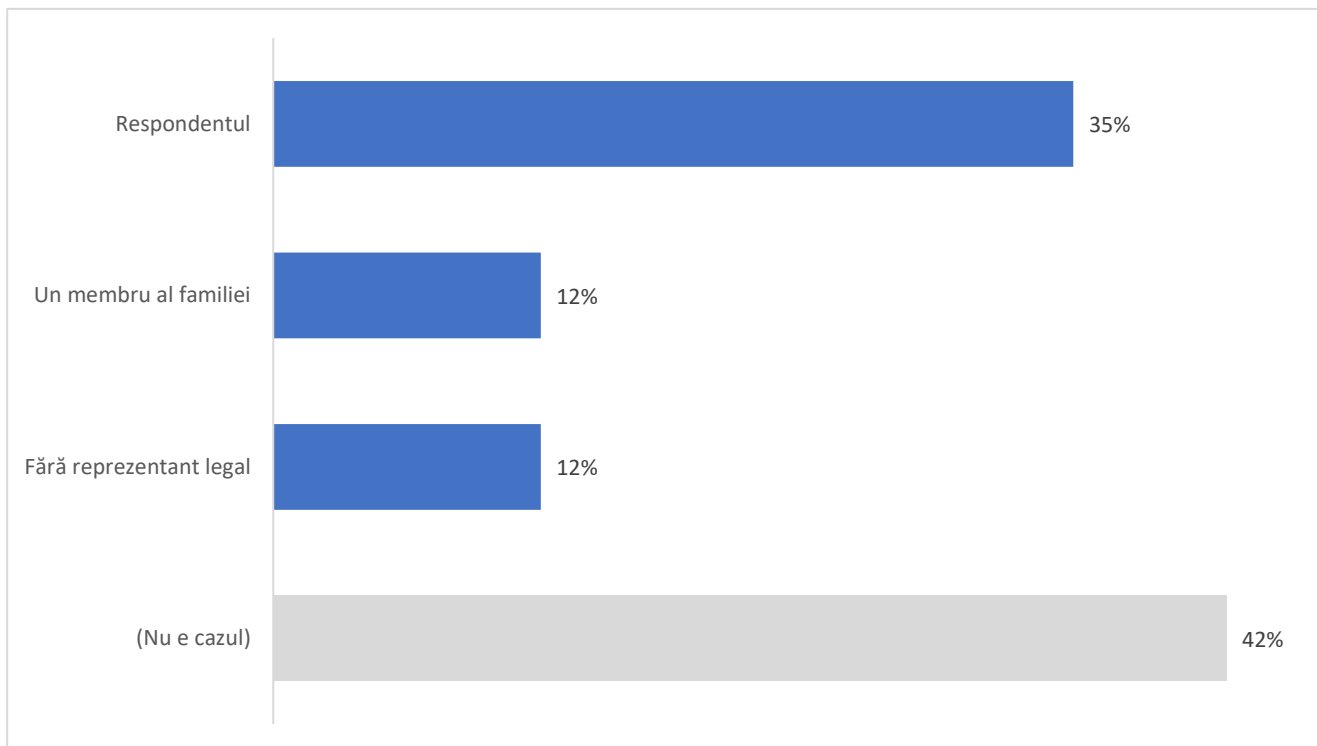
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria adulți cu dizabilități, Bază n =60; total n=406

Figura 110 Care este motivul pentru care nu beneficiază de servicii de reabilitare / recuperare?

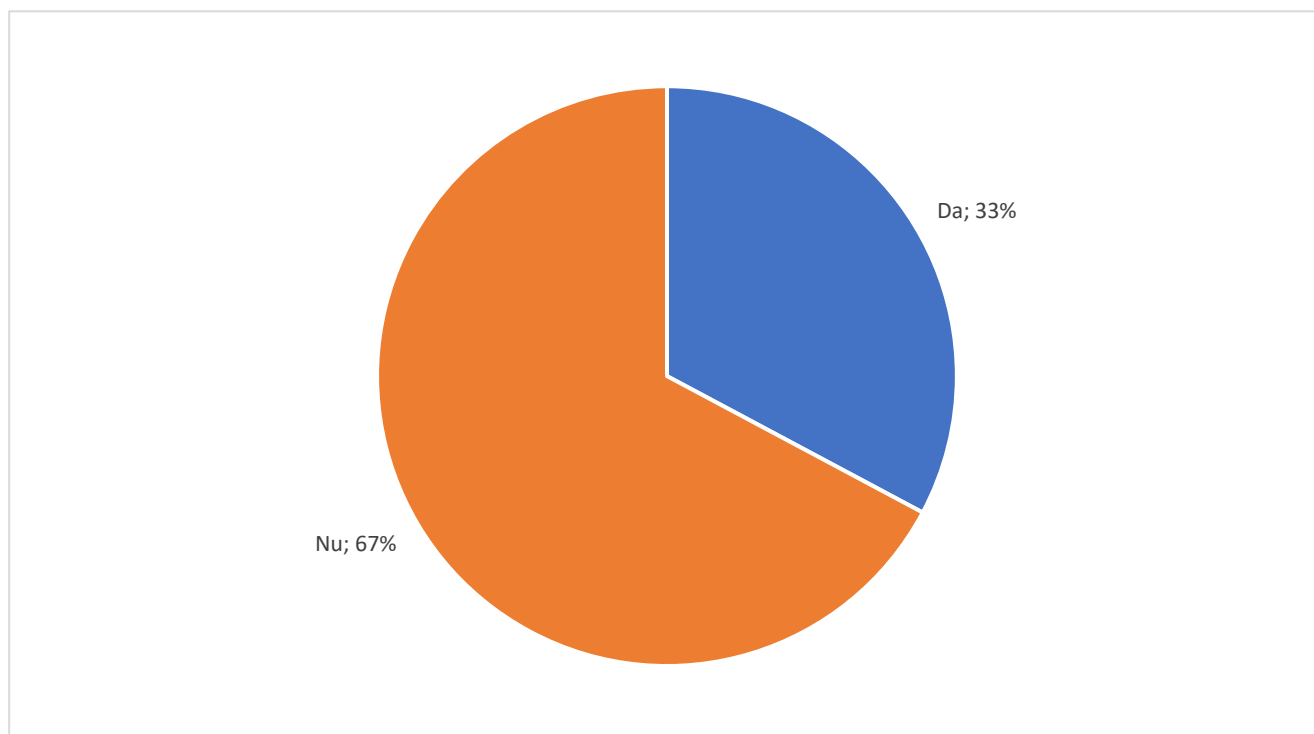
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria adulți cu dizabilități, Bază n =48; total n=406

Figura 111 Cine este reprezentantul legal a persoanei

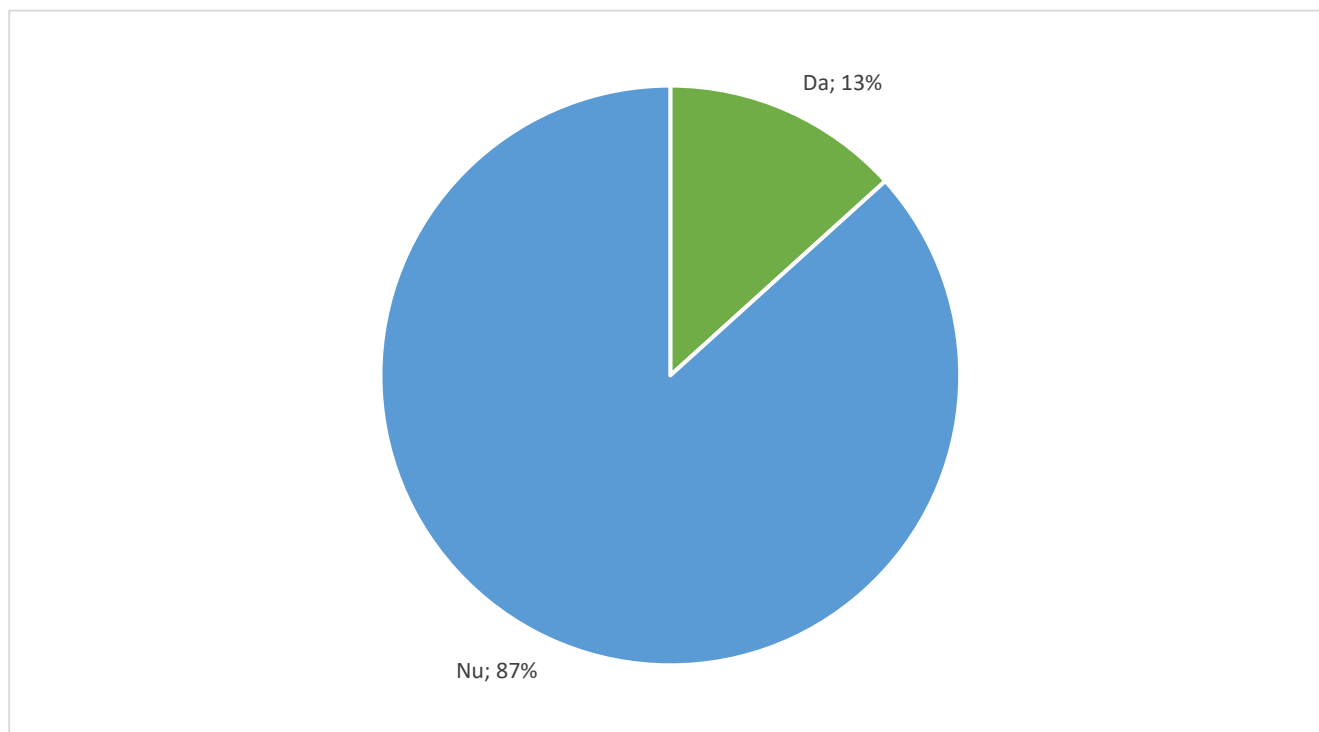
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria adulți cu dizabilități, Bază n =60; total n=406

Figura 112 Are sau nu pensie de boală?

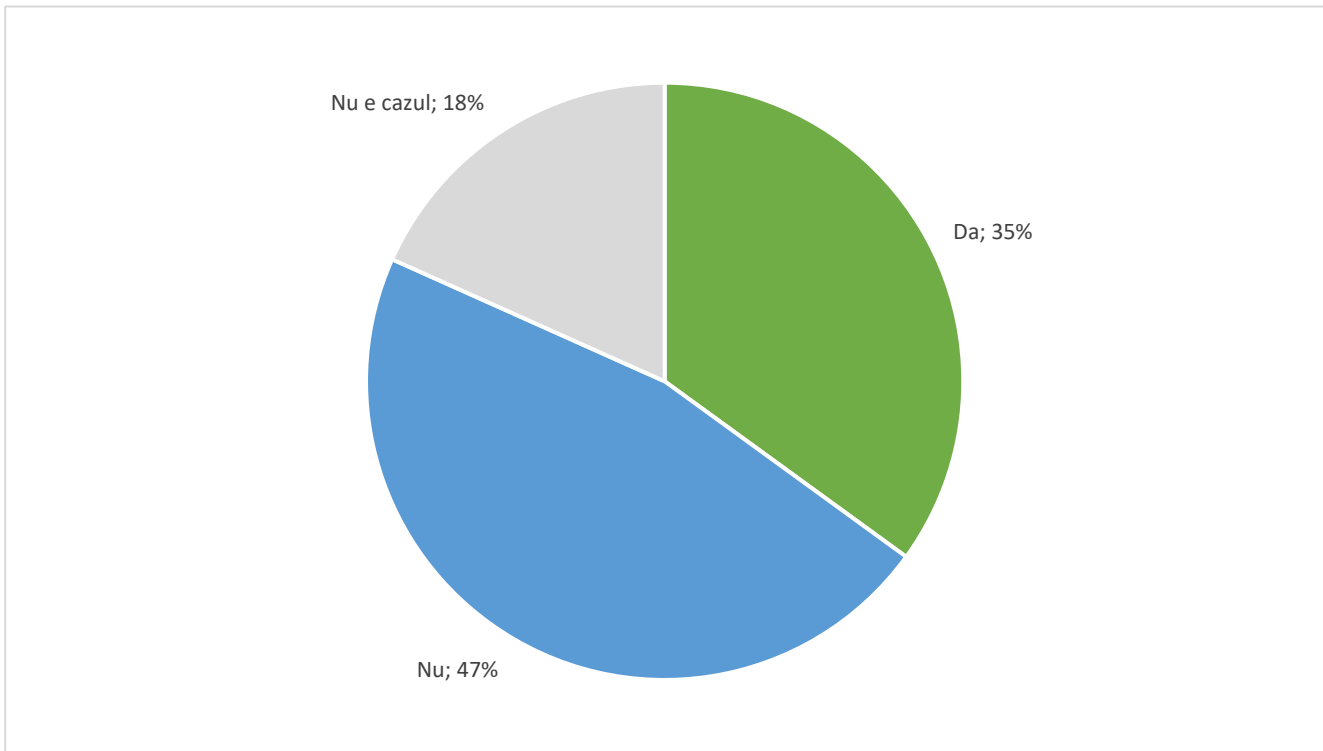
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria adulți cu dizabilități, Bază n =60; total n=406

Figura 113 Frecventează sau nu centru de servicii sociale?

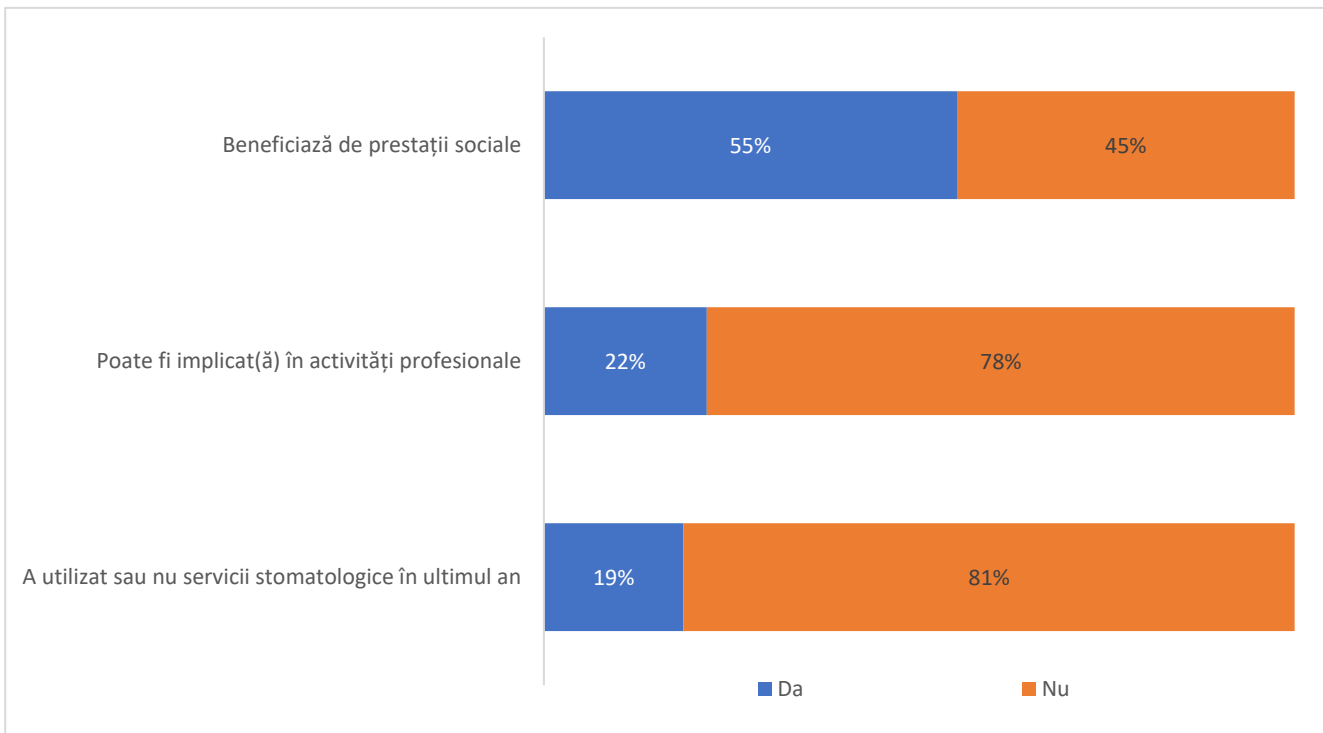
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria adulți cu dizabilități, Bază n =60; total n=406

Figura 114 Necesită îngrijire permanentă la domiciliu?

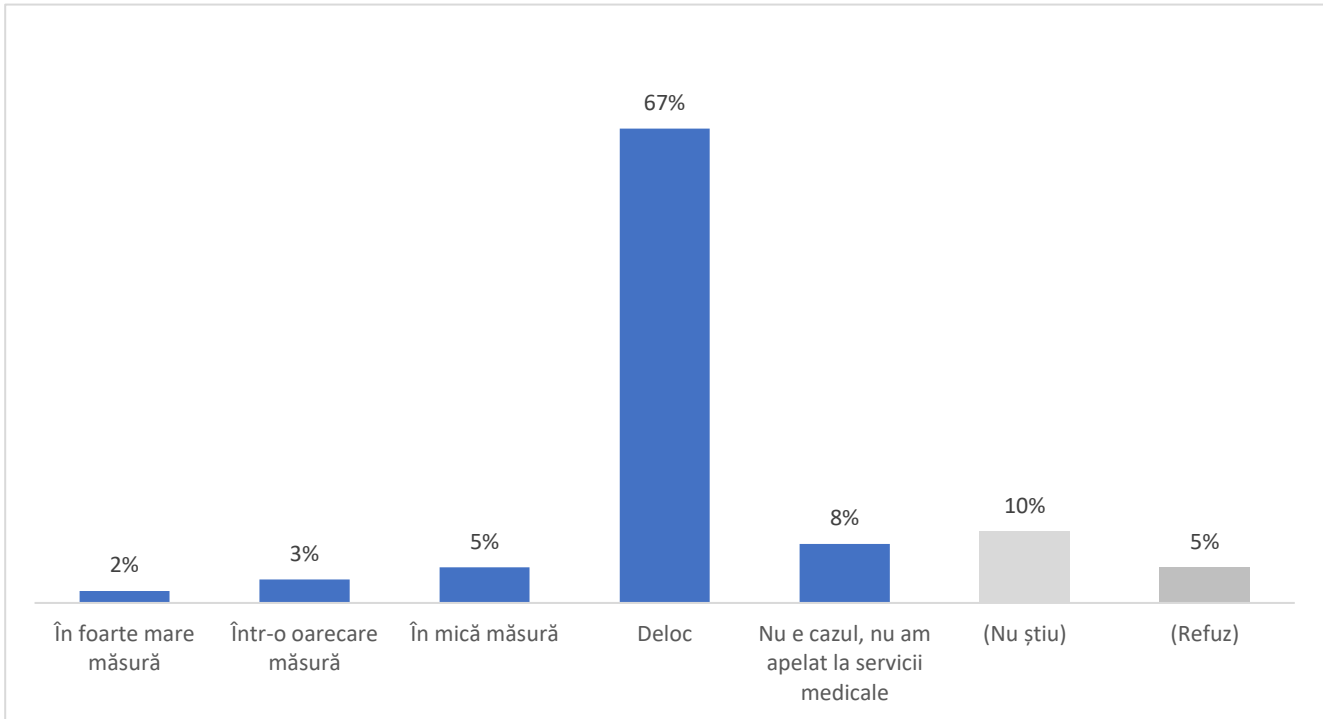
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria adulți cu dizabilități, Bază n =60; total n=406

Figura 115 Adultul cu dizabilități...?

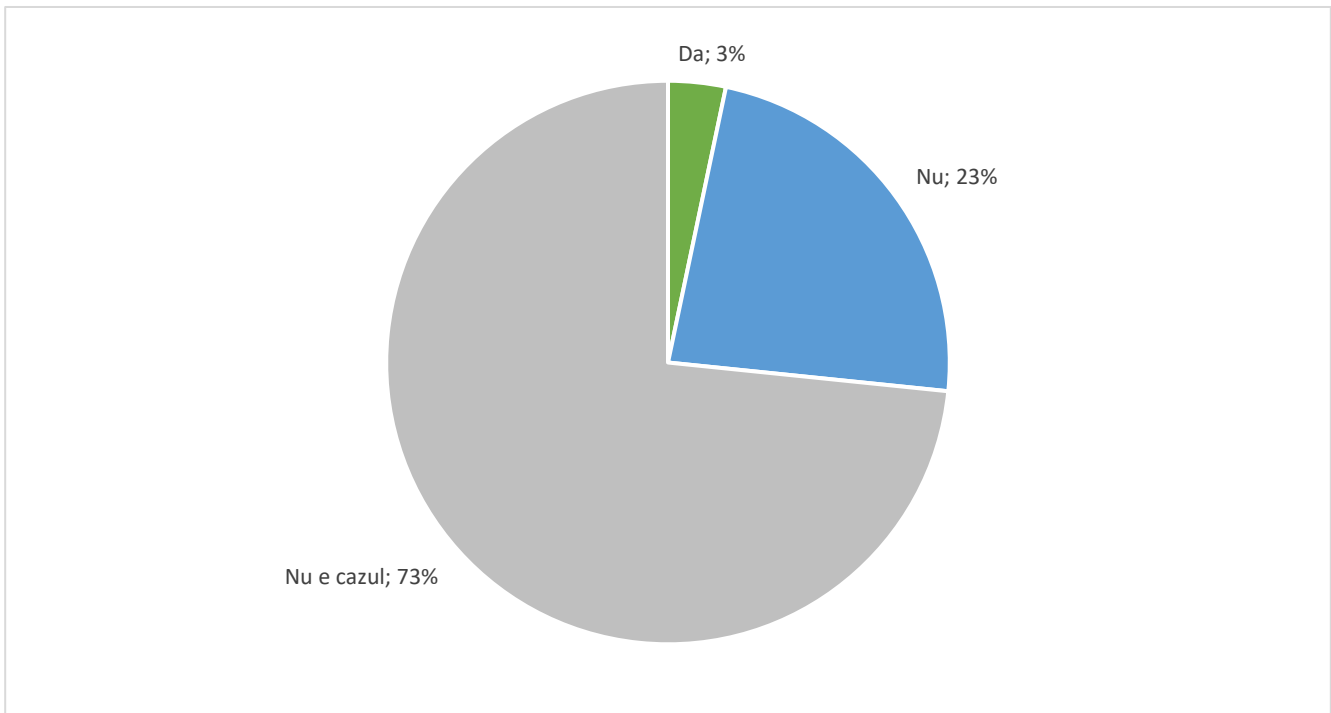
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria adulți cu dizabilități, Bază n =60; total n=406

Figura 116 În ultimele 12 luni, din cauza dizabilității sau a problemelor de sănătate pe care le are, în ce măsură s-a simțit discriminat sau hărțuit atunci când a apelat la un serviciu medical?

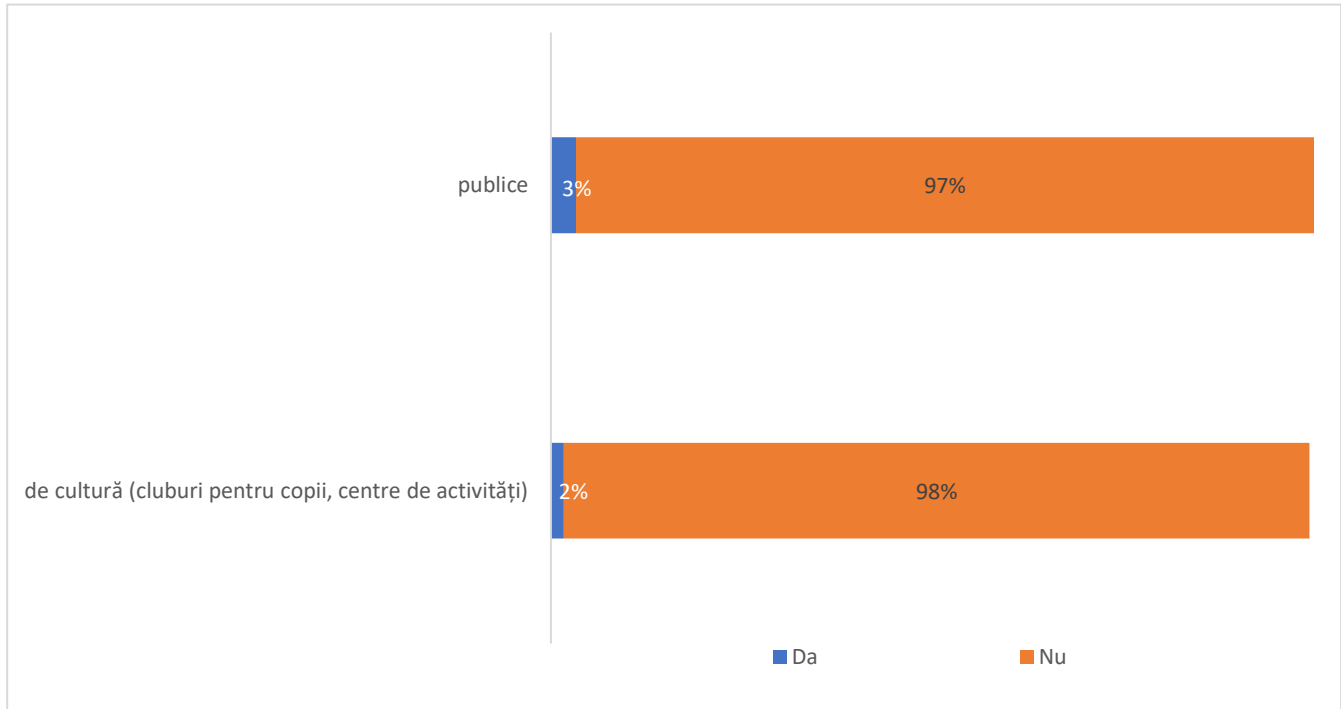
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria adulți cu dizabilități, Bază n =60; total n=406

Figura 117 S-a confruntat în ultimul an cu dificultăți de accesare a diverselor instituții datorită lipsei accesibilizării acestora pentru persoanele cu handicap? Școli

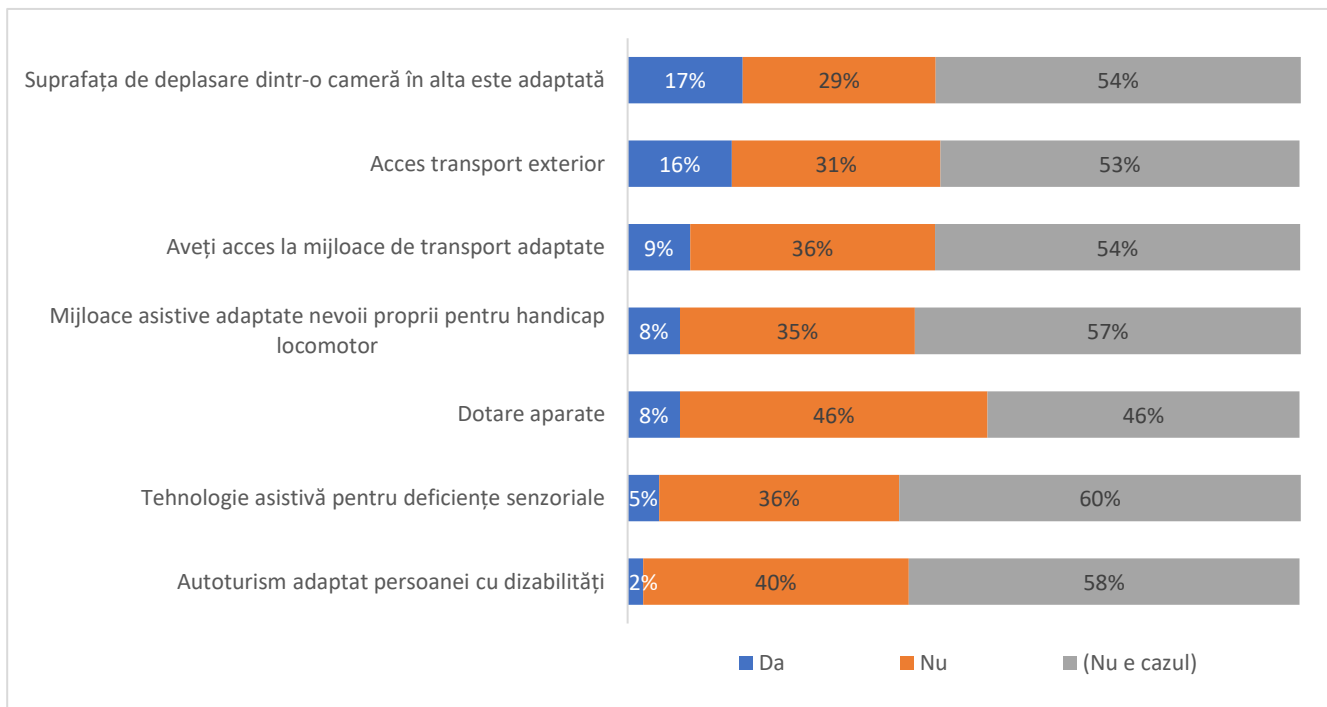
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria adulți cu dizabilități, Bază n =60; total n=406

Figura 118 S-a confruntat în ultimul an cu dificultăți de accesare a diverselor instituții datorită lipsei accesibilizării acestora pentru persoanele cu handicap? Instituții

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, sub categoria adulți cu dizabilități, Bază n =60; total n=406

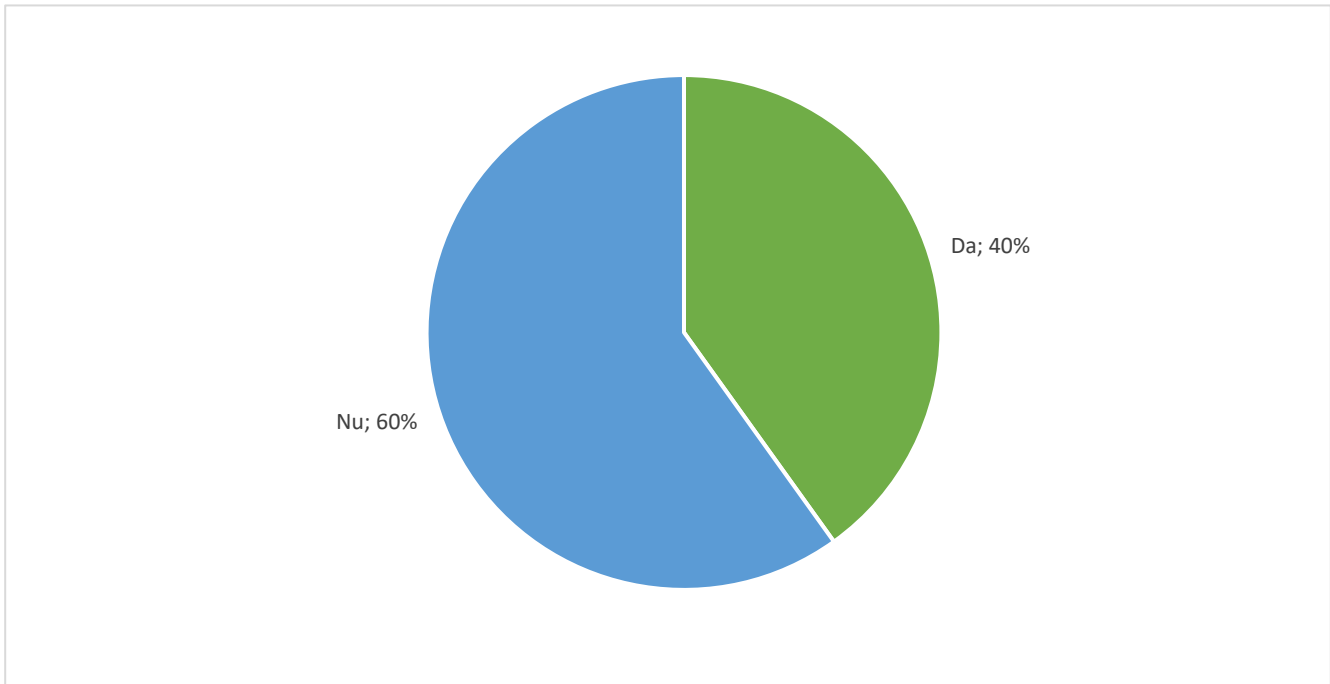
Figura 119 Locuința dvs. este adaptată nevoilor speciale pe care le au membrii familiei cu handicap?

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n= 129; total n=406

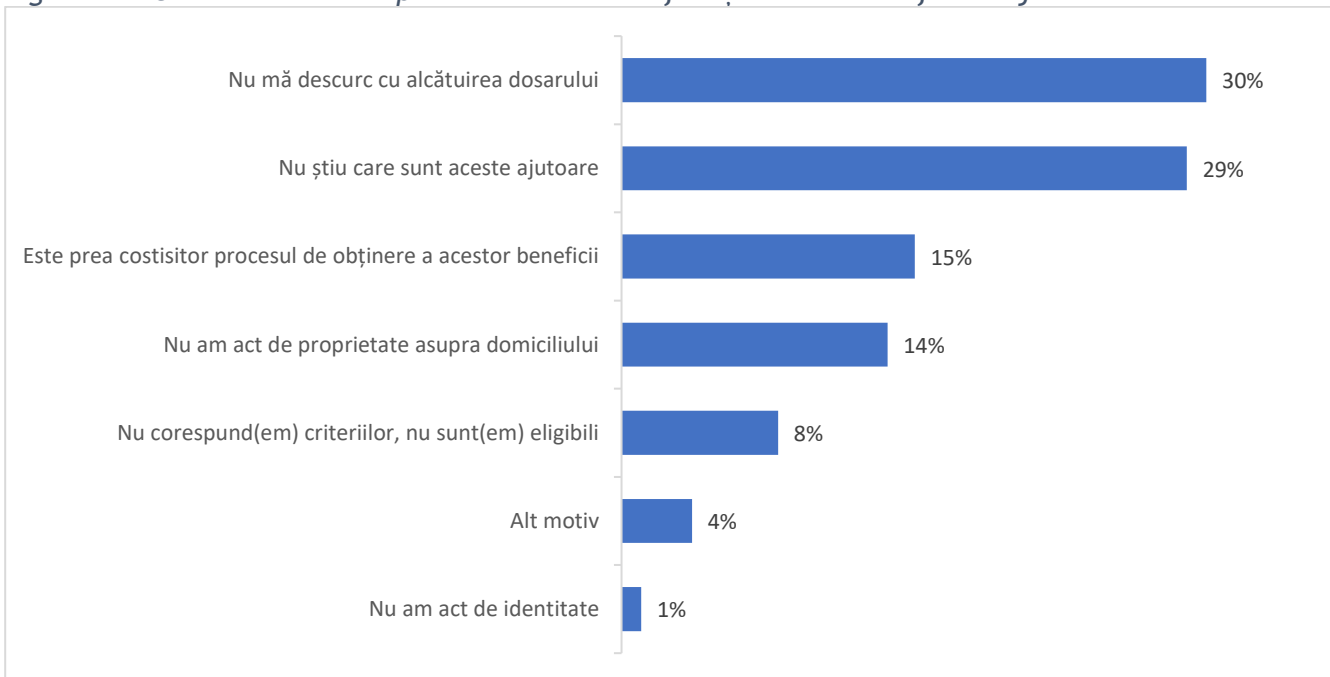
MODULUL ACCES LA PRESTAȚII SOCIALE

Figura 120 Beneficiați de orice formă de prestații sociale din partea statului (financiare, servicii)?

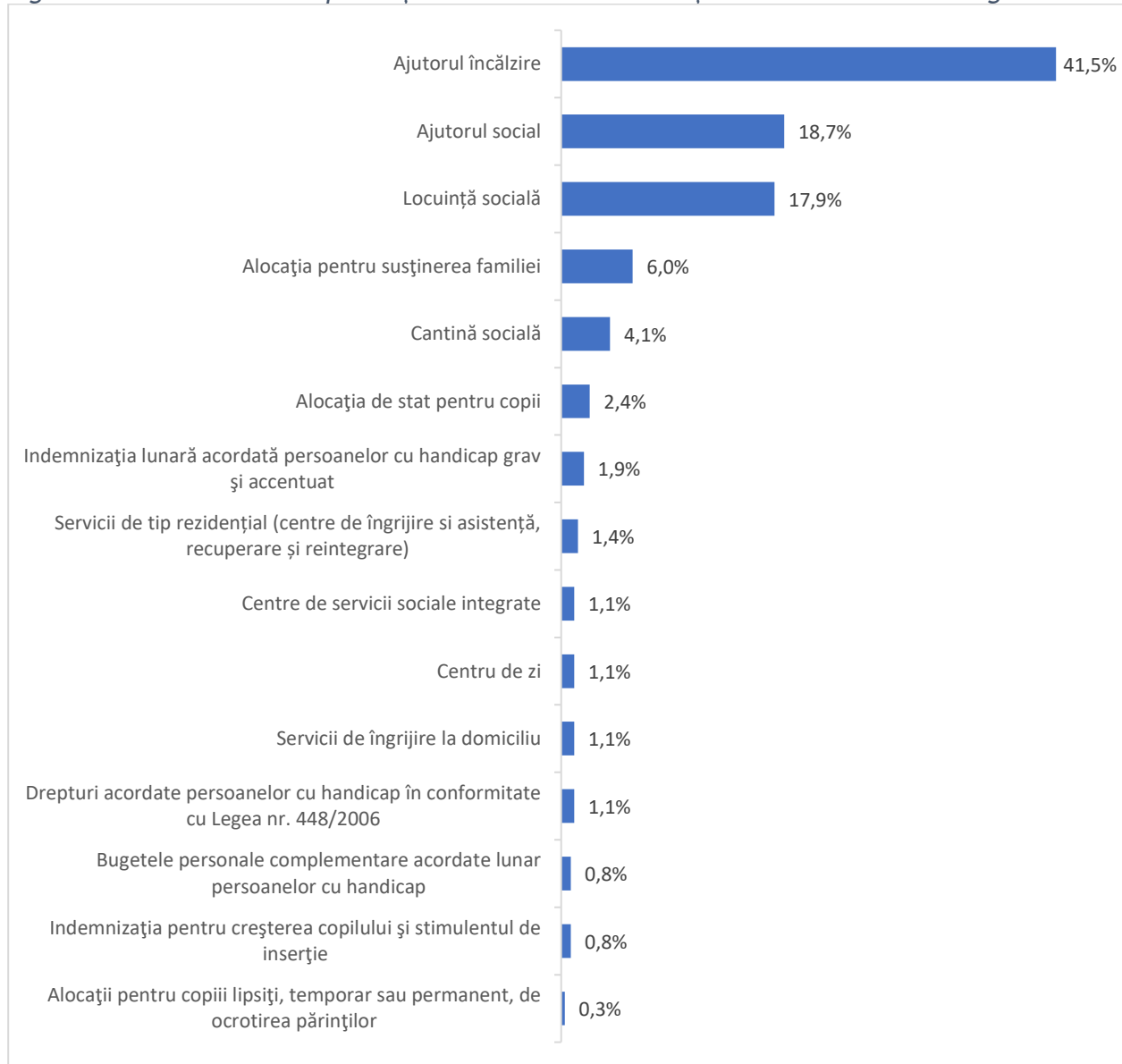
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n= 406; total n=406

Figura 121 Care este motivul pentru care nu beneficiați de vreun astfel de ajutor?

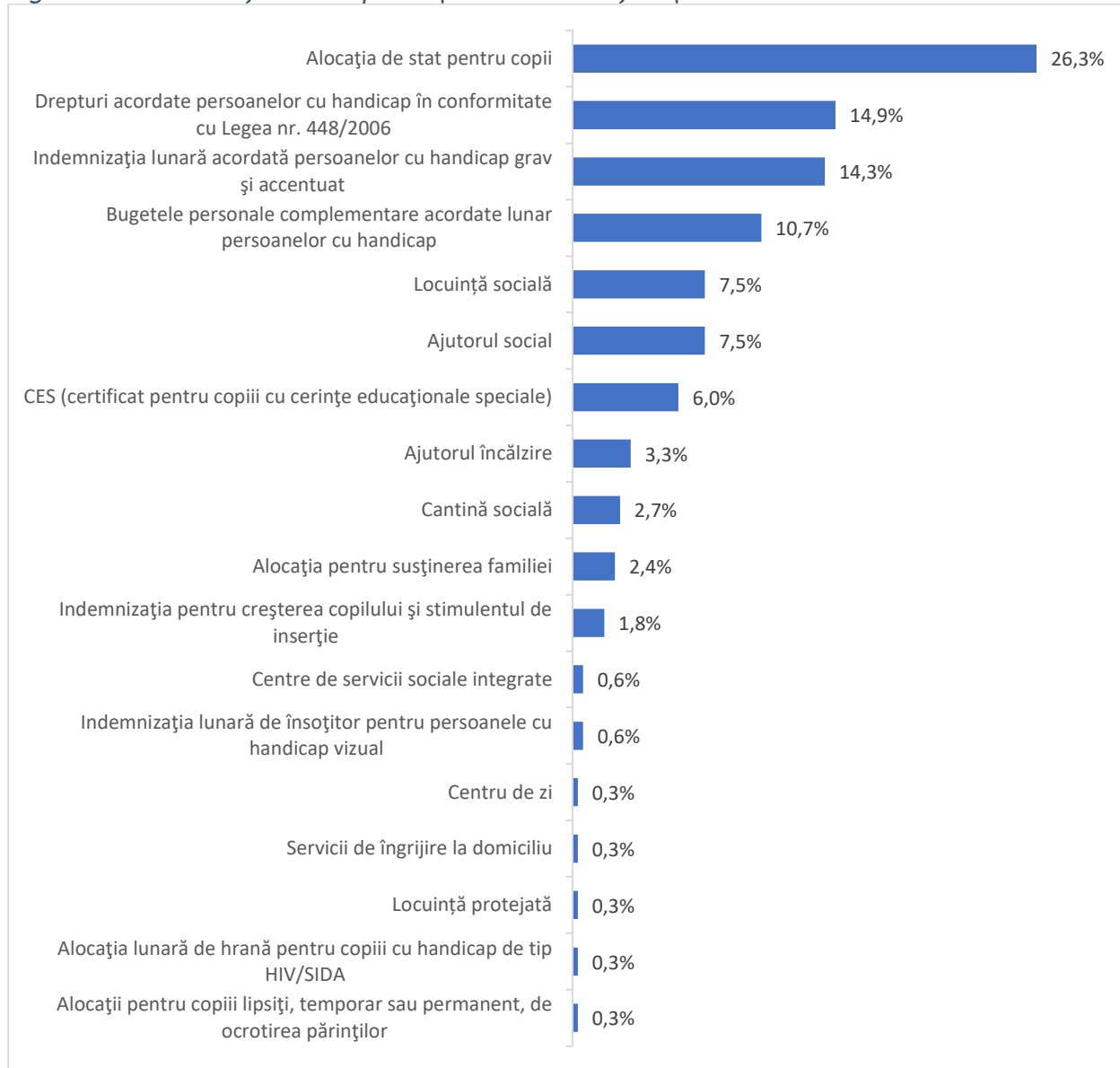
Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n= 202; total n=406

Figura 122. De care dintre prestațiile sociale de mai sus ați avea nevoie cel mai urgent?

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n= 202; total n=406

Figura 123. De care forme de prestații sociale beneficiați?

Sursa: Anchetă pe grupul vulnerabil la educație, Bază n= 150; total n=406

Anexa 4. Sinteza constatărilor cercetării calitative

Tipuri de beneficii sociale furnizate în școli:

- ➔ Creșterea cererii pentru **bursele de ajutor social** de care beneficiază acei elevi care se află într-o categorie de vulnerabilitate. Conform datelor ISJ, în ultimii doi ani, la nivelul județului Brașov, cererea pentru burse de ajutor social a crescut cu 26% la nivelul județului (de la 7947 pe 2020-2021 la 10.762 în 2022-2023).
- ➔ O altă măsură care se implementează prin intermediul ISJ este cea de acordare a **tichetelor sociale**, a căror beneficiari sunt copiii din familii vulnerabile. La nivelul județului sunt aproximativ 11.000 de cereri pentru tichete sociale, o cifră în creștere, conform datelor ISJ.

Am identificat, da, acești 11.000 potențiali beneficiari ai tichetelor. Baniile vin din fonduri europene, dar cel puțin jumătate din beneficiari la această dată încă nu și-au primit banii. Deci suntem în situația în care într-o familie vulnerabilă avem 2 școlari, din care unul a primit tichet, celălalt are cardul încă gol. Avem informații că sumele vor veni undeva prin aprilie, pentru cei care au cardul încă cu 0 RON, deci asta este un lucru care cred că trebuie spus mai departe, pentru că, de fapt, niște elevi sunt privați, niște familii sunt private de drepturile lor.. (reprezentant ISJ)

Tichetele de abia le-au primit, dar încă nu sunt reîncărcabile. Am depus în septembrie și au venit în ianuarie și la cei mai mulți nu au fost încărcate. Ale mele, sunt încărcate, dar există o listă de magazine, nu poți altundeva unde și au fost puse sunt foarte scumpe. (reprezentant grup vulnerabil)

Dificultăți ale grupurilor vulnerabile cu privire la serviciile de educație

- ➔ **Problema riscului de abandonul școlar a copiilor din zona Carierei**, o zonă cu mai multe familii vulnerabile, unde asistenții sociali se confruntă cu risc de abandon crescut, tendința de neînscrisere a copiilor la școală: specialiștii semnalează că încă există o reticență în a lăsa fetele din familii de etnie romă să finalizeze cel puțin 8 clase. În privința acelor zone marginalizate (grupări de gospodării informale) cum este zona familiilor de pe strada Carierei (dar și alte familii din municipiu), factorii care generează abandon școlar țin de sărăcia extremă, migrație, tradiții culturale și etnice (căsătorii timpurii, retragerea fetelor de la școală în perioada gimnaziului), implicarea tinerilor în activități lucrative:

Tot așa mai greu, 2 la școală, 2 majori, când lucrează, când nu lucrează, fac cu lemne foc stau în casă la soacra mea, plătim chiria și lumina împreună. Cei mari au câte 22 și 20 de ani, unul a făcut 9 clase, iar celălalt 4 clase, nu a vrut să mai termine. Un altul are 9 clase, în a 10-a nu s-a mai dus că trebuia să meargă la muncă, că ne descurcăm greu. Facem foc cu lemne, trebuia să meargă la pădure. Eu sunt bolnavă, eu nu pot merge că am reumatism, artrită reumatologică și nu pot merge, nici mult să stau în picioare. Băieții cei mici încă merg, că am unul în a VI-a și unul în a IV-a. Nu știu câtă școală vor face, că vedeți că în ziua de azi copiii nu mai ascultă cum ascultau înainte, cum voiam noi. Anturajul contează mai mult. (reprezentant grup vulnerabil)

Deși relativ redus ca fenomen dacă este să ne raportăm la municipiu, fenomenul abandonului școlar este în creștere la nivelul județului. În privința copiilor cu risc de abandon pe județul Brașov, conform rezultatelor proiectului PNRAS (Program Național de Reducere a Abandonului Școlar), implementat de ISJ, la nivelul celor 49 de școli de la nivelul județului Brașov înscrise în program, sunt aproximativ 3800 de elevi la nivel gimnazial în risc de abandon școlar. Indicele de risc de abandon utilizează criterii precum: număr mare de absențe nemotivate, (peste 20); media notelor sub 6 la toate disciplinele; părinți plecați în străinătate sau familii monoparentale; bursele de ajutor social.

Este alarmant ce se întâmplă la nivel de județ în continuare despre abandonul școlar. Sau devenire parentală la un copil. O copilă la 10, la 11 ani deja naște primul copil. Deci în momentul în care o societate nu încearcă să prevină în zona aceasta și lasă la voia întâmplării, atunci este foarte clar că noi și peste un an, și peste 5, și peste 10 ani vom avea o grămadă de asistați sociali pe lângă cei care, din nefericire, se nasc cu anumite dizabilități sau cu anumite probleme. Aici trebuie într-un fel sau altul intervenit. Și nu peste 5 ani, nu peste 5 luni, ci imediat, deci intervenții imediate. În prevenție trebuie lucrat. (reprezentant ONG)

➔ **Creșterea categoriei copiilor cu cerințe educaționale speciale** monitorizați de CJRAE și ISJ: conform reprezentanților instituțiilor publice, în ultimii ani, a crescut numărul copiilor cu cerințe educaționale speciale, îndeosebi a copiilor cu tulburări cognitive; în prezent, la nivelul județului Brașov, sunt aproximativ 4800 de elevi cu CES, atât în învățământul de masă, cât și în învățământul special, dintre care sunt elevi cu învățământ la domiciliu. În acest context se subliniază **nevoia de profesori itineranți și de programe de suport** care să vină în sprijinul cadrelor didactice care lucrează cu acești copii;

Trăim de pe o zi pe alta. Ce să zic altceva, să spun? Că nu pot să spun! Țăla mare lucrează, dar ăsta mic nu prea, că el merge la pădure. Unul e a IV-a și unul a VI-a! Am probleme cu ei că nu au ținere de minte, are CES cred. Amândoi. DE CE CREDEȚI CĂ NU AU ȚINERE DE MINTE? Așa mi-au zis doamnele că învață foarte greu, că nu țin minte ce li se predă. Da, și psihologa, și doamna cealaltă învățătoare, și mai învață și cu ele, cum are timp, că eu dacă nu știu școală, învață acolo, eu nu am cum să îi ajut. Face temele cum are timp, să îi ia să îi ajute că eu nu știu școală. (reprezentant grup vulnerabil)

Ar fi necesar psihologul și logopedul în școală. Deci pe fișa lor, acolo, pe... asta cu salariați, există psiholog, logoped, asistent. Dar unde sunt? Pauză. Nu îi vede nimeni. Și de aici se creează și discrepanța asta între copiii care ar putea fi integrați, cu dizabilități, în învățământul de masă și copiii care într-adevăr sunt pentru școlile speciale, pentru că dacă ar fi un organ de... adică un psiholog, că ăsta face diferența, în fiecare instituție care... e din ce în ce mai multă nevoie de el. Sunt din ce în ce mai mulți copii în situația noastră, deci se nasc cu acest autism. (părinte copil cu dizabilități)

A venit directorul de la CJRAE de aici, din Brașov, de unde ne este emis CES-ul. Certificatul de orientare școlară. Și ne-a prezentat o doamnă care este logoped și care activează în câteva școli din Brașov și vor activa în cât mai multe și așa. Însă sunt mult prea puțini. În cazul nostru pe fetița mea noi am operat-o pentru că avea probleme cu dicția, deci avea nevoie de logopedie. Avea frenul lingual, așa asta la limbă, și era sâsâită, rârită și râdeau colegii de ea. Au ajuns să o facă

moldoveancă și de acolo am plecat noi la operație. Dacă doamna învățătoare îmi spunea „Știți doamnă, în școală noi avem... din partea CJRAE avem un logoped care pentru asta este plătit și adus, ca să facă cu diverși copii care au probleme, să nu fie marginalizați sau...ar fi fost foarte benefic”...Deci serviciul există, dar nu există oameni care să îl presteze. Dar nu au personalul, pentru că personalul face în ONG, și ia 200 de lei pe ședință, nu cât îi dă statul. (reprezentant grup vulnerabil)

Am întâmpinat dificultăți de la grădiniță. Pe noi au vrut să ne scoată afară din grupă, numai că cu mine prea le-a mers. Eu sunt economist, am și eu un statut, am și eu niște relații, am și eu niște influențe. Și probabil că asta m-a ajutat undeva în viață. Sunt de acord că sunt copii care nu pot fi integrați, din păcate, în învățământul de masă, dar nu era cazul copilului meu. Nu au vrut să mă primească. Au vrut să mă excludă, dar nu au reușit. Da, dar normal ei nu au dreptul să le pună etichetă, pentru că copiii înregistrează. (părinte copil cu dizabilități)

- **Spații improprii de locuit, locuințe supraaglomerate, lipsa spațiului adecvat pentru copii; toate aceste aspecte influențează performanța școlară, participarea la educație; veniturile scăzute și condițiile improprii afectează accesul egal la educație**

Stau într-o baie, cum a fost la un bloc o baie comunală și am stat 2 ani de zile să mă rog de vecini să mă lase să stau, că era acolo, pur și simplu era mai rău ca la un grajd. Stăm în 12 m², 4 persoane, am încercat să amenajez eu cât de cât.

Am 4 copii, o fetiță de 15 ani, unul de 13 ani și unul de 12 ani, și aia mare este plecată, nu stă la mine, dar am alocația de susținere, ajutorul social și alocația lor, dar toți copiii sunt la școală, fetița e la Liceul Silvic, băieții sunt într-a V-a, amândoi. Așa sunt și eu bolnavă cu timpul meu, că m-am îmbolnăvit pe o stare de nervi am făcut și o pareză, dar o țin sub control, că prima dată am făcut-o mai tare, dar cu tratamentul care mi l-au făcut, mi-am mai revenit, dar când a murit bătrâna și fratele meu mi s-au declanșat înapoi problemele.

Mă numesc B.M și am 5 copii, una e majoră și nu stă cu mine, am 4 minori, în creștere pe care îi cresc eu. Bărbatul meu a murit acum 2 ani și am rămas văduvă. Din păcate nu am, decât 4 clase și alea neterminate. Am alocația copiilor 10 milioane și plus ajutorul social împreună cu suplimentul ăla, vreo 7 milioane 700, aproape 8 milioane. Alocația de susținere!

Suplimentul ăsta nu l-a mărit de mulți ani, nu știu să vă zic. Dreptul copilului! Și pe nivel, bine există limită, dar de exemplu pentru 2 copii iau aceeași sumă cei care au 2 copii, care au 3 iau aceeași sumă și 4 pare mi se că e până la 4, și în funcție și de absențele lor de la școală. E reglat cu absențele, da! Și culmea că totuși se taie din el doar pentru câteva absențe, nu mai știu, 20 sau 10. Poate să rămână repetent.

Eu mă descurc bine cu copiii mei, dar, în schimb trebuia să primesc și eu cardul ăla pentru copiii mei care se dă la toată lumea și eu n-am reușit să ajungem, fiindcă am un băiat, fiindcă eu m-am mutat că am stat în zona Bacăului. De când mi-a murit bărbatul, am ajuns la Brașov. Păi, în martie o să fie 2 ani de când suntem în Brașov și am ăla mare de 15 ani care este pentru șansa a doua și cam atât. Da! A doua șansă! Și e foarte greu că eu nu am niciun venit de pe bărbatul meu că nu am niciun fel de acte. Copiii sunt numai pe numele meu.

Veniturile, alocația aceasta, cea de stat și eu lucrez part time, de fapt nu sunt cu carte de muncă. Noroc că stau cu mama mea care încă lucrează și se ocupă de facturi. Da, utilitățile, acum mai ales, bineînțeles să spun centrală pe gaz și a trebuit să dăm că doar...

Cel mai greu cred că este celor care rămân repetenți nu li se mai dă nimic așa, deci nici măcar alocația. Aia se taie dacă rămân repetenți.

- ➔ **Costurile legate de școlaritate pot fi o povară pentru cei vulnerabili și devin un factor care duce la performanțe școlare scăzute, inegalități în mediul școlar sau chiar abandon școlar**

Fetița este la liceu, este multe cheltuieli cu fetița și cu băieții sunt, multe, dar mă înțeleg învățătoarele, mă înțelegea foarte mult. Trebuie să cumpărăm și rechizite, că asta e posibilitatea, dar săracele profesoare mai zice: "Mihaela, mai pun eu de la mine, mai fac ălea!", mai mi-a dat și de la școală, mi-a dat, dar ce mi s-a dat de la școală, e puțin. Înțelegeți?

Cea mare e la facultate și la noi problema acum e cum e spațiul că noi locuim într-o garsonieră confort 1, e a noastră dar spațiul e mic, cea mare învață mai greu, cea mare e la facultate, la medicină, am vrut să facem să stea în chirie dar ne-am oprit, ea voia Clujul dar nu aveam posibilități, îi foarte scump, Clujul e cel mai scump..

Da, la rechizite și la noi se întâmplă la fel. Primim tichete cu câte 500 de lei pentru rechizite, dar nu sunt bune pentru ei, trebuie altele, pe care trebuie să le plătim. Sunt pe card, sunt tichete și ce caiete ni s-au dat de la școală, nu sunt bune lor. Toate școlile au cerut altele, eu mai am acasă un pachet, de exemplu caiete de desen în loc de blocuri sau altceva. Că sunt pentru clase mici, nu sunt pentru V-VIII

- ➔ **Dificultăți legate de mediul familial- violență în familie**

Este problemă că m-am chinuit atâția ani cu ei să-i văd educați, că au stat cu tatăl lor până la o limită, până a fost bine, cât a fost bine n-a mai mers. El s-a îmbolnăvit, a făcut accident vascular, comoție, când a început să ia rânteaua și să aibă scandaluri în casă, băuturi, astea, astea, multe motive, a început să vorbească, să sară la bătaie, violență. De câte ori venea, numai scandal era în casă. Și atunci am pus stop, am zis că mai bine îi cresc eu singură, să știu că îs copii educați! Fetița este la școală, o duc cum pot eu, mă las eu de la gură, nu-mi iau eu mie și le iau lor ca să fie educați, să fie în rând cu alți copii.

- ➔ **Discriminarea etnică, atitudini de marginalizare, mediu educațional ostil**

Eu m-am născut în satul B, provin dintr-o familie de romi, mai am încă cinci frați, dintre care patru sunt mai mari decât mine, iar una dintre surori este mai mică. Părinții mei au divorțat când aveam opt ani, și de atunci nu mai știu nimic despre tatăl ei. Până la mutarea în Brașov am locuit împreună cu mama, cu frații și cu bunicii din partea mamei în casa bunicilor, într-o casă cu două camere. Principala problemă cu care mă confrunt este discriminarea. Prima oară când am simțit că sunt

discriminată a fost în clasa a 3-a, când un coleg de clasă m-a bătut "pentru că eram țigancă". Și profesorii tot timpul ne-au privit într-un fel, pe cei care eram de etnie, romă, clar ne dădeau note mai mici. (rep. Grup vulnerabil, etnie roma)

Eu nu am fost înscrisă niciodată în învățământul preșcolar deoarece distanța de acasă până la grădiniță era de aproximativ șapte kilometri, și, ținând cont de faptul că această distanță trebuia parcursă pe jos, mama a ales să nu mă înscrie niciodată la grădiniță. (rep. grup vulnerabil, etnie romă)

Băiețelul când a fost în I-IV l-a bătut, i-a dat un dos de palmă, fosta lui învățătoare. Că se juca băiețelul într-o baltă și în jurul lui mai erau colegi și el a stropit și fosta lui învățătoare i-a dat un dos de palmă. Și m-am dus și i-am spus, dar după mult timp, mi-a zis băiețelul și colegii, și m-am dus la directoare și la secretară și a luat și în nume de rău, nu m-a luat în considerație. Și am vorbit prima dată cu doamnele acolo și au chemat o și pe ea, dar ea voia să zică că nu e adevărat, că nu este conversația așa ce am zis-o eu și am zis că dacă vă mint eu, camerele nu minte. Camerele nu mint, vă spun eu sigur. Și au avut o discuție ele și au spus, mai bine preferi să îl lași ca să scape de ea. Și băiețelul acum, ea zicea că nu știe să scrie, nu știe să citească, nu știe nimic, din țigan și din borât nu îl mai scote.

CONCLUZII: sunt puține elemente specifice municipiului care să configureze o listă de intervenții particularizate în ceea ce privește grupurile vulnerabile. Deși există dificultăți cu privire la familiile vulnerabile, majoritatea sunt mult mai reduse ca impact, comparativ cu restul județului, și, îndeosebi cu mediul rural.

Recomandări/așteptări cu privire la serviciile educaționale

- Furnizarea la timp a beneficiilor sociale pentru elevi/copii
- Pregătirea cadrelor didactice în vederea integrării copiilor cu nevoi speciale și a altor categorii vulnerabile; crearea de către profesori a unui climat de toleranță la clasă, de acceptare a diversității și de incluziune în ce privește copiii de etnie romă, copiii cu dizabilități, copiii refugiați și alte categorii vulnerabile;
- În contextul creșterii numărului tinerilor care consumă substanțe interzise, dar și a persoanelor cu diferite alte adicții (alcool, jocuri de noroc etc.) este necesară înființarea unor servicii în zona adicțiilor, a consumului diverselor substanțe;
- Angajarea de consilieri școlari, a logopezi, a psihologi.